

Rocznik Statystyczny Województwa Łódzkiego



URZĄD STATYSTYCZNY
W ŁODZI
STATISTICAL OFFICE
IN ŁÓDŹ



Statistical
Yearbook
Łódzkie
Voivodship

2014

ZESPÓŁ REDAKCYJNY
URZĘDU STATYSTYCZNEGO
W ŁODZI

*EDITORIAL BOARD
OF STATISTICAL OFFICE
IN ŁÓDŹ*

PRZEWODNICZĄCY *PRESIDENT*

Piotr Ryszard Cmela

CZŁONKOWIE *MEMBERS*

Piotr Chabior
Jerzy Harbat
Anna Jaeschke
Izabela Kaleta
Stanisław Kaniewicz
Włodzimierz Obraniak
Tomasz Piasecki
Jolanta Włodarczyk

Tablice statystyczne opracował
zespół pracowników
Urzędu Statystycznego w Łodzi

*The statistical tables were elaborated
by group of workers of
Statistical Office in Łódź*

Redakcja, korekta, tłumaczenie, skład
i grafika komputerowa —
— Łódzki Ośrodek Badań Regionalnych

*Edition, proof-reading, translation,
typesetting and computer graphics —
— Łódzkie Centre for Regional Surveys*

Projekt okładki *Cover design*

Lidia Motrenko-Makuch

**Prosimy o podanie źródła
przy publikowaniu danych US**

***When publishing data
please indicate source***

ISSN 0239-7366

Druk: Zakład Wydawnictw Statystycznych, al. Niepodległości 208, 00-925 Warszawa
Nakład 200 egz Format B-5

Cena zł 25,00

Szanowni Państwo,

Urząd Statystyczny w Łodzi przekazuje Państwu kolejną edycję Rocznika Statystycznego Województwa Łódzkiego – dorocznej publikacji Urzędu, zawierającej bogaty zestaw informacji statystycznych opisujących poziom życia mieszkańców, potencjał ekonomiczny oraz stan środowiska naturalnego województwa łódzkiego.

W roczniku zebrano ponad dwieście tablic statystycznych, podobnie jak w poprzednich wydaniach, i zgrupowano je w 23 działach tematycznych. Każdy z działów poprzedzony został uwagami ogólnymi zawierającymi wyjaśnienia dotyczące zastosowanej terminologii i metodologii. Opracowanie rozpoczynają tablice przeglądowe charakteryzujące województwo łódzkie na tle kraju oraz w latach 2000, 2005, 2008-2013. Zestaw tablic wzbogacono grafiką w postaci wykresów.

Poza wydaniem książkowym Rocznik Statystyczny Województwa Łódzkiego dostępny jest na płycie CD oraz na stronie internetowej Urzędu.

Uwadze Czytelników polecam również publikację „Województwo łódzkie 2014 – podregiony, powiaty, gminy”, która stanowi dopełnienie rocznika prezentujące dane w przekroju terytorialnym.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Łodzi



dr Piotr Ryszard Cmela

Dear Readers,

The Statistical Office in Łódź is pleased to present the new edition of the Statistical Yearbook of the Łódzkie Voivodship - annual publication of the Office containing the wide set of statistical information characterizing the living standards of inhabitants and the economic potential of the voivodship as well as state of the environment.

The Yearbook consists of more than two hundred statistical tables grouped, as in previous editions, in twenty three subject-matter chapters. Each chapter is preceded by the explanatory notes on terminology and methodology. The review tables containing data on the voivodship on the background of the country as well as comparison across the years 2000, 2005 and 2008-2013 are presented at the beginning of the publication. The information has been supplemented with graphs concerning selected phenomena.

In addition to the printed edition, The Statistical Yearbook of the Łódzkie Voivodship is available in electronic versions – on CD and on the website of the Statistical Office.

I would also like to recommend the publication titled “Łódzkie Voivodship 2014 – subregions, powiats, gminas”, as a complementary volume containing data broken down by territorial units.

*Director
of the Statistical Office in Łódź*

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'P' followed by a cursive 'R' and 'Cmela'.

Piotr Ryszard Cmela, Ph.D.

SPIS RZECZY

Przedmowa
Spis tablic i wykresów
Objaśnienia znaków umownych. Skróty
Uwagi ogólne

TABLICE PRZEGLĄDOWE

I. Województwo na tle kraju w 2013 r.
II. Ważniejsze dane o województwie (2000, 2005, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013)

DZIAŁY

I. Geografia
II. Stan i ochrona środowiska
III. Podział administracyjny i samorząd terytorialny
IV. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości
V. Ludność
VI. Rynek pracy
VII. Wynagrodzenia. Świadczenia z ubez- pieczeń społecznych
VIII. Budżety gospodarstw domowych
IX. Infrastruktura komunalna. Mieszkania ..
X. Edukacja i wychowanie
XI. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
XII. Kultura. Turystyka. Sport
XIII. Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne
XIV. Ceny
XV. Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo
XVI. Przemysł i budownictwo
XVII. Transport i łączność
XVIII. Handel i gastronomia
XIX. Finanse przedsiębiorstw
XX. Finanse publiczne
XXI. Inwestycje. Środki trwałe
XXII. Rachunki regionalne
XXIII. Podmioty gospodarki narodowej

CONTENTS

	Strona Page
<i>Preface</i>	3— 4
<i>List of tables and graphs</i>	6—22
<i>Symbols. Abbreviations</i>	23—24
<i>General notes</i>	25—29

REVIEW TABLES

<i>Voivodship on the background of the country in 2013</i>	30— 35
<i>Major data on the voivodship (2000, 2005, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013)</i>	36— 55

CHAPTERS

<i>Geography</i>	56— 57
<i>Environmental protection</i>	58— 76
<i>Administrative division and local gov- ernment</i>	77— 82
<i>Public safety. Justice</i>	83— 92
<i>Population</i>	93—122
<i>Labour market</i>	123—156
<i>Wages and salaries. Social security benefits</i>	157—168
<i>Household budgets</i>	169—176
<i>Municipal infrastructure. Dwellings</i>	177—191
<i>Education</i>	192—226
<i>Health care and social welfare</i>	227—241
<i>Culture. Tourism. Sport</i>	242—257
<i>Science and technology. Information society</i>	258—273
<i>Prices</i>	274—278
<i>Agriculture, hunting and forestry</i>	279—309
<i>Industry and construction</i>	310—326
<i>Transport and communications</i>	327—335
<i>Trade and catering</i>	336—341
<i>Finances of enterprises</i>	342—354
<i>Public finance</i>	355—362
<i>Investments. Fixed assets</i>	363—370
<i>Regional accounts</i>	371—376
<i>Entities of the national economy</i>	377—383

SPIS TABLIC I WYKRESÓW LIST OF TABLES AND GRAPHS

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ I. GEOGRAFIA	CHAPTER I. GEOGRAPHY		
Położenie geograficzne	<i>Geographic location</i>	1	56
Powierzchnia i granice w 2013 r.	<i>Area and borders in 2013</i>	2	56
Układ pionowy powierzchni	<i>Elevations</i>	3	56
Większe sztuczne zbiorniki i stopnie wodne	<i>Major artificial reservoirs and falls</i>	4	57
Temperatury powietrza	<i>Air temperatures</i>	5	57
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, uśłonecznienie i zachmurzenie	<i>Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness</i>	6	57
DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA	CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	58
Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wykorzystaniu powierzchni województwa (2005, 2010, 2014)	<i>Geodesic status, directions and changes of voivodship land use (2005, 2010, 2014)</i>	1 (7)	64
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non- -forest purposes (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	2 (8)	65
Grunty zdewastowane i zdegradowane wyma- gające rekultywacji i zagospodarowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	3 (9)	65
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	4 (10)	66
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Water consumption for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	5 (11)	66
Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania stawów rybnych (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Area and water withdrawal for irrigation in agriculture and forestry as well as water for filling up fish ponds (2005, 2010, 2012, 2013)</i> ...	6 (12)	67
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowa- dzone do wód lub do ziemi (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Industrial and municipal waste water dis- charged into waters or into the ground (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	7 (13)	67
Zakłady odprowadzające ścieki według miejsca odprowadzania oraz wyposażenia w oczyszczalnie ścieków (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Plants discharging wastewater by place of discharge and wastewater treatment plants possessed (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	8 (14)	68
Oczyszczalnie ścieków (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Wastewater treatment plants (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	9 (15)	68
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2012, 2013) ...	<i>Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	10 (16)	69
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Air pollution reduction systems in plants of significant nuisance to air quality (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	11 (17)	70

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.)	CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)		
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Area of special value under legal protection (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	12 (18)	71
Kampinoski Park Narodowy (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Kampinoski National Park (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	13 (19)	71
Rezerwy przyrody (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Nature reserves (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	14 (20)	72
Parki krajobrazowe (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Landscape parks (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	15 (21)	72
Pomniki przyrody (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Monuments of nature (2005, 2010, 2012, 2013) ..</i>	16 (22)	72
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania [2005, 2010, 2012, 2013]	<i>Waste generated and landfilled up to now (accumulated) as well as their storage yards areas [2005, 2010, 2012, 2013]</i>	17 (23)	73
Odpady według rodzajów w 2013 r.	<i>Waste by type in 2013</i>	18 (24)	73
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013].....	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013].....</i>	19 (25)	74
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2012, 2013) ..	<i>Tangible effects of investments in environmental protection and water management (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	20 (26)	75
Kierunki finansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Financing directions of the Voivodship Environmental Protection and Water Management Funds (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	21 (27)	76
Wpływy z opłat i kar na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Receipts from fees and fines for environmental protection and water management funds (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	22 (28)	76
DZIAŁ III. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY	CHAPTER III. ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL GOVERNMENT		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x	77
Jednostki administracyjne województwa (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Administrative units of voivodship (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	1 (29)	79
Gminy w 2013 r.	<i>Gminas in 2013.....</i>	2 (30)	79
Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2013 r.	<i>Powiats and cities with powiat status in 2013.....</i>	3 (31)	80
Radni organów jednostek samorządu terytorialnego w 2013 r.	<i>Councillors of organs of local government units in 2013.....</i>	4 (32)	80
Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Paid employment, wages and salaries in the public administration (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	5 (33)	82
DZIAŁ IV. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI	CHAPTER IV. PUBLIC SAFETY. JUSTICE		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x	83
Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (2005, 2010, 2012, 2013)....	<i>Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	1 (34)	86
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Rates of detectability of delinquens in ascertained crimes by the Police (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	2 (35)	88

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ IV. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI (dok.)	CHAPTER IV. PUBLIC SAFETY. JUSTICE (cont.)		
Wpływ spraw do sądów powszechnych (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Incoming cases in the common courts (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	3 (36)	89
Wpływ spraw do sądów powszechnych w 2013 r.	<i>Incoming cases in the common courts in 2013</i>	4 (37)	90
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego (2005, 2010, 2012).....	<i>Adults validly sentenced by common courts for crimes prosecuted by public accusation (2005, 2010, 2012).....</i>	5 (38)	91
Załatwione sprawy rodzinne (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Resolved family cases (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	6 (39)	91
Sprawy rodzinne załatwione w 2013 r.	<i>Family cases resolved in 2013.....</i>	7 (40)	92
Podmioty w krajowym rejestrze sądowym (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Entities in the national judicial register (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	8 (41)	92
DZIAŁ V. LUDNOŚĆ	CHAPTER V. POPULATION		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes.....</i>	x	93
Ludność (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Population (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	1 (42)	96
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Working and non-working age population (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	2 (43)	96
Ludność według płci i wieku (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Population by sex and age (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	3 (44)	97
Miasta i ludność w miastach (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Towns and urban population (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	4 (45)	98
Gminy zamieszkałe przez ludność wiejską (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Gminas and rural population (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	5 (46)	98
Mediana wieku ludności według płci (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Median population age by sex (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	6 (47)	98
Ruch naturalny ludności (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Vital statistics (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	7 (48)	99
Małżeństwa zawarte i rozwiązane (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Marriages contracted and dissolved (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	8 (49)	100
Małżeństwa zawarte w 2013 r. według wieku nowożeńców.....	<i>Marriages by age of bridegrooms and brides contracted in 2013.....</i>	9 (50)	100
Małżeństwa zawarte w 2013 r. według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców.....	<i>Marriages by previous marital status of bridegrooms and brides contracted in 2013.....</i>	10 (51)	103
Małżeństwa wyznaniowe (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Church or religious marriages (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	11 (52)	103
Separacje orzeczone w 2013 r. według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa.....	<i>Separations in 2013 by age of spouses at the moment of filling petition for separation.....</i>	12 (53)	104
Rozwody w 2013 r. według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa.....	<i>Divorces in 2013 by age of spouses at the moment of filling petition for divorce.....</i>	13 (54)	105
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Divorces by the number of underage children in the marriage (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	14 (55)	106
Urodzenia (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Births (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	15 (56)	107
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka oraz wieku matki (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Live births by birth order and age of mother (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	16 (57)	108
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Female fertility and reproduction rates of population (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	17 (58)	109

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ V. LUDNOŚĆ (dok.)	CHAPTER V. POPULATION (cont.)		
Zgony według płci i wieku zmarłych (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Deaths by sex and age of deceased (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	18 (59)	109
Zgony według przyczyn (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Deaths by causes (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	19 (60)	111
Zgony niemowląt według płci i wieku (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Infant deaths by sex and age (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	20 (61)	113
Zgony niemowląt według przyczyn (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Infant deaths by causes (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	21 (62)	114
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez Policję (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Suicides registered by the Police (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	22 (63)	115
Przeciętne dalsze trwanie życia (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Life expectancy (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	23 (64)	115
Prognoza ludności (2013, 2015, 2020, 2030, 2040, 2050)	<i>Population projection (2013, 2015, 2020, 2030, 2040, 2050)</i>	24 (65)	116
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Internal and international migration of population for permanent residence (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	25 (66)	118
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Internal migration of population for permanent residence by direction (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	26 (67)	119
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	27 (68)	120
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>International migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	28 (69)	121
Kościoły i związki wyznaniowe (2012, 2013)	<i>Churches and religious associations (2012, 2013)</i>	29 (70)	122
DZIAŁ VI. RYNEK PRACY	CHAPTER VI. LABOUR MARKET		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	123
Aktywność ekonomiczna ludności	Economic activity of the population		
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej - na podstawie BAEL (2010, 2012, 2013)	<i>Economic activity of the population aged 15 and more - on the LFS basis (2010, 2012, 2013)</i>	1 (71)	132
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia w IV kwartale 2013 r. - na podstawie BAEL	<i>Economic activity of the population aged 15 and more by age and educational level in IV quarter 2013 - on the LFS basis</i>	2 (72)	133
Pracujący	Employment		
Pracujący (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Employed persons (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	3 (73)	134
Pracujący według statusu zatrudnienia (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Employed persons by employment status (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	4 (74)	135
Przeciętne zatrudnienie (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Average paid employment (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	5 (75)	136
Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Full- and part-time paid employment (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	6 (76)	137
Przyjęcia do pracy (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Hires (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	7 (77)	138
Zwolnienia z pracy (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Terminations (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	8 (78)	139

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ VI. RYNEK PRACY (dok.)	CHAPTER VI. LABOUR MARKET (cont.)	
Pracujący (dok.)	Employment (cont.)	
Absolwenci szkół wyższych, zawodowych i liceów ogólnokształcących, którzy podjęli pracę po raz pierwszy (2005, 2010, 2012, 2013)	9 (79)	141
Miejsca pracy wolne, nowo utworzone i zlikwidowane w 2013 r.	10 (80)	142
Bezrobocie	Unemployment	
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy (2005, 2010, 2012, 2013)	11 (81)	143
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani (2005, 2010, 2012, 2013)	12 (82)	144
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy (2005, 2010, 2012, 2013)	13 (83)	144
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz oferty pracy (2005, 2010, 2012, 2013)	14 (84)	146
Wydatki Funduszu Pracy (2005, 2010, 2012, 2013)	15 (85)	146
Warunki pracy	Work conditions	
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2005, 2010, 2012, 2013]	16 (86)	147
Wydarzenia i przyczyny wypadków przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2005, 2010, 2012, 2013]	17 (87)	149
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (2005, 2010, 2012, 2013)	18 (88)	151
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia (2005, 2010, 2012, 2013)	19 (89)	151
Zatrudnieni na stanowiskach pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego w 2013 r.	20 (90)	153
Choroby zawodowe (2005, 2010, 2012, 2013)	21 (91)	154
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych (2005, 2010, 2012, 2013)	22 (92)	155
Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (2005, 2010, 2012, 2013)	23 (93)	156
DZIAŁ VII. WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	CHAPTER VII. WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS	
Uwagi ogólne	x	157
Wynagrodzenia	Wages and salaries	
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto (2005, 2010, 2012, 2013)	1 (94)	159

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ VII. WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH (dok.)	CHAPTER VII. WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS (cont.)		
Wynagrodzenia (dok.)	Wages and salaries(cont.)		
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	<i>Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2012</i>	2 (95)	160
Zatrudnieni oraz przeciętne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych za październik 2012 r.	<i>Paid employment and average gross wages and salaries by performed occupational groups for October 2012</i>	3 (96)	162
Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	<i>Average gross wages and salaries for October 2012</i>	4 (97)	165
Miesięczne wynagrodzenia brutto najwyższe (decyle) w grupach decylowych pracowników zatrudnionych według wielkich grup zawodów wykonywanych za październik 2012 r.	<i>Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile) paid employment by great occupational groups for October 2012</i>	5 (98)	167
Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	Social security benefits		
Emeryci i renciści (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Retirees and pensioners (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	6 (99)	168
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Gross retirement pay and pension benefits (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	7 (100)	168
DZIAŁ VIII. BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH	CHAPTER VIII. HOUSEHOLD BUDGETS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	169
Gospodarstwa domowe (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Households (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	1 (101)	173
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Average monthly per capita available income of households (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	2 (102)	173
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Average monthly per capita expenditures of households (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	3 (103)	174
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Average monthly per capita consumption of selected foodstuffs of households (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	4 (104)	174
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Households equipped with selected durable goods (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	5 (105)	175
Wskaźniki zagrożenia ubóstwem w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>At-risk of poverty rates in households (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	6 (106)	176
DZIAŁ IX. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA	CHAPTER IX. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	177
Infrastruktura komunalna	Municipal infrastructure		
Wodociągi i kanalizacja (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Water supply and sewage systems (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	1 (107)	182
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Consumers and consumption of electricity in households (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	2 (108)	183
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	3 (109)	183

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ IX. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.)	CHAPTER IX. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)		
Infrastruktura komunalna (dok.)	Municipal infrastructure (cont.)		
Ogrzewnictwo (2005, 2010, 2012, 2013)	House-heating (2005, 2010, 2012, 2013).....	4 (110)	184
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej (2005, 2010, 2012, 2013).....	Population using water supply, sewerage and gas supply systems (2005, 2010, 2012, 2013).....	5 (111)	184
Odpady komunalne (2005, 2010, 2012, 2013).....	Municipal waste (2005, 2010, 2012, 2013)	6 (112)	185
Nieczystości ciekłe (2005, 2010, 2012, 2013).....	Liquid waste (2005, 2010, 2012, 2013).....	7 (113)	185
Składowiska odpadów komunalnych (2005, 2010, 2012, 2013).....	Landfill sites with municipal waste (2005, 2010, 2012, 2013).....	8 (114)	186
Komunikacja miejska (2005, 2010, 2012, 2013) ...	Urban transport (2005, 2010, 2012, 2013).....	9 (115)	186
Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej (2005, 2010, 2012, 2013).....	Generally accessible and estate area green belts (2005, 2010, 2012, 2013)	10 (116)	187
Mieszkania	Dwellings		
Zasoby mieszkaniowe (2005, 2010, 2012, 2013).....	Dwelling stocks (2005, 2010, 2012, 2013)	11 (117)	187
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje (2005, 2010, 2012, 2013)	Dwellings in dwelling stocks fitted with installations (2005, 2010, 2012, 2013)	12 (118)	188
Dodatki mieszkaniowe wypłacone w 2013 r.	Housing allowances paid out in 2013	13 (119)	188
Gospodarka gruntami pod budownictwo mieszkaniowe (2005, 2010, 2012, 2013)	Administration of grounds for dwelling construction (2005, 2010, 2012, 2013).....	14 (120)	189
Mieszkania, których budowę rozpoczęto (2005, 2010, 2012, 2013)	Dwellings in which construction has begun (2005, 2010, 2012, 2013).....	15 (121)	190
Mieszkania oddane do użytkowania (2005, 2010, 2012, 2013).....	Dwellings completed (2005, 2010, 2012, 2013) ...	16 (122)	190
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb (2005, 2010, 2012, 2013)	Dwellings completed by number of rooms (2005, 2010, 2012, 2013).....	17 (123)	191
DZIAŁ X. EDUKACJA I WYCHOWANIE	CHAPTER X. EDUCATION		
Uwagi ogólne.....	General notes	x	192
Edukacja według szczebli kształcenia (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14).....	Education by level (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14).....	1 (124)	197
Szkoły według organów prowadzących (2012/13, 2013/14)	Schools by school governing authority (2012/13, 2013/14).....	2 (125)	200
Uczniowie według grup wieku (2010/11, 2012/13, 2013/14).....	Pupils and students by age groups (2010/11, 2012/13, 2013/14).....	3 (126)	203
Współczynnik skolaryzacji (2012/13, 2013/14)	Enrolment rate (2012/13, 2013/14)	4 (127)	203
Komputery w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14).....	Computers in schools for children and youth and in post-secondary schools (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	5 (128)	204
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14).....	Pupils and students studying foreign languages in schools for children and youth and in post- secondary schools (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14).....	6 (129)	205
Uczący się języków obcych w szkołach dla dorosłych (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	Students studying foreign languages in schools for adults (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	7 (130)	207

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ X. EDUKACJA I WYCHOWANIE (cd.)	CHAPTER X. EDUCATION (cont.)	
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Education for people with special educational needs (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14) ...</i>	8 (131) 208
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii i ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Special educational centres, youth educational centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	9 (132) 209
Wychowanie pozaszkolne (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Extracurricular education (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	10 (133) 210
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]	<i>Boarding-schools and dormitories for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]</i>	11 (134) 210
Domy i stołówki studenckie (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14).....	<i>Student dormitories and canteens (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14).....</i>	12 (135) 211
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14).....	<i>Students of higher education institutions receiving scholarships (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14).....</i>	13 (136) 211
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14].....	<i>Primary schools for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14].....</i>	14 (137) 212
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14].....	<i>Lower secondary schools for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14].....</i>	15 (138) 213
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14].....	<i>Basic vocational schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14].....</i>	16 (139) 214
Uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14].....	<i>Students and graduates of basic vocational schools for youth (excluding special schools) by fields of education [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14].....</i>	17 (140) 214
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14].....	<i>General secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14].....</i>	18 (141) 215
Licea profilowane dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14].....	<i>Specialized secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14].....</i>	19 (142) 215
Technika dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]	<i>Technical secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14].....</i>	20 (143) 215
Uczniowie i absolwenci techników dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14].....	<i>Students and graduates of technical secondary schools for youth (excluding special schools) by fields of education [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14].....</i>	21 (144) 216
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14).....	<i>Level art schools for children and youth (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14).....</i>	22 (145) 217
Szkoły policealne (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]	<i>Post-secondary schools (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14].....</i>	23 (146) 217
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14].....	<i>Students and graduates of post-secondary schools (excluding special schools) by fields of education [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14].....</i>	24 (147) 218
Szkoły wyższe (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Higher education institutions (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	25 (148) 219

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ X. EDUKACJA I WYCHOWANIE (dok.)	CHAPTER X. EDUCATION (cont.)		
Filie, zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne oraz zamiejscowe ośrodki dydaktyczne szkół wyższych według lokalizacji (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Branches sections, basic organizational units in another location as well teaching centres in another location of higher education by place of residence (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14).....</i>	26 (149)	219
Studenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Students of higher education institutions by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14).....</i>	27 (150)	220
Absolwenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2012/13)	<i>Graduates of higher education institutions by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2012/13).....</i>	28 (151)	220
Cudzoziemcy — studenci i absolwenci według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14).....	<i>Foreigners — students and graduates by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14).....</i>	29 (152)	221
Nauczyciele akademicy w szkołach wyższych (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14).....	<i>Academic teachers in higher education (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14).....</i>	30 (153)	221
Studia podyplomowe i doktoranckie (2010/11, 2012/13, 2013/14).....	<i>Postgraduate and doctoral studies (2010/11, 2012/13, 2013/14).....</i>	31 (154)	222
Studia podyplomowe według grup kierunków kształcenia (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Postgraduate studies by fields of education (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14).....</i>	32 (155)	223
Studia doktoranckie według dziedzin nauki (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14).....	<i>Doctoral studies by fields of science (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14).....</i>	33 (156)	224
Szkoły dla dorosłych (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14).....	<i>Schools for adults (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14).....</i>	34 (157)	225
Wychowanie przedszkolne (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14).....	<i>Pre-primary education (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14).....</i>	35 (158)	226
DZIAŁ XI. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA	CHAPTER XI. HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes.....</i>	x	227
Pracownicy medyczni (2012, 2013).....	<i>Medical personnel (2012, 2013).....</i>	1 (159)	232
Lekarze specjaliści (2012, 2013)	<i>Doctors specialists (2012, 2013).....</i>	2 (160)	232
Ambulatoryjna opieka zdrowotna (2012, 2013).....	<i>Out-patient health care (2012, 2013).....</i>	3 (161)	233
Stacjonarna opieka zdrowotna (2012, 2013).....	<i>In-patient health care (2012, 2013).....</i>	4 (162)	234
Szpitala ogólne (2012, 2013).....	<i>General hospitals (2012, 2013).....</i>	5 (163)	235
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Emergency medical services and first-aid (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	6 (164)	236
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Generally available pharmacies and pharmaceutical outlets (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	7 (165)	236
Krwiodawstwo (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Blood donation (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	8 (166)	237
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Incidence of infectious diseases and poisonings (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	9 (167)	237
Żłobki i kluby dziecięce (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Nurseries and children's clubs (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	10 (168)	238
Placówki wsparcia dziennego (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Day-support centres (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	11 (169)	239
Rodzinna piecza zastępcza (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Family foster care (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	12 (170)	239
Instytucjonalna piecza zastępcza (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Institutional foster care (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	13 (171)	239

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XI. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA (dok.)	CHAPTER XI. HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE (cont.)		
Pomoc społeczna stacjonarna (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Stationary social welfare (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	14 (172)	240
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej według grup mieszkańców (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Stationary social welfare facilities by groups of residents (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	15 (173)	240
Świadczenia pomocy społecznej (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Social assistance benefits (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	16 (174)	241
DZIAŁ XII. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT	CHAPTER XII. CULTURE. TOURISM. SPORT		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x	242
Kultura	Culture		
Książki i broszury wydane (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Books and pamphlets published (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	1 (175)	245
Gazety i czasopisma wydane (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Newspapers and magazines published (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	2 (176)	245
Biblioteki publiczne (z filiami) [2005, 2010, 2012, 2013]	<i>Public libraries (with branches) [2005, 2010, 2012, 2013]</i>	3 (177)	246
Muzea (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Museums (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	4 (178)	246
Instytucje paramuzealne (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Museum-related institutions (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	5 (179)	247
Galerie sztuki (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Art galleries (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	6 (180)	247
Teatry, instytucje muzyczne, przedsiębiorstwa estradowe (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Theatres, music institutions, entertainment enterprises (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	7 (181)	247
Domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice (2005, 2009, 2012, 2013)	<i>Cultural centres and establishments, clubs, community (2005, 2009, 2012, 2013)</i>	8 (182)	248
Kina stałe (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Fixed cinemas (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	9 (183)	249
Abonenci telewizji kablowej (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Cable television subscribers (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	10 (184)	249
Abonenci radiowi i telewizyjni (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Radio and television subscribers (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	11 (185)	249
Turystyka	Tourism		
Baza noclegowa turystyki (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	12 (186)	250
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noclegowej turystyki (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Foreign tourists accommodated in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	13 (187)	252
Wykorzystanie bazy noclegowej turystyki (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Occupancy in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	14 (188)	253
Placówki gastronomiczne w bazie noclegowej turystyki (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Catering establishments in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	15 (189)	253
Hotele według kategorii (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Hotels by category (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	16 (190)	254
Sport	Sport		
Organizacje kultury fizycznej i kluby sportowe (2006, 2010, 2012)	<i>Physical education organizations and sports clubs (2006, 2010, 2012)</i>	17 (191)	255
Wybrane dziedziny i rodzaje sportu w klubach sportowych w 2012 r.	<i>Selected sports fields and kinds of sports in sports clubs in 2012</i>	18 (192)	255
Wybrane obiekty sportowe w 2010 r.	<i>Selected sports facilities in 2010</i>	19 (193)	257

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XIII. NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE	CHAPTER XIII. SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x	258
Nauka i technika	Science and technology		
Jednostki oraz zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Units and employment in research and development activity (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	1 (194)	263
Zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej według poziomu wykształcenia (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Employment in research and development activity by educational level (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	2 (195)	264
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	<i>Expenditures on research and development activity (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]</i>	3 (196)	265
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według dziedzin nauk (ceny bieżące) [2010, 2012, 2013].....	<i>Expenditures on research and development activity by field of science (current prices) [2010, 2012, 2013]</i>	4 (197)	266
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące) [2010, 2012, 2013].....	<i>Expenditures on research and development activity by source of funds (current prices) [2010, 2012, 2013]</i>	5 (198)	266
Nakłady bieżące na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów badań (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013].....	<i>Current expenditures on research and development activity by type of activity (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]</i>	6 (199)	267
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności badawczej i rozwojowej (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Degree of consumption of research equipment in research and development activity (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	7 (200)	267
Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach netto ze sprzedaży w przemyśle w 2013 r.	<i>Share of net revenues from sales of new or significantly improved products in net revenues from sales in industry in 2013</i>	8 (201)	268
Przedsiębiorstwa innowacyjne w przemyśle według rodzajów wprowadzonych innowacji w latach 2011–2013.....	<i>Innovative enterprises in industry by type of introduced innovation during 2011–2013</i>	9 (202)	269
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013].....	<i>Expenditures on innovation activities in industry (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]</i>	10 (203)	270
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle według źródeł finansowania (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	<i>Expenditures on innovation activities in industry by source of funds (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]</i>	11 (204)	272
Wynalazki i wzory użytkowe krajowe (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Resident inventions and utility models (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	12 (205)	273
Spółeczeństwo informacyjne	Information society		
Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie informacyjno-telekomunikacyjne (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Enterprises using selected information and communication technologies (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	13 (206)	273
Cele wykorzystania Internetu w przedsię- biorstwach (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Purpose of using the Internet by enterprises (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	14 (207)	273
DZIAŁ XIV. CENY	CHAPTER XIV. PRICES		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x	274
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Price indices of consumer goods and services (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	1 (208)	275
Ceny detaliczne wybranych towarów i usług (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Retail prices of selected goods and services (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	2 (209)	275

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XIV. CENY (dok.)	CHAPTER XIV. PRICES (cont.)		
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Average procurement prices of major agricultural products (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	3 (210)	277
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Average market-place prices received by farmers (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	4 (211)	278
DZIAŁ XV. ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO	CHAPTER XV. AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes.....</i>	x	279
Rolnictwo	Agriculture		
Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Trends and major economic and production results in agriculture (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	1 (212)	284
Powierzchnia użytków rolnych według rodzajów użytków (2010, 2012, 2013).....	<i>Agricultural land area by land type (2010, 2012, 2013).....</i>	2 (213)	286
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych (2010, 2012, 2013).....	<i>Farms by area groups (2010, 2012, 2013).....</i>	3 (214)	286
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2005, 2010, 2011, 2012].....	<i>Indices of gross, final and market agricultural output (constant prices) [2005, 2010, 2011, 2012].....</i>	4 (215)	287
Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2005, 2010, 2011, 2012].....	<i>Structure of gross and market agricultural output (constant prices) [2005, 2010, 2011, 2012].....</i>	5 (216)	287
Powierzchnia zasiewów (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Sown area (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	6 (217)	289
Zbiory i plony wybranych ziemniaków (2006-2010, 2010, 2012, 2013).....	<i>Selected crop production and yields (2006-2010, 2010, 2012, 2013).....</i>	7 (218)	290
Powierzchnia, zbiory i plony warzyw gruntowych (2006-2010, 2010, 2012, 2013).....	<i>Area, production and yields of ground vegetables (2006-2010, 2010, 2012, 2013).....</i>	8 (219)	291
Powierzchnia, zbiory i plony owoców z drzew (2006-2010, 2010, 2012, 2013).....	<i>Area, production and yields of tree fruit (2006-2010, 2010, 2012, 2013).....</i>	9 (220)	292
Powierzchnia, zbiory i plony z krzewów owocowych i plantacji jagodowych (2006-2010, 2010, 2012, 2013).....	<i>Area, production and yields of berry fruit (2006-2010, 2010, 2012, 2013).....</i>	10 (221)	293
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Cattle, pigs, sheep and horses (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	11 (222)	294
Drób (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Poultry (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	12 (223)	296
Produkcja żywca rzeźnego (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Production of animals for slaughter (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	13 (224)	296
Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Production of meat, fats and pluck (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	14 (225)	297
Produkcja mleka krowiego i jaj kurzych (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Production of cows' milk and hen eggs (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	15 (226)	297
Ciągniki rolnicze (2005, 2010, 2013).....	<i>Agricultural tractors (2005, 2010, 2013).....</i>	16 (227)	298
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik (2004/05, 2009/10, 2011/12, 2012/13).....	<i>Consumption of mineral or chemical and lime fertilizers in terms of pure ingredient (2004/05, 2009/10, 2011/12, 2012/13).....</i>	17 (228)	298
Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013].....	<i>Value of agricultural products procurement (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013].....</i>	18 (229)	299
Skup ważniejszych produktów rolnych (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Procurement of major agricultural products (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	19 (230)	301

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XV. ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO (dok.)	CHAPTER XV. AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY (cont.)		
Rolnictwo (dok.)	Agriculture (cont.)		
Ekologiczne gospodarstwa rolne (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Organic farms (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	20 (231)	302
Łowiectwo	Hunting		
Ważniejsze zwierzęta łowne w łowieckim roku gospodarczym (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Major game species in hunting economic year (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	21 (232)	302
Odstzał ważniejszych zwierząt łownych (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Shoot of ain game species (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	22 (233)	303
Koła i członkowie Polskiego Związku Łowieckiego oraz obwody łowieckie (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Clubs and members of the Polish Hunting Association and hunting districts (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	23 (234)	303
Leśnictwo	Forestry		
Powierzchnia gruntów leśnych (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Forest land (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	24 (235)	304
Powierzchnia lasów	<i>Forest areas</i>	25 (236)	305
Zasoby drzewne na pnju	<i>Growing stock of standing wood</i>	26 (237)	306
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Renewals, afforestations and other forest breeding work (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	27 (238)	307
Pozyskanie drewna (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Removals (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	28 (239)	308
Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrzewień (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Trees and shrups outside the forest and removals (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	29 (240)	309
Pożary w lasach (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Forest fires (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	30 (241)	309
DZIAŁ XVI. PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO	CHAPTER XVI. INDUSTRY AND CONSTRUCTION		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	310
Przemysł	Industry		
Produkcja sprzedana przemysłu (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Sold production of industry (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	1 (242)	313
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnionych w podmiotach gospodarczych w przemyśle (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	<i>Sold production of industry by number of paid employees in economic entities in industry (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]</i>	2 (243)	315
Produkcja wybranych wyrobów (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Production of selected products (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	3 (244)	315
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Average paid employment in industry (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	4 (245)	317
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Average monthly gross wages and salaries in industry (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	5 (246)	318
Budownictwo	Construction		
Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	<i>Construction and assembly production by groups (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]</i>	6 (247)	320
Produkcja budowlano-montażowa według rodzajów obiektów budowlanych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	<i>Construction and assembly production by type of constructions (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]</i>	7 (248)	321

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XVI. PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO (dok.)	CHAPTER XVI. INDUSTRY AND CONSTRUCTION (cont.)		
Budownictwo (dok.)	Construction (cont.)		
Budynki oddane do użytkowania (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Buildings completed (2005, 2010, 2012, 2013)....</i>	8 (249)	322
Budynki oddane do użytkowania według rodzajów budynków (2005, 2010, 2012, 2013)...	<i>Buildings completed by type of buildings (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	9 (250)	324
Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w budownictwie (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Average paid employment and average monthly gross wages and salaries in construction (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	10 (251)	326
DZIAŁ XVII. TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	CHAPTER XVII. TRANSPORT AND COMMUNICATIONS		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x	327
Transport	Transport		
Linie kolejowe eksploatowane (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Railway lines operated (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	1 (252)	330
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Hard surface public roads (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	2 (253)	330
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Registered road vehicles and tractors (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	3 (254)	331
Linie krajowe regularnej komunikacji autobusowej (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>National regular bus communication lines (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	4 (255)	331
Transport samochodowy zarobkowy (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Hire or reward road transport (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	5 (256)	332
Ruch pasażerów w portach lotniczych (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Passenger traffic at airports (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	6 (257)	332
Przeładunek ładunków w portach lotniczych (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Freight loaded and unloaded at airports (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	7 (258)	333
Wypadki drogowe i ich ofiary (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Road traffic accidents and their casualties (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	8 (259)	333
Wypadki drogowe według sprawców, ważniejszych przyczyn i rodzajów pojazdów (2011, 2012, 2013)	<i>Road accidents by culprits, major causes and types of vehicles (2011, 2012, 2013)</i>	9 (260)	334
Łączność	Communications		
Podstawowe usługi pocztowe (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Basic postal services (2005, 2010, 2012, 2013)...</i>	10 (261)	335
Abonenci telefoniczni i aparaty telefoniczne (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Telephone subscribers and telephone sets (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	11 (262)	335
DZIAŁ XVIII. HANDEL I GASTRONOMIA	CHAPTER XVIII. TRADE AND CATERING		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x	336
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	<i>Retail sales (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013].....</i>	1 (263)	339
Sprzedaż detaliczna towarów według grup (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	<i>Retail sales by groups (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013].....</i>	2 (264)	339
Sprzedaż hurtowa towarów w przedsiębior- stwach handlowych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013].....	<i>Wholesale sales in trade enterprises (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013].....</i>	3 (265)	339
Sklepy według form organizacyjnych i stacje paliw (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Shops by organizational forms and petrol stations (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	4 (266)	340
Gastronomia (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Catering (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	5 (267)	340
Magazyny handlowe (2005, 2009, 2012)	<i>Trade warehouses (2005, 2009, 2012)</i>	6 (268)	341
Targowiska (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Marketplaces (2005, 2010, 2012, 2013).....</i>	7 (269)	341

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XIX. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW	CHAPTER XIX. FINANCES OF ENTERPRISES		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x	342
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sektorów własności (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Revenues, costs and financial results of enterprises by ownership sectors (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	1 (270)	345
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sekcji (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Revenues, costs and financial results of enterprises by sections (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	2 (271)	347
Przedsiębiorstwa według uzyskanych wyników finansowych (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Enterprises by obtained financial results (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	3 (272)	348
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Economic relations in enterprises (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	4 (273)	349
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Current assets of enterprises (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	5 (274)	350
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Share equity (funds) of enterprises (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	6 (275)	352
Kapitał zakładowy spółek według form własności (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Share capital of companies by ownership forms (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	7 (276)	353
Zobowiązania przedsiębiorstw (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Liabilities of enterprises (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	8 (277)	354
DZIAŁ XX. FINANSE PUBLICZNE	CHAPTER XX. PUBLIC FINANCE		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x	355
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Budget revenue of local government units by type (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	1 (278)	357
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2013 r.	<i>Budget revenue of local government units by division in 2013</i>	2 (279)	359
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Budget expenditure of local government units by type (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	3 (280)	360
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2013 r.	<i>Budget expenditure of local government units by division in 2013</i>	4 (281)	361
Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych (2012, 2013).....	<i>Revenue and costs of self-government budgetary establishments (2012, 2013)</i>	5 (282)	362
DZIAŁ XXI. INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE	CHAPTER XXI. INVESTMENTS. FIXED ASSETS		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x	363
Inwestycje	Investments		
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące) [2010, 2012, 2013].....	<i>Investment outlays (current prices) [2010, 2012, 2013]</i>	1 (283)	366
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) [2010, 2012, 2013].....	<i>Investment outlays in enterprises (current prices) [2010, 2012, 2013]</i>	2 (284)	367
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według grup (ceny bieżące) [2010, 2012, 2013].....	<i>Investment outlays in enterprises by groups (current prices) [2010, 2012, 2013]</i>	3 (285)	368
Środki trwałe	Fixed assets		
Wartość brutto środków trwałych (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2012, 2013].....	<i>Gross value of fixed assets (current book-keeping prices) [2010, 2012, 2013]</i>	4 (286)	369
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2012, 2013].....	<i>Gross value of fixed assets in enterprises (current book-keeping prices) [2010, 2012, 2013]...</i>	5 (287)	370

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XXII. RACHUNKI REGIONALNE	CHAPTER XXII. REGIONAL ACCOUNTS		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x	371
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) [2010, 2011, 2012].....	<i>Gross domestic product (current prices) [2010, 2011, 2012]</i>	1 (288)	375
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące) [2010, 2011, 2012]	<i>Basic elements of production account and gen- eration of income account (current prices) [2010, 2011, 2012]</i>	2 (289)	376
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych (2010, 2011, 2012).....	<i>Nominal income in the households sector (2010, 2011, 2012)</i>	3 (290)	376
DZIAŁ XXIII. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	CHAPTER XXIII. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x	377
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Entities of the national economy in the REGON register (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	1 (291)	378
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Entities of the national economy in the REGON register by legal forms and sections (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	2 (292)	379
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Commercial companies by legal status and sections (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	3 (293)	381
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Entities of the national economy newly registered by selected legal forms and sections (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	4 (294)	382
Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2012, 2013).....	<i>Entities of the national economy removed by selected legal forms and sections (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	5 (295)	383

SPIS WYKRESÓW

LIST OF GRAPHS

	Strona Page
Mapa administracyjna województwa łódzkiego w 2013 r.	Administrative map of łódzkie voivodship in 2013 76
Podział województwa łódzkiego według nomenklatury jednostek terytorialnych do celów statystycznych (NTS).....	Division of the łódzkie voivodship according to the nomenclature of territorial units for statistical purposes (NTS) 77
Ludność według płci i wieku w 2013 r.	Population by sex and age in 2013..... 98
Ruch naturalny ludności	Vital statistics 99
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia	Life expectancy..... 99
Struktura pracujących w 2012 r.	Structure of employed persons in 2012 156
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku i poziomu wykształcenia w 2012 r.	Structure of registered unemployed persons by age and educational level in 2012..... 156
Odchylenia względne przeciętnych wynagrodzeń w wybranych sekcjach od przeciętnego wynagrodzenia w województwie	Relative deviation of average wages and salaries in selected sections from the averages and salaries in voivodship..... 157
Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2013/2014	Education by level in the 2013/2014 school year 226
Mieszkania wyposażone w instalacje w 2012 r.	Dwellings fitted with installations in 2012 227
Mieszkania oddane do użytkowania	Dwellings completed..... 227
Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie informacyjno-telekomunikacyjne.....	Enterprises using selected information and communication technologies..... 278
Gospodarstwa domowe wyposażone w wybrane technologie informacyjno-telekomunikacyjne.....	Households furnished with selected information and communication technologies..... 278
Użytki rolne w gospodarstwach rolnych w 2013 r.	Agricultural land used In agricultural holdings in 2013 279
Struktura towarowej produkcji rolniczej w 2012 r.	Structure of market agricultural output in 2012 279
Struktura produkcji budowlano-montażowej.....	Structure of construction and assembly production..... 326
Struktura nakładów inwestycyjnych w gospodarce narodowej	Structure of investment outlays in national economy ... 327
Produkcja wybranych wyrobów w 2013 r.	Production of selected products in 2013..... 327
Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca	Revenue and expenditure of local government units budgets per capita 370
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące).....	Structure of gross value addend by kinds of activities (current prices)..... 370
Struktura podmiotów gospodarki narodowej w 2013 r.	Structure of entities of national economy in 2013..... 371

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH SYMBOLS

- Kreska (—) – zjawisko nie wystąpiło.
magnitude zero.
- Zero: (0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;
- (0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.
- Kropka (.) – zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
data not available or not reliable.
- Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
not applicable.
- Znak Δ – oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 16.
categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the Yearbook, item 16.
- Znak # – oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej.
data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.
- „W tym”
„Of which” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
indicates that not all elements of the sum are given.
- Comma (,) – used in figures represents the decimal point.

SKRÓTY ABBREVIATIONS

tys. <i>thous.</i>	= tysiąc = <i>thousand</i>	mm	= milimetr <i>millimetre</i>
mln	= milion <i>million</i>	cm	= centymetr <i>centimetre</i>
zł <i>zl</i>	= złoty = <i>zloty</i>	m	= metr <i>metre</i>
szt <i>pcs</i>	= sztuka = <i>piece</i>	km	= kilometr <i>kilometre</i>
egz	= egzemplarz	m ²	= metr kwadratowy <i>square metre</i>
kpl	= komplet	ha	= hektar <i>hectare</i>
wol. <i>vol.</i>	= wolumin = <i>volume</i>	km ²	= kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>
μg	= mikrogram <i>microgram</i>	l	= litr <i>litre</i>
g	= gram <i>gram</i>	hl	= hektolitr <i>hectolitre</i>
kg	= kilogram <i>kilogram</i>	dm ³	= decymetr sześcienny <i>cubic decimetre</i>
dt	= decytona <i>deciton</i>	m ³	= metr sześcienny <i>cubic metre</i>
t	= tona <i>tonne</i>	dam ³	= dekametr sześcienny <i>cubic decametre</i>

hm ³	= hektometr sześcienny <i>cubic hectometre</i>	pkt	= punkt
kW·h	= kilowatogodzina <i>kilowatt-hour</i>	tabl.	= tablica <i>table</i>
MW·h	= megawatogodzina <i>megawatt-hour</i>	ust.	= ustęp
GW·h	= gigawatogodzina <i>gigawatt-hour</i>	Dz. U.	= Dziennik Ustaw
GJ	= gigadżul <i>gigajoule</i>	i in.	= i inni
PJ	= petadżul <i>petajoule</i>	itp. <i>etc.</i>	= i tym podobne <i>= and the like</i>
°C	= stopień Celsjusza <i>centigrade</i>	m.in. <i>i.a.</i>	= między innymi <i>= among others</i>
h	= godzina <i>hour</i>	np. <i>e.g.</i>	= na przykład <i>= for example</i>
d	= doba	tj. <i>i.e.</i>	= to jest <i>= that is</i>
24h	= 24 hours	tzn. <i>i.e.</i>	= to znaczy <i>= that is</i>
r.	= rok	tzw.	= tak zwany
ceg	= cegła przeliczeniowa materiałów ściennych	ww.	= wyżej wymieniony
brick	= <i>standard brick unit expressing the quantity of wall building ma- terials</i>	PKP	= Polskie Koleje Państwowe
t/r	= ton rocznie	S.A.	= Spółka Akcyjna <i>Joint stock company</i>
t/y	= tonnes per year	ZOZ	= Zakład Opieki Zdrowotnej <i>Health Care Institution</i>
art.	= artykuł <i>article</i>	NTS	= Nomenklatura Jednostek Terytorial- nych do Celów Statystycznych
cd. <i>cont.</i>	= ciąg dalszy <i>= continued</i>	NUTS	= <i>Nomenclature of Territorial Units for Statistics</i>
dok. <i>cont.</i>	= dokończenie <i>= continued</i>	EKG <i>ECE</i>	= Europejska Komisja Gospodarcza <i>= Economic Commission for Europe</i>
Lp. <i>No.</i>	= liczba porządkowa <i>= number</i>	EUROSTAT	= Biuro Statystyczne Wspólnot Europejskich <i>Office Statistique des Communau- tes Européennes</i>
Kk	= Kodeks karny	ONZ <i>UN</i>	= Organizacja Narodów Zjednoczo- nych <i>= United Nations</i>
kl.	= klasa	UNESCO	= Organizacja Narodów Zjednoczo- nych do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury <i>United Nations Educational, Scien- tific and Cultural Organization</i>
m.st.	= miasto stołeczne		
nr (Nr) <i>No.</i>	= numer <i>= number</i>		
poz.	= pozycja		
p u	= powierzchnia użytkowa		

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w Roczniku dane — jeśli nie zaznaczono inaczej — dotyczą **całej gospodarki narodowej**.

2. Dane prezentuje się:

1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, z późniejszymi zmianami) zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności – PKD 2004.

PKD 2007, w stosunku do klasyfikacji PKD 2004, wprowadziła zmiany zakresowe polegające na uwzględnieniu nowych grupowań rodzajów działalności (ujęcie nowych, podział lub agregacja dotychczasowych), a także na przesunięciu rodzajów działalności pomiędzy poszczególnymi poziomami klasyfikacyjnymi. W efekcie w PKD 2007 wyróżnia się m.in. 21 sekcji i 88 działów, wobec 17 sekcji i 62 działów w PKD 2004. Zmiany te powodują brak porównywalności danych przy niezmiennych nazwach poziomów klasyfikacyjnych.

W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Pod pojęciem „**Pozostałe usługi**” ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność z zakresu usług administracji i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność usługowa”.

W niektórych tablicach prezentujących dane dotyczące pracujących dokonano grupowania, ujmując pod pojęciem **usługi** — sekcje: „Handel; naprawa pojazdów samochodowych”; „Transport i gospodarka magazynowa”; „Zakwaterowanie i gastronomia”; „Informacja i komunikacja”; „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”; „Obsługa rynku nieruchomości” oraz pozostałe usługi.

2) według **sektorów instytucjonalnych** — wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;

3) według **sektorów własności**:

— **sektor publiczny** — grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,

GENERAL NOTES

1. Data presented in the Yearbook, unless otherwise indicated, concern the **entire national economy**.

2. Data are presented:

1) according to the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers of 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885 with later amendments) and replaced the Polish Classification of Activities – PKD 2004.

PKD 2007/NACE Rev. 2 differs from the PKD 2004/NACE Rev. 1.1 classification in the introduction of changes in scope, i.e. new groupings of activity types (presentation of new types, division or aggregation of the previous ones) as well as transfers of some types of activities between individual classification levels. As a result there are, among others, 21 sections and 88 divisions in PKD 2007/NACE Rev. 2 compared with 17 sections and 62 divisions in PKD 2004/NACE Rev. 1.1. These changes resulted in a lack of comparability of data also when the names of classification levels remained unchanged.

The item **“Industry”** was introduced, including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, as an additional grouping.

The item **“Other services”** was introduced including sections: “Professional scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activities”, “Arts, entertainment and recreation” and “Other service activities”.

In some tables presenting data on persons the grouping was made, and the term **services** includes — sections: “Trade; repair of motor vehicles”, “Transportation and storage”, “Accommodation and catering”, “Information and communication”, “Financial and insurance activities”, “Real estate activities and other services”.

2) according to **institutional sectors** — exclusively within the scope of regional accounts;

3) according to **ownership sectors**:

— **public sector** — grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), local self-government entity ownership as well as “mixed ownership” with a predominance of public sector entity capital (property),

— **private sector** — grouping private domestic ownership (of natural persons and other private

— **sektor prywatny** — grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszana” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszana” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

3. Prezentowane informacje przedstawione zostały stosownie do zakresu prowadzonych badań, obejmujących podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i — jeśli nie zaznaczono inaczej — obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- 50 osób i więcej.

4. Dane — jeśli nie zaznaczono inaczej — opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

5. Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 oraz sektorów instytucjonalnych opracowano — jeśli nie zaznaczono inaczej — tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

7. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w Roczniku — obok PKD 2007 — należy wymienić:

- 1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności (KZiS)**, na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego; klasyfikacja opracowana na podstawie Klasyfikacji Zawodów (ISCO-8) wprowadzona została z dniem 1 VII 2010 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (jednolity tekst Dz. U. 2014, poz. 760), w miejsce obowiązującej do 30 VI 2010 r.;
- 2) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP)**, na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen);

8. Informacje o województwie oraz w podziale na **miasta i wieś** podano w każdorazowym podziale administracyjnym, z wyjątkiem zweryfikowanej liczby ludności dla roku 2000 oraz 2010, którą podano zgodnie

entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of private sector entity capital (property) and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.

“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.

3. Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, including entities classified according to the criterion of the **number of persons employed**, and (unless otherwise indicated) include entities employing:

- up to 9 persons,
- from 10 to 49 persons,
- 50 persons and more.

4. Data, unless otherwise indicated, are compiled in accordance with the **respective organizational status of units of the national economy**.

5. Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions as well as according to institutional sectors are compiled, unless otherwise indicated, using the enterprise method.

In the **enterprise (entity) method**, the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.

6. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own-account in order to earn a profit.

7. Other than NACE Rev. 2, among the more important classifications, according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:

- 1) the **Occupations and Specializations Classification (KZiS)**, on the basis of which councilors of organs of local self-government entities are grouped; the classification compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08), was introduced on 1 VII 2010 by the decree of the Minister of Labour and Social Policy of 27 IV 2010 (uniform text, Journal of Laws 2014, item 760) replacing the classification valid until 30 VI 2010;
- 2) the **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP)**, on the basis of which final consumption expenditure of products (goods and services) in the households sector as well as expenditures on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped;

z podziałem administracyjnym obowiązującym odpowiednio w dniu 31 XII 2002 r. oraz 31 XII 2011 r. (patrz uwagi ogólne działu „Ludność”, ust. 2).

W tablicach zawierających informacje w podziale na **miasta i wieś**, przez „**miasta**” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „**wieś**” – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.

9. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług – VAT (od produktów krajowych i z importu), podatek akcyzowy (od wyrobów krajowych, importowanych i nabytych wewnątrzspółnotowo), cła oraz podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych, zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

10. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

11. Przy **przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach, środki trwałe) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja, spożycie) – według stanu w dniu 30 VI.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną – jeśli nie zaznaczono inaczej – do 2009 r. na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, od 2010 r. – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

12. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

13. Niektóre informacje zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

14. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”. Z tego powodu w tablicach prezentujących strukturę procentową sumy udziałów mogą nieznacznie różnić się od 100.

15. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami.

8. Information on voivodship as well as by **urban and rural area** is presented according to administrative division in a given period, excluding the verified number of population for year 2000 and 2010, which was given according to administrative division respectively as of 31 XII 2002 and 31 XII 2011 (see general notes to the chapter “Population”, item 2).

In the tables containing information divided into **urban areas** and **rural areas**, the term “**urban areas**” is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while the term “**rural areas**” is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.

9. Data in **current prices** correspond to obtained revenue, incurred expenditures or the value of products, services, etc. In tables in which prices are not defined, data are expressed in current prices.

Basic price is defined as the amount of money received by a producer (trade entities included) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.

Taxes on products comprise: VAT on goods and services (on domestic and imported products), excise tax (on domestic, imported and Intra-Community acquired goods), duties and taxes on certain services (e.g. on games of chance and mutual betting, lump sum tax on goods and services from occasional transports of passengers in buses with foreign registration).

10. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

11. When **computing per capita data (1000 population, etc.)** as of the end of a year (e.g. beds in hospitals, fixed assets), the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g., vital statistics, production, consumption) – as of 30 VI.

For calculations, it was assumed to use the number of calculated – unless otherwise indicated – until 2009 on the basis of the Population and Housing Census 2002, since 2010 on the basis of Population and Housing Census 2011.

12. Data, unless otherwise noted, do not include budget entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

13. Selected information presented on the basis of preliminary data may change in subsequent publications of the Statistical Office.

14. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”. Because of this reason the sums in the tables may not equal 100.

15. Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note.

16. W Roczniku zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

16. The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót abbreviation	pełna nazwa full name
MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA CHOROÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja) INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD— 10 Revision)	
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych	Choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz niektóre choroby przebiegające z udziałem mechanizmów autoimmunologicznych
<i>Diseases of blood and blood-forming organs</i>	<i>Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism</i>
Wady rozwojowe wrodzone	Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe
<i>Congenital anomalies</i>	<i>Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities</i>
Objawy i stany niedokładnie określone	Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych, gdzie indziej niesklasyfikowane
<i>Symptoms and ill-defined conditions</i>	<i>Symptoms, sign and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified</i>

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI (PKD 2007)
 STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY —
 — NACE Rev. 2

**sekcje
sections**

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

skrót (dok.) <i>abbreviation (cont.)</i>	pełna nazwa (dok.) <i>full name (cont.)</i>
	działy <i>divisions</i>
Produkcja skór i wyrobów skórzanych	Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów farmaceutycznych <i>Manufacture of pharmaceutical products</i>	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych <i>Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców

*

* * *

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje”.

Methodological explanations concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are enumerated in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications as well as in the series “Zeszyty metodyczne i klasyfikacje” (Methodological Papers and Classifications).

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R.
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska	Województwo		SPECIFICATION
	Poland	Voivodship		
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100		

POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY — stan w dniu 31 XII
 AREA. ADMINISTRATIVE DIVISION — as of 31 XII

Powierzchnia w km ²	312679	18219	5,8	Area in km ²
Powiaty	314	21	6,7	Powiats
Miasta na prawach powiatu.....	66	3	4,5	Cities with powiat status
Gminy	2479	177	7,1	Gminas
Miasta	908	44	4,8	Towns
Miejscowości wiejskie	52543	5009	9,5	Rural localities
Sołectwa	40583	3491	8,6	Village administrator's offices

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA
 ENVIRONMENTAL PROTECTION

Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:
pyłowych	49,5	3,2	6,4	particulates
gazowych	217492,0	42960,8	19,8	gases
Komunalne oczyszczalnie ścieków ^a (stan w dniu 31 XII)	3264	200	6,1	Municipal wastewater treatment plants ^a (as of 31 XII)
w tym: biologiczne	2405	159	6,6	of which: biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów	820	39	4,8	with increased biogene removal (disposal)
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t	130593,3	9107,5	7,0	Generated waste (during the year, excluding municipal waste) in thous. t
Odpady komunalne zebrane (w ciągu roku) ^b w tys. t	9473,8	575,8	6,1	Municipal waste collected (during the year) ^b in thous. t
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące):				Outlays on fixed assets: (current prices):
służące ochronie środowiska:				in environmental protection:
w milionach złotych	10851,2	1088,1	10,0	in million zlotys
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	4,7	6,5	x	in % of total investment outlays
służące gospodarce wodnej:				in water management:
w milionach złotych	3059,3	72,2	2,4	in million zlotys
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	1,3	0,4	x	in % of total investment outlays

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE
 PUBLIC SAFETY

Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings:
w tysiącach	1063,7	66,5	6,2	in thousands
na 10 tys. ludności	276,3	264,0	x	per 10 thous. population
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w %	67,1	62,9	x	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in %

^a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. ^b Dane szacunkowe.
^a Working on sewage network. ^b Estimated data.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska	Województwo	SPECIFICATION
	Poland	Voivodship	
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100	

LUDNOŚĆ
POPULATION

Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	38495,7	2513,1	6,5	Population (as of 31 XII) in thous.
miasta.....	23257,9	1593,0	6,8	urban areas
wieś.....	15237,8	920,1	6,0	rural areas
w tym kobiety.....	19866,1	1315,4	6,6	of which females
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII).....	123	138	x	Population per 1 km ² of total area (as of 31 XII)
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII).....	58	60	x	Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 XII)
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,5	-3,5	x	Natural increase per 1000 population
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności.....	-0,5	-1,1	x	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population

RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA
LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES

Pracujący ^{ab} (stan w dniu 31 XII) w tys.	13919,8	925,3	6,6	Employed persons ^{ab} (as of 31 XII) in thous.
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł.....	3659,40	3315,58	90,6	Average monthly gross wages and salaries in zł
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	2157,9	151,6	7,0	Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b (stan w dniu 31 XII) w %.....	13,4	14,1	x	Registered unemployment rate ^b (as of 31 XII) in %

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA
MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:				Network (as of 31 XII) in km:
wodociągowej rozdzielczej.....	287651,3	22415,8	7,8	water supply distribution
kanalizacyjnej rozdzielczej ^c	132916,0	5971,1	4,5	sewerage distribution ^c
gazowej.....	139797,1	4158,9	3,0	gas supply
Zasoby mieszkaniowe ^d (stan w dniu 31 XII):				Dwelling stocks ^d (as of 31 XII):
mieszkania: w tysiącach.....	13852,9	992,4	7,2	dwellings: in thousands
na 1000 ludności.....	359,9	394,9	x	per 1000 population
izby: w tysiącach.....	52874,9	3555,2	6,7	rooms: in thousands
na 1000 ludności.....	1373,5	1414,7	x	per 1000 population
powierzchnia użytkowa mieszkań: w tysiącach m ²	1012888,8	67608,0	6,8	useful floor area of dwellings: in thousands m ²
na 1000 ludności w m ²	26311,8	26902,3	x	per 1000 population in m ²
Mieszkania oddane do użytkowania: w tysiącach.....	145,1	6,0	4,1	Dwellings completed: in thousands
na 1000 ludności:				per 1000 population:
mieszkania.....	3,8	2,4	x	dwellings
izby.....	16,1	11,5	x	rooms
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	394,2	301,4	x	useful floor area of dwellings in m ²

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^c Łącznie z kolektorami. ^d Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

^a By actual workplace and kind of activity. ^b Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results of the Agricultural Census 2010. ^c Including collectors. ^d Based on balance of dwelling stocks.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska	Województwo	SPECIFICATION
	Poland	Voivodship	
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100	

EDUKACJA^a I WYCHOWANIE — stan na początku roku szkolnego
EDUCATION^a — as of beginning of the school year

Uczniowie w szkołach ^b w tys.:				<i>Pupils and students in schools^b in thous.</i>
podstawowych	2152,7	132,0	6,1	<i>primary</i>
gimnazjalnych	1124,0	69,2	6,1	<i>lower secondary</i>
specjalnych przysposabiających do pracy	10,9	0,7	6,4	<i>special job-training</i>
zasadniczych zawodowych	184,5	9,9	5,6	<i>basic vocational</i>
liceach ogólnokształcących ^c	547,1	36,7	6,7	<i>general secondary^c</i>
liceach profilowanych	6,0	0,6	9,3	<i>specialized secondary</i>
technikach ^d	515,9	30,4	5,9	<i>technical secondary^d</i>
artystycznych ogólnokształcących ^e	12,6	0,8	6,5	<i>general art^e</i>
policealnych	279,0	20,7	7,4	<i>post-secondary</i>
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^f :				<i>Children attending pre-primary education establishments^f:</i>
w tysiącach	1297,2	79,9	6,2	<i>in thousand</i>
na 1000 dzieci w wieku 3—6 lat	753	770	x	<i>per 1000 children aged 3—6</i>

OCHRONA ZDROWIA^g I POMOC SPOŁECZNA — stan w dniu 31 XII
HEALTH CARE^g AND SOCIAL WELFARE — as of 31 XII

Pracownicy medyczni ^h :				<i>Medical personnel^h:</i>
lekarze	85246	6341	7,4	<i>doctors</i>
lekarze dentyści	12322	922	7,5	<i>dentists</i>
pielęgniarki ⁱ	200587	13030	6,5	<i>nursesⁱ</i>
Przychodnie	19529	1493	7,6	<i>Out-patients departments</i>
Szpitala ogólne	966	74	7,7	<i>General hospitals</i>
Łóżka w szpitalach ogólnych ^k w tys.	187,8	13,4	7,2	<i>Beds in general hospitals^k in thous.</i>
Apteki ogólnodostępne ^l	12221	863	7,1	<i>Generally available pharmacies^l</i>

KULTURA. TURYSTYKA
CULTURE. TOURISM

Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	8112	548	6,8	<i>Public libraries (including branches; as of 31 XII)</i>
Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	130976,8	8722,8	6,6	<i>Public library collections (as of 31 XII) in thous. vol.</i>

^a Patrz uwagi ogólne działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2. ^b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. ^c, ^d Łącznie z uczniami: ^c — uzupełniających liceów ogólnokształcących, ^d — techników uzupełniających. ^e Dających uprawnienia zawodowe. ^f Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. ^g Łącznie z danymi resortu obrony narodowej i spraw wewnętrznych. ^h Łącznie z odbywającymi staż. Łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest indywidualna praktyka lekarska i pielęgniarska zarejestrowana w Izbach Lekarskich, pielęgniarskich, która realizuje świadczenia zdrowotne w ramach środków publicznych; bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, opieka społeczna, jednostka administracji publicznej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. ⁱ Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. ^k Łącznie z łóżkami i inkubatorami dla noworodków. ^l Bez aptek w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej, np. w szpitalach.

^a See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2. ^b Excluding schools for adult, excluding post-secondary schools. ^c, ^d Including students: ^c — supplementary general secondary schools, ^d — supplementary technical secondary schools. ^e Leading to professional certification. ^f Including the children attending for all school year in the units performing health care activities. ^g Include data of the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior. ^h Include inters. Including persons for whom the main workplace are individual medical practice and nurses registered at Chamber of Physicians and Chambers of Nurses providing publicly funded medical services; excluding persons for whom the main workplace are university, social welfare, public administration or territorial self-government unit or National Health Fund. ⁱ Including master nurses. ^k Including beds and incubators for newborns. ^l Excluding pharmacies in in-patient health care facilities e.g. in hospitals.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska	Województwo		SPECIFICATION
	Poland	Voivodship		
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100		

KULTURA. TURYSTYKA (dok.)
CULTURE. TOURISM (cont.)

Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII).....	822	47	5,7	Museums with branches (as of 31 XII)
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	29043,8	906,4	3,1	Museum and exhibition visitors in thous.
Kina stałe (stan w dniu 31 XII).....	469	22	4,7	Fixed cinemas (as of 31 XII)
Widzowie w kinach stałych w tys. ...	36936,6	2043,5	5,5	Audience in fixed cinemas in thous.
Baza noclegowa turystyki ^a :				Tourist accommodation establishments ^a :
obiekty (stan w dniu 31 VII)	9775	357	3,7	facilities (as of 31 VII)
miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	679445	23549	3,5	number of beds (as of 31 VII)
korzystający z noclegów w tys.	23401,1	1126,1	4,8	tourists accommodated in thous.

ROLNICTWO I LEŚNICTWO
AGRICULTURE AND FORESTRY

Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej (stan w czerwcu) ^b w tys. ha	14409,9	969,4	6,7	Agricultural land in good agricultural condition (as of June) ^b in thous. ha
pod zasiewami ^c	10313,0	752,4	7,3	sown area ^c
grunty ugorowane.....	446,5	22,6	5,1	fallow land
uprawy trwałe	412,2	39,8	9,6	permanent crops
w tym sady.....	362,6	37,9	10,5	of which orchards
ogrody przydomowe	31,8	2,0	6,4	kitchen gardens
łąki i pastwiska.....	3206,3	152,6	4,8	meadows and pastures
Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^c w tys. ha:				Sown area (as of June) ^c in thous. ha:
zboża.....	7479,5	594,0	7,9	cereals
ziemniaki	337,0	38,2	11,3	potatoes
warzywa gruntowe ^d	142,1	18,6	13,1	field vegetables ^d
Zbiory w tys. t:				Production in thous. t:
zboża.....	28455,1	1839,9	6,5	cereals
ziemniaki	7110,9	733,4	10,3	potatoes
warzywa gruntowe ^d	4003,9	533,3	13,3	field vegetables ^d
Plony z 1 ha w dt:				Yields per 1 ha in dt:
zboża.....	38,0	31,0	81,6	cereals
ziemniaki	211	192	91,0	potatoes
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha.....	9177,2	387,5	4,2	Forest areas (as of 31 XII) in thous. ha

PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO
INDUSTRY AND CONSTRUCTION

Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące):				Sold production of industry (current prices):
w milionach złotych.....	1182963,9	69287,9	5,9	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.....	30724	27519	x	per capita in zł
Sprzedaż produkcji budowlano- -montażowej ^e (ceny bieżące):				Sales of construction and assembly production ^e (current prices):
w milionach złotych.....	158008,8	7782,8	4,9	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.....	4104	3091	x	per capita in zł

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy do 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. ^c Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). ^d Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^e Zrealizowanej przez podmioty budowlane — według miejsca wykonywania robót.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of up to 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. ^c Excluding permanent crops, and crop area intended for ploughing (green fertilizers). ^d Including kitchen gardens. ^e Realized by construction units — by place of performing works.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska	Województwo	SPECIFICATION
	Poland	Voivodship	
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100	

TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ — stan w dniu 31 XII
 TRANSPORT AND COMMUNICATIONS — as of 31 XII

Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie) w km...	286004,3	19373,3	6,8	Hard surface public roads (urban and non-urban) in km
w tym o nawierzchni ulepszonej w %	91,9	91,6	x	of which improved in %
Samochody zarejestrowane ^a w tys. szt.:				Registered cars ^a in thous. units:
osobowe	19389,4	1275,9	6,6	passenger cars
ciężarowe i ciągniki siodłowe ^b	3242,5	227,8	7,0	lorries and road tractors ^b
Placówki dla usług pocztowych ^c	7884	489	6,2	Postal service offices ^c
Telefoniczne łącza główne ^d :				Fixed main line ^d :
w tysiącach	5829,9	355,0	6,1	in thousands
w tym standardowe łącza główne	4916,5	300,6	6,1	of which standard main line
na 1000 ludności	151,4	141,2	x	per 1000 population

HANDEL — stan w dniu 31 XII
 TRADE — as of 31 XII

Sklepy	353562	25234	7,1	Shops
Liczba ludności na 1 sklep	109	100	x	Population per shop
Targowiska stałe	2207	177	8,0	Permanent marketplaces

FINANSE PUBLICZNE
 PUBLIC FINANCE

Budżety gmin^e				Budgets of gminas^e
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	80043,4	5158,2	6,4	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	3099	3075	x	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	79442,5	5088,8	6,4	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	3076	3033	x	per capita in zł
Budżety miast na prawach powiatu				Budgets of cities with powiat status
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	64216,6	4167,9	6,5	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	5067	4961	x	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	64925,6	4392,5	6,8	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	5125	5229	x	per capita in zł
Budżety powiatów				Budgets of powiats
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	23077,6	1430,3	6,2	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	893	853	x	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	22916,5	1415,5	6,2	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	887	844	x	per capita in zł
Budżety województw				Budgets of voivodships
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	16120,7	751,4	4,7	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	419	298	x	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	16527,0	753,3	4,6	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	429	299	x	per capita in zł

^a Łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. ^b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. ^c Dane dotyczą poczty publicznej. ^d Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^e Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Including cars having temporary permissions given at the end of the year. ^b Including vans. ^c Data concern operators of the public post office. ^d Data concern operators of the public telecommunication network. ^e Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (dok.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>	SPECIFICATION	
	ogółem <i>total</i>			
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE INVESTMENTS. FIXED ASSETS				
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				<i>Investment outlays (current prices):</i>
w milionach złotych	231155,5	16819,1	7,3	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł.....	6004	6680	x	<i>per capita in zł</i>
Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				<i>Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):</i>
w milionach złotych	3064148,1	184188,6	6,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł.....	79597	73292	x	<i>per capita in zł</i>
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ — stan w dniu 31 XII ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY — as of 31 XII				
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ^a	4070259	237915	5,8	<i>Entities of the national economy in the REGON register^a</i>
sektor publiczny	122759	6629	5,4	<i>public sector</i>
sektor prywatny.....	3947500	231286	5,9	<i>private sector</i>
RACHUNKI REGIONALNE W 2012 R. REGIONAL ACCOUNTS IN 2012				
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				<i>Gross domestic product (current prices):</i>
w milionach złotych	1615894	98819	6,1	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł.....	41934	39080	93,2	<i>per capita in zł</i>
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				<i>Gross value added (current prices):</i>
w milionach złotych	1431872	87565	6,1	<i>in million zlotys</i>
na 1 pracującego w zł	103022	93386	90,6	<i>per 1 employed person in zł</i>
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				<i>Gross nominal disposable income in the households sector:</i>
w milionach złotych	984424	65596	6,7	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł.....	25547	25941	101,5	<i>per capita in zł</i>

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

U w a g a. Przeliczeń danych na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) za 2000 r. oraz 2005-2009 dokonano przy przyjęciu *N o t e. Calculations of data per capita (1000 population, etc.) For 2000 as well as 2005-2009 are based on the revised*

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					POWIERZ AR
1	Powierzchnia w km ² (stan w dniu 31 XII)	18219	18219	18219	18219
					STAN I OCHRONA ENVIRONMENTAL
	Pobór wody — w % poboru ogółem — na cele:				
2	produkcyjne ^a (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem).....	27,2	26,4	23,3	30,4
3	eksploatacji sieci wodociągowej ^b	47,0	45,7	45,2	44,7
4	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³	17,0	18,0	16,3	15,7
5	w tym do produkcji przemysłowej.....	5,1	4,8	5,3	5,3
	Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi:				
6	oczyszczane w % wymagających oczyszczania	92,8	90,3	92,6	97,3
7	nieoczyszczane na 1 km ² w dam ³	0,6	0,7	0,5	0,2
8	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^c	57,5	64,2	65,8	65,9
	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys.t:				
9	pyłowych	12,1	7,9	6,8	4,6
10	gazowych (bez dwutlenku węgla).....	327,9	220,8	144,4	135,6
	Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych:				
11	pyłowych	99,7	99,8	99,8	99,8
12	gazowych (bez dwutlenku węgla).....	38,9	49,7	62,5	62,4
	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII):				
13	w % powierzchni ogólnej.....	16,3	16,4	18,8	18,8
14	na 1 mieszkańca w m ²	1130	1157	1343	1349
15	Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) ^d na 1 km ² w t.....	318,8	244,2	211,7	328,4
16	Odpady komunalne zebrane ^e (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w kg.....	338,4	247,6	245,4	248,9
	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w % nakładów inwestycyjnych ogółem:				
17	służące ochronie środowiska	5,0	5,5	3,8	5,7
18	służące gospodarce wodnej	0,9	0,6	0,7	1,6

^a Z ujęć własnych. ^b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. ^c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – ^e Dane szacunkowe; do 2001 r. określane jako odpady stałe wywiezione, od 2003 r. dane nieporównywalne z danymi za lata ^a From own intakes. ^b Water withdrawal at intakes before entering the water system. ^c Population connected to "Environmental protection", item 7. ^e Estimated data; until 2001 defined as solid waste removed and since 2003 data are not

skorygowanej liczby ludności uwzględniającej wyniki narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań 2002.
number of population, which considers the results of population and housing census of 2002.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
CHNIA EA					
18219	18219	18219	18219	Area in km ² (as of 31 XII)	1
ŚRODOWISKA PROTECTION					
				Water withdrawal — in % of total withdrawal — for purposes of:	
33,2	35,3	34,4	33,3	production ^a (excluding agriculture, forestry and fishing)	2
43,4	41,5	42,6	43,8	exploitation of water supply network ^b	3
				Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km ² in dam ³	4
16,0	16,9	16,6	15,5		
5,9	6,5	6,2	5,6	of which for industrial production	5
Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground:					
99,5	99,6	98,2	96,4	treated in % of requiring treatment	6
0,0	0,0	0,1	0,2	untreated per 1 km ² in dam ³	7
				Population connected to wastewater treatment plants ^c in % of total population	8
66,0	67,3	67,0	68,0		
Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous t:					
4,2	3,9	3,5	3,2	particulates	9
166,3	168,9	162,6	146,6	gases (excluding carbon dioxide)	10
Reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in % of pollutants produced:					
99,9	99,9	99,9	99,9	particulates	11
64,5	68,2	71,4	75,6	gases (excluding carbon dioxide)	12
Area of special nature value under legal protection (as of 31 XII):					
19,7	19,7	19,7	19,6	in % of total area	13
1413	1419	1425	1424	per capita in m ²	14
				Generated waste (during the year ;excluding municipal waste) ^d per 1 km ² in t	15
338,8	434,5	445,0	499,9		
261,2	249,6	245,7	228,7	Municipal waste collected ^e (during the year) per capita in kg	16
Outlays on fixed assets (current prices) in % of total investment outlays:					
5,8	9,3	6,6	6,5	in environmental protection	17
1,3	0,4	0,4	0,4	in water management	18

dane szacunkowe; ludność ogółem – na podstawie bilansów. *d* Patrz uwagi ogólne działu „Stan i ochrona środowiska” ust. 7. poprzednie ze względu na zmianę katalogu odpadów.
wastewater treatment plants - estimated data; the total population – based on balances. *d* See general notes to the chapter comparable with data for previous years due to a change in the catalogue of waste.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
				BEZPIECZEŃSTWO PUBLIC	
	Przestępstwa stwierdzone przez Policję ^a w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				
1	w liczbach bezwzględnych.....	78399	86747	71363	71104
2	na 10 tys. ludności.....	297,8	336,0	279,7	279,3
3	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w %	36,2	48,0	63,5	65,3
				LUDN POPULA	
4	Ludność (stan w dniu 31 XII)	2627824	2577465	2548861	2541832
5	miasta.....	1709881	1665261	1638657	1630989
6	wieś	917943	912204	910204	910843
7	w tym kobiety.....	1373158	1349335	1336533	1333045
8	Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII)	109	110	110	110
9	Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	144	141	140	140
	Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII):				
10	przedprodukcyjnym	579392	486478	454512	446694
11	produkcyjnym	1603689	1646382	1629614	1624856
12	poprodukcyjnym	444743	444605	464735	470282
13	Małżeństwa na 1000 ludności.....	5,3	5,2	6,4	6,2
14	Rozwody na 1000 ludności.....	1,3	2,0	1,7	1,9
15	Urodzenia żywe na 1000 ludności	8,9	8,7	10,0	10,2
16	Zgony ^c na 1000 ludności.....	12,1	12,1	12,3	12,5
17	Przyrost naturalny na 1000 ludności.....	-3,2	-3,4	-2,3	-2,3
18	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	7,7	6,1	5,3	5,4
19	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,5	-0,7	-0,7	-0,5
	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:				
20	mężczyźni.....	67,90	68,64	69,07	69,23
21	kobiety	77,17	78,30	78,86	78,87
				RYNEK LABOUR	
	Pracujący ^{de} (stan w dniu 31 XII):				
22	w tysiącach.....	1066,0	898,6	970,3	937,5
23	w tym kobiety.....	519,1	426,6	455,1	443,7
24	na 1000 ludności	406	351,4	380,7	368,8
25	w sektorze prywatnym w %	75,5	75,9	78,4	77,9
	według rodzajów działalności w %:				
26	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	32,5	21,4	19,9	20,4
27	przemysł i budownictwo.....	26,7	29,2	30,1	29,3
28	usługi ^f	40,9	49,3	49,9	50,3

^a Do 2012 r. – łącznie z prokuraturą. ^b Patrz uwagi ogólne do działu „Ludność”, ust. 2. ^c Łącznie ze zgonami niemowląt w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^f Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust.2, pkt 1).

^a Until 2012 – including prosecutor's office. ^b See general notes to the chapter "Population", item 2. ^c Including infant deaths. in agriculture estimated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005–2009 – of the Population and notes to the Yearbook, item 2, point 1).

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
PUBLICZNE SAFETY					
74725	73919	68463	66474	Ascertained crimes by the Police ^a in completed preparatory proceedings:	1
293,4	291,3	270,8	264,0	in absolute numbers	2
65,5	65,8	62,5	62,9	per 10 thous. population	3
Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in %					
OŚC ^b TION ^b					
2542436	2533681	2524651	2513093	Population (as of 31 XII)	4
1625159	1615408	1606066	1593021	urban areas	5
917277	918273	918585	920072	rural areas	6
1330254	1325754	1321331	1315439	of which females	7
110	110	110	110	Females per 100 males (as of 31 XII)	8
140	139	139	138	Population per 1 km ² of total area (as of 31 XII)	9
Population of age (as of 31 XII):					
444382	437521	431872	426305	pre-working	10
1620849	1604672	1588157	1568769	working	11
477205	491488	504622	518019	post-working	12
5,7	5,0	5,0	4,3	Marriages per 1000 population	13
1,7	1,6	1,8	1,8	Divorces per 1000 population	14
10,0	9,4	9,4	8,9	Live births per 1000 population	15
12,3	12,1	12,4	12,4	Deaths ^c per 1000 population	16
-2,2	-2,7	-3,0	-3,5	Natural increase per 1000 population	17
4,0	4,5	4,2	4,7	Infant deaths per 1000 live births	18
-0,7	-0,7	-0,7	-1,1	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population	19
Life expectancy at the moment of birth:					
70,14	70,41	70,61	70,70	males	20
79,41	79,54	79,76	80,11	females	21
PRACY MARKET					
Employed persons ^{de} (as of 31 XII):					
943,2	933,6	924,6	925,3	in thousands	22
449,4	445,6	444,2	447,4	of which women	23
371,0	368,5	366,2	368,2	per 1000 population	24
78,1	78,2	79,5	79,8	in private sector in %	25
by kind of activities in %:					
19,0	19,2	19,4	19,4	agriculture, forestry and fishing	26
29,0	28,4	27,8	27,4	industry and construction	27
52,0	52,4	52,8	53,3	services ^f	28

^d Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności (od 2004 r.). ^e Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących Rolnego 1996, w latach 2005—2009 — Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu

^d By actual workplace and kind of activity (since 2004). ^e Data are compiled considering employed persons on private farms Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 — of the Agricultural Census 2010. ^f See general

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					RYNEK LABOUR
	Przeciętne zatrudnienie:				
	w przemyśle:				
1	w tysiącach	220,5	189,8	205,8	192,3
2	na 1000 ludności.....	84	74	81	76
	w budownictwie:				
3	w tysiącach	31,4	26,0	34,4	35,5
4	na 1000 ludności.....	12	10	14	14
5	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.....	208,1	198,4	99,2	128,1
6	2000 = 100.....	100,0	95,4	47,7	61,6
	W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 XII):				
7	kobiety	52,3	50,3	53,0	49,5
8	w wieku do 25 lat	28,3	20,6	17,8	19,5
9	pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	47,6	52,0	33,3	24,7
10	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) na 1 ofertę pracy.....	414	144	47	103
11	Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (stan w dniu 31 XII) w %..	16,3	17,9	9,2	11,9
					WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA WAGES AND SALARIES.
12	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	1668,76	2052,90	2555,73	2711,89
13	2000 = 100.....	100,0	123,0	153,2	162,5
14	w tym: w przemyśle	1664,10	2017,35	2514,46	2639,57
15	w budownictwie	1481,54	1685,06	2197,88	2287,02
	Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.:				
16	pobierających emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.....	528	520	533	542
17	rolników indywidualnych	161	140	126	121
	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:				
18	wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	789,40	1049,42	1278,81	1392,39
19	rolników indywidualnych ^b	589,21	741,54	843,17	896,10

^a Do wyliczenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie — Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. — w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu

^b The number of employed persons, including estimated data of employed persons on private farms in agriculture Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 — of the Agricultural Census from this system and to benefits from the Pension Fund.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
PRACY (dok.) MARKET (cont.)					
				Average paid employment:	
				in industry:	
196,5	192,4	186,7	180,3	in thousands	1
77	76	74	72	per 1000 population	2
				in construction:	
34,6	34,7	33,2	28,5	in thousands	3
14	14	13	11	per 1000 population	4
131,6	138,7	151,0	151,6	Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.	5
63,3	66,6	72,6	72,8	2000 = 100	6
				In % of registered unemployed (as of 31 XII):	
50,3	51,3	49,6	48,8	women	7
19,2	18,5	17,3	16,2	aged up to 25 years	8
29,7	35,1	37,0	41,0	out of work for longer than 1 year	9
98	147	146	82	Registered unemployed persons (as of 31 XII) per a job offer	10
12,2	12,9	14,0	14,1	Registered unemployment rate ^a (as of 31 XII) in %	11
Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH SOCIAL SECURITY BENEFITS					
2877,62	3053,22	3194,30	3315,58	Average monthly gross wages and salaries in zł	12
172,4	183,0	191,4	198,7	2000 = 100	13
2949,08	3155,47	3327,37	3481,33	of which: in industry	14
2322,96	2523,93	2525,99	2525,25	in construction	15
				Average number of retirees and pensioners in thous.:	
538	528	519	513	receiving retirement pay and pensions paid by the Social Insurance Institution	16
116	111	108	104	farmers	17
				Average monthly gross retirement pay and pension in zł:	
1481,17	1554,27	1642,49	1730,12	paid by the Social Insurance Institution	18
940,86	973,40	1043,43	1109,24	farmers ^b	19

twie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. — Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005—2009 Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^b Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, Emerytalno-Rentowego.

was used for calculation, estimated using the results: in 2000 — of the Agricultural Census 1996, in 2005—2009 — of the 2010. ^b Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
		INFRASTRUKTURA KOMU MUNICIPAL INFRASTRU			
	Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII) w km:				
1	wodociągowej	18758,8	20536,6	21256,1	21483,3
2	kanalizacyjnej ^a	2817,9	3666,5	4329,8	4480,1
	Zużycie w gospodarstwach domowych:				
	wody z wodociągów:				
3	w hm ³	102,3	92,4	91,5	87,8
4	na 1 mieszkańca w m ³	38,9	35,8	35,8	34,5
	energii elektrycznej w miastach ^b :				
5	w GW·h	1186,9	1227,1	1278,7	1274,5
6	na 1 mieszkańca w kW·h	692,4	734,7	778,3	779,6
	Zasoby mieszkaniowe ^{cd} (stan w dniu 31 XII):				
	mieszkania:				
7	w tysiącach	911,2	947,4	962,5	968,0
8	na 1000 ludności	346,7	367,6	377,6	380,8
	izby:				
9	w tysiącach	2947,2	3298,9	3371,2	3396,4
10	na 1000 ludności	1121,5	1279,9	1322,6	1336,2
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
11	w tysiącach	51327,6	61614,8	63394,7	64025,4
12	na 1000 ludności	19532,4	23905,2	24871,8	25188,7
13	przeciętna 1 mieszkania	56,3	65,0	65,9	66,1
	Mieszkania oddane do użytkowania:				
	mieszkania:				
14	w tysiącach	3,8	4,6	7,4	6,3
15	na 1000 ludności	1,4	1,8	2,9	2,5
	izby:				
16	w tysiącach	17,3	23,1	34,1	28,8
17	na 1000 ludności	6,6	8,9	13,4	11,3
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
18	w tysiącach	419,2	576,6	846,8	716,0
19	na 1000 ludności	159,5	223,7	332,0	281,3
20	przeciętna 1 mieszkania	110,6	126,3	114,9	112,9

^a Łącznie z kolektorami. ^b Do 2004 r. bez gospodarstw domowych, których głównym źródłem utrzymania był dochód gi ogólne działu "Infrastruktura komunalna. Mieszkania – Mieszkania" ust. 3. ^d W 2000 r. – zamieszkane.

^a Including collectors. ^b Until 2004 excluding households, whose the main source of maintenance was income from ture. Dwellings – Dwellings", item 3. ^d In 2000 - inhabited.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
NALNA. MIESZKANIA CTURE. DWELLINGS					
				<i>Distribution network (as of 31 XII) in km:</i>	
21750,1	21991,8	22198,8	22415,8	<i>water supply</i>	1
4774,1	5182,5	5592,1	5971,1	<i>sewerage^a</i>	2
				<i>Consumption in households:</i>	
				<i>water from water supply systems:</i>	
86,6	87,5	89,4	87,3	<i>in hm³</i>	3
34,0	34,5	35,4	34,7	<i>per capita in m³</i>	4
				<i>electricity in urban areas^b:</i>	
1312,0	1282,7	1244,8	1232,3	<i>in GW·h</i>	5
805,0	791,7	772,9	770,5	<i>per capita in kW·h</i>	6
				<i>Dwelling stocks^{cd} (as of 31 XII):</i>	
				<i>dwellings:</i>	
975,9	980,8	987,6	992,4	<i>in thousands</i>	7
383,9	387,1	391,2	394,9	<i>per 1000 population</i>	8
				<i>rooms:</i>	
3481,5	3503,9	3531,9	3555,2	<i>in thousands</i>	9
1369,4	1382,9	1399,0	1414,7	<i>per 1000 population</i>	10
				<i>useful floor area of dwellings in m²:</i>	
65715,1	66296,3	66998,2	67608,0	<i>in thousands</i>	11
25847,3	26166,0	26537,6	26902,3	<i>per 1000 population</i>	12
67,3	67,6	67,8	68,1	<i>average per dwelling</i>	13
				<i>Dwellings completed:</i>	
				<i>dwellings:</i>	
7,0	6,0	8,0	6,0	<i>in thousands</i>	14
2,7	2,4	3,2	2,4	<i>per 1000 population</i>	15
				<i>rooms:</i>	
30,1	27,7	34,3	28,9	<i>in thousands</i>	16
11,8	10,9	13,6	11,5	<i>per 1000 population</i>	17
				<i>useful floor area of dwellings in m²:</i>	
784,0	717,7	862,3	758,8	<i>in thousands</i>	18
308,8	282,8	341,0	301,4	<i>per 1000 population</i>	19
112,7	119,2	107,5	126,3	<i>average per dwelling</i>	20

z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie. *c* Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych; patrz uwaga *a private farm in agriculture. c* Based on balances of dwelling stocks; see general notes to the chapter "Municipal infrastruc-

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					EDUKACJA ^a EDUCA
	Uczniowie w szkołach ^b (stan na początku roku szkolnego) w tys.:				
1	podstawowych ^c	201,3	163,0	141,8	137,5
2	gimnazjalnych	74,5	100,1	87,6	83,6
3	specjalnych przysposabiających do pracy	x	0,3	0,5	0,6
4	zasadniczych zawodowych	31,0	11,9	12,5	12,4
5	liceach ogólnokształcących ^d	62,6	50,2	46,3	44,3
6	liceach profilowanych	x	11,1	5,6	4,0
7	technikach ^d	57,2	29,9	30,3	30,7
8	artystycznych ogólnokształcących ^e	1,5	0,7	0,8	0,7
9	policealnych	12,2	22,0	25,0	20,2
	Absolwenci szkół ^b w tys.:				
10	podstawowych	76,3 ^f	31,3	26,8	26,0
11	gimnazjów	x	33,4	29,9	28,9
12	specjalnych przysposabiających do pracy	x	x	0,1	0,1
13	zasadniczych zawodowych	10,8	3,9	3,6	3,4
14	liceów ogólnokształcących ^g	11,9	16,8	15,6	15,7
15	liceów profilowanych	x	3,9	2,6	2,2
16	techników ^g	11,3	9,3	6,0	6,0
17	artystycznych ogólnokształcących ^e	0,2	0,1	0,1	0,1
18	policealnych	5,5	6,6	5,5	5,4
19	Absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników oraz artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe ^{gh} (bez szkół dla dorosłych) na 1000 ludności	13,1	13,2	11,0	10,8
20	Studenci szkół wyższych ⁱ (stan w dniu 30 XI) w tys.	99,7	131,0	145,4	139,1
21	Absolwenci szkół wyższych ^h w tys.	15,1	24,3	29,2	31,8
22	Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na początku roku szkolnego) w tys.	25,5	24,4	20,7	20,3
23	Absolwenci szkół dla dorosłych w tys.	5,9	7,8	4,8	4,8
	Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego):				
24	miejsca w przedszkolach w tys.	48,1	45,5	47,0	48,9
	dzieci w tys.:				
25	w przedszkolach ^l	45,1	41,9	47,7	50,0
26	w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	11,5	10,6	10,1	11,8
27	Dzieci w przedszkolach (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3—6 lat	408	454	529	539

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2. ^b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych 2004/05 łącznie z uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i technikami. ^c Dające uprawnienia zawodowe. szkolnego 2005/06 i technikami od roku szkolnego 2006/07. ^d Od roku szkolnego 2004/05 łącznie z liceami profilowanymi zacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi, bez szkół resortu obrony narodowej oraz resortu spraw we z roku kalendarzowego. ^e Od roku szkolnego 2008/09 łącznie z zespołami wychowania przedszkolnego i punktami

^a See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2. ^b Excluding schools for adults, except post-secondary supplementary schools: general secondary and technical secondary respectively. ^c Leading to professional certification. school year and technical secondary since 2006/07 school year respectively. ^d Since 2004/05 school year including special another location as well as teaching centres in another location, excluding academies of the Ministry of National Defence 2000/01 academic year — the calendar year. ^e Since 2008/09 school year including pre-primary education groups and pre-primary

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
I WYCHOWANIE					
TION^a					
				<i>Pupils and students in schools^b (as of beginning of the school year) in thous.:</i>	
134,7	134,4	132,5	132,0	<i>primary^c</i>	1
79,6	75,5	71,9	69,2	<i>lower secondary</i>	2
0,6	0,7	0,7	0,7	<i>special job-training</i>	3
11,7	11,0	10,5	9,9	<i>basic vocational</i>	4
42,8	41,0	38,8	36,7	<i>general secondary^d</i>	5
2,9	2,2	1,3	0,6	<i>specialized secondary</i>	6
30,7	30,4	30,4	30,4	<i>technical secondary^d</i>	7
0,7	0,7	0,7	0,8	<i>general art^e</i>	8
21,6	23,8	23,3	20,7	<i>post-secondary</i>	9
				<i>Graduates of schools^b in thous.:</i>	
24,4	23,0	22,7	22,1	<i>primary</i>	10
27,3	26,2	24,9	23,8	<i>lower secondary</i>	11
0,1	0,1	0,1	0,2	<i>special job-training</i>	12
4,0	4,0	3,6	3,4	<i>basic vocational</i>	13
14,7	13,7	14,0	13,1	<i>general secondary^g</i>	14
1,6	1,1	0,8	0,7	<i>specialized secondary</i>	15
6,1	6,8	6,7	6,6	<i>technical secondary^g</i>	16
0,1	0,1	0,1	0,1	<i>general art^e</i>	17
5,7	5,1	6,1	6,1	<i>post-secondary</i>	18
				<i>Graduates of basic vocational, general and technical secondary as well as general art leading to professional certification schools^{gh} (excluding schools for adults) per 1000 population</i>	
10,5	10,2	10,1	9,5		19
122,8	114,3	107,2	97,1	<i>Students of higher education institutionsⁱ (as of 30 XI) in thous.</i>	20
36,6	33,6	31,1	27,5	<i>Graduates of higher education institutions^k in thous.</i>	21
20,8	20,8	20,0	16,7	<i>Students of schools for adults (as of beginning of the school year) in thous.</i>	22
4,5	5,0	5,0	4,8	<i>Graduates of schools for adults in thous.</i>	23
				<i>Pre-primary education (as of beginning of the school year):</i>	
51,6	53,5	56,8	59,6	<i>places in nursery schools in thous.</i>	24
				<i>children in thous.:</i>	
52,8	54,5	58,1	61,2	<i>in nursery schools^l</i>	25
12,7	16,7	16,7	18,6	<i>in pre-primary sections in primary schools</i>	26
547	538	551	571	<i>Children in nursery schools (as of beginning of the school year) per 1000 children aged 3—6</i>	27

nich. *c* Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego. *d* Od roku szkolnego *f* Dane obejmują absolwentów klasy VIII i VI. *g* Łącznie z uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi od roku i szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy. *i* Łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi; bez cudzoziemców. *k* Z poprzedniego roku akademickiego, a w roku akademickim 2000/01 — przedszkolnymi.

c Excluding children aged 6 attending pre-primary education establishments. *d* Since 2004/05 school year including schools. *f* Data include graduates of 8th and 6th grade. *g* Including supplementary general schools: general secondary since 2005/06 specialized secondary schools as well as special job-training schools. *i* Including branch sections, basic organizational units in and of the Ministry of the Interior and Administration; excluding foreigners. *k* From the previous academic year, and in points.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
				OCHRONA ZDROWIA ^a HEALTH CARE ^a	
	Pracownicy medyczni ^b (stan w dniu 31 XII):				
1	lekarze	6549	6109	6082	6129
2	lekarze dentyści	977	1000	932	770
3	pielęgniarki ^c	12642	11907	11970	12584
4	Łóżka w szpitalach ogólnych ^d (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności.....	53,9	53,2	53,6	53,5
5	Leczeni w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności.....	1646,6	1961,0	2154,0	2307,6
6	Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	696	1031	1172	1275
7	Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 XII).....	688	847	877	890
8	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 aptekę	3820	3043	2906	2856
	Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca:				
9	lekarskie	5,6	6,7	7,7	7,4
10	stomatologiczne	0,6	0,9	1,0	1,0
11	Dzieci w żłobkach ^f i klubach dziecięcych (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku do lat 3 ^g	30,6	31,3	36,2	37,5
				KULTURA. CULTURE.	
12	Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	596	568	561	561
13	Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol.	3437	3474	3564	3552
14	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	184	182	167	164
	Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych w wol.:				
15	na 1000 ludności	3540,6	3352,6	3076,3	3097,5
16	na 1 czytelnika	19,3	18,4	18,4	18,8
	Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 XII):				
17	w liczbach bezwzględnych	4358	4579	3919	3991
18	na 1000 ludności	1,7	1,8	1,5	1,6
19	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych ^h na 1000 ludności	247	200	216	226
20	Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	39	41	41	46
21	Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności	214	213	223	275
22	Kina stałe (stan w dniu 31 XII).....	40	34	31	28
23	Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	4,75	4,27	5,17	5,06
24	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	491	464	769	855
	Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności:				
25	radiowi.....	266	264	220	211
26	telewizyjni.....	259	254	212	203

^a Od 2012 r. łącznie z danymi resortu obrony narodowej i spraw wewnętrznych. ^b Od 2005 pracujący bezpośrednio z pacjentami pielęgniarstwa. ^d Bez miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych; od 2008 r. łącznie z łózkami i inkubatorami dla na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

^a Since 2012 include data of the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior. ^b Since 2005 working directly master nurses. ^d Excluding day places in hospital wards; since 2008 including beds and incubators for newborns. including out- door events.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
I POMOC SPOŁECZNA AND SOCIAL WELFARE					
				<i>Medical personnel^b (as of 31 XII):</i>	
6116	6213	6398	6341	<i>doctors</i>	1
700	804	814	922	<i>dentists</i>	2
11849	12203	15219	13030	<i>nurses^c</i>	3
53,2	52,9	52,0	53,4	<i>Beds in general hospitals^d (as of 31 XII) per 10 thous. population</i>	4
2436,7	2410,8	2419,4	2505,9	<i>In-patients in general hospitals per 10 thous. population</i>	5
1279	1529	1523	1493	<i>Out-patients departments^e (as of 31 XII)</i>	6
887	897	864	863	<i>Generally available pharmacies (as of 31 XII)</i>	7
2866	2825	2922	2912	<i>Population (as of 31 XII) per 1 generally available pharmacy</i>	8
				<i>Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita:</i>	
7,1	7,3	7,2	7,4	<i>doctors</i>	9
0,9	1,0	0,9	0,9	<i>dentists</i>	10
39,5	42,5	48,0	51,8	<i>Children in nurseries^f and children's clubs (as of 31 XII) per 1000 children up to age 3^g</i>	11
TURYSTYKA TOURISM					
559	555	549	548	<i>Public libraries (including branches; as of 31 XII)</i>	12
3520	3507	3472	3471	<i>Public library collections (as of 31 XII) per 1000 population in vol.</i>	13
162	162	160	158	<i>Public library borrowers per 1000 population</i>	14
				<i>Public library loans in vol.:</i>	
3121,7	3198,2	3251,3	3240,4	<i>per 1000 population</i>	15
19,2	19,8	20,3	20,5	<i>per borrower</i>	16
				<i>Seats in theatres and music institutions (as of 31 XII):</i>	
3939	4776	4772	4617	<i>in absolute numbers</i>	17
1,5	1,9	1,9	1,8	<i>per 1000 population</i>	18
237	240	245	243	<i>Audience in theatres and music institutions^h per 1000 population</i>	19
46	48	45	47	<i>Museums with branches (as of 31 XII)</i>	20
279	312	286	360	<i>Museum and exhibition visitors per 1000 population</i>	21
23	24	22	22	<i>Fixed cinemas (as of 31 XII)</i>	22
4,65	4,51	4,60	4,69	<i>Seats in fixed cinemas (as of 31 XII) per 1000 population</i>	23
840	853	828	812	<i>Audience in fixed cinemas per 1000 population</i>	24
				<i>Subscribers (as of 31 XII) per 1000 population:</i>	
208	206	208	210	<i>radio</i>	25
201	199	200	201	<i>television</i>	26

tem; od 2006 r. łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest praktyka lekarska i pielęgniarska. *c* łącznie z magi-
noworodków. *e* łącznie z oddziałami żłobkowymi. *f* Do 2010 r. bez klubów dziecięcych. *g* Dane dotyczą działalności prowadzonej

with a patient; since 2006 including persons for whom the primary workplace is a medical and nurse practice. *c* Including
e Including nursery wards. *f* Until 2010 excluding children's clubs. *g* Data concern activity performed in voivodship area,

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					KULTURA. CULTURE.
1	Baza noclegowa turystyki ^a (stan w dniu 31 VII).....	245	224	216	241
2	w tym hotele	51	50	63	71
3	Miejsca noclegowe ^a (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności	89,6	59,5	63,9	71,1
4	Korzystający z noclegów ^a na 1000 ludności	201	240	350	363
					ROLNICTWO AGRICULTURE
5	Użytki rolne (stan w czerwcu) ^{cd} w tys. ha	1204,0	1091,1	1131,5	1105,3
6	w tym w dobrej kulturze rolnej w %.....	.	.	98,4	98,5
7	Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^{de} w tys. ha	928,0	812,1	858,1	846,3
	w tym w %:				
8	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	68,3	75,8	76,3	77,5
9	w tym: pszenica	12,5	10,8	11,7	11,6
10	żyto	30,3	23,0	21,0	21,4
11	ziemniaki	16,8	7,5	7,3	6,0
12	buraki cukrowe	1,4	1,3	0,8	0,8
	Zbiory w tys. t:				
13	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	1291,2	1653,9	1809,8	2043,0
14	w tym: pszenica	294,5	291,4	342,1	371,5
15	żyto	496,1	416,2	418,3	464,8
16	ziemniaki ^f	2955,2	975,2	1168,3	1066,8
17	buraki cukrowe	504,9	394,8	293,7	368,4
	Plony z 1 ha w dt:				
18	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	20,4	26,9	27,6	31,1
19	w tym: pszenica	25,4	33,2	34,1	37,9
20	żyto	17,6	22,3	23,2	25,6
21	ziemniaki ^f	189	160	186	210
22	buraki cukrowe	382	361	438	549
	Zwierzęta gospodarskie ^d :				
	bydło (stan w czerwcu):				
23	w tysiącach sztuk	462,5	435,5	466,1	473,2
24	na 100 ha użytków rolnych ^e w szt.	38,5	40,1	41,5	43,1
	trzoda chlewna (stan w końcu lipca):				
25	w tysiącach sztuk	1200,9	1363,5	1148,0	1116,5
26	na 100 ha użytków rolnych ^e w szt.	99,9	125,5	102,2	101,7
	Produkcja na 1 ha użytków rolnych ^e :				
27	żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^g w kg.....	217,2	329,3	324,7	283,9
28	mleka krowiego w l.....	882,1	970,9	915,8	918,5

^a Od 2011 r. dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Dane według siedziby użytkownika posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi ogólne chni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). ^f Od 2010 r. bez ogrodów króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej cieplej.

^a Since 2011 concern establishments 10 and more bed places. ^b Data are presented according to the official residence of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale; see general notes to the chapter crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers). ^f Since 2010 excluding kitchen gardens.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
TURYSTYKA (dok.) TOURISM (cont.)					
289	333	373	357	Tourist accommodation establishments ^a (as of 31 VII)	1
86	94	103	112	of which hotels	2
78,5	82,2	91,9	93,7	Number of beds ^a (as of 31 VII) per 10 thous. population	3
390	420	447	448	Tourists accommodated ^a per 1000 population	4
I LEŚNICTWO ^b AND FORESTRY ^b					
979,7	977,9	986,3	982,5	Agricultural land (as of June) ^{c,d} in thous. ha	5
97,6	99,1	98,7	98,7	in good agricultural condition in %	6
735,7	750,1	742,1	752,4	Sown area (as of June) ^{d,e} in thous. ha	7
of which in %:					
76,9	77,6	76,4	74,9	basic cereals (including cereal mixed)	8
12,3	14,3	11,5	13,8	of which: wheat	9
18,1	16,8	17,4	20,7	rye	10
5,8	6,0	5,6	5,1	potatoes	11
0,9	1,0	1,0	0,8	sugar beets	12
Crop production in thous. t:					
1750,6	1817,6	1680,7	1677,1	basic cereals (including cereal mixed)	13
349,1	415,6	287,2	380,0	of which: wheat	14
308,2	295,3	322,0	374,7	rye	15
903,3	1172,2	1099,8	733,4	potatoes ^f	16
280,6	355,7	389,3	301,0	sugar beets	17
Yields per 1 ha in dt:					
30,9	31,2	29,6	29,8	basis cereals (including cereal mixed)	18
38,7	38,6	33,6	36,6	of which: wheat	19
23,1	23,4	24,9	24,1	rye	20
213	261	266	192	potatoes ^f	21
421	493	506	516	sugar beets	22
Livestock ^d :					
cattle (as of June):					
453,7	471,2	456,3	450,4	in thousands heads	23
46,3	48,2	46,3	45,8	per 100 ha of agricultural land ^e in heads	24
pigs (end of July):					
1308,2	1140,2	968,6	970,5	in thousands heads	25
133,5	116,6	98,2	98,8	per 100 ha of agricultural land ^e in heads	26
Production per 1 ha of agricultural land ^e :					
325,3	346,0	350,4	329,8	animals for slaughter in terms of meat (including fats) ^g in kg	27
983,6	978,7	955,9	965,5	cows' milk in l	28

gospodarstwa. ^c Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 2. ^d W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^e Od 2010 r. bez powierzchni przydomowych. ^g Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego,

of land user. ^c Since 2010 excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners "Agriculture, hunting and forestry", item 2. ^d In 2010 data of the Agricultural Census. ^e Since 2010 excluding permanent ^g Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
ROLNICTWO					
AGRICULTURE					
	Skup produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych ^b :				
1	ziarno zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi) w kg	139	201	171	201
2	ziemniaki w kg	56	43	51	46
3	buraki cukrowe w kg	420	364	261	328
4	żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w kg	129	254	269	224
5	mleko krowie w l.....	546	693	670	663
	Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych ^{h,i,g} w kg:				
6	mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi)	74,6	117,9	142,1	120,1
7	wapniowych	97,4	133,3	44,9	23,2
8	Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu; w 2000 r. - stan w dniu 31 XII) na 100 ha użytków rolnych ^{h,c} w szt.	9,1	11,6	12,1	12,5
9	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	379,4	384,8	389,9	389,6
	Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII):				
10	w tysiącach hektarów	372,3	377,6	382,6	382,3
11	na 1 mieszkańca w ha	0,14	0,15	0,15	0,15
12	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	20,4	20,7	21,0	21,0
13	Pozyskanie drewna (grubizny) na 100 ha powierzchni lasów w m ³	239,3	251,8	306,9	288,2
PRZE					
INDU					
	Produkcja sprzedana przemysłu:				
14	w milionach złotych (ceny bieżące)	37574,9	48121,1	48779,4
15	rok poprzedni =100 (ceny stałe)	103,9	96,9
16	2005 = 100 (ceny stałe)	100,0	122,7	118,9
17	na 1 zatrudnionego w zł (ceny bieżące)	198002	233801	251274
18	na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	14552	18859	19163
BUDOW					
CONSTR					
	Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^f (ceny bieżące):				
19	w milionach złotych	4397,0	7589,9	7394,9
20	w tym sektor prywatny w %	98,3	98,0	98,4
21	na 1 mieszkańca w zł	1703	2975	2905
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ					
TRANSPORT AND COMMUNI					
	Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe ^g :				
22	w kilometrach	1074	1059	1056	1055
23	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	5,9	5,8	5,8	5,8
	Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie):				
24	w kilometrach	16370	16490	17219	18144
25	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	89,9	90,5	94,5	99,6
	Samochody osobowe zarejestrowane ^h :				
26	w tysiącach sztuk	696,3	811,1	1050,4	1090,8
27	na 1000 ludności	265,0	314,7	412,1	429,1

a Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. *b* Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych niepro o małej skali; patrz uwagi ogólne działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 2. *c* Dotyczy mięsa: wołowego, *e* W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. *f* Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca podmiotów, będących zarządcami infrastruktury kolejowej. *h* Od 2011 r. łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane *a* Data are presented according to the official residence of land user. *b* Since 2010 excluding land of owners of who conduct agricultural activities on a small scale; see general notes to the chapter "Agriculture, hunting and forestry", *e* In 2010 data of the Agricultural Census. *f* Realized by construction units – by place of performing works. *g* Data concern infrastructure. *h* Since 2011 including having temporary permission given at the end of the year.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
I LEŚNICTWO ^a (dok.) AND FORESTRY ^a (cont.)					
				Procurement of agricultural products per 1 ha of agricultural land ^b :	
331	266	245	216	basic cereal grains (including cereal mixed) in kg	1
49	63	73	93	potatoes in kg	2
285	363	366	333	sugar beets in kg	3
271	286	293	310	animals for slaughter in terms of meat (including fats) ^c in kg	4
735	745	781	768	cows' milk in l	5
				Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land ^{b,d,e} in kg:	
122,9	137,8	125,1	166,7	mineral or chemical (including mixed fertilizers)	6
30,1	29,2	20,2	41,4	lime	7
12,8	.	.	13,2	Agricultural tractors (as of June; in 2000 - as of 31 XII) per 100 ha of agricultural land ^{b,e} in units	8
391,5	391,3	393,5	394,8	Forest land (as of 31 XII) in thous. ha	9
				Forest areas (as of 31 XII):	
384,1	384,0	386,1	387,5	in thousands hectare	10
0,15	0,15	0,15	0,15	per capita in ha	11
21,1	21,1	21,2	21,3	Forest cover (as of 31 XII) in %	12
289,2	301,2	283,2	288,6	Removals (timber) per 100 ha of forest area in m ³	13
MYSŁ STRY					
				Sold production of industry:	
55480,0	65165,7	70207,8	69287,9	in million zlotys (current prices)	14
115,3	114,1	108,5	101,6	previous year = 100 (constant prices)	15
137,1	156,3	169,6	172,3	2005 = 100 (constant prices)	16
277143	333943	373364	369321	per employee in zl (current prices)	17
21787	25680	27765	27519	per capita in zl (current prices)	18
NICTWO UCTION					
				Sales of construction and assembly production ^f (current prices):	
8355,0	9595,2	9279,8	7782,8	in million zlotys	19
99,6	99,5	99,5	99,7	of which private sector in %	20
3281	3781	3670	3091	per capita in zl	21
— STAN W DNIU 31 XII CATIONS — AS OF 31 XII					
				Railway lines operated - standard gauge ^g :	
1063	1059	1055	1058	in kilometres	22
5,8	5,8	5,8	5,8	per 100 km ² of total area in km	23
				Hard surface public roads (urban and non-urban):	
18647	19776	19182	19373	in kilometres	24
102,4	108,5	105,3	106,3	per 100 km ² of total area in km	25
				Registered passenger cars ^h :	
1140,0	1200,9	1236,2	1275,9	in thousand units	26
448,4	474,0	489,7	507,7	per 1000 population	27

wadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytkowników rolnych prowadzących działalność rolniczą cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego i drobiowego; w wadze poubojowej cieplej. *d* W roku gospodarczym. wykonywania robót. *g* Dane dotyczą sieci kolejowej Polskich Kolei Państwowych (PKP), od 2005 r. również innych w końcu roku.

owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land item 2. *c* Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight. *d* In farming year. rail network of Polskie Koleje Państwowe (PKP), as well as since 2005 of other entities which are administrators of railway

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ TRANSPORT AND COMMUNI					
	Placówki dla usług pocztowych ^a :				
1	w liczbach bezwzględnych	453	476	479	462
2	na 100 tys. ludności	17,2	18,5	18,8	18,2
	Telefoniczne łącza główne ^b :				
3	w tysiącach	767,4	806,8	596,5	548,0
4	na 1000 ludności	292,0	313,0	234,0	215,6
HAN TRA					
	Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące):				
5	w milionach złotych	23533,2	24356,2	26048,7	26416,5
6	na 1 mieszkańca w zł.	8940	9433	10209	10378
7	Sklepy (stan w dniu 31 XII) w tys.	28,8 ^c	28,0	29,1	27,1
8	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 sklep	91 ^c	92	88	94
FINANSE PUBLIC					
	Budżety gmin^d				
	Dochody:				
9	w milionach złotych	1947,0	2903,7	4056,1	4175,4
10	na 1 mieszkańca w zł.	1132	1726	2423	2495
	Wydatki:				
11	w milionach złotych	1966,8	2924,0	4111,3	4536,4
12	na 1 mieszkańca w zł.	1143	1738	2456	2710
	Budżety miast na prawach powiatu				
	Dochody:				
13	w milionach złotych	1689,0	2145,7	2928,3	3117,1
14	na 1 mieszkańca w zł.	1822	2386	3337	3576
	Wydatki:				
15	w milionach złotych	1777,3	2216,4	3014,0	3351,8
16	na 1 mieszkańca w zł.	1918	2464	3435	3845
	Budżety powiatów				
	Dochody:				
17	w milionach złotych	828,1	888,9	1213,7	1341,7
18	na 1 mieszkańca w zł.	481	528	725	802
	Wydatki:				
19	w milionach złotych	833,2	896,2	1181,9	1392,5
20	na 1 mieszkańca w zł.	484	533	706	832
	Budżet województwa				
	Dochody:				
21	w milionach złotych	160,4	311,7	645,6	1330,0
22	na 1 mieszkańca w zł.	61	121	253	522
	Wydatki:				
23	w milionach złotych	167,5	321,5	664,3	1425,3
24	na 1 mieszkańca w zł.	63	125	260	560

^a Dane dotyczą poczty publicznej; w 2000 r. placówki pocztowe i placówki usług telekomunikacyjnych. ^b Dane dotyczą sklepów; patrz uwagi ogólne działu „Handel i gastronomia”, ust. 9. ^d Bez dochodów i wydatków gmin mających również
^a Data concern public post; in 2000 post offices and telecommunication service offices. ^b Data concern operators of the general notes to the chapter „Trade and catering”, item 9. ^d Excluding revenue and expenditure of gminas which are also

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
— stan w dniu 31 XII					
CATIONS — AS OF 31 XII					
464	497	507	489	Postal service offices ^a	1
18,3	19,6	20,1	19,5	in absolute numbers	2
				per 100 thous. population	
526,8	442,1	383,0	355,0	Fixed main line ^b :	3
207,2	174,5	151,7	141,2	in thousands	4
				per 1000 population	
DEL					
DE					
27854,9	31429,0	31538,5	31613,4	Retail sales (current prices):	5
10938	12385	12473	12556	in million zlotys	6
23,8	25,0	27,2	25,2	per capita in zł	7
107	101	93	100	Shops (as of 31 XII) in thous.	8
				Population (as of 31 XII) per shop	
PUBLICZNE					
FINANCE					
4710,0	4860,3	5033,3	5158,2	Budgets of gminas^d	9
2791	2886	2993	3075	Revenue:	10
				in million zlotys	
				per capita in zł	
5059,6	5026,9	4957,8	5088,8	Expenditure:	11
2998	2984	2948	3033	in million zlotys	12
				per capita in zł	
Budgets of cities with powiat status					
3019,5	3236,2	3539,4	4167,9	Revenue:	13
3515	3793	4178	4961	in million zlotys	14
				per capita in zł	
3240,8	3561,5	3822,5	4392,5	Expenditure:	15
3772	4174	4513	5229	in million zlotys	16
				per capita in zł	
Budgets of powiatos					
1496,4	1532,6	1396,4	1430,3	Revenue:	17
887	910	830	853	in million zlotys	18
				per capita in zł	
1564,5	1557,1	1393,3	1415,5	Expenditure:	19
927	924	829	844	in million zlotys	20
				per capita in zł	
Budget of voivodship					
784,5	810,8	821,9	751,4	Revenue:	21
308	320	325	298	in million zlotys	22
				per capita in zł	
863,2	956,7	902,9	753,3	Expenditure:	23
339	377	357	299	in million zlotys	24
				per capita in zł	

operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. c Dane nieporównywalne w związku ze zmianą w 2004 r. metody badania status miasta na prawach powiatu.
 public telecommunication network. c Data are not comparable due to change in 2004 the method of shop survey; see cities with powiat status.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (dok.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
				INWESTYCJE. ŚRO INVESTMENTS. FIX	
	Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				
1	w milionach złotych.....	6593,4	9011,2	14777,7	13364,3
2	na 1 mieszkańca w zł.....	2490	3490	5791	5250
	Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				
3	w milionach złotych.....	85925,8	110437,3	133524,3	142653,1
4	na 1 mieszkańca w zł.....	32664	42847	52386	56122
				PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ^b ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY ^b	
5	Ogółem w tys.	211,3	249,5	242,3	220,7
6	na 10 tys. ludności.....	800	968	950	868
	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej:				
7	w tysiącach	41,0	48,2	51,0	49,1
8	2000 = 100	100,0	117,6	124,5	119,8
	w tym:				
9	spółdzielnie.....	1,1	1,0	1,0	1,0
10	spółki handlowe	7,5	11,3	12,8	13,4
11	w tym z udziałem kapitału zagranicznego	1,8	2,3	2,6	2,7
12	spółki cywilne.....	19,8	18,8	18,4	15,7
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą:				
13	w tysiącach	170,4	201,3	191,2	171,6
14	2000 = 100	100,0	118,1	112,2	100,7
15	na 10 tys. ludności.....	644	781	750	675
				RACHUNKI REGIONAL	
	Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				
16	w milionach złotych.....	45785	61307	79218	81955
17	na 1 mieszkańca w zł.....	17394	23743	31046	32091
18	Produkt krajowy brutto (ceny stałe) – rok poprzedni = 100	103,0	106,1	100,4
	Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				
19	w milionach złotych.....	40732	54014	69345	72832
20	na 1 mieszkańca w zł.....	15475	20918	27177	28519
	Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				
21	w milionach złotych	35243	44303	53801	55417
22	na 1 mieszkańca w zł.....	13389	17158	21085	21700
23	Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych – rok poprzedni = 100.....	.	102,5	103,0	99,5

^a Dane za 2000 r. nieporównywalne w związku z nowelizacją w 2002 r. ustawy o rachunkowości. ^b Bez osób prowadzących działalność w gospodarstwach domowych, ust. 12.

^a Data for 2000 are not comparable due to amendments in 2002 of the Act of Accounting. ^b Excluding persons tending item 12.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
DKI TRWAŁE^a					
ED ASSETS^a					
				<i>Investment outlays (current prices):</i>	
13704,4	16853,0	18118,9	16819,1	<i>in million zlotys</i>	1
5382	6641	7165	6680	<i>per capita in zł</i>	2
<i>Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):</i>					
143972,5	160265,9	172611,6	184188,6	<i>in million zlotys</i>	3
56628	63254	68370	73292	<i>per capita in zł</i>	4
w rejestrze REGON — stan w dniu 31 XII					
IN THE regon REGISTER — as of 31 XII					
230,9	228,5	234,1	237,9	<i>Total in thous.</i>	5
908	902	927	947	<i>per 10 thous. population</i>	6
<i>Legal persons and organizational entities without legal personality:</i>					
50,8	52,2	55,1	57,1	<i>in thousands</i>	7
123,8	127,2	134,4	139,3	<i>2000 = 100</i>	8
<i>of which:</i>					
1,0	1,0	1,0	1,0	<i>co-operatives</i>	9
14,2	14,9	15,9	17,2	<i>commercial companies</i>	10
2,7	2,8	3,0	3,1	<i>of which with foreign capital participation</i>	11
15,8	16,1	16,4	16,6	<i>civil law partnerships</i>	12
<i>Natural persons conducting economic activity:</i>					
180,1	176,4	179,0	180,9	<i>in thousands</i>	13
105,7	103,5	105,1	106,2	<i>2000 = 100</i>	14
709	696	709	720	<i>per 10 thous. population</i>	15
REGIONALNE^c					
ACCOUNTS^c					
<i>Gross domestic product (current prices):</i>					
88202	94866	98819	.	<i>in million zlotys</i>	16
34636	37385	39080	.	<i>per capita in zł</i>	17
.	104,6	102,0	.	<i>Gross domestic product (constant prices) – – previous year = 100</i>	18
<i>Gross value added (current prices):</i>					
77681	83389	87565	.	<i>in million zlotys</i>	19
30505	32862	34629	.	<i>per capita in zł</i>	20
<i>Gross nominal disposable income in the households sector:</i>					
60970	62708	65596	.	<i>in million zlotys</i>	21
23943	24712	25941	.	<i>per capita in zł</i>	22
.	98,6	100,8	.	<i>Gross real disposable income in the households sector – previous year = 100</i>	23

cych gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^c Dane za lata 2010-2011 skorygowano; patrz uwagi ogólne działu „Rachunki private farms in agriculture. ^c Data for 2010-2011 has been adjusted; see general notes to the chapter “Regional accounts”,

DZIAŁ I
GEOGRAFIA

CHAPTER I
GEOGRAPHY

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE
GEOGRAPHIC LOCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	W stopniach, minutach i sekundach <i>In degrees, minutes and seconds</i>	W km <i>In km</i>	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				<i>Extreme points of the voivodship border:</i>
na północ (szerokość geograficzna północna)	Łanięta	52°23',6	x	<i>in the north (northern geographic latitude)</i>
na południe (szerokość geograficzna północna)	Żytno	50°50',6	x	<i>in the south (northern geographic latitude)</i>
na zachód (długość geograficzna wschodnia)	Wieruszów	18°04',5	x	<i>in the west (eastern geographic longitude)</i>
na wschód (długość geograficzna wschodnia)	Sadkowice	20°39',6	x	<i>in the east (eastern geographic longitude)</i>
Rozciągłość:				<i>Extent:</i>
z południa na północ	x	1°33',0	173,2	<i>from south to north</i>
z zachodu na wschód	x	2°35',1	180,2	<i>from west to east</i>

Źródło: dane Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Łodzi.
Source: data of the Voivodship Office of Geodesy and Cartography in Łódź.

TABL. 2. POWIERZCHNIA I GRANICE W 2013 R.
Stan w dniu 31 XII
AREA AND BORDERS IN 2013
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	SPECIFICATION
Powierzchnia w km ²	18219	x	<i>Area in km²</i>
Długość granicy w km	1020	100,0	<i>Length of borders in km</i>
z województwami:			<i>with voivodships:</i>
- mazowieckim	325	31,9	<i>- mazowieckie</i>
- świętokrzyskim	162	15,9	<i>- świętokrzyskie</i>
- śląskim	146	14,3	<i>- śląskie</i>
- opolskim	63	6,2	<i>- opolskie</i>
- wielkopolskim	294	28,8	<i>- wielkopolskie</i>
- kujawsko-pomorskim	30	2,9	<i>- kujawsko-pomorskie</i>

Źródło: dane Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Łodzi.
Source: data of the Voivodship Office of Geodesy and Cartography in Łódź.

TABL. 3. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI
ELEVATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	Wzniesienie nad poziom morza w m <i>Elevation above sea level in m</i>	SPECIFICATION
Najwyżej położony punkt — Józefów/Góry Suche	gm. Przedbórz, pow. radomszczański	347,0	<i>Highest point — Józefów/Góry Suche</i>
Najniżej położony punkt — Zabostów Duży	gm. Łowicz, pow. łowicki	81,98	<i>Lowest point — Zabostów Duży</i>
Najwyżej położona miejscowość — Józefów	gm. Przedbórz, pow. radomszczański	347,0	<i>Highest locality — Józefów</i>
Najniżej położona miejscowość — Zabostów Duży	gm. Łowicz, pow. łowicki	85,86	<i>Lowest locality — Zabostów Duży</i>

Źródło: dane Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Łodzi.
Source: data of the Voivodship Office of Geodesy and Cartography in Łódź.

TABL. 4. **WIĘKSZE SZTUCZNE ZBIORNIKI I STOPNIE WODNE**
MAJOR ARTIFICIAL RESERVOIRS AND FALLS

ZBIORNIKI I STOPNIE WODNE RESERVOIRS AND FALLS	Rzeka River	Rok uruchomienia Year opened	Całkowita pojemność przy maksy- malnym pię- trzeniu w hm ³ Total capacity at maximum accumulation in hm ³	Powierzchnia przy maksy- malnym pię- trzeniu w km ² Area at maxi- mum accumu- lation in km ²	Maksymalna wysokość piętrzenia lub spadu w m Maximum height of accumulation or fall in m
Jeziorsko	Warta	1986	202,0	42,3	11,5
Sulejów	Pilica	1973	84,3	23,8	11,3
Ciesznowice.....	Luciąża	1997	7,3	2,2	10,7
Miedzna	Wąglanka	1979	4,2	1,8	7,0
Smardzew.....	Myja	2012	1,4	0,7	5,0

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Environment and Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 5. **TEMPERATURY POWIETRZA**

STACJA METEOROLOGICZNA METEOROLOGICAL STATION	Wzniesie- nie stacji nad poziomem morza w m Station elevation above the sea level in m	Temperatury w °C Temperatures in °C						
		średnie ^a average ^a				skrajne extreme	amplitudy temperatur skrajnych amplitudes of extreme tempera- tures	
		1971-2000	1991-2000	2001-2010	2013	maksimum maximum		minimum minimum
		1971-2013						
Łódź.....	187	8,0	8,3	8,6	8,4	37,6	-30,3	67,9

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 6. **OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIENIE
I ZACHMURZENIE**
ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION AND CLOUDINESS

STACJA METEOROLOGICZNA METEOROLOGICAL STATION	Wzniesie- nie stacji nad poziomem morza w m Station elevation above the sea level in m	Roczne sumy opadów w mm Total annual precipitation in mm				Średnia prędkość wiatru w m/s Average wind velocity in m/s	Usłone- cznienie w h Insola- tion in h	Średnie zachmurze- nie w oktantach ^c Average cloudiness in octants ^c
		1971-2000	1991-2000	2001-2010	2013			
		średnie ^b average ^b						
Łódź	187	571	565	601	638	3,4	1641	5,7

^a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami). ^b Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover). ^b Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

DZIAŁ II

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Uwagi ogólne

1. Informacje o stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454).

Ewidencja ta wprowadziła od 2002 r. zmiany polegające głównie na włączeniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (poprzednio ujmowanych w pozycji „grunty zabudowane i zurbanizowane”), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji „wody śródlądowe stojące”) oraz rowów (które stanowiły odrębną pozycję).

Dane o gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (jednolity tekst, Dz. U. 2013 poz. 1205), która chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I—III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV—VI wytworzone z gleb organicznych. Do 2008 r., zgodnie z art. 12, ust. 15 ustawy, rada gminy mogła podjąć uchwałę o objęciu ochroną na jej obszarze również gruntów rolnych zaliczonych do klas bonitacyjnych IV, IVa, IVb wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego. Od 2009 r. przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych, stanowiących użytki rolne, położonych w granicach administracyjnych miast.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolnej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI — najniższą. Grunty przeznaczone pod zalesienia oznaczono symbolami: orme — RZ; pastwiska — PsZ.

2. Dane o gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntem zdegradowanym lub zdewastowanemu wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

CHAPTER II

ENVIRONMENTAL PROTECTION

General notes

1. Information regarding the geodesic status and directions in voivodship land use is classified according to ownership and register groups of land included in the land register as a result of the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws No. 38, item 454).

A land register introduced since 2002 changes primarily consisting in the inclusion of built-up agricultural land (which previously was included in the item "built-up and urbanized land"), land under ponds (included in the item "standing inland water") as well as ditches (which accounted for a separate item) in agricultural land.

Data regarding agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes concern land, for which payments and fees were collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 II 1995 (uniform text, Journal of Laws 2013 item 1205), which protects all agricultural land included in quality classes I—III, as well as agricultural land included in quality classes IV—VI, comprised of organic soils. Until 2008, in accordance with Art. 12, item 15 of the Law, a gmina council might also resolve to protect agricultural land of IV, IVa, IVb quality classes, originating from mineral-derived soils and located within the gmina. Since 2009 the provisions of the Law do not apply to agricultural land located within the administrative borders of urban areas.

Quality classes of agricultural land describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest. Land designated for afforestation is given the following symbols: RZ — for arable land and PsZ — for pastures.

2. Data regarding devastated and degraded land requiring reclamation and management concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land, the utility value of which has declined, due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

3. Information regarding water withdrawal concern:
1) in the item "for production purposes (excluding agriculture, forestry and fishing)" — organizational entities making payments for the annual withdrawal of 5

3. Informacje o poborze wody dotyczą:

- 1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)” — jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków;
- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” — jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” — wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itp.).

4. Dane o ściekach dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3 pkt. 1) i 3). Do tych samych jednostek odnoszą się dane o wyposażeniu w oczyszczalnię ścieków.

Jako ścieki wymagające oczyszczenia przyjęto wody odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi, albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodniczych w procesach technologicznych.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczenia** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód oddzielnym systemem kanalizacji,
- ilości zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ilości zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich odpływu nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o ściekach oczyszczanych dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węgiel aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze

dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of wastewater annually;

- 2) in the item "irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds"— agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fish ponds of 10 ha or more in area;
- 3) in the item "exploitation of supply network" — all entities responsible for the management of the water supply network (including housing co-operatives, water companies, waterworks and workplaces, etc.).

4. Data regarding wastewater concern wastewater discharged into waters or into the ground by entities described in item 3, points 1) and 3). Data regarding equipment with wastewater treatment plants concern the same entities.

Waste water requiring treatment is understood as water discharged by means of open channel or ditch systems directly into waters or into the ground or sewerage system of entities engaged in production (including contaminated drainage water from mines and cooling water), other entities as well as households.

Cooling water comprises wastewater with an increased temperature created in the process of using water for cooling purposes during technological processes.

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- is discharged into waters by a separate sewage system,
- the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,
- the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C as well as other waters, except territorial sea, does not exceed 35°C.

Data regarding **treated waste water** concern waste water treated mechanically, chemically, biologically and with increased biogene removal, discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of waste water is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation, through the use of grates, filters, grit chambers, grease traps in conjunction with Imhoff tanks.

Chemical treatment of waste water consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of waste water occurs through mineralization processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of waste water, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from sewage.

wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysoko efektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

Dane o **ludności miast i wsi korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię pracującą na sieci kanalizacyjnej.

5. Informacje o źródłach i wielkości **emisji zanieczyszczeń powietrza** z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza oraz o stanie **wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń** dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40, z późniejszymi zmianami).

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana corocznie, co zapewnia m.in. porównywalność wyników badań, może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą pyłów: ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeladunku substancji sypkich lub lotnych, z hałd produkcyjnych itp.).

6. **Ochrona przyrody** polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, twórców i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych); formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, pomniki przyrody.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa z dnia 16 IV 2004 r.

Increased biogene removal from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

A few steps treatment, mechanical and biological or mechanical, chemical and biological of discharging wastewater was classified as a higher degree of the treatment process (biological or chemical).

Data on urban and rural population connected to wastewater treatment plants are presented on the basis of a number of people served by wastewater treatment plants working on sewage network.

5. Information regarding the sources and amounts of **air pollutants emissions** from plants of significant nuisance to air quality as well as **the possession of systems to reduce such pollutants and the effects of its utilization** concerns organizational entities established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the Regulation of the Council of Ministers, dated 13 I 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40, with later amendments).

The established group of surveyed entities maintained annually which i.a. assures comparability of data and may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

Data regarding **particulate emissions** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.

Data regarding **gas emission** concern: sulphur dioxide, carbon monoxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide).

Data regarding particulate and gas emission include organized emission (from technological and heating facilities) and disorganized emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls etc.).

6. **Nature protection** consists in maintaining, sustainable use and renovation of nature resources, objects and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats); forms of nature protection are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, Natura 2000 areas, documentation sites, ecological arable lands, landscape-nature complexes, monuments of nature.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 IV 2004 (uniform text, Journal of Laws 2013 item 627, with later amendments); the forms are created by way of the decree of the Council of Ministers, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

o ochronie przyrody (jednolity tekst, Dz. U. 2013, poz. 627, z późniejszymi zmianami); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Parki narodowe obejmują obszary wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na których ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe. Parki narodowe tworzy się w celu: zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniekształconych siedlisk przyrodniczych, siedlisk roślin, siedlisk zwierząt lub siedlisk grzybów.

Rezerwy przyrody obejmują wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska: roślin, zwierząt i grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej.

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania oraz popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków itp.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, glazy narzutowe oraz jaskinie.

Na mocy ustawy z dnia 23 stycznia 2009 roku (Dz. U. z 2009 r. Nr 92, poz. 753, Nr 99, poz. 826),

***National parks** include protected areas distinguishing by particular natural, scientific, social, cultural and educational values, of the area of at least 1000 ha, where all nature elements and specific landscape features are protected. National parks are created to: preserve biodiversity, resources, formations and elements of inanimate nature and landscape features, restore a proper state of resources and elements of nature, reconstruct distorted natural habitats, habitats of plants, animals or fungi.*

***Nature reserves** include areas having essential value for the environmental, scientific, cultural and landscape reasons in natural or slightly changed state — ecosystems, refuges and natural sites. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature.*

***Landscape parks** are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularisation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.*

***Protected landscape areas** include areas protected because of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are to be valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.*

***Documentation sites** are scientific and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves, exploited and discarded opencast and underground workings.*

***Ecological areas** are worth of protection fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, old river beds, rock outcrops, scarps, gravel banks, habitats of rare or protected species etc.*

***Landscape-nature complexes** are fragments of natural and cultural landscape that are worth of protection due to their scenic or aesthetic features.*

***Monuments of nature** are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien bushes, sources, waterfalls, exurgents, stones, ravines, erratic blocks and caves.*

On the basis of the Law dated 23 I 2009 (Journal of Laws 2009, No 92, item 753, No 99, Item 826), constituting of documentation sites, ecological areas, landscape-nature complexes, monuments of nature has fallen within competence of gmina offices.

***7. Waste** means any substance or object which the holder discards or intends or is required to discard. Data on waste in 2013 have been compiled on the basis of the Law on Waste, dated 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013 item 21), amending the Law dated 27 IV 2001 valid until 2012.*

Information regarding waste was compiled with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister

powoływanie stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, pomników przyrody weszło w kompetencje urzędów gmin.

7. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia jest obowiązany. Dane o odpadach za 2013 r. zostały opracowane w oparciu o ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013, poz. 21), zmieniającą ustawę z dnia 27 IV 2001 r. obowiązującą do 2012 r.

Informacje o odpadach opracowywane zostały zgodnie z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

Informacje o **ilości i rodzajach odpadów** dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów. Pełna definicja odzysku odpadów zawarta jest w ustawie z dnia 14 XII 2012 r. (Dz. U. 2013, poz. 21).

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie odpadów, które obejmuje: wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę, tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów, magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady umieszczone na składowiskach i obiektach unieszkodliwiania odpadów (w tym hałdach, stawach osadowych).

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

8. Dane o odpadach komunalnych dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, a także u innych wytwórców odpadów (bez odpadów niebezpiecznych), które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

9. Dane o nakładach na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich efektach rzeczowych prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną Dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

of the Environment dated 27 IX 2001 (Journal of Laws No. 112, item 1206).

Information regarding the **quantity and types of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).

Recovery of waste shall mean any operations the principal result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials. Full definition of waste recovery is included in the Law dated 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013 item 21).

Disposal of waste shall mean any operation which is not recovery even where the operation has a secondary consequence the reclamation of substance or energy.

Waste storage means a temporary waste which includes: preliminary storage of waste by its producer, temporary storage of waste by the unit collecting waste, storage of waste by the unit processing waste.

Landfilled waste is understood as waste transferred to landfill areas and waste facility (including heaps, settling ponds).

Data regarding **waste landfilled until now (accumulated)** concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result of depositing it during the reporting and previous years.

8. Data on municipal waste concern waste generated in households or by other waste producers (excluding hazardous waste) which on the account of its character and composition is similar to waste from households.

9. Data regarding outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of the ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as the European System for the Collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union.

The presented data refer to: legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity employing more than 9 persons (with the exception of private farms as well as natural persons and civil law partnerships conducting economic activity — keeping the so-called revenues and expenses books), budgetary entities conducting economic activity classified according to NACE Rev. 2 to the section "Public administration and defense; compulsory social security" as well as water and sewage companies, regardless of the number of employees.

10. Environmental protection and water management funds are funds created from income originating i.a. from: payments for use of natural environment (i.e.: payments collected i.a. for: emission of air pollutants, placement of waste in the landfill as well as withdrawal and use of water and releasing wastewater into water or

Prezentowane dane dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyłączeniem indywidualnych gospodarstw rolnych oraz osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą — prowadzących księgi przychodów i rozchodów), jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, a także spółek wodnościekowych bez względu na liczbę pracujących.

10. Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej są to fundusze tworzone m.in. z: opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza, umieszczanie odpadów na składowisku oraz pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi), kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, spłat pożyczek udzielonych inwestorom.

Dane dotyczące funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowego i wojewódzkich) prezentuje się w układzie memoriałowym (z wyjątkiem kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska — w ujęciu kasowym).

11. Podziału nakładów na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz uzyskanych efektów rzeczowych według województw dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji inwestycji.

the ground) the fines for violating environmental protection requirements the repayments of loans granted for investors.

Data concerning environmental protection and water management funds (National and voivodship) are presented on accrual basis (excluding fines for violating environmental protection requirements — on cash basis).

11. *The division of outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management by voivodship is made on the basis of the actual location of the investment.*

TABL. 1 (7). **STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA**
Stan w dniu 1 I
GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE
As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014		2005	2014	SPECIFICATION
	w ha in ha			przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosunku do 2013 r. increase (+) or decrease (-) in ha relation to 2013	na 1000 mieszkań- ców ^a w ha per 1000 population ^a in ha		
Powierzchnia ogólna^b	1821911	1821895	1821895	—	704,07	724,96	Total area^b
Użytki rolne	1313137	1299894	1287006	-3395	507,45	512,12	Agricultural land
grunty orne	1027500	1010593	1000341	-2909	397,07	398,05	arable land
sady.....	28783	31231	30249	11	11,12	12,04	orchards
łąki trwałe	118884	116878	115593	-231	45,94	46,00	permanent meadows
pastwiska trwałe	89528	87283	85852	-149	34,60	34,16	permanent pastures
grunty rolne zabudowa- ne	35997	40902	41677	-134	13,91	16,58	agricultural built-up areas
grunty pod stawami.....	2687	4125	4617	49	1,04	1,84	under ponds areas
grunty pod rowami.....	9758	8882	8677	-32	3,77	3,45	under ditches areas
Grunty leśne oraz zadrze- wione i zakrzewione	384645	395130	401710	1349	148,64	159,85	Forest land as well as woody and bushy land
lasy.....	379049	387711	390950	592	146,48	155,57	forests
grunty zadrzewione i zakrzewione.....	5596	7419	10760	757	2,16	4,28	woody and bushy land
Grunty pod wodami	11035	10954	11197	-22	4,26	4,46	Lands under waters
powierzchniowymi pły- nącymi	7690	8519	8967	-10	2,97	3,57	surface flowing
powierzchniowymi stoją- cymi	3345	2435	2230	-12	1,29	0,89	surface standing
Grunty zabudowane i zurbanizowane	88988	93312	99926	2172	34,39	39,76	Built-up and urbanized areas
tereny mieszkaniowe.....	17435	18410	20170	492	6,74	8,03	residential areas
tereny przemysłowe.....	5101	6019	6415	73	1,97	2,55	industrial areas
tereny inne zabudowane	5831	7743	9212	131	2,25	3,67	other built-up areas
tereny zurbanizowane niezabudowane	4111	4071	3933	-14	1,59	1,57	urbanized non-built-up areas
tereny rekreacji i wypo- czynku	2909	2846	2929	39	1,12	1,17	recreational and rest areas
tereny komunikacyjne....	51461	51830	54586	1406	19,89	21,72	transport areas
drogi	44792	45093	47880	1399	17,31	19,05	roads
kolejowe.....	6230	6240	6231	-1	2,41	2,48	railway
inne ^c	439	497	475	8	0,17	0,19	others ^c
użytki kopalne.....	2140	2393	2681	45	0,83	1,07	minerals
Użytki ekologiczne.....	655	1164	1321	2	0,25	0,53	Ecological areas
Nieuzytki.....	16176	15258	14764	-66	6,25	5,87	Wasteland
Tereny różne ^d	7275	6183	5971	-40	2,81	2,38	Miscellaneous land ^d

^a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2004 i 2013. ^b Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych. ^c Porty lotnicze, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp., patrz uwagi ogólne działu, ust 1. ^d Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Ź r ó d ō: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

^a Population as of 31 XII, respectively for 2004 and 2013. ^b Land area (including inland waters) as well as parts of internal waters. ^c Airports, airport devices, harbours, buildings and other objects of water communication, terrestrial objects, etc. see general notes to the chapter item 1. ^d Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2 (8). **GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE^a**
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w ha in ha				
O G Ó Ł E M	340	407	213	220	GRAND TOTAL
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW BY TYPE OF LAND					
Użytki rolne	127	101	80	83	Agricultural land
klasy bonitacyjne:					quality classes:
mineralne: I-II	1	-	1	1	mineral: I-II
III	48	17	19	20	III
IV	23	21	12	33	IV
organiczne: IV	10	29	4	1	organic: IV
V i VI	45	34	44	28	V and VI
Inne grunty rolne	109	91	64	83	Other agricultural land
Grunty leśne	104	215	69	54	Forest land
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA BY DIRECTIONS OF DESIGNATION					
wyłączone:					designated for:
Na tereny osiedlowe.....	59	102	66	55	Residential areas
Na tereny przemysłowe.....	77	63	44	70	Industrial areas
Pod drogi i szlaki komunikacyjne .	14	10	2	2	Roads and communication trails
Pod użytki kopalne	109	216	81	80	Minerals
Pod zbiorniki wodne.....	-	-	-	2	Water reservoirs
Na inne cele.....	81	15	20	11	Other purposes

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Źródło: w zakresie wyłączonych w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych: gruntów rolnych — dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, gruntów leśnych — dane Ministerstwa Środowiska.

^a According to the existing regulations on the protection of agricultural and forest land.

Source: in regard to designated land according to the legal regulations on the protection of agricultural land — data of the Ministry of Agriculture and Rural Development, forest land — data of the Ministry of Environment.

TABL. 3 (9). **GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE**
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w ha in ha				
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	4558	4497	4790	4910	Land requiring reclamation (as of 31 XII)
zdewastowane	4383	4313	4590	4742	devastated
zdegradowane.....	175	184	200	168	degraded
Grunty (w ciągu roku):					Land (during the year):
zrekultywowane.....	20	78	85	86	reclaimed
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze.....	16	6	37	59	agricultural
leśne	4	72	42	27	forest
zagospodarowane.....	30	63	40	18	managed

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 (10). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	328,8	321,2	329,9	307,5	100,0	T O T A L
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem, i rybactwem) – z ujęć własnych	86,9	106,5	113,5	102,3	33,3	Production (excluding agriculture, forestry and fishing) — from own intakes
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe	71,6	90,0	96,8	84,9	27,6	surface
podziemne	14,3	15,7	16,1	16,9	5,5	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	91,6	75,1	75,8	70,4	22,9	Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	150,3	139,5	140,6	134,8	43,8	Exploitation of water supply network ^a
wody: powierzchniowe	10,6	11,7	8,3	7,7	2,5	waters: surface
podziemne	139,7	127,9	132,3	127,2	41,3	underground

^a Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

^a Water withdrawal by intakes before entering the water system.

TABL. 5 (11). **ZUŻYCIĘ WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	295,5	291,6	302,4	283,3	100,0	T O T A L
Przemysł	86,6	106,6	113,6	102,5	36,2	Industry
w tym na cele produkcyjne	81,8	102,7	110,0	99,0	34,9	of which for purposes of production
Rolnictwo i leśnictwo ^a	91,6	75,1	75,8	70,4	24,8	Agriculture and forestry ^a
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	117,3	109,9	113,1	110,4	39,0	Exploitation water supply network ^b

^a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. ^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

^a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds. ^b Excluding water consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6 (12). **POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIENÍ W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH**
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^a w ha.....	581	391	320	344	Area of irrigated agricultural land and forest land ^a in ha
Powierzchnia napelnianych stawów rybnych ^b w ha.....	3195	2867	3093	3066	Area of filled fish ponds ^b in ha
Pobór wody ^c w dam ³	92050	75355	76073	70656	Water withdrawal ^c in dam ³
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych.....	859	1940	1022	745	for irrigation of agricultural and forest lands
na 1 ha.....	1,5	5,0	3,2	2,2	per 1 ha
do napelniania i uzupełniania stawów rybnych.....	91191	73415	75051	69911	for filling and completing fish ponds
na 1 ha.....	28,5	25,6	24,3	22,8	per 1 ha

^a O powierzchni co najmniej 20 ha. ^b O powierzchni co najmniej 10 ha. ^c Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.
^a Area of 20 ha and more. ^b Area of 10 ha and more. ^c Including wastewater withdrawal for irrigation.

TABL. 7 (13). **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZANE DO WÓD LUB DO ZIEMI**
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTE WATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M.....	127,7	131,2	120,8	112,5	100,0	TOTAL
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a	22,6	43,1	35,1	28,6	25,4	discharged directly by plants ^a
w tym wody chłodnicze.....	0,2	0,6	0,7	0,5	0,5	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną.....	105,1	88,1	85,7	83,9	74,6	discharged by sewage system
W tym ścieki wymagające oczyszczania.....	127,5	130,7	120,2	111,9	99,5	Of which waste water requiring treatment
oczyszczane.....	115,2	130,0	118,0	107,9	95,9	treated
mechanicznie.....	16,4	35,1	26,4	17,1	15,2	mechanically
chemicznie ^b	0,3	0,1	0,2	0,2	0,2	chemically ^b
biologicznie.....	69,1	12,4	11,6	14,0	12,4	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów.....	29,4	82,5	79,7	76,5	68,0	with increased biogene removal (disposal)
nieoczyszczane.....	12,3	0,6	2,2	4,1	3,6	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów.....	0,5	0,6	2,2	4,1	3,6	discharged directly by plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną.....	11,8	-	-	0,0	0,0	discharged by sewage system

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. ^b Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

^a Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building construction as well as from contaminated precipitation water. ^b Data concern only industrial wastewater.

TABL. 8 (14). **ZAKŁADY^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
PLANTS^a DISCHARGING WASTEWATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTEWATER TREATMENT PLANTS POSSESSED
As of 31 XII

JEDNOSTKI	2005	2010	2012	2013	ENTITIES
OGÓŁEM	163	177	187	187	TOTAL
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania	82	86	81	75	Discharging wastewater directly into waters or into the ground requiring treatment
wyposażone w oczyszczalnię ścieków o wystarczającej przepustowości	69	73	72	67	possessing wastewater treatment plants with sufficient capacity
o niewystarczającej przepustowości	65	68	69	64	with insufficient capacity
bez oczyszczalni ścieków	4	5	3	3	not possessing wastewater treatment plants
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	13	13	9	8	Discharging waste water into sewage system (not possessing wastewater treatment plants)
	81	91	106	112	

^a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.
^a Excluding enterprises and water-sewerage treatment plants.

TABL. 9 (15). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
WASTEWATER TREATMENT PLANTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Mechaniczne <i>Mechanical</i>	Chemiczne <i>Chemical</i>	Biologiczne <i>Biological</i>	Z podwyższonym usuwaniem biogenów <i>With increased biogene removal</i>	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych						Industrial wastewater treatment plants
Liczba.....						<i>Number</i>
2005	75	18	4	51	2	
2010	80	22	2	53	3	
2012	69	9	2	55	3	
2013	65	6	3	53	3	
Przepustowość w dam ³ /d						<i>Capacity in dam³/24h</i>
2005	80,3	29,9	3,5	43,0	3,9	
2010	108,7	56,9	3,0	44,4	4,4	
2012	55,0	6,3	3,5	40,7	4,4	
2013	54,7	5,9	3,8	40,5	4,4	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a						Municipal wastewater treatment plants^a
Liczba.....						<i>Number</i>
2005	125	-	-	86	39	
2010	160	-	-	120	40	
2012	180	-	-	139	41	
2013	200	2	-	159	39	
Przepustowość w dam ³ /d						<i>Capacity in dam³/24h</i>
2005	744,1	-	-	515,6 ^b	228,5	
2010	606,0	-	-	48,2 ^b	557,8	
2012	608,4	-	-	48,6	559,9	
2013	610,9	0,2	-	55,5	555,2	
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^{cd}						<i>Population connected to wastewater treatment plants in % of total population^{cd}</i>
2005	64,2	x	x	39,5	24,7	
2010	66,0	x	x	7,1	58,9	
2012	67,0	x	x	7,8	59,3	
2013	68,0	0,0	x	9,1	59,0	

^a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. ^b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. ^c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków — dane szacunkowe, ludność ogółem — na podstawie bilansów. ^d Patrz uwagi ogólne działu, ust. 4.

^a Treatment plants of urban and rural area working on sewage system. ^b Refers to equipment for biological treatment. ^c Population connected to wastewater treatment plants — estimated data, total population — based on balances. ^d See general notes to chapter, item 4.

TABL. 10 (16). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	88	112	107	108	<i>Plants of significant nuisance to air quality^a (as of 31 XII)</i>
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					<i>of which possessing systems to reduce the emission of:</i>
pyłowych	77	82	80	81	<i>particulates</i>
gazowych	11	15	14	12	<i>gases</i>
w tym nieposiadające wyników pomiarów:					<i>of which without the results of measurements of:</i>
emisji:					<i>emission:</i>
pyłów	19	31	33	34	<i>particulates</i>
gazów	17	27	29	29	<i>gases</i>
imisji	79	97	99	97	<i>imission</i>
Emisja zanieczyszczeń:					<i>Emission of pollutants:</i>
w tysiącach ton:					<i>in thousand tonnes:</i>
pyłowych	7,9	4,2	3,5	3,2	<i>particulates</i>
w tym pyły ze spalania paliw	7,1	3,5	2,7	2,5	<i>of which particulates from the combustion of fuels</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla) ..	220,8	166,3	162,6	146,6	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w tym: dwutlenek siarki	150,4	89,0	90,3	72,3	<i>of which: sulphur dioxide</i>
tlenek węgla	16,6	20,3	19,8	21,5	<i>carbon monoxide</i>
tlenki azotu	53,2	55,3	51,0	51,4	<i>nitrogen oxides</i>
na 1 mieszkańca w tonach:					<i>per capita in tonnes:</i>
pyłowych	0,003	0,002	0,001	0,001	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla) ..	0,086	0,065	0,064	0,058	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					<i>Pollutants retained in pollutant reduction systems:</i>
w tysiącach ton:					<i>in thousand tonnes:</i>
pyłowe	3733,6	3351,6	3743,1	4503,5	<i>particulates</i>
gazowe (bez dwutlenku węgla)	217,9	301,5	405,2	453,2	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					<i>in % of pollutants produced:</i>
pyłowych	99,8	99,9	99,9	99,9	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla) ..	49,7	64,5	71,4	75,6	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>

^a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

^a *Emitting particulates, gases or particulates and gases.*

TABL. 11 (17). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony <i>Cyclones</i>	Multicyklony <i>Multi-cyclones</i>	Filtry tkaninowe <i>Fabric filters</i>	Elektrofiltry <i>Electrofilters</i>	Urządzenia mokre <i>Wet air cleaners</i>	Inne <i>Others</i>	
URZĄDZENIA — stan w dniu 31 XII EQUIPMENT — as of 31 XII							
OGÓŁEM.....	2005	274	60	324	54	101	74
TOTAL	2010	205	75	447	40	62	109
	2012	173	66	399	57	53	66
	2013	168	54	405	54	55	60
Skuteczność: <i>Efficiency:</i>							
niska	2005	25	8	45	-	29	x
<i>low</i>	2010	31	21	85	-	12	x
	2012	16	11	46	-	9	x
	2013	16	9	46	-	6	x
średnia	2005	59	26	115	1	28	x
<i>moderate</i>	2010	49	22	132	4	24	x
	2012	39	22	87	19	17	x
	2013	37	14	86	19	20	x
wysoka	2005	190	26	164	53	44	x
<i>high</i>	2010	125	32	230	36	26	x
	2012	118	33	266	38	27	x
	2013	115	31	273	35	29	x
PRZEPLYW GAZÓW ODLOTOWYCH w dam ³ /h WASTE GAS FLOW in dam ³ /h							
OGÓŁEM.....	2005	6386	1905	5049	28842	17368	1037
TOTAL	2010	4065	1321	6593	31811	23390	949
	2012	3832	1120	6591	35442	29124	708
	2013	3772	1099	7284	35469	29114	507
Skuteczność: <i>Efficiency:</i>							
niska	2005	491	151	995	-	645	x
<i>low</i>	2010	270	374	1447	-	237	x
	2012	127	144	1006	-	223	x
	2013	270	132	1006	-	28	x
średnia	2005	801	1158	613	150	480	x
<i>moderate</i>	2010	1038	324	1178	464	409	x
	2012	909	301	1301	494	348	x
	2013	817	312	1542	494	350	x
wysoka	2005	5094	596	3441	28692	16243	x
<i>high</i>	2010	2757	623	3968	31347	22744	x
	2012	2796	675	4284	34948	28553	x
	2013	2685	655	4736	34975	28736	x

TABL. 12 (18). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a**
 Stan w dniu 31 XII
AREA OF SPECIAL VALUE UNDER LEGAL PROTECTION^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION	
	w ha		in ha	w % powierzchni ogólnej województwa in % of total area of the voivodship	na 1 mieszkańca w m ² per capita in m ²		
O G Ó Ł E M	298808,9	359245,4	359708,6	357794,1	19,6	1423,7	TOTAL
Parki narodowe	72,4	68,3	68,3	68,3	0,0	0,3	National parks
Rezerwy przyrody	7323,8	7440,1	7440,1	7418,8	0,4	29,5	Nature reserves
Parki krajobrazowe ^b	95089,8	95466,1	95409,2	95911,0	5,3	381,6	Scenic parks ^b
Obszary chronionego krajobrazu ^b	184329,9	243264,4	243294,4	240883,7	13,2	958,5	Protected landscape areas ^b
Stanowiska dokumentacyjne	10,8	33,8	33,8	33,7	0,0	0,1	Documentation sites
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	10522,9	11512,1	11814,0	11835,7	0,6	47,1	Landscape-nature complexes
Użytki ekologiczne	1459,3	1460,6	1648,8	1643,1	0,1	6,5	Ecological arable lands

^a Patrz uwagi ogólne do działu, ust. 6. ^b Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

^a See general notes to the chapter, item 6. ^b Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 13 (19). **KAMPINOSKI PARK NARODOWY**
 Stan w dniu 31 XII
KAMPINOSKI NATIONAL PARK
 As of 31 XII

LATA YEARS	Powierzchnia ^a w ha Area ^a in ha			otuliny (strefy ochronnej) buffer zones (of the protected areas)
	parku narodowego national park			
	ogółem grand total	w tym lasów of which forests	z liczby ogółem — pod ochroną ścisłą ^b of grand total number — strictly protected ^b	
2005	72,4	57,0	-	-
2010	68,3	52,9	-	-
2012	68,3	52,9	-	-
2013	68,3	52,9	-	-

^a Powierzchnia parku w granicach województwa. ^b Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

^a Area of park on the area of voivodship. ^b The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 14 (20). REZERWATY PRZYRODY

Stan w dniu 31 XII
NATURE RESERVES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Obiekty Number	Powierzchnia w ha Area in ha		SPECIFICATION	
		ogółem total	w tym pod ochroną ścisłą ^a of which strictly protected ^a		
OGÓŁEM	2005	88	7323,8	-	TOTAL
	2010	89	7440,1	-	
	2012	89	7440,1	-	
	2013	87	7418,8	255,0	
Faunistyczne		1	2350,6	-	Fauna
Krajobrazowe		3	231,2	-	Landscape
Leśne		65	3503,6	250,4	Forest
Torfowiskowe		6	526,2	2,5	Peat-bog
Florystyczne		10	299,5	2,1	Flora
Wodne		1	487,0	-	Water
Przyrody nieożywionej		1	20,7	-	Inanimate nature
Słonoroślowe		-	-	-	Halophyte

^a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.
^a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 15 (21). PARKI KRAJOBRAZOWE

Stan w dniu 31 XII
LANDSCAPE PARKS
As of 31 XII

LATA YEARS ZESPOŁY I PARKI KRAJOBRAZOWE ^a SETS AND LANDSCAPE PARKS ^a		Powierzchnia ^b Area ^b			
		ogółem total	w tym of which		
			lasów forest	użytków rolnych agricultural land	wód water
		w ha in ha			
OGÓŁEM	2005	97945,2	48613,2	40110,2	3718,6
TOTAL	2010	98268,3	46477,1	42261,7	3717,4
	2012	98268,3	46477,1	42261,7	3717,4
	2013	98268,3	46477,1	42261,7	3717,4
Międzyrzeczka Warty i Widawki.....		25330,0	6225,0	16700,0	533,0
Sulejowski.....		17030,0	11200,0	2700,0	2360,0
Załęczański		13323,0	7336,0	5193,0	310,0
Spalski		13110,0	7442,0	4630,0	300,0
Bolimowski		12185,3	6092,7	5361,5	30,5
Wzniesień Łódzkich		11580,0	3644,4	6642,2	45,9
Przedborski.....		5710,0	4537,0	1035,0	138,0

^a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. ^b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków.

^a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. ^b Including nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within parks.

TABL. 16 (22). POMNIKI PRZYRODY

Stan w dniu 31 XII
MONUMENTS OF NATURE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	3541	3612	3398	3311	TOTAL
w tym:					of which
Pojedyncze drzewa	3343	3334	3201	3107	Individual trees
Grupy drzew	125	218	132	133	Tree clusters
Aleje	50	35	39	43	Alleys
Głazy narzutowe	12	10	11	13	Erratic boulders

TABL. 17 (23). **ODPADY^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA**
WASTE^a GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED) AS WELL AS THEIR STORAGE YARDS AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	76	98	111	105	Plants generating waste (as of 31 XII)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t.....	4449,5	6173,4	8107,9	9107,5	Waste generated (during the year) in thous. t
poddane odzyskowi	3289,1	904,9	1324,1	1674,4	recovered
nieuszkodliwione	1074,8	5170,2	6682,3	7369,9	treated
w tym składowane ^b	1030,4	5095,3	6603,2	7327,1	of which landfilled ^b
magazynowane czasowo	85,6	98,3	101,5	63,2	temporarily stored
W % wytworzonych:					In % generated:
poddane odzyskowi	73,9	14,7	16,3	18,4	recovered
nieuszkodliwione	24,2	83,7	82,4	80,9	treated
w tym składowane ^b	23,2	82,5	81,4	80,5	of which landfilled ^b
magazynowane czasowo	1,9	1,6	1,3	0,7	temporarily stored
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^c ; stan w końcu roku) w tys. t.....	42428,1	58076,7	71017,1	78342,4	Waste landfilled up to now (accumulated ^c ; end of year) in thous. t
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t.....	40,5	-	-	-	Waste recovered from accumulated by 1 January of reporting year in thous. t
Tereny składowania odpadów w ha: niezrekultywowane (stan w końcu roku).....	462,8	569,1	699,4	699,4	Area of storage yards in ha: non-reclaimed (end of year)
zrekultywowane (w ciągu roku)	4,3	7,9	-	-	reclaimed (during the year)

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne działu, ust. 7. ^b Na terenach własnych zakładów i innych.
^c Na terenach własnych zakładów.

^a Excluding municipal waste; see general notes to the chapter, item 7. ^b On own plant grounds and other land.
^c On own plant grounds.

TABL. 18 (24). **ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2013 R.**
WASTE^a BY TYPE IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year		Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^c ; stan w końcu roku) Waste landfilled up to now (accumulated ^b ; end of year)	SPECIFICATION
	ogółem total	w tym poddane odzyskowi of which recovered		
w tys. t in thous. t				
OGÓŁEM	9107,5	1674,4	78342,4	TOTAL
w tym:				of which:
Mieszanki popiołowo-żużlowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	7344,3	59,9	75526,7	Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste
Mieszanki popiołów lotnych i odpadów stałych z wapienowych metod odsiarczania gazów odlotowych	8,3	8,3	-	Mixtures of fly-ash and solid waste originating from limestone methods of desulphurisation of waste gases
Popioły lotne z węgla	414,2	414,2	-	Coal fly ash
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	70,4	69,3	-	Slag, furnace ash and particulates from boilers

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne działu, ust. 7. ^b Na terenach własnych zakładów i innych.
^a Excluding municipal waste; see general notes to chapter, item 7. ^b On own plant grounds and other land.

TABL. 19 (25). **NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (ceny bieżące)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. Zł				
Ochrona środowiska	499096,3	801118,2	1191721,3	1088119,0	Environmental protection
w tym:					of which:
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu.....	161449,5	138502,5	173363,5	167438,8	Protection of air and climate
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni	10350,2	15828,0	33139,3	22537,6	of which outlays on new fuel combustion technologies and techniques as well as the modernization of boiler and thermal energy plants
Gospodarka ściekowa i ochrona wód.....	198380,1	542271,0	474670,4	411409,0	Wastewater management and protection of waters
w tym nakłady na:					of which outlays on:
oczyszczanie ścieków komunalnych	65855,8	91065,4	63196,6	124822,5	municipal wastewater treatment
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe....	116362,6	426111,1	370441,5	263796,2	sewage network discharging wastewater and precipitation water
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych ...	99565,2	76099,2	22564,9	149869,9	Waste management, protection and recovery of soils, protection of surface and underground waters
w tym nakłady na:					of which outlays on:
zbieranie odpadów ^b i ich transport	7825,9	9461,8	7613,1	27387,4	waste collection ^b and transportation
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^b	40802,1	50675,5	9645,6	118141,2	removal and treatment of waste ^b
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	1738,6	905,5	4924,6	917,7	reclamation of waste dumps, sludge tanks and landfills as well as of other devastated and degraded areas
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	1232,0	3566,1	159065,8	115792,4	Protection of biodiversity and landscape
Zmniejszanie hałasu i wibracji	755,5	19900,6	245867,7	154194,1	Noise and vibration reduction
Gospodarka wodna	57736,4	173726,3	65430,0	72183,3	Water management
nakłady na:					outlays on:
Ujęcia i doprowadzenia wody	33467,4	153007,6	40105,1	39015,1	Water intakes and pipe systems
Stacje uzdatniania wody	15762,8	12012,3	16226,5	21107,2	Water treatment plants
Zbiorniki i stopnie wodne	1698,6	1076,2	6762,5	2694,0	Water reservoirs and falls
Regulację i zabudowę rzek i potoków	1940,7	7614,0	1847,0	7483,0	Regulation and management of rivers and streams
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp.....	4866,9	16,2	489,0	1884,0	Flood embankments and pump stations

^a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. ^b Przemysłowych i komunalnych.

^a By investments location; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. ^b Industrial and municipal.

TABL. 20 (26). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:					Capacity of completed systems to reduce pollutants in t/y:
pyłowych	6267	-	36	1	particulates
gazowych	12	-	-	6790	gases
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Wastewater management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					Sewage network in km discharging:
ścieki	192,5	365,0	438,8	205,9	wastewater
wody opadowe	31,2	63,5	74,4	27,3	precipitation water
Oczyszczalnie ścieków:					Wastewater treatment plants:
obiekty	4	8	10	6	facilities
w tym oczyszczalnie komunalne	3	6	8	4	of which municipal
mechaniczne	1	2	4	2	mechanical
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	2	4	6	3	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	1	2	-	1	with increased biogene removal ^a
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	9608	6704	7170	260704	capacity of treatment plants in m ³ /24h
w tym oczyszczalni komunalnych	9020	4104	6590	1444	of which municipal
mechanicznych	1288	23	1395	598	mechanical
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	5420	1418	5575	260046	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	2900	5263	200	60	with increased biogene removal (disposal) ^a
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (przydomowe):					Farmstead treatment facilities (homestead):
obiekty	199	1054	1795	1825	facilities
przepustowość w m ³ /d	252	1342	2065	2866	capacity in m ³ /24h
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					Industrial waste pre-treatment plants:
obiekty	1	2	1	2	facilities
przepustowość w m ³ /d	3000	310	2915	630	capacity in m ³ /24h
Gospodarka odpadami					Wastes management
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					Waste treatment plants:
obiekty	-	1	-	-	facilities
wydajność w t/r	-	4850	-	-	capacity in t/y
Składowiska dla odpadów komunalnych:					Landfills of municipal waste:
obiekty	1	-	-	-	facilities
powierzchnia w ha	2,20	3,40	-	1,4	area in ha
wydajność w t/r	120000	291087	-	548700	capacity in t/y
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów ^b w t/r	-	-	-	-	Capacity of waste utilization systems ^b in t/y
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT					
Wydajność ujęć wodnych ^c w m ³ /d	6683	4585	2105	7270	Capacity of water intakes ^c in m ³ /24h
Uzdatnianie wody w m ³ /d	6350	8093	3098	2021	Water treatment in m ³ /24h
Sieć wodociągowa w km	245,9	280,6	178,9	181,3	Water supply network in km
Pojemność zbiorników wodnych w m ³	-	-	-	1397323	Capacity of water reservoirs in m ³
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km	7,8	-	10,3	-	Regulation and management of rivers and streams in km
Obwałowania przeciwpowodziowe w km	9,6	-	-	1,3	Flood embankments in km

^a W tym chemiczne. ^b Z wyłączeniem odpadów komunalnych. ^c Bez ujęć w energetyce zawodowej.

^a Of which chemical. ^b Excluding municipal waste. ^c Excluding water intakes in the power industry.

TABL. 21 (27). **KIERUNKI FINANSOWANIA Z WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	w odsetkach in percent	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł					
O G Ó Ł E M.....	171590,1	144126,5	198284,6	261433,2	100,0	T O T A L
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	49801,1	21538,8	65393,6	124243,2	47,5	Protection of air and climate
Gospodarka ściekowa i ochrona wód.....	92841,5	100487,3	93468,3	93689,6	35,8	Wastewater management and protection of waters
Gospodarka odpadami.....	14558,4	3093,5	11200,0	11472,0	4,4	Waste management
Pozostałe.....	14389,1	19006,8	28222,8	32028,4	12,3	Others

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 22 (28). **WPLYWY Z OPŁAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
RECEIPTS FROM FEES AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS






WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Opłaty za korzystanie ze środowiska	121544,1	204279,4	237186,8	108487,7	Payments for use of natural environment
w tym:					of which
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	19112,2	27342,4	31277,5	14147,3	Wastewater management and protection of waters
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu.....	85795,2	81051,9	100786,5	44896,1	Protection of air and climate
Gospodarka odpadami	16068,3	94479,4	99014,4	47515,4	Waste management
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	996,2	599,3	885,5	892,8	Fines for not meeting environmental protection regulations
w tym za przekroczenie:					of which for exceeding:
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	538,7	105,5	227,0	626,6	Norms of discharging wastewater into waters and into the ground
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza	363,0	270,5	10,6	49,0	Permissible emissions of air pollutants

Źródło: w zakresie opłat — dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kar — dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

Source: with regard to fees – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management, fines – data of the Inspectorate for Environmental Protection.

MAPA ADMINISTRACYJNA WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO
STAN W DNIU 31 XII 2013
 ADMINISTRATIVE MAP OF ŁÓDZKIE VOIVODSHIP
 AS OF 31 XII 2013

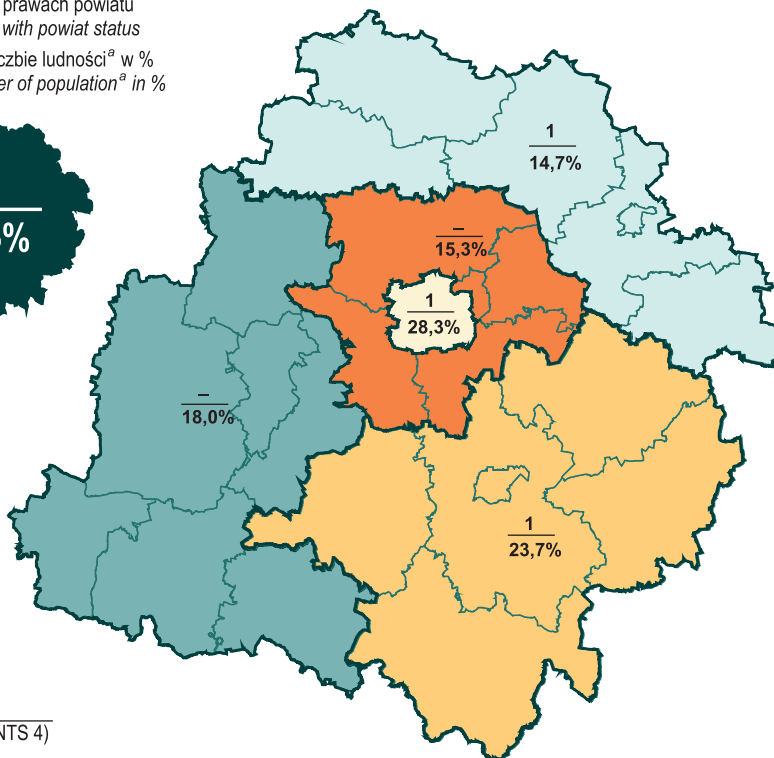
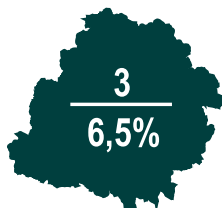


- | | | | |
|---|---|---|---|
|  | Granica województwa
Voivodship's border |  | Powiaty
Powiats |
|  | Granice powiatów
Powiat's border |  | Miasta na prawach powiatu
Cities with powiat status |
|  | Granice gmin
Gmina's border | | |
| <u>Łódź</u> | Nazwy miast na prawach powiatu
Names of cities with powiat status | | |

**PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY
JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)
STAN W DNIU 31 XII 2013 R.**

*DIVISION OF THE ŁÓDZKIE VOIVODSHIP ACCORDING TO
THE NOMENCLATURE OF TERRITORIAL UNITS FOR STATISTICAL PURPOSES (NTS)
AS OF 31 XII 2013*

Liczba miast na prawach powiatu
Number of cities with powiat status
Udział w ogólnej liczbie ludności^a w %
Share in total number of population^a in %



**PODREGIONY (NTS 3):
SUBREGIONS (NTS 3):**

łódzki
Powiaty Powiaty (NTS 4)
łódzki
wschodni (6)
pabianicki (7)
zgierski (9)
brzeziński (5)

m. Łódź
Miasto na prawach powiatu (NTS 4):
City with powiat status (NTS 4):
m. Łódź (1)

piotrkowski
Powiaty Powiaty (NTS 4)
belchatowski (8)
opoczyński (8)
piotrkowski (11)
radomszczański (14)
tomaszowski (11)
Miasto na prawach powiatu (NTS 4):
City with powiat status (NTS 4):
m. Piotrków Trybunalski (1)

sieradzki
Powiaty Powiaty (NTS 4)
łaski (5)
pajęczański (8)
poddębicki (6)
sieradzki (11)
wieluński (10)
wieruszowski (7)
zduńskowolski (4)

skierniewicki
Powiaty Powiaty (NTS 4)
kutnowski (11)
łęczycki (8)
łowicki (10)
rawski (6)
skierniewicki (11)
Miasto na prawach powiatu (NTS 4):
City with powiat status (NTS 4):
m. Skierniewice (1)

W nawiasach podano liczbę gmin (NTS 5).
Number of gminas (NTS 5) is given in parentheses.

^a Odpowiednio: dla województwa - udział w kraju, dla podregionów - udział w województwie.
^a Respectively: for voivodship - share in country, for subregions - share in voivodship.

DZIAŁ III

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603) wprowadzono zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju.

Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. **sołectwa**, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

Miejscowość – jednostka osadnicza lub inny obszar zabudowany odróżniający się od innych miejscowości odrębną nazwą, a przy jednakowej nazwie - odmiennym określeniem ich rodzaju. Rodzaj miejscowości to określenie charakteru miejscowości ukształtowanej w procesie rozwoju osadnictwa. Ustalanie i zmiana rodzaju miejscowości, tak jak ustalanie i zmiana ich nazw następuje w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw administracji publicznej. Jedynie nadanie miejscowości statusu miasta, tj. zmiana rodzaju określenia np. "wieś", "kolonia" na "miasto" dokonywane jest rozporządzeniem Rady Ministrów.

Miejscowości podstawowe (miasta, miejscowości wiejskie) prezentuje się bez części integralnych – części wsi, kolonii, osad, przysiółków.

2. Kadencja prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miejskich na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

3. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za rok 2013, aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 21 XI 2010 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (jednolity tekst Dz. U. 2014 poz. 760) z późniejszymi zmianami.

4. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz w samorządowych kolegiach odwoławczych i obejmują jednostki zaliczane według PKD 2007 do grupy „Administracja publiczna oraz polityka gospodarcza i społeczna” w sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”.

Do **administracji państwowej** zalicza się:

- 1) naczelne i centralne organy administracji łącznie z pracownikami zatrudnionymi w ich placówkach zagranicznych:

CHAPTER III

ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL GOVERNMENT

General notes

1. On 1 I 1999 a fundamental three-tier territorial division of the country (Journal of Laws No. 96, item 603, dated 24 VII 1998) was introduced, the entities of which are: gminas, powiats and voivodships.

The gmina is the basic unit of the country's territorial structure.

Auxiliary entities in gminas are, among others, **village administrator's offices**. Their organization and scope of activity is outlined by individual gmina councils in a separate statute.

Locality – a settlement unit or other settled area, differentiated from other localities with a separate name, and in case of identical name - different denotation of their type. The type of locality denotes the character of the locality, developed in the settlement development process. Determining and changing the locality type, the same as determining and changing their names, is done by way of regulation of a minister relevant for public administration issues. Only granting a locality the status of a town, that is changing the type of denotation, e.g. "village", "farmstead" into "town" is done by way of regulation of the Council of Ministers.

Basic localities (towns, rural localities) are presented excluding integral parts of basic localities – part of villages, farmsteads, settlements, hamlets.

2. Term of presidents, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, counting from the day of election.

3. The demographic and occupational characteristic of councillors in local government entities is based on reporting results for 2013, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 21 XI 2010 local government elections.

The grouping of councillors of organs of local government entities by groups of occupations is made on the basis of the Polish Classification of Occupations and Specializations for Labour Market Needs, which was introduced by a decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 27 IV 2010 (uniform text Journal of Laws 2014 item 760) with later amendments.

4. Presented information concerning **public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration, local government administration and local government appeal councils and covers entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the group "Public administration and economic and social policy" in the section "Public administration and defence; compulsory social security".

State administration comprises:

- 1) principle and central organs of administration including the personnel employed in their foreign entities:

- a) instytucje naczelne i centralne (np. Sejm, Senat, Urząd Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),
 - b) terenowe organy administracji rządowej niezespólonej (np. izby i urzędy skarbowe i celne, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, regionalne izby obrachunkowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych);
- 2) terenowe organy administracji rządowej zespolonej: urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspektoraty: inspekcji handlowej, nadzoru budowlanego, weterynarii, farmaceutycznej, ochrony środowiska, ochrony roślin i nasienictwa oraz urzędy ochrony zabytków i kuratoria oświaty);
- 3) niektóre agencje państwowe (np. Agencję Rezerw Materiałowych, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz od 2009 r. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi.

5. Do administracji samorządu terytorialnego zalicza się:

- 1) gminy i miasta na prawach powiatu:
 - a) urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych oraz od 2009 r. zarządy dróg),
 - b) urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspekcje nadzoru budowlanego, ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej oraz od 2009 r. zarządy dróg);
- 2) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspekcje weterynaryjne, zarządy dróg);
- 3) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urządzeń wodnych oraz od 2009 r. zarządy dróg);

Samorządowe kolegia odwoławcze są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.

6. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej podano bez jednostek służb zagranicznych.

- a) *principle and central institutions (e.g., Sejm, Senate, Office of the President, ministries, central offices),*
 - b) *territorial organs of non-combined government administration (e.g., fiscal and customs chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, regional chambers of audit and until 2010 auxiliary units of budgetary units);*
- 2) *territorial organs of combined government administration: voivodship offices, auxiliary service entities (e.g., inspectorates of: trade, construction supervision, veterinary, pharmaceutical, environmental protection, plant protection and seed production as well as monument preservation offices and school superintendent's offices);*
- 3) *some state agencies (e.g., Material Reserves Agency, Polish Agency for Enterprise Development and since 2009 Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture) and auxiliary entities of state administration with regional units.*

5. Local government administration comprises:

- 1) *gminas and cities with powiat status:*
 - a) *gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities and since 2009 public road boards),*
 - b) *offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., construction supervision inspectorates, geodetic and cartographic documentation centres);*
- 2) *powiats, i.e., powiat starosta offices and auxiliary service entities (e.g., veterinary inspectorates, public road boards and since 2009 public road boards);*
- 3) *voivodships, i.e., marshals' offices and voivodship local government organizational units (e.g., labour offices, drainage and water facility boards and since 2009 public road boards);*

Local government appeal councils are bodies competent for examining, inter alia, appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of local government units.

6. *Data concerning average wages and salaries in the state administration are presented excluding foreign service institutions.*

TABL. 1 (29). **JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE WOJEWÓDZTWA^a**
 Stan w dniu 31 XII
ADMINISTRATIVE UNITS OF VOIVODSHIP^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Powiaty	21	21	21	21	<i>Powiats</i>
Miasta na prawach powiatu	3	3	3	3	<i>Cities with powiat status</i>
Gminy ^b	177	177	177	177	<i>Gminas^b</i>
miejskie	18	18	18	18	<i>urban</i>
miejsko-wiejskie	24	25	26	26	<i>urban-rural</i>
wiejskie	135	134	133	133	<i>rural</i>
Miasta	42	43	44	44	<i>Towns</i>
Miejscowości wiejskie	5046	5090	5012	5009	<i>Rural localities</i>
Sołectwa	3487	3488	3490	3491	<i>Village administrator's offices</i>

^a Patrz uwagi ogólne działu ust. 1. ^b W tym 3 gminy mające również status miasta na prawach powiatu.

^a See general notes to the chapter, item 1. ^b Of which 3 gminas that are also cities with powiat status.

TABL. 2 (30). **GMINY^a W 2013 R.**
 Stan w dniu 31 XII
GMINAS^a IN 2013
 As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni <i>Area</i>						
		5,0— —19,9 km ²	20,0— —49,9	50,0— —99,9	100,0— —149,9	150,0— —199,9	200,0— —249,9	250,0— —299,9 km ²
OGÓŁEM TOTAL	177	5	17	62	69	19	3	2
Ponizej 2500	3	-	3	-	-	-	-	-
<i>Below</i>								
2500— 4999	68	-	3	42	23	-	-	-
5000— 7499	46	-	-	12	29	5	-	-
7500— 9999	15	1	-	3	7	4	-	-
10000— 14999	22	2	2	2	7	6	2	1
15000— 19999	5	1	1	-	-	2	1	-
20000— 39999	7	1	1	-	3	2	-	-
40000— 99999	10	-	7	3	-	-	-	-
100000—199999	-	-	-	-	-	-	-	-
200000 i więcej	1	-	-	-	-	-	-	1
<i>and more</i>								

^a W tym 3 gminy mające również status miasta na prawach powiatu.

^a Of which 3 gminas that are also cities with powiat status.

TABL. 3 (31). **POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2013 R.**
 Stan w dniu 31 XII
POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2013
 As of 31 XII

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem Total	O powierzchni Area					
		poniżej 50,0 km ² below	50,0— —99,9	100,0— —299,9	300,0— —499,9	500,0— —999,9	1000,0— —1499,9 km ²
OGÓŁEM TOTAL	24	1	1	1	4	12	5
Poniżej 50000 Below	6	1	-	-	1	4	-
50000— 74999.....	5	-	-	-	2	3	-
75000— 99999.....	5	-	1	-	-	2	2
100000—149999.....	6	-	-	-	1	2	3
150000—199999.....	1	-	-	-	-	1	-
200000 i więcej..... and more	1	-	-	1	-	-	-

TABL. 4 (32). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2013 R.**
 Stan w dniu 31 XII
COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2013
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a gmina councils ^a	rad miast w miastach na prawach powiatu city coun- cils in cities with powiat status	rad powiatów powiat councils	sejmiku wojewódz- kiego voivodship regional council	

OGÓŁEM
TOTAL

OGÓŁEM	2788	87	423	36	TOTAL
W tym kobiety.....	763	26	103	16	Of which women

WEDŁUG WIEKU
BY AGE

18—29 lat.....	75	7	8	2	18—29 years
30—39.....	427	14	44	7	30—39
40—49.....	760	25	97	6	40—49
50—59.....	935	26	177	13	50—59
60 lat i więcej.....	591	15	97	8	60 and more

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu.

^a Excluding city councils councillors in cities with powiat status.

TABL. 4 (32). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2013 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2013 (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a gmina councils ^a	rad miast w miastach na prawach powiatu city coun- cils in cities with powiat status	rad powiatów powiat councils	sejmiku wojewódz- kiego voivodship regional council	

WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
BY EDUCATIONAL LEVEL

Wyższe	869	75	332	33	Tertiary
Policealne i średnie	1099	11	79	3	Post-secondary and secondary
Zasadnicze zawodowe	657	1	11	-	Basic vocational
Gimnazjalne i podstawowe	163	-	1	-	Lower secondary and primary

WEDŁUG GRUP ZAWODÓW^b
BY OCCUPATIONAL GROUPS^b

Przedstawiciele władz publicz- nych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	185	19	159	27	Public government representa- tives, senior officials and managers
Specjaliści	507	46	138	7	Professionals
Technicy i inny średni personel	338	13	29	-	Technicians and associate pro- fessionals
Pracownicy biurowi	188	1	33	-	Clerks
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	248	6	12	-	Service and sales workers
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	864	-	34	-	Skilled agricultural, forestry and fishery workers
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	159	-	7	-	Craft and related trades workers
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	93	-	3	-	Plant and machine operators and assemblers
Pracownicy przy pracach prostych	38	-	-	-	Elementary occupations
Siły zbrojne	12	-	2	-	Armed forces occupations

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu. ^b Patrz uwagi ogólne działu, ust. 3; w podziale według grup zawo-
dów nie uwzględniono radnych będących bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według
zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

^a Excluding city councils councillors in cities with powiat status. ^b See general notes to the chapter, item 3; in the division by
occupational groups, data do not include unemployed, not working and studying councillors; retirees and pensioners are classified
by performed occupation before taking retirement.

TABL. 5 (33). **ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ**
PAID EMPLOYMENT, WAGES AND SALARIES IN THE PUBLIC ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE AVERAGE EMPLOYMENT					
OGÓŁEM	23927	26732	25822	25733	TOTAL
w tym:					of which:
Administracja państwowa	8901	8866	8772	8564	State administration
Administracja samorządu terytorialnego.....	14963	17792	16977	17095	Local government administration
gminy i miasta na prawach powiatu.....	10450	12214	11375	11623	gminas and cities with powiat status
powiaty	3697	4042	3915	3829	powiats
województwo	816	1536	1687	1643	voivodship
PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ^a W ZŁ AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES ^a IN ZŁ					
OGÓŁEM	2662,61	3511,62	3797,60	3861,34	TOTAL
w tym:					of which:
Administracja państwowa	3114,81	4063,20	4162,73	4247,86	State administration
Administracja samorządu terytorialnego.....	2382,89	3225,50	3598,25	3657,26	Local government administration
gminy i miasta na prawach powiatu.....	2492,99	3209,52	3642,33	3687,39	gminas and cities with powiat status
powiaty	1994,21	2926,78	3107,89	3221,22	powiats
województwo	2734,33	4138,73	4439,03	4462,51	voivodship

^a Patrz uwagi ogólne działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych - Wynagrodzenia” ust. 2.
^a See general notes to the chapter “Wages and salaries. Social security benefits - Wages and salaries”, item 2.

DZIAŁ IV

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Uwagi ogólne

1. W Roczniku prezentowane są dane statystyczne:
 - o przestępstwach stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, na podstawie systemu statystyki kryminalnej Komendy Głównej Policji prowadzonego w porozumieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości,
 - o orzeczeniach sądów powszechnych, na podstawie statystyki Ministerstwa Sprawiedliwości.

2. Pojęcie „wymiar sprawiedliwości” w odniesieniu do źródeł prezentowania informacji statystycznych obejmuje dane dotyczące Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, sądów powszechnych (apelacyjnych, okręgowych i rejonowych, przy których działały kolegia do spraw wykroczeń), sądów wojskowych, jednostek organizacyjnych prokuratury, więziennictwa i notariatu.

3. **Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. obowiązującym od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późniejszymi zmianami) – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym, obowiązującym od 17 X 1999 r. (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., jednolity tekst Dz. U. 2013, poz. 186, z późniejszymi zmianami) – jest to przestępstwo skarbowe.

Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego, jest to przestępstwo wykryte.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw pochodzą z policyjnych systemów informacyjnych.

4. **Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw** jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

5. **Wpływ spraw do sądów** oznacza liczbę spraw, które zostały wniesione do sądów powszechnych w celu rozpatrzenia w postępowaniu sądowym.

W ramach struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego działają sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe.

CHAPTER IV

PUBLIC SAFETY. JUSTICE

General notes

1. In the Yearbook, statistical data are presented:
 - concerning ascertained crimes in completed preparatory proceedings, on the basis of the criminal statistics system of the National Police Headquarters conducted in cooperation with the Ministry of Justice,
 - concerning adjudications of common courts, on the basis of statistics of the Ministry of Justice.

2. In regard to presenting statistical information, the term "Justice" refers to data concerning the Supreme Court, Supreme Administrative Court, common courts (appeal, regional and district courts, in which misdemeanour boards functioned), military courts, organizational entities of public prosecutors' offices, the prison system and notarial services.

3. An **ascertained crime** is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997, valid since 1 IX 1998 (the law dated 6 VI 1997, Journal of Laws No. 88, item 553, with later amendments) crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation, in connection with the Penal Fiscal Code valid since 17 X 1999 (the law dated 10 IX 1999, uniform text Journal of Laws 2013, item 186, with later amendments) – is a fiscal offence.

An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which least one suspect was found is a detected crime.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes come from police information system.

4. **The rate of detectability of delinquents** is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

5. **Incoming cases** are the number of cases that were filed in common courts for consideration in a court proceedings.

Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts.

6. Sądy apelacyjne rozpatrują sprawy odwoławcze od orzeczeń wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe. Do sądu apelacyjnego wpływają sprawy z kilku sądów okręgowych (od 2 do 6), objętych obszarem jego właściwości.

7. Sądy okręgowe rozpatrują w pierwszej instancji sprawy, gdy ustawa tak stanowi oraz w drugiej instancji – odwołania od orzeczeń sądów rejonowych.

Nie wszystkie sądy okręgowe rozpoznają sprawy gospodarcze. Z tego względu w tabl. 4 znak „x” oznacza, że dany sąd okręgowy nie jest właściwy do rozpatrywania tego rodzaju spraw, mimo ich występowania; przedmiotowe sprawy rozpatruje sąd okręgowy określony w przepisach rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości.

8. Sprawą załatwioną jest sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie lub połączono ją z inną sprawą albo przekazano do innego rodzaju sądu lub organu.

W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną, gdy dotyczy to wszystkich osób występujących w sprawie.

Zgodnie ze zmianami w zasadach rejestracji spraw w sądach powszechnych, wprowadzonymi zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 XII 2003 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej (Dz. Urz. Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 31 XII 2003 r., z późniejszymi zmianami), sprawy zawieszono od dnia 1 I 2004 r. nie są już oznaczone (zakreślone) jako załatwione w sposób formalny.

9. Sprawy rodzinne obejmują postępowanie:

- 1) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- 2) dotyczące nałożenia na alkoholików obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 3) wobec nieletnich w zakresie:
 - a) zapobiegania i zwalczania demoralizacji w stosunku do osób, które nie ukończyły 18 lat,
 - b) postępowania w sprawach o czyny karalne w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, ale przed ukończeniem 17 lat,
 - c) wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby 21 lat,
- 4) w związku z leczeniem narkomanów;
- 5) w sprawie kontroli umieszczania w zakładach lecznictwa psychiatrycznego.

Tryb postępowania wobec nieletnich przed sądem (pkt. 3a i 3b) wynika z ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst Dz. U. 2010 Nr 33, poz. 178, z późniejszymi zmianami).

10. Dorośli skazani są to osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa miały ukończone 17 lat.

6. Appeal courts consider cases in which the verdicts issued by regional courts of first instance are appealed. An appeal court considers cases from several regional courts (from 2 to 6) within its jurisdiction.

7. Regional courts consider cases relegated by the law in the first instance and appeals of regional court verdicts in the second instance.

Not all regional courts try commercial cases. Therefore, in table 4, the “x” indicates that the given regional court does not hear this type of cases, despite the appearance of such cases; objective cases are heard by the regional court defined in the regulations of the Minister of Justice.

8. A resolved case is a case with regard to which a sentence or order has been issued or combined with another case, or which has been transferred to a different kind of court or authority.

A case that involves a number of persons is considered resolved when this applies to all the persons.

According to changes to the rules of registering cases in common courts, introduced by the decree of the Minister of Justice, dated 12 XII 2003 on organization and scope of activities of court secretariats and other departments of court administration (Official Gazette of the Ministry of Justice, dated 31 XII 2003, with later amendments), cases suspended since 1 I 2004 are no longer marked as formally finished.

9. Family cases include the following proceedings:

- 1) family and guardianship law;
- 2) regarding enforcement of compulsory treatment of alcoholics;
- 3) with respect to juveniles concerning:
 - a) prevention and counteraction the demoralization of persons under the age of 18,
 - b) proceedings in cases concerning punishable acts committed by persons aged 13-16,
 - c) execution of educational and corrective measures concerning persons with regard to whom such measures have been adjudicated, but not longer than until the age of 21;
- 4) compulsory treatment of drug addicts;
- 5) supervising the placement of an individual in a psychiatric treatment facility.

Court proceedings against juveniles (points 3a and 3b) are based on the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2010 No. 33, item 178, with later amendments).

10. Adults convicts are persons who at the time of committing crime were at least 17 years old.

11. Rejestry sądowe prowadzone są na podstawie ustaw i przepisów wykonawczych. Stany rejestrów określają liczbę podmiotów zarejestrowanych w określonym dniu. W przypadku publikowanych danych – w dniu 31 XII 2013 r.

Sprawy rejestrowe prowadzone są w sądach rejonowych – wydziałach gospodarczych i Krajowym Rejestrze Sądowym (sądach rejestrowych).

11. Court registers are kept on the basis of laws and executive regulations. Registers contain the number of entities registered on a given day. In the case of data published – on 31 XII 2013.

Registration cases are held in the commercial departments of district courts and in the National Judicial Register (registration courts).

TABL. 1 (34). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH^a**
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	86747	74725	68463	66474	T O T A L
w tym w miastach	70590	59014	52615	50711	<i>of which urban areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu — art. 148—162 kk	2140	1943	1803	1696	Against life and health — Art. 148—162 Criminal Code
w tym:					<i>of which:</i>
Zabójstwo — art. 148 kk	88	64	43	51	<i>Homicide — Art. 148 Criminal Code</i>
Uszczerbek na zdrowiu — art. 156 i 157 kk	995	957	823	861	<i>Damage to health — Art. 156 and 157 Criminal Code</i>
Udział w bójce lub pobiciu — art. 158 i 159 kk	934	747	726	626	<i>Participation in violence or assault — Art. 158 and 159 Criminal Code</i>
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji — art.163—180 kk	12780	11484	10745	9919	Against public safety and safety in transport — Art.163—180 Criminal Code
w tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego — art. 178a kk	10859	10060	9406	8730	<i>of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant — Art. 178a Criminal Code</i>
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania — art. 189—196 kk	2425	2463	2229	2088	Against freedom, freedom of conscience and religion — Art. 189—196 Criminal Code
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności — art. 197—205 kk	289	239	253	257	Against sexual freedom and morals — Art. 197— 205 Criminal Code
w tym zgwałcenie — art. 197 kk	136	84	97	87	<i>of which rape — Art. 197 Criminal Code</i>
Przeciwko rodzinie i opiece — art. 206—211 kk	2474	3293	2570	2622	Against the family and guardianship — Art. 206—211 Criminal Code
w tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną — art. 207 kk	1446	1350	1345	1413	<i>of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person — Art. 207 Criminal Code</i>
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej — art. 212—217 kk	369	946	660	230	Against good name and personal integrity — Art. 212—217 Criminal Code
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego — art. 222—231 kk^b	1469	4630	2550	2425	Against the activities of state institutions and local government — Art. 222—231 Criminal Code^b
w tym:					<i>of which:</i>
Naruszenie nietykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego — art. 222 i 223 kk	225	480	541	532	<i>Battery or active assault on a public official — Art. 222 and 223 Criminal Code</i>

^a Lata 2005, 2010, 2012 łącznie z prokuraturą. ^b Łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum” oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu”.

^a In 2005, 2010, 2012 including prosecutor's office. ^b Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section “Against election and referendum” and Art. 296a and 296b Criminal Code (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section “Against economic activity”.

TABL. 1 (34). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH^a (cd.)**
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego — art. 222—231 kk^b (dok.) w tym:					Against the activities of state institutions and local government — Art. 222—231 Criminal Code^b (cont.) of which:
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych — art. 224 kk	225	302	268	229	Exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local government units or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties — Art. 224 Criminal Code
Znieważenie funkcjonariusza publicznego albo znieważenie lub poniżanie organu konstytucyjnego RP — art. 226 kk	391	1021	916	872	Insulting a public official or belittling or insulting a constitutional body of the Republic of Poland — Art. 226 Criminal Code
Przestępstwa korupcyjne — art. 228—231, 250a, 296a i 296b kk	606	2845	842	903	Corruption — Art. 228—231, 250a, 296a and 296b Criminal Code
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości — art. 232—247 kk	1359	2246	1670	1464	Against the judiciary — Art. 232—247 Criminal Code
Przeciwko porządkowi publicznemu — art. 252—264 kk	587	471	627	869	Against public order — Art. 252—264 Criminal Code
Przeciwko wiarygodności dokumentów — art. 270—277 kk^c	2656	2607	1992	2560	Against the reliability of documents — Art. 270—277 Criminal Code^c
Przeciwko mieniu — art. 278—295 kk^d	55158	37231	36241	35329	Against property — Art. 278—295 Criminal Code^d of which:
w tym:					
Kradzież rzeczy — art. 275 § 1, 278 i 279 kk ^e	24749	14745	15909	15048	Property theft — Art. 275 § 1, 278 and 279 Criminal Code ^e
w tym kradzież samochodu	4480	1778	1696	1477	of which automobile theft
Krótkotrwały zabór pojazdu — art. 289 kk	843	379	253	218	Wilful short-term theft of automobile — Art. 289 Criminal Code
Kradzież z włamaniem — art. 279 kk ^f	15197	8827	8301	8066	Burglary — Art. 279 Criminal Code ^f
Rozbój — art. 280 kk	2937	1465	998	1021	Robbery — Art. 280 Criminal Code
Kradzież rozbójnicza — art. 281 kk...	136	78	79	55	Theft with assault — Art. 281 Criminal Code
Wymuszenie rozbójnicze — art. 282 kk	292	449	361	225	Criminal coercion — Art. 282 Criminal Code
Oszustwo — art. 286 i 287 kk	3432	4535	3834	4559	Fraud — Art. 286 and 287 Criminal Code

^a Lata 2005, 2010, 2012 łącznie z prokuraturą. ^b łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum” oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu”. ^c Z wyłączeniem kradzieży lub przywłaszczenia dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk). ^d łącznie z kradzieżą lub przywłaszczeniem dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk z rozdziału „Przeciwko wiarygodności dokumentów”). ^e Wyłącznie w zakresie kradzieży samochodu poprzez włamanie. ^f Z wyłączeniem kradzieży samochodu poprzez włamanie.

^a In 2005, 2010, 2012 including prosecutor's office. ^b Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section "Against election and referendum" and Art. 296a and 296b Criminal Code (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section "Against economic activity". ^c Excluding theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code). ^d Including theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code in the section "Against the reliability of documents"). ^e Exclusively in regard to automobile theft by burglary. ^f Excluding automobile theft by burglary.

TABL. 1 (34). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH^a (dok.)**
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Przeciwko obrotowi gospodarczemu — art. 296—309 kk ^g	675	1237	845	915	<i>Against economic activity — Art. 296—309 Criminal Code^g</i>
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi — art. 310—315 kk	922	422	150	179	<i>Against money and securities trading — Art. 310-315 Criminal Code</i>
Przestępstwa z ustaw szczególnych:					Crimes by specific laws:
O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (jednolity tekst Dz. U. 2012 r., poz. 1356 z późniejszymi zmianami)	177	201	173	133	<i>On Sobriety and Alcohol Education (uniform text Journal of Laws 2012, item 1356 with later amendments)</i>
O prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst Dz. U. 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późniejszymi zmianami)	269	116	307	99	<i>On Copyright and Related Laws (uniform text Journal of Laws 2006 No. 90, item 631 with later amendments)</i>
O przeciwdziałaniu narkomanii — ustawy z dnia 24 IV 1997 r. (jednolity tekst Dz. U. 2003 r. Nr 24, poz. 198, z późniejszymi zmianami) i z dnia 29 VII 2005 r. (jednolity tekst Dz. U. 2012, poz. 124)	1996	3992	4313	4408	<i>On Counteracting Drug Addiction — laws dated 24 IV 1997 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 24, item 198 with later amendments) and dated 29 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2012, item 124)</i>
Przestępstwa skarbowe — kks	121	106	121	121	Fiscal offences — Penal Fiscal Code
w tym akcyza	87	87	101	52	<i>of which excise</i>

^a Lata 2005, 2010, 2012 łącznie z prokuraturą. ^g Z wyłączeniem przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk.

Źródło: dane Wojewódzkiej Komendy Policji w Łodzi.

^a In 2005, 2010, 2012 including prosecutor's office. ^g Excluding corruption under Art. 296a and 296b Criminal Code.

Source: data of the Voivodship Police Headquarters in Łódź.

TABL. 2 (35). **WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ^a**
RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w %		in %		
OGÓŁEM	48,0	65,5	62,5	62,9	TOTAL
w tym przestępstw ^b :					<i>of which of crimes^b:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu		81,9	79,3	79,3	<i>Against life and health</i>
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji		98,7	98,5	98,8	<i>Against public safety and safety in transport</i>
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania		94,7	92,6	91,2	<i>Against freedom, freedom of conscience and religion</i>
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności		85,1	84,2	90,7	<i>Against sexual freedom and morals</i>
Przeciwko rodzinie i opiece		99,9	100,0	99,5	<i>Against the family and guardianship</i>
Przeciwko czci i netykalności cielesnej		97,7	97,9	87,4	<i>Against good name and personal integrity</i>
Przeciwko mieniu		36,4	35,7	37,9	<i>Against property</i>

^a Lata 2005, 2010, 2012 łącznie z prokuraturą. ^b Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 86.

Źródło: dane Wojewódzkiej Komendy Policji w Łodzi.

^a In 2005, 2010, 2012 including prosecutor's office. ^b See Criminal Code articles table 1 on page 86.

Source: data of the Voivodship Police Headquarters in Łódź.

TABL. 3 (36). **WPLYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
SĄDY REJONOWE — sądy pierwszej instancji <i>DISTRICT COURTS — courts of first instance</i>					
O G Ó Ł E M	507760	682594	653307	653900	T O T A L
w tym sprawy:					<i>of which cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	} 111692	33479	29433	28490	<i>Criminal with bills of indictment</i>
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie.....		34908	28070	35527	<i>Concerning offences with motions for punishment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a		84761	88388	93862	<i>Other criminal and concerning petty offences ^a</i>
Cywilne.....	258472	392522	361641	377523	<i>Civil</i>
w tym wieczysto-księgowo ^b	136506	189129	190851	197955	<i>of which involving real estate registry ^b</i>
Rodzinne	67090	78996	78288	80030	<i>Family</i>
Z zakresu prawa pracy	18780	6207	7728	7643	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych.....	2189	1729	1786	2661	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze ^c	21497	20875	26366	28164	<i>Commercial law ^c</i>
SĄDY OKRĘGOWE — sądy pierwszej instancji i odwoławcze <i>REGIONAL COURTS — courts of first instance and appeal</i>					
O G Ó Ł E M	56506	50392	57697	60370	T O T A L
w tym sprawy:					<i>of which cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	} 22026	789	715	690	<i>Criminal with bills of indictment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a		20709	23049	23043	<i>Other criminal and concerning petty offences ^a</i>
Cywilne ^{cd}	19914	18137	19920	20179	<i>Civil ^{cd}</i>
Z zakresu prawa pracy	2691	1125	1083	1141	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych.....	8702	6562	7712	10633	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze.....	3022	2919	5106	4684	<i>Commercial law</i>

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^b Łącznie ze zbiorami dokumentów. ^c Bez spraw rejestrowych. ^d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^b Including collections of documents. ^c Excluding registry cases. ^d Including family cases (i.a., divorce).

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 4 (37). **WPLYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH W 2013 R.**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Okręgi <i>Districts</i>			SPECIFICATION
		łódzki	piotrkowski	sieradzki	
SĄDY REJONOWE — sądy pierwszej instancji <i>DISTRICT COURTS — courts of first instance</i>					
OGÓŁEM	653900	414496	135500	103904	TOTAL
sprawy:					<i>cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia.....	28490	15929	7406	5155	<i>Criminal with bills of indictment</i>
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie.....	35527	27268	4946	3313	<i>Concerning offences with motions for punishment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	93862	47218	27659	18985	<i>Other criminal and concerning petty offences ^a</i>
Cywilne.....	377523	238226	75596	63701	<i>Civil</i>
w tym wieczysto- -księgowe ^b	197955	113659	42991	41305	<i>of which involving real estate registry ^b</i>
Rodzinne.....	80030	59128	12481	8421	<i>Family</i>
Z zakresu prawa pracy.....	7643	4454	2036	1153	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecz- nych.....	2661	1929	376	356	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze ^c	28164	20344	5000	2820	<i>Commercial law ^c</i>
SĄDY OKRĘGOWE — sądy pierwszej instancji i odwoławcze <i>REGIONAL COURTS — courts of first instance and appeal</i>					
OGÓŁEM	60370	40286	11509	8575	TOTAL
sprawy:					<i>cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia.....	690	485	142	63	<i>Criminal with bills of indictment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	23043	13555	5384	4104	<i>Other criminal and concerning petty offences ^a</i>
Cywilne ^{cd}	20179	13644	3888	2647	<i>Civil ^{cd}</i>
Z zakresu prawa pracy.....	1141	604	380	157	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecz- nych.....	10633	7314	1715	1604	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze.....	4684	4684	x	x	<i>Commercial law</i>

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^b Łącznie ze zbiorami dokumentów. ^c Bez spraw rejestrowych. ^d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^b Including collections of documents. ^c Excluding registry cases. ^d Including family cases (i.a., divorce).

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5 (38). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE
ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO**
*ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES
PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	31290	29783	26262	T O T A L
w tym mężczyźni.....	28799	27077	23803	of which men
w tym za przestępstwa ^a :				of which for crimes ^a :
Przeciwko życiu i zdrowiu	2597	2401	2188	Against life and health
w tym:				of which:
zabójstwo.....	84	43	53	homicide
uszczerbek na zdrowiu, udział w bójce lub pobiciu.....	1495	1118	1071	damage to health, participation in violence or assault
Przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	10987	9632	8894	Against safety in transport
w tym prowadzenie pojazdu na dro- dze przez osobę w stanie nie- trzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego.....	9925	8765	7385	of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności	917	755	640	Against freedom, freedom of con- science and religion, sexual free- dom and morals
w tym zgwałcenie.....	75	51	57	of which rape
Przeciwko rodzinie i opiece	1693	2713	1996	Against the family and guar- dianship
w tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną.....	1122	961	931	of which cruelty to family member or to other dependent or helpless per- son
Przeciwko mieniu	10105	7783	7450	Against property
w tym:				of which:
kradzież rzeczy.....	2643	2228	2401	property theft
kradzież z włamaniem.....	1734	1005	1019	burglary
rozbój.....	855	559	465	robbery

^a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 86.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a See Criminal Code articles table 1 on page 86.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 6 (39). **ZAŁATWIONE SPRAWY RODZINNE**
RESOLVED FAMILY CASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	23829	25830	24349	23689	T O T A L
O rozwód.....	5437	6121	5981	5835	By divorce
O separację.....	1015	454	370	367	By separation
O alimenty.....	7057	8280	8109	7349	By alimony
Nieletnich ^a w postępowaniu wyjaśniającym:					Concerning juveniles ^a in investiga- tion proceedings:
w związku z demoralizacją.....	1783	2587	2567	2841	involving demoralization
w związku z czynami karalnymi...	4696	4287	3890	3591	involving punishable acts
Nieletnich ^a na posiedzeniu lub rozprawie ^b :					Concerning juveniles ^a at session or hearing ^b :
w związku z demoralizacją.....	1219	1587	1652	1571	involving demoralization
w związku z czynami karalnymi...	2622	2514	1780	2135	involving punishable acts

^a Dane dotyczą osób. ^b Sprawy osób nieletnich załatwiane są na posiedzeniu lub rozprawie po wcześniejszym ich rozpoznaniu w postępowaniu.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Data relate to persons. ^b Juvenile cases are settled at a session or hearing following their earlier consideration in ex-
planatory proceedings.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 7 (40). **SPRAWY RODZINNE ZAŁATWIONE W 2013 R.**
FAMILY CASES RESOLVED IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Okręgi Districts			SPECIFICATION
		łódzki	piotrkowski	sieradzki	
O G Ó Ł E M	23689	13993	5996	3700	T O T A L
O rozwód.....	5835	3636	1317	882	By divorce
O separację.....	367	218	80	69	By separation
O alimenty.....	7349	4148	2021	1180	By alimony
Nieletnich ^a w postępowaniu wyjaśniającym:					Concerning juveniles ^a in investigation proceedings:
w związku z demoralizacją.....	2841	1597	749	495	involving demoralization
w związku z czynami karalnymi...	3591	2184	868	539	involving punishable acts
Nieletnich ^a na posiedzeniu lub rozprawie ^b :					Concerning juveniles ^a at session or hearing ^b :
w związku z demoralizacją.....	1571	930	406	235	involving demoralization
w związku z czynami karalnymi...	2135	1280	555	300	involving punishable acts

^a Dane dotyczą osób. ^b Sprawy osób nieletnich załatwiane są na posiedzeniu lub rozprawie po wcześniejszym ich rozpoznaniu w postępowaniu.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Data relate to persons. ^b Juvenile cases are settled at a session or hearing following their earlier consideration in explanatory proceedings.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 8 (41). **PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM ^a**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES IN THE NATIONAL JUDICIAL REGISTER ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Rejestr Przedsiębiorców					Register of Entrepreneurs
Przedsiębiorstwa państwowe.....	72	10	4	4	State owned enterprises
Przedsiębiorstwa zagraniczne.....	-	2	2	2	Foreign enterprises
Spółeczno-zawodowe organizacje rolników ^b	23	26	27	27	Professional organizations of farmers ^b
Spółdzielnie.....	595	606	616	655	Cooperatives
Spółki jawne.....	1735	2149	2233	2263	Unlimited partnerships
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.....	5114	7679	9141	10230	Limited liability companies
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej ^c					Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities ^c
Stowarzyszenia ^d	2320	3519	3849	4018	Associations ^d
Związki zawodowe.....	433	499	493	495	Trade unions
Izby gospodarcze.....	16	19	19	19	Economic chambers
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych					Register of Insolvent Debtors
Dłużnicy ogółem.....	1176	14039	20021	24097	Total debtors

^a Sądem rejestrowym prowadzącym Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa jest Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia. ^b Prowadzące działalność gospodarczą. ^c Do 2011 r. – Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej. ^d Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

U w a g a. Rejestr obejmuje także inne podmioty.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Registration court conducting the National Judicial Register in voivodship is the District Court for Lodz-Srodmiestcie.

^b Conducting economic activity. ^c Until 2011 – Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities. ^d Excluding physical education associations and sports associations.

N o t e. Register also included other entities.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

DZIAŁ V LUDNOŚĆ

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:
 - 1) bilansów stanu i struktury ludności na terenie gminy. Bilanse ludności sporządzane są dla okresów międzypisowycch w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego, przy uwzględnieniu:
 - a) zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
 - b) różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. – ponad 2 miesiące) na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych, która stanowi jednocześnie różnicę między liczbą osób zameldowanych na pobyt stały w gminie a liczbą osób mieszkających na terenie gminy;
 - 2) rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych — o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały (od 2006 r. źródłem tych danych jest rejestr PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności);
 - 3) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego — o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
 - 4) sprawozdawczości sądów — o prawomocnie orzeczonych separacjach i rozwodach.
2. Dane o ludności (według stanu w dniu 30 VI i 31 XII) oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano — jeśli nie zaznaczono inaczej — przyjmując jako bazę wyjściową:
 - dla lat 2000-2009 — wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 (dla lat 2000–2002 według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2002 r.),
 - od 2010 r. — wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla lat 2010 i 2011 według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.).
3. Przez **ludność w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18—64 lata, dla kobiet 18—59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność **w wieku mobilnym**, tj. w wieku 18—44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni — 45—64 lata, kobiety — 45—59 lat. Przez ludność **w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność **w wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz ludność **w wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni — 65 lat i więcej, kobiety — 60 lat i więcej.
4. **Mediana wieku** (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga jeszcze nie osiągnęła.

CHAPTER V POPULATION

General notes

1. *Chapter's tables were compiled on the basis of:*
 - 1) *the balances of the size and structure of the population in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census, taking into account:*
 - a) *changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,*
 - b) *difference between the number of people registered for temporary stay above 3 months (until 2005 – above 2 months) in a gmina and the number of people temporary absent, which simultaneously makes the difference between the number of people registered for permanent residence in a gmina and the number of people living in the gmina;*
 - 2) *the registers of the Ministry of the Interior on internal and international migration of population for permanent residence (since 2006 the source of this data is PESEL register — Common Electronic System of Population Register);*
 - 3) *documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;*
 - 4) *documentation of courts — regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.*
2. *Data about population (as of 30 VI and 31 XII) as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 of population etc.) were compiled — unless otherwise stated — on the basis:*
 - *for 2000-2009 — of the results of the Population and Housing Census 2002 (for 2000-2002 by the administrative division valid as of 31 XII 2002),*
 - *since 2010 — of results of the Population and Housing Census 2011 (for 2010–2011 by the administrative division valid as of 31 XII 2011).*
3. *The working age population refers to males, aged 18-64, and females, aged 18–59. In this category the age groups of mobility (i.e. 18–44) and non-mobility (i.e. 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished. The non-working age population is defined as the pre-working age population, i.e., up to the age of 17 and the post-working age population, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.*
4. *Median age of population is a parameter determining the exact age, which half of population has already exceeded and second half has not reached yet.*
5. *Data regarding the vital statistics according to territorial division were compiled as follows:*
 - *marriages — according to the husband's place of*

5. Dane o **ruchu naturalnym ludności** w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa — według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem (w przypadku, gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjmuje się miejsce zameldowania żony przed ślubem),
- separacje — według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron przyjmuje się miejsce zamieszkania męża),
- rozwody — według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka),
- urodzenia — według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka,
- zgony — według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu Kościoła lub Związku Wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w dziesięciu Kościołach i Związku Wyznaniowym: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Methodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (częstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15–19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45–49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziła by z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie,
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzic z częstotliwością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennie współczynniki płodności),

permanent residence before the marriage (in cases when the husband lived abroad before the marriage, the wife's place of residence before the marriage is used),

- *separations — according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing aboard, place of residence of a spouse has been taken; in cases unanimous petition of both of persons — residence of husband is used),*
- *divorces — according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing aboard, place of residence of a spouse has been taken),*
- *births — according to the mother's place of permanent residence,*
- *deaths — according to the place of permanent residence of the deceased.*

The data on **marriages** refers to marriages contracted according to lawful rules at the civil status offices. On the basis of the Law dated 24 VII 1998 (Journal of Laws, No. 117, item 757) in the local civil status offices in Poland are registered all marriages, including those based on the internal law of the Churches or the Religious Associations. Marriages contracted (on the basis of canonic laws marriages) subordinate the civil Polish laws and induce due to the same civil and law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.

The religious marriages may be contracted in the ten Churches and Religious Associations: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Methodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Female fertility rate is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women in the reproductive age (15–49). Besides total rate, age-specific fertility rates are published, that are calculated as the ratios of the number of live births from women and the number of these women in the same groups of age. Births from mothers in the age under 15 are counted to the group 15–19 and from the mothers in the age 50 and over — to the group 45–49.

Reproduction rates:

- **total fertility rate** refers to the average number of children which would be born to a woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years of age) assuming that in particular phases of this period she would give births with an intensity observed during a given year, i.e., in assuming age-specific fertility rates for this period to be constant,
- **gross reproduction rate** refers to the number of daughters which would be born to the average woman assuming that a woman during her reproductive age will give births with an intensity which is characteristic for all women giving births in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),
- **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

— **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

6. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

7. Prognoza ludności do 2050 r. opracowana została w 2014 r. na podstawie stanu wyjściowego ludności z dnia 31 XII 2013 r. (w podziale administracyjnym obowiązującym w dniu 1 I 2014 r.) oraz założeń dotyczących tendencji zmian w dzietności, umieralności i migracjach zagranicznych.

Dane o ludności według **wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego** podano w dwóch ujęciach:

- 1) wariant I — przyjmując górną granicę dla wieku produkcyjnego 59/64 lata oraz dolną granicę dla wieku poprodukcyjnego 60/65; patrz. ust. 3;
- 2) wariant II — uwzględniając zmiany granicy wieku emerytalnego; zgodnie z ustawą z dnia 11 V 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2012 poz. 637) dla kolejnych lat prognozy jako dolną granicę wieku poprodukcyjnego (jednocześnie górną granicę wieku produkcyjnego) przyjęto:
 - a) dla mężczyzn — 65,75 lat w 2015 r. oraz 67,0 lat w latach 2020-2050,
 - b) dla kobiet — 60,75 lat w 2015 r., 62,0 lata w 2020 r., 63,25 lat w 2025 r., 64,5 lat w 2030 r., 65,75 lat w 2035 r. oraz 67,0 lat w latach 2040-2050.

8. Dane o migracjach wewnętrznych ludności opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

9. Dane o migracjach zagranicznych ludności opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

10. Napływ ludności obejmuje zameldowania na pobyt stały, odpływ — wymeldowania ze stałego miejsca zamieszkania.

11. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 VI: do 2009 r. — zameldowanej na pobyt stały, od 2010 r. — faktycznie zamieszkałej.

Natural increase of the population accounts for the difference between the number of live births and deaths in a given period.

Infant is a child under the age of 1.

Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization (WHO).

6. Life expectancy is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

7. Population projection until 2050 was calculated in 2014 on the basis of population number and structure as of 31 XII 2013 (in administrative division valid as 1 I 2014) as well as assumption concerning fertility, mortality and international migration.

Data about population by **working and post-working age** are given in two approaches:

- 1) variant I — assuming the upper limit of the working age 59/64 and the lower limit of the post-working age 60/65; see item 3;
- 2) variant II — taking into account changes in the retirement age, on the basis of the Law changing the national law on pensions and retirement pay from National Insurance Fund and some other laws for the subsequent years of projection as the lower limit of the post working age (the upper limit of the working age) were used:
 - a) for males — 65,75 years in 2015 and 67,0 in 2020-2050,
 - b) for females — 60,75 years in 2015, 62,0 in 2020, 63,25 in 2025, 64,5 in 2030, 65,75 in 2035 and 67,0 in 2040-2050.

8. Data regarding internal migration of the population were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

9. Data regarding international migration of the population were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people arriving to Poland for permanent residence (immigration) as well as regarding the removal from registration of people leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).

10. The inflow of the population includes registrations of arrival for permanent residence, outflow — registrations of departure from permanent residence.

11 Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population as of 30 VI: until 2009 — registered for permanent residence,— since 2010 — de facto population (population actually residing).

TABL. 1 (42). **LUDNOŚĆ^a**
POPULATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
STAN W DNIU 30 VI AS OF 30 VI					
O G Ó Ł E M	2582137	2546530	2528632	2517787	T O T A L
mężczyźni	1230809	1214379	1205389	1199999	males
kobiety	1351328	1332151	1323243	1317788	females
Miasta	1670218	1629863	1610627	1599292	Urban areas
Wieś	911919	916667	918005	918495	Rural areas
STAN W DNIU 31 XII AS OF 31 XII					
O G Ó Ł E M	2577465	2542436	2524651	2513093	T O T A L
na 1 km ²	141	140	139	138	per 1 km ²
mężczyźni	1228130	1212182	1203320	1197654	males
kobiety	1349335	1330254	1321331	1315439	females
na 100 mężczyzn	110	110	110	110	per 100 males
Miasta	1665261	1625159	1606066	1593021	Urban areas
w % ogółu ludności	64,6	63,9	63,6	63,4	in % of total population
Wieś	912204	917277	918585	920072	Rural areas
w % ogółu ludności	35,4	36,1	36,4	36,6	in % of total population

^a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP 2002, od 2010 – z NSP 2011.

^a Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002; since 2010 - the Population and Housing Census 2011.

TABL. 2 (43). **LUDNOŚĆ^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	2577465	2542436	2524651	2513093	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym	486478	444382	431872	426305	Pre-working age
mężczyźni	249602	228121	221890	219062	males
kobiety	236876	216261	209982	207243	females
Miasta	285028	258917	252533	249561	Urban areas
mężczyźni	146259	132838	129725	128170	males
kobiety	138769	126079	122808	121391	females
Wieś	201450	185465	179339	176744	Rural areas
mężczyźni	103343	95283	92165	90892	males
kobiety	98107	90182	87174	85852	females
W wieku produkcyjnym	1646382	1620849	1588157	1568769	Working age
w tym w wieku mobilnym	986926	975231	968622	961632	of which of mobility age
mężczyźni	839543	847364	833667	825311	males
w tym w wieku mobilnym	499655	495597	492623	489182	of which of mobility age
kobiety	806839	773485	754490	743458	females
w tym w wieku mobilnym	487271	479634	475999	472450	of which of mobility age
Miasta	1100115	1053636	1018186	997435	Urban areas
mężczyźni	545849	538526	523178	514322	males
kobiety	554266	515110	495008	483113	females
Wieś	546267	567213	569971	571334	Rural areas
mężczyźni	293694	308838	310489	310989	males
kobiety	252573	258375	259482	260345	females

^a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP 2002, od 2010 – z NSP 2011.

^a Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002; since 2010 - the Population and Housing Census 2011.

TABL. 2 (43). **LUDNOŚĆ^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION^a (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
W wieku poprodukcyjnym	444605	477205	504622	518019	Post-working age
mężczyźni	138985	136697	147763	153281	males
kobiety.....	305620	340508	356859	364738	females
Miasta	280118	312606	335347	346025	Urban areas
mężczyźni	83297	85319	94302	98546	males
kobiety.....	196821	227287	241045	247479	females
Wieś.....	164487	164599	169275	171994	Rural areas
mężczyźni	55688	51378	53461	54735	males
kobiety.....	108799	113221	115814	117259	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIE- PRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRO- DUKCYJNYM	57	57	59	60	NON-WORKING AGE POPU- LATION PER 100 PER- SONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	46	43	44	45	Males
Kobiety.....	67	72	75	77	Females

^a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP'2002, od 2010 – z NSP'2011.

^a Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002; since 2010 - the Population and Housing Census 2011.

TABL. 3 (44). **LUDNOŚĆ^a WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION^a BY SEX AND AGE
As of 31 XII

WIEK AGE	2005	2010	2012	2013					
				ogółem grand total	z liczby ogółem of grand total				
					męż- czyźni of which males	miasta urban areas		wieś rural areas	
						razem total	w tym męż- czyźni of which males	razem total	w tym męż- czyźni of which males
O GÓŁEM.... TOTAL	2577465	2542436	2524651	2513093	1197654	1593021	741038	920072	456616
0— 2 lata	66204	77767	72834	69940	35965	42444	21831	27496	14134
3— 6	90204	92496	100316	101921	52250	61642	31500	40279	20750
7—12	162464	135408	132690	133097	68386	77318	39843	55779	28543
13—15	98782	79266	72221	69894	35891	38982	20038	30912	15853
16—18	104630	90716	82819	78892	40595	44607	22864	34285	17731
19—24	246872	205217	194883	189282	96774	109853	55778	79429	40996
25—29	203496	204011	193414	184312	94257	117311	59295	67001	34962
30—34	180654	200339	200108	201838	103079	132402	66887	69436	36192
35—39	157098	179195	189370	192759	97738	124068	61995	68691	35743
40—44	163000	155198	161839	166002	83309	103067	50901	62935	32408
45—49	207184	160031	152105	150585	74435	92541	43961	58044	30474
50—54	214859	200931	180514	170330	82439	109364	50201	60966	32238
55—59	189279	205289	204763	202534	95567	137685	61686	64849	33881
60—64	109134	176954	182605	185537	83688	128753	55712	56784	27976
65—69	108017	98841	124311	136998	58738	94558	39514	42440	19224
70—74	103960	93785	89217	87999	34698	57613	22238	30386	12460
75—79	86560	84321	81661	80579	28535	51460	17641	29119	10894
80 lat i więcej... and more	85068	102671	108981	110594	31310	69353	19153	41241	12157

^a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP'2002, od 2010 – z NSP'2011.

^a Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002; since 2010 - the Population and Housing Census 2011.

TABL. 4 (45). **MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH**
Stan w dniu 31 XII
TOWNS AND URBAN POPULATION
As of 31 XII

GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI <i>GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION</i>		Miasta <i>Towns</i>	Ludność w miastach ^a <i>Urban population ^a</i>	
			w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	w % ogółu ludności <i>in % of total population</i>
OGÓŁEM	2005	42	1665261	64,6
TOTAL	2010	43	1625159	63,9
	2012	44	1606066	63,6
	2013	44	1593021	63,4
Poniżej 2000.....		-		
<i>Below</i>				
2000— 4999.....		13	41819	1,7
5000— 9999.....		8	59591	2,4
10000— 19999.....		7	109248	4,3
20000— 49999.....		10	345479	13,7
50000— 99999.....		5	325552	13,0
100000—199999.....		-	-	-
200000 i więcej.....		1	711332	28,3
<i>and more</i>				

^a Dane na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne działu, ust. 2.

^a Data based on balances; see general notes to the chapter, item 2

TABL. 5 (46). **GINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ**
Stan w dniu 31 XII
GINAS AND RURAL POPULATION
As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ <i>GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION</i>		Gminy ^a <i>Gminas ^a</i>	Ludność na wsi ^b <i>Rural population ^b</i>	
			w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	w % ogółu ludności <i>in % of total population</i>
OGÓŁEM	2005	159	912204	35,4
TOTAL	2010	159	917277	36,1
	2012	159	918585	36,4
	2013	159	920072	36,6
Poniżej 2000.....		2	3798	0,2
<i>Below</i>				
2000— 4999.....		77	312426	12,4
5000— 6999.....		44	260900	10,4
7000— 9999.....		23	189744	7,6
10000 i więcej.....		13	153204	6,1
<i>and more</i>				

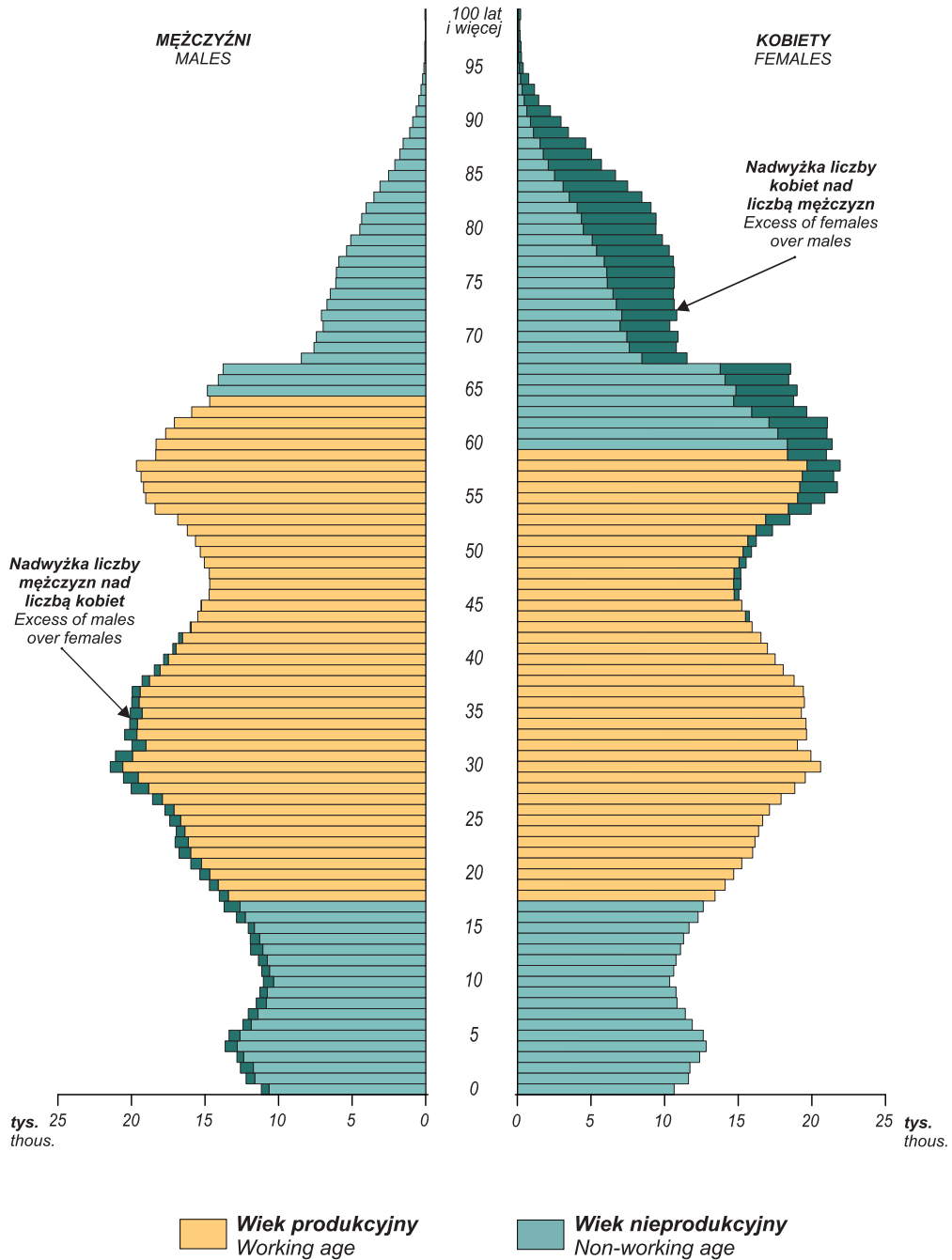
^a Wiejskie i miejsko-wiejskie. ^b Dane na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne działu, ust. 2.

^a Rural and urban-rural gminas. ^b Data based on balances; see general notes to the chapter, item 2.

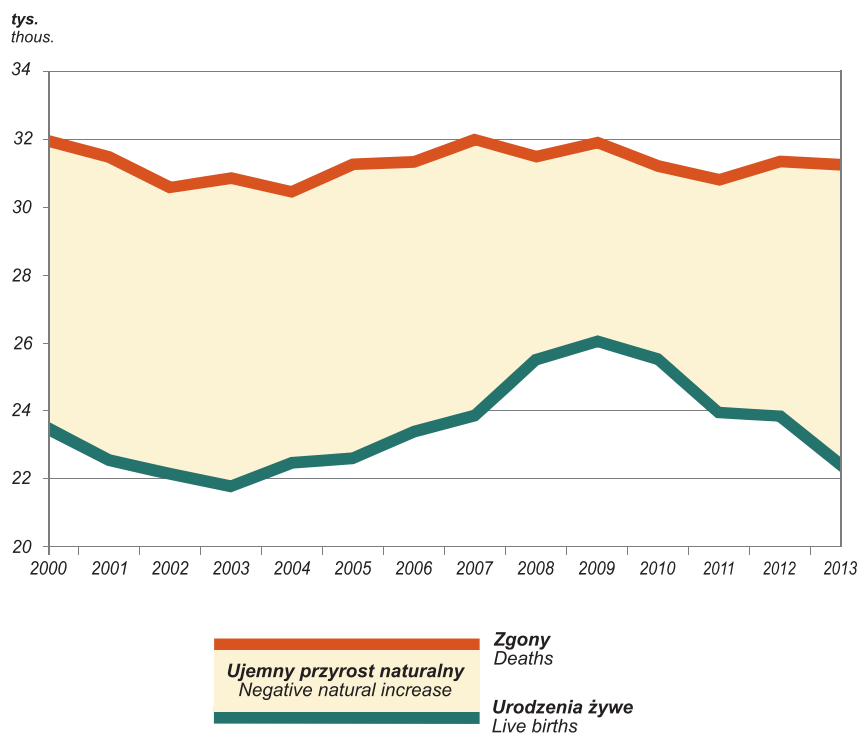
TABL. 6 (47). **MEDIANA WIEKU LUDNOŚCI WEDŁUG PŁCI**
MEDIAN POPULATION AGE BY SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	39,3	40,2	40,7	41,0	TOTAL
mężczyźni.....	36,5	37,7	38,3	38,6	<i>males</i>
kobiety.....	42,1	43,0	43,4	43,6	<i>females</i>
Miasta.....	40,5	41,5	41,9	42,2	<i>Urban areas</i>
mężczyźni.....	37,0	38,2	38,8	39,2	<i>males</i>
kobiety.....	43,5	44,9	45,3	45,5	<i>females</i>
Wieś.....	37,3	38,2	38,7	39,0	<i>Rural areas</i>
mężczyźni.....	35,7	36,8	37,3	37,7	<i>males</i>
kobiety.....	39,1	39,8	40,3	40,5	<i>females</i>

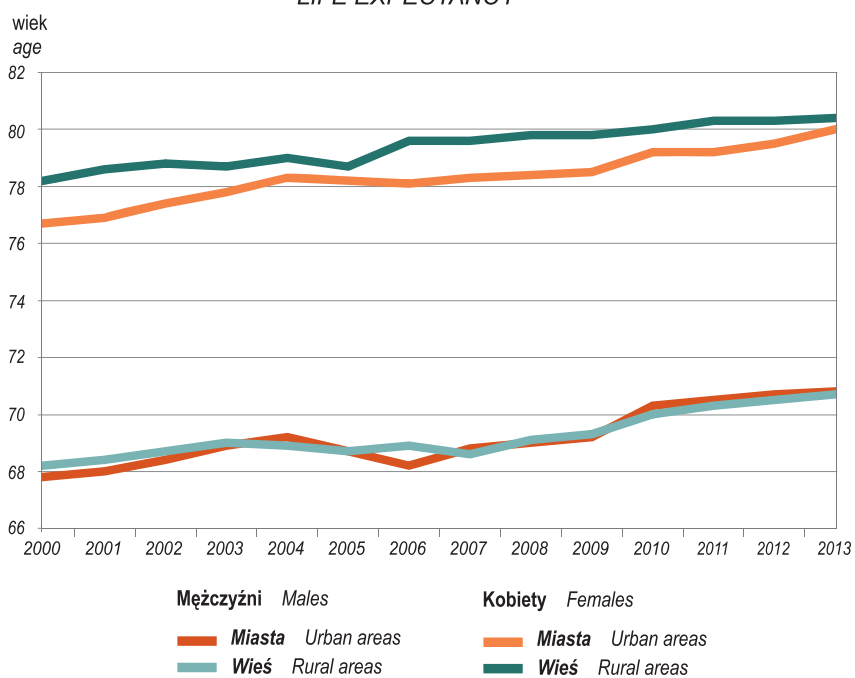
LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2013 R.
STAN W DNIU 31 XII
POPULATION BY SEX AND AGE IN 2013
AS OF 31 XII



RUCH NATURALNY LUDNOŚCI VITAL STATISTICS



PRZECIĘTNA LICZBA LAT DALSZEGO TRWANIA ŻYCIA LIFE EXPECTANCY



TABL. 7 (48). RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
VITAL STATISTICS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Mażeństwa Marriages		Separa- cje Separations	Rozwo- dy Divorces	Urodze- nia żywe Live births	Zgony Deaths		Przyrost natural- ny Natural increase	
	ogółem total	w tym wyzna- niowe ^a of which religi- ous ^a				ogółem total	w tym niemo- włą- t of which infants		
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS									
OGÓŁEM..... TOTAL	2005	13344	9591	860	5094	22604	31273	139	-8669
	2010	14513	10013	263	4267	25526	31221	101	-5695
	2012	12616	8224	210	4512	23851	31352	101	-7501
	2013	10916	6977	195	4417	22420	31251	105	-8831
Miasta..... Urban areas	2005	8323	5547	623	4260	13790	19531	79	-5741
	2010	9142	5878	195	3492	15735	19722	67	-3987
	2012	7836	4639	148	3641	14450	19892	63	-5442
	2013	6692	3915	150	3546	13567	19984	56	-6417
Wieś..... Rural areas	2005	5021	4044	237	834	8814	11742	60	-2928
	2010	5371	4135	68	775	9791	11499	34	-1708
	2012	4780	3585	62	871	9401	11460	38	-2059
	2013	4224	3062	45	871	8853	11267	49	-2414
NA 1000 LUDNOŚCI ^b PER 1000 POPULATION ^b									
OGÓŁEM..... TOTAL	2005	5,2	3,7	33,3	2,0	8,7	12,1	6,1	-3,4
	2010	5,7	3,9	10,3	1,7	10,0	12,3	4,0	-2,2
	2012	5,0	3,3	8,3	1,8	9,4	12,4	4,2	-3,0
	2013	4,3	2,8	7,7	1,8	8,9	12,4	4,7	-3,5
Miasta..... Urban areas	2005	5,0	3,3	37,4	2,6	8,3	11,7	5,7	-3,4
	2010	5,6	3,6	12,0	2,1	9,7	12,1	4,3	-2,4
	2012	4,9	2,9	9,2	2,3	9,0	12,4	4,4	-3,4
	2013	4,2	2,4	9,4	2,2	8,5	12,5	4,1	-4,0
Wieś..... Rural areas	2005	5,5	4,4	25,8	0,9	9,6	12,8	6,8	-3,2
	2010	5,9	4,5	7,4	0,8	10,7	12,5	3,5	-1,9
	2012	5,2	3,9	6,8	0,9	10,2	12,5	4,0	-2,2
	2013	4,6	3,3	4,9	0,9	9,6	12,3	5,5	-2,6

^a Ze skutkami cywilnymi. ^b W przypadku: separacji – na 100 tys. ludności; zgonów niemowląt – na 1000 urodzeń żywych.

^a With civil law consequences. ^b In case of: separations – data are presented per 100 thous. population; infant deaths – per 1000 live births.

TABL. 8 (49). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE I ROZWIĄZANE**
MARRIAGES CONTRACTED AND DISSOLVED

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeństwa zawarte Marriages contracted	Małżeństwa rozwiązane <i>Marriages dissolved</i>						Różnica między małżeństwami zawartymi a rozwiązanymi ^a <i>Difference between contracted and dissolved marriages^a</i>
		ogółem <i>total</i>	przez śmierć <i>by death</i>		przez rozwód <i>by divorce</i>	na 1000 istniejących małżeństw <i>per 1000 existing marriages</i>		
			męża <i>husband</i>	żony <i>wife</i>		ogółem <i>total</i>	w tym przez rozwód <i>of which by divorce</i>	
OGÓŁEM..... 2005	13344	18145	9720	3331	5094	29,7	8,3	-5192
TOTAL 2010	14513	16795	9245	3283	4267	28,2	7,2	-2783
2012	12616	16783	9058	3213	4512	28,2	7,6	-4808
2013	10916	16540	9007	3116	4417	28,1	7,5	-6557
Miasta..... 2005 <i>Urban areas</i>	8323	12353	5982	2111	4260	31,7	10,9	-4992
2010	9142	11299	5684	2123	3492	30,6	9,4	-4209
2012	7836	11386	5662	2083	3641	30,8	9,8	-5492
2013	6692	11169	5570	2053	3546	30,7	9,8	-6185
Wieś..... 2005 <i>Rural areas</i>	5021	5792	3738	1220	834	26,2	3,8	-201
2010	5371	5496	3561	1160	775	24,3	3,4	1426
2012	4780	5397	3396	1130	871	24,0	3,9	685
2013	4224	5371	3437	1063	871	24,0	3,9	-373

^a Po uwzględnieniu salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały osób pozostających w stanie małżeńskim.

^a After considering net internal and international migration for permanent residence of married persons.

TABL. 9 (50). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2013 R. WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW**
MARRIAGES BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES CONTRACTED IN 2013

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem <i>Total</i>	Kobiety w wieku <i>Females at age</i>							60 lat i więcej <i>and more</i>
		19 lat i mniej <i>under 20 years</i>	20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	
OGÓŁEM.....	10916	242	3129	4385	1613	593	480	315	159
GRAND TOTAL									
19 lat i mniej..... <i>Under 20 years</i>	48	25	18	4	1	-	-	-	-
20—24.....	1576	154	1152	239	27	4	-	-	-
25—29.....	4674	49	1611	2665	299	45	5	-	-
30—34.....	2450	10	281	1193	808	135	23	-	-
35—39.....	877	4	49	220	329	214	57	4	-
40—49.....	631	-	18	53	127	161	232	36	4
50—59.....	359	-	-	9	20	25	135	148	22
60 lat i więcej..... <i>and more</i>	301	-	-	2	2	9	28	127	133

TABL. 9 (50). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2013 R. WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW (cd.)**
MARRIAGES BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES CONTRACTED
IN 2013 (cont.)

MĘŻCZYŻNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							
		19 lat i mniej under 20 years	20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	60 lat i więcej and more
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM TOTAL	6692	77	1451	2802	1180	448	361	247	126
19 lat i mniej Under 20 years	24	10	10	3	1	-	-	-	-
20—24	679	49	483	126	19	2	-	-	-
25—29	2703	15	773	1674	203	34	4	-	-
30—34	1680	3	147	804	604	103	19	-	-
35—39	615	-	25	150	240	156	42	2	-
40—49	477	-	13	37	96	127	178	25	1
50—59	275	-	-	6	15	20	95	118	21
60 lat i więcej and more	239	-	-	2	2	6	23	102	104
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM TOTAL	4224	165	1678	1583	433	145	119	68	33
19 lat i mniej Under 20 years	24	15	8	1	-	-	-	-	-
20—24	897	105	669	113	8	2	-	-	-
25—29	1971	34	838	991	96	11	1	-	-
30—34	770	7	134	389	204	32	4	-	-
35—39	262	4	24	70	89	58	15	2	-
40—49	154	-	5	16	31	34	54	11	3
50—59	84	-	-	3	5	5	40	30	1
60 lat i więcej and more	62	-	-	-	-	3	5	25	29

TABL. 9 (50). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2013 R. WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW (dok.)**
MARRIAGES BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES CONTRACTED
IN 2013 (cont.)

MĘCZYŻNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							
		19 lat i mniej under 20 years	20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	60 lat i więcej and more
W TYM WYZNANIOWE ^a OF WHICH CHURCH OF RELIGIOUS MARRIAGES ^a									
OGÓŁEM..... GRAND TOTAL	6977	115	2294	3349	893	188	72	36	30
19 lat i mniej..... Under 20 years	17	8	6	2	1	-	-	-	-
20—24	1090	72	827	176	14	1	-	-	-
25—29	3647	28	1246	2158	194	18	3	-	-
30—34	1618	5	193	867	503	45	5	-	-
35—39	380	2	18	124	149	79	8	-	-
40—49	145	-	4	20	28	42	45	3	3
50—59	33	-	-	1	4	1	10	17	-
60 lat i więcej..... and more	47	-	-	1	-	2	1	16	27
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM..... TOTAL	3915	25	984	2067	619	131	44	26	19
19 lat i mniej..... Under 20 years	7	2	3	1	1	-	-	-	-
20—24	430	15	316	91	8	-	-	-	-
25—29	2029	6	560	1323	125	13	2	-	-
30—34	1067	2	94	564	366	36	5	-	-
35—39	236	-	9	76	97	50	4	-	-
40—49	90	-	2	11	19	30	26	1	1
50—59	22	-	-	-	3	1	6	12	-
60 lat i więcej..... and more	34	-	-	1	-	1	1	13	18
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM..... TOTAL	3062	90	1310	1282	274	57	28	10	11
19 lat i mniej..... Under 20 years	10	6	3	1	-	-	-	-	-
20—24	660	57	511	85	6	1	-	-	-
25—29	1618	22	686	835	69	5	1	-	-
30—34	551	3	99	303	137	9	-	-	-
35—39	144	2	9	48	52	29	4	-	-
40—49	55	-	2	9	9	12	19	2	2
50—59	11	-	-	1	1	-	4	5	-
60 lat i więcej..... and more	13	-	-	-	-	1	-	3	9

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 10 (51). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2013 R. WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW**
MARRIAGES BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES CONTRACTED IN 2013

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŃ PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES	Ogółem Total	Poprzedni stan cywilny kobiet Previous marital status of females		
		panny single	wdowy widows	rozwiedzione divorced
OGÓŁEM TOTAL				
OGÓŁEM GRAND TOTAL	10916	9483	234	1199
Kawalerowie Single	9420	8899	53	468
Wdowcy Widowers	216	41	85	90
Rozwiedzeni Divorced	1280	543	96	641
MIASTA URBAN AREAS				
RAZEM TOTAL	6692	5620	161	911
Kawalerowie Single	5531	5175	31	325
Wdowcy Widowers	159	29	59	71
Rozwiedzeni Divorced	1002	416	71	515
WIEŚ RURAL AREAS				
RAZEM TOTAL	4224	3863	73	288
Kawalerowie Single	3889	3724	22	143
Wdowcy Widowers	57	12	26	19
Rozwiedzeni Divorced	278	127	25	126

TABL. 11 (52). **MAŁŻEŃSTWA WYZNANIOWE^a**
CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES^a

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS	Ogółem Total	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas
OGÓŁEM TOTAL	2005 2010 2012 2013	9591 10013 8224 6977	5547 5878 4639 3915
Kościół Katolicki	6935	3890	3045
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny	5	4	1
Kościół Ewangelicko-Augsburski	1	1	-
Kościół Ewangelicko-Reformowany	5	3	2
Kościół Chrześcijan Baptystów	4	3	1
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	4	3	1
Kościół Starokatolicki Mariawitów	19	8	11
Kościół Zielonoświątkowy	4	3	1

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 13 (54). **ROZWODY W 2013 R. WEDŁUG WIEKU MAŁŻONKÓW W MOMENCIE
WNIESIENIA POWÓDZTWA**
*DIVORCES IN 2013 BY AGE OF SPOUSES AT THE MOMENT OF FILING
PETITION FOR DIVORCE*

MĘŻCZYŹNI W WIEKU <i>MALES AT AGE</i>	Ogółem <i>Total</i>	Kobiety w wieku <i>Females at age</i>							60 lat i więcej <i>and more</i>
		19 lat i mniej <i>under 20 years</i>	20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	
OGÓŁEM <i>TOTAL</i>									
OGÓŁEM GRAND TOTAL	4417	7	225	744	957	851	951	528	154
19 lat i mniej..... <i>Under 20 years</i>	1	1	-	-	-	-	-	-	-
20—24	87	2	65	19	1	-	-	-	-
25—29	542	3	120	329	79	9	2	-	-
30—34	897	-	33	309	454	92	9	-	-
35—39	880	1	5	67	337	417	47	4	2
40—49	1116	-	2	15	81	312	666	37	3
50—59	680	-	-	5	5	19	217	408	26
60 lat i więcej..... <i>and more</i>	214	-	-	-	-	2	10	79	123
MIASTA <i>URBAN AREAS</i>									
RAZEM TOTAL	3546	6	151	570	783	667	786	454	129
19 lat i mniej..... <i>Under 20 years</i>	1	1	-	-	-	-	-	-	-
20—24	54	1	36	16	1	-	-	-	-
25—29	418	3	87	252	66	8	2	-	-
30—34	720	-	24	232	383	74	7	-	-
35—39	711	1	3	53	278	330	40	4	2
40—49	889	-	1	13	50	243	546	33	3
50—59	572	-	-	4	5	10	182	350	21
60 lat i więcej..... <i>and more</i>	181	-	-	-	-	2	9	67	103
WIEŚ <i>RURAL AREAS</i>									
RAZEM TOTAL	871	1	74	174	174	184	165	74	25
19 lat i mniej..... <i>Under 20 years</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20—24	33	1	29	3	-	-	-	-	-
25—29	124	-	33	77	13	1	-	-	-
30—34	177	-	9	77	71	18	2	-	-
35—39	169	-	2	14	59	87	7	-	-
40—49	227	-	1	2	31	69	120	4	-
50—59	108	-	-	1	-	9	35	58	5
60 lat i więcej..... <i>and more</i>	33	-	-	-	-	-	1	12	20

TABL. 14 (55). **ROZWOODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNIH DZIECI^a W MAŁŻEŃSTWIE**
DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M.....	5094	4267	4512	4417	T O T A L
rozwoody małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	1737	1765	1883	1839	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	3357	2502	2629	2578	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	2108	1622	1730	1692	1
2	958	762	761	747	2
3	212	93	115	112	3
4 i więcej	79	25	23	27	<i>4 and more</i>
Miasta	4260	3492	3641	3546	Urban areas
rozwoody małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	1538	1512	1571	1528	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	2722	1980	2070	2018	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	1752	1330	1383	1366	1
2	757	574	595	568	2
3	158	61	74	70	3
4 i więcej	55	15	18	14	<i>4 and more</i>

^a Poniżej 18 lat.

^a Below the age 18.

TABL. 14 (55). **ROZWODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNIH DZIECI^a W MAŁŻEŃSTWIE (dok.)**
DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN THE
MARRIAGE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Wieś	834	775	871	871	Rural areas
rozwoły małżeństw:					divorces:
Bez dzieci	199	253	312	311	Marriages without children
Z dziećmi	635	522	559	560	Marriages with children
o liczbie dzieci:					by number of children:
1	356	292	347	326	1
2	201	188	166	179	2
3	54	32	41	42	3
4 i więcej	24	10	5	13	4 and more

^a Poniżej 18 lat.
^a Below the age 18.

TABL. 15 (56). **URODZENIA**
BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Urodzenia żywe	22604	25526	23851	22420	13567	8853	Live births
chłopcy	11668	13034	12226	11500	6941	4559	males
dziewczęta	10936	12492	11625	10920	6626	4294	females
Małżeńskie	18715	20213	18297	16828	9619	7209	Legitimate
chłopcy	9706	10370	9380	8611	4918	3693	males
dziewczęta	9009	9843	8917	8217	4701	3516	females
Pozamałżeńskie	3889	5313	5554	5592	3948	1644	Illegitimate
chłopcy	1962	2664	2846	2889	2023	866	males
dziewczęta	1927	2649	2708	2703	1925	778	females
Urodzenia martwe	94	99	100	81	46	35	Live still births
chłopcy	52	50	55	41	21	20	males
dziewczęta	42	49	45	40	25	15	females

TABL. 16 (57). **URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA^a**
ORAZ WIEKU MATKI
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER^a AND AGE OF MOTHER

LATA YEARS WIEK MATKI AGE OF MOTHER	Ogółem Total	Kolejność urodzenia dziecka u matki <i>Birth order</i>						6 i dalsze and over
		1	2	3	4	5		
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS								
OGÓŁEM.....	2005	22604	12064	7413	2097	619	217	193
TOTAL	2010	25526	13325	9042	2252	579	174	153
	2012	23851	12179	8639	2169	527	197	140
	2013	22420	11343	8207	2021	545	161	143
19 lat i mniej..... <i>Under 20 years</i>		815	733	77	5	-	-	-
20—24.....		3663	2699	804	137	19	4	-
25—29.....		8029	4822	2608	452	108	25	14
30—34.....		6850	2468	3372	730	181	53	46
35—39.....		2591	556	1192	560	177	61	45
40—44.....		449	64	149	131	54	17	34
45 lat i więcej..... <i>and more</i>		23	1	5	6	6	1	4
W ODSETKACH IN PERCENT								
OGÓŁEM.....	2005	100,0	53,4	32,8	9,3	2,7	1,0	0,8
TOTAL	2010	100,0	52,2	35,4	8,8	2,3	0,7	0,6
	2012	100,0	51,1	36,2	9,1	2,2	0,8	0,6
	2013	100,0	50,6	36,6	9,0	2,4	0,7	0,6
19 lat i mniej..... <i>Under 20 years</i>		100,0	89,9	9,4	0,6	-	-	-
20—24.....		100,0	73,7	21,9	3,7	0,5	0,1	-
25—29.....		100,0	60,1	32,5	5,6	1,3	0,3	0,2
30—34.....		100,0	36,0	49,2	10,7	2,6	0,8	0,7
35—39.....		100,0	21,5	46,0	21,6	6,8	2,4	1,7
40—44.....		100,0	14,3	33,2	29,2	12,0	3,8	7,6
45 lat i więcej..... <i>and more</i>		100,0	4,3	21,7	26,1	26,1	4,3	17,4

^a W podziale według kolejności urodzenia dziecka nie uwzględniono urodzeń o nieustalonej kolejności urodzenia.
^a Data on the number of births by order exclude cases in which birth order is unknown.

TABL. 17 (58). **PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI**
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Płodność — urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku: Fertility — live births per 1000 women aged:						
15—49 ^{ab}	34,8	42,1	40,2	38,1	36,4	41,0
15—19 ^a	11,6	13,4	12,8	12,4	13,1	11,5
20—24	55,9	55,4	48,8	46,0	37,8	58,5
25—29	91,6	97,9	93,7	86,9	78,5	102,4
30—34	55,6	71,7	70,8	69,7	69,2	70,7
35—39	19,2	29,2	28,4	27,5	28,7	25,3
40—44	3,4	4,7	5,3	5,5	5,3	5,8
45—49 ^b	0,1	0,2	0,2	0,3	0,2	0,4
Współczynniki: Rates:						
Dziętności ogólnej..... Total fertility	1,181	1,353	1,290	1,232	1,151	1,370
Reprodukcji brutto..... Gross reproduction	0,572	0,662	0,629	0,600	0,562	0,664
Dynamiki demograficznej..... Demographic dynamics	0,723	0,818	0,761	0,717	0,679	0,786

a, b Łącznie z urodzeniami z matek w wieku: a – poniżej 15 lat, b – 50 lat i więcej.

a, b Including births from mothers aged: a – below 15, b – 50 and more.

TABL. 18 (59). **ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH**
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED

WIEK AGE	Ogółem Grand total	Męż- czyźni Males	Kobiety Fe- males	Z liczby ogółem Of grand total number					
				miasta urban areas			wieś rural areas		
				razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
 IN ABSOLUTE NUMBERS

O GÓŁEM 2005	31273	16596	14677	19531	10255	9276	11742	6341	5401
TOTAL 2010	31221	16252	14969	19722	10054	9668	11499	6198	5301
..... 2012	31352	16177	15175	19892	10059	9833	11460	6118	5342
2013	31251	16078	15173	19984	10053	9931	11267	6025	5242
0 lat	105	59	46	56	39	17	49	20	29
1—4 lata	22	13	9	11	7	4	11	6	5
5—9	9	4	5	3	1	2	6	3	3
10—14	21	10	11	13	6	7	8	4	4
15—19	65	46	19	33	22	11	32	24	8
20—24	114	101	13	60	54	6	54	47	7
25—29	187	151	36	123	94	29	64	57	7
30—34	277	231	46	186	153	33	91	78	13
35—39	382	319	63	258	212	46	124	107	17
40—44	499	406	93	314	249	65	185	157	28
45—49	717	521	196	444	309	135	273	212	61
50—54	1394	1015	379	896	627	269	498	388	110
55—59	2318	1668	650	1620	1131	489	698	537	161
60—64	2936	1955	981	2054	1317	737	882	638	244
65—69	2926	1864	1062	2028	1223	805	898	641	257
70—74	2694	1536	1158	1722	963	759	972	573	399
75—79	3880	1985	1895	2450	1214	1236	1430	771	659
80—84	5036	2018	3018	3068	1183	1885	1968	835	1133
85 lat i więcej..... and more	7669	2176	5493	4645	1249	3396	3024	927	2097

TABL. 18 (59). **ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH (dok.)**
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED (cont.)

WIEK AGE	Ogółem Grand total	Męż- czyźni Males	Kobiety Fe- males	Z liczby ogółem Of grand total number					
				miasta urban areas			wieś rural areas		
				razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females
NA 100 TYS. LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU PER 100 THOUS. POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP									
OGÓŁEM 2005	1209	1346	1085	1171	1318	1042	1279	1394	1166
TOTAL									
2010	1226	1338	1124	1210	1324	1110	1254	1361	1149
2012	1240	1342	1147	1235	1342	1142	1248	1342	1156
2013	1241	1340	1151	1250	1352	1161	1227	1321	1134
0 lat ^a	468	513	421	413	562	257	553	439	675
1— 4 lata.....	22	25	18	18	22	13	28	30	26
5— 9.....	8	7	9	4	3	6	13	12	13
10—14.....	19	17	20	20	18	23	16	16	17
15—19.....	48	66	29	43	57	30	54	79	28
20—24.....	70	122	16	62	110	13	82	137	22
25—29.....	99	156	39	102	154	48	94	161	22
30—34.....	138	225	47	141	229	50	132	217	39
35—39.....	200	329	67	210	346	75	182	301	52
40—44.....	304	494	114	309	497	126	297	488	93
45—49.....	474	697	256	475	698	275	472	696	222
50—54.....	795	1197	419	790	1205	438	805	1184	378
55—59.....	1138	1736	604	1164	1813	637	1082	1594	523
60—64.....	1596	2358	970	1606	2378	1016	1573	2318	854
65—69.....	2240	3333	1421	2256	3255	1539	2202	3493	1146
70—74.....	3046	4421	2157	2987	4353	2136	3158	4538	2198
75—79.....	4794	6931	3624	4745	6856	3643	4882	7053	3589
80—84.....	7954	10375	6880	7721	9903	6783	8347	11127	7049
85 lat i więcej..... and more	16645	18855	15907	16128	17925	15554	17508	20271	16513

^a Na 100 tys. urodzeń żywych.
^a Per 100 thous. live births.

TABL. 19 (60). **ZGONY WEDŁUG PRZYCZYN^a**
DEATHS BY CAUSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Męż- czyźni Males	Kobiety Females	Z liczby ogółem Of total number		
					miasta urban areas	wieś rural areas	
					na 100 tys. ludności per 100 thous. population		
OGÓŁEM	2005	31273	1209	1346	1085	1171	1279
TOTAL	2010	31221	1226	1338	1124	1210	1254
	2011	30816	1214	1316	1122	1218	1208
	2012	31352	1240	1342	1147	1235	1248
Choroby zakaźne i pasożytnicze.....		145	6	6	6	6	5
<i>Infectious and parasitic diseases</i>							
w tym gruźlica i następstwa gruźlicy.....		37	1	2	1	1	2
<i>of which tuberculosis and sequelae of tuberculosis</i>							
Nowotwory		7177	284	324	247	297	261
<i>Neoplasms</i>							
w tym nowotwory złośliwe		6757	267	305	233	279	246
<i>of which malignant neoplasms</i>							
w tym:							
<i>of which:</i>							
nowotwór złośliwy żołądka		381	15	21	10	15	15
<i>malignant neoplasm of stomach</i>							
nowotwór złośliwy trzustki		361	14	15	14	16	12
<i>malignant neoplasm of pancreas</i>							
nowotwór złośliwy tchawicy, oskrzela							
i płuca		1550	61	90	35	64	56
<i>malignant neoplasm of trachea, bronchus and lung</i>							
nowotwór złośliwy sutka u kobiet		406	16	x	31	18	14
<i>malignant neoplasm of female breast</i>							
nowotwór złośliwy szyjki macicy.....		107	4	x	8	6	2
<i>malignant neoplasm of cervix uteri</i>							
nowotwór złośliwy gruczołu krokowego		290	11	24	x	10	14
<i>malignant neoplasm of prostate</i>							
białaczka		186	7	9	6	8	6
<i>leukemia</i>							
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych ^Δ		33	1	1	2	1	1
<i>Diseases of blood and blood-forming organs^Δ</i>							
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej		464	18	16	20	20	16
<i>Endocrine, nutritional and metabolic diseases</i>							
w tym cukrzyca		406	16	14	18	17	15
<i>of which diabetes mellitus</i>							
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania		208	8	15	2	8	8
<i>Mental and behavioural disorders</i>							
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów.....		580	23	19	26	26	18
<i>Diseases of the nervous system and sense organs</i>							

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the "International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD — 10 Revision)".

TABL. 19 (60). **ZGONY WEDŁUG PRZYCZYŃ^a (dok.)**
DEATHS BY CAUSES^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Męż- czyźni Males	Kobiety Females	Z liczby ogółem Of total number		
				miasta urban areas	wieś rural areas	
	w liczbach bezwzględ- nych in total numbers	na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
Choroby układu krążenia	13949	552	518	583	511	622
<i>Diseases of the circulatory system</i>						
w tym: of which:						
choroba nadciśnieniowa	58	2	2	3	2	2
<i>hypertensive disease</i>						
choroba niedokrwienne serca	2567	102	113	91	101	102
<i>ischaemic heart disease</i>						
w tym ostry zawał serca	1186	47	56	39	48	45
<i>of which acute myocardial infarction</i>						
choroby naczyń mózgowych	3062	121	109	132	112	138
<i>cerebrovascular diseases</i>						
miażdżyca	2456	97	71	121	81	126
<i>atherosclerosis</i>						
Choroby układu oddechowego	1660	66	79	54	69	60
<i>Diseases of the respiratory system</i>						
Choroby układu trawiennego	1541	61	72	51	67	50
<i>Diseases of the digestive system</i>						
w tym zwłóknienie i marskość wątroby	273	11	15	7	12	8
<i>of which fibrosis and cirrhosis of liver</i>						
Choroby skóry i tkanki podskórnej	8	0	0	0	0	-
<i>Diseases of the skin and subcutaneous tissue</i>						
Choroby układu kostno-stawowego, mięśni- owego i tkanki łącznej	39	2	1	2	1	2
<i>Diseases of the musculoskeletal system and connective tissue</i>						
Choroby układu moczowo-płciowego	380	15	14	16	17	12
<i>Diseases of the genitourinary system</i>						
Stany rozpoczynające się w okresie okołopo- rodowym	56	2	3	2	2	2
<i>Conditions originating in the perinatal period</i>						
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ	47	2	2	2	1	3
<i>Congenital malformations^Δ</i>						
Objawy i stany niedokładnie określone ^Δ	3220	127	161	97	140	105
<i>Symptoms and ill-defined conditions^Δ</i>						
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny <i>Injuries and poisonings by external cause</i>	1845	73	112	37	67	84
w tym: of which:						
wypadki komunikacyjne	307	12	19	6	9	18
<i>transport accidents</i>						
samobójstwa	496	20	34	6	17	24
<i>suicides</i>						

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the "International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD — 10 Revision)".

TABL. 20 (61). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PŁCI I WIEKU
 INFANT DEATHS BY SEX AND AGE

WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Total	Chłopcy Males	Dziew- częta Fema- les	Z liczby ogółem			Of total number		
				miasta		urban areas	wieś		rural areas
				razem total	chłopcy males	dziew- częta females	razem total	chłopcy males	dziew- częta females
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS									
OGÓŁEM 2005	139	75	64	79	44	35	60	31	29
TOTAL 2010	101	42	59	67	29	38	34	13	21
2012	101	56	45	63	35	28	38	21	17
2013	105	59	46	56	39	17	49	20	29
0—27 dni days	71	43	28	34	27	7	37	16	21
0— 6	54	33	21	29	23	6	25	10	15
w tym 0 ^a of which 0 ^a	24	13	11	12	10	2	12	3	9
7—13	8	5	3	2	2	-	6	3	3
14—20	6	3	3	2	1	1	4	2	2
21—27	3	2	1	1	1	-	2	1	1
28—29 dni days	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 miesiąc month	13	7	6	9	5	4	4	2	2
2	3	1	2	3	1	2	-	-	-
3	7	4	3	4	3	1	3	1	2
4	2	1	1	2	1	1	-	-	-
5	2	1	1	-	-	-	2	1	1
6	2	1	1	2	1	1	-	-	-
7	1	1	-	1	1	-	-	-	-
8	3	-	3	1	-	1	2	-	2
9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	1	-	1	-	-	-	1	-	1
11 miesięcy months	-	-	-	-	-	-	-	-	-
NA 100 TYS. URODZEŃ ŻYWYCH PER 100 THOUS. OF LIVE BIRTHS OF EACH SEX									
OGÓŁEM 2005	615	643	585	573	622	521	681	675	687
TOTAL 2010	396	322	472	426	361	493	347	260	438
2012	423	458	387	436	472	398	404	436	370
2013	468	513	421	413	562	257	553	439	675
0—27 dni days	317	374	256	251	389	106	418	351	489
0— 6	241	287	192	214	331	91	282	219	349
w tym 0 ^a of which 0 ^a	107	113	101	88	144	30	136	66	210
7—13	36	43	27	15	29	-	68	66	70
14—20	27	26	27	15	14	15	45	44	47
21—27	13	17	9	7	14	-	23	22	23
28—29 dni days	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 miesiąc month	58	61	55	66	72	60	45	44	47
2	13	9	18	22	14	30	-	-	-
3	31	35	27	29	43	15	34	22	47
4	9	9	9	15	14	15	-	-	-
5	9	9	9	-	-	-	23	22	23
6	9	9	9	15	14	15	-	-	-
7	4	9	-	7	14	-	-	-	-
8	13	-	27	7	-	15	23	-	47
9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	4	-	9	-	-	-	11	-	23
11 miesięcy months	-	-	-	-	-	-	-	-	-

^a Przez 0 dni określa się wiek żywo urodzonego noworodka, który nie przeżył 24 godzin.
^a 0 day indicates the age of new live born infant, who did not survive 24 hours.

TABL. 21 (62). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PRZYCZYN^a
INFANT DEATHS BY CAUSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Total</i>	Chłopcy <i>Males</i>	Dziew- częta <i>Females</i>	Z liczby ogółem <i>Of total number</i>		
					miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
					w liczbach bez- względnych <i>in absolute numbers</i>	na 100 tys. urodzeń żywych <i>per 100 thous. live births</i>	
OGÓŁEM	2005	139	615	643	585	573	681
TOTAL	2010	101	396	322	472	426	347
	2011	107	447	501	389	449	443
	2012	101	423	458	387	436	404
Choroby zakaźne i pasożytnicze		1	4	-	9	7	-
<i>Infection and parasitic diseases</i>							
w tym posocznica		1	4	-	9	7	-
<i>of which septicaemia</i>							
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych ^Δ		1	4	8	-	-	11
<i>Diseases of blood and blood-forming organs^Δ</i>							
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej		1	4	8	-	7	-
<i>Endocrine, nutritional and metabolic diseases</i>							
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym		55	231	262	198	235	223
<i>Conditions originating in the perinatal period</i>							
w tym:							
<i>of which:</i>							
zaburzenia związane z czasem trwania ciąży i rozwojem płodu		43	180	196	163	187	170
<i>disorders related to length of gestation and fetal growth</i>							
zespół zaburzeń oddychania noworodka i inne stany układu oddechowego		4	17	16	17	21	11
<i>respiratory disorders specific to the perinatal period</i>							
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ		30	126	139	112	118	138
<i>Congenital malformations^Δ</i>							
w tym:							
<i>of which:</i>							
wrodzone wady rozwojowe układu nerwowego		1	4	8	-	-	11
<i>congenital malformations of nervous system</i>							
wrodzone wady serca		9	38	49	26	35	43
<i>congenital hearts defects</i>							
Objawy i stany niedokładnie określone ^Δ		9	38	33	43	55	11
<i>Symptoms and ill-defined conditions^Δ</i>							
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny		4	17	8	26	14	21
<i>Injuries and poisonings by external cause</i>							

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the "International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD — 10 Revision)".

TABL. 22 (63). **ZAMACHY SAMOBÓJCZE^a ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ**
SUICIDES^a REGISTERED BY POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym mężczyźni <i>of which males</i>	
OGÓŁEM	378	440	511	698	573	TOTAL
w tym dokonane.....	313	334	373	476	404	<i>of which committed</i>
Miasta.....	236	281	327	455	365	<i>Urban areas</i>
Wieś.....	142	159	184	243	208	<i>Rural areas</i>
Wiek samobójców:						Age of suicidal persons:
14 lat i mniej.....	2	1	2	2	-	<i>14 and less</i>
15—19.....	10	28	25	37	27	<i>15—19</i>
20—29.....	67	67	98	119	102	<i>20—29</i>
30—49.....	147	144	175	247	216	<i>30—49</i>
50—69.....	116	161	174	222	182	<i>50—69</i>
70 lat i więcej.....	32	39	36	63	39	<i>70 and more</i>

^a Usiłowane i dokonane; w podziale według wieku nie uwzględniono samobójców o nieustalonym wieku.
 Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi.

^a Attempted and committed; data of suicidal persons by age exclude cases for which age is unknown.
 Source: data of the Voivodship Police Headquarters in Łódź.

TABL. 23 (64). **PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA**
LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku lat <i>Life expectancy at age specified</i>					
	0	15	30	45	60	
MĘŻCZYŹNI MALES						
OGÓŁEM	2005	68,64	54,28	40,06	27,04	16,71
TOTAL	2010	70,14	55,52	41,32	28,03	17,38
	2012	70,61	56,09	41,84	28,48	17,67
	2013	70,70	56,22	42,03	28,79	17,75
Miasta.....		70,75	56,29	42,03	28,84	17,88
<i>Urban areas</i>						
Wieś.....		70,68	56,16	42,06	28,76	17,57
<i>Rural areas</i>						
KOBIETY FEMALES						
OGÓŁEM	2005	78,30	63,97	49,24	34,95	22,07
TOTAL	2010	79,41	64,93	50,13	35,82	22,81
	2012	79,76	65,23	50,45	36,08	23,02
	2013	80,11	65,60	50,85	36,33	23,14
Miasta.....		79,99	65,33	50,59	36,14	23,01
<i>Urban areas</i>						
Wieś.....		80,41	66,15	51,36	36,74	23,37
<i>Rural areas</i>						

TABL. 24 (65). **PROGNOZA LUDNOŚCI^a**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION PROJECTION^a
As of 31 XII
A. I wariant / I variant

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013 ^b	2015	2020	2030	2040	2050	SPECIFICATION
	w tys. in thous.						
O G Ó Ł E M	2513,1	2491,3	2434,1	2306,4	2153,0	1999,1	T O T A L
mężczyźni	1197,7	1187,3	1160,7	1101,2	1032,0	967,6	males
kobiety	1315,4	1304,0	1273,4	1273,4	1121,0	1031,5	females
Miasta.....	1593,0	1570,9	1513,6	1389,8	1254,3	1124,6	Urban areas
mężczyźni.....	741,0	730,5	703,4	645,6	585,5	532,0	males
kobiety.....	852,0	840,5	810,2	744,2	668,9	592,6	females
Wieś	920,1	920,4	920,5	916,6	898,7	874,5	Rural areas
mężczyźni.....	456,6	456,8	457,3	455,6	446,5	435,6	males
kobiety.....	463,5	463,5	463,2	461,0	452,2	438,9	females
W wieku							
przedprodukcyjnym	426,3	417,3	405,2	347,9	302,3	278,9	Pre-working age
mężczyźni.....	219,1	214,4	208,4	179,3	155,9	143,9	males
kobiety.....	207,2	202,9	196,8	168,6	146,4	135,0	females
Miasta.....	249,6	243,9	235,3	193,1	162,5	147,7	Urban areas
mężczyźni.....	128,2	125,3	121,0	99,3	83,6	76,0	males
kobiety.....	121,4	118,6	114,3	93,8	78,9	71,7	females
Wieś	176,7	173,4	169,8	154,8	139,8	131,1	Rural areas
mężczyźni.....	90,9	89,1	87,4	80,0	72,3	67,8	males
kobiety.....	85,9	84,3	82,4	74,8	67,5	63,3	females
W wieku							
produkcyjnym	1568,8	1530,2	1422,8	1309,8	1157,3	958,5	Working age
mężczyźni.....	825,3	809,1	756,7	695,8	633,7	531,1	males
kobiety.....	743,5	721,0	666,1	614,0	523,6	427,4	females
Miasta.....	997,4	960,7	868,1	773,4	659,5	519,2	Urban areas
mężczyźni.....	514,3	498,7	454,6	405,1	357,8	284,7	males
kobiety.....	483,1	462,0	413,5	368,3	301,7	234,5	females
Wieś	571,3	569,5	554,7	536,4	497,9	439,3	Rural areas
mężczyźni.....	311,0	310,4	302,1	290,7	275,9	246,4	males
kobiety.....	260,3	259,1	252,5	245,7	221,9	192,9	females
W wieku							
poprodukcyjnym	518,0	543,9	606,1	648,7	693,4	761,7	Post-working age
mężczyźni.....	153,3	163,8	195,5	226,1	242,4	292,6	males
kobiety.....	364,7	380,1	410,6	422,6	451,0	469,1	females
Miasta.....	346,0	366,4	410,2	423,3	432,4	457,7	Urban areas
mężczyźni.....	98,5	106,4	127,8	141,2	144,1	171,2	males
kobiety.....	247,5	259,9	282,3	282,1	288,3	286,4	females
Wieś	172,0	177,5	196,0	225,4	261,0	304,1	Rural areas
mężczyźni.....	54,7	57,4	67,7	84,9	98,3	121,4	males
kobiety.....	117,3	120,1	128,3	140,5	162,8	182,7	females
LUDNOŚĆ W WIEKU							
NIEPRODUKCYJNYM							NON-WORKING AGE
NA 100 OSÓB							POPULATION PER
W WIEKU							100 PERSONS OF
PRODUKCYJNYM	60	63	71	76	86	109	WORKING AGE
Mężczyźni	45	47	53	58	63	82	Males
Kobiety	77	81	91	96	114	141	Females

^a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne działu, ust. 7. ^b Dane rzeczywiste.

^a Data by working age and post-working age are given in two variants due to changes in the limit of retirement age, see general notes to the chapter, item 7. ^b Actual data.

TABL. 24 (65). **PROGNOZA LUDNOŚCI^a (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION PROJECTION^a (cont.)
As of 31 XII
B. II wariant / II variant

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013 ^b	2015	2020	2030	2040	2050	SPECIFICATION
	w tys. in thous.						
W wieku produkcyjnym	1577,8	1557,7	2434,1	1399,5	1313,4	1105,2	Working age
mężczyźni.....	829,0	820,5	1160,7	720,0	664,6	565,0	males
kobiety.....	748,8	737,2	1273,4	679,5	648,8	540,2	females
Miasta.....	1003,8	979,8	1513,6	827,2	754,5	604,8	Urban areas
mężczyźni.....	516,8	506,3	703,4	418,9	375,8	304,3	males
kobiety.....	486,9	473,5	810,2	408,3	378,7	300,5	females
Wieś.....	574,1	577,9	920,5	572,3	558,9	500,4	Rural areas
mężczyźni.....	312,2	314,2	457,3	301,0	288,9	260,7	males
kobiety.....	261,9	263,7	463,2	271,2	270,0	239,7	females
W wieku poprodukcyjnym	509,0	516,3	1492,6	559,1	537,3	615,0	Post-working age
mężczyźni.....	149,6	152,5	789,5	201,9	211,4	258,7	males
kobiety.....	359,4	363,9	703,1	357,2	325,9	356,3	females
Miasta.....	339,7	347,2	914,3	369,6	337,3	372,1	Urban areas
mężczyźni.....	96,1	98,9	475,7	127,4	126,1	151,7	males
kobiety.....	243,6	248,3	438,6	242,2	211,2	220,4	females
Wieś.....	169,3	169,1	578,3	189,5	200,0	242,9	Rural areas
mężczyźni.....	53,5	53,6	313,8	74,6	85,4	107,1	males
kobiety.....	115,8	115,5	264,4	114,9	114,6	135,8	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	59	60	63	65	64	81	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni.....	44	45	47	53	55	71	Males
Kobiety.....	76	77	81	77	73	91	Females

^a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne działu, ust. 7. ^b Dane rzeczywiste.

^a Data by working age and post-working age are given in two variants due to changes in the limit of retirement age, see general notes to the chapter, item 7 ^b Actual data.

TABL. 25 (66). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY**
INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR
PERMANENT RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Napływ ^a <i>Inflow^a</i>				Odptyw ^b <i>Outflow^b</i>				Saldo migracji <i>Net migration</i>
	ogółem <i>total</i>	z miast <i>from urban areas</i>	ze wsi <i>from rural areas</i>	z zagranicy <i>from abroad</i>	ogółem <i>total</i>	do miast <i>to urban areas</i>	na wieś <i>to rural areas</i>	za granicę <i>to abroad</i>	

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM..... TOTAL	2005	24181	14348	9521	312	25946	13377	12056	513	-1765
	2010	23105	14382	8190	533	24885	12252	12077	556	-1780
	2012	21888	13086	8329	473	23716	11787	11271	658	-1828
	2013	23271	14218	8594	459	25949	12491	12425	1033	-2678
Miasta..... <i>Urban areas</i>	2005	12089	6222	5613	254	15843	7332	8036	475	-3754
	2010	11076	5926	4749	401	16155	7181	8465	509	-5079
	2012	10654	5383	4903	368	14749	6494	7707	548	-4095
	2013	11023	5633	5027	363	16554	6978	8697	879	-5531
Wieś..... <i>Rural areas</i>	2005	12092	8126	3908	58	10103	6045	4020	38	1989
	2010	12029	8456	3441	132	8730	5071	3612	47	3299
	2012	11234	7703	3426	105	8967	5293	3564	110	2267
	2013	12248	8585	3567	96	9395	5513	3728	154	2853

NA 1000 LUDNOŚCI
PER 1000 POPULATION

OGÓŁEM..... TOTAL	2005	9,3	5,5	3,7	0,1	10,0	5,2	4,7	0,1	-0,7
	2010	9,1	5,6	3,2	0,2	9,8	4,8	4,7	0,2	-0,7
	2012	8,7	5,2	3,3	0,2	9,4	4,7	4,5	0,3	-0,7
	2013	9,2	5,6	3,4	0,2	10,3	5,0	4,9	0,4	-1,1
Miasta..... <i>Urban areas</i>	2005	7,2	3,7	3,4	0,1	9,5	4,4	4,8	0,3	-2,3
	2010	6,8	3,6	2,9	0,2	9,9	4,4	5,2	0,3	-3,1
	2012	6,6	3,3	3,0	0,2	9,2	4,0	4,8	0,3	-2,5
	2013	6,9	3,5	3,1	0,2	10,4	4,4	5,4	0,5	-3,5
Wieś..... <i>Rural areas</i>	2005	13,2	8,9	4,3	0,0	11,0	6,6	4,4	0,0	2,2
	2010	13,1	9,2	3,8	0,1	9,5	5,5	3,9	0,1	3,6
	2012	12,2	8,4	3,7	0,1	9,8	5,8	3,9	0,1	2,5
	2013	13,3	9,3	3,9	0,1	10,2	6,0	4,1	0,2	3,1

a Zameldowania. *b* Wymeldowania.
a Registrations. *b* Deregistrations.

TABL. 26 (67). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odptyw ^b Outflow ^b		
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innych województw from other voivodships	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innych województw to other voivodships

W LICZBACH BEZWZGLEDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM.....	2005	23869	18507	5362	25433	18507	6926
TOTAL	2010	22572	17680	4892	24329	17680	6649
	2012	21415	16961	4454	23058	16961	6097
	2013	22812	18237	4575	24916	18237	6679
Miasta.....	2005	11835	8352	3483	15368	10730	4638
Urban areas	2010	10675	7574	3101	15646	11170	4476
	2012	10286	7441	2845	14201	10137	4064
	2013	10660	7724	2936	15675	11212	4463
Wieś.....	2005	12034	10155	1879	10065	7777	2288
Rural areas	2010	11897	10106	1791	8683	6510	2173
	2012	11129	9520	1609	8857	6824	2033
	2013	12152	10513	1639	9241	7025	2216

NA 1000 LUDNOŚCI
PER 1000 POPULATION

OGÓŁEM.....	2005	9,2	7,2	2,0	9,9	7,2	2,7
TOTAL	2010	8,9	6,9	1,9	9,6	6,9	2,6
	2012	8,5	6,7	1,8	9,1	6,7	2,4
	2013	9,1	7,2	1,8	9,9	7,2	2,7
Miasta.....	2005	7,1	5,0	2,1	9,2	6,4	2,8
Urban areas	2010	6,5	4,6	1,9	9,6	6,9	2,7
	2012	6,4	4,6	1,8	8,8	6,3	2,5
	2013	6,7	4,8	1,8	9,8	7,0	2,8
Wieś.....	2005	13,2	11,1	2,1	11,0	8,5	2,5
Rural areas	2010	13,0	11,0	2,0	9,5	7,1	2,4
	2012	12,1	10,4	1,8	9,6	7,4	2,2
	2013	13,2	11,4	1,8	10,1	7,6	2,4

^a Zameldowania. ^b Wymeldowania.
^a Registrations. ^b Deregistrations.

TABL. 27 (68). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE
BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Napływ ^a Inflow ^a			Odptyw ^b Outflow ^b			Saldo migracji Net migration		
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females
OGÓŁEM 2005	23869	11257	12612	25433	11880	13553	-1564	-623	-941
TOTAL 2010	22572	10425	12147	24329	11126	13203	-1757	-701	-1056
2012	21415	9891	11524	23058	10509	12549	-1643	-618	-1025
2013	22812	10632	12180	24916	11578	13338	-2104	-946	-1158
0— 4 lata	2397	1199	1198	2556	1293	1263	-159	-94	-65
5— 9	1595	836	759	1669	883	786	-74	-47	-27
10—14	889	465	424	952	505	447	-63	-40	-23
15—19	965	452	513	988	475	513	-23	-23	0
20—24	1911	617	1294	2004	632	1372	-93	-15	-78
25—29	4001	1607	2394	4747	1884	2863	-746	-277	-469
30—34	3229	1526	1703	3835	1805	2030	-606	-279	-327
35—39	2186	1129	1057	2393	1254	1139	-207	-125	-82
40—44	1251	667	584	1374	739	635	-123	-72	-51
45—49	803	430	373	805	439	366	-2	-9	7
50—54	780	426	354	816	427	389	-36	-1	-35
55—59	829	417	412	837	419	418	-8	-2	-6
60—64	810	394	416	787	372	415	23	22	1
65 lat i więcej	1166	467	699	1153	451	702	13	16	-3
<i>and more</i>									

a Zameldowania. *b* Wymeldowania.
a Registrations. *b* Deregistrations.

TABL. 29 (70). **KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE**
 Stan w końcu roku
CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS
 End of the year

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE ^a CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS ^a	2012	2013	2012	2013	2012	2013
	jednostki kościelne ^b church units ^b		duchowni clergy		wierni, wyznawcy adherents, faithful	
Kościół Katolicki Catholic Church						
Kościół Rzymskokatolicki ^c	384	384	1204	1192	2017825 ^d	2005120 ^d
Starokatolickie Old Catholic						
Kościół Starokatolicki Mariawitów ^e	12	12	7	7	8705	8690
Kościół Katolicki Mariawitów w RP	9	9	5	5	970	964
Kościół Starokatolicki w RP	2	.	3	.	280
Kościół Polskokatolicki w RP ^e	2	1	2	1	280	280
Prawosławne Orthodox						
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny ^{e,f}	12	12	16	16	27500	27500
Protestanckie i tradycji protestanckiej Protestant and Protestant-tradition						
Kościół Ewangelicko-Reformowany w RP ^e	4	4	4	4	1800	1800
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego w RP	9	9	4	4	622	927
Kościół Zielonoświątkowy	8	8	12	11	616	632
Kościół Ewangelicko-Methodystyczny w RP ^e	2	2	2	2	320	320
Kościół Boży w Chrystusie	7	7	14	13	297	307
Kościół Chrystusowy w RP ^g	2	2 ^h	10	10 ^h	220	220 ^h
Kościół Ewangelicznych Chrześcijan w RP	5	4	9	9	191	192
Nowoapostolski Kościół w Polsce	3	3	2	-	176	176
Kościół Chrześcijan Baptystów w RP ^e	3	.	4	.	174
Świecki Ruch Misyjny „Epifania”	2	2	14	14	77	67
Kościół Ewangelicko-Augsburski w RP ^e	21 ⁱ	2	19 ⁱ	5	3951 ⁱ	51
Kościół Chrześcijan Dnia Sobotniego	3	3	5	5	44	44
Kościół Chrystusowy	1	1 ^h	-	-	36	36 ^h
Kościół Chrześcijan Wiary Ewangelicznej	1	2	1	1	20	30
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego w RP	1	1	1	2	18	20
Centrum Chrześcijańskie „Kanaan”	1	1	1	1	18	17
Dalekiego Wschodu Far Eastern Religions						
Buddyjski Związek Diamentowej Drogi Linii Karma Kagyu ^k	2	2	2	2	492	492
Związek Buddyjski Bencien Karma Kamtsang ^l	1	1	-	-	110	100
Związek Ajapa-Yoga	-	-	-	-	66	66
Międzynarodowe Towarzystwo Świadomości Kryszny	1	1	5	6	32	32
Szkoła Zen Kwan Um w Polsce	1	1	4	2	17	21
Inne Other						
„Strażnica” – Towarzystwo Biblijne i Traktatowe						
Zarejestrowany Związek Wyznania Świadków Jehowy	81	-	-	.	7544 ^m
Związek Hatha Jogi „Brama Jogi”	1	1	1	1	100	100
Kościół Jezusa Chrystusa Świętych w Dniach Ostatnich w Polsce (Mormoni) ^k	1	1	14	14	89	89
Lectorium Rosicrucianum Międzynarodowa Szkoła Złotego Różokrzyża	1	1	-	-	.	.

^a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców w roku 2013. ^b Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. ^c Dane dotyczą diecezji łódzkiej i łowickiej. ^d Ochrzczeni. ^e Kościół Stowarzyszony w Polskiej Radzie Ekumenicznej. ^f Dane dotyczą diecezji łódzko-poznańskiej. ^g Do 2010 r.: Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP. ^h Dane za 2012 r. ⁱ Dane za 2012 r. dotyczą diecezji warszawskiej. ^k Dane za 2011 r. ^l Do 2011 r.: Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtsang w Polsce. ^m Głosiciele.

^a Listed by the decreasing number of adherents and faithful in 2013. ^b Including, among others, parishes, congregations, religious communities, centres. ^c Data concern diocese of Łódź and Łowicz. ^d Baptised. ^e Church associated in the Polish Ecumenical Council. ^f Data concern diocese of Łódź and Poznań. ^g Until 2010: Churches of Christ. ^h Data for 2012 year. ⁱ Data for 2012 year concern diocese of Warszawa. ^k Data for 2011 year. ^l Until 2011: Karma Kamtsang Buddhist Association in Poland. ^m Proclaimers.

DZIAŁ VI

RYNEK PRACY

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane o **aktywności ekonomicznej ludności** dotyczą ludności faktycznie zamieszkałej i obejmują osoby **w wieku 15 lat i więcej**, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach. Badanie nie obejmuje osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania i bezdomnych. Prezentowane dane opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – BAEL** przeprowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby w wieku 15 lat i więcej, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach, z wyjątkiem osób nieobecnych 12 miesięcy i więcej, jeżeli ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy. Badanie prowadzi się metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną ludności bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Dane prezentowane według grup wieku obliczane są w oparciu o dokładną datę urodzenia. Dane od 2010 r. uogólniono na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo (pracujących i bezrobotnych) oraz biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

- 1) **do pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w badanym tygodniu:
 - wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
 - formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych) jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące, a jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia;

CHAPTER VI

LABOUR MARKET

General notes

Economic activity of the population

1. Data on **economic activity of population** concern the actually living population and cover **persons aged 15 and more**, who are members of households in the dwellings selected on a random basis. The survey does not cover persons living in collective accommodation establishment and homeless. Presented data were compiled on the basis of representative **Labour Force Survey – the LFS**. The sample survey conducted on a quarterly basis. The survey covers persons aged 15 and more, being members of households in dwellings selected on a random basis. The survey does not cover the members of households absent for 12 months and more except persons whose absence results from the type of their job. The survey is conducted by the continuous observation method, i.e. economic activity of the population is observed in each week during the whole quarter. Data presented by age groups have been calculated on the basis of the exact date of birth. The data since 2010 have been generalized on the basis of population balances compiled with the use of the Population and Housing Census 2011.

2. The main criterion in dividing the population into economically active (employed and unemployed) and inactive is work, i.e. performing, holding or looking for work.

Economically active persons include employed and unemployed persons:

- 1) **employed persons** are persons aged 15 and more, who during the reference week:
 - performed, for at least 1 hour, any work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm or conducting a family-owned business outside agriculture,
 - formally had work but did not perform it (e.g., due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather) if the break in work did not exceed 3 months; moreover if the break in work exceeded 3 months the additional criterion in the LFS in case of employment as a paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration;
- 2) **unemployed persons** are persons aged 15—74, who simultaneously fulfill three conditions:
 - within the reference week were not employed,

2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15—74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
- były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdawczości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) lub stosunku służbowego;
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), z pewnymi wyłączeniami w latach 2005—2009; patrz ust. 5,
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);

— within a four week period (the last week being the reference week) actively sought work,

— were available for work within a fortnight period after the reference week.

The unemployed also include persons who found work and were waiting to begin it within a 3-month period and were available for that work.

Economically inactive persons are persons who are not classified either as employed or unemployed.

3. The activity rate is calculated as the share of economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The **employment rate** is calculated as the share of employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The **unemployment rate** calculated as the share of unemployed persons (total or in a given group) in the economically active population (total or in a given group).

Employment

1. Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (i.a. in regard to private farms in agriculture).

2. Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment or election) or service relation;
- 2) employers and own-account workers, i.e.:
 - a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), with some exceptions in years 2005—2009; see item 5,
 - b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity other than that related to private farms in agriculture,
 - c) other self-employed persons, e.g., persons practicing learned professions;
- 3) outworkers;
- 4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);
- 5) members of agricultural production co-operatives (agricultural producers' cooperatives and coopera-

5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kótek rolniczych);

6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

3. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia.

Niepełnozatrudnieni są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

4. Dane dotyczące pracujących według stanu w dniu 31 XII podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

5. Dane dotyczące pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 XII w latach 2002-2009 wyszacowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 oraz od 2010 r. – na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

- 1) w latach 2002-2009 nie zaliczono osób pracujących:
 - a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby,
 - b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;
- 2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

6. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

- 1) **zatrudnienia według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych;
- 2) **przeciętne zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi

tives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives);

6) *clergy fulfilling priestly obligations.*

3. Full-time paid employees are persons employed on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker.

Part-time paid employees are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

4. Data concerning employment on a given day as of 31 XII are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main job**.

5. Data concerning employed persons on private farms in agriculture as of 31 XII in 2002-2009 were estimated on the basis of the results of the Population and Housing Census as well as the Agricultural Census 2002 as well as since 2010 on the basis of the Agricultural Census 2010.

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, while:

- 1) in 2002-2009 are not included the following employed persons:
 - a) on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing **exclusively** for their own needs,
 - b) on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing **exclusively** or **mainly** for their own needs;
- 2) since 2010 are included the whole number of employed persons on those farms independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing **exclusively** or **mainly** for their own needs).

6. Data regarding employees hired on the basis of employment contracts concern:

- 1) **the employment, as of 31 XII** of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees;
- 2) **the average paid employment** — full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

7. Do osób wykonujących pracę nakładczą zalicza się osoby, z którymi zawarto umowę o wykonanie określonych czynności na rzecz jednostki zlecającej pracę poza jej terenem.

8. Do agentów zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną lub umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie.

9. Dane nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

10. Wolne miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone;
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy;
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

11. Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

12. Dane grupowane według sekcji opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o pracujących wg stanu, które do 2000 r. opracowywano zaliczając do odpowiednich sekcji części składowe jednostek prawnych zgodnie z ich rodzajem działalności.

W tabl. 3 dane prezentowane są według faktycznego (stałego) miejsca pracy pracownika, natomiast w pozostałych tablicach — według siedziby zarządu jednostki.

13. Informacje zawarte w tabl. 4—6, 8—9 i 11 obejmują podmioty gospodarcze o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Dane nie obejmują podmiotów sporządzających sprawozdania z działalności: fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego.

14. Informacje o **ruchu zatrudnionych** dotyczą pełnozatrudnionych oraz od roku 2009 sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano

7. Outworkers are persons who are bound by a contract defining the scope of activity to be performed for the entity providing the work and which is performed outside its facilities.

8. Agents are persons who are bound by agency agreements or by order agreements for managing entities, the scope of activity of which is described in the agreement.

9. Data do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

10. Vacancies are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:

- 1) the positions and jobs were actually unoccupied on the survey day;
- 2) the employer made efforts to find people willing to take up the job;
- 3) if adequate candidates were found to occupy the vacancies, the employer would readily take them in.

11. Newly created jobs are the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.

12. Data grouped according to sections were compiled using the **enterprise method**, excluding information regarding employment as of a given day, which until 2000 was compiled by including parts of legal entities, based on the kind of activity, in the appropriate sections.

In table 3 data are presented by actual (permanent) workplace of employed person, however in other tables — by seat of management of unit.

13. Information included in tables 4—6, 8—9 and 11 covers economic entities employing over 9 persons. Data do not include entities reporting activity of foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers organizations, economic and professional self-government.

14. Information regarding **labour turnover** concerns full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees. These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons

umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy łącznie ze zwolnieniami grupowymi, osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych i do 2008 r. z urlopów bezpłatnych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i do 2008 r. urlopy bezpłatne) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

Do **korzystających z urlopów wychowawczych** zalicza się osoby (matki oraz inne osoby uprawnione do sprawowania opieki nad dzieckiem), którym zakład pracy udzielił urlopu zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 16 XII 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania urlopu wychowawczego (Dz. U. 2003 Nr 230, poz. 2291).

15. Dane o absolwentach podejmujących pierwszą pracę dotyczą pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo.

who have left work as well as – for record-keeping purposes – persons, who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacations and rehabilitation.

The hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care and until 2008 from unpaid leaves (or the number of terminations less the number of persons granted child-care and until 2008 unpaid leaves) during a survey year to the number of full-time paid employees as of 31 XII from the year preceding the surveyed year.

Persons taking child-care leave include persons (mothers as well as other persons authorized to care for the child), to whom a workplace has granted leave in accordance with the regulations of the decree of the Council of Minister of Economy, Labour and Social Policy dated 16 XII 2003 concerning detailed conditions of granting a child-care leave (Journal of Laws 2003 No. 230, item 2291).

15. Data regarding school leavers starting work for the first time concern full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees.

Bezrobocie

1. Dane o bezrobotnych zarejestrowanych obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst, Dz. U. z 2013 r. poz. 674, z późniejszymi zmianami), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat a nie ukończyła 60 lat w przypadku kobiet i 65 lat w przypadku mężczyzn, jest osobą niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź, jeśli jest to osoba niepełnosprawna – zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub

Unemployment

1. Data regarding registered unemployed persons include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2013 item 674, with later amendments), are classified as unemployed.

An unemployed person is understood as a person who is at least 18 years old and is less than 60, in case of women and less than 65 in case of men, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person — capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other

czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

2. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Stopę bezrobocia rejestrowanego podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo.

3. Informacje o wydatkach Funduszu Pracy podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst, Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późniejszymi zmianami). Zasiłki i świadczenia przedemerytalne od 1 VIII 2004 r. finansowane są z budżetu państwa (na mocy ustawy z dnia 30 IV 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych – Dz. U. Nr 120, poz. 1252).

Warunki pracy

1. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy, niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

2. Dane według sekcji i działów PKD 2007 opracowano metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności.

3. Za wypadek przy pracy uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

2. *The registered unemployment rate is calculated as the relation of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.*

The registered unemployment rate is given considering employed persons on private farms in agriculture, as a part of the economically active civilian population.

3. *Information concerning Labour Fund expenditures are given according to Law dated 20 IV 2004, on Promoting of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2008 No. 69, item 415, with later amendments). Pre-retirement benefits and allowances since 1 VIII 2004 are financed from state budget (on the basis on the Law dated 30 IV 2004 on pre-retirement benefits – Journal of Laws No. 120, item 1252).*

Work conditions

1. *Information regarding accidents at work includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.*

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which the person injured received a one-off compensation due to permanent or long-term health damage within a given year.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

2. *Data according to sections and divisions of the NACE Rev. 2 were compiled using the local kind-of-activity unit method.*

3. *Accident at work is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work.*

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- w czasie podróży służbowej,
- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony,
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działającą u pracodawcy organizację związkową.

Za **wypadek przy pracy uważa się również** nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;
- 4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;
- 6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni pracy na rzecz tych spółdzielni;
- 7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy-zlecenia lub umowy o świadczenie usług;
- 8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
- 9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;
- 10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;
- 11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

4. Za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu,

- 1) *during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;*
- 2) *when the employee remains at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.*

*Every accident is treated **equally to accident at work**, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:*

- *during a business trip,*
- *during a training within the scope of common self-defence,*
- *at performing tasks ordered by trade union organizations functioning at the employer.*

Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:

- 1) *practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship;*
- 2) *performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions;*
- 3) *carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries;*
- 4) *servng the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland;*
- 5) *stay – on the basis of appointment issues by powiat labour office or other supervising entity – at a training or internship connected with a scholarship received by school-leavers;*
- 6) *performance of work, by members of agricultural producers' co-operatives, agricultural farmers' co-operatives and by other persons treated equally to members of co-operatives, for the benefit of these co-operatives;*
- 7) *performance or co-operation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contract of services;*
- 8) *performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or co-operation at conducting them;*
- 9) *performance of ordinary activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;*
- 10) *servng supplementary forms of military service;*
- 11) *education at the National School of Public Administration by students, who receive scholarships.*

4. A serious accident at work is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness,

trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwale poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

5. Za śmiertelny wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

6. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy od 2005 r. pogrupowano zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u.

7. Wskaźnik wypadkowości jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących, obliczoną jako średnia arytmetyczna 2 stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych.

8. Informacje o zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości, przy czym:

1) dane obejmują zatrudnionych w podmiotach zaliczanych do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, gospodarki łowieckiej oraz bez rybolówstwa w wodach morskich), górnictwo i wydobywanie, przetwórstwo przemysłowe, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, budownictwo (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków), handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, transport i gospodarka magazynowa, informacja i komunikacja (bez pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej), działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związanej oraz pozostałego sprzętania), edukacja (w zakresie szkół wyższych),

a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

5. A fatal accident at work is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.

6. Accidents at work are classified, i.e., according to **contact-mode of injury** which directly cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all short-comings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact-mode of injury since 2005 are grouping according to the EUROSTAT recommendation.

7. The accident ratio is the number of persons injured per 1000 persons employed. In calculating the ratio the average number of working persons was assumed, expressed as an 31 XII, i.e. from the year preceding the reference year and from the reference year, without converting part-time paid employees into full-time paid employees.

8. Information regarding persons working in hazardous conditions i.e., with substances hazardous to health, is compiled on the basis of reports:

1) data concern persons employed by entities included in the sections: agriculture, forestry and fishing (excluding private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing), mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities, construction (excluding development of building projects) wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles, transportation and storage, information and communication (excluding motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities), professional, scientific and technical activities (in the scope scientific research and development, as well as veterinary activities) administrative and support service activities (in the scope rental and leasing activities, travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities), education (only tertiary education), human health and social works activities (human health activities), other service activities (in

- opieka zdrowotna i pomoc społeczna (w zakresie opieki zdrowotnej), pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);
- 2) dane dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwióknające, hałas, wibracja, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi;
 - 3) do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku badanego.

9. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

the scope repair of computers and personal and household goods);

- 2) data concern persons exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis-inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold micro-climates, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery;*
- 3) the number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees.*

9. A disease is deemed an *occupational disease* if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or properties of performed work.

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

TABL. 1 (71). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ – NA PODSTAWIE BAEL**
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE – ON THE LFS BASIS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013				SPECIFICATION	
	przeciętne roczne annual averages		kwartały quarters					
			I	II	III	IV		
LUDNOŚĆ w tys.	2384	2371	2439	2365	2448	2496	2447	POPULATION in thous.
Mężczyźni.....	1135	1108	1153	1113	1174	1179	1147	Men
Kobiety	1249	1262	1286	1252	1274	1318	1300	Women
Aktywni zawodowo	1342	1341	1404	1353	1400	1445	1418	Economically active persons
mężczyźni.....	739	727	761	735	766	780	764	men
kobiety.....	603	614	643	618	634	655	654	women
Pracujący.....	1218	1193	1248	1189	1238	1287	1277	Employed persons
mężczyźni.....	672	648	680	644	681	702	694	men
kobiety.....	546	545	567	545	557	584	583	women
Bezrobotni ^a	124	148	156	164	162	158	141	Unemployed persons ^a
mężczyźni.....	67	79	81	91	85	78	70	men
kobiety.....	58	70	75	73	76	81	71	women
Bierni zawodowo	1042	1029	1035	1012	1048	1052	1029	Economically inactive persons
Mężczyźni.....	396	381	392	378	408	399	383	Men
Kobiety	646	648	643	634	640	653	646	Women
WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ w %	56,3	56,6	57,6	57,2	57,2	57,9	57,9	ACTIVITY RATE in %
mężczyźni.....	65,1	65,6	66,0	66,0	65,2	66,2	66,6	men
kobiety.....	48,3	48,7	50,0	49,4	49,8	50,5	50,3	women
Miasta.....	56,0	55,6	56,5	55,7	56,5	56,9	56,9	Urban areas
Wieś	56,9	58,3	59,5	60,1	58,6	59,6	59,7	Rural areas
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w %	51,1	50,3	51,2	50,3	50,6	51,6	52,2	EMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni.....	59,2	58,5	59,0	57,9	58,0	59,5	60,5	men
kobiety.....	43,7	43,2	44,1	43,5	43,7	44,3	44,8	women
Miasta.....	50,3	49,0	49,7	48,5	49,2	49,9	51,1	Urban areas
Wieś	52,6	52,7	53,9	53,7	53,2	54,4	54,1	Rural areas
STOPA BEZROBOCIA w %	9,2	11,0	11,1	12,1	11,6	10,9	9,9	UNEMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni.....	9,1	10,9	10,6	12,4	11,1	10,0	9,2	men
kobiety.....	9,6	11,4	11,7	11,8	12,0	12,2	10,9	women
Miasta.....	10,1	11,9	12,1	12,9	12,9	12,3	10,2	Urban areas
Wieś	7,5	9,6	9,4	10,6	9,1	8,6	9,5	Rural areas

^a Osoby w wieku 15–74 lata.

^a Persons aged 15–74.

TABL. 2 (72). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2013 R. – NA PODSTAWIE BAEL**
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2013 – ON THE LFS BASIS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność Population	Aktywni zawodowo Economically active persons			Bierni zawodowo Economically inactive persons	Współczynnik aktywności zawodowej Activity rate	Wskaźnik zatrudnienia Employment rate	Stopa bezrobocia Unemployment rate
		ogółem total	pracujący employed	bezrobotni ^a unemployed ^a				
		w tys. in thous.		w % in %				

OGÓŁEM
TOTAL

OGÓŁEM TOTAL	2447	1418	1277	141	1029	57,9	52,2	9,9
-----------------	------	------	------	-----	------	------	------	-----

WEDŁUG WIEKU
BY AGE

W wieku produkcyjnym ^b Working age ^b	1794	1379	1239	140	415	76,9	69,1	10,2
W wieku: At the age of:								
15—24 lata years	321	113	88	25	208	35,2	27,4	22,1
25—34	436	387	344	43	49	88,8	78,9	11,1
35—44	436	385	351	34	52	88,3	80,5	8,8
45—54	365	306	283	23	59	83,8	77,5	7,5
55 lat i więcej years and more	888	227	210	16	661	25,6	23,6	7,0

WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
BY EDUCATIONAL LEVEL

Wyższe Tertiary	495	393	368	25	102	79,4	74,3	6,4
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	547	362	332	30	185	66,2	60,7	8,3
Średnie ogólnokształcące General secondary	293	167	155	12	126	57,0	52,9	7,2
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	562	373	323	50	190	66,4	57,7	13,4
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe Lower secondary, primary and incomplete primary	549	123	99	24	426	22,4	18,0	19,5

^a Osoby w wieku 15—74 lata. ^b Mężczyźni 18—64 lata, kobiety 18—59 lat.
^a Persons aged 15—74. ^b Men aged 18—64, women aged 18—59.

Pracujący Employment

TABL. 3 (73). **PRACUJĄCY**^a
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013	
				ogółem total	z liczby ogółem – kobiety of total number – women
OGÓŁEM TOTAL	898593	943169	924556	925303	447355
sektor publiczny public sector	216290	206869	189727	186785	124490
sektor prywatny private sector	682303	736300	734829	738518	322865
Rolnictwo ^b , leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture ^b , forestry and fishing	192433	179155	179248	179190	85378
Przemysł Industry	225582	225111	210581	210354	74198
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	197834	195796	183064	183281	38996
Budownictwo Construction	37623	48638	46405	42908	4622
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^a Trade; repair of motor vehicles ^a	139581	146597	139166	138740	71038
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	39662	45012	47334	47555	10620
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	11957	12566	12948	12739	8448
Informacja i komunikacja Information and communication	6141	11278	12268	13304	4648
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa .. Financial and insurance activities	18146	20578	20950	20410	14196
Obsługa rynku nieruchomości ^a Real estate activities	10520	11702	11351	11159	5569
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	40092	25990	27508	28818	15599
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	3887	33999	33582	32119	14499
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compul- sory social security	37453	41485	40793	40967	26251
Edukacja Education	65948	68751	68585	69534	54348
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	49485	52075	52861	55021	44313
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	8861	8980	8765	8102	4954
Pozostała działalność usługowa Other service activities	11222	11252	12211	14383	8674

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne działu „Rynek pracy – Pracujący”, ust. 5.

^a By actual workplace and kind of activity. ^b For private farms in agriculture estimated data; see general notes to the chapter „Labour market – Employment”, item 5.

TABL. 4 (74). **PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which		
		zatrudnieni na podstawie stosunku pracy employees hired on the basis of an employment contract	właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin owners, co-owners including contributing family workers	
OGÓŁEM.....	2005	473246	464823	7220
TOTAL	2010	515184	508151	5952
	2012	507495	500834	5530
	2013	510256	503424	5785
sektor publiczny..... public sector	173265	173265	-	
sektor prywatny..... private sector	336991	330159	5785	
w tym: of which:				
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... Agriculture, forestry and fishing	3804	3606	33	
Przemysł..... Industry	174524	172006	2470	
w tym przetwórstwo przemysłowe..... of which manufacturing	143240	140756	2436	
Budownictwo..... Construction	20439	19808	631	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	62581	61122	1329	
Transport i gospodarka magazynowa..... Transportation and storage	18651	18323	325	
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	6951	6752	199	
Informacja i komunikacja..... Information and communication	5962	5916	46	
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... Financial and insurance activities	13202	12489	33	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	8467	8412	34	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... Professional, scientific and technical activities	10454	10264	190	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	28624	28510	114	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne..... Public administration and defence; compulsory social security	39516	39516	-	
Edukacja..... Education	66915	66746	169	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... Human health and social work activities	42499	42330	169	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... Arts, entertainment and recreation	6365	6360	5	
Pozostała działalność usługowa..... Other service activities	1294	1256	38	

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.
^a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 5 (75). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013	
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracu- jących powyżej 9 osób ^a of which entities employing more than 9 persons ^a
O G Ó Ł E M..... TOTAL	545177	596097	581315	563355	479868
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	8252	7662	7581	7625	2595
Przemysł..... <i>Industry</i>	189770	196536	186727	180293	165798
w tym przetwórstwo przemysłowe..... <i>of which manufacturing</i>	159773	162198	152995	148816	134875
Budownictwo..... <i>Construction</i>	25970	34585	33227	28500	19520
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	77863	89539	84074	82352	55054
Transport i gospodarka magazynowa..... <i>Transportation and storage</i>	20429	20903	22927	23859	17924
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	6234	8336	9228	8635	6133
Informacja i komunikacja..... <i>Information and communication</i>	4541	5660	6443	6582	5322
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa... <i>Financial and insurance activities</i>	12471	11773	12581	12516	11481
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	9421	9676	9229	9097	7788
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... <i>Professional, scientific and technical activities</i>	11293	14323	14841	15087	9770
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	20939	31038	30067	27450	26036
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne..... <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	36819	40275	39029	38620	38620
Edukacja..... <i>Education</i>	65155	67314	66784	65832	65169
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... <i>Human health and social work activities</i>	44776	46494	46356	44279	41713
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... <i>Arts, entertainment and recreation</i>	6814	7437	7205	6198	5938
Pozostała działalność usługowa..... <i>Other service activities</i>	4430	4546	5016	6431	1008

^a Bez zatrudnionych za granicą.

^a Excluding persons employed abroad.

TABL. 6 (76). PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI^a
Stan w dniu 31 XII
FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Pełnozatrudnieni ^b Full-time employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time employees	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM 2005	419928	212846	44895	25707
TOTAL 2010	465241	234160	42910	28217
..... 2012	454165	228345	46669	31741
2013	457579	229908	45845	32457
sektor publiczny..... public sector	159541	110012	13724	9390
sektor prywatny private sector	298038	119896	32121	23067
w tym: of which:				
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	2489	662	1117	881
Przemysł..... Industry	164535	58080	7471	4518
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	133621	52703	7135	4382
Budownictwo..... Construction	18778	2075	1030	317
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	50123	25091	#	#
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	17819	2452	504	150
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	5603	3513	1149	832
Informacja i komunikacja..... Information and communication	5379	1631	537	277
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa... Financial and insurance activities	10887	8421	1602	1111
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	7466	3895	946	591
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... Professional, scientific and technical activities	9529	5974	735	503
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	23535	10860	4975	3373
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne..... Public administration and defence; compulsory social security	38000	24612	1516	844
Edukacja..... Education	57747	46317	8999	6514
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... Human health and social work activities	39507	32702	2823	2046
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	5166	3198	1194	864
Pozostała działalność usługowa Other service activities	1016	425	240	143

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b Od 2009 r. łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b Since 2009 including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 7 (77). PRZYJĘCIA DO PRACY^a
HIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %
		kobiety women	podjemu- jący pierwszą pracę persons starting work for the first time	poprzednio pracujący persons formerly employed	powraca- jący z urlo- pów wy- chowaw- czych ^b persons returning from child- -care lea- -ves ^b	
OGÓŁEM 2005	97918	41207	12695	47701	1732	23,3
TOTAL 2010	95786	41955	11791	51160	1858	20,2
..... 2012	103481	46037	18695	62016	1549	22,1
..... 2013	103646	45669	19156	61278	1262	22,7
sektor publiczny public sector	16844	10450	2179	11405	473	10,2
sektor prywatny private sector	86802	35219	16977	49873	789	29,5
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... Agriculture, forestry and fishing	492	185	68	360	#	20,3
Przemysł Industry	29370	11022	2909	20429	367	17,8
w tym przetwórstwo przemysłowe ... of which manufacturing	27651	10562	2745	19445	350	20,8
Budownictwo..... Construction	6410	628	622	4306	13	33,4
Handel; naprawa pojazdów samochodowych..... Trade; repair of motor vehicles ^b	12287	6203	2014	7247	183	24,7
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	4552	562	406	3034	21	26,4
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	1836	995	212	1227	19	30,0
Informacja i komunikacja..... Information and communication	1276	405	346	695	15	25,5
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... Financial and insurance activities	2132	1551	394	981	69	20,0
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	1909	1311	70	1722	14	26,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... Professional, scientific and technical activities	2474	1476	#	980	55	26,5
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	26198	11410	9088	10581	50	119,0
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	5492	3091	772	3608	171	14,1
Edukacja..... Education	4628	3584	506	3114	138	7,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	3672	2798	638	2390	128	8,9
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... Arts, entertainment and recreation	506	287	94	264	15	9,4
Pozostała działalność usługowa..... Other service activities	412	161	#	340	#	43,5

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 8 (78). **ZWOLNIENIA Z PRACY^a**
TERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termina- tion rate in %	
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przenie- sieni na emerytu- rę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy, rehabili- tację retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabilita- tion	korzysta- jący z urlo- pów wy- chowaw- czych ^b taking child- care ^b		
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee				
OGÓŁEM..... TOTAL	2005	92754	40328	16539	10129	6301	2893	21,7
	2010	95058	41419	17675	7405	3613	2150	20,0
	2012	108760	46388	18714	6744	4725	1616	23,2
	2013	96251	42413	13826	6554	3665	1110	21,1
sektor publiczny public sector		17352	10040	2662	602	1665	424	10,5
sektor prywatny private sector		78899	32373	11164	5952	2000	686	26,8
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... Agriculture, forestry and fishing		388	144	41	9	26	#	16,1
Przemysł..... Industry		26714	10127	5133	2141	1389	311	16,2
w tym przetwórstwo przemysłowe ... of which manufacturing		24275	9555	4851	1976	897	299	18,3
Budownictwo..... Construction		6620	517	1154	325	144	15	34,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		10735	5482	2499	1235	204	168	21,6
Transport i gospodarka magazynowa .. Transportation and storage		3771	354	580	374	211	32	21,8
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		2242	1574	188	133	58	18	36,8
Informacja i komunikacja..... Information and communication		837	254	122	265	5	12	16,7

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodar-
czych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding eco-
nomic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 8 (78). **ZWOLNIENIA Z PRACY^a (dok.)**
TERMINATIONS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termina- tion rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przenie- sieni na emerytu- rę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy, rehabili- tację retired or gran- ted pen- sion due to an inability to work or due to rehabili- tation	korzysta- jący z urlo- pów wy- chowaw- czych ^b taking child- -care ^b	
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... Financial and insurance activities	1495	1040	272	266	23	43	14,1
Obsługa rynku nieruchomości ^a Real estate activities	1643	400	936	64	90	8	22,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... Professional, scientific and technical activities	2041	1179	292	620	30	22	22,1
Administrowanie i działalność wspierająca ^a Administrative and support service activities	25193	11832	740	523	182	52	114,4
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne..... Public administration and defence; compulsory social security	5219	2720	196	127	387	191	13,3
Edukacja..... Education	4711	3449	885	208	511	120	7,9
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	3861	2923	654	217	339	100	9,5
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... Arts, entertainment and recreation	451	239	76	25	54	15	8,4
Pozostała działalność usługowa..... Other service activities	330	179	58	22	12	#	34,7

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodar-
czych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding eco-
nomic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 9 (79). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWÓDOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY ^a**
THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem — absolwenci szkół Of total number — school leavers			
			wyż- szych tertiary	policeal- nych i średnich zawodo- wych post-se- condary and se- condary voca- tional	liceów ogólno- kształcą- cych general secondary	zasadni- czych zawodo- wych basic vo- cational
OGÓŁEM 2005	11566	5430	3817	3447	1838	2464
TOTAL 2010	9578	5005	3728	2191	1706	1953
..... 2012	10923	4865	3860	2409	1537	3117
..... 2013	9065	4461	4100	2101	1456	1408
sektor publiczny public sector	1759	1154	1145	305	219	90
sektor prywatny private sector	7306	3307	2955	1796	1237	1318
w tym: of which:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	56	20	28	15	4	9
Przemysł Industry	2257	807	535	707	396	619
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	2127	755	476	678	380	593
Budownictwo Construction	330	46	94	73	33	130
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	1653	851	475	446	437	295
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	211	50	54	71	41	45
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	123	62	31	49	25	18
Informacja i komunikacja Information and communication	161	33	102	#	9	#
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	369	242	270	18	81	-
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	46	31	21	8	10	7
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	#	#	#	48	64	5
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	1292	608	#	395	#	198
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulso- ry social security	680	452	368	137	138	37
Edukacja Education	341	257	300	14	22	5
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	523	383	427	49	28	19
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	81	53	39	35	#	#

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 10 (80). **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE W 2013 R.**
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOB IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies — newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utworzone of which vacancies — newly created jobs	z liczby ogółem w jednost- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of total number in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jednost- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jednost- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons
OGÓŁEM.....	1974	310	1666	29825	20141	21988	15216
TOTAL							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	1	1	1	99	60	137	65
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł.....	391	60	354	7233	5864	5997	4953
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemysłowe ... of which manufacturing	384	60	348	6907	5652	5461	4463
Budownictwo.....	52	28	52	3872	1790	1855	1148
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	250	33	250	6409	4688	5609	3192
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa ..	355	17	232	1865	742	1153	831
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	91	3	43	1198	450	738	156
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja.....	96	70	96	662	506	359	215
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....	12	1	1	481	298	305	179
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	33	-	33	309	168	350	221
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.....	309	37	284	1629	971	894	405
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca.....	42	-	42	2021	1742	1322	1178
<i>Administrative and support service activities</i>							
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.....	118	30	115	819	811	317	312
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>							
Edukacja.....	42	4	42	1687	1264	1484	1371
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	106	9	97	1001	615	1053	840
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....	32	3	22	227	106	214	126
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa.....	44	14	2	313	66	201	24
<i>Other service activities</i>							

^a W ciągu roku.

^a During the year.

Bezrobocie

Unemployment

TABL. 11 (81). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
 Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS
JOB OFFERS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Bezrobotni zarejestrowani ogółem ..	198429	131617	151036	151626	Registered unemployed persons
w tym kobiety	99895	66257	74865	73963	of which women
Z liczby ogółem - bezrobotni:					Of total number - unemployed persons:
dotychczas niepracujący	39724	20893	21779	21683	previously not employed
absolwenci ^a	9811	7149	7479	7181	school-leavers ^a
w tym szkoły wyższej ^b	2267	2092	1901	1753	of which tertiary education ^b
bez kwalifikacji zawodowych	50327	39310	48331	49316	without occupational qualifications
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	9251	5671	8541	9544	terminated for company reasons
długotrwale bezrobotni ^c	130327	60470	77053	84443	long-term unemployed ^c
posiadający prawo do zasiłku	24446	22356	24470	19858	possessing benefit rights
samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko w wieku 18 lat i mniej	5196 ^d	9815	12542	14007	bringing up single-handed at least one child aged 18 and less
niepełnosprawni	8996	9978	10782	11001	disabled persons
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^e w %	17,9	12,2	14,0	14,1	Registered unemployment rate ^e in %
Oferty pracy	1377	1345	1037	1849	Job offers

^a Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. ^b Dotyczy osób, które nie ukończyły 27 lat. ^c Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego. ^d Dane dotyczą osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku 7 lat i mniej. ^e Patrz uwagi ogólne do rozdziału „Rynek pracy – Bezrobocie”, ust. 2.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a An unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months graduated any school confirmed by a certificate, diploma or other document completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation. ^b Concerns persons who have not reached their 27th birthday. ^c Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training. ^d Data concern persons who bring up single-handed at least one child aged 7 and less. ^e See general notes to the chapter “Labour market – Unemployment”, item 2.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 12 (82). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI^a**
NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED
FROM UNEMPLOYMENT ROLLS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zarejestrowani	184521	197525	174484	173216	Newly registered unemployed persons
Z liczby ogółem:					Of total number:
kobiety.....	85083	95640	82582	81556	women
dotychczas niepracujący	46426	39410	28549	28661	previously not employed
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	4814	7607	10020	12274	terminated for company reasons
Bezrobotni wyrejestrowani.....	204373	194013	162100	172626	Persons removed from unemployment rolls
Z liczby ogółem:					Of total number:
kobiety.....	93004	92792	78833	82458	women
z tytułu podjęcia pracy.....	104638	83496	76639	86645	received jobs

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 13 (83). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2012		2013	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
O G Ó Ł E M TOTAL								
O G Ó Ł E M TOTAL	198429	99895	131617	66257	151036	74865	151626	73963
WEDŁUG WIEKU BY AGE								
24 lata i mniej..... years and less	40959	21415	25327	13717	26197	13352	24526	12213
25—34	53737	29930	36138	20319	41505	23002	40335	22116
35—44	39172	20713	24588	12855	30364	15764	31932	16489
45—54	51929	24885	29001	14443	30395	15182	29872	14678
55 lat i więcej..... years and more	12632	2952	16563	4923	22575	7565	24961	8467

TABL. 13 (83). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2012		2013	
	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
	<i>total</i>	<i>of which women</i>	<i>total</i>	<i>of which women</i>	<i>total</i>	<i>of which women</i>	<i>total</i>	<i>of which women</i>
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL								
Wyższe	11624	7662	12943	8756	16188	11026	16515	11167
<i>Tertiary</i>								
Policealne i średnie zawodowe	41238	24776	27118	15518	31074	17564	31003	17146
<i>Post-secondary as well as vocational secondary</i>								
Średnie ogólnokształcące.....	17370	12039	15672	10296	17184	10889	17223	10674
<i>General secondary</i>								
Zasadnicze zawodowe	57747	25050	33781	14000	38542	15775	38386	15384
<i>Basic vocational</i>								
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	70450	30368	42103	17687	48048	19611	48499	19592
<i>Lower secondary, primary and incomplete primary</i>								
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY^{ab} BY DURATION OF UNEMPLOYMENT^{ab}								
3 miesiące i mniej.....	41057	17421	43334	20329	41278	18366	36154	16253
<i>months and less</i>								
3— 6	25133	12746	23177	11973	24887	12395	23501	11630
6—12	29026	14206	26062	13205	28917	14064	29736	14097
12—24	31314	15677	24111	12643	28384	14797	29899	14489
Powyżej 24 miesięcy	71899	39845	14933	8107	27570	15243	32336	17494
<i>More than 24 months</i>								
WEDŁUG STAŻU PRACY^b BY WORK SENIORITY^b								
Bez stażu pracy.....	39724	22979	20893	12043	21779	11968	21683	11637
<i>No work seniority</i>								
Ze stażem pracy: With work seniority:								
1 rok i mniej.....	29681	15387	20738	11241	23542	12531	24180	12684
<i>year and less</i>								
1— 5.....	37407	17412	28426	14156	33132	16386	32374	15749
5—10.....	28088	14019	18375	9054	22438	11007	22861	11273
10—20.....	33234	17606	21174	10536	24027	11823	24708	12111
20—30.....	26519	11749	16906	7513	19110	8550	19103	8202
powyżej 30 lat.....	3776	743	5105	1714	7008	2600	6717	2307
<i>more than 30 years</i>								

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. *b* Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3—6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 XII 2013 r. wśród bezrobotnych było 41539 osób (w tym 16585 kobiet) w wieku 50 lat i więcej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a From the date of registering in a labour office. *b* Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3—6, persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

N o t e. As of 31 XII 2013 among the unemployed were 41539 persons (of which 16585 women) aged 50 and more.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 14 (84). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY^a**
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Bezrobotni, którzy:					Unemployed persons who:
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych.....	4904	2496	1727	1739	Undertaking employment in intervention works
w tym kobiety	2205	1358	1007	991	of which women
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych.....	4933	5021	2215	2547	Undertaking employment in public works
w tym kobiety	2324	2103	917	1100	of which women
Rozpoczęli szkolenie lub staż u pracodawcy.....	20377	33723	17399	18054	Started training or internship with the employer
w tym kobiety	11788	20170	10750	10910	of which women
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne	2628	2330	2619	Started a social useful works
w tym kobiety	1579	1458	1612	of which women
Liczba zgłoszonych ofert pracy	65045	67542	43437	52120	Number of submitted job offers

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 15 (85). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY^a**
EXPENDITURES OF LABOUR FUND^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in per cent	
O G Ó Ł E M	371,8	659,5	479,3	536,8	100,0	T O T A L
w tym:						of which:
Zasiłki dla bezrobotnych.....	218,6	247,3	249,4	259,1	48,3	Unemployment benefits
Szkolenia	8,9	21,7	6,6	6,4	1,2	Training
Środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk pracy.....	38,3	167,4	93,6	106,9	19,9	Means for starting of economic activity and equipping of workseat
Roboty publiczne	22,4	30,4	12,1	18,4	3,4	Public works
Prace interwencyjne.....	11,9	13,0	6,8	8,3	1,5	Intervention works
Stypendia za okres stażu	36,1	117,4	60,4	86,6	16,1	Scholarships for intership period

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Rynek Pracy – Bezrobocie”, ust. 3.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a See general notes to the chapter “Labour market – Unemployment”, item 3.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

Warunki pracy

Work conditions

TABL. 16 (86). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents resulting in an inability to work			SPECIFICATION
		śmier- telnych fatal	cięż- kich serious	łżej- szych light	1–3 dni days	4–20	21 dni i więcej days and more	
O G Ó Ł E M T O T A L								
O G Ó Ł E M 2005	5160	18	69	5073	40	1435	3273	T O T A L
2010	5615	17	33	5565	55	1587	3355	
2012	5564	19	42	5503	94	2211	3069	
2013	5318	11	45	5262	79	1531	2975	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	38	1	2	35	-	9	27	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł.....	1910	1	20	1889	28	621	1107	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe.....	1710	1	18	1691	27	583	965	of which manufacturing
Budownictwo.....	261	3	6	252	2	54	189	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	725	1	7	717	14	218	390	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa.....	489	3	1	485	2	120	342	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	72	-	1	71	-	34	29	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja.....	30	-	-	30	1	8	19	Information and communica- tion
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....	54	-	-	54	2	14	26	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	50	-	1	49	-	8	38	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.....	75	-	-	75	6	18	32	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	338	1	6	331	7	114	178	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obro- na narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.....	293	-	-	293	7	86	150	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja.....	292	-	-	292	3	69	154	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	630	-	1	629	4	145	258	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....	37	-	-	37	2	8	22	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługo- wa.....	24	1	-	23	1	5	14	Other service activities

^a Zgłoszone w danym roku.
^a Registered in a given year.

TABL. 16 (86). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (dok.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents resulting in an inability to work			SPECIFICATION	
		śmier- telnych fatal	cięż- kich serious	łżej- szych light	1–3 dni days	4–20	21 dni i więcej days and more		
NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości) PER 1000 EMPLOYED PERSONS (accident rate)									
OGÓŁEM	2005	7,31	0,03	0,10	7,18	0,06	2,03	4,63	TOTAL
	2010	7,67	0,02	0,05	7,60	0,08	2,17	4,58	
	2012	7,38	0,03	0,06	7,29	0,12	2,93	4,07	
	2013	7,09	0,01	0,06	7,02	0,11	2,04	3,97	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....		8,54	0,22	0,45	7,86	-	2,02	6,06	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł.....		9,08	0,00	0,10	8,98	0,13	2,95	5,26	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe.....		9,34	0,01	0,10	9,23	0,15	3,18	5,27	of which manufacturing
Budownictwo.....		5,84	0,07	0,13	5,64	0,04	1,21	4,23	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		5,22	0,01	0,05	5,16	0,10	1,57	2,81	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa.....		10,31	0,06	0,02	10,22	0,04	2,53	7,21	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		5,61	-	0,08	5,53	-	2,65	2,26	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja.....		2,35	-	-	2,35	0,08	0,63	1,49	Information and communica- tion
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....		2,61	-	-	2,61	0,10	0,68	1,26	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		4,44	-	0,09	4,35	-	0,71	3,38	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.....		2,66	-	-	2,66	0,21	0,64	1,14	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		10,29	0,03	0,18	10,08	0,21	3,47	5,42	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obro- na narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.....		7,17	-	-	7,17	0,17	2,10	3,67	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja.....		4,23	-	-	4,23	0,04	1,00	2,23	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....		11,68	-	0,02	11,66	0,07	2,69	4,78	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....		4,39	-	-	4,39	0,24	0,95	2,61	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługo- wa.....		1,80	0,08	-	1,73	0,08	0,38	1,05	Other service activities

^a Zgłoszone w danym roku.
^a Registered in a given year.

TABL. 17 (87). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a**
(poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)
CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a
(excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnictwo, leśnic- two, fo- wiewstwo i rybacz- two agri- culture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo construc- tion	handel; naprawa pojazdów samo- chodo- wych ^a trade; repair of motor ve- hicles ^a	transport i gospo- darka maga- zynowa transporta- tion and storage	opieka zdrowna i pomoc spo- łeczna human health and so- cial work activities
			razem total	w tym przetwó- rstwo przemy- słowe of which manu- facturing				
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY CONTACT-MODE OF INJURY								
OGÓŁEM 2005	5160	63	2177	1924	336	477	341	677
TOTAL 2010	5615	58	2126	1900	383	795	411	585
2012	5564	40	2012	1769	360	684	470	648
2013	5318	38	1910	1710	261	725	489	630
Kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi.....	177	-	92	85	17	19	7	14
<i>Contact with electrical voltage, tem- perature, hazardous substances and chemicals</i>								
w tym z niebezpiecznymi substan- cjami i preparatami chemicznymi of which hazardous substances and chemicals	42	-	22	19	7	5	1	3
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie..... <i>Drowned, buried, enveloped</i>	4	-	2	1	-	-	1	-
Zderzenie z lub uderzenie w: <i>Horizontal or vertical impact with or against:</i>								
nieruchomy obiekt..... <i>a stationary object</i>	1390	13	397	345	63	172	149	188
obiekt w ruchu..... <i>object in motion</i>	1051	9	413	381	68	175	119	60
w tym przez: of which by:								
spadający obiekt..... <i>falling object</i>	405	6	158	149	30	83	44	19
poruszający się lub transporto- wany obiekt..... <i>moving or transported object</i>	222	-	85	80	10	40	34	11
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym..... <i>Contact with sharp, pointed, rough, coarse material agent</i>	1018	8	497	463	39	127	31	158
w tym kontakt z przedmiotem ostrym..... <i>of which contact with sharp mate- rial agent</i>	615	3	357	344	18	91	13	46
Uwięzienie, zmiżdżenie..... <i>Trapped, crushed</i>	319	2	190	177	16	43	23	6
Obciążenie fizyczne lub psychiczne <i>Physical or mental strain</i>	586	1	147	116	27	94	72	73
w tym obciążenie układu mięśniowo-szkieletowego..... <i>of which physical stress on the muscular-skeletal system</i>	518	1	125	99	23	87	67	65

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 17 (87). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (dok.)**
CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnictwo, leśnic- two, lo- wiewtwo i rybactwo agri- culture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo construc- tion	handel; naprawa pojazdów samo- chodo- wych ^Δ trade; repair of motor ve- hicles ^Δ	transport i gospo- darka maga- zynowa transporta- tion and storage	opieka zdrow- otna i pomoc spo- łeczna human health and so- cial work activities
			razem total	w tym przetwó- rstwo przemy- słowe of which manu- facturing				
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY (dok.) CONTACT-MODE OF INJURY (cont.)								
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia	133	2	7	2	1	4	38	37
<i>Aggression of human or animal</i>								
Pozostałe	640	3	165	140	30	91	49	94
<i>Others</i>								
PRZYCZYNY WYPADKÓW CAUSES OF ACCIDENTS								
O GÓŁEM 2005	9057	118	4073	3640	689	874	512	1070
TOTAL 2010	10876	106	4496	4005	830	1608	700	914
2012	10501	79	4127	3587	739	1418	859	1030
2013	9921	70	3906	3493	575	1341	884	1029
Niewłaściwy stan czynnika material- nego	890	10	385	352	61	98	82	82
<i>Inappropriate condition of material objects/agents</i>								
Niewłaściwa organizacja: <i>Inappropriate organization of:</i>								
pracy	405	3	220	192	31	47	22	28
<i>work</i>								
stanowiska pracy	464	2	232	206	31	84	36	18
<i>work post</i>								
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym	697	6	360	322	44	106	48	42
<i>Absence or inappropriate use of material objects/agents</i>								
Nieużywanie sprzętu ochronnego	147	1	76	72	14	24	4	3
<i>Not using protective equipment</i>								
Niewłaściwe samowolne zachowa- nie się pracownika	669	4	370	335	24	84	69	38
<i>Inappropriate wilful employee action</i>								
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika ^b	172	4	48	41	11	29	12	14
<i>Inappropriate mental-physical condition of employee^b</i>								
Nieprawidłowe zachowanie się pracownika	5513	36	1974	1761	312	772	538	588
<i>Incorrect employee action</i>								
Inne	964	4	241	212	47	97	73	216
<i>Others</i>								

^a Zgłoszone w danym roku. ^b Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

^a Registered in a given year. ^b Caused by, i.a.: sudden illness, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 18 (88). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE^a**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS
IN AGRICULTURE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	1911	1453	1339	1459	TOTAL
w tym wypadki śmiertelne	12	9	11	8	of which fatal accidents
Wydarzenia powodujące urazy:					Events causing injury:
upadek osób	910	744	667	767	persons falling
uderzenie lub przygniecenie przez spadające przedmioty	147	108	111	135	persons hit or crushed by falling objects
przejechanie, uderzenie, pochwylenie przez środki transportu w ruchu	74	23	29	29	persons run over, hit or caught by moving means of transport
pochwylenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń ...	263	220	213	190	persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment
uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta	226	180	158	164	persons hit, crushed or bitten by animals
działanie skrajnych temperatur	11	13	7	6	influence of extreme temperatures
działanie materiałów szkodliwych	10	2	6	2	influence of hazardous materials
inne wydarzenia	270	163	148	166	other events

^a Którym wypłacono jednorazowe odszkodowania.

Źródło: dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Who received one-off accident compensations.

Source: data of the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 19 (89). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Zagrożenie Hazard								
	Ogółem Grand total		związane connected with				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery		
	ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	ze środowiskiem pracy work environment	z uciążliwością pracy strenuous conditions	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	
	na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed								
OGÓŁEM	2005	77,6	62,0	52,0	40,0	17,3	15,3	8,3	6,7
TOTAL	2010	62,0	50,1	35,8	28,5	18,0	14,6	8,2	6,9
	2012	65,1	51,2	32,7	25,2	23,9	18,8	8,5	7,2
	2013	64,4	52,1	34,2	26,2	20,4	17,8	9,9	8,2
sektor publiczny		56,7	50,9	24,7	19,7	28,4	28,0	3,6	3,2
public sector									
sektor prywatny		66,5	52,5	36,7	27,9	18,3	15,1	11,5	9,5
private sector									

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne działu „Rynek pracy – Warunki pracy”, ust. 8.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes to the chapter „Labour market – Work conditions”, item 8.

TABL. 19 (89). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard					
			związane connected with				czynnikami me- chanicznymi zwią- zanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particu- larly dangerous machinery	
	ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous condi- tions					
	ogółem grand total	w tym przez jed- ną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jed- ną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jed- ną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jed- ną grupę czynni- ków of which one group of factors
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	48,4	18,6	22,9	3,5	6,9	-	18,6	15,1
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł	90,0	71,6	50,3	39,0	26,0	21,9	13,6	10,7
<i>Industry</i>								
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	89,0	69,2	53,3	41,4	20,3	15,7	15,4	12,1
Budownictwo	52,6	29,2	23,4	9,6	18,1	10,9	11,0	8,7
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	23,1	21,3	10,8	9,1	3,6	3,6	8,6	8,6
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	56,2	47,2	11,4	2,4	37,6	37,6	7,2	7,2
Informacja i komunikacja	4,4	-	4,4	-	-	-	-	-
<i>Information and communication</i>								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	20,7	19,4	16,7	15,4	1,3	1,3	2,6	2,6
<i>Professional, scientific and technical activities</i>								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	32,0	32,0	-	-	24,7	24,7	7,4	7,4
<i>Administrative and support service activities</i>								
Edukacja	19,4	19,4	17,7	17,7	1,6	1,6	0,2	0,2
<i>Education</i>								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	50,9	47,5	27,7	25,3	22,8	22,2	0,5	0,1
<i>Human health and social work activities</i>								

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne działu „Rynek pracy – Warunki pracy”, ust. 8.

^Δ Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes to the chapter „Labour market – Work conditions”, item 8.

TABL. 20 (90). **ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO^a W 2013 R.**
PAID EMPLOYEES ON POSITION FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK WAS DONE^a IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego <i>Evaluation of occupational risk</i>	Wyeliminowanie lub ograniczenie ryzyka zawodowego <i>Elimination or limitation of occupational risk</i>	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego <i>Appliance of means to elimination or limitation of occupational risk</i>		
			techniczne <i>technical</i>	organizacyjne <i>organizational</i>	ochrony indywidualnej <i>individuality protection</i>
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości <i>per 1000 paid employees of total surveyed</i>					
OGÓŁEM..... TOTAL	338,3	127,6	36,6	51,7	75,7
sektor publiczny	249,5	102,9	14,8	29,0	66,0
<i>public sector</i>					
sektor prywatny	362,0	134,2	42,4	57,7	78,3
<i>private sector</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	234,1	139,1	13,8	35,0	117,1
Przemysł..... <i>Industry</i>	341,1	150,7	43,9	59,6	87,7
w tym przetwórstwo przemysłowe .. <i>of which manufacturing</i>	344,1	157,4	49,2	61,7	93,1
Budownictwo..... <i>Construction</i>	379,4	176,4	70,8	73,4	105,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	447,9	79,6	27,1	44,1	51,5
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	347,5	148,0	53,7	55,2	108,8
Informacja i komunikacja..... <i>Information and communication</i>	190,7	23,7	6,5	11,4	10,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... <i>Professional, scientific and technical activities</i>	249,0	27,3	1,3	13,7	12,3
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	122,0	219,7	17,6	165,2	65,6
Edukacja	48,6	5,5	-	4,3	0,3
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	293,3	114,6	15,8	30,3	63,3
Pozostała działalność usługowa..... <i>Other service activities</i>	71,4	34,0	-	34,0	-

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne działu „Rynek pracy – Warunki pracy”, ust. 8.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes to the chapter „Labour market – Work conditions”, item 8.

TABL. 21 (91). **CHOROBY ZAWODOWE**
OCCUPATIONAL DISEASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba przypadków <i>Number of cases</i>		SPECIFICATION	
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	na 100 tys. zatrudnionych <i>per 100 thous. paid employees</i>		
O G Ó Ł E M	2005	144	25,4	TOTAL
	2010	60	10,0	
	2012	50	8,2	
	2013	59	9,9	
Zatrucia ostre albo przewlekłe lub ich następstwa	1	0,2		<i>Acute and chronic intoxications and their sequels</i>
Pylice płuc	6	1,0		<i>Pneumoconioses</i>
Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu	-	-		<i>Diseases of pleura or pericardium induced by asbestos dust</i>
Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli, z trwałym upośledzeniem sprawności wentylacyjnej płuc	1	0,2		<i>Chronic obstructive bronchitis which causes airflow limitation</i>
Astma oskrzelowa	9	1,5		<i>Bronchial asthma</i>
Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	-	-		<i>Extrinsic allergic alveolitis</i>
Alergiczny nieżyt nosa	6	1,0		<i>Allergic rhinitis</i>
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym	6	1,0		<i>Chronic diseases of vocal organ related to excessive vocal effort</i>
Choroby wywołane działaniem promieniowania jonizującego	-	-		<i>Diseases caused by ionizing radiation</i>
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi	-	-		<i>Malignant neoplasms induced by human carcinogens present in work environment</i>
Choroby skóry	6	1,0		<i>Skin diseases</i>
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	2	0,3		<i>Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed</i>
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	4	0,7		<i>Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way the job is performed</i>
Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem	4	0,7		<i>Bilateral permanent noise-induced hearing loss of cochlear or sensorineural type</i>
Zespół wibracyjny	1	0,2		<i>Vibration syndrome</i>
Choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi	1	0,2		<i>Diseases of visual system induced by physical, chemical or biological agents</i>
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	12	2,0		<i>Infectious and parasitic diseases or their sequels</i>

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

S o u r c e: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 22 (92). **KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŹLIWYCH^a**
 Stan w dniu 31 XII
PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Posiłki profilaktyczne Preventive food	Napoje Drinks	Inne środki odżywcze Other nutrition	Dodatki pieniężne Special pay	Skrócony czas pracy Short-time work	Dodatkowe urlopy Extra leaves	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach ^b Entitlements arising from work in particular conditions ^b
OGÓŁEM 2005	25478	74882	8206	37337	2318	3929	28368
TOTAL 2010	23511	32623	4576	24265	1934	3095	1368
2012	22650	43673	3816	22218	1528	2860	1768
2013	20417	43159	3269	19064	2044	2924	1857
sektor publiczny..... public sector	5203	12719	687	5187	1635	2548	962
sektor prywatny..... private sector	15214	30440	2582	13877	409	376	895
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... Agriculture, forestry and fishing	689	555	-	65	-	3	-
Przemysł..... Industry	14462	28982	2771	14331	433	325	985
w tym przetwórstwo przemysłowe .. of which manufacturing	6683	20225	1325	3779	186	180	65
Budownictwo..... Construction	2714	3323	414	333	2	6	1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^a Trade; repair of motor vehicles ^a	578	1290	6	544	2	13	7
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	1299	5296	78	2368	180	2369	83
Informacja i komunikacja..... Information and communication	2	25	-	7	-	2	-
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... Professional, scientific and technical activities	24	45	-	518	-	-	-
Administrowanie i działalność wspierająca ^a Administrative and support service activities	165	23	-	12	-	4	-
Edukacja..... Education	19	120	-	885	-	2	6
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	465	3500	-	1	1427	200	775

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne działu „Rynek pracy – Warunki pracy”, ust. 8. ^b Lub w szczególnym charakterze.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes to the chapter „Labour market – Work conditions”, item 8. ^b Or particular character.

TABL. 23 (93). ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHORÓB ZAWODOWYCH^a
 OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS^a

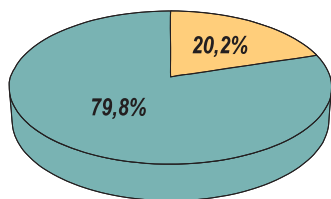
WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba świadczeń Number of benefits		Koszt świadczeń w tys. zł The cost of benefits in thous. zł		Średni koszt świadczeń w zł na 1 świadczenie Average cost of bene- fits in zł per 1 benefit		
	razem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupa- tional ac- cidents compen- sations	razem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupa- tional ac- cidents compen- sations	razem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupa- tional ac- cidents compen- sations	
OGÓŁEM	2005	1000	943	2388,4	2097,8	2388,4	2224,6
	2010	656	635	2162,3	1984,2	3296,2	3124,7
	2012	571	545	2096,8	1984,8	3672,2	3641,8
	2013	1037	986	3706,8	3467,5	3574,5	3516,7
sektor publiczny public sector		317	303	1007,2	922,1	3177,3	3043,2
sektor prywatny private sector		720	683	2699,6	2545,4	3749,4	3726,8
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... Agriculture, forestry and fishing		12	11	66,1	59,1	5508,3	5372,7
Przemysł..... Industry		554	516	2003,2	1846,2	3615,9	3577,9
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		475	446	1544,9	1432,9	3252,4	3212,8
Budownictwo..... Construction		74	72	311,4	306,6	4208,1	4258,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		96	96	317,6	317,6	3308,3	3308,3
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		91	90	341,5	334,3	3752,7	3714,4
Informacja i komunikacja..... Information and communication		3	3	2,4	2,4	800,0	800,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... Professional, scientific and technical activities		6	6	13,2	13,2	2200,0	2200,0
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		12	12	98,8	98,8	8233,3	8233,3
Edukacja Education		27	25	83,8	70,1	3103,7	2804,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... Human health and social work activities		162	155	468,8	419,2	2893,8	2704,5

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne do rozdziału „Rynek pracy – Warunki pracy”, ust. 8.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes to the chapter „Labour market – Work conditions”, item 8.

STRUKTURA PRACUJĄCYCH^a W 2013 R.
Stan w dniu 31 XII
STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS^a IN 2013
As of 31 XII

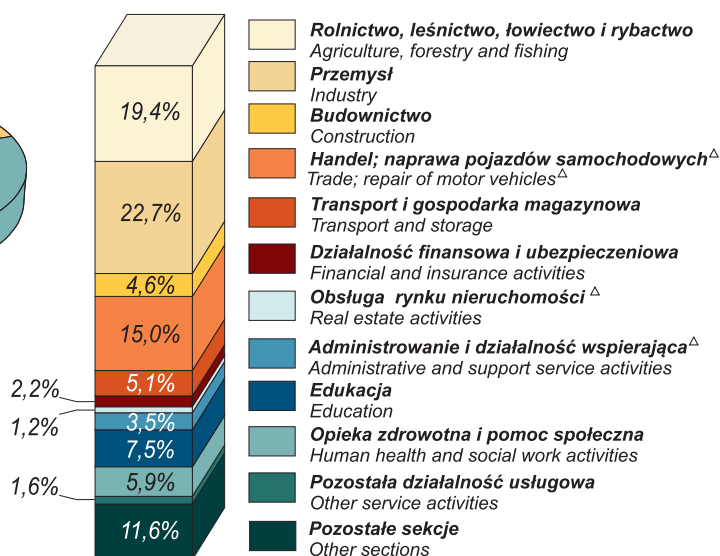
WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI
BY OWNERSHIP SECTORS



Sektor publiczny
Public sector

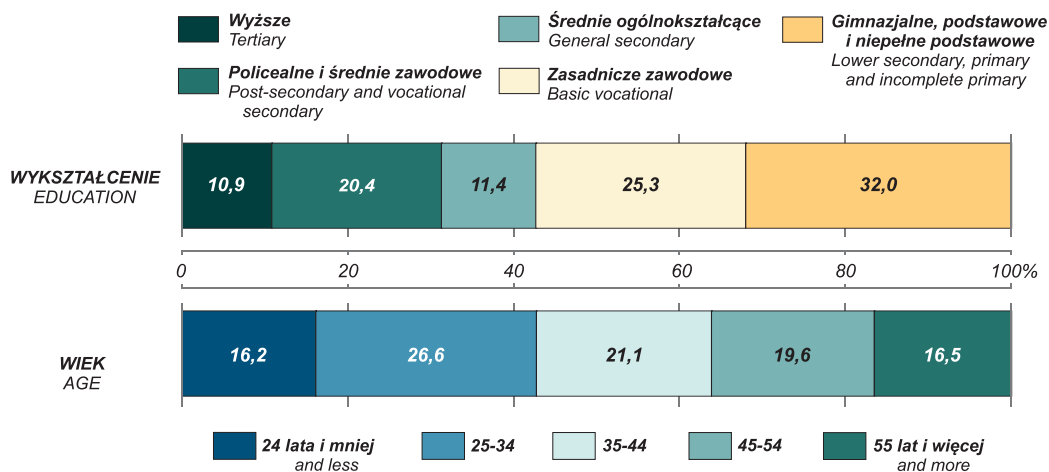
Sektor prywatny
Private sector

WEDŁUG SEKCJI
BY SECTIONS

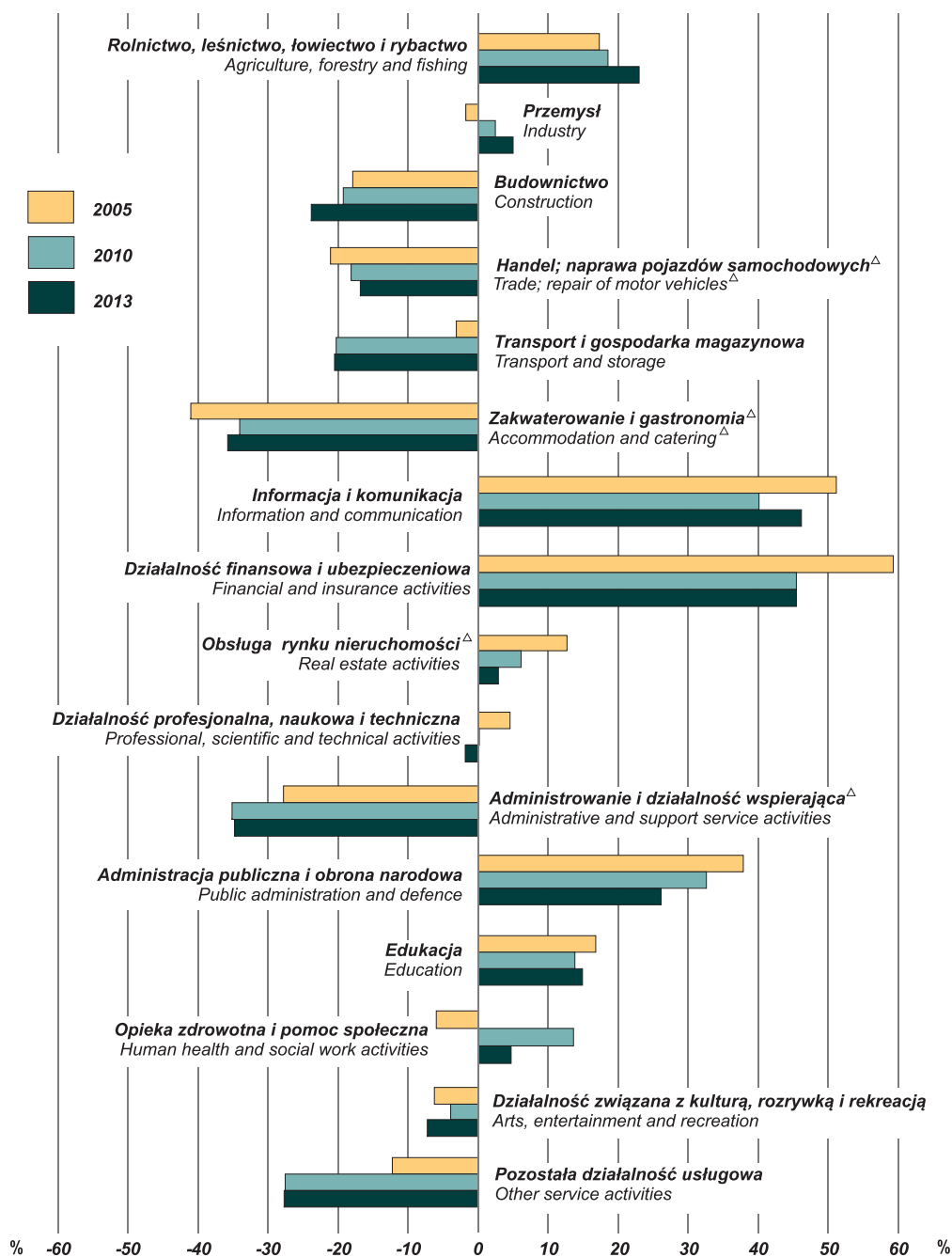


^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (dane szacunkowe).
^a By actual workplace and kind of activity; with the employed persons on private farms in agriculture (estimated date).

STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH
WEDŁUG WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W 2013 R.
Stan w dniu 31 XII
STRUCTURE OF REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS
BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN 2013
As of 31 XII



**ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH WYNAGRODZEŃ W WYBRANYCH SEKCJACH
OD PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W WOJEWÓDZTWIE^a**
**RELATIVE DEVIATION OF AVERAGE WAGES AND SALARIES IN SELECTED SECTIONS
FROM THE AVERAGES AND SALARIES IN VOIVODSHIP^a**



^a Dotyczy miesięcznych wynagrodzeń brutto.
^a Concern monthly gross wages and salaries.

DZIAŁ VII

WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne)** przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

2. Dane o wynagrodzeniach podaje się w **ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz od 1999 r. ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzonymi ustawą z dnia 13 X 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późniejszymi zmianami).

3. Dane w tabl. 2-5 opracowano na podstawie reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2012 r. Dane dotyczą zatrudnionych, którzy otrzymali wynagrodzenie za cały miesiąc, bez zatrudnionych w organizacjach: społecznych, politycznych, związkach zawodowych i innych. Do obliczenia wynagrodzenia przyjęto sumę wypłat wynagrodzeń osobowych za badany miesiąc z uwzględnieniem wypłat dokonanych za okresy dłuższe niż miesiąc w przeliczeniu na jeden miesiąc (np. 1/3 premii kwartalnej, 1/12: nagród i premii rocznych, wypłat z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz honorariów).

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych — OFE.

CHAPTER VII

WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

1. **The average monthly (nominal) wages and salaries per paid employee** were calculated assuming:

- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
- payments from profit and balance surplus in co-operatives,
- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,
- fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television program producers.

2. Data regarding wages and salaries are given **in gross terms**, i.e. including deductions for personal income taxes and since 1999 also employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) introduced with the Law on the Social Security System, dated 13 X 1998 (Journal of Laws No. 137, item 887, with later amendments).

3. Data in tables 2-5 were compiled on the basis of sample survey structure of wages and salaries by occupations for October 2012. Data concern paid employees, who received wages and salaries for the whole month, excluding paid employees in social and political organizations, trade unions and others. For calculating wages and salaries the sum of the following were assumed payments of personal wages and salaries for the reference month including payments made for periods longer than one month calculated per month (e.g. 1/3 of quarterly premiums, 1/12 of: annual prizes and premiums, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities and fees).

Social security benefits

1. Information regarding **retirement pay and pension benefits** (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of the appropriated allocation as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures), and since 2009 from the sources gathered in the open pension funds — OFE.

Information regarding **retirement pay and pension**

Informacje o świadczeniach **emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

2. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

- 1) pracownicy;
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
- 4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
- 5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
- 6) duchowni;
- 7) żołnierze zawodowi;
- 8) funkcjonariusze bezpieczeństwa publicznego, tj.: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej oraz b. Urzędu Ochrony Państwa;
- 9) funkcjonariusze służby więziennej;
- 10) rolnicy indywidualni;
- 11) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombatanci oraz od 1991 r. osoby represjonowane.

3. **Świadczenia emerytalne i rentowe** (renty wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

- 1) emerytury;
- 2) renty z tytułu niezdolności do pracy;
- 3) renty rodzinne.

4. **Świadczenia emerytalne i rentowe** nie obejmują wypłat i rent wypłacanych na mocy umów międzynarodowych.

5. **Świadczenia emerytalne i rentowe** obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m. in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy. Od 1995 r. świadczenia nie obejmują zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych wypłacanych emerytom i rencistom na członków ich rodzin.

6. Dane dotyczące **przeciętnej miesięcznej emerytury i renty** obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

7. Dane o przeciętnych świadczeniach emerytalno-rentowych podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

benefits for farmers concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the appropriated allocation as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditures) and also from the sources which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

2. Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement pay and pensions:

- 1) employed persons;
- 2) outworkers;
- 3) members of agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives;
- 4) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;
- 5) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);
- 6) clergy;
- 7) professional soldiers;
- 8) the public safety functionaries, i.e., the Police, the Internal Security Agency and Foreign Intelligence Agency, the Central Anticorruption Bureau, the Border Guard, the Government Protection Bureau, the State Fire Service, as well as the former Office of State Protection;
- 9) penitentiary staff functionaries;
- 10) farmers;
- 11) war and military invalids, combatants as well as since 1991 repressed persons.

3. **Retirement pay and pension benefits** (pensions also paid due to accidents at work and job-related illnesses) include:

- 1) retirement pay;
- 2) pensions resulting from an inability to work;
- 3) family pensions.

4. **Retirement pay and pension benefits** do not include payments of retirement pays and pensions arising out of international agreements.

5. **Retirement pay and pension benefits** include the amount of benefits due (current and compensatory) taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of earning revenue from work. Since 1995 benefits do not include family and nursing benefits paid to persons receiving retirement pay and pensions for their families.

6. Data regarding the **average monthly retirement pay and pension** are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

7. Data concerning average retirement pay and pension benefits are presented **in gross terms**, i.e., including deductions for personal income taxes.

Wynagrodzenia

Wages and salaries

TABL. 1 (94). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons	
	w zł		in zł			
O G Ó Ł E M	2052,90	2877,62	3194,30	3315,58	3510,20	T O T A L
w tym:						of which:
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2408,75	3411,53	4034,26	4079,42	4315,63	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	2017,35	2949,08	3327,37	3481,33	3604,05	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	1717,73	2464,77	2734,75	2877,32	2964,42	of which manufacturing
Budownictwo	1685,06	2322,96	2525,99	2525,25	2825,24	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^A	1620,14	2356,01	2646,06	2757,81	3084,84	Trade; repair of motor vehicles ¹
Transport i gospodarka magazynowa	1988,99	2294,14	2528,02	2636,33	2866,97	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^A	1210,45	1897,25	2070,25	2129,46	2289,58	Accommodation and catering ¹
Informacja i komunikacja	3103,96	4033,12	4604,89	4847,56	5247,35	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3271,37	4185,78	4758,14	4824,97	5046,68	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^A	2314,06	3054,64	3378,52	3413,61	3506,21	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2146,59	2878,85	3169,79	3254,69	3747,40	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^A	1482,38	1865,56	2259,10	2160,95	2153,25	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.....	2831,12	3817,17	4069,31	4183,13	4183,12	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	2398,41	3275,55	3648,50	3810,84	3826,01	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1930,52	3270,18	3340,55	3472,91	3545,73	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....	1924,68	2764,61	2952,09	3075,31	3112,73	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	1801,73	2084,74	2190,85	2396,53	2141,25	Other service activities

TABL. 2 (95). **ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.²**
PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012²

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem total	mężczy- źni men	kobiety women	ogółem total	mężczy- źni men	kobiety women	ogółem total	mężczy- źni men	kobiety women
a – w tys. osób in thous. person									
b – w odsetkach in percent									
OGÓŁEM TOTAL									
OGÓŁEM a	493,8	252,4	241,4	173,8	57,3	116,5	320,0	195,1	124,9
TOTAL b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WYNAGRODZEŃ³ USTALONYCH NA PODSTAWIE KROTNOŚCI PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO (PW=3895,72 zł) DLA POLSKI

BY WERE DETERMINED ON THE BASIC OF MULTIPLICATION OF AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES³ (PW=3895,72 zł) FOR POLAND

Do 1500,00 zł	Do 1500,00 zł	a	53,0	26,8	26,2	0,9	0,1	0,8	52,1	26,7	25,4
zł and less	zł and less	b	10,7	10,6	10,9	0,5	0,2	0,7	16,3	13,7	20,4
1500,01–1947,86	1500,01–50% PW	a	47,9	22,7	25,2	9,1	2,4	6,7	38,8	20,3	18,5
		b	9,7	9,0	10,4	5,2	4,2	5,8	12,1	10,4	14,8
1947,87–2610,13	50–67% PW	a	91,4	44,1	47,3	31,0	9,3	21,7	60,4	34,8	25,6
		b	18,5	17,5	19,6	17,8	16,3	18,6	18,9	17,8	20,5
2610,14–2921,79	67–75% PW	a	44,6	22,9	21,7	16,9	6,1	10,8	27,7	16,8	10,9
		b	9,0	9,1	9,0	9,7	10,7	9,3	8,6	8,6	8,7
2921,80–3895,72	75–100% PW	a	111,5	56,8	54,7	49,5	16,3	33,2	62,0	40,5	21,5
		b	22,6	22,4	22,8	28,5	28,5	28,4	19,4	20,8	17,3
3895,73–4869,65	100–125% PW	a	62,8	30,4	32,4	33,6	10,2	23,4	29,2	20,2	9,0
		b	12,7	12,1	13,4	19,4	17,9	20,0	9,1	10,3	7,2
4869,66–5843,58	125–150% PW	a	31,1	15,6	15,5	15,6	5,1	10,5	15,5	10,5	5,0
		b	6,3	6,2	6,4	9,0	8,9	9,1	4,8	5,4	3,9
5843,59–6817,51	150–175% PW	a	18,3	10,7	7,6	6,8	2,4	4,4	11,5	8,3	3,2
		b	3,7	4,2	3,1	3,9	4,3	3,7	3,6	4,2	2,6
6817,52–7791,44	175–200% PW	a	10,2	6,6	3,6	3,4	1,4	2,0	6,8	5,2	1,6
		b	2,1	2,6	1,5	1,9	2,4	1,7	2,2	2,6	1,4
7791,45–8765,37	200–225% PW	a	7,1	4,8	2,3	1,9	0,9	1,0	5,2	3,9	1,3
		b	1,4	1,9	1,0	1,1	1,5	0,9	1,6	2,0	1,1
8765,38–9739,30	225–250% PW	a	4,5	3,0	1,5	1,7	0,9	0,8	2,8	2,1	0,7
		b	0,9	1,2	0,6	1,0	1,5	0,7	0,9	1,1	0,5
9739,31–10713,23	250–275% PW	a	2,8	2,0	0,8	1,0	0,6	0,4	1,8	1,4	0,4
		b	0,6	0,8	0,3	0,6	1,0	0,4	0,6	0,7	0,3
10713,24–11687,16	275–300% PW	a	1,8	1,2	0,6	0,7	0,5	0,2	1,1	0,7	0,4
		b	0,4	0,5	0,2	0,4	0,8	0,2	0,3	0,4	0,2
11687,17–20000,00	300% PW–20000,00zł	a	5,0	3,5	1,5	1,4	0,9	0,5	3,6	2,6	1,0
		b	1,0	1,4	0,6	0,8	1,5	0,4	1,1	1,4	0,8
Od 20000,01 zł	Od 20000,01 zł	a	1,8	1,3	0,5	0,3	0,2	0,1	1,5	1,1	0,4
zł and more	zł and more	b	0,4	0,5	0,2	0,2	0,3	0,1	0,5	0,6	0,3

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² Patrz uwagi ogólne do działu, ust. 3. ³ Obok przedziałów podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 1947,87–2610,13 zł stanowi 50–67% przeciętnego wynagrodzenia dla gospodarki narodowej); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–67% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 67,00% przeciętnego wynagrodzenia).

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² See general notes to the chapter, item 3. ³ The percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given next to ranges (e.g., the 1947,87–2610,13 zł range accounts for 50–67% of the average wage and salary for national economy); the percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50–67% range includes wages and salaries accounting for 50,01 to 67,00% of the average wage and salary).

TABL. 2 (95). **ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO
ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.² (dok.)**
**PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES
FOR OCTOBER 2012² (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	a – w tys. osób in thous. person	b – w odsetkach in percent		ogółem total	mężczy- źni men	kobiety women	ogółem total	mężczy- źni men	kobiety women

WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WYNAGRODZEŃ³ USTALONYCH NA PODSTAWIE KROTNOŚCI PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO (PW=3584,06 zł) W WOJEWÓDZTWIE

BY WERE DETERMINED ON THE BASIC OF MULTIPLICATION OF AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES³ (PW=3584,06 zł) FOR VOIVODSHIP

Do 1500,00 zł zł and less	Do 1500,00 zł zł and less	a	53,0	26,8	26,2	0,9	0,1	0,8	52,1	26,7	25,4
		b	10,7	10,6	10,9	0,5	0,2	0,7	16,3	13,7	20,4
1500,01–1792,03	1500,01–50% PW	a	30,6	14,9	15,7	4,4	1,2	3,2	26,2	13,7	12,5
		b	6,2	5,9	6,5	2,5	2,1	2,8	8,2	7,0	10,0
1792,04–2401,32	50–67% PW	a	78,1	35,8	42,3	25,5	7,1	18,4	52,6	28,7	23,9
		b	15,8	14,2	17,5	14,7	12,4	15,8	16,4	14,7	19,1
2401,33–2688,05	67–75% PW	a	41,3	22,0	19,3	14,5	5,1	9,4	26,8	16,9	9,9
		b	8,4	8,7	8,0	8,3	8,9	8,1	8,4	8,7	8,0
2688,06–3584,06	75–100% PW	a	115,6	58,6	57,0	47,1	15,7	31,4	68,5	42,9	25,6
		b	23,3	23,2	23,7	27,1	27,4	27,1	21,4	22,0	20,3
3584,07–4480,08	100–125% PW	a	72,4	36,2	36,2	37,8	12,6	25,2	34,6	23,6	11,0
		b	14,7	14,3	15,0	21,8	22,0	21,7	10,8	12,1	8,9
4480,09–5376,09	125–150% PW	a	38,8	18,6	20,2	20,4	5,9	14,5	18,4	12,7	5,7
		b	7,9	7,4	8,4	11,7	10,3	12,4	5,7	6,5	4,6
5376,10–6272,11	150–175% PW	a	21,1	11,4	9,7	9,7	3,2	6,5	11,4	8,2	3,2
		b	4,3	4,5	4,0	5,6	5,6	5,5	3,6	4,2	2,6
6272,12–7168,12	175–200% PW	a	14,4	8,9	5,5	4,7	1,8	2,9	9,7	7,1	2,6
		b	2,9	3,5	2,3	2,7	3,2	2,4	3,0	3,6	2,1
7168,13–8064,14	200–225% PW	a	8,0	5,1	2,9	2,5	1,0	1,5	5,5	4,1	1,4
		b	1,6	2,0	1,2	1,4	1,8	1,2	1,7	2,1	1,1
8064,15–8960,15	225–250% PW	a	5,8	4,0	1,8	1,7	0,9	0,8	4,1	3,1	1,0
		b	1,2	1,6	0,7	1,0	1,5	0,7	1,3	1,6	0,8
8960,16–9856,17	250–275% PW	a	3,7	2,4	1,3	1,4	0,7	0,7	2,3	1,7	0,6
		b	0,7	1,0	0,5	0,8	1,2	0,6	0,7	0,9	0,5
9856,18–10752,18	275–300% PW	a	2,4	1,7	0,7	0,8	0,5	0,3	1,6	1,2	0,4
		b	0,5	0,7	0,3	0,5	0,8	0,3	0,5	0,6	0,3
10752,19–20000,00	300% PW–20000,00	a	6,8	4,7	2,1	2,1	1,3	0,8	4,7	3,4	1,3
		b	1,4	1,9	0,8	1,2	2,3	0,6	1,5	1,7	1,0
Od 20000,01 zł zł and more	Od 20000,01 zł zł and more	a	1,8	1,3	0,5	0,3	0,2	0,1	1,5	1,1	0,4
		b	0,4	0,5	0,2	0,2	0,3	0,1	0,5	0,6	0,3

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² Patrz uwagi ogólne do działu, ust. 3. ³ Obok przedziałów podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 1792,04–2401,32 zł stanowi 50–67% przeciętnego wynagrodzenia w województwie); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–67% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 67,00% przeciętnego wynagrodzenia).

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² See general notes to the chapter, item 3. ³ The percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given next to ranges (e.g., the 1792,04–2401,32 zł range accounts for 50–67% of the average wage and salary for voivodship); the percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50–67% range includes wages and salaries accounting for 50,01 to 67,00% of the average wage and salary).

TABL. 3 (96). **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.**
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012

GRUPY ZAWODÓW ^b OCCUPATIONAL GROUPS ^b	Zatrudnieni w odsetkach Paid employees in percent			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł Average gross wages and salaries in zł		
	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
OGÓŁEM TOTAL	100,0	100,0	100,0	3584,06	3779,41	3379,79
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy Managers	7,2	7,7	6,6	7218,07	7919,63	6353,13
Specjaliści Professionals	25,6	15,9	35,7	4387,28	5067,42	4070,46
specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych <i>science and engineering professionals</i>	3,2	4,2	2,0	4888,24	5485,70	3587,04
specjaliści do spraw zdrowia <i>health professionals</i>	5,8	1,7	10,0	4367,74	6514,12	3986,72
specjaliści nauczania i wychowania <i>teaching professionals</i>	8,8	4,2	13,7	4090,65	4141,98	4074,22
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania <i>business and administration professionals</i>	6,2	3,9	8,6	4463,07	5047,00	4187,28
specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych <i>information and communications technology professionals</i>	0,7	1,3	0,2	4699,84	4785,46	4097,74
specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury <i>legal, social and cultural professionals</i>	0,9	0,6	1,2	4857,46	5166,18	4693,45
Technicy i inny średni personel Technicians and associate professionals	12,6	11,0	14,4	3604,14	4005,83	3283,31
średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych <i>science and engineering associate professionals</i>	3,0	4,6	1,4	4138,54	4417,12	3214,73
średni personel do spraw zdrowia <i>health associate professionals</i>	1,5	0,7	2,3	2965,43	3454,17	2800,87
średni personel do spraw biznesu i administracji <i>business and administration associate professionals</i>	6,9	4,4	9,5	3603,30	3899,79	3459,92

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7, pkt. 1).

^a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ^b See general notes to the Yearbook, item 7, point 1).

TABL. 3 (96). **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (cd.)**
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW ^b OCCUPATIONAL GROUPS ^b	Zatrudnieni w odsetkach Paid employees in percent			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł Average gross wages and salaries in zł		
	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
Technicy i inny średni personel (dok.)						
Technicians and associate professionals (cont.)						
średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewne	0,6	0,2	1,1	2890,17	3374,81	2771,98
<i>legal, social, cultural and related associate professionals</i>						
technicy informatycy.....	0,6	1,1	0,1	3270,79	3201,00	3871,73
<i>information and communications technicians</i>						
Pracownicy biurowi	8,9	7,5	10,5	3029,98	3013,80	3041,98
Clerks						
sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni.....	3,0	1,2	4,8	3099,57	3229,90	3065,55
<i>general and keyboard clerks</i>						
pracownicy obsługi klienta	1,1	0,3	1,9	3042,36	4068,73	2863,75
<i>customer services clerks</i>						
pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej.....	3,8	5,6	2,2	2937,40	2888,30	3066,22
<i>numerical and material recording clerks</i>						
pozostali pracownicy obsługi biura.....	1,0	0,4	1,6	3175,98	3279,60	3149,03
<i>other clerical support workers</i>						
Pracownicy usług i sprzedawcy.....	9,7	6,6	12,9	2381,74	2409,16	2367,06
Service and sales workers						
pracownicy usług osobistych.....	1,8	1,8	1,7	2123,19	2181,39	2059,74
<i>personal service workers</i>						
sprzedawcy i pokrewni.....	6,2	2,6	10,2	2512,90	2745,80	2452,41
<i>sales workers</i>						
pracownicy opieki osobistej i pokrewni.....	0,4	0,2	0,5	2173,61	2384,91	2066,80
<i>personal care workers</i>						
pracownicy usług ochrony.....	1,3	2,0	0,5	2155,08	2194,97	1982,53
<i>protective services workers</i>						
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	0,2	0,2	0,1	1927,99	2103,89	1637,78
Skilled agricultural, forestry and fishery workers						

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7, pkt. 1).

^a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ^b See general notes to the Yearbook, item 7, point 1).

TABL. 3 (96). **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (dok.)**
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES
BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW ^b OCCUPATIONAL GROUPS ^b	Zatrudnieni w odsetkach Paid employees in percent			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł Average gross wages and salaries in zł		
	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	15,2	23,6	6,4	2801,47	3036,82	1898,43
Craft and related trades workers						
robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)..... <i>building and related trades workers, excluding electricians</i>	2,3	4,4	0,1	2706,31	2705,15	2782,65
robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni..... <i>metal, machinery and related trades workers</i>	5,7	10,9	0,3	3205,32	3222,49	2502,98
rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni..... <i>handicraft and printing workers</i>	0,9	1,2	0,6	2702,39	2934,07	2242,16
elektrycy i elektronicy..... <i>electrical and electronic trades workers</i>	2,0	3,6	0,3	3685,94	3743,87	3034,58
robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni..... <i>food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers</i>	4,3	3,5	5,1	1916,80	2173,26	1735,23
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	12,2	20,6	3,4	3066,78	3154,55	2515,98
Plant and machine operators and assemblers						
operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych <i>stationary plant and machine operators</i>	5,0	7,5	2,2	3260,26	3487,84	2482,86
monterzy..... <i>assemblers</i>	1,6	2,3	0,9	3214,50	3492,90	2438,38
kierowcy i operatorzy pojazdów <i>drivers and mobile plant operators</i>	5,6	10,8	0,3	2854,07	2849,11	3067,64
Pracownicy przy pracach prostych	8,4	6,9	10,0	2191,80	2411,88	2032,06
Elementary occupations						
w tym: of which:						
robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie..... <i>agricultural, forestry and fishery labourers</i>	0,0	0,0	-	3188,47	3188,47	-
robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie..... <i>labourers in mining, industry, construction and transportation</i>	3,4	4,2	2,3	2465,22	2558,58	2283,07

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7, pkt. 1).

^a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ^b See general notes to the Yearbook, item 7, point 1).

TABL. 4 (97). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.¹
 AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012¹

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	
a – w zł in zł										
b – ogółem = 100,0 total = 100,0										
OGÓŁEM TOTAL										
OGÓŁEM	a	3584,06	3779,41	3379,79	3887,52	4150,00	3758,53	3419,20	3670,63	3026,19
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL										
Wyższe ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym <i>Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with master degree, physician degree or equivalent</i>	a	4950,53	5833,89	4465,87	4655,72	5247,53	4421,75	5393,43	6375,48	4553,99
	b	138,1	154,4	132,1	119,8	126,4	117,6	157,7	173,7	150,5
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym <i>Tertiary with engineer degree, licentiate (bachelor), economist with diploma or equivalent</i>	a	4109,07	4872,85	3335,55	3755,68	4152,51	3600,16	4257,57	5015,78	3137,66
	b	114,6	128,9	98,7	96,6	100,1	95,8	124,5	136,6	103,7
Policealne <i>Post-secondary</i>	a	3155,49	3249,70	3108,62	3313,56	3549,94	3259,98	3056,61	3167,93	2974,52
	b	88,0	86,0	92,0	85,2	85,5	86,7	89,4	86,3	98,3
Średnie zawodowe <i>Vocational secondary</i>	a	3153,66	3409,19	2833,57	3241,85	3458,98	3131,11	3119,19	3398,94	2618,80
	b	88,0	90,2	83,8	83,4	83,3	83,3	91,2	92,6	86,5
Średnie ogólnokształcące <i>General secondary</i>	a	2915,44	3212,83	2669,42	3073,59	3337,13	2957,85	2867,87	3189,87	2549,53
	b	81,3	85,0	79,0	79,1	80,4	78,7	83,9	86,9	84,2
Zasadnicze zawodowe..... <i>Basic vocational</i>	a	2643,55	2889,77	2026,20	2716,42	3070,32	2147,73	2627,71	2856,91	1987,77
	b	73,8	76,5	60,0	69,9	74,0	57,1	76,9	77,8	65,7
Gimnazjalne..... <i>Lower secondary</i>	a	2287,32	2235,68	2742,00	1996,69	1996,69	-	2291,91	2239,89	2742,00
	b	63,8	59,2	81,1	51,4	48,1	-	67,0	61,0	90,6
Podstawowe i niepełne podstawowe <i>Primary and incomplete primary</i>	a	2559,09	2774,55	2135,71	2488,82	2886,01	2147,06	2579,49	2753,78	2129,36
	b	71,4	73,4	63,2	64,0	69,5	57,1	75,4	75,0	70,4

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 4 (97). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. ¹ (dok.)
 AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women

a – w zł
in zł
b – ogółem = 100,0
total = 100,0

WEDŁUG WIEKU
BY AGE

24 lata i mniej..... and less	a	2401,78	2395,26	2412,87	2386,32	2518,41	2298,90	2403,63	2386,36	2436,71
	b	67,0	63,4	71,4	61,4	60,7	61,2	70,3	65,0	80,5
25–34	a	3287,65	3454,81	3088,69	3341,19	3562,93	3222,53	3270,11	3434,47	3015,97
	b	91,7	91,4	91,4	85,9	85,9	85,7	95,6	93,6	99,7
35–44	a	3826,25	4154,86	3501,73	4044,92	4363,94	3905,40	3712,49	4099,43	3139,13
	b	106,8	109,9	103,6	104,0	105,2	103,9	108,6	111,7	103,7
45–54	a	3724,18	3968,09	3534,86	3977,47	4171,13	3903,55	3500,40	3882,51	2974,75
	b	103,9	105,0	104,6	102,3	100,5	103,9	102,4	105,8	98,3
55–59	a	3739,30	3888,88	3594,56	4007,15	4276,28	3858,96	3520,79	3702,86	3243,88
	b	104,3	102,9	106,4	103,1	103,0	102,7	103,0	100,9	107,2
60–64	a	4105,28	4137,70	3902,83	4650,56	4721,71	4414,22	3690,07	3771,36	2558,05
	b	114,5	109,5	115,5	119,6	113,8	117,4	107,9	102,7	84,5
65 lat i więcej	a	5614,18	6232,37	3919,26	6728,35	7126,61	5617,26	4375,05	5228,07	2080,74
and more	b	156,6	164,9	116,0	173,1	171,7	149,5	128,0	142,4	68,8

WEDŁUG STAŻU PRACY
BY WORK SENIORITY

Do 1,9 roku	a	2460,79	2462,17	2459,27	2661,36	2834,96	2575,62	2411,69	2409,30	2414,87
and less	b	68,7	65,1	72,8	68,5	68,3	68,5	70,5	65,6	79,8
2,0–4,9	a	2934,44	3065,97	2778,18	3216,34	3526,36	3025,67	2857,92	2984,89	2677,46
	b	81,9	81,1	82,2	82,7	85,0	80,5	83,6	81,3	88,5
5,0–9,9	a	3432,88	3630,10	3197,16	3529,41	3770,03	3404,03	3399,81	3603,33	3076,54
	b	95,8	96,0	94,6	90,8	90,8	90,6	99,4	98,2	101,7
10,0–14,9	a	3799,85	4075,81	3481,23	4116,11	4492,91	3916,84	3685,09	3989,25	3219,63
	b	106,0	107,8	103,0	105,9	108,3	104,2	107,8	108,7	106,4
15,0–19,9	a	3837,17	4068,19	3606,53	4105,99	4491,05	3945,32	3711,93	3970,74	3331,46
	b	107,1	107,6	106,7	105,6	108,2	105,0	108,6	108,2	110,1
20 lat i więcej	a	3833,61	4069,27	3613,90	4028,85	4270,49	3912,50	3644,97	3969,71	3080,93
and more	b	107,0	107,7	106,9	103,6	102,9	104,1	106,6	108,1	101,8

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 5 (98). **MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (DECYLE) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH¹ WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW² WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.**
DECILE EARNINGS (THE UPPER LIMITS OF GROSS WAGES AND SALARIES RECEIVED BY DECILE) PAID EMPLOYMENT¹ BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS² FOR OCTOBER 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile)									
	pierwszej first	drugiej second	trzeciej third	czwartej fourth	piątej (me- diana) fifth (me- dian)	szóstej sixth	siódmej seventh	ósmej eight	dziewiątej ninth	
	w zł in zł									
OGÓŁEM.....	a	1498,62	1924,78	2309,67	2646,73	2987,43	3382,74	3857,25	4541,36	5937,41
TOTAL	b	1498,83	1969,87	2382,39	2704,95	3047,20	3458,75	3961,13	4802,65	6521,08
	c	1498,40	1901,26	2243,12	2580,05	2930,08	3309,44	3745,27	4360,45	5392,63
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy <i>Public government representatives senior officials and managers</i>	a	2641,25	3519,12	4240,98	4944,58	5525,83	6317,26	7399,26	9133,23	13033,25
	b	2483,09	3502,89	4419,85	5032,04	5811,29	6863,28	8440,32	10861,89	15102,31
	c	2776,43	3526,36	4135,63	4733,89	5294,88	5873,61	6603,13	7798,14	10097,15
Specjaliści..... <i>Professionals</i>	a	2374,03	2793,89	3162,72	3496,62	3875,28	4281,41	4709,19	5414,63	6865,66
	b	2416,74	2923,36	3384,08	3825,72	4315,52	4893,06	5622,74	6704,41	8659,13
	c	2355,55	2758,71	3092,48	3393,69	3714,14	4107,57	4476,02	4946,90	5922,71
Technicy i inny średni personel..... <i>Technicians and associate professionals</i>	a	1790,95	2279,85	2592,32	2929,59	3241,85	3590,29	3984,66	4549,48	5655,36
	b	1727,07	2332,61	2793,06	3210,20	3625,73	4070,83	4516,63	5296,53	6639,02
	c	1853,78	2251,12	2521,63	2783,24	3036,71	3331,20	3629,62	4007,52	4807,10
Pracownicy biurowi..... <i>Clerks</i>	a	1597,57	2027,31	2259,78	2493,95	2734,69	2988,77	3297,90	3736,38	4527,64
	b	1518,48	2016,20	2244,65	2468,32	2658,00	2917,68	3262,84	3722,68	4656,58
	c	1647,57	2034,62	2279,05	2539,87	2789,38	3034,37	3315,14	3745,79	4461,27
Pracownicy usług i sprzedawcy <i>Service and sales workers</i>	a	1488,99	1498,31	1616,74	1854,62	2104,30	2382,42	2692,96	3081,43	3585,86
	b	1492,79	1551,49	1670,64	1935,48	2187,16	2416,77	2682,19	3042,69	3424,22
	c	1487,73	1495,80	1590,10	1822,11	2052,97	2373,40	2701,74	3109,47	3655,23
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy <i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>	a	1484,18	1488,36	1492,53	1496,70	1580,29	1766,58	1912,65	2335,01	2598,65
	b	1486,29	1492,57	1498,86	1690,45	1771,77	1795,96	2330,01	2524,56	3670,01
	c	1482,70	1485,38	1488,07	1490,75	1493,44	1496,12	1498,81	1803,76	2180,98
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy <i>Craft and related trades workers</i>	a	1488,34	1496,95	1767,62	2179,29	2521,12	2884,74	3234,48	3731,71	4533,77
	b	1491,94	1688,55	2146,89	2495,52	2809,51	3098,62	3489,76	3974,57	4820,36
	c	1483,79	1487,82	1491,85	1495,87	1499,90	1678,15	1980,55	2305,39	2874,95
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń <i>Plant and machine operators and assemblers</i>	a	1499,60	1886,23	2277,26	2514,15	2762,73	3039,52	3370,36	3783,27	4669,65
	b	1499,26	1898,76	2327,23	2582,36	2846,79	3135,58	3467,62	3883,75	4966,19
	c	1528,18	1744,89	2106,82	2257,82	2433,57	2572,84	2772,57	2986,33	3494,82
Pracownicy przy pracach prostych <i>Elementary occupations</i>	a	1489,82	1500,31	1706,36	1873,58	2016,45	2189,72	2368,63	2649,43	3150,96
	b	1490,51	1517,07	1772,96	1998,93	2262,88	2504,24	2800,87	3093,91	3610,04
	c	1489,38	1499,11	1675,68	1832,20	1944,47	2060,05	2207,30	2343,69	2611,42

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7, pkt. 1).

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² See general notes to the Yearbook, item 7, point 1).

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

Social security benefits

TABL. 6 (99). **EMERYCI I RENCISCI^a**
RETIREEES AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	660643	653810	626689	617811	T O T A L
Pobierający emerytury i renty wypłacone przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	520352	537832	518848	513436	Persons receiving retirement pay and pensions paid by the Social Insurance Institution
emerytury.....	319652	384089	372247	369368	retirement pay
renty z tytułu niezdolności do pracy	115968	71501	64795	62656	pensions resulting from an inability to work
renty rodzinne.....	84732	82242	81806	81412	family pensions
Rolnicy indywidualni	140291	115978	107841	104375	Farmers

^a Przeciętnie w roku.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Annual averages.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 7 (100). **ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO**
GROSS RETIREMENT PAY AND PENSION BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

O G Ó Ł E M
GRAND TOTAL

Świadczenia w mln zł..... | 7801,20 | 10868,91 | 11576,70 | 12048,98 | *Benefits in mln zł*

WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH
PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION

Razem
Total

Świadczenia w mln zł..... | 6552,83 | 9559,48 | 10226,41 | 10659,66 | *Benefits in mln zł*
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł..... | 1049,42 | 1481,17 | 1642,49 | 1730,12 | *Average monthly retirement pay and pension in zł*

Emerytury
Retirement pay

Świadczenia w mln zł..... | 4417,83 | 7291,52 | 7799,20 | 8139,48 | *Benefits in mln zł*
Przeciętna miesięczna emerytura w zł..... | 1151,73 | 1581,99 | 1745,97 | 1836,35 | *Average monthly retirement pay in zł*

Renty z tytułu niezdolności do pracy
Pensions resulting from an inability to work

Świadczenia w mln zł..... | 1128,94 | 934,69 | 955,91 | 974,76 | *Benefits in mln zł*
Przeciętna miesięczna renta w zł. | 811,24 | 1089,36 | 1229,40 | 1296,45 | *Average monthly pension in zł*

Renty rodzinne
Family pensions

Świadczenia w mln zł..... | 1006,06 | 1333,28 | 1471,31 | 1545,42 | *Benefits in mln zł*
Przeciętna miesięczna renta w zł. | 989,45 | 1350,96 | 1498,77 | 1581,89 | *Average monthly pension in zł*

ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH^a
FARMERS^a

Świadczenia w mln zł..... | 1248,37 | 1309,42 | 1350,29 | 1389,32 | *Benefits in mln zł*
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł..... | 741,54 | 940,86 | 1043,43 | 1109,24 | *Average monthly retirement pay and pension in zł*

^a Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Including payments from non-agricultural social security system, in the case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and the Agricultural Social Insurance Fund.

DZIAŁ VIII

BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

Uwagi ogólne

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków i spożycia oraz wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania oraz zagrożeniu ubóstwem jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie gospodarstwa domowe, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstw członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujące w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujące się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe** jedno- lub wieloosobowe. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo domowe **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych.

W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, od 2011 r. wyniki badania są przeważnie danymi o strukturze gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącej z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2011.

2. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodarstwa domowe, a po kwartale w gospodarstwach domowych, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału przeprowadzany jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania (telewizora, pralki, lodówki itp.), na opłatę za usługi (lekarskie, stomatologiczne itp.) oraz wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące społeczno-ekonomiczne grupy ludności, tj. gospodarstwa domowe: pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów, rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (innych niż emerytura i renta).

3. Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych (tabl. 1) ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:

CHAPTER VIII

HOUSEHOLD BUDGETS

General notes

1. The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures and consumption as well as the furnishing of households with durable goods as well as risk of poverty, is a sample survey of **household budgets**. Included in the survey are all groups of households, with the exception of those living in collective homes as well as households of diplomatic corps of foreign countries. The households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland are using Polish participate in the survey.

The survey unit is a one- or a multi-person **household**. A **one-person** household is understood as an individual independently maintained, i.e., income is not combined with the income of others regardless of whether the individual lives alone or with other persons. A **multi-person** household is understood as a group of people living together and maintaining themselves jointly.

Survey results are based on declarations made by persons participating in the survey of household budgets.

In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure of the total population, since 2011 data obtained from the survey are weighted with the data of structure of households by number of persons and place of living on the basis of the Population and Housing Census 2011.

2. The survey of household budgets is conducted using the method of monthly rotation with a quarterly cycle, which means that, each month, different households participate in the survey, and after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditures, i.e., on purchases of durable goods (a television set, washing machine, refrigerator, etc.), on payments for services (medical, dental, etc.) as well as on furnishing the household with durable goods.

The survey included all households within randomly selected dwellings representing of socio-economic groups of the population, i.e., households of: employees, farmers, self-employed, retirees, pensioners as well as households maintained from non-earned sources (other than retirement pay and pensions).

3. The categories of persons comprising households (table 1) were established on the basis of their primary source of maintenance, i.e., source deriving the greatest income:

- 1) do osób pracujących zalicza się:
 - a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowanie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa o wykonanie pracy nakładczej, umowa-zlecenie, umowa ustna itd.);
 - b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie,
 - c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie) oraz wykonywanie wolnego zawodu, a od 2005 r. także członków spółdzielni produkcji rolniczej;
- 2) osoby utrzymujące się ze świadczeń społecznych, których głównym źródłem utrzymania jest m.in.: emerytura, renta, zasiłek dla bezrobotnych i inne świadczenia z Funduszu Pracy, świadczenia rodzinne, renta socjalna, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia;
- 3) osoby pozostające na utrzymaniu (bez własnego źródła utrzymania) są utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego.

4. Dochód rozporządzalny obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek — rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych oraz ze świadczeń pozostałych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika (oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek).

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:

- 1) dochód z pracy najemnej — uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy o pracę — który obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym: wynagrodzenia, wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń (np. dodatek za rozłąkę, ekwiwalent pieniężny za używanie własnej odzieży zamiast roboczej, kwoty uzyskane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych), zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze, dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę);
- 2) dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) poniesionymi bieżącymi nakładami na nią (tj. zakup produktów i usług, wynagrodzenie i składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników najemnych). Dochód ten jest pomniejszony o podatki związane z prowadzeniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie oraz powiększony o dopłaty dla rolnictwa;

1) *employed persons include:*

- a) *hired employees, for whom the main source of maintenance is income from hired work, regardless of the type of contract concluded with the employer (a labour contract for a specified or unspecified period, postings, appointments, seasonal work, odd jobs, outwork, commission contracts, verbal contracts, etc.);*
- b) *employees on a private farm in agriculture (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is income from private farm work,*
- c) *self-employed persons (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is conducting economic activity (excluding the use of a private farm in agriculture) and structures as well as persons practicing a learned profession as well as members of agricultural production co-operatives since 2005;*
- 2) *persons maintained from social benefits, for whom the main source of maintenance is i.a.: retirement pension, pension, unemployment benefit and other benefits from the Labour Fund, family allowances, social pension, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Assistance, scholarships;*
- 3) *dependents (without their own source of maintenance) are maintained by other persons being members of the same household.*

4. Available income includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid with income (from hired labour and social security benefits and from other benefits) excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

Available income comprises:

- 1) *income from hired work — obtained in all workplaces by the given household member, regardless of the length of time worked or the type of labour agreement — which include all income obtained from hired labour, including: wages and salaries, payments not included in wages and salaries (e.g., severance pay, the monetary equivalent for the use of personal rather than company clothing, sums received from a company social benefit fund), sick benefits (taken during the period of employment), compensatory and nursing benefits, income in a non-monetary form (paid by the employer);*
- 2) *income from a private farm in agriculture, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditures borne on it (i.e., the purchase of products and services, wages and salaries as well as contributions to compulsory social security of hired employees). This income is reduced by taxes connected with tending a private farm in agriculture and increased by subsidies for agriculture;*
- 3) *income from self-employment, which accounts for a portion of income obtained from conducting self-*

- 3) dochód z pracy na własny rachunek, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie) oraz dochód z wykonywania wolnego zawodu, jaki został przeznaczony na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych na potrzeby gospodarstwa domowego oraz na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (zakup, budowa, remont lub modernizacja mieszkania lub domu mieszkalnego);
- 4) dochód z własności (odsetki, udziały w zyskach przedsiębiorstw, w tym dywidendy, dochody dzierżawy ziemi) oraz dochody z wynajmu budynków (w tym mieszkań) i budowli (w tym garaży) niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, który stanowi różnicę między przychodami a poniesionymi nakładami i podatkami;
- 5) dochód ze świadczeń społecznych, tj:
 - a) dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, który obejmuje emerytury, renty, zasiłki (w tym chorobowy – po ustaniu stosunku pracy), świadczenia rehabilitacyjne i jednorazowe odszkodowania powypadkowe oraz od 2005 r. renty strukturalne dla rolników indywidualnych,
 - b) dochód z pozostałych świadczeń społecznych, który obejmuje m.in. zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki i świadczenia przedemerytalne, świadczenia rodzinne, rentę socjalną, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia oraz pomoc od instytucji niekomercyjnych (w tym dary),
- 6) pozostały dochód, który obejmuje m.in. dary (w tym alimenty od osób prywatnych), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

5. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej, na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory).

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty od osób prywatnych; niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości; straty pieniężne.

6. Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne zaregrowano zgodnie ze zmienioną i obowiązującą od 2013 r. nomenklaturą Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP).

7. Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artyku-

employed economic activity (excluding a private farm in agriculture) and structures and income from practicing a learned profession, which was designated for household needs as well as for investments with a residential character (purchasing, building, renovating or modernizing a dwelling or house);

- 4) *income from property (interest, shares in company profits, including dividends, income from land leasing), income from the rental of buildings (including dwellings) and structures (including garages) not connected with conducting economic activity, measured as a difference between revenues and investment and taxes;*
- 5) *income from social security benefits, i.e.:*
 - a) *income from social security benefits, which includes retirement pay, pensions, benefits (of which sick benefit – after termination of employment), rehabilitation benefits and one-off compensations as well as since 2005, early retirement pay for farmers,*
 - b) *income from other social benefits, which includes among others: unemployment benefits and allowances, social pensions, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Assistance, scholarships and assistance from non-commercial institutions (of which gifts),*
- 6) *other income, which includes, i.e.: gifts (i.e. private alimony), insurance indemnities, winnings from games of chance and lotteries.*

Available income is designated for expenditures as well as for an increase in savings.

Disposable income is understood as available income less other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.

5. Expenditures include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.

Expenditures on consumer goods and services are designated for meeting household needs. They include expenditures on goods and services purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, the value of articles received gratis as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, and on credit, the value of articles received gratis as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable refrigerators, television sets).

Other expenditures include, i.e.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts; boarding costs of youth and students studying away from home; alimony; some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate; monetary losses.

6. Expenditures on consumer goods and services were aggregated in accordance with modified and adopted since 2013 nomenclature of the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP).

7. Consumption of foodstuffs (in terms of quantity) in households includes articles purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, received gratis as well as taken from a private farm in agriculture

ły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej, na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

8. Zagrożenie ubóstwem — gospodarstwo domowe (a tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków (obejmujących także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od wartości przyjętej za granicę ubóstwa. W celu wyeliminowania wpływu, jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich skład społeczno-demograficzny, zarówno przy obliczaniu poziomu wydatków w gospodarstwach domowych, jak i ustalaniu granic ubóstwa (relatywnego oraz minimum egzystencji) zastosowano tak zwaną **oryginalną skalę ekwiwalentności OECD**.

Według tej skali wagę 1 przypisuje się pierwszej osobie w gospodarstwie domowym w wieku 14 lat i więcej, wagę 0,7 — każdej następnej osobie w tym wieku oraz wagę 0,5 — każdemu dziecku w wieku poniżej 14 lat.

Relatywna granica ubóstwa to 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych, z uwzględnieniem tzw. oryginalnej skali ekwiwalentności OECD.

„**Ustawowa**” **granica ubóstwa** to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728, z późniejszymi zmianami) uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej.

Minimum egzystencji, uznane za granicę ubóstwa skrajnego, wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Przy ustalaniu granic ubóstwa skrajnego przyjmuje się poziom minimum egzystencji obliczany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego.

or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.

8. Risk of poverty — a household and thus all its members have been regarded as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) was below the adopted poverty threshold. In order to eliminate the effect of the socio-demographic composition of household on the maintenance costs, the so-called **original OECD equivalence scale** has been used for the calculation of the households' expenditure level and determination of poverty thresholds (relative and subsistence minimum). According to this scale, weight 1 is attributed to the first person in the household at the age of 14 and over, weight 0,7 — to any other person at that age and weight 0,5 — to every child under 14.

Relative poverty threshold is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of all households estimated with the use of the so-called original OECD equivalence scale.

“Legal” poverty threshold is the amount which, according to the Law on Social Assistance (uniform text Journal of Laws 2008 No. 115, item 728, with later amendments), provides eligibility for a monetary benefit from social assistance system.

The subsistence minimum, regarded as the extreme poverty threshold, sets the level of the satisfaction of needs below which the biological existence or psychophysical human development is threatened. The starting point adopted for determination of the extreme poverty threshold is subsistence minimum estimated by the Institute of Labour and Social Studies for the 1-person employees' household.

TABL. 1 (101). **GOSPODARSTWA DOMOWE**
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Gospodarstwa domowe objęte badaniami	2572	2680	2611	2578	<i>Households included in the survey</i>
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym.....	2,87	2,70	2,65	2,56	<i>Average number of persons in a household</i>
w tym:					<i>of which:</i>
pracujących.....	1,08	1,10	1,07	1,03	<i>employed</i>
pobierających świadczenia społeczne ^a	0,84	0,81	0,82	0,80	<i>receiving social benefits^a</i>
w tym emeryturę lub rentę	0,66	0,70	0,69	0,69	<i>of which retirement pay or pension</i>
pozostających na utrzymaniu	0,88	0,73	0,70	0,66	<i>dependents</i>

^a W 2005 r. — pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

^a In 2005 — receiving social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 2 (102). **PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBE**
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Dochód rozporządzalny.....	768,97	1178,73	1268,42	1296,47	<i>Available income</i>
w tym dochód do dyspozycji.....	737,09	1124,92	1216,56	1240,63	<i>of which disposable income</i>
w tym:					<i>of which:</i>
z pracy najemnej	360,98	594,75	682,08	685,97	<i>from hired work</i>
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	37,18	55,10	56,66	56,51	<i>from a private farm in agriculture</i>
z pracy na własny rachunek	44,14	118,86	87,58	82,44	<i>from self-employment</i>
ze świadczeń społecznych ^a ...	273,34	353,17	381,78	399,57	<i>from social benefits^a</i>

^a W 2005 r. — ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

^a In 2005 — from social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 3 (103). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Wydatki ogółem	742,82 ^a	1049,80 ^a	1099,45 ^a	1132,27	Total expenditures
w tym towary i usługi konsumpcyjne ^b	710,94 ^a	995,98 ^a	1047,59 ^a	1076,42	of which consumer goods and services ^b
w tym:					of which:
żywność i napoje bezalkoholowe	194,62	245,61	260,10	268,86	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	21,65	28,31	28,26	27,02	alcoholic beverages and tobacco
odzież i obuwie	34,87	55,20	57,49	58,92	clothing and footwear
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	142,53	201,89	210,95	226,14	housing, water, electricity, gas and other fuels
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	35,70	50,23	44,89	46,90	furnishings, household equipment and routine maintenance of the house
zdrowie	38,15	52,28	57,85	60,38	health
w tym artykuły farmaceutyczne	25,67	34,28	36,68	39,61	of which pharmaceutical products
transport	71,62	100,59	114,71	116,25	transport
łącznie ^c	36,15	43,99	42,04	54,65	communication ^c
rekreacja i kultura ^d	51,29	82,62	90,08	76,91	recreation and culture ^d
edukacja ^e	10,29	15,21	11,57	10,57	education ^e
restauracje i hotele	20,17	27,53	32,96	38,99	restaurants and hotels
inne towary i usługi	48,10 ^a	69,87 ^a	77,19 ^a	72,45	miscellaneous goods and services
w tym higiena osobista	18,98	30,18	32,02	31,64	of which personal care

^a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika, uwzględniając wydatki na ubezpieczenia na życie, tj. podano w warunkach porównywalnych z danymi za 2013 r. ^b Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. ^c Od 2013 r. łącznie z wydatkami za usługi internetowe. ^d Od 2013 r. bez wydatków na usługi internetowe. ^e Łącznie z wychowaniem przedszkolnym.

^a The data has been changed with respect to the previous edition of the Yearbook by including expenditures on life insurance, i.e. by expressing them in terms comparable with the data for 2013. ^b Including pocket money not considered in items by types of expenditures. ^c Since 2013 including expenditures for Internet services. ^d Since 2013 excluding expenditures for Internet services. ^e Including pre-school education.

TABL. 4 (104). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe ^a w kg....	8,75	7,31	6,90	6,83	Bread and cereals ^a in kg
w tym pieczywo ^b	6,08	4,87	4,58	4,36	of which bread ^b
Mięso ^c w kg	5,90	5,86	5,78	5,70	Meat ^c in kg
w tym wędliny i pozostałe przetwory mięsne ^d	2,54	2,60	2,58	2,21	of which processed meat and other meat preparations ^d

^a Od 2013 r. bez mąki ziemniaczanej. ^b Od 2013 r. bez pieczywa chrupkiego, tostowego i cukierniczego. ^c Od 2013 r. łącznie z boczkiem surowym (ujmowanym do 2012 r. w pozycji „Oleje i tłuszcze”). ^d Od 2013 r. bez przetworów podrobowych.

^a Since 2013 excluding potato flour. ^b Since 2013 excluding crisp bread, toasted bread and confectionery. ^c Since 2013 including raw bacon (until 2012, included in position "Oils and fats"). ^d Since 2013 excluding offal preparations.

TABL. 4 (104). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH (dok.)**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS OF HOUSEHOLDS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Ryby i owoce morza ^e w kg.....	0,42	0,47	0,42	0,35	Fish and seafood ^e in kg
Mleko ^f w l.....	4,24	3,20	2,90	2,97	Milk ^f in l
Jogurty ^g w kg.....	0,58	0,83	0,78	0,49	Yoghurt ^g in kg
Sery ^h w kg.....	0,87	0,96	0,93	0,80	Cheese ^h in kg
Jaja w szt.....	16,53	13,89	13,43	13,74	Eggs in units
Oleje i tłuszcze ⁱ w kg.....	1,47	1,30	1,27	1,23	Oils and fats ⁱ in kg
w tym masło.....	0,25	0,25	0,23	0,24	of which butter
Owoce ^j w kg.....	3,99	3,49	3,50	3,72	Fruit ^j in kg
Warzywa w kg.....	13,26	10,37	10,38	9,75	Vegetables in kg
w tym ziemniaki.....	7,03	5,12	4,97	4,41	of which potatoes
Cukier w kg.....	1,68	1,49	1,32	1,35	Sugar in kg
Kawa, herbata, kakao w kg.....	0,27	0,27	0,25	0,25	Coffee, tea, cocoa in kg
Wody mineralne i źródlane w l.....	1,92	2,99	3,36	3,50	Mineral or spring waters in l
Soki owocowe i warzywne w l.....	0,86	0,81	0,70	0,71	Fruit and vegetable juices in l

^e Do 2012 r. określane jako „Ryby”; bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmazeryjnych i panierowanych oraz od 2013 r. bez konserw rybnych. ^f Bez zagęszczonego i w proszku. ^g Do 2010 r. łącznie z napojami mlecznymi w kg. ^h Od 2013 r. bez serków słodkich. ⁱ Od 2013 r. bez boczku surowego. ^j Od 2013 r. łącznie z nasionami i pestkami jadalnymi.

^e Until 2012 defined as „Fish”; excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products as well as since 2013 excluding canned fish. ^f Excluding condensed and powdered milk. ^g Until 2010 including milk-based beverages in kg. ^h Since 2013 excluding sweet cottage cheese. ⁱ Since 2013 excluding raw bacon. ^j Since 2013 including seeds and edible kernel.

TABL. 5 (105). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a**
HOUSEHOLDS EQUIPPED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Chłodziarka.....	97,6	97,9	96,7	97,5	Refrigerator
Zamrażarka.....	20,9	24,0	24,5	20,2	Freezer
Automat pralniczy.....	73,5	85,8	88,7	90,3	Automatic washing machine
Zmywarka do naczyń.....	4,1	13,1	14,8	16,2	Dishwasher
Kuchenka mikrofalowa.....	27,9	48,1	52,6	54,5	Microwave oven
Samochód osobowy.....	47,1	57,5	59,7	59,1	Passenger car
Zestaw do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku (wieża)...	43,5	40,3	33,2	31,5	Hi-fi stereo music system
Odbiornik telewizyjny.....	97,8	98,6	99,1	97,4	Television set
Odtwarzacz DVD.....	19,8	52,9	51,2	46,0	DVD player

^a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

^a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters.

TABL. 5 (105). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a (dok.)**
HOUSEHOLDS FURNISHED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Telefon komórkowy	63,6	87,6	92,3	92,9	Mobile phone
Zestaw kina domowego	x	14,9	13,6	11,7	Home theatre system
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	51,7	66,5	73,4	70,1	Satellite or cable television equipment
Aparat fotograficzny cyfrowy	x	44,8	47,2	47,4	Digital camera
Komputer osobisty	35,1	58,4	63,1	65,2	Personal computer
w tym z dostępem do Internetu .	18,4	52,3	59,2	62,8	of which with access to the Internet
w tym z dostępem szerokopasmowym	x	33,1	41,5	45,0	of which broadband access
Drukarka	21,4	36,3	34,3	30,1	Printer
w tym drukarka wielofunkcyjna	x	x	14,8	18,0	of which multifunction printer

^a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

^a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters.

TABL. 6 (106). **WSKAŹNIKI ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH^a**
AT-RISK OF POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Osoby – w % ogółu osób w gospodarstwach – o wydatkach poniżej:					Persons – in % of total persons in households – with expenditures below:
relatywnej granicy ubóstwa	14,7	12,5	13,4	12,5	relative poverty threshold
„ustawowej” granicy ubóstwa	15,1	5,2	5,7	9,7	“legal” poverty threshold
minimum egzystencji	10,0	3,9	5,7	6,1	subsistence minimum

^a Patrz uwagi ogólne do działu, ust 8.

^a See general notes to chapter, item 8.

DZIAŁ IX

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego, z wyjątkiem danych o komunikacji miejskiej opracowanych metodą przedsiębiorstw.

Definicję **metody przedsiębiorstw** podano w uwagach ogólnych do Rocznika ust. 5.

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

2. Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą przewodów ulicznych (tzw. sieci rozdzielczej) bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów oraz sieci przesyłowej (magistralnej), tj. przewodów doprowadzających do sieci rozdzielczej wodę i od 2003 r. – gaz.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe, kanalizacyjne i gazowe** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji — z siecią ogólnospławną.

3. **Zródło uliczne** jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

4. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalacje gazu z sieci.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

Szacunków za lata 2010, 2011 dokonano w oparciu o liczbę ludności uwzględniającą wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

5. Dane o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** (od 2005 r.) obejmują również gospodarstwa

CHAPTER IX

MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. Information regarding municipal installations and services was compiled using the **kind of activity method**, i.e., according to the criterion of installation designation, regardless of the predominate kind of activity of the economic entity, with the exception of data regarding urban area transportation compiled using the enterprise method.

The definition of the **enterprise method** is given in the general notes to the Yearbook, item 5.

Data regarding municipal installations concern operative installations.

2. Information regarding the **length of the water supply and gas supply network** concerns street conduits (the so-called distribution network) excluding connections leading to residential buildings and other constructions as well as the transmission (main) network, i.e. conduits providing water to the distribution network and since 2003 - gas.

Data regarding the **length of the sewage network**, apart from street conduits, include collectors, i.e., conduits receiving sewage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.

Water supply, sewage and gas supply connections leading to residential buildings (including buildings with multiple residents, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) are understood as branches linking individual buildings with the distribution system or, in the case of the sewage system, with the main drainage system.

3. As **street spring** we mean a device connected with the water supply system, used by population as direct source of water supply.

Data regarding consumption of water in house-holds includes quantity of water collected from water-line system by facilities installed in building.

4. Data regarding the **users of water supply systems and sewage systems** include the population living in residential buildings connected to a defined system.

Data regarding the **gas users** concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas supply system.

Data regarding the population using the water supply system, the sewage system and the gas supply system also include the population in collective accommodation facilities.

Estimates for 2010 and 2011 were based on the number of people which considered the results of the Population and Housing Census 2011.

5. Data regarding the **number of consumers and the consumption of electricity** (since 2005) include

domowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Dane o **liczbie odbiorców gazu** podano łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.

Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych ustala się na podstawie zaliczkowego systemu opłat.

6. Informacje z zakresu **ciepłownictwa** obejmują budynki mieszkalne oraz urzędy i instytucje ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służącej do przesyłania i dystrybucji czynnika grzejącego do odbiorcy zgodnie z ustawą z dnia 10 IV 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348, z późniejszymi zmianami).

Dane w tabl. 4 dotyczą budynków i lokali ogrzewanych przy pomocy urządzeń jednostek gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz spółdzielni mieszkaniowych i zakładów pracy, niezależnie od źródeł wytwarzania energii cieplnej (własnych lub obcych).

Kotłownia to budynek lub pomieszczenie wraz z ustawionymi w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

7. Informacje o **komunikacji miejskiej naziemnej** dotyczą **komunikacji autobusowej, tramwajowej i trolejbusowej** i obejmują działalność przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, publicznych i prywatnych. W danych o komunikacji autobusowej uwzględniono również autobusy pospieszne i mikrobusy oraz obsługę ruchu podmiejskiego i międzymiastowego; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw prowadzących głównie komunikację zamiejską, a świadczących również usługi komunikacji miejskiej w niektórych miastach oraz linii komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, tramwajowych, trolejbusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

Długość tras jest to długość odcinków ulic (dróg, torowisk), po których kursują autobusy, tramwaje lub trolejbusy.

8. Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, a także u innych wytwórców odpadów (bez odpadów niebezpiecznych), które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Informacje o odpadach komunalnych podaje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

9. Dane o **nieczystościach ciekłych** dotyczą nieczystości pochodzących z gospodarstw domowych (budynków mieszkalnych), budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą — w przypadku gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture.

Data regarding the **number of consumers using gas from gas supply** include consumers using collective gas-meters.

The consumption of electricity and gas from the gas-line network in households is established on the basis of an estimated system of payments.

6. Information within the range of **heating** regards dwellings as well as offices and institutions with central heating within transmission thermal-line — with is considered as a system of conduits leading heating medium to distribution line according to Law from 10 IV 1997 Energetic law (Journal of Laws No. 54, item 348) with later amendments.

Data in table 4 apply to the buildings and premises heated by installations operated by communal and housing organizations and by housing co-ops or enterprises, regardless of the sources supplying the thermal energy (own and other).

Boiler-house is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy to heating or both heating and supplying warm water.

7. Information regarding **urban ground transport** concerns **bus, tram and trolley-bus communication** and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies. In the data regarding bus service, express buses and minibuses as well as suburban and inter-city service have been also included; data do not include the activity of enterprises operating mainly in the scope of non-urban transport, but rendering also the services in the scope of urban transport in some city as well as transport lines exclusively servicing work places.

Transport line is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles designated with the same number or letter. The length of the transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus, tram and trolley-bus lines over which vehicles designated with separate numbers or letters travel.

The **length of routes** is the length of the sections of streets (roads, tracks) over which buses, trams or trolley-buses travel.

8. Data on **municipal waste** concern the waste produced in households, and also at other waste producers (excluding hazardous waste), which in respect of their character or composition is similar to the waste produced in households.

Information on communal wastes is quoted according to regulation of the Minister of Environment of 27 IX 2001 on catalogue of wastes (Journal of Laws No. 112, item 1206).

9. Data on **liquid waste** concern waste which comes from households (dwellings), public buildings and buildings of units running a business — in case they are not discharged by sewerage system.

10. Strolling and recreational parks are green areas of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, walkways, squares, benches etc.

10. Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, aleje spacerowe, place, ławki itp.

Zieleńce są to obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

Mieszkania

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hotelu pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony trwałymi ścianami w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię — jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Dane o **liczbie izb w mieszkaniach** uwzględniają także izby wykorzystywane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wejścia z ulicy, podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

2. Dane o **zasobach mieszkaniowych** opracowano na podstawie:

- wyników spisów powszechnych oraz Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań według stanu w dniu 20 V 2002 r. i 31 III 2011 r.;
- wyników spisów mieszkaniowych — według stanu w dniu 31 XII, w każdorazowym podziale administracyjnym.

3. **Bilanse zasobów mieszkaniowych** sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (dla lat 2002—2009 przyjęto jako bazę wyjściową wyniki spisu 2002, od 2010 r. — wyniki spisu 2011), przyjmując od 2002 r. za podstawę mieszkania zamieszkałe i niezamieszkałe oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych.

Lawns are areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.

Estate green belts are located in residential areas and used for the purposes of recreation, isolation and aesthetic visual appearance.

Dwellings

1. Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings, as well as rooms and the useful floor space in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

A dwelling is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodeled for residential purposes, structurally separated by permanent walls within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

A room is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e., with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

Data regarding the **number of rooms in dwellings** also include rooms used exclusively for conducting economic activity, if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have an additional, separate access from street, courtyard or from a common space in the building.

The useful floor space of a dwelling is the total useful floor area of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.

2. Data regarding **dwelling stocks** have been compiled on the basis of:

- the results of censuses as well as the Population and Housing Census as of 20 V 2002 and 31 III 2011;
- the balance of dwelling stocks, as of 31 XII, in each administrative division.

3. **The balances of dwelling stocks** are estimated for the periods between censuses on the basis of results from last census (for the years 2002—2009 the basis assumed were the results of 2002 census, since 2010 — the results of 2011 census), since 2002 assuming inhabited and uninhabited dwellings as a basis and considering increases and decreases of dwelling stocks.

4. As regards the type of ownership, dwellings were classified as owned by:

- housing cooperatives** — member-owned dwellings (occupied on the basis of the co-operative ownership)

4. Pod względem rodzaju podmiotów władających sklasyfikowano mieszkania na stanowiące własność:

- 1) **spółdzielni mieszkaniowych** – mieszkania własnościowe (zajmowane na podstawie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego) lub lokatorskie (zajmowane na podstawie stosunku najmu);
- 2) **gmin** (komunalne) – mieszkania stanowiące własność gminy lub powiatu (lokalnej wspólnoty samorządowej), a także mieszkania przekazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: zakłady opieki zdrowotnej, ośrodki pomocy społecznej, jednostki systemu oświaty, instytucje kultury;
- 3) **zakładów pracy** (sektora publicznego i prywatnego);
- 4) **Skarbu Państwa** – mieszkania pozostające w zasobie lub zarządzie Agencji Nieruchomości Rolnych, Wojskowej Agencji Mieszkaniowej oraz organów administracji państwowej, np. ministerstw;
- 5) **towarzystw budownictwa społecznego**;
- 6) **osób fizycznych** – mieszkania, do których prawo własności posiada osoba fizyczna (jedna lub więcej), przy czym osoba ta:
 - może być właścicielem całej nieruchomości np. indywidualny dom jednorodzinny,
 - może posiadać udział w nieruchomości wspólnej, jako właściciel lokalu mieszkalnego, np. znajdującego się w budynku wielomieszkaniowym objętym wspólnotą mieszkaniową. Zaliczono tu również mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, dla których na mocy ustawy z dnia 15 XII 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych zostało ustanowione odrębne prawo własności na rzecz osoby fizycznej (osób fizycznych) ujawnione w księdze wieczystej.
- 7) **innych podmiotów** – mieszkania stanowiące własność instytucji budujących dla zysku – przeznaczone na sprzedaż (ale jeszcze niesprzedane osobom fizycznym) lub na wynajem, mieszkania stanowiące własność instytucji wyznaniowych, stowarzyszeń, fundacji, partii, związków zawodowych itp.

5. Dane o **liczbie mieszkań wyposażonych w instalacje** (na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych) uwzględniają modernizację mieszkań spółdzielni mieszkaniowych, gmin, zakładów pracy, wspólnot mieszkaniowych i budownictwa społecznego czynszowego oraz szacunek przyrostu mieszkań, które zostały wyposażone w instalacje w budynkach indywidualnych w wyniku ich modernizacji.

6. Dodatek mieszkaniowy jest powszechnym i okresowym świadczeniem pieniężnym, wynikającym z przepisów ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. 2001 nr 71 poz. 734, z późniejszymi zmianami). Ma on charakter okresowy – przynajmniej się go bowiem na okres 6 miesięcy z możliwością ponownego przyznania w razie dalszego spełnienia ustawowych warunków. Wypłata dodatków mieszkaniowych stanowi zadanie własne gminy.

right to a residential premise), and condominiums (occupied on the basis of a contract of tenancy);

- 2) **gminas** (municipal) – dwellings owned by a gmina or a powiat (local self-government community), and also dwellings transferred to a gmina, but remaining at the disposal of public utilities such as: health care establishments, social aid centres, units of education system, cultural institutions;
- 3) **workplaces** (of public and private sector);
- 4) **State Treasury** – dwellings remaining in the stock or under the management of Agricultural Property Agency, Military Housing Agency and organs of state administration, e.g. ministries;
- 5) **public building society**;
- 6) **natural persons** – dwellings, which are owned by a natural person (one or more), while this person:
 - can be an owner of a whole real estate for example an individual detached house,
 - can have a share in the common real estate, as the owner of dwelling for example located in a block of flats included in a condominium. There are also included dwellings in building of housing co-operatives for which by law of 15 December 2000 on housing cooperatives a separate ownership right benefit of a natural person (natural persons) exposed in a real-estate register, was established.

The notion of **condominium** refers to a block of flats, in which a part or all dwellings constitute separate ownerships, confirmed by an entry in the land and mortgage register. Condominium is created by all owners of dwellings (residential and business premises) in a given building;

7) **other entities** – dwellings owned by institutions, constructing for profit – for sale, but not yet sold to natural persons or for rental, dwellings owned by religious institutions, associations, foundations, political parties, labour unions etc.

5. Data regarding the number of dwellings fitted with installations (on the basis of balances of dwelling stocks) include the modernization of dwellings belonging to housing co-operatives, gminas, employers, condominiums and public building society dwellings as well as the estimate of the increase of dwellings which were fitted with installations in private buildings as a result of their modernization.

6. Housing allowance is a common and temporary form of financial aid, stipulated in the provision of the Law on Dwelling Rent and Housing Allowances, dated 21 June 2001 (Journal of Laws of 2001 No. 71, item 734, with subsequent amendments). Housing allowance is temporary - granted for a period of 6 months with an option of renewal in the event of further fulfilment of the statutory requirements. Payment of housing allowances is the gmina's own discretion.

The amount of housing allowance is the difference between the housing expenses incurred by the standard usable floor space of an occupied dwelling unit and that part of the expenses incurred by the person to whom the benefit is granted.

Accordance to the Law on the Income of Local Government units, dated 13 November 2003 (Journal of

Dodatek mieszkaniowy stanowi różnicę pomiędzy wydatkami mieszkaniowymi przypadającymi na normatywną powierzchnię użytkową zajmowanego lokalu mieszkalnego a częścią wydatków ponoszonych przez osobę, której przyznany jest dodatek.

Zgodnie z ustawą z dnia 13 listopada 2003 r. (Dz.U. Nr 203, poz. 1966, art. 6) o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, wysokość dodatku mieszkaniowego nie może przekraczać 70% faktycznych wydatków ponoszonych przez gospodarstwo domowe za lokal mieszkalny (związanych z czynszem, kosztami eksploatacji, jak również opłatami za energię cieplną, wodę i odbiór nieczystości ciekłych). Rada gminy, w drodze uchwały, może podwyższyć lub obniżyć, nie więcej niż o 20 p.proc, wysokość wskaźników procentowych.

7. Dane o **mieszkaniach, których budowę rozpoczęto** dotyczą mieszkań: w nowych budynkach mieszkalnych, w budynkach niemieszkalnych, uzyskanych w wyniku rozbudowy budynków (w części stanowiącej rozbudowę), uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

8. Informacje o **mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o efektach:

- **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez spółdzielnie mieszkaniowe, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni,
- **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym),
- **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego),
- **budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego),
- **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego (do 31 V 2009 r. - z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego),
- **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalności gospodarczej), fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

Laws No. 203, item. 1966, Art. 6), the amount of the housing allowance mustn't exceed 70% of the actual expenditure expenses, incurred by the household for dwelling, related to rent, maintenance costs, and charges for heat energy, water and liquid waste collection. The municipal council, by resolution, may increase or decrease, not more than 20 percentage points, the amount of percentages.

7. Data regarding **dwelling in which construction has begun** concern dwellings: in new residential buildings, in non-residential buildings, dwellings created as a result of enlarging building (the enlarged portion), created as a result of adapting non-residential spaces.

8. Information regarding **dwellings completed** concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.

Information regarding the results of:

- **co-operative construction** concerns dwellings completed by housing co-operatives, designed for persons being members of these co-operatives,
- **municipal (gmina) construction** concerns dwellings realized in full from the gmina budget (primarily with a public assistance or intervention character),
- **company construction** concerns dwellings completed by companies (of the public and private sectors), designed for meeting the residential needs of the employees of these companies (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction),
- **construction for sale or rent** concerns dwellings completed by various investors in order to achieve a profit (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction),
- **public building society** concerns dwellings built by public building societies (operating on a non profit basis) utilizing credit from the state bank BGK (until 31 may 2009 – from the National Housing Fund),
- **private construction** concerns dwellings completed by natural persons (conducting or not conducting economic activity), foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent.

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

TABL. 1 (107). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA**
Stan w dniu 31 XII
WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza w km					Distribution network in km
Wodociągowa	20536,6	21750,1	22198,8	22415,8	Water supply
miasta	3631,9	3915,1	4075,8	4158,0	urban areas
wieś	16904,7	17835,0	18123,0	18257,8	rural areas
Kanalizacyjna ^a	3666,5	4774,1	5592,1	5971,1	Sewage ^a
miasta	2588,5	3008,3	3333,2	3441,7	urban areas
wieś	1078,0	1765,8	2258,9	2529,4	rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.					Connections leading to residential buildings in pcs
Wodociągowe.....	347849	365666	379138	382061	Water supply system
miasta	113635	117743	123774	125144	urban areas
wieś	234214	247923	255364	256917	rural areas
Kanalizacyjne	87949	112209	128395	135163	Sewage system
miasta	64984	74880	84792	87897	urban areas
wieś	22965	37329	43603	47266	rural areas
Zdroje uliczne	1188	1055	944	900	Street outlets
Miasta	993	881	783	749	Urban areas
Wieś	195	174	161	151	Rural areas
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm³	92,4	86,6	89,4	87,3	Consumption of water from water supply systems in households (during the year) in hm³
Miasta:					Urban areas:
w hm ³	65,2	58,2	57,2	56,2	in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	39,0	35,8	35,5	35,2	per capita in m ³
Wieś w hm ³	27,2	28,4	32,2	31,1	Rural areas in hm ³
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm³	105,1	88,1	85,7	83,9	Wastewater discharged by sewagesystem (during the year) in hm³
w tym oczyszczane	93,3	88,1	85,7	83,9	of which treated

^a Długość czynnej sieci sanitarnej (bez przykanalików) łącznie z kolektorami.

^a Length of the operative sanitary network (excluding sewer pipes) including collectors.

TABL. 2 (108). **ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys.	983,0	1005,0	1004,3	1001,6	Consumers (as of 31 XII) in thous.
Miasta.....	674,2	691,9	687,1	684,8	Urban areas
Wieś.....	308,8	313,1	317,1	316,8	Rural areas
Zużycie (w ciągu roku)					Consumption (during the year)
W GW·h.....	1874,9	2028,8	1969,2	1956,9	In GW·h
miasta.....	1227,1	1312,0	1244,8	1232,3	urban areas
wieś.....	647,8	716,8	724,4	724,7	rural areas
W kW·h:					In kW·h:
miasta: na 1 mieszkańca.....	734,7	805,0	772,9	770,5	urban areas: per capita
na 1 odbiorcę ^a	1820,1	1896,3	1811,6	1799,5	per consumer ^a
wieś — na 1 odbiorcę ^a	2098,1	2289,4	2284,2	2287,5	rural areas — per consumer ^a

^a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII.

Źródło: dane Ministerstwa Gospodarki.

^a The number of consumers as of 31 XII was used in calculations.

Source: data of the Ministry of Economy.

TABL. 3 (109). **SIEĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIE GAZU Z SIECI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
GAS SUPPLY SYSTEM AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS FROM GAS SUPPLY SYSTEM IN HOUSEHOLDS
 Stan w dniu 31 XII
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza i przesyłowa w km	3294,4	3786,2	4055,7	4158,9	Distribution and transmission network in km
w tym przesyłowa.....	482,2	637,5	657,3	657,3	of which transmission
miasta.....	106,3	117,6	123,6	123,6	urban areas
wieś.....	375,9	519,9	533,6	533,6	rural areas
Miasta.....	2218,1	2458,9	2651,4	2685,5	Urban areas
Wieś.....	1076,3	1327,3	1404,3	1473,4	Rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt.	57215	63384	66879	70804	Connections leading to residential and non-residential buildings in pcs
Miasta.....	47784	52427	55541	58859	Urban areas
Wieś.....	9431	10957	11338	11945	Rural areas
Odbiorcy gazu z sieci^a w tys.	419,9	416,7	407,2	412,6	Consumers of gas from gas supply system^a in thous.
Miasta.....	408,8	404,5	394,6	399,1	Urban areas
Wieś.....	11,1	12,1	12,5	13,4	Rural areas
Zużycie gazu z sieci^b (w ciągu roku):					Consumption of gas from gas supply system^b (during the year):
W hm³.....	151,1	151,6	142,7	143,3	In hm³
miasta.....	145,9	137,9	128,3	128,5	urban areas
wieś.....	5,2	13,8	14,4	14,8	rural areas
Na 1 mieszkańca w m ³	58,5	59,7	56,5	56,9	Per capita in m ³
miasta.....	87,4	84,7	79,7	80,3	urban areas
wieś.....	5,7	15,1	15,7	16,1	rural areas

^a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. ^b W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

^a Including consumers using collective gas-meter. ^b Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur.

TABL. 4 (110). **OGRZEWNICTWO**
Stan w dniu 31 XII
HOUSE-HEATING
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Sieć ciepła w km	1599,1	1708,9	1756,0	1765,1	1679,1	86,0	Heating network in km
w tym przesyłowa.....	1047,2	1110,2	1185,2	1161,2	1117,1	44,1	of which transmission
Kotłownie	558	595	549	515	412	103	Boiler rooms
Sprzedaż energii cieplej (w ciągu roku) w TJ.....	17222,4	18077,7	17101,0	16538,9	16443,3	95,6	Sale of heating energy (during the year) in TJ
Kubatura budynków ogrzewanych centralnie w dam ³	143461	133283	135827	135508	134058	1450	Cubature of buildings with central heating in dam ³
w tym budynków mieszkalnych	84502	84988	85251	84923	84445	478	of which residential buildings

TABL. 5 (111). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ
I GAZOWEJ**
**POPULATION USING WATER SUPPLY, SEWERAGE AND GAS SUPPLY
SYSTEMS**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Ludność w tys. — korzysta- jąca ^a z:					Population in thous. — using ^a :
wodociągu.....	2289,8	2277,4	2268,4	2259,2	water supply system
miasta	1568,9	1531,0	1517,0	1505,2	urban areas
wieś.....	720,9	746,4	751,4	754,1	rural areas
kanalizacji	1480,0	1495,3	1523,8	1531,6	sewage system
miasta	1382,3	1356,9	1359,8	1356,4	urban areas
wieś.....	97,7	138,4	164,0	175,3	rural areas
gazu	1019,3	998,7	1002,2	1001,0	gas supply system
miasta	992,8	961,6	962,9	959,5	urban areas
wieś.....	26,5	37,1	39,3	41,5	rural areas
Ludność — w % ogółu ludności ^b — korzystająca ^a z:					Population — in % of total population ^b — using ^a :
wodociągu.....	88,8	89,6	89,9	89,9	water supply system
miasta	94,2	94,3	94,4	94,5	urban areas
wieś.....	79,0	81,2	81,8	82,0	rural areas
kanalizacji	57,4	58,8	60,4	60,9	sewage system
miasta	83,0	83,6	84,7	85,1	urban areas
wieś.....	10,7	15,0	17,9	19,0	rural areas
gazu	39,5	39,3	39,7	39,8	gas supply system
miasta	59,6	59,3	60,0	60,2	urban areas
wieś.....	2,9	4,0	4,3	4,5	rural areas

^a Dane szacunkowe. ^b Na podstawie bilansów.
^a Estimated data. ^b Based on balances.

TABL. 6 (112). **ODPADY KOMUNALNE^a**
MUNICIPAL WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym z gospodarstw domowych <i>of which from households</i>	
Odpady komunalne zebrane ^b w t.....	639378,6	668824,4	621214,0	575752,7	426432,2	<i>Municipal waste collected^b in t</i>
zmieszane.....	623481,8	612500,3	550166,3	501250,2	364674,8	<i>mixed</i>
miasta.....	540370,3	502404,9	447986,3	399927,9	285565,1	<i>urban areas</i>
wieś.....	83111,5	110095,4	102180,0	101322,3	79109,7	<i>rural areas</i>
zebrane selektywnie.....	15896,8	56324,2	71047,7	74502,5	61757,4	<i>collected separately</i>
w tym:						<i>of which:</i>
papier i tektura.....	6595,2	8360,5	10927,0	11610,3	7376,8	<i>paper and cardboard</i>
szkło.....	3786,0	13097,6	17709,4	22268,1	19699,0	<i>glass</i>
tworzywa sztuczne....	1712,1	5532,5	7892,1	12773,8	9798,6	<i>plastic</i>
metale.....	299,4	1016,7	652,4	1151,7	1101,1	<i>metals</i>
wielkogabarytowe.....	1887,8	6156,7	5439,0	8050,6	7910,1	<i>largesize</i>
biodegradowalne.....	-	18421,5	24952,1	14455,9	11753,7	<i>biodegradable</i>

^a Patrz uwagi ogólne działu, ust. 8. ^b Dane szacunkowe.

^a See general notes to the chapter, item 8. ^b Estimated data.

TABL. 7 (113). **NIECZYSTOŚCI CIEKŁE^a**
LIQUID WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Nieczystości ciekłe ^b wywiezione w dam ³	1456,5	1740,3	1630,6	1474,9	<i>Liquid waste^b removed in dam³</i>
miasta.....	581,4	923,1	848,0	710,4	<i>urban areas</i>
wieś.....	875,1	817,2	782,6	764,5	<i>rural areas</i>
w tym z gospodarstw domowych.....	629,5	935,7	1000,1	940,0	<i>of which from households</i>
miasta.....	268,3	515,3	556,9	476,0	<i>urban areas</i>
wieś.....	361,2	420,4	443,3	464,0	<i>rural areas</i>
Zbiorniki bezodpływowe w tys. (stan w dniu 31 XII)	.	196073	187490	176359	<i>Septic tanks in thous. (as of 31 XII)</i>
Przydomowe oczyszczalnie ścieków w tys. (stan w dniu 31 XII).....	.	7184	11579	15011	<i>Household waste water treatment systems in thous. (as of 31 XII)</i>

^a Patrz uwagi ogólne działu, ust. 9. ^b Gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

^a See general notes to the chapter, item 9. ^b Collected temporarily in septic tanks.

TABL. 8 (114). **SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH**
LANDFILL SITES WITH MUNICIPAL WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 XII):							<i>Controlled landfill sites in operation (as of 31 XII):</i>
liczba.....	43	32	24	23	1	22	<i>number</i>
powierzchnia w ha	183,7	154,9	112,6	113,6	3,1	110,5	<i>area in ha</i>
Zrekultywowana powierzchnia kontrolowanych składowisk (w ciągu roku) w ha:							<i>Reclaimed area of controlled landfill sites (during the year) in ha:</i>
czynnych.....	0,0	-	-	4,0	-	4,0	<i>in operation</i>
o zakończonej eksploatacji (zamknięte).....	1,0	2,3	0,2	-	-	-	<i>exploitation completed</i>

TABL. 9 (115). **KOMUNIKACJA MIEJSKA^a**
Stan w dniu 31 XII
URBAN TRANSPORT^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sieć komunikacyjna – linie w km	2696	5040	4141	3597	<i>Transportation network – lines in km</i>
autobusowe	2518	4744	3842	3299	<i>bus</i>
tramwajowe.....	178	296	299	299	<i>tram</i>
Tabor:					<i>Fleet of:</i>
autobusy: w sztukach	822	886	776	776	<i>buses: in units</i>
liczba miejsc w tys.	86,8	86,8	79,2	80,9	<i>number of seats in thous.</i>
tramwaje: w sztukach	503	514	488	499	<i>trams: in units</i>
liczba miejsc w tys.	53,9	57,9	51,6	51,6	<i>number of seats in thous.</i>
Przewozy pasażerów ^b (w ciągu roku) w mln.....	204,0	189,9	255,4	250,1	<i>Transport of passengers^b (during the year) in mln</i>

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^b Dane szacunkowe.

^a Data concern urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons. ^b Estimated data.

TABL. 10 (116). **TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
GENERALLY ACCESSIBLE AND ESTATE AREA GREEN BELTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010		2012		2013		SPECIFICATION
		ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	
O G Ó Ł E M w ha.....	3762,1	3929,8	3409,1	3724,0	3214,9	3712,8	3197,8	TOTAL in ha
w % powierzchni ogólnej wojewódz- twa ^a	0,2	0,2	2,9	0,2	2,8	0,2	2,8	<i>in % of total area space of the voivodship^a</i>
na 1 mieszkańca ^b w m ²	14,6	15,5	21,0	14,8	20,0	14,8	20,1	<i>per capita^b in m²</i>
Tereny zieleni ogólnodostępnej: parki spacerowo- wypoczynkowe.....	1452,7	1464,7	1134,9	1475,9	1139,2	1461,8	1125,1	<i>Generally accessible area green belts: strolling-recreational parks</i>
zieleńce.....	561,1	585,4	490,2	421,2	316,1	427,6	321,2	<i>lawns</i>
Tereny zieleni osiedlo- wej.....	1748,3	1879,7	1784,0	1826,9	1759,6	1823,5	1751,5	<i>Estate green belts</i>

a,b W przypadku miast obliczono: a – w % ogólnej powierzchni miast, b – na 1 mieszkańca miast.

a,b For urban areas calculated: a – in % total urban areas space, b – per capita in urban areas.

Mieszkania Dwellings

TABL. 11 (117). **ZASOBY MIESZKANIOWE^a**
Stan w dniu 31 XII
DWELLING STOCKS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Mieszkania w tys.	947,4	975,9	987,6	992,4	693,5	298,9	<i>Dwellings in thous.</i>
Izby w mieszkaniach w tys.	3298,9	3481,5	3531,9	3555,2	2320,2	1235,0	<i>Rooms in dwellings in thous.</i>
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	61614,8	65715,1	66998,2	67608,0	40865,2	26742,9	<i>Useful floor area of dwellings in thous. m²</i>
Przeciętna w zasobach: liczba izb w mieszka- niu.....	3,48	3,57	3,58	3,58	3,35	4,13	<i>Dwelling stocks, ave- rage: number of rooms in a dwelling</i>
powierzchnia użytkowa w m ² : 1 mieszkania.....	65,0	67,3	67,8	68,1	58,9	89,5	<i>useful floor area in m²: per dwelling</i>
na 1 osobę.....	23,9	25,8	26,5	26,9	25,7	29,1	<i>per person</i>
liczba osób ^b na: 1 mieszkanie.....	2,72	2,61	2,56	2,53	2,30	3,08	<i>number of persons^b: per dwelling</i>
1 izbę.....	0,78	0,73	0,71	0,71	0,69	0,75	<i>per room</i>

a Na podstawie bilansów. Patrz uwagi ogólne działu „Infrastruktura komunalna. Mieszkania – Mieszkania”, ust. 3.
b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 11.

a Based on balances. See general notes to the chapter „Municipal infrastructure. Dwellings – Dwellings”, item 3. b See the general notes to the Yearbook, item 11.

Tabl. 12 (118). **MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH^a WYPOSAŻONE W INSTALACJE**
 Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS IN DWELLING STOCKS^a FITTED WITH INSTALLATIONS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Mieszkania — w % — wyposażone w Dwellings — in % — fitted with				
	wodociąg water supply system	ustęp lavatory	łazienkę bathroom	gaz z sieci gas from supply system	centralne ogrzewanie central heating
OGÓŁEM2005	92,4	81,4	79,4	44,0	72,7
TOTAL 2010	94,4	89,0	84,9	45,3	76,0
2012	94,5	89,1	85,1	45,0	76,4
2013	94,5	89,2	85,1	44,9	76,5
Miasta.....2005	96,2	89,4	85,9	61,5	79,7
Urban areas 2010	97,0	93,5	89,9	62,9	81,7
2012	97,0	93,6	90,0	62,5	82,0
2013	97,1	93,6	90,0	62,5	82,1
Wieś2005	83,5	62,6	64,3	3,3	56,6
Rural areas 2010	88,5	78,4	73,2	4,3	62,8
2012	88,6	78,8	73,6	4,2	63,3
2013	88,7	78,9	73,8	4,2	63,6

^a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych. Patrz uwagi ogólne działu „Infrastruktura komunalna. Mieszkania – Mieszkania”, ust. 3.

^a Based on balances of net dwelling stocks. See general notes to the chapter „Municipal infrastructure. Dwellings – Dwellings”, item 3.

TABL. 13 (119). **DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2013 R.**
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Dodatki wypłacone użytkownikom lokali Dwellings allowances paid out user to					
		gminnych gminas	spółdziel- czych co-operatives	wspólnot mieszka- niowych housing commu- nity	prywat- nych private	towa- rzystw budow- nictwa społecz- nego public building society	innych others
a - liczba wypłaconych dodatków number of allowan- ces							
b - kwota dodatków w tys. zł amount of allowan- ces in thous. zł							
c - przeciętna wysokość dodatku w zł average value of allowances in zł							

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM a	344164	157075	97680	36527	39377	6593	6912
TOTAL b	66539,0	32235,1	16171,2	6484,5	8688,7	1240,5	1719,1
c	193,3	205,2	165,6	177,5	220,7	188,2	248,7
Miasta..... a	329992	152220	96547	33019	36399	6590	5217
Urban areas b	64037,0	31490,6	15928,1	5801,4	8146,7	1240,4	1429,7
c	194,1	206,9	165,0	175,7	223,8	188,2	274,0
Wieś a	14172	4855	1133	3508	2978	3	1695
Rural areas b	2502,1	744,5	243,1	683,1	541,9	0,1	289,3
c	176,6	153,4	214,6	194,7	182,0	27,7	170,7

TABL. 13 (119). **DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2013 R. (dok.)**
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Dodatki wypłacone użytkownikom lokali Dwellings allowances paid out user to					
		gminnych gminas	spółdziel- czych co-operatives	wspólnot mieszka- niowych housing commu- nity	prywat- nych private	towa- rzystw budow- nictwa społecz- nego public building society	innych others
a - liczba wypłaconych dodatków number of allowan- ces							
b - kwota dodatków w tys. zł amount of allowan- ces in thous. zł							
W % OGÓŁEM IN % OF TOTAL							
OGÓŁEM a	100,0	45,6	28,4	10,6	11,4	1,9	2,0
TOTAL b	100,0	48,4	24,3	9,7	13,1	1,9	2,6
Miasta..... a	100,0	46,1	29,3	10,0	11,0	2,0	1,6
Urban areas b	100,0	49,2	24,9	9,1	12,7	1,9	2,2
Wieś..... a	100,0	34,3	8,0	24,8	21,0	0,0	12,0
Rural areas b	100,0	29,8	9,7	27,3	21,7	0,0	11,6

TABL. 14 (120). **GOSPODARKA GRUNTAMI POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE**
ADMINISTRATION OF GROUNDS FOR DWELLING CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Powierzchnia gruntów przekazanych inwestorom pod budownictwo Area of grounds transferred to investor for dwelling construction			Powierzchnia gruntów w zasobie gmin pod budownictwo mieszkaniowe Area of grounds in gminas stock for dwelling construction			
	ogółem total	w tym of which		wielorodzinne multi-family		jednorodzinne single-family	
		spółdziel- cze co-operatives	osób fizycz- nych of natural persons	razem total	w tym uzbrojone of which deve- loped	razem total	w tym uzbrojone of which deve- loped
	w ha in ha						
OGÓŁEM 2005	81,0	0,8	74,5	147,8	76,9	814,9	538,6
TOTAL 2010	43,6	1,3	39,9	175,9	119,7	803,9	490,1
2012	37,7	1,4	32,9	166,3	117,1	843,5	499,6
2013	59,7	17,3	37,5	163,5	115,0	846,2	514,0
Miasta..... 2005	25,0	-	20,4	145,3	74,4	417,7	290,7
Urban areas 2010	25,8	1,3	22,2	168,2	112,6	376,0	274,1
2012	18,8	1,4	16,1	159,5	111,1	378,0	282,6
2013	35,1	17,3	12,9	156,7	109,0	390,6	293,7
Wieś..... 2005	56,0	0,8	54,1	2,5	2,5	397,2	247,9
Rural areas 2010	17,8	-	17,7	7,7	7,1	427,9	216,0
2012	18,9	-	16,8	6,8	6,0	465,5	217,0
2013	24,6	-	24,6	6,8	6,0	455,6	220,3

TABL. 15 (121). **MIESZKANIA, KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO**
DWELLINGS IN WHICH CONSTRUCTION HAS BEGUN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	4681	8190	6057	6053	TOTAL
Spółdzielcze.....	107	58	-	60	<i>Co-operatives</i>
Komunalne (gminne).....	108	34	-	44	<i>Municipal (gminas)</i>
Zakładowe	-	-	-	-	<i>Company</i>
Indywidualne.....	3562	5445	5152	4594	<i>Private</i>
Spoleczne czynszowe.....	238	149	39	-	<i>Public building society</i>
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem.....	666	2504	866	1355	<i>For sale or rent</i>

TABL. 16 (122). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Mieszkania.....	4565	6957	8019	6009	Dwellings
miasta	2573	4382	4935	2879	<i>urban areas</i>
wieś	1992	2575	3084	3130	<i>rural areas</i>
Spółdzielcze.....	73	114	41	56	<i>Co-operative</i>
Komunalne (gminne).....	225	405	44	30	<i>Municipal (gmina)</i>
Zakładowe	2	9	-	1	<i>Company</i>
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem.....	211	2394	3052	1195	<i>For sale or rent</i>
Spoleczne czynszowe.....	332	124	150	-	<i>Public building society</i>
Indywidualne.....	3722	3911	4732	4727	<i>Private</i>
miasta	1762	1388	1725	1661	<i>urban areas</i>
wieś	1960	2523	3007	3066	<i>rural areas</i>
Mieszkania na 1000 zawartych małżeństw.....	342,1	479,4	635,6	550,5	Dwellings per 1000 marriages contracted
miasta	309,1	479,3	629,8	430,2	<i>urban areas</i>
wieś	396,7	479,4	645,2	741,0	<i>rural areas</i>
Izby.....	23076	30055	34304	28879	Rooms
miasta	12159	15929	17729	12032	<i>urban areas</i>
wieś	10917	14126	16575	16847	<i>rural areas</i>
Spółdzielcze.....	298	391	61	187	<i>Co-operative</i>
Komunalne (gminne).....	482	984	90	76	<i>Municipal (gmina)</i>
Zakładowe	10	27	-	5	<i>Company</i>
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem.....	702	6810	8719	3564	<i>For sale or rent</i>
Spoleczne czynszowe.....	901	384	402	-	<i>Public building society</i>
Indywidualne.....	20683	21459	25032	25047	<i>Private</i>
miasta	9876	7473	8729	8457	<i>urban areas</i>
wieś	10807	13986	16303	16590	<i>rural areas</i>

TABL. 16 (122). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA (dok.)**
DWELLINGS COMPLETED (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m²	576562	783951	862342	758813	Useful floor area of dwellings in m²
miasta	308114	412019	427991	311924	urban areas
wieś	268448	371932	434351	446889	rural areas
Spółdzielczych	6726	10166	2174	3477	Co-operative
Komunalnych (gminnych).....	9739	18160	1887	1395	Municipal (gmina)
Zakładowych	243	468	-	83	Company
Przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem	14600	170762	185560	79739	For sale or rent
Spółecznych czynszowych.....	16687	6463	7859	-	Public building society
Indywidualnych	528567	577932	664862	674119	Private
miasta	262106	209438	236164	232248	urban areas
wieś	266461	368494	428698	441871	rural areas
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²	126,3	112,7	107,5	126,3	Average useful floor area per dwelling in m²
miasta	119,7	94,0	86,7	108,3	urban areas
wieś	134,8	144,4	140,8	142,8	rural areas
Spółdzielczego.....	92,1	89,2	53,0	62,1	Co-operative
Komunalnego (gminnego).....	43,3	44,8	42,9	46,5	Municipal (gmina)
Zakładowego	121,5	52,0	-	83,0	Company
Przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem.....	69,2	71,3	60,8	66,7	For sale or rent
Spółecznego czynszowego.....	50,3	52,1	52,4	-	Public building society
Indywidualnego.....	142,0	147,8	140,5	142,6	Private
miasta	148,8	150,9	136,9	139,8	urban areas
wieś	135,9	146,1	142,6	144,1	rural areas

TABL. 17 (123). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB**
DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W budynkach indywidualnych <i>In private buildings</i>					W budynkach poza indywidualnymi <i>In non-private buildings</i>					
		razem total	w % razem — mieszkania o liczbie izb <i>in % of total — dwellings with specified number of rooms</i>				razem total	w % razem — mieszkania o liczbie izb <i>in % of total — dwellings with specified number of rooms</i>				
			1	2	3	4 i więcej and more		1	2	3	4 i więcej and more	
OGÓŁEM.... 2005	4565	3722	0,6	2,6	5,7	91,1	843	9,6	25,0	46,2	19,2	
TOTAL 2010	6957	3911	0,4	2,0	5,4	92,2	3046	4,1	43,2	28,9	23,8	
2012	8019	4732	0,6	3,5	7,2	88,7	3287	6,2	36,0	36,5	21,3	
2013	6009	4727	1,0	2,7	5,2	91,1	1282	4,5	33,7	32,8	28,9	
Miasta.....	2573	1762	1,2	3,9	4,8	90,1	811	10,0	25,7	46,0	18,3	
Urban areas	2010	4382	1388	0,9	3,8	6,0	89,3	2994	3,8	43,2	29,1	23,9
2012	4935	1725	1,6	7,7	9,1	81,6	3210	6,0	36,5	37,1	20,4	
2013	2879	1661	2,7	5,7	6,2	85,4	1218	4,5	34,1	34,0	27,4	
Wieś.....	2005	1992	1960	0,2	1,5	6,5	91,8	32	-	6,3	50,0	43,7
Rural areas	2010	2575	2523	0,2	0,9	5,0	93,9	52	17,3	46,2	17,3	19,2
2012	3084	3007	0,1	1,1	6,1	92,8	77	18,2	11,7	13,0	57,1	
2013	3130	3066	0,0	1,0	4,7	94,3	64	4,7	26,6	10,9	57,8	

DZIAŁ X

EDUKACJA I WYCHOWANIE

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004 Nr 256, poz. 2572, z późniejszymi zmianami) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365), z późniejszymi zmianami.

Wśród szkół objętych systemem oświaty funkcjonują:

- od roku szkolnego 1999/2000 6-letnie szkoły podstawowe oraz 3-letnie gimnazja (powstałe w miejsce 8-letnich szkół podstawowych), w których nauka jest obowiązkowa,
- od roku szkolnego 2002/03 szkoły ponadgimnazjalne, tj. 2–3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe, 3-letnie licea ogólnokształcące i profilowane, 4-letnie technika oraz od roku szkolnego 2004/05 szkoły dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych (tj. 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające) i 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy; do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się również szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne.

2. Od roku szkolnego 2004/05 wprowadzono obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego w placówkach wychowania przedszkolnego przez dzieci w wieku 6 lat, a od 1 IX 2011 r. – w wieku 5 lat.

Od roku szkolnego 2009/10 dzieci 6-letnie na wniosek rodziców mogą rozpocząć naukę w I klasie szkoły podstawowej.

3. Informacje o szkołach artystycznych dających uprawnienia zawodowe – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **ogólnokształcących szkół artystycznych**, które nie obejmują szkół realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

Dane (z wyjątkiem szkół wyższych i dla dorosłych) prezentuje się – jeśli nie zaznaczono inaczej – łącznie ze szkołami specjalnymi.

4. Prezentowane w dziale dane dotyczą: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży, policealnych, wyższych oraz szkół dla dorosłych.

5. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

6. Szkoły i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz (z wyjątkiem szkół wyższych) niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe

CHAPTER X

EDUCATION

General notes

1. The educational system in Poland functions according to the Education System Act dated 7 IX 1991 (uniform text Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572, with later amendments) and the Higher Education Act dated 27 VII 2005 (Journal of Laws No. 164, item 1365) with later amendments.

Among schools covered by the educational system, there are:

- since the 1999/2000 school year 6-year primary schools and 3-year lower secondary schools (which replaced 8-year primary schools), where education is compulsory,
- since the 2002/03 school year upper secondary schools, i.e. 2–3-year basic vocational schools, 3-year general secondary schools and specialized secondary schools, as well as since the 2004/05 school year supplementary schools for graduates from basic vocational schools (i.e. 2-year supplementary general secondary schools and 3-year supplementary technical secondary schools), and 3-year special job-training schools; upper secondary schools include also art schools leading to professional certification and post-secondary schools.

2. Since 2004/05 school year an obligatory 1-year pre-primary education in pre-primary education establishments has been introduced for children at the age of 6 and since 1 IX 2011 – children at the age of 5.

Since the 2009/10 school year, upon the request of parents, children at the age of 6 can start education in the first grade of primary school.

3. The information regarding art schools leading to professional certification - if not otherwise stated - refers exclusively to **general art schools**, and is presented excluding schools providing art education only.

Data (excluding higher education institution and schools for adults) are presented together with special schools, if not otherwise stated.

4. Data presented in the chapter are related to: pre-primary education, schools for children and youth, as well as post-secondary schools, tertiary education and schools for adults.

5. Data include schools and establishments managed by central (government) entities and local self-government entities (gminas, powiats and voivodships), as well as by other legal and natural persons.

6. Schools and establishments can be public, non-public and — except for higher education institutions — non-public with the competence of a public school. A non-public school can obtain the competence of a public school, if it implements the minimum programme as well as applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Ministry of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central govern-

i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej. Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

7. Szkoły dla dzieci i młodzieży (łącznie ze szkołami specjalnymi) obejmują:

- 1) **szkoły podstawowe**, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowe, szkoły artystyczne niedające uprawnień zawodowych realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej;
- 2) **gimnazja**, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowe (bez szkół specjalnych);
- 3) **szkoły ponadgimnazjalne**, obejmujące:
 - a) specjalne szkoły przysposabiające do pracy,
 - b) zasadnicze szkoły zawodowe,
 - c) licea ogólnokształcące, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowe,
 - d) uzupełniające licea ogólnokształcące na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych,
 - e) licea profilowane – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych,
 - f) technika,
 - g) technika uzupełniająca na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych,
 - h) ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe (bez szkół specjalnych).

8. Szkoły policealne – kształcące w formie dziennej, wieczorowej i zaocznej oraz od roku szkolnego 2008/09 również w formie stacjonarnej i na odległość – obejmują:

- 1) policealne (pomaturalne) szkoły zawodowe (1-, 2- lub 3-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi;
- 2) nauczycielskie kolegia języków obcych (3-letnie) oraz kolegia nauczycielskie (3-letnie), w których absolwentom nie nadaje się tytułu licencjata;
- 3) kolegia pracowników służb społecznych (3-letnie).

9. Szkoły wyższe realizują kształcenie w systemie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych (do roku akademickiego 2005/06 – w systemie studiów dziennych, wieczorowych, zaocznych i ekster-nistycznych).

Informacje z zakresu szkół wyższych:

- 1) podano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych, w których absolwentom nadaje się tytuł licencjata;
- 2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce;
- 3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą (z wyjątkiem osób studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą).

Studentów i absolwentów wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół wyższych łącznie z filiami, wydziałami i instytutami zamiejscowymi oraz punktami konsultacyjnymi.

Do zbiorowości studentów nie zalicza się słuchaczy studiów podyplomowych oraz doktoranckich.

10. Szkoły dla dorosłych kształcące w formie zaocznej, stacjonarnej i na odległość od roku szkolnego 2008/09 – obejmują:

ment) entities and local self-government entities can only administer public schools. Primary schools and lower secondary schools can be public schools or non-public schools with the competence of public schools only. Tertiary education can be public and non-public; non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

7. Schools for children and youth (including special schools) include:

- 1) **primary schools**, of which sports schools and athletic schools, art schools not leading to professional certification simultaneously conducting a primary school programme;
- 2) **lower secondary schools**, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);
- 3) **upper secondary schools** which include:
 - a) special job-training schools,
 - b) basic vocational schools,
 - c) general secondary schools, of which sports schools and athletic schools,
 - d) supplementary general schools based on the programme of basic vocational school – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was not recruitment to the 1st grade,
 - e) specialized secondary schools – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was not recruitment to the 1st grade,
 - f) technical secondary schools,
 - g) supplementary technical schools based on the programme of basic vocational school – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was not recruitment to the 1st grade,
 - h) general art schools leading to professional certification (excluding special schools).

8. Post-secondary schools – educating in day, evening and weekend form and since 2008/09 school year also in stationary form distance form – include:

- 1) post-secondary vocational schools (1-, 2- or 3-year), including special schools;
- 2) foreign language teacher training colleges (3-year) as well as teacher training colleges (3-year) in which graduates do not receive title of licentiate;
- 3) social service training colleges (3-year).

9. Tertiary education (university level) includes full-time and part-time studies (until 2005/06 school year – day, evening, weekend and extramural studies).

Data regarding tertiary education:

- 1) include foreign language teacher training colleges in which graduates receive the title of licentiate;
- 2) include foreigners studying in Poland;
- 3) do not include Poles studying abroad (with an exception of persons at organizational units of Polish higher education institutions operating abroad).

Data on students and graduates is given according to the seats of higher education institutions including branch sections, faculties and institutes operating in a place different than the place of their seat and consultative points.

Students of post-graduate and doctoral studies are excluded from the group of students.

10. Schools for adults educating in weekend, in full-time, and in distance form, from the 2008/09 school year – include:

- 1) szkoły podstawowe dla dorosłych;
- 2) gimnazja dla dorosłych;
- 3) szkoły ponadgimnazjalne, łącznie ze szkołami (oddziałami) ponadpodstawowymi do zakończenia ich cyklu kształcenia:
 - a) zasadnicze zawodowe dla dorosłych – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych,
 - b) licea ogólnokształcące dla dorosłych,
 - c) uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych,
 - d) licea proflowane dla dorosłych – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych,
 - e) technika dla dorosłych – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych,
 - f) technika uzupełniająca dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2013/14 brak naboru do klas pierwszych.

11. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych, w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne i ogólnodostępne) oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub w placówkach wykonujących działalność leczniczą (łącznie z zakładami lecznictwa uzdrowiskowego).

12. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

13. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczone są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

14. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

15. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są placówkami dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania i zagrożonej uzależnieniem w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych bez udzielania specjalnej pomocy.

16. Dane o nauczycielach, poza nauczycielami akademickimi, dotyczą nauczycieli (łącznie z nauczycielami religii) zatrudnionych przy realizacji obowiązujących zajęć edukacyjnych, tj. bez wychowawców świetlic, bibliotekarzy, prowadzących wyłącznie zajęcia pozalekcyjne itp.

- 1) *primary schools for adults;*
- 2) *lower secondary schools for adults;*
- 3) *upper secondary schools, including upper secondary (post-primary) schools (sections) until the end of their educational cycle:*
 - a) *basic vocational schools for adults – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was not recruitment to the 1st grade,*
 - b) *general secondary schools for adults,*
 - c) *supplementary general secondary schools for adults based on the programme of basic vocational school adults – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was not recruitment to the 1st grade,*
 - d) *specialized secondary schools for adults – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was not recruitment to the 1st grade,*
 - e) *technical secondary schools for adults – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was not recruitment to the 1st grade,*
 - f) *supplementary technical secondary schools for adults based on the programme of basic vocational school – phased out; since the 2013/14 school year there has been no recruitment to the 1st grade.*

11. Special schools are organized for handicapped children and youth with special educational needs. Education may be conducted within the school system or individually. Special education occurs in special schools operating independently, in mainstream schools (in which special departments or integration and mainstream classes are established) as well as in special educational centres, other educational institutions or in the units performing health care activities (including health resorts treatment).

12. Special educational centres are facilities for handicapped children and youth, aged 3 and older who, for reasons of their disability, are not able to attend regular schools or nursery schools.

13. Youth education centres are designated for socially maladjusted youth. Centres' mission is to eliminate reasons and symptoms of social maladjust as well as prepare residents to live independent life, according to the law and social standards.

14. Rehabilitation-education centres are facilities making it possible for children and youth with a mental retardation-profound to meet their obligation to receive an education through participating in rehabilitation-education classes.

15. Youth social therapy centres are centres intended for socially maladjusted youth having behavioral disorders and susceptible to addiction to a degree affecting performance of life tasks without receiving special assistance.

16. Data regarding teachers, excluding academic teachers, concern teachers (including teachers of religion) employed in obligatory teaching programmes, i.e., excluding community centre educators and librarians conducting exclusively extracurricular activities, etc.

Data regarding **academic teachers** concern the positions of: professor, assistant professor, tutor and assistant lecturer as well as other didactic positions: senior

Dane o **nauczycielach akademickich** dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, a od roku akademickiego 2006/07 także dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

Dane o nauczycielach dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

17. Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki opiekuńczo-wychowawcze, przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole.

Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczono:

- przedszkola,
- oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych oraz od roku szkolnego 2008/09:
- zespoły wychowania przedszkolnego,
- punkty przedszkolne.

W roku szkolnym 2013/14 dane dotyczące wychowania przedszkolnego podaje się łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

18. Dane dotyczące:

- 1) wychowania przedszkolnego oraz szkół (poza szkołami wyższymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, wychowania pozaszkolnego oraz internatów i burs podano według stanu na początek roku szkolnego; dane o absolwentach — na koniec roku szkolnego;
- 2) szkół wyższych — prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; studenci są wykazywani tyle razy, na ilu kierunkach studiują; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych.

19. Współczynnik skolaryzacji:

- 1) **brutto** — jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początek roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.
- 2) **netto** — jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początek roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

20. Internat to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. **Bursa** to międzyшкоlna placówka pełniąca funkcję internatu.

21. Zadaniem wychowania pozaszkolnego jest stwarzanie młodzieży warunków sprzyjających rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień oraz rekreacji i wypoczynku w czasie wolnym od zajęć szkolnych.

lecturer, lecturer, lector, instructor and since the 2006/07 academic year also qualified librarian and qualified scientific documentation and information staff.

Data regarding teachers full-time employees and part-time employees calculated as full-time employees.

17. Pre-primary education establishments are care and educational centres designated for children from the age of 3 until the beginning of education in primary school, providing care for children and aimed at preparation to education in school.

Pre-primary education establishments include:

- nursery schools,
- pre-primary sections in primary schools and since 2008/09 school year:
- pre-primary education groups,
- pre-primary points.

In the 2013/14 school year data regarding pre-primary education include the children attending for all school year in the units performing health care activities.

18. Data regarding:

- 1) *pre-primary education as well as schools (excluding higher education institutions) as well as since the 2008/09 school year – special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres, extra-curricular education as well as boarding schools and dormitories concern the beginning of the school year; data concerning graduates – the end of the school year;*
- 2) *tertiary education are presented as of 30 XI; students are indicated correspondingly on the number of fields of education which they study; data regarding graduates concern the number of diplomas issued at the end of studies.*

19. Enrolment rate:

- 1) **gross** — *is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (regardless of age) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level.*
- 2) **net** — *is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (within a given age group) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level.*

20. A boarding school is a foster and educational facility designated for youth attending general and vocational schools located outside their place of permanent residence. A **dormitory** is an inter-school facility serving as a boarding school.

21. Extracurricular education offers young people favorable conditions to develop interests and aptitudes, and provides recreations and rest during timetable free time.

Extracurricular education establishments include: youth's palaces, youth cultural establishments, extra-curricular work's centres, interschool sports centres and other public and non-public establishments.

22. Until 2006/2007 school year statistical data were presented on forms with symbol "S" realized by Central Statistical Office. Since 2007/2008 school year presented statistical data (excluding the data on higher

Do placówek **wychowania pozaszkolnego** zaliczono: pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, międzyszkolne ośrodki sportowe i inne placówki publiczne i niepubliczne.

22. Do roku szkolnego 2006/2007 dane statystyczne prezentowane są na podstawie realizowanych przez Główny Urząd Statystyczny sprawozdań o symbolu „S”. Od roku szkolnego 2007/2008 prezentowane dane statystyczne (z wyjątkiem danych o szkołach wyższych) opracowano na podstawie Systemu Informacji Oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

education institutions) has been completed on the basis of the Education Information System, administered by the Ministry of National Education.

TABL. 1 (124). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA**
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	892	875	845	842	primary
gimnazja	419	422	432	427	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	18	29	30	30	special job-training
zasadnicze zawodowe	104	108	106	102	basic vocational
licea ogólnokształcące	174	166	164	157	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	2	3	3	1	supplementary general secondary
licea profilowane	92	34	23	14	specialized secondary
technika	189	119	114	116	technical secondary
technika uzupełniająca	14	5	6	4	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	6	8	7	7 ^b	general art ^a
policealne	212	186	192	178	post-secondary
wyższe	27	31	29	29	tertiary
dla dorosłych:					for adults:
podstawowe	1	-	1	-	primary
gimnazja	8	9	12	11	lower secondary
zasadnicze zawodowe	3	5	6	5	basic vocational
licea ogólnokształcące	72	117	122	128	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	82	110	98	30	supplementary general secondary
licea profilowane	2	2	1	-	specialized secondary
technika	45	19	13	13	technical secondary
technika uzupełniająca	62	45	38	31	supplementary technical secondary
POMIESZCZENIA SZKOLNE ^c CLASSROOMS ^c					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	9211	10562	10338	10369	primary
gimnazja	4328	5042	4954	5008	lower secondary
zasadnicze zawodowe	230	338	342	340	basic vocational
licea ogólnokształcące	2439	2590	2448	2413	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	-	-	1	-	supplementary general secondary
licea profilowane	469	193	136	112	specialized secondary
technika	1850	1992	2068	2094	technical secondary
technika uzupełniająca	1	8	8	8	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	108	103	105	106	general art ^a
policealne	192	189	172	172	post-secondary

^a Dające uprawnienia zawodowe. ^b Ponadto 16 szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne. ^c Bez pomieszczeń w szkołach dla dorosłych i specjalnych.

^a Leading to professional certification. ^b Moreover, 16 art schools giving only artistic education. ^c Excluding classrooms in schools for adults and in special schools.

TABL. 1 (124). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (cd.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
NAUCZYCIELE ^a TEACHERS ^a					
Szkoły:					Schools:
podstawowe ^b	11724	10814	10423	10413	primary ^b
gimnazja ^b	7196	6714	6279	6146	lower secondary ^b
zasadnicze zawodowe ^{bc}	740	1021	951	897	basic vocational ^{bc}
licea ogólnokształcące ^{bd}	3562	3536	3152	2925	general secondary ^{bd}
licea profilowane ^b	612	222	98	45	specialized secondary ^b
technika ^{bde}	1962	2795	2665	2661	technical secondary ^{bde}
policealne	795	728	675	518	post-secondary
wyższe ^f	6763	7216	6638	6296	tertiary ^f
UCZNIOWIE I STUDENCI PUPILS AND STUDENTS					
Wychowanie przedszkolne ^g	22858	18937	18805	19906	Pre-primary education ^g
Szkoły:					Schools:
podstawowe	163008	134675	132488	132026	primary
gimnazja	100118	79566	71867	69167	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	289	620	700	704	special job-training
zasadnicze zawodowe	11933	11702	10506	9886	basic vocational
licea ogólnokształcące	50148	42710	38797	36720	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	65	54	43	6	supplementary general secondary
licea profilowane	11089	2935	1332	558	specialized secondary
technika	29398	30504	30229	30361	technical secondary
technika uzupełniająca	503	176	141	53	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^h	701	725	729	815 ⁱ	general art ^h
policealne	22017	21564	23341	20718	post-secondary
wyższe	131487	123964	108579	98958	tertiary

^a W roku szkolnym 2005/06 bez nauczycieli pracujących w zespołach szkół; patrz uwagi ogólne działu, ust. 16.
^{b-e} Łącznie ze szkołami: *b* – dla dorosłych, *c* – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, *d* – uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i technikami, *e* – ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.
^f Nauczyciele akademicy. ^g Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 35 na str. 226. ^h Dające uprawnienia zawodowe. ⁱ Ponadto 775 uczniów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

^a In 2005/06 school year excluding teachers working in complexes of schools; see general notes to the chapter, item 16.
^{b-e} Including: *b* – schools for adults, *c* – special job-training schools, *d* – supplementary schools respectively: general secondary schools and technical secondary schools, *e* – general art schools leading to professional certification.
^f Academic teachers. ^g Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments also described in table 35 on page 226. ^h Leading to professional certification. ⁱ Moreover, 775 students of art schools giving only artistic education.

TABL. 1 (124). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI (dok.) PUPILS AND STUDENTS (cont.)					
Szkoły (dok.):					Schools (cont.):
dla dorosłych:					for adults:
podstawowe	17	-	9	-	primary
gimnazja	672	1010	1001	955	lower secondary
zasadnicze zawodowe	101	62	77	50	basic vocational
licea ogólnokształcące	12386	9828	12317	13410	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	3762	5994	3160	488	supplementary general secondary
licea profilowane	393	153	36	-	specialized secondary
technika	4556	1155	689	474	technical secondary
technika uzupełniająca	2554	2571	2667	1337	supplementary technical secondary
ABSOLWENCI GRADUATES					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	30226	22971	22148	.	primary
gimnazja	32965	26228	23822	.	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	51	124	172	.	special job-training
zasadnicze zawodowe	3863	3958	3393	.	basic vocational
licea ogólnokształcące	15818	13653	13061	.	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	x	7	19	.	supplementary general secondary
licea profilowane	3701	1134	724	.	specialized secondary
technika	6747	6753	6540	.	technical secondary
technika uzupełniająca	x	25	72	.	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	102	133	91 ^b	.	general art ^a
policealne	6651	5135	6135	.	post-secondary
wyższe	26362	33793	27712	.	tertiary
dla dorosłych:					for adults:
podstawowe	5	-	-	.	primary
gimnazja	128	167	192	.	lower secondary
zasadnicze zawodowe	14	16	27	.	basic vocational
licea ogólnokształcące	4377	2011	2019	.	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	836	2020	1746	.	supplementary general secondary
licea profilowane	70	67	34	.	specialized secondary
technika	2710	216	178	.	technical secondary
technika uzupełniająca	x	485	585	.	supplementary technical secondary

^a Dające uprawnienia zawodowe. ^b Ponadto 87 absolwentów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

Źródło: dane — z wyjątkiem szkół wyższych — Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Leading to professional certification. ^b Moreover, 87 graduates of art schools giving only artistic education.

Source: data — with the exception of the higher education institutions — of the Ministry of National Education.

TABL. 2 (125). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14	2011/12	2012/13
	szkoły schools		uczniowie i studenci pupils and students		absolwenci graduates	
Szkoły podstawowe	845	842	132488	132026	22681	22148
Primary schools						
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	3	3	460	478	73	63
Central (government) administration entities						
Jednostki samorządu terytorialnego	771	757	127989	126913	22084	21406
Local self-government entities						
Stowarzyszenia i inne organizacje spo- łeczne	44	52	2126	2516	305	423
Associations and other social organizations						
Organizacje wyznaniowe	4	5	529	582	70	65
Religious organizations						
Pozostałe	23	25	1384	1537	149	191
Others						
Gimnazja	432	427	71867	69167	24851	23822
Lower secondary schools						
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	1	1	27	24	10	4
Central (government) administration entities						
Jednostki samorządu terytorialnego	375	371	68056	65419	23568	22557
Local self-government entities						
Stowarzyszenia i inne organizacje spo- łeczne	27	26	1472	1392	450	441
Associations and other social organizations						
Organizacje wyznaniowe	7	7	1258	1233	457	427
Religious organizations						
Pozostałe	22	22	1054	1099	366	393
Others						
Zasadnicze szkoły zawodowe^a	136	132	11206	10590	3767	3565
Basic vocational schools^a						
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	3	3	165	132	51	65
Central (government) administration entities						
Jednostki samorządu terytorialnego	124	120	10653	10030	3568	3374
Local self-government entities						
Stowarzyszenia i inne organizacje spo- łeczne	5	4	284	283	121	84
Associations and other social organizations						
Organizacje wyznaniowe	-	-	-	-	-	-
Religious organizations						
Pozostałe	4	3	104	137	27	40
Others						

^a Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy.

^a Including special job-training schools.

TABL. 2 (125). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14	2011/12	2012/13
	szkoły schools		uczniowie i studenci pupils and students		absolwenci graduates	
Licea ogólnokształcące^b	167	158	38840	36726	14017	13080
General secondary schools^b						
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	-	-	-	-	-	-
Central (government) administration entities						
Jednostki samorządu terytorialnego	127	117	36086	33543	13255	12350
Local self-government entities						
Stowarzyszenia i inne organizacje spo- łeczne	13	13	678	648	258	222
Associations and other social organizations						
Organizacje wyznaniowe	7	7	663	696	213	178
Religious organizations						
Pozostałe	20	21	1413	1839	291	330
Others						
Licea profilowane	23	14	1332	558	822	724
Specialized secondary schools						
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	-	-	-	-	-	-
Central (government) administration entities						
Jednostki samorządu terytorialnego	18	11	985	398	619	544
Local self-government entities						
Stowarzyszenia i inne organizacje spo- łeczne	2	1	30	10	15	9
Associations and other social organizations						
Organizacje wyznaniowe	-	-	-	-	-	-
Religious organizations						
Pozostałe	3	2	317	150	188	171
Others						
Technika^c	127	127	31099	31229	6786	6703
Technical secondary schools^c						
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	9	9	1352	1409	255	254
Central (government) administration entities						
Jednostki samorządu terytorialnego	112	110	29469	29467	6502	6408
Local self-government entities						
Stowarzyszenia i inne organizacje spo- łeczne	3	4	138	160	16	23
Associations and other social organizations						
Organizacje wyznaniowe	1	1	44	48	13	6
Religious organizations						
Pozostałe	2	3	96	145	-	12
Others						

b, c łącznie ze szkołami: *b* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, *c* – technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

b, c Including: *b* – supplementary general secondary schools, *c* – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

TABL. 2 (125). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (dok.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14	2011/12	2012/13
	szkoły schools		uczniowie i studenci pupils and students		absolwenci graduates	
Szkoły policealne	192	178	23341	20718	6088	6135
Post-secondary schools						
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	3	2	63	75	33	31
<i>Central (government) administration entities</i>						
Jednostki samorządu terytorialnego	39	40	5326	5065	1722	1618
<i>Local self-government entities</i>						
Stowarzyszenia i inne organizacje spo- łeczne	9	10	380	347	52	115
<i>Associations and other social organizations</i>						
Organizacje wyznaniowe	-	-	-	-	-	-
<i>Religious organizations</i>						
Pozostałe	141	126	17572	15231	4281	4371
<i>Others</i>						
Szkoły wyższe	29	29	108579	98958	31251	27712
Tertiary education						
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	7	7	74090	69123	17970	16651
<i>Central (government) administration entities</i>						
Jednostki samorządu terytorialnego	-	-	-	-	-	-
<i>Local self-government entities</i>						
Stowarzyszenia i inne organizacje spo- łeczne	-	-	-	-	-	-
<i>Associations and other social organizations</i>						
Organizacje wyznaniowe	-	-	-	-	-	-
<i>Religious organizations</i>						
Pozostałe	22	22	34489	29835	13281	11061
<i>Others</i>						
Szkoły dla dorosłych	291	218	19956	16714	4985	4781
Schools for adults						
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	2	2	51	33	-	19
<i>Central (government) administration entities</i>						
Jednostki samorządu terytorialnego	58	52	3350	3025	670	659
<i>Local self-government entities</i>						
Stowarzyszenia i inne organizacje spo- łeczne	21	13	613	474	212	204
<i>Associations and other social organizations</i>						
Organizacje wyznaniowe	-	-	-	-	-	-
<i>Religious organizations</i>						
Pozostałe	210	151	15942	13182	4103	3899
<i>Others</i>						

Ź r ó d ł o: dane — z wyjątkiem szkół wyższych — Ministerstwa Edukacji Narodowej.

S o u r c e: data — with the exception of the higher education institutions — of the Ministry of National Education.

TABL. 3 (126). **UCZNIOWIE WEDŁUG GRUP WIEKU**
PUPILS AND STUDENTS BY AGE GROUPS

GRUPY WIEKU AGE GROUPS	2010/11	2012/13	2013/14
	w % ludności danej grupy wieku in % of population of given age group		
7-12 lat	96,6	96,0	95,6
13-15	97,3	96,9	96,6
16-18	94,1	94,1	93,9
19-21 lat	27,0	27,8	26,1

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 4 (127). **WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI**
ENROLMENT RATE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Grupy wieku Age groups	2012/13			2013/14		
		ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females
		w % in %					

BRUTTO GROSS							
Szkoły: Schools:							
podstawowe	7 - 12	99,9	99,8	99,9	99,2	99,3	99,0
primary							
gimnazja	13 - 15	100,9	102,5	99,2	100,3	101,6	99,0
lower secondary							
zasadnicze zawodowe ^a	16 - 18	13,6	18,8	8,2	13,5	18,6	8,0
basic vocational ^a							
licea ogólnokształcące i profilowane ^b	16 - 18	67,2	56,5	78,6	64,9	55,0	75,3
general and specialized secondary ^b							
technika ^c	16 - 18	41,6	50,7	32,0	41,9	50,1	33,2
technical secondary ^c							
policealne	19 - 21	24,8	17,8	32,1	23,0	16,1	30,2
post-secondary							
NETTO NET							
Wychowanie przedszkolne ^d	6	80,1	83,3	76,6	81,9	84,2	79,6
Pre-primary education ^d							
Szkoły: Schools:							
podstawowe	7 - 12	95,8	95,9	95,8	95,4	95,5	95,3
primary							
gimnazja	13 - 15	94,2	93,7	94,6	93,9	93,4	94,4
lower secondary							
zasadnicze zawodowe ^a	16 - 18	11,3	15,7	6,6	11,0	15,3	6,4
basic vocational ^a							
licea ogólnokształcące i profilowane ^b	16 - 18	49,2	37,3	61,8	48,0	36,3	60,4
general and specialized secondary ^b							
technika ^c	16 - 18	28,4	33,6	22,9	30,1	35,5	24,4
technical secondary ^c							
policealne	19 - 21	8,0	5,1	11,1	7,1	4,5	9,8
post-secondary							

^{a-c} Łącznie ze szkołami: ^a – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, ^b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^c – technikami uzupełniającymi i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^d Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^{a-c} Including: ^a – special job-training schools, ^b – supplementary general secondary schools, ^c – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. ^d Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 5 (128). **KOMPUTERY W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH**
COMPUTERS IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-
-SECONDARY SCHOOLS

LATA YEARS SZKOŁY SCHOOLS	Szkoły posiadające komputery w % danej grupy szkół Schools equipped with computers in % of a given group of schools	Pracownie komputerowe Computer laboratory	Komputery ^a w szkołach Computers ^a in schools				
			ogółem grand total	w tym przeznaczone do użytku uczniów of which used by pupils and youth			
				razem total	w tym z dostępem do Internetu of which with Internet access		
					razem total	w tym szerokopasmowy of which broadband connection	
Podstawowe <i>Primary</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	93,3 97,2 97,4 99,0	780 945 902 904	10526 19089 19810 21014	8576 15026 15026 15971	6300 13328 13831 14940	2687 7333 8212 8965
Gimnazja <i>Lower secondary</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	80,7 85,8 85,0 88,3	387 439 433 442	5704 9606 10265 10857	4535 7105 7285 7668	4149 6894 7088 7501	2190 4575 4964 5303
Zasadnicze zawodowe <i>Basic vocational</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	19,2 33,3 38,7 43,1	22 45 50 50	401 1026 1318 1464	291 854 1072 1180	263 835 1056 1166	191 619 726 800
Licea ogólnokształcące ^b <i>General secondary ^b</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	71,0 82,2 79,6 82,9	193 207 195 193	3656 6165 6126 6196	2853 4542 4249 4175	2709 4427 4192 4132	2123 3422 3286 3257
Licea profilowane <i>Specialized secondary</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	22,8 52,9 65,2 100,0	42 20 16 14	774 530 503 454	611 485 430 374	440 474 428 378	277 473 418 359
Technika ^c <i>Technical secondary ^c</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	37,3 80,6 85,8 85,0	170 236 253 248	3298 6486 7292 7526	2655 5082 5597 5727	2343 4918 5472 5624	1722 3581 3968 4075
Policealne <i>Post-secondary</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	19,8 47,3 47,9 51,7	37 92 92 91	970 2061 2211 2272	803 1747 1868 1926	775 1671 1748 1796	409 1317 1284 1286

^a W przypadku wspólnego użytkowania komputerów przez kilka szkół – wykazane tylko raz. ^{b, c} Łącznie ze szkołami: ^b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^c – technikami uzupełniającymi oraz ogólnokształcącymi artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In case of commonly used computers by a few schools – presented only once. ^{b, c} Including: ^b – supplementary general secondary schools, ^c – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 6 i 7

W podziale według języków obcych jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

Note to tables 6 and 7

The division by languages may include one person more than once.

TABL. 6 (129). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH^a
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of total pupils and students at schools									
		podstawowych primary			gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych ^b basic vocational ^b	liceach ogólnokształcących ^c general secondary ^c	liceach profilowanych specialized secondary ^d	technikach ^d technical secondary ^d	policealnych ^e post- secondary ^e	
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas							
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE OBLIGATORY EDUCATION											
Angielski.....	2005/06	249270	48,6	52,2	43,1	69,5	28,9	97,1	91,3	86,4	54,5
English	2010/11	280596	90,3	91,1	89,2	87,7	48,9	98,0	93,8	95,2	44,1
	2012/13	279619	94,5	94,6	94,5	95,2	52,1	97,6	98,7	95,7	51,5
	2013/14	266370	95,7	95,9	95,4	96,6	56,8	97,5	100,0	95,9	74,8
Francuski.....	2005/06	10967	0,3	0,4	0,1	1,3	1,6	12,3	7,2	5,0	2,1
French	2010/11	9378	0,3	0,3	0,2	2,8	0,2	11,2	11,7	5,3	-
	2012/13	9894	0,2	0,2	0,2	3,9	0,5	12,6	11,2	5,8	-
	2013/14	9261	0,2	0,2	0,2	3,6	0,5	12,6	9,1	5,7	-
Niemiecki.....	2005/06	134006	18,5	19,0	17,6	29,5	32,2	73,2	79,3	73,9	11,8
German	2010/11	110022	7,7	6,8	9,1	50,9	36,2	64,1	72,1	78,2	4,2
	2012/13	106764	5,1	4,6	5,8	64,6	32,8	61,5	69,6	78,0	4,8
	2013/14	98844	4,1	3,7	4,8	64,8	34,4	58,1	70,1	74,9	2,3
Rosyjski.....	2005/06	24397	2,3	1,2	3,9	2,4	26,4	12,3	17,7	22,1	1,6
Russian	2010/11	14303	0,5	0,2	1,0	5,3	9,0	11,2	7,6	10,6	0,2
	2012/13	14726	0,3	0,2	0,6	8,1	6,4	11,4	9,4	10,4	0,1
	2013/14	13652	0,3	0,1	0,6	7,9	4,4	12,2	11,3	9,0	-
Włoski.....	2005/06	667	-	-	-	-	-	1,3	0,2	-	-
Italian	2010/11	644	-	-	-	0,1	-	1,4	0,4	-	-
	2012/13	617	-	-	-	0,1	-	1,4	-	-	-
	2013/14	507	0,0	0,0	-	0,1	-	1,1	-	-	-
Hiszpański.....	2005/06	681	-	-	-	0,0	-	1,3	-	-	-
Spanish	2010/11	1879	0,1	0,1	-	0,5	-	3,0	3,8	-	-
	2012/13	2693	0,1	0,1	-	1,4	-	4,0	4,9	-	-
	2013/14	2942	0,1	0,1	-	1,8	-	4,3	4,5	0,1	-
Inne.....	2005/06	2264	-	-	-	-	-	4,4	-	-	0,4
Others	2010/11	2292	0,0	0,0	-	0,2	0,2	4,5	-	-	1,0
	2012/13	1220	-	-	-	0,1	-	2,3	-	-	0,9
	2013/14	1598	0,1	-	0,2	0,1	-	1,7	4,8	1,2	23,2

^a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^{b-d} Łącznie ze szkołami: ^b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy w roku szkolnym 2005/06, ^c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^d – technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^e Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegów nauczycielskich, nauczycielskich kolegów języków obcych i kolegów pracowników służb społecznych.

^a In the 2005/06 school year as of 31 XII. ^{b-d} Including: ^b – special job-training schools in the 2005/06 school year, ^c – supplementary general secondary schools, ^d – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. ^e Since 2010/2011 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work.

TABL. 6 (129). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH^a (dok.)
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a (cont.)

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem <i>Grand total</i>	W % ogółu uczniów w szkołach <i>In % of total pupils and students at schools</i>									
		podstawowych <i>primary</i>			gimnazjach <i>lower secondary</i>	zasadniczych zawodowych ^b <i>basic vocational^b</i>	liceach ogólnokształcących ^c <i>general secondary^c</i>	liceach profilowanych <i>specialized secondary</i>	technikach ^d <i>technical secondary^d</i>	policealnych ^e <i>post-secondary^e</i>	
		razem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>							
NAUCZANIE DODATKOWE^f ADDITIONAL EDUCATION^f											
Angielski..... <i>English</i>	2005/06	55733	23,7	19,8	29,5	16,6	0,8	-	1,0	1,0	0,2
	2010/11	13033	4,5	3,5	6,0	7,7	-	0,3	3,3	1,6	1,0
	2012/13	6081	2,0	1,7	2,4	3,6	0,2	0,4	-	1,9	0,7
	2013/14	4091	1,4	1,3	1,6	2,2	0,1	0,6	-	1,3	1,0
Francuski..... <i>French</i>	2005/06	2529	0,5	0,7	0,1	1,8	-	0,0	-	-	-
	2010/11	1533	0,3	0,4	0,1	0,9	-	0,9	-	0,0	-
	2012/13	1490	0,3	0,5	0,0	1,0	-	0,9	-	0,0	-
	2013/14	1279	0,2	0,3	-	0,8	-	1,3	-	-	-
Niemiecki..... <i>German</i>	2005/06	43932	9,3	7,4	12,1	28,1	0,3	0,1	1,1	1,7	0,3
	2010/11	29884	8,4	6,6	11,2	19,0	1,4	5,4	1,7	2,7	0,7
	2012/13	23450	7,7	5,2	11,7	14,2	0,3	4,9	3,0	3,5	0,1
	2013/14	21015	6,2	3,5	10,6	13,6	0,1	5,5	-	4,7	-
Inne..... <i>Others</i>	2005/06	13209	2,2	1,1	3,9	6,6	-	5,3	1,4	0,9	0,1
	2010/11	8390	1,8	1,1	2,9	3,6	-	5,9	0,1	1,9	0,1
	2012/13	5136	1,3	0,7	0,7	2,1	-	4,1	-	1,0	-
	2013/14	5186	1,2	0,6	2,3	2,4	-	4,4	-	1,0	-

a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. *b-d* Łącznie ze szkołami: *b* – specjalnymi przysposabiającymi do pracy w roku szkolnym 2005/06, *c* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, *d* – technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. *e* Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych. *f* Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2005/06 school year as of 31 XII. *b-d* Including: *b* – special job-training schools in the 2005/06 school year, *c* – supplementary general secondary schools, *d* – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. *e* Since 2010/2011 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. *f* Conducted during the hours which are at the disposal of headperson.

Sou r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 7 (130). **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH^a**
STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS^a

LATA YEARS JĘZYKI OBCIE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of total students at school					
		gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych basic vocational	liceach ogólnokształ- cących ^b general second- ary ^b	liceach profilowanych specialized secondary	technikach ^c technical second- ary ^c	
Angielski..... English	2005/06	14514	55,8	26,3	68,4	9,1	38,8
	2010/11	16804	93,7	100,0	84,2	55,6	64,2
	2012/13	17158	94,3	75,3	89,0	55,6	70,4
	2013/14	14735	94,7	88,0	90,4	-	67,8
Niemiecki..... German	2005/06	5724	12,7	3,0	13,1	90,9	43,4
	2010/11	2442	5,5	-	8,6	33,3	26,0
	2012/13	1490	0,4	-	5,4	44,5	19,0
	2013/14	1010	0,2	-	5,2	-	15,5
Rosyjski..... Russian	2005/06	4832	38,7	70,7	19,4	-	18,0
	2010/11	1402	0,2	-	5,9	-	12,4
	2012/13	1093	4,8	-	4,4	-	10,7
	2013/14	724	5,1	-	3,1	-	13,6
Inne..... Others	2005/06	29	-	-	0,2	-	-
	2010/11	54	0,1	-	0,3	-	-
	2012/13	22	-	-	0,2	-	-
	2013/14	-	-	-	-	-	-

^a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego; w roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^b, ^c Łącznie ze szkołami: ^b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^c – technikami uzupełniającymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Data concern obligatory education; in the 2005/06 school year as of 31 XII. ^b, ^c Including: ^b – supplementary general secondary schools, ^c – supplementary technical secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 8 (131). **KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI**^a
EDUCATION FOR PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	uczniowie pupils and students				absolwenci graduates		
Szkoły podstawowe	4698	3348	3198	3225	861	681	632
<i>Primary schools</i>							
w tym specjalne	2496	1681	1547	1563	523	364	305
<i>of which special</i>							
Gimnazja	3731	3041	2689	2653	1101	901	816
<i>Lower secondary schools</i>							
w tym specjalne	2476	1969	1653	1548	753	527	453
<i>of which special</i>							
Specjalne szkoły przysposabiające do pracy	289	620	700	704	51	124	172
<i>Special job-training schools</i>							
Zasadnicze szkoły zawodowe	1471	1064	1001	961	450	348	285
<i>Basic vocational schools</i>							
w tym specjalne	1440	1023	930	879	440	339	269
<i>of which special</i>							
Licea ogólnokształcące ^b	386	239	264	282	114	70	62
<i>General secondary schools^b</i>							
w tym specjalne	117	78	97	91	25	32	20
<i>of which special</i>							
Licea profilowane	101	43	6	4	29	19	-
<i>Specialized secondary schools</i>							
w tym specjalne	55	38	-	-	19	18	-
<i>of which special</i>							
Technika ^c	96	99	115	136	31	21	32
<i>Technical secondary schools^c</i>							
w tym specjalne	64	64	70	62	21	16	23
<i>of which special</i>							
Szkoły policealne	17	16	22	21	4	-	11
<i>Post-secondary schools</i>							
w tym specjalne	13	13	20	20	-	-	11
<i>of which special</i>							

^a Patrz uwagi ogólne działu, ust. 11. ^{b, c} Łącznie z: ^b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^c – technikami uzupełniającymi oraz ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a See general notes to the chapter, item 11. ^{b, c} Including: ^b – supplementary general secondary schools, ^c – supplementary technical secondary schools as well as general art schools leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 9 (132). **SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII I OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE**
SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES, YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES AND REHABILITATION-EDUCATION CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010	2012	2013	SPECIFICATION
SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE^b <i>SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES^b</i>					
Ośrodki	30	25	22	22	Centres
Miejsca	1965	1509	1195	1156	Places
Wychowankowie	1547	990	858	829	Residents
w tym:					of which:
niewidomi i słabowidzący	41	44	40	42	blind and sight impaired
niesłyszący i słabosłyszący	192	128	103	91	deaf and hearing impaired
przewlekłe choroby	21	-	-	-	chronically ill
z niepełnosprawnością ruchową ^c ...	2	1	2	2	motor-skill impaired ^c
z upośledzeniem umysłowym	1025	716	624	585	mentally disabled
zagrożeni niedostosowaniem społecznym	188	2	-	-	socially maladjusted
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE <i>YOUTH EDUCATION CENTRES</i>					
Ośrodki	4	3	3	2	Centres
Miejsca	234	188	152	110	Places
Wychowankowie	213	181	147	80	Residents
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII <i>YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES</i>					
Ośrodki	2	8	9	10	Centres
Miejsca	-	338	369	390	Places
Wychowankowie	244	414	497	552	Residents
OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE <i>REHABILITATION-EDUCATION CENTRES</i>					
Ośrodki	3	3	3	3	Centres
Miejsca	-	102	105	99	Places
Wychowankowie	94	61	59	63	Residents
w tym:					of which:
z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim	17	39	42	43	mental retardation-profound
z zaburzeniami sprzężonymi	44	22	17	20	associated with defects

^a Stan w dniu 31 X. ^b Łącznie ze specjalnym ośrodkiem wychowawczym. ^c Od 2011 r. dotyczy wychowanków z niepełnosprawnością ruchową i afazją.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a As of 31 X. ^b Including the special educational center. ^c Since 2011 concerns motor-skill impaired residents and residents with aphasia.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 10 (133). **WYCHOWANIE POZASZKOLNE**
EXTRACURRICULAR EDUCATION

RODZAJE PLACÓWEK <i>KIND OF INSTITUTIONS</i>	Pla- cówki <i>Institu- tions</i>	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć ^a <i>Participants of permanent and temporary forms of pursuits^a</i>							
		ogółem <i>total</i>	informa- tycznych <i>compu- ting</i>	tech- nicz- nych <i>tech- nical</i>	przed- miot- owych <i>subject</i>	artysty- cznych <i>arts</i>	sporto- wych <i>sports</i>	tury- styczno- -kraj- oznaczo- nych <i>tourism</i>	innych <i>others</i>
OGÓŁEM 2005 ^b	26	73878	.	565	.	22234	8542	.	42537
TOTAL 2010	45	143545	12691	7996	28073	36175	24228	1124	33258
..... 2012	42	71108	4422	1005	9962	26584	10426	1607	17102
..... 2013	35	73301	2956	1256	12059	26505	10424	1046	19055
Pałace młodzieży <i>Youth centres</i>	1	8541	101	-	545	1834	1217	-	4844
Młodzieżowe domy kultury <i>Youth community centres</i>	14	57190	2603	555	10443	23843	7372	596	11778
Ogniska pracy pozaszkolnej <i>Extracurricular interest groups</i>	1	977	102	-	67	65	-	-	743
Międzyszkolne ośrodki sportowe <i>Inter-school sports centres</i>	3	1266	-	-	-	-	1266	-	-
Pozostałe placówki <i>Other institutions</i>	16	5327	150	701	1004	763	569	450	1690

^a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 X (w 2005 r. – od 1 XI) roku poprzedzającego rok badany do 30 IX (w 2005 r. – do 31 X) roku badanego. ^b Stan w dniu 31 X.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1 X (in 2005 – from 1 XI) of the year preceding the surveyed year to 30 IX (in 2005 – from 31 X) of the surveyed year. ^b As of 31 X.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 11 (134). **INTERNATY I BURSY SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BOARDING-SCHOOLS AND DORMITORIES FOR CHILDREN AND YOUTH
(excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2013/14		2005/06 ^a	2010/11	2012/13	2013/14		
	placówki esta- blish- ments	miejsca beds	korzystający <i>boarders</i>					
			ogółem <i>total</i>			w tym uczniowie <i>of which pupils</i>		na 100 miejsc <i>per 100 beds</i>
OGÓŁEM TOTAL	49	4376	3886	3294	3292	3377	3112	77
Internaty <i>Boarding schools</i>	27	2118	2163	1450	1553	1526	1475	72
zasadnicze szkoły zawodowe i technika ^b <i>basic vocational and technical secondary^b</i>	22	1858	2049	1216	1306	1274	1228	69
licea ogólnokształcące ^c <i>general secondary^c</i>	5	260	114	234	247	252	247	97
Bursy <i>Dormitories</i>	22	2258	1723	1844	1739	1851	1637	82

^a Stan w dniu 31 X. ^{b, c} Łącznie ze szkołami: ^b – technikami uzupełniającymi, ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe, policealnymi, kolegiami nauczycielskimi, nauczycielskimi kolegiami języków obcych, kolegiami pracowników służb społecznych, ^c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a As of 31 X. ^{b, c} Including: ^b – supplementary technical secondary schools, general art schools leading to professional certification, post-secondary schools, teacher training colleges, foreign language teacher training colleges, colleges of social work, ^c – supplementary general secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 12 (135). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE STUDENT DORMITORIES					
Domy	35	30	31	31	Dormitories
Miejsca	9409	8772	9082	8934	Beds
Korzystający:					Boarding:
studenci.....	7822	7849	8005	7554	students
w % ogółu studentów.....	5,9	6,3	7,4	7,6	in % of total students
uczestnicy studiów doktoranckich ^a	111	120	110	students of doctoral studies ^a
w % ogółu uczestników.....	.	4,0	4,1	3,9	in % of total students of doctoral studies
STOŁÓWKI STUDENCKIE STUDENT CANTEENS					
Stołówki	6	5	5	5	Canteens
Miejsca	1044	980	670	670	Places

^a Bez uczestników studiów doktoranckich w Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, placówkach naukowych Polskiej Akademii Nauk oraz instytutów naukowo-badawczych.

^a Excluding doctoral students of the Medical Centre for Postgraduate Education, scientific facilities of the Polish Academy of Sciences as well as research institutes.

TABL. 13 (136). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA^a**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS^a

SZKOŁY SCHOOLS	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14			
				ogółem ^b total ^b	w tym otrzymujący stypendia of which scholarships recipients		otrzymujący stypendia w % ogółu studentów danej grupy szkół scholarship recipients in % of total students of a given group of schools
					socjalne social	rektora dla najlepszych studentów vice-chancellor to the best students	
OGÓŁEM	32002	24869	18647	18690	11166	7602	18,9
TOTAL							
Uniwersytety	9703	8503	7646	7866	5005	3214	21,4
Universities							
Wyższe szkoły techniczne.....	3490	3483	3227	3672	2034	1556	15,6
Technical universities							
Wyższe szkoły ekonomiczne....	12249	7150	4081	3800	2156	1475	17,6
Academies of economics							
Wyższe szkoły pedagogiczne...	604	305	111	69	43	25	26,1
Teacher education schools							
Uniwersytety medyczne	2491	1924	1521	1564	905	700	19,2
Medical universities							
Wyższe szkoły artystyczne	1602	1287	631	598	318	270	20,2
Fine arts academies							
Pozostałe szkoły wyższe.....	1863	2217	1430	1121	705	362	19,9
Other schools							

^a Łącznie z cudzoziemcami; w latach akademickich 2010/11 - 2013/14 bez stypendiów przyznawanych przez ministrów oraz stypendiów finansowanych z funduszy unijnych. ^b W podziale według rodzajów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

^a Including foreigners; in the 2010/11- 2013/14 academic years excluding scholarships granted by ministers and scholarships financed from European funds. ^b In the division by type of scholarships one person may be included more than once.

TABL. 14 (137). **SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Szkoły	835	813	787	785	260	525
<i>Schools</i>						
w tym: <i>of which:</i>						
sportowe i mistrzostwa sportowego <i>sports and athletic</i>	1	2	2	2	2	-
filialne	22	13	20	20	-	20
<i>branch</i>						
artystyczne ^a	2	2	2	2	2	-
<i>arts ^a</i>						
Pomieszczenia szkolne	9211	10562	10338	10369	4883	5487
<i>Classrooms</i>						
Oddziały	7772	7204	7066	7064	3683	3381
<i>Sections</i>						
Uczniowie	160512	132994	130941	130463	80905	49558
<i>Pupils</i>						
w tym kobiety	78224	64802	63836	63563	39391	24172
<i>of which females</i>						
w tym I klasa	23576	21969	21194	22205	14041	8164
<i>of which 1st grade</i>						
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>						
sportowe i mistrzostwa sportowego <i>sports and athletic</i>	318	774	754	746	746	-
filialne	507	222	850	652	-	652
<i>branch</i>						
artystyczne ^a	566	465	459	476	476	-
<i>arts ^a</i>						
Absolwenci	29703	22607	21843	.	.	.
<i>Graduates</i>						
w tym kobiety	14536	11106	10564	.	.	.
<i>of which females</i>						
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>						
sportowe i mistrzostwa sportowego <i>sports and athletic</i>	54	136	121	.	.	.
filialne	18	30	86	.	.	.
<i>branch</i>						
artystyczne ^a	106	70	63	.	.	.
<i>arts ^a</i>						
Liczba uczniów na: <i>Number of pupils per:</i>						
1 szkołę	192	164	166	166	311	94
<i>school</i>						
1 pomieszczenie szkolne	17	13	13	13	17	9
<i>classroom</i>						
1 oddział	21	18	19	18	22	15
<i>section</i>						

^a Dotyczy szkół realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Concern schools simultaneously conducting the primary school programme.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 15 (148). **GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH
(excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Gimnazja	367	370	381	377	180	197
<i>Lower secondary</i>						
w tym szkoły:						
<i>of which schools:</i>						
sportowe i mistrzostwa sportowego <i>sports and athletic</i>	3	3	5	4	4	-
z oddziałami przysposabiającymi do pracy ^a	3	2	3	2	2	-
<i>with job-training sections ^a</i>						
Pomieszczenia szkolne	4328	5042	4954	5008	3166	1842
<i>Classrooms</i>						
Oddziały	3833	3372	3114	3022	1866	1156
<i>Sections</i>						
Uczniowie	97642	77597	70214	67619	43797	23822
<i>Students</i>						
w tym kobiety	47285	37431	34052	32748	21204	11544
<i>of which females</i>						
w tym I klasa	31761	25381	23017	22571	14622	7949
<i>of which 1st grade</i>						
w tym szkoły:						
<i>of which schools:</i>						
sportowe i mistrzostwa sportowego <i>sports and athletic</i>	395	432	811	998	998	-
z oddziałami przysposabiającymi do pracy ^a	366	863	347	253	253	-
<i>with job-training sections ^a</i>						
Absolwenci	32212	25701	23369	.	.	.
<i>Graduates</i>						
w tym kobiety	15883	12645	11419	.	.	.
<i>of which females</i>						
w tym szkoły:						
<i>of which schools:</i>						
sportowe i mistrzostwa sportowego <i>sports and athletic</i>	132	228	354	.	.	.
z oddziałami przysposabiającymi do pracy ^a	27	75	99	.	.	.
<i>with job-training sections ^a</i>						
Liczba uczniów na:						
<i>Number of students per:</i>						
1 szkołę	266	210	184	179	243	121
<i>school</i>						
1 pomieszczenie szkolne.....	23	15	14	14	14	13
<i>classroom</i>						
1 oddział.....	25	23	23	22	23	21
<i>section</i>						

^a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Based on 6th grade primary school.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 16 (139). **ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	79	85	85	81	Schools
Oddziały	387	449	425	407	Sections
Uczniowie	10493	10679	9576	9007	Students
w tym kobiety	2600	2849	2508	2325	of which females
w tym I klasa	4158	4136	3593	3404	of which 1 st grade
Absolwenci	3423	3619	3124	.	Graduates
w tym kobiety	962	1074	972	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 17 (140). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI ZASADNICZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH
 DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW
 KSZTAŁCENIA**
**STUDENTS AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH
 (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION**

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	uczniowie students				absolwenci graduates		
OGÓŁEM TOTAL	10493	10679	9576	9007	3423	3619	3124
Artystyczne..... Arts	76	111	73	69	22	44	30
Ekonomiczne i administracyjne ... Business and administration	1066	769	597	532	400	331	284
Inżynierijno-techniczne..... Engineering and engineering trades	4673	4793	4453	4149	1358	1424	1337
Produkcji i przetwórstwa..... Manufacturing and processing	2105	1151	944	955	697	388	248
Architektury i budownictwa..... Architecture and building	607	1260	1183	1129	206	449	299
Rolnicze, leśne i rybactwa..... Agriculture, forestry and fishery	59	97	68	42	30	45	35
Usług dla ludności..... Personal services	1907	2498	2258	2131	710	938	891

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

Source: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 18–20

Od roku szkolnego 2012/13 nie jest prowadzony nabór do klas I w uzupełniających liceach ogólnokształcących, liceach profilowanych i technikach uzupełniających, patrz uwagi ogólne działu, ust. 7.

Note to tables 18–20

Since the 2012/13 school year there has been no admittance to the 1st grades of supplementary general secondary schools, specialized secondary schools and supplementary technical secondary schools, see general notes to the chapter, item 7.

TABL. 18 (141). LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY^a (bez szkół specjalnych)
GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	174	165	162	154	Schools
Oddziały	1719	1567	1462	1374	Sections
Uczniowie	50096	42686	38743	36635	Students
w tym kobiety	30124	26146	23713	22421	of which females
w tym I klasa	17282	14374	12520	11789	of which 1 st grade
Absolwenci	15793	13628	13045	.	Graduates
w tym kobiety	9630	8377	8054	.	of which females

^a Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi; patrz uwagi ogólne działu, ust. 7, pkt 3.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary general secondary schools; see general notes to the chapter, item 7, point 3.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 19 (142). LICEA PROFILOWANE DLA MŁODZIEŻY^a (bez szkół specjalnych)
SPECIALIZED SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	91	33	23	14	Schools
Oddziały	411	113	55	23	Sections
Uczniowie	11034	2897	1332	558	Students
w tym kobiety	6004	1859	867	371	of which females
w tym I klasa.....	3457	787	-	-	of which 1 st grade
Absolwenci	3682	1116	724	.	Graduates
w tym kobiety	1979	688	453	.	of which females

^a Patrz uwagi ogólne działu, ust. 7, pkt 3.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a See general notes to the chapter, item 7, point 3.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 20 (143). TECHNIKA^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	201	121	117	118	Schools
Oddziały	1140	1299	1290	1289	Sections
Uczniowie	29837	30616	30300	30352	Students
w tym kobiety	11310	11675	11602	11747	of which females
w tym I klasa	9195	8700	8998	8887	of which 1 st grade
Absolwenci	6726	6762	6589	.	Graduates
w tym kobiety	2679	2642	2505	.	of which females

^a Łącznie z technikami uzupełniającymi; patrz uwagi ogólne działu, ust. 7, pkt 3.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary technical secondary schools; see general notes to the chapter, item 7, point 3.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 21 (144). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^b FIELDS OF EDUCATION ^b	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	uczniowie students				absolwenci graduates		
OGÓŁEM	29837	30616	30300	30352	6726	6762	6589
TOTAL							
Artystyczne..... Arts	245	222	167	158	27	69	36
Społeczne	5167	3508	2864	2680	1261	971	725
<i>Social and behavioural science</i>							
Ekonomiczne i administracyjne..... <i>Business and administration</i>	3183	3599	4012	4193	715	774	859
Fizyczne ^c	6	33	78	136	-	-	-
<i>Physical science^c</i>							
Informatyczne..... <i>Computing</i>	681	4511	4915	5092	30	832	1045
Inżynieryjno-techniczne	8165	5908	6579	6842	2001	1226	1305
<i>Engineering and engineering trades</i>							
Produkcji i przetwórstwa..... <i>Manufacturing and processing</i>	2321	795	655	644	718	210	111
Architektury i budownictwa	2372	3031	2447	2364	504	693	539
<i>Architecture and building</i>							
Rolnicze, leśne i rybactwa	1720	1459	1058	892	338	417	337
<i>Agriculture, forestry and fishery</i>							
Weterynaryjne	181	167	224	300	17	27	32
<i>Veterinary</i>							
Medyczne..... <i>Health</i>	-	-	-	-	-	-	-
Usług dla ludności	4815	6801	6814	6630	935	1406	1487
<i>Personal services</i>							
Usług transportowych..... <i>Transport services</i>	227	239	260	226	80	37	52
Ochrony środowiska	754	343	227	195	100	100	61
<i>Environmental protection</i>							

^a Łącznie z technikami uzupełniającymi. ^b Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).
^c Między innymi: fizyka, chemia, geologia.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary technical secondary schools. ^b According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). ^c Among others: physics, chemistry, geology.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 22 (145). **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
LEVEL ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
SZKOŁY ARTYSTYCZNE NIEDAJĄCE UPRAWNIENIŃ ZAWODOWYCH <i>LEVEL ART SCHOOLS NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION</i>					
Szkoły	19	29	30	30	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	17	27	28	28	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie	3763	3265	3244	3208	Students
w tym kobiety	2320	2000	2043	2052	of which females
Absolwenci	521	392	399	.	Graduates
w tym kobiety	335	240	242	.	of which females
SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE <i>LEVEL ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION</i>					
Szkoły	14	23	23	23	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	8	15	16	16	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie	1357	1517	1532	1590	Students
w tym kobiety	857	982	1005	1087	of which females
Absolwenci	171	199	178	.	Graduates
w tym kobiety	104	130	121	.	of which females
W tym OGÓLNOKSZTAŁCĄCE SZKOŁY ARTYSTYCZNE <i>of which GENERAL ART SCHOOLS</i>					
Szkoły	6	8	7	7	Schools
Uczniowie	701	725	729	815	Students
w tym kobiety	453	496	512	591	of which females
Absolwenci	102	133	91	.	Graduates
w tym kobiety	64	89	66	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 23 (150). **SZKOŁY POLICEALNE (bez szkół specjalnych)**
POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	212	184	190	176	Schools
Oddziały	943	948	1043	885	Sections
Uczniowie	22017	21551	23321	20698	Students
w tym kobiety	11824	12654	14773	13303	of which females
Absolwenci	6651	5135	6124	.	Graduates
w tym kobiety	4008	3306	3990	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 24 (147). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych)**
WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding
special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a <i>FIELDS OF EDUCATION ^a</i>	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	uczniowie <i>students</i>				absolwenci <i>graduates</i>		
OGÓŁEM TOTAL	22017	21551	23321	20698	6651	5135	6124
w tym: <i>of which:</i>							
Pedagogiczne	2062	1423	1066	706	554	389	415
<i>Education science and teacher training</i>							
Artystyczne.....	91	102	459	431	55	16	210
<i>Arts</i>							
Społeczne	1164	225	88	64	282	52	11
<i>Social and behavioural science</i>							
Dziennikarstwa i informacji	27	18	46	149	4	3	1
<i>Journalism and information</i>							
Ekonomiczne i administracyjne	4846	6255	5869	4567	1381	1282	1485
<i>Business and administration</i>							
Informatyczne.....	3489	1587	1968	1756	950	323	405
<i>Computing</i>							
Inżynierijno-techniczne	581	610	546	344	188	219	187
<i>Engineering and engineering trades</i>							
Produkcji i przetwórstwa	78	-	-	-	32	-	21
<i>Manufacturing and processing</i>							
Architektury i budownictwa	98	326	288	79	61	136	170
<i>Architecture and building</i>							
Rolnicze, leśne i rybactwa	147	1528	1112	626	-	242	233
<i>Agriculture, forestry and fishery</i>							
Weterynaryjne.....	-	186	179	226	-	77	59
<i>Veterinary</i>							
Medyczne.....	2529	2483	2843	2826	992	955	967
<i>Health</i>							
Opieki społecznej	773	296	725	892	208	100	205
<i>Social services</i>							
Usług dla ludności	3499	3066	2593	2309	1135	739	678
<i>Personal services</i>							
Usług transportowych.....	-	-	146	182	-	-	14
<i>Transport services</i>							
Ochrony środowiska.....	104	-	12	11	43	-	-
<i>Environmental protection</i>							
Ochrony i bezpieczeństwa.....	2481	3139	4872	5112	748	474	831
<i>Security services</i>							

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 25 (148). **SZKOŁY WYŻSZE**
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły <i>Schools</i>	Nauczyciele akademicy ^a <i>Academic teachers^a</i>	Studenci <i>Students</i>	Absolwenci ^b <i>Graduates^b</i>	SPECIFICATION	
O G Ó Ł E M	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	27 31 29 29	6763 7216 6638 6550	131487 123964 108579 98958	26362 33793 27712 .	TOTAL
Uniwersytety	1	2231	36734	36734	<i>Universities</i>	
Wyższe szkoły techniczne ..	2	1456	23566	23566	<i>Technical universities</i>	
Wyższe szkoły ekonomiczne	7	727	21643	21643	<i>Academies of economics</i>	
Wyższe szkoły pedagogiczne	1	18	264	264	<i>Teacher education schools</i>	
Uniwersytety medyczne	1	1275	8156	8156	<i>Medical universities</i>	
Wyższe szkoły artystyczne	4	586	2965	2965	<i>Fine arts academies</i>	
Pozostałe szkoły wyższe	13	258	5630	5630	<i>Other higher education institutions</i>	

a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne do działu, ust. 16. *b* W podziale według typów szkół – z roku akademickiego 2012/13.

a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes to the chapter, item 16. *b* According to type of school – from 2012/13 academic year.

TABL. 26 (149). **FIŁIE, ZAMIEJSCOWE PODSTAWOWE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE ORAZ
ZAMIEJSCOWE OŚRODKI DYDAKTYCZNE SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG
LOKALIZACJI**
**BRANCHES SECTIONS, BASIC ORGANIZATIONAL UNITS IN ANOTHER LOCATION
AS WELL TEACHING CENTRES IN ANOTHER LOCATION OF HIGHER
EDUCATION INSTITUTIONS BY PLACE OF RESIDENCE**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Fiłie i zamiejscowe podstawowe jedno- stki organizacyjne <i>Branch sections and basic organizational units in another location</i>	Zamiejscowe ośrodki dydaktyczne <i>Teaching centres in another location</i>	Studenci ^a <i>Students^a</i>	Absolwenci ^{ab} <i>Graduates^{ab}</i>	
O G Ó Ł E M	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	21 25 18 27	3 51 41 27	10876 17270 12289 11231	. 6127 3662 .
lokalizacja według województw: <i>residence by voivodships:</i>					
Dolnośląskie	1	1	219	83	
Kujawsko – pomorskie	3	1	799	332	
Łódzkie	5	10	1618	621	
Małopolskie	3	2	408	81	
Mazowieckie	3	2	5712	1299	
Podkarpackie	1	1	151	69	
Podlaskie	-	1	26	31	
Pomorskie	1	1	114	115	
Śląskie	1	1	213	89	
Świętokrzyskie	1	1	145	572	
Wielkopolskie	5	4	1268	306	
Zachodniopomorskie	3	2	558	64	

a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. *b* W podziale według województw – z roku akademickiego 2012/13. *c* Do województwa łódzkiego doliczeni zostali studenci i absolwenci wydziału zamiejscowego w Londynie oraz ośrodka dydaktycznego w Dublinie.

U w a g a. Ponadto w roku akademickim 2013/14 na terenie województwa łódzkiego funkcjonowały 3 fiłie i zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne oraz 4 zamiejscowe ośrodki dydaktyczne (2955 studentów i 1202 absolwentów) uczelni mających siedzibę jednostki macierzystej poza województwem łódzkim.

a Also shown in the other tables regarding students and graduates. *b* In the division by voivodships – from 2012/13 academic year. *c* Number of students in Łódzkie voivodship has been increased with students and graduates of basic organizational units in another location in London and teaching centre in Dublin.

N o t e. Moreover, in 2013/14 academic year in Łódzkie voivodship there were 3 branch sections and basic organizational units in another location as well as 4 teaching centres in another location (2955 students and 1202 graduates) which headquarters were located outside the territory of Łódzkie voivodship.

TABL. 27 (150). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS
AND TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ TYPE OF SCHOOLS	Ogółem Grand total	W tym kobiety Of which females	Z liczby ogółem na studiach Of total number at study forms				
			stacjonarnych ^a full-time programmes ^a		niestacjonarnych ^b part-time programmes ^b		
			razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	
OGÓŁEM	2005/06	131487	75639	50589	27963	80898	47676
TOTAL	2010/11	123964	75815	54338	32173	69626	43642
.....	2012/13	108579	65867	57884	34948	50695	30919
.....	2013/14	98958	59564	55667	33348	43291	26216
Uniwersytety		36734	24495	27173	18027	9561	6468
Universities							
Wyższe szkoły techniczne		23566	9248	16292	7006	7274	2242
Technical universities							
Wyższe szkoły ekonomiczne		21643	13844	1547	863	20096	12981
Academies of economics							
Wyższe szkoły pedagogiczne		264	224	-	-	264	224
Teacher education schools							
Uniwersytety medyczne		8156	5807	7111	5105	1045	702
Medical universities							
Wyższe szkoły artystyczne		2965	1921	2141	1384	824	537
Fine arts academies							
Pozostałe szkoły wyższe		5630	4025	1403	963	4227	3062
Other higher education institutions							

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: *a* – dziennych, *b* – wieczorowych, zaoczných i eksternistycznych.
a, b Data 2005/06 academic years concern: *a* – day study system, *b* – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 28 (151). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND
TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ TYPE OF SCHOOLS	Ogółem Grand total	W tym kobiety Of which females	Z liczby ogółem na studiach Of total number at study forms				
			stacjonarnych ^a full-time programmes ^a		niestacjonarnych ^b part-time programmes ^b		
			razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	
OGÓŁEM	2005/06	26362	17395	7547	4590	18815	12805
TOTAL	2010/11	33793	23322	12114	7749	21679	15573
.....	2012/13	27712	18603	12571	8254	15141	10349
Uniwersytety		9854	7085	6654	4722	3200	2363
Universities							
Wyższe szkoły techniczne		4501	2023	3099	1469	1402	554
Technical universities							
Wyższe szkoły ekonomiczne		7853	5258	311	166	7542	5092
Academies of economics							
Wyższe szkoły pedagogiczne		278	202	-	-	278	202
Teacher education schools							
Uniwersytety medyczne		2036	1605	1625	1270	411	335
Medical universities							
Wyższe szkoły artystyczne		979	644	575	389	404	255
Fine arts academies							
Pozostałe szkoły wyższe		2211	1786	307	238	1904	1548
Other higher education institutions							

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: *a* – dziennych, *b* – wieczorowych, zaoczných i eksternistycznych.
a, b Data 2005/06 academic years concern: *a* – day study system, *b* – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 29 (152). **CUDZOZIEMCY^a — STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
FOREIGNERS^a — STUDENTS AND GRADUATES BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Studenci Students		Absolwenci ^b Graduates ^b		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
OGÓŁEM	530	242	50	26	TOTAL
2005/06	530	242	50	26	
2010/11	1136	523	203	101	
2012/13	1352	667	206	96	
2013/14	1843	920	.	.	
studia: stacjonarne	1645	814	153	67	studies: full-time
niestacjonarne	198	106	53	29	part-time
Uniwersytety	575	313	60	30	Universities
Wyższe szkoły techniczne	393	122	28	9	Technical universities
Wyższe szkoły ekonomiczne	384	250	46	23	Academies of economics
Uniwersytety medyczne	279	119	48	23	Medical universities
Wyższe szkoły artystyczne	152	82	17	7	Fine arts academies
Pozostałe szkoły wyższe	60	34	7	4	Other higher education institutions

^a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. ^b W podziale według form studiów i typów szkół – z roku akademickiego 2012/13.

^a Also shown in the other tables regarding students and graduates. ^b According to study forms and type of school – from 2012/13 academic year.

TABL. 30 (153). **NAUCZYCIELE AKADEMICKY^a W SZKOŁACH WYŻSZYCH**
ACADEMIC TEACHERS^a IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
OGÓŁEM TOTAL					
OGÓŁEM	6763	7216	6638	6296	GRAND TOTAL
Profesorowie	1643	1815	1696	1637	Professors
w tym z tytułem naukowym ^b	318 ^c	221	185	159	of which titled only ^b
Docenci	3	30	34	31	Assistant professors
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	3	-	1	1	of which with scientific degree of habilitated doctor ^d (HD)
Adiunkci	2541	3024	2782	2681	Tutors
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	224	183	173	229	of which with scientific degree of habilitated doctor ^d (HD)
Asystenci	1209	946	791	678	Assistant lecturers
Pozostali	1367	1401	1335	1269	Others
W tym KOBIETY Of which FEMALES					
RAZEM	3007	3346	3159	2996	TOTAL
Profesorowie	452	535	540	509	Professors
w tym z tytułem naukowym ^b	75 ^c	48	60	50	of which titled only ^b
Docenci	-	9	8	6	Assistant professors
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	-	-	-	-	of which with scientific degree of habilitated doctor ^d (HD)
Adiunkci	1101	1445	1370	1345	Tutors
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	91	80	72	89	of which with scientific degree of habilitated doctor ^d (HD)
Asystenci	625	537	465	416	Assistant lecturers
Pozostali	829	820	776	720	Others

^a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne działu, ust.16. ^b Profesorowie nadzwyczajni z tytułem naukowym profesora. ^c Bez szkół wyższych zawodowych.

^a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes to the chapter, item 16. ^b Associate professors with scientific title of professor. ^c Excluding higher vocational schools. ^d The habilitated doctors degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 31 (154). **STUDIA PODYPLOMOWE I DOKTORANCKIE**
POSTGRADUATE AND DOCTORAL STUDIES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/11	2012/13	2013/14	2010/11	2011/12	2012/13	2010/11	2012/13	2013/14
	słuchacze studiów podyplomowych ^a <i>students of postgraduate studies ^a</i>			wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych <i>certificates issued to students of postgraduate studies</i>			uczestnicy studiów doktoranckich <i>students of doctoral studies</i>		
OGÓŁEM..... TOTAL	9336	8592	8344	7338	6616	6152	2754	2897	2834
w tym kobiety <i>of which females</i>	6661	6643	6465	4825	4843	4627	1565	1662	1631
Uniwersytety <i>Universities</i>	2759	2518	2026	1952	1928	1965	1217	1314	1345
Wyższe szkoły techniczne <i>Technical universities</i>	2389	1228	1009	2434	1453	1039	591	666	693
Wyższe szkoły ekonomiczne <i>Academies of economics</i>	1238	1729	2471	852	1059	1162	-	-	-
Wyższe szkoły pedagogiczne <i>Teacher education schools</i>	86	35	16	26	45	31	-	-	-
Uniwersytety medyczne <i>Medical universities</i>	129	87	39	62	39	69	858	801	666
Wyższe szkoły artystyczne <i>Fine arts academies</i>	143	294	296	77	82	245	36	74	92
Pozostałe szkoły wyższe <i>Other higher education institutions</i>	2574	2681	2469	1917	2010	1623	-	-	-
Instytuty badawcze (inne niż PAN) <i>Research institutes (other than PAN)</i>	18	20	18	18	-	18	-	-	-
Jednostki Polskiej Akademii Nauk <i>Scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>	-	-	-	-	-	-	52	42	38

^a Dla studiów trwających: do 1 roku - stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej - stan w dniu 31 XII.

^a For studies lasting: up to 1 year - as of beginning of the academic year, 1 year and longer - as of 31 XII.

TABL. 32 (155). **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
POSTGRADUATE STUDIES BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a FIELDS OF EDUCATION ^a	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	słuchacze studiów podyplomowych ^b students of postgraduate studies ^b				wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych certificates issued to students of postgraduate studies		
OGÓŁEM TOTAL	5788	9346	8592	8344	3685	7338	6152
w tym kobiety of which females	4140	6642	6643	6465	2799	4825	4627
Pedagogiczne Teacher training and education science	2598	1871	1449	1372	1643	866	553
Artystyczne..... Arts	206	201	373	355	24	112	321
Nauczycielskie Teacher training	-	1069	2050	2119	-	1073	1566
Humanistyczne ^c Humanities ^c	154	289	246	174	81	177	171
Społeczne Social	231	334	283	178	121	209	187
Ekonomiczne i administracyjne Business and administration	1506	2190	1970	2035	702	2041	1550
Prawne..... Law	303	672	739	485	371	435	600
Dziennikarstwa i informacji..... Journalism and information	65	50	104	36	30	55	82
Biologiczne ^d Life science ^d	-	45	18	37	-	36	18
Fizyczne ^e Physical science ^e	5	16	15	19	5	76	15
Informatyczne..... Computing	201	521	386	458	183	574	314
Matematyczne i statystyczne.... Mathematics and statistics	-	55	-	-	-	55	-
Ochrony i bezpieczeństwa..... Security services	-	414	256	375	232	625	314
Inżynieryjno-techniczne..... Engineering and engineering trades	199	540	70	27	81	548	54
Architektury i budownictwa..... Architecture and building	-	165	19	13	-	203	19
Rolnicze, leśne i rybactwa..... Agriculture, forestry and fishery	-	31	57	57	-	13	80
Opieki społecznej..... Social services	-	155	73	60	53	26	19
Medyczne..... Health	141	493	484	517	66	149	244
Ochrony środowiska..... Environmental protection	93	81	-	27	10	18	45
Usług dla ludności..... Parsonal services	-	-	-	-	49	-	-
Produkcji i przetwórstwa..... Manufacturing and processing	86	154	-	-	34	47	-

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). ^b Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII. ^c Łącznie z teologią. ^{d, e} Między innymi: ^d – biologia (w tym specjalności: botanika, biochemia, toksykologia, genetyka, zoologia) i ochrona środowiska, ^e – astronomia, fizyka, chemia, geologia, geografia.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). ^b For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII. ^c Including theology. ^{d, e} Among others: ^d – biology (of which specialties: botany, biochemistry, toxicology, genetics, zoology) and environmental science, ^e – astronomy, physics, chemistry, geology, geography.

TABL. 33 (156). **STUDIA DOKTORANCKIE WEDŁUG DZIEDZIN NAUKI**
DOCTORAL STUDIES BY FIELDS OF SCIENCE

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a <i>FIELDS OF EDUCATION</i> ^a	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06 ^b	2010/11	2012/13	2013/14
	uczestnicy studiów doktoranckich <i>students of doctoral studies</i>				liczba wszczętych przewodów doktorskich <i>number of opened Ph.D. courses</i>			
OGÓŁEM TOTAL	1876	2754	2897	2834	563	474	516	513
w tym kobiety <i>of which females</i>	926	1565	1662	1631	324	290	309	305
Nauki humanistyczne <i>Humanities science</i>	226	422	345	358	98	59	38	65
Nauki społeczne <i>Social science</i>	-	-	69	77	-	-	7	7
Nauki ekonomiczne <i>Economics science</i>	276	275	300	306	28	11	21	54
Nauki prawne <i>Law science</i>	155	256	305	314	22	10	12	29
Nauki matematyczne <i>Mathematics science</i>	38	43	47	56	5	2	7	16
Nauki fizyczne <i>Physics science</i>	39	32	37	42	11	4	3	7
Nauki chemiczne <i>Chemistry science</i>	68	153	153	164	29	30	28	15
Nauki biologiczne <i>Life science</i>	97	106	125	116	42	22	58	22
Nauki o ziemi..... <i>Earth science</i>	53	49	59	50	8	10	6	10
Nauki techniczne..... <i>Technical science</i>	628	524	582	593	208	99	134	111
Nauki medyczne..... <i>Medical science</i>	275	822	735	606	101	214	193	158
Nauki farmaceutyczne..... <i>Pharmaceutical science</i>	21	36	37	25	11	9	7	5
Nauki o zdrowiu..... <i>Health science</i>	-	-	29	35	-	-	2	9
Sztuki filmowe <i>Film arts</i>	-	-	44	62	-	-	-	-
Sztuki muzyczne <i>Music arts</i>	-	36	24	20	-	4	-	5
Sztuki teatralne..... <i>Theatre arts</i>	-	-	6	10	-	-	-	-

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). ^b Bez cudzoziemców.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). ^b Excluding foreigners.

TABL. 34 (157). SZKOŁY DLA DOROSŁYCH
SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoły Schools	Oddziały Sections	Uczniowie Students		Absolwenci Graduates		
			ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
Szkoły podstawowe..... <i>Primary schools</i>	2005/06	1	1	17	4	5	2
	2010/11	-	-	-	-	-	-
	2012/13	1	1	9	4	-	-
	2013/14	-	-	-	-	.	.
Gimnazja..... <i>Lower secondary schools</i>	2005/06	8	31	672	179	128	36
	2010/11	9	49	1010	310	167	59
	2012/13	12	56	1001	329	192	62
	2013/14	11	47	955	350	.	.
Zasadnicze szkoły zawodowe <i>Basic vocational schools</i>	2005/06	3	12	101	42	14	1
	2010/11	5	10	62	43	16	13
	2012/13	6	9	77	45	27	15
	2013/14	5	6	50	30	.	.
Licea ogólnokształcące ^a <i>General secondary schools^a</i>	2005/06	154	859	16148	6555	5213	2471
	2010/11	227	806	15822	6780	4031	1906
	2012/13	220	682	15477	6993	3765	1905
	2013/14	158	535	13898	6014	.	.
Licea profilowane..... <i>Specialized secondary schools</i>	2005/06	2	11	393	167	70	20
	2010/11	2	7	153	97	67	39
	2012/13	1	2	36	17	34	17
	2013/14	-	-	-	-	.	.
Technika ^b <i>Technical secondary schools^b</i>	2005/06	107	359	7110	1876	2710	772
	2010/11	64	245	3726	904	701	175
	2012/13	51	217	3356	715	763	162
	2013/14	44	137	1811	346	.	.

a, b łącznie z: *a* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, *b* – technikami uzupełniającymi.
Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a, b Including: *a* – supplementary general schools, *b* – supplementary technical schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 35 (158). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**
PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Placówki	1043	1172	1233	1288	Establishments
miasta	429	531	594	633	urban areas
wieś	614	641	639	655	rural areas
Przedszkola	486	549	591	615	Nursery schools
w tym specjalne	4	7	13	14	of which special
miasta	348	388	427	444	urban areas
wieś	138	161	164	171	rural areas
Oddziały przedszkolne przy szko- łach podstawowych	557	562	557	568	Pre-primary sections of primary schools
Zespoły wychowania przedszkol- nego	x	16	8	9	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	45	77	96	Pre-primary points
Miejsca:					Places:
Przedszkola	45459	51641	56840	59611	Nursery schools
w tym specjalne	406	166	331	371	of which special
miasta	38776	42317	46782	48777	urban areas
wieś	6683	9324	10058	10834	rural areas
Zespoły wychowania przedszkol- nego	x	290	154	201	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	982	1692	2252	Pre-primary points
Dzieci	52510	65499	74812	79861	Children
miasta	38133	46371	52054	55009	urban areas
wieś	14377	19128	22758	24852	rural areas
w tym w wieku: 6 lat.....	22858	18937	18805	19906	of which: aged 6
5 lat	12620	18493	22612	24496	aged 5
Przedszkola	41874	51558	56480	59236	Nursery schools
w tym specjalne	102	142	266	319	of which special
miasta	35625	42219	46179	48108	urban areas
wieś	6249	9339	10301	11128	rural areas
w tym w wieku: 6 lat.....	14048	11452	10703	11377	of which: aged 6
5 lat	11292	14325	16103	16673	aged 5
Oddziały przedszkolne przy szko- łach podstawowych	10636	12743	16712	18599	Pre-primary sections of primary schools
w tym w wieku 6 lat.....	8810	7485	8067	8472	of which aged 6
Zespoły wychowania przedszkol- nego	x	275	158	164	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	923	1462	1862	Pre-primary points
Dzieci w placówkach wychowa- nia przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku:					Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:
3—6 lat	569	694	731	770	3—6
3—5	426	643	709	754	3—5
6 lat	977	857	801	819	6
5 lat	548	824	929	943	5
Dzieci w przedszkolach na:					Children attending nursery schools per:
1000 dzieci w wieku:					1000 children aged:
3—6 lat	454	547	551	571	3—6
3—5 lat	402	564	580	590	3—5
1 przedszkole	86	94	96	96	Nursery school
100 miejsc	92	100	99	99	100 places

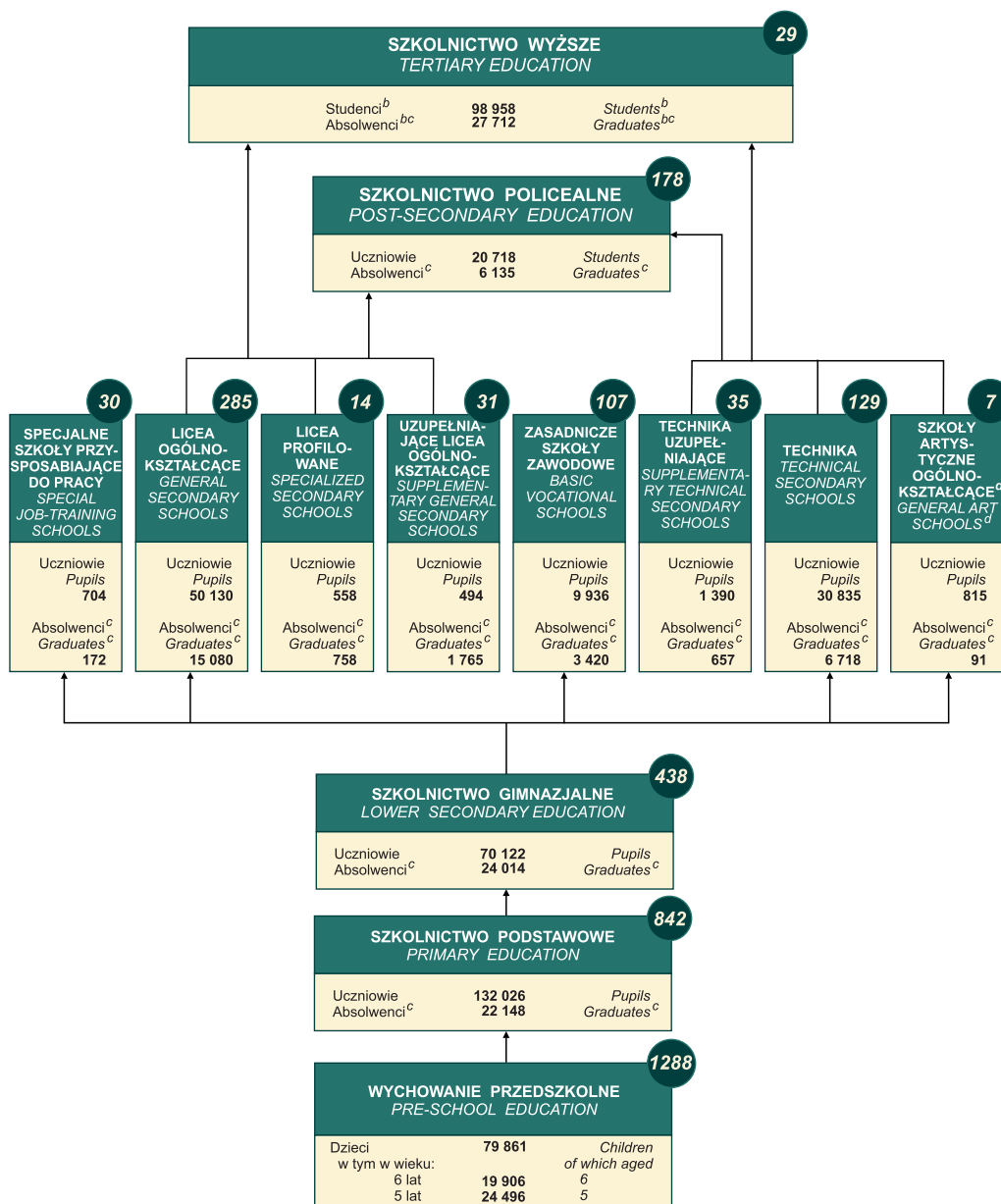
U w a g a. W latach szkolnych 2010/11 - 2012/13 bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą, z których w roku szkolnym 2005/06 nie były uwzględniane wyłącznie dzieci w podziale według wieku.

Ź r ó Ź o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

N o t e. In 2010/11 – 2012/13 school years excluding pre-primary education in the units performing health care activities, in which in the 2005/06 school year excluded only in position pertaining to children by age.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

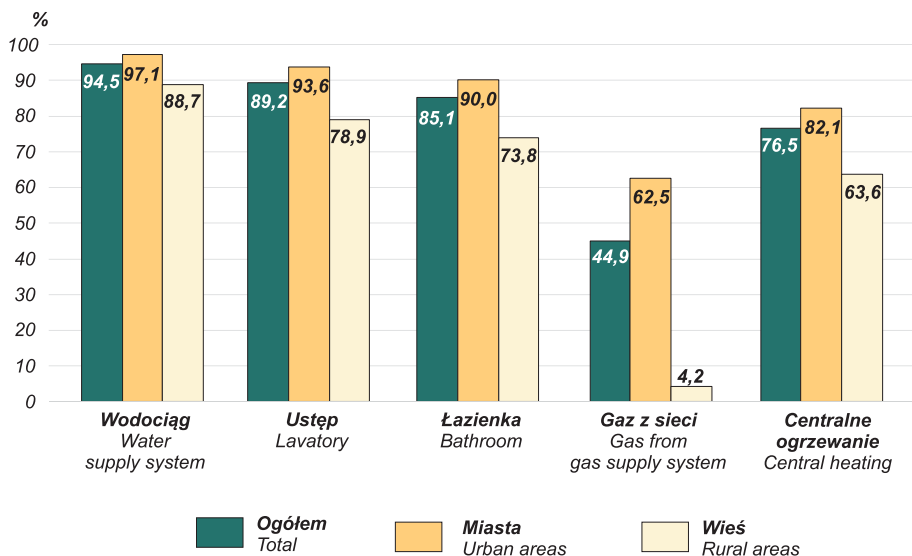
**EDUKACJA^a WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA
W ROKU SZKOLNYM 2013/2014
EDUCATION^a BY LEVEL
IN THE 2013/2014 SCHOOL YEAR**



76 Liczba placówek danego szczebla
Number of units at a given level

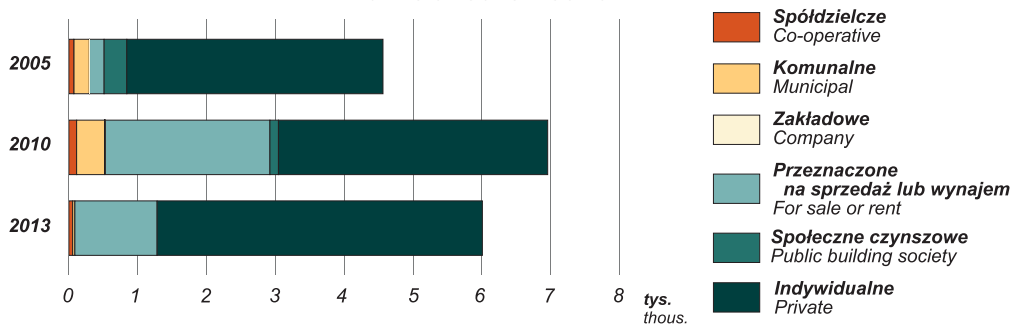
- a Łącznie ze szkolnictwem specjalnym i dla dorosłych. b Z cudzoziemcami. c Z roku szkolnego 2012/13. d Dające uprawnienia zawodowe.
a Including special and adult education. b Including foreigners. c From the 2012/13 school year. d Leading to professional certification.

MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE W 2013 r.
Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS FITTED WITH INSTALATIONS IN 2013
As of 31 XII

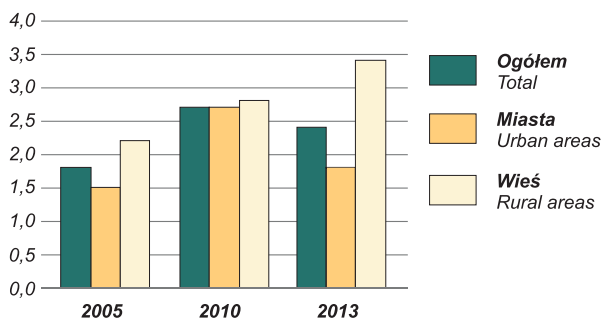


MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA
DWELLINGS COMPLETED

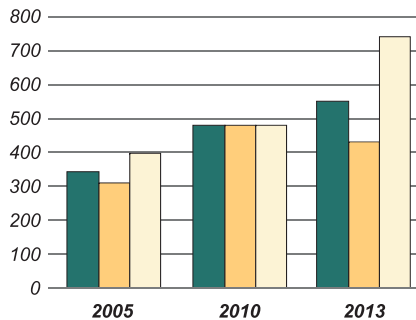
WEDŁUG FORM BUDOWNICTWA
BY FORMS OF CONSTRUCTION



NA 1000 LUDNOŚCI
PER 1000 POPULATION



NA 1000 ZAWARTYCH MAŁŻEŃSTW
PER 1000 MARRIAGES CONTRACTED



DZIAŁ XI

OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Prezentowane w dziale dane o ochronie zdrowia podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Podstawę prezentowanych w dziale danych o ochronie zdrowia stanowią:

- 1) ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112, poz. 654, z późniejszymi zmianami), która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej. Ustawa określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych.

Prezentowane w dziale dane dotyczą placówek (do 2011 r. zakładów opieki zdrowotnej) wykonujących działalność leczniczą w zakresie:

- a) ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z: ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi),
- b) stacjonarnej opieki zdrowotnej (szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, sanatoria).

Na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) – lekarzy, lekarzy dentyistów oraz pielęgniarek lub położnych (do 2011 r. regulowane odrębnymi ustawami);

- 2) ustawa z dnia 15 VII 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. Nr 174, poz. 1039, z późniejszymi zmianami);
- 3) ustawa z dnia 5 XII 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentyisty (jednolity tekst, Dz. U. 2008 Nr 136, poz. 857, z późniejszymi zmianami);
- 4) ustawa z dnia 27 VIII 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (jednolity tekst, Dz. U. 2008 Nr 164, poz. 1027, z późniejszymi zmianami), która reguluje zakres i warunki udzielania świadczeń zdrowotnych, zasady i tryb ich finansowania oraz działalność Narodowego Funduszu Zdrowia;
- 5) ustawa z dnia 28 VII 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (jednolity tekst, Dz. U. 2012 poz. 651 i 742);
- 6) ustawa z dnia 8 IX 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (jednolity tekst, Dz. U. 2013, poz. 757), która określa zasady organizacji funkcjonowania i finansowania systemu Państwowego Ra-

CHAPTER XI

HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

General notes

1. The data concerning health care presented in this chapter are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and the Internal Security Agency, excluding health care in prisons.

2. The bases of data presented in this chapter of the health care are provided by:

- 1) the Law on Health Care Activities, dated 15 April 2011 (Journal of Laws No. 112, item 654 with later amendments), replacing the Law on Care Health Facilities. The law specifies, among other, the rules of performing health care activities and the functioning of health care units.

Data presented in the chapter concerns the units (until 2011 –health care facilities) performing health care activities in the following areas:

- a) out-patient health care (out-patient departments including: health centres, clinics, ambulatory, departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories),
- b) in-patient health care (hospitals- general, psychiatric and health resorts, detoxification centres: addiction recovery centres, regional centres of forensic psychiatry, chronic medical care homes, nursing homes, hospices and sanatoria).

Under the said law, health care activity can be carried out also by professional practices (individual or group) – doctors, dentist and nurses or midwives (until 2011 governed by separate laws);

- 2) the Law on the Nursing and Midwifery Professions, dated 5 July 2011 (Journal of Laws No. 174, item 1039, with later amendments);
- 3) the Law on the Occupations of Doctor and Dentist, dated 5 XII 1996 (the uniform text Journal of Laws 2008 No. 136, item 857, with later amendments);
- 4) the Law on Health Care Services Financed from Public Funds dated 27 August 2004 (the uniform text Journal of Laws 2008 No. 164, item 1027 with later amendments), governing the provision conditions and the scope of health services, the rules and the method of their financing and the activities of the National Health Fund;
- 5) the Law on Health Resort Treatment, Health Resorts, The Areas of Health resort Protection and Health Resort Gminas, dated 28 July 2005 (the uniform text Journal of Laws 2012 item 651 and 742);
- 6) the Law on the State Emergency Medical Services, dated 8 September 2006 (the uniform text Journal of Laws 2013, item 757) with later amendments, specifying the organizational rules, the functioning and financing of the State Emergency Medical Services; data for 2005 – law dated 25 July 2001 (Journal of Laws No. 113, item 1207).

townictwa Medycznego; dane za 2005 r. podano zgodnie z ustawą z dnia 25 VII 2001 r. (Dz. U. Nr 113, poz. 1207).

3. Dane o pracownikach medycznych dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, (od 2006 r.) praktykach zawodowych, aptekach oraz (od 2005 r.) domach i zakładach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy (osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz), łącznie z osobami odbywającymi staż.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ.

4. Dane o specjalistach dotyczą lekarzy i lekarzy dentyistów ze specjalizacją II stopnia oraz posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 X 2005 r. w sprawie specjalizacji lekarskich i lekarzy dentyistów (Dz. U. Nr 213, poz. 1779), z późniejszymi zmianami.

5. Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów podaje się łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.

6. Dane o szpitalach obejmują placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie.

7. Dane o łóżkach w placówkach **stacjonarnej opieki zdrowotnej** dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla chorych, zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

Dane o **łóżkach** w **szpitalach ogólnych** nie obejmują miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych oraz do 2007 r. miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków.

8. W szpitalach ogólnych (tabl. 5) rodzaje oddziałów podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 V 2012 r. (Dz. U. 2012, poz. 594). Do **oddziałów chirurgicznych** zaliczono: chirurgię ogólną, dziecięcą, urazowo-ortopedyczną, neurochirurgię, urologię, chirurgię szczękową i kardiochirurgię oraz inne o charakterze chirurgicznym; do **oddziałów zakaźnych** — oddziały obserwacyjno-zakaźne; do **oddziałów gruźlicy i chorób płuc** — oddziały pulmonologiczne.

Dane o szpitalach psychiatrycznych nie obejmują oddziałów psychiatrycznych w szpitalach ogólnych.

9. Zakłady opiekuńczo-lecznicze i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze udzielają całodobowych świadczeń zdrowotnych w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im produkty lecznicze i wyroby medyczne.

10. Lecznictwo uzdrowiskowe obejmuje szpitale i sanatoria, działające na obszarze uzdrowiska, wykorzystujące w leczeniu, rehabilitacji i profilaktyce przede wszystkim właściwości naturalnych surowców leczniczych oraz właściwości lecznicze klimatu na terenach, na których są położone.

3. Data regarding medical personnel concern persons employed in: units engaged in medical activities, (since 2006) professional practices, pharmacies and social welfare homes and (since 2005) facilities, nurseries and children's clubs.

Data includes persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character (these persons are counted once regardless of the time worked), including persons undergoing internships.

Data concern working directly with a patient, i.e. excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local self-government administration and the National Health Fund.

4. Data on doctor specialists and dental specialists concern doctors with grade II specialization and with specialists title in proper medicine domains in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 20 October 2005 on Doctor and Dentist Specializations (Journal of Laws No. 213, item 1779) with later amendments.

5. Consultations provided by doctors and dentists are presented together with preventive examinations also together with consultations provided by doctors in admission rooms in general hospitals and with the opinions of military medical commissions.

6. Data on hospitals comprises health care units, which until 2011 were treated as hospital branches.

7. Data regarding beds in in-patient health care units concern permanent beds in patient rooms, either occupied or prepared to receive patients.

Data regarding **beds in general hospitals** do not include day-time places in hospital wards and until 2007 places (beds and incubators) for newborns.

8. In general hospitals (table 5), types of wards are given in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 17 May 2012 (Journal of Laws 2012, item 594). Included in **surgical wards** are: general surgery, paediatric surgery, orthopaedic trauma surgery, neurosurgery, urology, maxillo-facial and cardiosurgery as well as other surgical wards; in **communicable diseases wards** — communicable diseases wards; in **tubercular and pulmonary wards** — pulmonology wards.

Data regarding psychiatric hospitals do not include psychiatric wards in general hospitals.

9. Chronic medical care home and nursing homes provide 24-hour health services the scope of nursing and rehabilitation of persons who do not require hospitalization, as well as provide them with medical products and medical devices.

10. Health resort treatment includes hospitals and sanatoria, operating in the areas of health resort protection, using in rehabilitation and preventive therapy primarily natural materials and the healing properties of the climate in the areas where the facility is located.

11. Data concerning emergency medical services and first-aid includes units covered by the Stated Emergency Medical Service system (ambulance emergency rescue teams, hospital emergency wards, medical air rescue, admission rooms).

11. Dane dotyczące **ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej** obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, lotnicze pogotowie ratunkowe, izby przyjęć).

Szpitalne oddziały ratunkowe od 8 XI 2011 r. funkcjonują na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 3 XI 2011 r. (Dz. U. Nr 237, poz. 1420); wcześniej, będąc komórkami organizacyjnymi szpitali, działały na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej.

12. **Apteki ogólnodostępne** nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony.

13. Dane o **zachorowaniach** podaje się zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych, obowiązującą od dnia 1 I 1997 r. (X Rewizja).

14. Dane o **opiece nad dziećmi do lat 3** prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. (Dz. U. 2011 Nr 45, poz. 235), na podstawie której opieka może być organizowana w formie żłobka, klubu dziecięcego, sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię.

15. Dane dotyczące wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (jednolity tekst, Dz. U. 2013, poz. 135).

16. **Placówka wsparcia dziennego** wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Może być prowadzona w formie:

- opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
- specjalistycznej – organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapeutyczną,
- pracy podwórkowej – realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych,
- w połączonych formach, tj. łączących zadania placówek opiekuńczych, specjalistycznych i pracy podwórkowej.

Wspieranie rodziny może być również prowadzone w formie poradnictwa specjalistycznego lub przez pracę asystenta rodziny, udzielającego pomocy rodzinie m.in. w poprawie ich sytuacji życiowej, w rozwiązaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi i w poszukiwaniu pracy zarobkowej.

17. **Rodzinną pieczą zastępczą** jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka,

Hospital emergency wards since 8 November 2011 have operated on the basis of decree of the Ministry of Health, dated 3 November 2011 (Journal of Laws No. 237, item 1420); earlier operated on the basis of regulation of the health care facilities.

12. **General available pharmacies** do not include pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals.

Pharmaceutical outlets are generally available sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined.

13. Data regarding **incidence of illnesses** is given in accordance with the "International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems" valid since 1 I 1997 (ICD-10 Revision).

14. Data on **childcare for children up to the age of 3** are presented according to the Law on 4 II 2011 (Journal of Laws 2011 No. 45, item 235). Childcare can be organized in the form of a nurseries, kids clubs, provided by day carer and nanny.

15. Data concerning family and institutional foster care and day-support centers are presented according to the Law on Family Support and Foster Care System, dated 9 VI 2011 (uniform text Journal of Laws 2013, item 135).

16. **Day-support centre** — supports the family in its care and education functions. It may be operated in the form of:

- care centre, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres, provides a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests,
- specialist centre – organises sociotherapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implement an individual corrective programme, a psychocorrective or psychopreventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy,
- street work – carries out motivating and sociotherapeutic activities,
- in a combination of forms i.e. combining tasks of general care, specialized and street work centres.

Family support shall also be provided as a specialist guidance or through a family assistant, who assists in: improvement of family life situation, resolution of psychological and social issues and problems with upbringing children and searching for a job.

17. **Family foster care** shall be exercised in case when it is impossible for the parents to provide care and education for child. It guarantees a work with a family to make possibility for a child to return to its family, or when it is impossible – efforts aimed at child's adoption; preparation of child to live an independent and responsible life, satisfaction of children's emotional needs, in particular the needs related to welfare, healthcare, education, culture and recreation.

The form of family foster care are the following:

- 1) **foster family:**
 - a) related,

przygotowania dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) **rodzina zastępcza:**

- a) spokrewniona,
- b) niezawodowa, umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż troje dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa),
- c) zawodowa, umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż troje dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa), w tym:
 - zawodowa specjalistyczna – umieszcza się w niej w szczególności: dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst, Dz. U. 2010 Nr 33, poz. 178, z późniejszymi zmianami), małoletnie matki z dziećmi,
 - zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego – przyjmuje dziecko na podstawie orzeczenia sądu w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną na wniosek rodziców dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art. 12a ustawy z dn. 29 VII 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493) z późniejszymi zmianami,
 - zawodowa niespokrewniona z dzieckiem, wielodzietna (funkcjonuje nie dłużej niż przez okres 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do 31 XII 2014 r.);

2) **rodzinny dom dziecka** – w tym samym czasie może w nim przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa).

18. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo-wychowawczej, która jest prowadzona jako placówka typu:
 - **interwencyjnego** — zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,
 - **rodzinnego** — wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu; współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny,
 - **socjalizacyjny** — zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, za-

b) *non-professional* – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings),

c) *professional* - placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings), including:

- professional specialist shall receive in particular: children with a disability certificate, children on basis of the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 October 1982 (uniform text Journal of Laws 2010 No. 33, item 178, with later amendments), underage mothers with children,
- professional that performs the function of a family emergency house shall receive a child on the basis of a court ruling, case when a child was escorted by Police or Border Guard, upon consent of parents, child or another person in the case referred to in Article 12a of the Law on Counteracting Domestic Violence, dated 29 July 2005 (Journal of Laws No. 180, item 1493, with later amendments),
- professional not related to child with many children (operates for not longer than 3 years form the date of date of entry into force of, i.e. until 31 December 2014);

2) **foster home** – placed in it may be not more than 8 children (except for numerous siblings).

18. Institutional foster care shall be exercised in the form of:

1) care and education centre shall be run as:

- **an intervention** – provides immediate care for child in this crisis situation, especially if it is required for the centre to place the child under immediate care,
- **a family** – educates children of various age groups, including adolescents and those becoming independent; enables common education and care for numerous siblings; cooperate with a family foster care coordinator and a family assistant,
- **a socialization** – provides a child with full-time care and education, and fulfil its needs, especially emotional, development, health, living, social and religious needs, implements a child assistance plan prepared in cooperation with a family assistant, enables contacts with parents and other close persons, unless otherwise decided by a court, takes actions aimed at the child's return to a family, provides a child with access to education adjusted to its age development skills, provides a child with therapeutic actions, provides access to eligible healthcare services,
- **a specialist therapy** – provides care for a child with individual needs, in particular: a child with a disability certificate, a child requiring the application of special education methods and specialist therapy, a child requiring dealing with their developmental and emotional retardation. The centre provides educational, socio-therapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating for lacks in upbringing in a family and preparing for social life, as well as proper rehabilitation for disabled children;

- pewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,
- **specjalistyczno-terapeutycznego** – sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności; wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagających wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych. Placówka zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne i terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym – odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne;
 - 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej – umieszczane są w niej dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji, i nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W tym samym czasie można w niej umieścić nie więcej niż 30 dzieci;
 - 3) interwencyjnego ośrodka preadopcijnego – umieszcza się w nim dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku w tym samym czasie można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.

19. Dane o domach i zakładach pomocy społecznej dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne.

Rodzaje domów i zakładów pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (jednolity tekst, Dz. U. 2009 Nr 175, poz. 1362, z późniejszymi zmianami).

20. Dane o świadczeniach pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r.

Zasiłek stały przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasiłek okresowy przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasiłek celowy przyznawany jest w celu m.in.: zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

2) *regional care and therapy centre* – a centre where children shall be placed, due to their health condition requiring specialist care and rehabilitation and cannot be placed in family foster care or care and education centre. The total number of 30 children at most be placed in a regional care and therapy centre at the same time;

3) *pre-adoptive intervention centre* - a centre where children up to 1 year old requiring special care shall be placed, who, waiting for adoption, cannot be covered by foster family. The total number of 20 children at most may be placed in the pre-adoptive intervention centre at the same time.

19. Data concerning social welfare homes and facilities are related to the institutions, for which the founding bodies are: local self-government entities, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons.

Types of social welfare homes and facilities are presented in according to the Law on Social Assistance dated 12 III 2004 (the uniform text Journal of Laws 2009 No. 175, item 1362, with later amendments).

20. Data concerning social benefits are presented according to the Law on the Social Assistance dated 12 III 2004.

A person entirely incapable of working due to age or disability is entitled to permanent benefit.

A person or a family is entitled to a temporary benefit because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security.

Appropriated benefit is offered in order to fulfil a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, covering burial costs. It may be given to person or family which incurred losses as a result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.

TABLE 1 (159). **PRACOWNICY MEDYCZNI**^a
 Stan w dniu 31 XII
MEDICAL PERSONNEL^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Lekarze	6398	6341	Doctors
w tym kobiety.....	3709	3741	of which women
Lekarze dentyści	814	922	Dentists
w tym kobiety.....	618	718	of which women
Farmaceuci	2131	2132	Pharmacists
w tym kobiety.....	1784	1814	of which women
Pielęgniarki.....	15219	13030 ^b	Nurses
Położne	1865	1571 ^c	Midwives
Fizjoterapeuci.....	1216	1216 ^d	Physiotherapists and rehabilitants
Diagności laboratoryjni ^e	678	434	Laboratory diagnosticians ^e

^a Patrz uwagi ogólne działu, ust. 3. ^{b-d} W tym magistrzy: ^b – pielęgniarstwa – 1180, ^c – położnictwa – 208, ^d – fizjoterapii i rehabilitacji – 567. ^e Analitycy medyczni i inni pracownicy z wyższym wykształceniem, np. chemicy, fizycy, mikrobiolodzy.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a w przypadku farmaceutów – tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

^a See general notes to the chapter, item 3. ^{b-d} Of which masters: ^b – of nursing – 1180, ^c – of midwifery – 208, ^d – of physiotherapy and rehabilitation – 567. ^e Medical analysts and other employees by tertiary education, i.e. chemists, physicists, microbiologists.

Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and regard to pharmacists – only in the scope of the pharmacists employed with hospital's pharmacies.

TABLE 2 (160). **LEKARZE SPECJALIŚCI**^a
 Stan w dniu 31 XII
DOCTORS SPECIALISTS^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
LEKARZE OGÓŁEM	4144	4220	DOCTORS OF TOTAL
w tym specjaliści w zakresie:			of which specialists in the field of:
Anestezjologii i intensywnej terapii	238	273	Anesthesiology and intensive therapy
Chirurgii ^{bc}	539	540	Surgery ^{bc}
Chorób płuc.....	99	105	Respiratory diseases
Chorób wewnętrznych	573	569	Internal diseases
Dermatologii ^c i wenerologii	81	82	Dermatology ^c and venereology
Kardiologii ^c	134	130	Cardiology ^c
Medycyny rodzinnej.....	442	410	General practitioners
Neurologii ^{cd}	149	155	Neurology ^{cd}
Okulistyki.....	160	173	Ophthalmology
Onkologii ^e	6	18	Oncology ^e

^a Patrz uwagi ogólne działu, ust. 3 i ust. 4. ^b Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, neurochirurgii i neurotraumatologii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowo-twarzowej, kardiologii oraz chirurgii naczyniowej i urologii. ^c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. ^{d-e} Także: ^d – neuropatologii, ^e – patologii onkologicznej oraz onkologii i hematologii dziecięcej.

^a See general notes to the chapter, item 3 and item 4. ^b General surgery, paediatric, thoracic surgery, trauma and orthopaedic surgery, neurosurgery and neurotraumatological surgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery as well as vascular surgery and urology. ^c Including children's specialists. ^{d-e} Also: ^d – neuropathology, ^e – oncological pathology and children's oncology and haematology.

TABL. 2 (160). **LEKARZE SPECJALIŚCI^a (dok.)**
 Stan w dniu 31 XII
DOCTORS SPECIALISTS^a (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
LEKARZE OGÓŁEM (dok.)			DOCTORS OF TOTAL (cont.)
w tym specjaliści w zakresie:			of which specialists in the field of:
Otolaryngologii ^{cf}	91	98	Otolaryngology ^{cf}
Pediatrici	283	282	Paediatrics
Położnictwa i ginekologii.....	297	335	Obstetrics and gynaecology
Psychiatrii ^c	168	183	Psychiatry ^c
Radiologii i diagnostyki obrazowej ^g ...	112	120	Radiology and diagnostic imaging ^g
LEKARZE SPECJALIŚCI (w % ogółu lekarzy)	64,8	66,6	SPECIALISTS (in % of total doctors)
LEKARZE DENTYŚCI OGÓŁEM.....	222	251	DENTISTS OF TOTAL
w tym lekarze dentyści ze specjalizacją:			of which dentists with specialization:
Chirurgii stomatologicznej	19	28	Oral surgery
Chirurgii szczękowo-twarzowej.....	15	28	Maxillo-facial surgery
Ortodoncji	36	40	Orthodontics
Periodontologii (paradontologii)	14	15	Periodontology (paradontics)
Protetyki stomatologicznej.....	34	38	Dental prosthetics
Stomatologii dziecięcej.....	28	28	Children's dentistry
Stomatologii zachowawczej.....	69	71	Restorative dentistry
LEKARZE DENTYŚCI ZE SPECJALIZACJĄ (w % ogółu lekarzy dentyistów) ...	27,3	27,2	DENTAL SPECIALISTS (in % of total dentist)

^a Patrz uwagi ogólne do działu, ust. 3 i ust. 4. ^c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. ^{f-g} Także: ^f — otorynolaryngologii, ^g — radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

^a See general notes to the chapter, item 3 and item 4. ^c Including children's specialists. ^{f-g} Also: ^f — otorynolaryngology, ^g — oncological radiotherapy and children's radiology.

SOURCE: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 3 (161). **AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA^a**
OUT-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	1523	1493	Out-patients departments (as of 31 XII)
miasta.....	1227	1201	urban areas
wieś.....	296	292	rural areas
Praktyki lekarskie ^b (stan w dniu 31 XII).....	222	210	Medical practices ^b (as of 31 XII)
miasta.....	156	145	urban areas
wieś.....	66	65	rural areas
Porady udzielone ^c w tys.	20666,7	20781,1	Consultations provided ^c in thous.
miasta.....	17716,7	17770,4	urban areas
wieś.....	2950,0	3010,7	rural areas
lekarskie	18435,5	18523,4	doctors
w tym specjalistyczne	6790,0	6912,7	of which specialized
stomatologiczne	2231,2	2257,7	stomatological

^a Patrz uwagi ogólne do działu, ust. 5. ^b Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. ^c Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

^a See general notes to the chapter, item 5. ^b Data concern medical practices that have signed contract with National Health Fund or with out-patients departments. ^c Including consultations paid by patients (non-public funds).

SOURCE: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and Central Statistical Office.

TABL. 4 (162). **STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA^a**
IN-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
ZAKŁADY — stan w dniu 31 XII FACILITIES — as of 31 XII			
Szpitala ogólne ^b	66	74	General hospitals ^b
Szpitala psychiatryczne	3	3	Psychiatric hospital
Ośrodki leczenia odwykowego	1	1	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	4	4	Addiction recovery centres
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	23	24	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	7	6	Nursing homes ^c
Hospicja	1	2	Hospice
Lecznictwo uzdrowiskowe - sanatoria..	1	1	Health resort treatment - sanatoria
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH — stan w dniu 31 XII BEDS IN FACILITIES — as of 31 XII			
Szpitala ogólne ^d	13134	13428	General hospitals ^d
Szpitala psychiatryczne	994	945	Psychiatric hospital
Ośrodki leczenia odwykowego	45	45	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	171	173	Addiction recovery centres
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	1191	1258	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	215	189	Nursing homes ^c
Hospicja	9	20	Hospice
Lecznictwo uzdrowiskowe - sanatoria..	96	96	Health resort treatment - sanatoria
LECZENIE IN-PATIENTS			
Szpitala ogólne ^e	610826	630941	General hospitals ^e
Szpitala psychiatryczne	7989	11952	Psychiatric hospital
Ośrodki leczenia odwykowego	812	834	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	488	539	Addiction recovery centres
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	3381	3315	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	629	624	Nursing homes ^c
Hospicja	212	191	Hospice
Lecznictwo uzdrowiskowe - sanatoria..	729	1618	Health resort treatment - sanatoria

^a Patrz uwagi ogólne działu, ust. 6. ^b Patrz uwagi ogólne działu, ust. 7. ^c Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego. ^d Łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. ^e Bez międzyoddziałowego ruchu chorych.

Źródło: w zakresie szpitali ogólnych – dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w zakresie zakładów opieki długoterminowej – dane Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w zakresie zakładów psychiatrycznych – dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii.

^a See general notes to the chapter, item 6. ^b See general notes to the chapter, item 7. ^c Including psychiatric types facilities. ^d Including beds and incubator for newborns. ^e Excluding inter-ward patient transfere.

Source: in regard to general hospitals – data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior, in regard to long-term facilities – data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior; in regard to psychiatric facilities – data of the Institute of Psychiatry and Neurology.

TABL. 5 (163). **SZPITALA OGÓLNE** ^a
GENERAL HOSPITALS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Szpitala ogólne (stan w dniu 31 XII)...	66	74	Hospitals (as of 31 XII)
Łóżka ^b (stan w dniu 31 XII).....	13134	13428	Beds ^b (as of 31 XII)
na 10 tys. ludności.....	52,0	53,4	per 10 thous. population
w tym na oddziałach:			of which in specified wards:
Chorób wewnętrznych.....	1842	1947	Internal diseases
Kardiologicznych.....	799	835	Cardiological
Chirurgicznych.....	2802	2845	Surgical
Pediatrycznych.....	602	560	Paediatric
Ginekologiczno-położniczych.....	1263	1298	Gynaecological-obstetric
Onkologicznych.....	292	281	Oncological
Intensywnej terapii.....	295	315	Intensive therapy
Zakaźnych.....	216	216	Communicable
Gruźlicy i chorób płuc.....	524	499	Tubercular and pulmonary
Dermatologicznych.....	122	121	Dermatological
Neurologicznych.....	542	560	Neurological
Psychiatrycznych.....	496	496	Psychiatric
Ruch chorych			Patients
Leczeni ^c w tys.	632,7	665,4	In-patients ^c in thous.
w tym na oddziałach:			of which in specified wards:
chorób wewnętrznych.....	84,3	89,1	internal diseases
kardiologicznych.....	48,3	52,3	cardiological
chirurgicznych.....	147,4	149,7	surgical
pediatrycznych.....	26,1	26,9	paediatric
ginekologiczno-położniczych.....	75,0	75,2	gynaecological-obstetric
onkologicznych.....	31,2	32,1	oncological
intensywnej terapii.....	8,1	9,4	intensive therapy
zakaźnych.....	11,4	10,4	communicable
gruźlicy i chorób płuc.....	18,2	17,5	tubercular and pulmonary
dermatologicznych.....	4,7	4,9	dermatological
neurologicznych.....	22,6	23,9	neurological
psychiatrycznych.....	5,6	5,9	psychiatric
Wypisani w tys.	589,1	607,9	Discharges in thous.
Zmarli w tys.	15,3	15,9	Deaths in thous.
Leczeni (bez międzyoddziałowego ruchu chorych) na:			In-patients (excluding inter-ward patient transfer) per:
10 tys. ludności.....	2419,4	2505,9	10 thous. population
1 łóżko ^d	46,5	47,0	bed ^d
Przeciętny pobyt chorego w dniach.....	5,2	5,3	Average patient stay in days
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach.....	251,3	249,7	Average bed use in days

^a Patrz uwagi ogólne działu, ust. 6. ^b Patrz uwagi ogólne działu, ust. 7. ^c Łącznie z międzyoddziałowym ruchem chorych. ^d Bez łóżek i inkubatorów dla noworodków na oddziałach neonatologicznych.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

^a See general notes to the chapter, item 6. ^b See general notes to the chapter, item 7. ^c Including inter-ward patient transfers. ^d Excluding beds and incubators for newborns on neonatology wards.

S o u r c e: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 6 (164). RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA^a
 Stan w dniu 31 XII
EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST – AID^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Zespoły ratownictwa medycznego	53	98	103	94	Ambulance emergency rescue teams
podstawowe	x	64	71	62	basic
specjalistyczne	x	34	32	32	specialists
Szpitalne oddziały ratunkowe	6	17	17	17	Hospital emergency wards
Izby przyjęć ^b	16	17	14	12	Admission rooms ^b
Lotnicze pogotowie ratunkowe ^c	1	1	1	1	Medical air rescue ^c
Wyjazdy na miejsce zdarzenia ^d :					Calls to the occurrence places ^d
w tysiącach	274,6	205,1	198,2	218,2	in thousands
na 1000 ludności	106,3	80,5	78,4	86,6	per 1000 population
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia ^d :					Persons who received health care benefit in the place of occurrence ^d :
w tysiącach	276,4	207,9	199,4	219,5	in thousands
w tym:					of which:
dzieci i młodzież w wieku 0—18 lat	20,7	10,2	8,8	12,1	children and youth at the age of 0—18
w wieku 65 lat i więcej	81,3	89,4	107,6	aged 65 and more
na 1000 ludności	107,0	81,6	78,8	87,2	per 1000 population

^a Patrz uwagi ogólne do działu, ust. 11. ^b Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym. ^c Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratunkowe. ^d W ciągu roku.

^a See general notes to the chapter, item 11. ^b Organizational cells of hospitals applied to co-operate with emergency medical system. ^c Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and people giving first aid or acting as medical rescue. ^d During the year.

TABL. 7 (165). APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE^a
 Stan w dniu 31 XII
GENERALLY AVAILABLE PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Apteki	847	887	864	863	Pharmacies
w tym prywatne	847	884	862	861	of which private
w tym na wsi	143	141	139	137	of which in rural areas
Punkty apteczne	72	67	77	82	Pharmaceutical outlets
w tym na wsi	72	67	76	81	of which in rural areas
Liczba ludności na:					Population per:
1 aptekę i punkt apteczny	2805	2665	2683	2659	pharmacy and pharmaceutical outlet
w tym na wsi	4243	4410	4272	4201	of which in rural areas
1 aptekę	3043	2866	2922	2912	pharmacy
w tym na wsi	6379	6506	6609	6716	of which in rural areas
Farmaceuci pracujący w aptekach i w punktach aptecznych	1809	1967	1971	1973	Pharmacists employed in pharmacies and pharmaceutical outlets

^a Bez aptek w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej, np. w szpitalach.

U w a g a. Farmaceuci wykazani są łącznie z pracującymi w aptekach w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej, np. w szpitalach.

^a Excluding pharmacies in in-patient health care facilities, e.g., in hospitals.

N o t e. Pharmacists are shown including pharmacists working in in-patient health care facilities, e.g., in hospitals.

TABL. 8 (166). **KRWIODAWSTWO^a**
BLOOD DONATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Regionalne centra (stan w dniu 31 XII)	1	1	1	1	Regional centres (as of 31 XII)
Oddziały terenowe (stan w dniu 31 XII)	9	13	10	10	Local branches (as of 31 XII)
Krwiodawcy w tys.	35019	38912	39889	39068	Blood donors in thous.
w tym honorowi.....	34938	38886	39875	39056	of which honorary blood donors
Liczba donacji ^b krwi pełnej w tys.	53949	65738	66358	66116	Number of collected donations ^b of whole blood in thous.
Wyprodukowana liczba jednostek świeżo mrożonego osocza (FFP) ^c w tys.	53287 ^d	66692	65839	62553	Number of prepared units of fresh frozen plasma (FFP) ^c in thous.

^a Bez danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. ^b Donacja to pobranie krwi lub jej składnika do celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych. ^c Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom. ^d Pobrane osocze w jednostkach świeżo mrożonego osocza (FFP).

Źródło: dane Narodowego Centrum Krwi.

^a Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. ^b Donation is collection of blood or blood components for clinical, diagnostic or manufacturing purposes. ^c One unit of freshly frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units. ^d Plasma taken in units of freshly frozen plasma (FFP).

Source: data of the National Blood Centre.

TABL. 9 (167). **ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŹNE I ZATRUCIA**
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS

CHOROBY	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	DISEASES
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
Gruźlica	918	810	711	574	35,6	31,9	28,1	22,8	Tuberculosis
Tężec.....	-	1	1	-	-	0,0	0,0	-	Tetanus
Krztusiec.....	443	387	673	329	17,2	15,2	26,6	13,1	Whooping cough
Odra.....	1	-	1	-	0,0	-	0,0	-	Measles
Wirusowe zapalenie wątroby:									Viral hepatitis:
typ A	3	3	2	4	0,1	0,1	0,1	0,2	type A
typ B	189	185	224	148	7,3	7,3	8,9	5,9	type B
typ C	272	187	286	243	10,5	7,4	11,3	9,7	type C
Różyczka	447	152	169	734	17,3	6,0	6,7	29,2	Rubella
AIDS ^a	10	18	17	13	0,4	0,7	0,7	0,5	AIDS ^a
Salmonellozy	881	652	514	520	34,1	25,7	20,3	20,7	Other salmonella infections
Czerwonka bakteryjna ..	-	-	4	3	-	-	0,2	0,1	Shigellosis
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	232	30	11	9	9,0	1,2	0,4	0,4	Other bacterial foodborne intoxications
Biegunki u dzieci w wieku do lat 2 ^b	965	1522	1466	1534	145,8	295,4	302,6	330,1	Acute diarrhoea in children under 2 years ^b
Szkarlatyna (płonica)	426	460	652	577	16,5	18,1	25,8	22,9	Scarlet fever
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu.....	45	47	47	53	1,7	1,9	1,9	2,1	Bacterial meningitis
Wirusowe zapalenie opon mózgowych.....	19	40	84	43	0,7	1,6	3,3	1,7	Viral meningitis
Wirusowe zapalenie mózgu.....	6	9	8	7	0,2	0,4	0,3	0,3	Viral encephalitis

^a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby. ^b Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2.

^a Preliminary data because of specific features of the disease. ^b Ratio calculated per 10 thous. children up to the age of 2.

TABL. 9 (167). **ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA (dok.)**
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS (cont.)

CHOROBY	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	DISEASES
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>				na 100 tys. ludności <i>per 100 thous. population</i>				
Świnka (zapalenie przyusznicy nagminne)	4281	171	129	107	165,8	6,7	5,1	4,2	<i>Mumps</i>
Grypa ^c	67422	37204	80923	202610	2611,1	1465,6	3200,3	8047,1	<i>Influenza^c</i>
Choroby weneryczne ^d ..	71	93	126	282	2,7	3,7	5,0	11,2	<i>Veneral diseases^d</i>
Szczepieni przeciw wściekliznie	644	724	693	592	24,9	28,5	27,4	23,5	<i>Rabies vaccinations</i>

^c Łącznie z podejrzeniami zachorowań. ^d Dotyczy przypadków nowo zarejestrowanych.

Źródło: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne), Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

^c Including influenza-like illness. ^d Concerns newly registered cases.

Source: data of the National Institute of Public Health – NIH (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations), the Tuberculosis and Lung Diseases Institute and the Institute of Venereology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 10 (168). **ŻŁOBKI I KLUBY DZIECIĘCE**
Stan w dniu 31 XII
NURSERIES AND CHILDREN'S CLUBS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Żłobki	37	39	49	59	<i>Nurseries</i>
w tym publiczne	37	39	40	42	<i>of which public</i>
Oddziały żłobkowe przy przedszkolach	9	7	7	6	<i>Nursery wards of nursery schools</i>
Kluby dziecięce	x	x	7	9	<i>Children's clubs</i>
w tym publiczne	x	x	1	1	<i>of which public</i>
Miejsca ^a	2285	2695	3210	3448	<i>Places^a</i>
w tym:					<i>of which:</i>
w żłobkach	2008	2505	2945	3168	<i>in nurseries</i>
w klubach dziecięcych	x	x	96	135	<i>in children's clubs</i>
Dzieci przebywające ^a (w ciągu roku)	5196	5937	6504	6863	<i>Children staying^a (during the year)</i>
w tym:					<i>of which:</i>
w żłobkach	6159	6535	<i>in nurseries</i>
w klubach dziecięcych	x	x	98	116	<i>in children's clubs</i>
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych ^a na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w miastach	56,9	56,9	71,8	79,6	<i>Places in nurseries and children's clubs^a per 1000 children up to the age of 3 in urban areas</i>
Dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych ^a :					<i>Children in nurseries and children's clubs^a:</i>
na 1000 dzieci w wieku do lat 3	31,3	39,5	48,0	51,8	<i>per 1000 children up to the age of 3</i>
na 100 miejsc	90,6	113,9	108,9	105,0	<i>per 100 places</i>

^a Łącznie z oddziałami żłobkowymi.

Uwaga. Obok żłobków i klubów dziecięcych w 2013 r. (stan w dniu 31 XII) działały także 2 placówki prowadzące działalność gospodarczą w zakresie sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3, nie wpisanych do rejestru żłobków i klubów dziecięcych, w których było 40 miejsc i przebywało w ciągu roku 49 dzieci.

^a Including nursery wards.

Note. Besides nurseries and children's clubs in 2013 (as of 31 XII) there were 2 institutions which provide private childcare services for children younger than 3 years, do not register of nurseries and children's clubs, where there were 40 places and 49 children were staying during the year.

TABL. 11 (169). **PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO**

Stan w dniu 31 XII
DAY-SUPPORT CENTRES
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	placówki centres				wychowankowie residents				
O G Ó Ł E M	196	180	174	161	5780	7967	4627	4307	T O T A L
Opiekuńcze.....	178	151	138	127	5259	6023	3568	3267	General care
Specjalistyczne	18	29	27	21	521	1944	824	642	Specialized
Pracy podwórkowej...	x	x	3	3	x	x	67	47	Street work
W połączonych formach.....	x	x	6	10	x	x	168	351	In a combination of the forms

TABL. 12 (170). **RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA^a**

Stan w dniu 31 XII
FAMILY FOSTER CARE^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	2805	2967	3142	3111	Foster families
Spokrewnione z dzieckiem	2408	2499	2081	2026	Related foster families
dzieci ^b	3317	3252	2674	2643	children ^b
Niezawodowe	342	361	932	944	Non-professional foster families
dzieci ^b	517	525	1200	1216	children ^b
Zawodowe ^c	55	107	129	141	Professional foster families ^c
dzieci ^b	186	343	409	435	children ^b
Rodzinne domy dziecka			10	18	Foster homes
dzieci ^d			54	113	children ^d

^a Od 2012 r. niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych. ^b Do 2011 r. – w wieku do 18 lat, od 2012 r. - w wieku do 25 lat. ^c Do 2011 r. rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. ^d W wieku do 25 lat.

^a Since 2012 some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. ^b Until 2011 up to the age of 18, since 2012 up to the age of 25. ^c Until 2011 professional, not related to the child foster families. ^d Up to the age of 25.

TABL. 13 (171). **INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA^a**

INSTITUTIONAL FOSTER CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	placówki centres				wychowankowie residents				wolontariusze volunteers				
	stan w dniu 31 XII				as of 31 XII								
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	44	49	53	58	1531	1225	1347	1350 ^b	172	147	142	150	Care and education centres
interwencyjne.....	4	2	3	3	162	46	90	71	37	-	-	-	intervention
rodzinne.....	12	13	15	17	89	102	116	125	-	5	26	20	family
socjalizacyjne	23	24	28	35	1057	759	900	1084	119	129	106	129	socialization
łącznie zadania placówek ^c	5	10	7	3	223	318	241	70	16	13	10	1	combining tasks of the centres ^c

^a Patrz uwagi ogólne działu, ust. 18. ^b W tym 140 wychowanków w wieku 0–3 lata i 87 w wieku 4–6 lat oraz 46 sierot i 120 niepełnosprawnych. ^c Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; do 2011 r. – placówki wielofunkcyjne.

U w a g a. W 2013 r. w województwie łódzkim nie funkcjonowały regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne oraz interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

^a See general notes to the chapter, item 18. ^b Of which 140 residents at age 0–3 and 87 at age 4–6, 46 orphans and 120 disabled. ^c Combining tasks of the intervention, socialization and specialist therapy centres; until 2011 – multi-functional centres.

N o t e: In 2013 in łódzkie voivodship there were no regional care and therapy centres and pre-adoptive intervention centres.

TABL. 14 (172). **POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA^a**

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Domy i zakłady	83	90	99	99	Homes and facilities
w tym filie.....	3	4	4	4	of which branches
Miejsca:					Places:
ogółem.....	7807	7392	7827	7851	total
na 10 tys. ludności.....	30,3	29,1	31,0	31,2	per 10 thous. population
Mieszkańcy:					Residents:
ogółem.....	7473	7201	7757	7533	total
w tym:					of which:
kobiety.....	3953	3390	3480	3409	women
do lat 18.....	141	190	214	193	to age 18
umieszczeni w ciągu roku	2914	2515	2386	2247	placed within during the year
na 10 tys. ludności.....	29,0	28,3	30,7	30,0	per 10 thous. population
Osoby oczekujące na umieszczenie	951	618	395	277	Persons awaiting a place

^a Łącznie ze środowiskowym domem samopomocy.^a Including community self-help home.TABL. 15 (173). **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ^a WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW**

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES^a BY GROUPS OF RESIDENTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii), w których mogą przebywać ^b :					Homes and facilities (excluding branches) in which may be ^b :
Osoby w podeszłym wieku	16	21	24	24	Aged persons
Przewlekłe somatycznie chorzy	24	20	20	21	Chronically ill with somatic disorders
Dorośli niepełnosprawni intelektualnie	7	8	8	6	Mentally retarded
Dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie	4	6	3	3	Children and young mentally retarded
Przewlekłe psychicznie chorzy	19	18	19	20	Chronically mentally ill
Niepełnosprawni fizycznie	-	-	1	-	Physically handicapped
Matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży.....	3	2	2	2	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomni	7	16	22	23	Homeless
Inne osoby.....	-	-	1	2	Other persons
Mieszkańcy domów i zakładów ^c dla:					Residents of homes and facilities ^c for:
osób w podeszłym wieku	959	1316	1393	1341	aged persons
przewlekłe somatycznie chorych.....	2722	1892	1963	2033	chronically ill with somatic disorders
dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.....	674	636	671	502	mentally retarded
dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	248	290	281	281	children and young mentally retarded
przewlekłe psychicznie chorych	2205	2088	2090	2127	chronically mentally ill
niepełnosprawnych fizycznie	-	-	15	-	physically handicapped
matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.....	132	60	128	80	mothers with dependent children and pregnant women
bezdomnych.....	448	919	1192	1118	homeless
innych osób	-	-	24	51	other persons

^a Łącznie ze środowiskowym domem samopomocy. ^b W podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. ^c Łącznie z filiami.^a Including community self-help home. ^b Facilities may be shown several times, because one facility may be designed for several groups of residents. ^c Including branches.

TABL. 16 (174). ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ^a
SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający ^b Beneficiaries ^b	Udzielone świadczenia w tys. zł Benefits granted in thous. zł	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M 2005	168957	195246,4	TOTAL
2010	138745	256582,5	
2012	132345	219585,9	
2013	131354	249753,9	
Pomoc pieniężna	132185	197309,1	Financial assistance
w tym:			of which:
Zasiłek stały.....	15920	67297,8	Permanent benefit
Zasiłek okresowy.....	40735	73730,7	Temporary benefit
Zasiłek celowy.....	74934	54155,5	Appropriated benefit
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki.....	164	631,8	Assistance to reach self-dependence and to continue education
Pomoc niepieniężna	58716	52444,8	Non-financial assistance
w tym:			of which:
Schronienie.....	616	906,2	Shelter
Posiłek.....	50074	25695,6	Meals
Ubranie.....	223	20,6	Clothing
Sprawienie pogrzebu.....	537	1527,6	Funeral allowance
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze.....	7170	24246,9	Attendance services and specialized attendance services
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospodarowanie.....	72	45,0	Assistance in gaining adequate housing conditions, gaining employment and for running one's own household

^a Patrz uwagi ogólne do rozdziału, ust. 20. ^b W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.
Źródło: dane Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego.

^a See general notes to the chapter, item 20. ^b Under the item benefits, recipients may be shown several times.

Source: data of Łódzkie Voivodship Office.

DZIAŁ XII

KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

Uwagi ogólne

Kultura

1. **Książka** jest to wydawnictwo zwarte o objętości powyżej 48 stron, **broшуra** – o objętości od 5 do 48 stron. Wydawnictwa te zaliczane są do wydawnictw nieperiodycznych.

2. Gazety i czasopisma są to wydawnictwa periodyczne. **Gazety** (periodyki informacji ogólnej) są to wydawnictwa będące przede wszystkim źródłem informacji o bieżących wydarzeniach krajowych i zagranicznych. **Czasopisma** (inne periodyki) są to wydawnictwa omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne – fachowe i naukowe, a także wydawnictwa urzędowe.

3. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broшуry oraz gazety i czasopisma.

Za **czytelnika** uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia na zewnątrz.

4. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

5. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** oraz **przedsiębiorstwach estradowych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano wyodrębniając:

- działalność **teatrów dramatycznych i lalkowych**,
- działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów (przedstawienia baletowe i musicalowe podano łącznie z operetkowymi),
- działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórów**,
- działalność rozrywkową estradową.

6. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo, nośnik cyfrowy).

Wśród kin stałych wyróżnia się:

- miniplexy – posiadające od 3 do 7 sal,
- multiplexy – posiadające 8 sal i więcej.

Do kin na wsi zalicza się również mini- i multiplexy otwierane w centrach handlowych zlokalizowanych na obrzeżach dużych miast.

7. Dane dotyczące **radiofonii i telewizji publicznej** obejmują jednostki wchodzące w skład Polskiego Radia

CHAPTER XII

CULTURE. TOURISM. SPORT

General notes

Culture

1. **A book** is understood as a publication containing more than 48 pages, while **a pamphlet** contains from 5 to 48 pages. These publications are considered to be non-periodic publications.

2. Newspapers and magazines are periodic publications. **Newspapers** (general information periodicals) are publications being primarily a source of information regarding current domestic and foreign events. **Magazines** (other periodicals) are publications addressing social, political and economic, specialized and scientific issues as well as government publications.

3. Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute the **collection** of public libraries.

A **borrower** is a person who in the course of a reporting year was registered at a library and checked out at least one item.

4. Information concerning **art galleries** includes entities, in which exhibiting is the basic type of activity.

5. Information regarding **theatres** and **music institutions** as well as **entertainment enterprises** concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.

Theatres include entities, distinguished in terms of their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Entities are grouped comprising:

- the activity of **dramatic and puppet theatres**,
- the activity of **music theatres**, including opera, operetta, musical and ballet performances (ballet and musical performances are presented together with operettas),
- the concert activity of **philharmonic halls, orchestras and choirs**,
- entertainment activities.

6. Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive, magnetic tape and digital).

Among fixed cinemas one can distinguish:

- miniplexes – equipped with 3 to 7 screens,
- multiplexes – equipped with 8 screens and more.

Cinemas in rural areas include also mini- and multiplexes opened in shopping centres located on outskirts of large cities.

7. Data concerning public **radio and television** include entities comprising Polskie Radio S.A. and Telewizja Polska S.A., the activity of which is regulated by the Law on Radio and television, dated 29 XII 1992 (journal of Laws 1993 No. 7, item 34) with later amendments; this activity does not require a licence from the National Broadcasting Council.

S.A. i Telewizji Polskiej S.A., a działalność ich reguluje ustawa z dnia 29 XII 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. 1993 Nr 7, poz. 34, z późniejszymi zmianami); działalność ta nie wymaga koncesji Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.

8. Dane o **abonentach radiowych i telewizyjnych** dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających — na mocy szczególnych przepisów — z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odbiorników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

Turystyka

1. Termin **turystyka** — zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r. — oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Wszystkie kategorie podróżnych, które mieszczą się w zakresie pojęcia „turystyka” są określane mianem odwiedzających. W grupie tej wyróżnia się:

- turystów, tj. osoby, które spędziły co najmniej jedną noc poza miejscem stałego zamieszkania,
- odwiedzających jednodniowych, tj. osoby, które nie nocują w miejscu odwiedzanym.

Źródłem danych dotyczących uczestnictwa Polaków w wyjazdach turystycznych (przynajmniej z 1 noclegiem) są badania ankietowe Ministerstwa Sportu i Turystyki; badania obejmują ludność w wieku 15 lat i więcej.

2. **Baza noclegowa turystyki** – dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (od 2011 r. posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych; do 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych).

W ramach:

- obiektów hotelowych do grupy „inne obiekty hotelowe” zalicza się te, które nie spełniają wymagań dla hoteli, moteli i pensjonatów, ale świadczą usługi hotelarskie (np. zajazdy, gościńce) oraz obiekty w trakcie kategoryzacji,
- pozostałych obiektów do grupy „inne obiekty” zalicza się te, które nie odpowiadają warunkom przewidzianym dla poszczególnych rodzajów obiektów oraz obiekty wykorzystywane dla potrzeb turystyki (np. domy studenckie, internaty, hostele, ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, ośrodki sportowo-rekreacyjne, ośrodki kolonijne, zakłady uzdrowiskowe).

3. W informacjach o **obiekтах i miejscach noclegowych** turystyki nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

8. **Data regarding radio and television subscribers** concern persons and institutions, which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g., disabled war and military veterans).

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in vehicles.

Tourism

1. Term **tourism**, in accordance with the Regulation (EU) No.692/2011 of the European Parliament and of the Council in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

All categories of travellers which fall within the term “tourism” are defined as visitors. This group comprises:

- tourists, i.e., persons who spent at least one night away from their place of permanent residence,
- one-day visitors, i.e., persons who did not spend the night at the place visited.

The source of the data concerning the participation of Poles in tourism (with at least one overnight stay) are surveys (for 2011 also estimates) of the Polish population aged 15 and more by the Ministry of Sport and Tourism.

2. **Tourist accommodation establishments** include hotels and similar facilities and other facilities (since 2011 with 10 and more bed places; until 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings).

Within:

- hotels and similar facilities, the group “other hotel facilities” has covered facilities which do not meet requirements for hotels, motels and boarding houses, but which provide hotel services (e.g. road houses, inns) as well as other hotel facilities during categorization,
- other facilities, the group “miscellaneous facilities” includes facilities which do not correspond to conditions expected in particular facilities, and other facilities used for tourism (e.g. student dormitories, boarding schools, weekend and holiday accommodation establishments, sport and recreational centres, holiday youth centres as well as health establishments).

3. Facilities and places temporarily inactive due to expansion, renovation, etc., are not included in data regarding **facilities and the number of beds** for tourists.

4. Data on **number of beds** are presented as of 31 VII; these data concern whole year's and seasonal places.

4. Dane o **miejscach noclegowych** wykazano według stanu w dniu 31 VII; dotyczą miejsc całorocznych i sezonowych.

5. **Turyści zagraniczni** korzystający z turystycznych obiektów noclegowych (tabl. 13) rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

6. **Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub pokoi** – jest to stosunek liczby udzielonych noclegów lub wynajętych pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

7. **Placówki gastronomiczne** w turystycznych obiektach noclegowych obejmują zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe. Do barów zaliczono także: kawiarnie, winiarnie, piwiarnie, jadalnie itp.; do punktów gastronomicznych – także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

Sport

1. Począwszy od 2002 r. informacje o uczniowskich klubach sportowych UKS i wyznaniowych klubach sportowych oraz klubach sportowych opracowywane są na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

2. Dane o **organizacjach kultury fizycznej** obejmują wybrane organizacje o ogólnopolskim zasięgu działania (Akademicki Związek Sportowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”) i dotyczą głównie rekreacji ruchowej, a w przypadku PZSN „Start” – rehabilitacji ruchowej w środowisku niepełnosprawnych.

3. W stosunku do poprzednich edycji Rocznika dane prezentowane w tabl. 17 zmieniono, gdyż:

- informacje o uczniowskich i wyznaniowych klubach sportowych zostały ujęte w grupie „Kluby sportowe”,
- osoby ćwiczące, trenerzy i instruktorzy w klubach sportowych wykazywani są jeden raz, zamiast jak dotychczas wielokrotnie, nawet jeśli uprawiali bądź prowadzili zajęcia, w kilku rodzajach sportu.

4. W tabl. 18 w kategorii **ćwiczących** jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli uprawia kilka dyscyplin sportu. W zależności od wieku osoby ćwiczące zaliczane są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych dyscyplin sportowych stosuje się różne granice wieku.

W kategorii **trenerów i instruktorów** sportowych jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli prowadzi zajęcia w kilku dyscyplinach sportu.

5. **Foreign tourists** using tourist accommodation establishments (tables 13) are registered according to the country of their permanent residence. A foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.

6. **Occupancy rate of bed places or rooms** is a relation of the number of overnight stays or rooms rented in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation.

7. **Catering establishments** in collective tourists accommodation establishments include permanent and seasonal catering facilities and outlets. Catering facilities also include: cafes, wine houses, beer halls, canteens, etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice-cream parlours, snack bars, etc.

Sport

1. Since 2002 information regarding student sports clubs UKS and religious sports clubs as well as sports clubs has been compiled on the basis of periodic surveys conducted every two years.

2. Data regarding **physical education organizations** include selected organizations with a national scope of activity (the University Sports Association AZS, the Polish Sports Association for the Disabled "Start", the Society for Promotion of Physical Culture, the Association of "Rural Sports Clubs") and primarily concern recreational activity, and in case of the Polish Sports Association for the Disabled "Start" – rehabilitation activity for the persons with disabilities.

3. In comparison to the previous editions of the Yearbook data presented in tabl. 17 was changed because:

- information about student and religious sports clubs are included in the "Sports clubs" group,
- persons practicing sports, coaches and sports instructors in sports clubs are recognized once instead of multiple times, as it was presented before, even if practiced or run classes in several kinds of sports.

4. In tabl. 18 in the categories **persons practicing sports**, one person may be indicated more than once, depending upon the number of disciplines practiced. Persons exercising are classified as either juniors or seniors, depending on age; various age groups are applied for individual disciplines.

In the categories **coaches and sports instructors**, one person may be indicated more than once, depending upon the number of sports disciplines taught.

Kultura Culture

TABL. 1 (175). **KSIĄŻKI I BROSZURY WYDANE^a**
BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
TYTUŁY OGÓŁEM	441	843	1250	1236	TITLES TOTAL
Wydawnictwa naukowe.....	212	421	572	549	Scientific publications
Podręczniki dla szkół wyższych ...	37	42	92	26	University textbooks
Wydawnictwa zawodowe	10	19	77	115	Professional publications
Podręczniki szkolne	33	2	30	51	School textbooks
Wydawnictwa popularne	91	161	253	304	Popular science
Literatura piękna	58	198	226	191	Belles-lettres
w tym dla dzieci i młodzieży	13	109	146	120	of which for children and youth

^a Według miejsca wydania.
Źródło: Biblioteka Narodowa.
^a According to published place.
Source: Nation Library.

TABL. 2 (176). **GAZETY I CZASOPISMA WYDANE^a**
NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
TYTUŁY TITLES					
OGÓŁEM	257	289	308	282	TOTAL
ukazujące się:					published as specified:
W tygodniu:					Weekly:
1 raz	31	26	30	27	once
2-6 razy.....	2	2	2	2	2-6 times
W miesiącu:					Monthly:
1 raz	46	46	48	46	once
2-3 razy.....	3	4	8	9	2-3 times
1 raz:					Once:
na 2 miesiące.....	17	16	22	24	bimonthly
w kwartale	64	73	80	71	quarterly
w półroczu	18	24	29	23	half-yearly
w roku	28	53	52	49	yearly
Nieregularnie	48	45	37	31	Irregularly
NAKLAD W TYS. EGZEMPLARZY NUMBER OF COPIES IN THOUS.					
OGÓŁEM	113411,0	89942,6	83348,6	76336,2	TOTAL
ukazujące się:					published as specified:
W tygodniu:					Weekly:
1 raz	63026,3	47807,7	48565,4	40918,2	once
2-6 razy.....	42273,0	34648,0	28584,4	25997,4	2-6 times
W miesiącu:					Monthly:
1 raz	7205,5	5504,6	2674,9	6463,8	once
2-3 razy.....	26,5	670,4	1165,0	956,1	2-3 times
1 raz:					Once:
na 2 miesiące.....	287,6	648,8	999,7	697,7	bimonthly
w kwartale	399,8	452,3	1248,0	1178,1	quarterly
w półroczu	11,1	16,5	21,6	24,3	half-yearly
w roku	13,4	25,2	23,2	24,2	yearly
Nieregularnie	167,8	169,1	66,4	76,4	Irregularly

^a Według miejsca wydania.
Źródło: Biblioteka Narodowa.
^a According to published place.
Source: National Library.

TABL. 3 (177). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Biblioteki (stan w dniu 31 XII).....	568	559	549	548	Libraries (as of 31 XII)
w tym na wsi	372	366	357	357	of which in rural areas
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	76	62	62	57	Library service points (as of 31 XII)
w tym na wsi	34	25	22	.	of which in rural areas
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	8955,0	8948,2	8765,6	8722,8	Collection (as of 31 XII) in thous. vol.
w tym na wsi	3575,5	3631,5	3555,1	3535,1	of which in rural areas
Czytelnicy ^a w tys.	469,3	413,6	404,4	397,3	Borrowers ^a in thous.
w tym na wsi	108,9	100,2	97,5	96,6	of which in rural areas
Wypożyczenia ^{ab} :					Loans ^{ab} :
w tysiącach wol.	8656,8	7949,5	8221,4	8158,6	in thousand vol.
w tym na wsi	2019,9	1752,1	1788,3	1773,0	of which in rural areas
na 1 czytelnika w wol.	18,4	19,2	20,3	20,5	per borrower in vol.
w tym na wsi	18,6	17,5	18,3	18,4	of which in rural areas

^a Łącznie z punktami bibliotecznymi; w 2013 r. przyporządkowane w podziale na miasta i wieś według siedziby jednostki macierzystej. ^b Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

^a Including library service points; in 2013 assigned with division into urban areas and rural areas according to the parent entity's registered office. ^b Excluding interlibrary lending.

TABL. 4 (178). **MUZEA**
MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Muzea i oddziały muzealne ^a Museums with branches ^a	Muzealia ^a w tys. Museum exhibits ^a in thous.	Wystawy czasowe Temporary exhibitions		Zwiedzający w tys. Visitors in thous.		SPECIFICATION	
			własne ^b own ^b	obce ^c exterior ^c	ogółem total	w tym młodzież szkolna ^d of which primary and secondary school students ^d		
								OGÓŁEM
	2010	46	715,7	206	125	709,9	213,8	
	2012	45	760,6	228	145	724,0	205,8	
	2013	47	795,5	195	136	906,4	216,3	
Archeologiczne	1	278,6	2	1	17,8	4,2	Archeological	
Artystyczne	4	15,2	19	7	186,9	26,2	Art	
Etnograficzne.....	1	1,6	-	-	2,2	6,9	Ethnographic	
Geologiczne.....	1	7,1	-	-	4,7	3,3	Geological	
Historyczne.....	7	75,7	43	23	57,6	23,8	Historical	
Interdyscyplinarne.....	1	61,7	19	4	63,7	15,6	Interdisciplinary	
Martyrologiczne	3	48,1	12	2	109,7	43,3	Martyrological	
Przyrodnicze.....	1	105,0	1	-	7,4	2,8	Natural history	
Regionalne.....	17	175,2	64	86	219,3	50,0	Regional	
Skansenowskie.....	2	4,7	2	-	71,7	13,3	Skansen museum	
							Technical and scientific	
Techniki i nauki	3	19,7	14	11	95,7	18,3		
Wnętrz	3	1,5	4	1	51,2	6,3	Interior design	
Inne.....	3	1,3	15	1	18,5	8,3	Other	

^a Stan w dniu 31 XII. ^b W kraju. ^c Krajowe i z zagranicy. ^d Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

^a As of 31 XII. ^b In Poland. ^c Domestic and foreign. ^d Visiting museums in organized groups.

TABL. 5 (179). **INSTYTUCJE PARAMUZEALNE**
MUSEUM-RELATED INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Instytucje (stan w dniu 31 XII)....	4	7	5	3	Institutions (as of 31 XII)
Ogród zoologiczny	1	1	1	1	Zoological Garden
Ogród botaniczny.....	2	1	1	1	Botanical Garden
Inne.....	1	5	3	1	Others
Zwiedzający w tys.....	419,3	420,8	476,7	371,9	Visitors in thous.
w tym młodzież szkolna w zorganizowanych grupach..	25,3	27,7	47,6	10,1	of which primary and secondary schools students visiting in groups
Ogród zoologiczny	235,1	209,9	258,5	210,3	Zoological Garden
Ogród botaniczny.....	182,2	155,6	167,9	160,0	Botanical Garden
Inne.....	2,0	55,2	50,3	1,8	Others

TABL. 6 (180). **GALERIE SZTUKI**
ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	sektor publiczny <i>public sector</i>	sektor prywatny <i>private sector</i>	
Galerie (stan w dniu 31 XII)	41	46	43	39	26	13	Galleries (as of 31 XII)
Wystawy ^a	482	493	513	447	342	105	Exhibitions ^a
w tym z zagranicy	26	9	52	16	7	9	of which foreign
Ekspozycje ^a	519	521	545	475	364	111	Expositions ^a
Zwiedzający w tys.	267,8	176,8	213,1	203,9	149,3	54,6	Visitors in thous.

^a W kraju.
^a In Poland.

TABL. 7 (181). **TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE**
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Instytucje ^a <i>Institutions^a</i>	Miejsca na widowni w stałej sali ^a <i>Seats in fixed halls^a</i>	Przedsta- wienia i koncerty ^b <i>Perfor- mances and concerts^b</i>	Widzowie i słuchacze ^b w tys. <i>Audience^b in thous.</i>	SPECIFICATION
TEATRY I INSTYTUCJE MUZYCZNE	2005	14	4579	3169	THEATRES AND MUSIC INSTITUTIONS
	2010	11	3939	3553	
	2012	11	4772	3803	
	2013	10	4617	3755	
Teatry dramatyczne	7	1933	2142	330,3	Dramatic theatres
dramatyczne	4	1598	1266	220,8	dramatic
lalkowe.....	3	335	876	109,5	puppet
Teatry muzyczne	2	1927	196	122,6	Music theatres
opery	1	1074	72	55,7	operas
operetki	1	853	124	66,9	operettas
Filharmonie	1	757	1401	143,1	Philharmonic halls
Zespoły pieśni i tańca	-	-	16	14,7	Song and dance ensembles
PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE	2005	2	x	289	ENTERTAINMENT ENTERPRISES
	2010	2	x	169	
	2012	1	x	56	
	2013	1	x	13,7	

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Dane dotyczą przedstawień i koncertów na terenie województwa (bez względu na miejsce siedziby instytucji), łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

^a As of 31 XII. ^b Data concern performances and concerts in voivodship area (regardless of the seat of institution), including outdoor events.

TABL. 8 (182). DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE
Stan w dniu 31 XII
CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS, CLUBS, COMMUNITY CENTRES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban	wieś rural areas	
Instytucje	237	238	198	195	80	115	<i>Institutions</i>
domy kultury	49	52	36	36	29	7	<i>cultural establishments</i>
ośrodki kultury	109	104	111	110	36	74	<i>cultural centres</i>
kluby	17	13	14	13	12	1	<i>clubs</i>
światlice	62	69	37	36	3	33	<i>community centres</i>
Pracownie specjalistyczne	383	335	346	349	227	122	<i>Specialised workshops</i>
Imprezy (w ciągu roku)	13368	13494	11087	12350	8881	3469	<i>Events (during the year)</i>
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	1709,6	1603,6	1447,9	2082,8	1666,8	416,1	<i>Event participants (during the year) in thous.</i>
Kursy (w ciągu roku)	438	433	410	350	280	70	<i>Courses (during the year)</i>
Absolwenci kursów (w ciągu roku)	7348	6862	8068	6622	5526	1096	<i>Course graduates (during the year)</i>
w tym dzieci i młodzież ^a ...	3975	3166	4461	3415	2586	829	<i>of which children and youth ^a</i>
Zespoły artystyczne	1205	1255	970	958	643	315	<i>Artistic ensembles</i>
Członkowie zespołów artystycznych	18368	18721	14844	15087	9914	5173	<i>Members of artistic ensem- bles</i>
w tym dzieci i młodzież ^a ...	10370	10641	7992	8109	5645	2464	<i>of which children and youth ^a</i>
Koła (kluby)	696	764	880	882	552	330	<i>Groups (clubs)</i>
Członkowie kół (klubów)	15814	22841	22572	21536	14800	6736	<i>Members of groups (clubs)</i>
w tym dzieci i młodzież ^a ...	6645	5977	5967	5708	3955	1753	<i>of which children and youth ^a</i>

^a W wieku poniżej 15 lat.

U w a g a. Do 2011 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 2 lata.

^a Below the age of 15.

N o t e. Until 2011 data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 9 (183). **KINA STAŁE**
FIXED CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Kina (stan w dniu 31 XII).....	34	23 ^a	22 ^b	22 ^b	Cinemas (as of 31 XII)
w tym miasta	33	22	22	22	of which urban areas
w tym multipleksy.....	1	2	2	2	of which multiplexes
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII)	48	58	58	60	Screens in fixed cinemas (as of 31 XII)
w tym miasta	47	57	58	60	of which urban areas
w tym multipleksy.....	10	25	24	25	of which multiplexes
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII) w tys.	11,0	11,8	11,6	11,8	Seats in fixed cinemas (as of 31 XII) in thous.
w tym miasta	10,7	11,5	11,6	11,8	of which urban areas
w tym multipleksy.....	1,8	4,8	4,6	4,7	of which multiplexes
Seanse:					Screenings:
w tysiącach	47,2	79,4	80,4	84,6	in thousand
w tym miasta	47,2	79,4	80,4	84,6	of which urban areas
w tym multipleksy.....	20,3	45,5	45,5	45,7	of which multiplexes
na 1 kino w tys.	1,4	3,5	3,7	3,8	per cinema in thous.
Widzowie:					Audience:
w tysiącach	1197,7	2138,8	2093,4	2043,5	in thousand
w tym miasta	1197,3	2138,5	2093,4	2043,5	of which urban areas
w tym multipleksy.....	621,0	1482,0	1369,7	1224,1	of which multiplexes
na 1 kino w tys.	35,2	93,0	95,2	92,4	per cinema in thous.
na 1 seans	25,4	26,9	26,1	24,0	per screening

a W tym 2 minipleksy. b W tym 3 minipleksy.
a Of which 2 miniplex cinemas. b Of which 3 miniplex cinemas.

TABL. 10 (184). **ABONENCI TELEWIZJI KABLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
CABLE TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	332434	367578	363091	351899	TOTAL
Na 1000 ludności.....	129	145	144	140	Per 1000 population

Źródło: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.
Source: data of the Office of Electronic Communications.

TABL. 11 (185). **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**
Stan w dniu 31 XII
RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tysiącach in thousands				na 1000 ludności per 1000 population				
Abonenci radiowi	679,3	529,1	524,2	527,0	264	208	208	210	Radio subscribers
miasta.....	488,4	397,1	394,3	396,0	293	244	246	249	urban areas
wieś.....	190,9	132,0	129,9	131,0	209	144	141	142	rural areas
Abonenci telewizyjni.....	653,9	510,0	504,0	505,9	254	201	200	201	Television subscribers
miasta.....	470,5	382,3	378,5	379,3	283	235	236	238	urban areas
wieś.....	183,4	127,7	125,6	126,6	201	139	137	138	rural areas

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej.
Source: data of the Polish Post General Directorate.

Turystyka

Tourism

TABL. 12 (186). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012 ^a	2013 ^a	SPECIFICATION
Obiekty (stan w dniu 31 VII)	224^b	289^b	373	357	Facilities (as of 31 VII)
w tym całoroczne	172	249	330	319	of which open all year
Obiekty hotelowe	117	182	211	211	Hotels and similar facilities
hotele	50	86	103	112	hotels
motele	5	12	12	11	motels
pensjonaty	1	3	3	3	boarding houses
inne obiekty hotelowe	61	81	93	85	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	107 ^b	107 ^b	162	146	Other facilities
domy wycieczkowe	6	6	6	5	excursion hostels
schroniska	1	1	1	1	shelters
schroniska młodzieżowe	12	11	9	9	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	8	7	6	5	of which school youth hostels
kempingi	5	1	1	-	camping sites
pola biwakowe	8	4	6	5	tent camp sites
ośrodki wczasowe	14	11	12	11	holiday centres
ośrodki kolonijne	2	2	1	1	holiday youth centres
ośrodki szkoleniowo- -wypoczynkowe	26	21	24	22	training-recreational centres
domy pracy twórczej	1	1	1	1	creative arts centres
zespoły domków turysty- cznych ^c	18	17	17	16	complexes of tourist cottages ^c
hostele	3	12	11	hostels
pokoje gościnne	28	23	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	21	21	agrotourism lodgings
inne obiekty	14	29	23	20	miscellaneous facilities
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	15358^b	19981^b	23237	23549	Number of beds (as of 31 VII)
w tym całoroczne	10637	16046	19432	20404	of which open all year
Obiekty hotelowe	6910	12043	13985	15169	Hotels and similar facilities
hotele	4259	8616	9963	11263	hotels
motele	160	339	341	333	motels
pensjonaty	91	59	76	88	boarding houses
inne obiekty hotelowe	2400	3029	3605	3485	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	8448 ^b	7938 ^b	9252	8380	Other facilities
domy wycieczkowe	569	525	487	380	excursion hostels
schroniska	45	45	43	38	shelters
schroniska młodzieżowe	499	541	422	503	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	280	324	245	282	of which school youth hostels
kempingi	765	400	400	-	camping sites
pola biwakowe	574	367	510	530	tent camp sites
ośrodki wczasowe	1287	1090	1093	1031	holiday centres
ośrodki kolonijne	259	195	120	100	holiday youth centres
ośrodki szkoleniowo- -wypoczynkowe	2088	1667	1722	1635	training-recreational centres
domy pracy twórczej	32	36	36	36	creative arts centres
zespoły domków turysty- cznych ^c	1314	1385	1413	1391	complexes of tourist cottages ^c
hostele	49	662	559	hostels
pokoje gościnne	519	393	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	295	322	agrotourism lodgings
inne obiekty	1016	1638	1530	1462	miscellaneous facilities

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 12 (186). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (dok.)**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012 ^a	2013 ^a	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów.....	618479^b	993675^b	1129924	1126141	Tourists accommodated
w tym turyści zagraniczni	96366	113670	155397	148488	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe	450355	769028	888379	912131	Hotels and similar facilities
hotele.....	320709	596900	686185	735515	hotels
motele.....	14913	24908	22358	17275	motels
pensjonaty	5671	1287	1438	4258	boarding houses
inne obiekty hotelowe.....	109062	145933	178398	155083	other hotel facilities
Pozostałe obiekty.....	168124 ^b	224647 ^b	241545	214010	Other facilities
domy wycieczkowe	15252	19120	18229	12742	excursion hostels
schroniska.....	401	736	1043	750	shelters
schroniska młodzieżowe	17479	21657	17706	19491	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	4888	6590	5208	6562	of which school youth hostels
kempingi	9776	2820	3625	-	camping sites
pola biwakowe	2230	977	1299	1051	tent camp sites
ośrodki wczasowe.....	19942	30253	24264	19889	holiday centres
ośrodki kolonijne	1255	1203	145	130	holiday youth centres
ośrodki szkoleniowo- wypoczynkowe.....	52990	61090	61391	56028	training-recreational centres
domy pracy twórczej	848	748	758	764	creative arts centres
zespoły domków turysty- cznych ^c	34152	43908	34242	23524	complexes of tourist cottages ^c
hostele	3616	23944	24652	hostels
pokoje gościnne	15293	14251	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	5329	4939	agrotourism lodgings
inne obiekty.....	13799	38519	34277	35799	miscellaneous facilities
Udzielone noclegi	1367326^b	1959656^b	2137220	2035643	Nights spent (overnight stay)
w tym turystom zagranicznym	196572	271843	323135	301942	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe	786695	1313423	1430116	1397266	Hotels and similar facilities
hotele.....	514682	954805	1085515	1108605	hotels
motele.....	19363	36420	33193	24632	motels
pensjonaty	25060	2050	2835	7055	boarding houses
inne obiekty hotelowe.....	227590	320148	308573	256974	other hotel facilities
Pozostałe obiekty.....	580631 ^b	646233 ^b	707104	638377	Other facilities
domy wycieczkowe	85467	79273	80807	61965	excursion hostels
schroniska.....	933	1708	1327	1725	shelters
schroniska młodzieżowe	41271	46023	37035	48380	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	13824	18433	14006	19165	of which school youth hostels
kempingi	31432	6240	12119	-	camping sites
pola biwakowe	6427	2660	3749	3837	tent camp sites
ośrodki wczasowe.....	70425	75800	64217	49890	holiday centres
ośrodki kolonijne	14555	10984	1911	1614	holiday youth centres
ośrodki szkoleniowo- wypoczynkowe.....	192229	161301	140020	140528	training-recreational centres
domy pracy twórczej	3087	3383	2958	2547	creative arts centres
zespoły domków turysty- cznych ^c	82911	104181	97902	81991	complexes of tourist cottages ^c
hostele	6358	66071	63061	hostels
pokoje gościnne	44265	39596	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	14270	14120	agrotourism lodgings
inne obiekty.....	51894	148322	140453	129123	miscellaneous facilities

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 13 (187). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION
ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012 ^a	2013 ^a	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	96366^b	113670^b	155397	148488	Tourists accommodated
Obiekty hotelowe	88600	104428	143067	137589	Hotels and similar facilities
hotele	71263	88698	125038	120416	hotels
motele	3767	4796	4309	3334	motels
pensjonaty	565	61	65	726	boarding houses
inne obiekty hotelowe	13005	10873	13655	13113	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	7766 ^b	9242 ^b	12330	10899	Other facilities
domy wycieczkowe	690	630	1391	1024	excursion hostels
schroniska	26	-	-	2	shelters
schroniska młodzieżowe	1573	1335	1087	1053	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	348	426	397	349	of which school youth hostels
kempingi	918	553	-	-	camping sites
pola biwakowe	371	35	226	135	tent camp sites
ośrodki wczasowe	2	34	8	18	holiday centres
ośrodki kolonijne	-	-	-	-	holiday youth centres
ośrodki szkoleniowo- -wypoczynkowe	2580	3998	1832	796	training-recreational centres
domy pracy twórczej	72	-	-	3	creative arts centres
zespoły domków turysty- cznych ^c	286	289	94	141	complexes of tourist cottages ^c
hostele	67	3005	2823	hostels
pokoje gościnne	2032	2419	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	99	20	agrotourism lodgings
inne obiekty	1248	2301	2556	2465	miscellaneous facilities
Udzielone noclegi	196572^b	271843^b	323135	301942	Nights spent (overnight stay)
Obiekty hotelowe	175542	245051	258051	242834	Hotels and similar facilities
hotele	141855	187445	226492	214405	hotels
motele	5788	5727	5359	3940	motels
pensjonaty	3238	104	627	1427	boarding houses
inne obiekty hotelowe	24661	51775	25573	23062	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	21030 ^b	26792 ^b	65084	59108	Other facilities
domy wycieczkowe	2450	2463	23989	18291	excursion hostels
schroniska	102	-	-	10	shelters
schroniska młodzieżowe	3957	2998	2591	2985	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	1038	1360	1274	1592	of which school youth hostels
kempingi	1383	869	-	-	camping sites
pola biwakowe	558	72	648	696	tent camp sites
ośrodki wczasowe	3	45	41	63	holiday centres
ośrodki kolonijne	-	-	-	-	holiday youth centres
ośrodki szkoleniowo- -wypoczynkowe	6169	9121	2189	1780	training-recreational centres
domy pracy twórczej	153	-	-	3	creative arts centres
zespoły domków turysty- cznych ^c	514	345	392	714	complexes of tourist cottages ^c
hostele	73	18994	20106	hostels
pokoje gościnne	4549	3457	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	136	115	agrotourism lodgings
inne obiekty	5741	10806	11555	10888	miscellaneous facilities

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 14 (188). **WYKORZYSTANIE BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^a**
OCCUPANCY IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	stopień wykorzystania miejsc noclegowych <i>occupancy rate of bed places</i>				stopień wykorzystania pokoi <i>occupancy rate of rooms</i>				
Obiekty hotelowe.....	31,9	30,4	28,9	26,1	38,3	38,2	37,4	33,6	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	33,4	31,0	30,7	28,3	41,0	39,8	39,9	36,5	<i>hotels</i>
motele	32,3	30,1	27,0	22,1	39,4	33,3	33,1	27,8	<i>motels</i>
pensjonaty	77,6	11,9	13,5	16,7	72,6	17,9	21,7	24,3	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	27,4	29,1	24,4	20,0	30,8	33,8	30,1	24,5	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty ...	29,9 ^b	33,1 ^b	29,8	28,5	x	x	x	x	<i>Other facilities</i>

^a Patrz uwagi ogólne działu „Kultura. Turystyka. Sport – Turystyka”, ust. 6. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli.

^a See general notes to the chapter “Culture. Tourism. Sport – Tourism”, item 6. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels.

TABL. 15 (189). **PLACÓWKI GASTRONOMICZNE W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
Stan w dniu 31 VII
CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS
As of 31 VII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Restauracje <i>Restaurants</i>	Bary <i>Bars</i>	Stołówki <i>Canteens</i>	Punkty gastro- nomiczne <i>Food stands</i>	SPECIFICATION
OGÓŁEM^a2005	92	87	50	36	TOTAL^a
2010	145	129	48	30	
2012	165	129	38	27	
2013	176	121	40	24	
Obiekty hotelowe	163	104	7	12	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	114	75	1	2	<i>hotels</i>
motele	8	6	-	-	<i>motels</i>
pensjonaty	-	-	-	-	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe.....	41	23	6	10	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty.....	13	17	33	12	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	-	1	1	2	<i>excursion hostels</i>
schroniska młodzieżowe	-	-	5	-	<i>youth hostels</i>
kempingi	-	-	-	-	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	-	-	1	-	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	-	3	6	2	<i>holiday centres</i>
ośrodki kolonijne	-	-	1	-	<i>holiday youth centres</i>
ośrodki szkoleniowo- -wypoczynkowe.....	6	5	6	2	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	-	1	1	-	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turysty- cznych ^b	2	2	2	4	<i>complexes of tourist cottages^b</i>
hostele	2	2	-	-	<i>hostels</i>
pokoje gościnne	1	2	-	1	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	-	-	2	1	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty.....	2	1	8	-	<i>miscellaneous facilities</i>

^a Do 2011 r. bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^b Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Until 2011 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^b Including camping sites if they exist in the territory of the complexes tourist cottages.

TABL. 16 (190). **HOTELE WEDŁUG KATEGORII**
HOTELS BY CATEGORY

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	Kategorie <i>Categories</i>				w trakcie kategory- zacji <i>in the process of the categori- sation</i>	
		****	***	**	*		
OGÓŁEM ^a	2005	50	-	20	21	9	-
TOTAL ^a	2010	86	3	42	23	11	7
	2012	103	5	54	28	10	6
	2013	112	9	56	30	11	6
Pokoje ^a	2005	2448	-	1326	905	217	-
<i>Rooms</i> ^a	2010	4690	854	2185	1205	270	176
	2012	5381	1125	2634	1241	267	114
	2013	6039	1601	2702	1241	333	162
Miejsca noclegowe ^a	2005	4259	-	2218	1616	425	-
<i>Bed places</i> ^a	2010	8616	1653	3888	2159	541	375
	2012	9963	2185	4752	2297	503	226
	2013	11263	3098	4874	2292	640	359
Korzystający z nocle- gów w tys.	2005	320,7	0,5	172,0	112,1	36,1	-
<i>Tourists accommoda- ted in thous.</i>	2010	596,9	122,1	242,3	169,9	46,1	16,2
	2012	686,2	148,2	295,7	194,5	40,0	7,8
	2013	735,5	185,6	314,9	176,0	49,2	10,0
w tym turyści zagra- niczni	2005	71,3	0,02	33,4	35,0	2,8	-
<i>of which foreign tourists</i>	2010	88,7	13,9	38,2	32,8	3,5	0,3
	2012	125,0	25,1	50,1	46,3	2,6	0,9
	2013	120,4	31,5	49,2	35,5	3,3	0,9
Stopień wykorzystania w %: <i>Occupancy rate in %:</i>							
miejsc noclegowych	2005	33,4	14,5	32,2	32,7	42,2	-
<i>bed places</i>	2010	31,0	33,4	27,6	34,6	44,8	16,0
	2012	30,7	34,3	27,9	32,1	39,7	18,3
	2013	28,3	30,1	26,6	28,5	42,0	15,0
pokoje	2005	41,0	19,3	39,6	42,9	42,6	-
<i>rooms</i>	2010	39,8	44,6	36,4	42,9	48,3	24,5
	2012	39,9	48,9	36,1	41,5	39,4	20,3
	2013	36,5	41,9	34,0	36,7	41,5	18,0

^a Stan w dniu 31 VII.^a As of 31 VII.

Sport

Sport

TABL. 17 (191). **ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE^a**
 Stan w dniu 31 XII
PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS AND SPORTS CLUBS^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2010	2012	SPECIFICATION
ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS				
Jednostki organizacyjne	725	486	587	Organizational entities
Członkowie	43073	31913	33588	Members
Ćwiczący ^b	48842	34936	34319	Persons practising sports ^b
KLUBY SPORTOWE SPORTS CLUBS				
Jednostki organizacyjne	841	794	862	Organizational entities
Członkowie	66745	53403	58592	Members
Ćwiczący	59309	59539	53610	Persons practising sports
w tym juniorzy i juniorki	41970	34152	37818	of which juniors
mężczyźni	43593	36496	40473	males
kobiety	15716	13043	13137	females
w wieku 18 lat	41970	34152	37818	aged up to 18
Sekcje sportowe	1908	1539	1547	Sports sections
Trenerzy	697	679	730	Coaches
klasy M (mistrzowskiej)	52	32	55	M class (champion)
klasy I	113	102	118	I class
klasy II	532	545	557	II class
Instruktorzy sportowi	1396	1262	1403	Sports instructors
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	871	583	628	Other persons conducting sports activities

^a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach rocznika; patrz uwagi ogólne, ust. 2 i 3.

^b Dane szacunkowe.

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

^a Data have been changed in relation to the data published in the previous editions of the yearbook; see general notes, item 2 i 3. ^b Estimated data.

N o t e. data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 18 (192). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a**
W 2012 R.
 Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a
IN 2012
 As of 31 XII

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU ^b	Sekcje Sections	Ćwiczący Persons practising sports			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors	SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS ^b
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
O G Ó Ł E M.....	1547	57394	14312	40532	748	1518	T O T A L
w tym uczniowskie i wyznaniowe kluby sportowe	776	23758	8722	20968	304	625	of which Students and Religious Sports Clubs
Alpinizm	2	20	4	10	-	2	Mountaineering
Badminton	5	168	67	115	3	7	Badminton
Baseball	6	235	39	129	1	8	Baseball
Bilard	6	132	24	122	-	8	Billards

^a Łącznie z uczniowskimi klubami sportowymi UKS i wyznaniowymi klubami sportowymi. ^b Do 2009 r. określane jako dyscypliny sportu.

^a Including Students Sports Clubs UKS and Religious Sports Clubs. ^b Until 2009 defined as disciplines.

TABL. 18 (192). WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a
W 2012 R. (cd.)
 Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a
IN 2012 (cont.)
 As of 31 XII

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU ^b	Sekcje <i>Sections</i>	Ćwiczący <i>Persons practising sports</i>			Trenerzy <i>Coaches</i>	Instruktorzy sportowi <i>Sports instructors</i>	SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS ^b
		ogółem <i>total</i>	z liczby ogółem <i>of total</i>				
			kobiety <i>females</i>	juniorzy i juniorki <i>juniors</i>			
Boks.....	11	263	26	181	6	13	<i>Boxing</i>
Brydż sportowy	4	60	8	10	-	4	<i>Bridge</i>
Fitness	12	217	201	144	1	9	<i>Fitness</i>
Gimnastyka							
artystyczna.....	4	158	158	158	5	7	<i>Artistic gymnastics</i>
Gimnastyka sportowa	2	65	30	65	6	3	<i>Rhythmic gymnastics</i>
Hokej na lodzie	4	147	21	117	-	7	<i>Ice hockey</i>
Hokej na trawie	5	266	171	198	2	12	<i>Field hockey</i>
Jeździectwo ^c	20	193	126	57	3	22	<i>Equestrian sport^c</i>
Judo.....	13	999	231	975	18	19	<i>Judo</i>
Ju-jitsu	8	135	18	82	-	13	<i>Ju-jitsu</i>
Kajakarstwo klasyczne.....	5	116	35	72	1	6	<i>Classic canoeing</i>
Karate ^c	50	3176	759	2326	14	99	<i>Karate^c</i>
Karate tradycyjne ^c	23	1466	351	1165	6	42	<i>Traditional karate^c</i>
Kendo	3	86	15	43	1	6	<i>Kendo</i>
Kolarstwo szosowe	14	264	66	191	3	11	<i>Road cycling</i>
Kolarstwo torowe	5	109	21	89	2	3	<i>Track cycling</i>
Koszykówka.....	88	2731	1364	2292	38	76	<i>Basketball</i>
Kręglarstwo.....	2	115	47	66	1	3	<i>Bowling</i>
Kulturystyka							
i trójbój siłowy.....	14	256	30	132	2	9	<i>Body-building and weight triathlon</i>
Lekkoatletyka	88	2773	1277	2331	53	51	<i>Athletics</i>
Łucznictwo	5	167	54	122	7	2	<i>Archery</i>
Łyżwiarstwo figurowe.....	1	96	71	96	4	-	<i>Figure skating</i>
Łyżwiarstwo szybkie	4	213	122	194	6	11	<i>Speed skating</i>
Narciarstwo alpejskie	1	25	10	25	-	2	<i>Alpine skiing</i>
Narciarstwo klasyczne	4	112	54	47	-	3	<i>Classic skiing</i>
Pięciobój nowoczesny.....	3	38	10	38	3	3	<i>Modern pentathlon</i>
Piłka nożna	436	21196	1010	13922	313	449	<i>Football</i>
Piłka nożna halowa (futsal).....	42	1049	108	624	6	23	<i>Indoor football</i>
Piłka ręczna	42	1913	687	1686	40	31	<i>Handball</i>
Piłka siatkowa	216	6736	3310	5072	75	160	<i>Volleyball</i>
Piłka siatkowa plażowa	7	360	126	104	-	3	<i>Beach volleyball</i>
Pływanie	33	1858	823	1738	30	40	<i>Swimming</i>
Podnoszenie ciężarów	9	250	26	203	6	7	<i>Weight lifting</i>
Rugby	12	464	34	248	4	14	<i>Rugby</i>
Sport motorowy ^c	8	335	29	53	1	5	<i>Motor sport^c</i>
Sport lotniczy ^c	8	233	26	81	-	25	<i>Air sport^c</i>
Strzelectwo sportowe ^c	27	1058	213	236	6	50	<i>Sport shooting^c</i>
Szachy.....	24	639	198	490	1	15	<i>Chess</i>

^a Łącznie z uczniowskimi klubami sportowymi UKS i wyznaniowymi klubami sportowymi. ^b Do 2009 r. określane jako dyscypliny sportu. ^c Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

^a Including Students Sports Clubs UKS and Religious Sports Clubs. ^b Until 2009 defined as disciplines. ^c A sports field (consists of number of related kinds of sports).

TABL. 18 (192). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a**
W 2012 r. (dok.)
Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a
IN 2012 (cont.)
As of 31 XII

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU ^b	Sekcje Sections	Ćwiczący Persons practising sports			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors	SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS ^b
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Szermierka	3	115	46	113	4	2	Fencing
Taekwon-do ^c	14	560	163	411	9	17	Taekwon-do ^c
Taniec sportowy	4	339	271	305	2	8	Dance sport
Tenis	22	858	293	602	9	35	Tennis
Tenis stołowy.....	91	2195	729	1750	9	67	Table tennis
Unihokej	18	306	132	304	-	7	Unihockey
Warcaby	11	278	113	187	1	3	Checkers
Zapasy ^c	18	613	114	541	22	14	Wrestling ^c
Żeglarstwo ^c	5	166	41	63	2	14	Sailing ^c

^a Łącznie z uczniowskimi klubami sportowymi UKS i wyznaniowymi klubami sportowymi. ^b Do 2009 r. określane jako dyscypliny sportu. ^c Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

^a Including Students Sports Clubs UKS and Religious Sports Clubs. ^b Until 2009 defined as disciplines. ^c A sports field (consists of number of related kinds of sports).

TABL. 19 (193). **WYBRANE OBIEKTY SPORTOWE^a W 2010 R.**
Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FACILITIES^a IN 2010
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym dostosowane do osób niepełnosprawnych Of which adapted for the disabled	SPECIFICATION
Stadiony.....	88	23	Stadiums
w tym piłkarskie.....	43	11	of which football
Boiska do gier wielkich.....	232	48	Fields for big games
w tym piłkarskie.....	229	48	of which football
Boiska do gier małych.....	63	14	Fields for small games
koszykówki	17	6	basketball
piłki ręcznej	3	1	handball
piłki siatkowej	43	7	volleyball
Boiska uniwersalne-wielozadaniowe	102	41	Universal and multipurpose sports fields
Korty tenisowe	99	47	Tennis courts
Hale sportowe	52	35	Sports halls
Sale gimnastyczne ^b	53	9	Gyms ^b
Pływalnie	32	17	Swimming pools
Tory sportowe	15	1	Sports tracks
Lodowiska sztuczne.....	14	4	Artificial skating rinks
Ścieżki rowerowe w km.....	77,0	20,7	Bicycle paths - length in km

^a Bez obiektów przyszkolnych. ^b Łącznie z salami pomocniczymi.

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 4 lata.

^a Excluding schools facilities. ^b Including auxiliary gym.

N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every four years.

DZIAŁ XIII

NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Uwagi ogólne

Nauka i technika

1. Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) obejmuje:

- **badania podstawowe**, tj. prace teoretyczne i eksperymentalne podejmowane przede wszystkim w celu zdobycia lub poszerzenia wiedzy na temat przyczyn zjawisk i faktów, nieukierunkowane w zasadzie na uzyskanie żadnych konkretnych zastosowań praktycznych,
- **badania stosowane** oraz włączone w 2011 r. **badania przemysłowe**, tj. prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy mającej konkretne zastosowania praktyczne. Polegają one bądź na poszukiwaniu możliwych zastosowań praktycznych dla wyników badań podstawowych, bądź na poszukiwaniu nowych rozwiązań pozwalających na osiągnięcie z góry założonych celów praktycznych. Wynikami badań stosowanych są modele próbne wyrobów, procesów czy metod,
- **prace rozwojowe**, tj. prace w szczególności konstrukcyjne, technologiczno-projektowe oraz doświadczalne polegające na zastosowaniu istniejącej już wiedzy, uzyskanej dzięki pracom badawczym lub jako wynik doświadczenia praktycznego do opracowania nowych lub istotnego ulepszenia istniejących materiałów, urządzeń, wyrobów, procesów, systemów czy usług, łącznie z przygotowaniem prototypów oraz instalacji pilotowych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) nr 995/2012 z dnia 26 X 2012 r. statystyki dotyczące działalności badawczo-rozwojowej na poziomie regionalnym za rok 2013 zostały opracowane na podstawie danych jednostek lokalnych.

Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują następujące grupy jednostek prowadzących tę działalność:

- 1) **jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe**, tj. jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych:
 - a) instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk; w danych statystycznych do 2009 r. ujmowano również samodzielne zakłady naukowe, które zgodnie z ustawą z dnia 30 IV 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 619) zostały przekształcone w instytuty naukowe bądź przez nie wchłonięte,
 - b) instytuty badawcze działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 618); do 2009 r. określane jako jednostki badawczo-rozwojowe,

CHAPTER XIII

SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY

General notes

Science and technology

1. Research and development (R&D) includes:

- **basic research**, i.e. experimental or theoretical work undertaken primarily to acquire new knowledge of the underlying foundation of phenomena and observable facts, without any particular application or use in view,
- **applied research and industrial research** included in 2011, i.e. original investigation undertaken in order to acquire new knowledge. It is, however, directed primarily towards a specific practical aim or objective,
- **experimental development**, i.e. systematic work, drawing on existing knowledge gained from research and (or) practical experience, that is directed to producing new materials, products or devices, to installing new processes, systems and services, or to improving substantially those already produced or installed including preparation of prototypes and pilot installations.

According to Commission Implementing Regulation (EU) No 995/2012 of 26 X 2012 statistics on Research and Development at regional level for 2013 have been compiled on the basis of local units data.

Information regarding research and development includes the following groups of entities conducting such activity:

- 1) **scientific, research and development units**, i.e. units involved mainly in carrying out research and development:
 - a) scientific units of the Polish Academy of Sciences; up to 2009 statistical data included independent scientific establishments which were transformed or incorporated into scientific institutes pursuant to the Polish Academy of Sciences Act of 30 April 2010 (Journal of Laws of 2010 No.96, item 619),
 - b) research institutes operating on the basis of the Research Institutes Act of 30 April 2010 (Journal of Laws of 2010 No. 96 ,item 618); up to 2009 defined as research and development units which operated on the basis of the Research and Development Units Act of 25 August 1985 (a consolidated text Journal of Laws of 2001 No. 33, item 388, with later amendments),
 - c) other units classified into NACE division 72 "Scientific research and development";
- 2) **auxiliary scientific units** - archives, libraries, museums, auxiliary scientific units of the PAS (Polish

które działały na podstawie ustawy z dnia 25 VII 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (jednolity tekst, Dz. U. 2001 Nr 33, poz. 388, z późniejszymi zmianami),

- c) inne, tj. pozostałe jednostki zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”;
- 2) **pomocnicze jednostki naukowe** (biblioteki naukowe, archiwa naukowe, muzea, pomocnicze jednostki naukowe PAN oraz stowarzyszenia naukowe i fundacje wspierające działalność badawczą i prace rozwojowe) określane do 2009 r. jako jednostki obsługi nauki;
- 3) **podmioty gospodarcze** (niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”), obejmujące przede wszystkim przedsiębiorstwa przemysłowe, które obok swojej podstawowej działalności, prowadzą działalność badawczą i rozwojową; do 2009 r. określane jako jednostki rozwojowe;
- 4) **szkoły wyższe**;
- 5) **pozostałe jednostki** — instytucje prowadzące działalność badawczą i rozwojową obok swojej podstawowej działalności, nieujęte w ww. pozycjach, np. szpitale, parki narodowe i ogrody botaniczne, agencje i instytucje rządowe.

2. Do **zatrudnionych** w działalności badawczej i rozwojowej zaliczono:

- 1) w kategorii **pracowników naukowo-badawczych**:
- a) pracowników naukowych, badawczo-technicznych, inżynierskich i technicznych zatrudnionych w jednostkach naukowych i badawczo-rozwojowych, w pomocniczych jednostkach naukowych oraz w pozostałych jednostkach,
- b) pracowników naukowych i innych zatrudnionych w działalności badawczej i rozwojowej w podmiotach gospodarczych prowadzących prace badawczo-rozwojowe,
- c) pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych zatrudnionych w szkołach wyższych,
- d) uczestników studiów doktoranckich prowadzących prace badawczo-rozwojowe (W EPC);
- 2) w kategorii **techników i pracowników równorzędnych** — pracowników, którzy uczestniczą w działalności badawczej i rozwojowej, wykonując zadania naukowe i techniczne zazwyczaj pod kierunkiem pracowników naukowo-badawczych;
- 3) w kategorii **pozostały personel** — pracowników na stanowiskach robotniczych oraz administracyjno-ekonomicznych uczestniczących w realizacji prac badawczo-rozwojowych lub bezpośrednio z nimi związanych.

3. Dane dotyczące **zatrudnienia** w działalności badawczej i rozwojowej obejmują wyłącznie pracowników bezpośrednio z nią związanych, poświęcających na tę działalność co najmniej 10% nominalnego czasu pracy.

Liczbę zatrudnionych podano w jednostkach przeliczeniowych, tj. w tzw. **ekwiwalentach pełnego czasu pracy** (osobolatach).

Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

Academy of Sciences), associations and foundations supporting research and development activity and experimental development; up to 2009 defined as science support units;

- 3) **economic entities** (not classified into NACE division 72 ‘Scientific research and development’) include mainly industrial enterprises conducting research and development besides their main economic activity; up to 2009 defined as development units;
- 4) **higher education institutions**;
- 5) **other units** — institutions conducting R&D besides their main principal activity, not included in the above positions, e.g., hospitals, national parks, botanic gardens, state agencies and institutions.

2. **Employment in R&D includes:**

- 1) **researchers (RSE)**:
- a) researchers, research and technical assistants, engineering and technical assistants employed in scientific units, research and development units, auxiliary scientific units and other units,
- b) researchers and other staff employed in R&D in economic entities conducting R&D,
- c) researchers and academics employed in higher education institutions,
- d) PhD students conducting R&D(FTE);
- 2) **technicians and equivalent staff** are persons whose main tasks require technical knowledge and experience in one or more fields of engineering, physical and life sciences, or social sciences and humanities. They participate in R&D by performing scientific and technical tasks involving the application of concepts and operational methods, normally under the supervision of researchers;
- 3) **other supporting staff** include skilled and unskilled craftsmen, secretarial and clerical staff participating in R&D projects or directly associated with such projects.

3. **Data regarding employment in R&D include exclusively persons employed directly on this activity (or providing direct services for R&D) and spending at least 10 per cent of their normal working time on R&D.**

The number of persons engaged in R&D is expressed in **full-time equivalents (FTE)**.

One FTE equals one person-year spent exclusively on R&D.

4. **Intramural expenditures** - presenting the value of research and development of a given entity carried out by own research facilities, regardless of the sources of financing, include current and capital expenditures on fixed assets linked to R&D.

Capital expenditures on fixed assets comprise expenditures on purchasing or manufacturing of research equipment, necessary for performing particular R&D activities, meeting the criteria for being classified as fixed assets, but not included in an inventory of fixed assets until the completion of activities.

4. Nakłady wewnętrzne - wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania, obejmują nakłady bieżące i nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R.

Nakłady inwestycyjne na środki trwałe podaje się łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R, spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych.

5. Dane o nakładach na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (tabl. 5) opracowano zgodnie z metodologią stosowaną przez EUROSTAT i obejmują następujące **sektory finansujące**, z których pochodzą środki na finansowanie działalności badawczej i rozwojowej:

- 1) **sektor rządowy** — krajowe jednostki rządowe (m.in. ministerstwa) i samorządowe (w tym jednostki samorządu terytorialnego), jednostki naukowe PAN i instytuty badawcze podlegające ministerstwu, powołane na podstawie ustawy o instytutach badawczych (Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 618);
- 2) **sektor przedsiębiorstw** — krajowe podmioty gospodarcze;
- 3) **sektor szkolnictwa wyższego** — krajowe szkoły wyższe oraz podległe im instytuty badawcze, stacje doświadczalne i kliniki;
- 4) **sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych** — krajowe: fundacje, partie polityczne, związki zawodowe, związki konsumentów, towarzystw i stowarzyszeń (zawodowych, naukowych, religijnych itp.) oraz osoby fizyczne;
- 5) **zagranica** — organizacje międzynarodowe, instytucje i przedsiębiorstwa zagraniczne oraz osoby fizyczne.

6. Działalność innowacyjna obejmuje całokształt działań o charakterze badawczym (naukowym), technicznym, organizacyjnym, finansowym i komercyjnym, których celem jest opracowanie i wdrożenie innowacji. Prezentowane w dziale dane obejmują działalność innowacyjną w przemyśle i dotyczą opracowywania i wdrażania (wprowadzania na rynek) nowych lub istotnie ulepszonych, w zakresie swoich cech i zastosowań, produktów (wyrobów, usług) — **innowacja produktowa** oraz zastosowania nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcji, a także z zakresu logistyki, zaopatrzenia, dystrybucji i wspierających procesy w przedsiębiorstwie — **innowacja procesowa**, przy czym produkty te i procesy są nowe przynajmniej z punktu widzenia wprowadzającego je przedsiębiorstwa.

Nakłady na działalność innowacyjną obejmują nakłady na: badania naukowe i prace rozwojowe (B+R) wykonane przez własne zaplecze badawcze przedsiębiorstw, jak również nabyte od innych jednostek, zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw — patenty, wynalazki nieopatentowane, licencje, ujawnienia *know-how*, znaki towarowe itp.), zakup oprogramowania, nakłady inwestycyjne na środki trwałe niezbędne do wprowadzenia innowacji (maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia,

5. *Data regarding expenditures on research and development by source of funds (table 5) were compiled in accordance with the methodology applied by EUROSTAT covering the following sectors of funding, from which the funding for research and development comes:*

- 1) **government sector** — national government entities (among others, ministries) and local government entities (including local self-government entities), the scientific units of the Polish Academy of Sciences and research institutes operating on the basis of the Law on the Research Institutes (Journal of Laws 2010 No. 96, item 618) subject to the ministries;
- 2) **business enterprise sector** — national economic entities;
- 3) **higher education sector** — national higher institutions and subordinated to them research institutes, experiment stations and clinics;
- 4) **private non-profit sector** — national: foundations, political parties, trade unions, consumer associations, societies and associations (professional, scientific, religious, etc.) and natural persons;
- 5) **abroad** — international organizations, foreign institutions and companies and natural persons.

6. Innovation activity are all scientific, technological, organizational, financial and commercial actions aimed at developing and implementing innovations. Data presented in the section include innovation activity in industry and concern the development and implementation (introduction on the market) of new or significantly improved products (goods and services) with regard to their features and applications — **product innovation** and applications of new or significantly improved production methods and those in the area of logistics, supply, distribution and methods supporting processes in enterprises — **process innovation** which are novel at least for the enterprise.

Expenditures on innovation activity include expenditures on: R&D, acquisition of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights — patents, non-patented inventions, licenses, disclosures of know-how, trademarks etc.), acquisition of software, capital expenditures on fixed assets required for introduction of innovations (machines, technical equipment, tools, means of transport, buildings constructions and land), personnel training connected with innovation activity, marketing connected with new or significantly improved products and other preparations for the implementation of product and process innovations.

A **new product** is a product (good or service) that differs significantly in its characteristics or intended uses from the previous products.

A **significantly improved product** is an existing product (good or service) which has been significantly improved through the use of new materials, components

środki transportu, budynki, budowle oraz grunty), szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną, marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów oraz pozostałe przygotowania do wprowadzenia innowacji produktowych i procesowych.

Produkt nowy jest to produkt (wyrób lub usługa), który różni się znacząco swoimi cechami lub przeznaczeniem od produktów dotychczasowych.

Produkt istotnie ulepszony jest to produkt (wyrób lub usługa) już istniejący, który został znacząco udoskonalony poprzez zastosowanie nowych materiałów, komponentów oraz innych cech zapewniających lepsze działanie produktu.

7. Środki automatyzacji procesów produkcyjnych są to urządzenia (lub zestawy maszyn i urządzeń) wykonujące określone czynności bez udziału człowieka, stosowane w celu samoczynnego sterowania, regulowania urządzeń technicznych oraz kontrolowania przebiegu procesów technologicznych.

8. Wynalazek podlegający opatentowaniu — bez względu na dziedzinę techniki — jest to nowe rozwiązanie, posiadające poziom wynalazczy, tzn. niewynikające dla znawcy w sposób oczywisty ze stanu techniki, nadające się do przemysłowego stosowania.

9. Wzór użytkowy podlegający ochronie jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci.

Spółeczeństwo informacyjne

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych, przeprowadzonych metodą reprezentacyjną według zharmonizowanej metodologii stosowanej w krajach Unii Europejskiej.

2. Dane o przedsiębiorstwach dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i zaliczanych według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) do wybranych sekcji: Przetwórstwo przemysłowe, Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja, Budownictwo, Handel; naprawa pojazdów samochodowych, Transport i gospodarka magazynowa, Zakwaterowanie i gastronomia, Informacja i komunikacja, Obsługa rynku nieruchomości, Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej), Administrowanie i działalność wspierająca, Pozostała działalność usługowa — naprawa i konserwacja komputerów i sprzętu komunikacyjnego.

3. Pojęcie **administracja publiczna** odnosi się do organów świadczących usługi publiczne, jak i prowadzących typową działalność administracyjną. Możemy do nich zaliczyć na przykład organy podatkowe, instytucje ubezpieczeń społecznych, organy publicznej służby zdrowia, instytucje związane z ochroną środowiska i pozostałe prowadzące działalność publiczną. Administracja publiczna może być szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego.

and other characteristics that enhance the performance of this product.

7. Means for automating production processes include the equipment (or combinations of machinery and equipment) which performs defined tasks without human participation, and is used in order to automatically control and regulate other equipment as well as to control technological processes.

8. A patentable invention — regardless of the field of technology — is any new solution which involves an inventive step, i.e. which for an expert does not obviously result from the state of the art and which is capable of industrial application.

9. An utility model eligible for protection — a new and useful solution of a technical character related to the shape, structure or assembly of an object of permanent form.

Information society

1. The information presented has been compiled on the basis of the generalized results of representative surveys on the ICT (Information and Communication Technologies) usage conducted in the European Union according to a harmonized methodology.

2. Data on enterprises concern economic entities employing more than 9 persons and included in the selected sections according to the NACE Rev.2: manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply, sewerage and waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade, repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; professional, scientific and technical activities (excluding veterinary activities); administrative and support service activities; other service activities (repair of computers and communication equipment).

3. Public authorities refer to both public services and administration activities, e.g. tax, customs, business registration, social security, public health, environment of commune administrations. Public authorities can be at local, regional or national level.

An e-Commerce transaction is the sale or purchase of goods or services conducted over computer networks by methods specifically designed for the purpose of receiving or placing of orders. The goods or services are ordered by those methods, but the payment and the

Pojęcie **handel elektroniczny** (e-handel) odnosi się do sprzedaży i zakupów produktów (wytrobów i usług), towarów i materiałów dokonywanych poprzez sieci komputerowe za pomocą metod zaprojektowanych specjalnie do otrzymywania lub składania zamówień. Podczas, gdy zamówienia powinny być dokonywane za pośrednictwem ww. metod, płatności i dostawy nie muszą być przeprowadzane on-line. Transakcje e-handlu wykluczają zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail) lub faksem.

ultimate delivery of the goods or services do not have to be conducted online. E-Commerce transactions exclude orders made by manually typed e-mail messages.

Nauka i technika

Science and technology

TABL. 1 (194). **JEDNOSTKI ORAZ ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
UNITS AND EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

A. JEDNOSTKI
Stan w dniu 31 XII
UNITS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	79	111	156	193	TOTAL
w tym:					of which:
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	22	24	25	27	Scientific and research-development units
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	1	3	3	3	scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
instytuty badawcze	19	10	8	8	research institutes
inne	2	11	14	16	others
Podmioty gospodarcze	46	70	113	142	Economic entities
Szkoły wyższe	9	12	10	12	Higher education institutions

B. ZATRUDNIENI^a
EMPLOYMENT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION	
	ogółem total				pracownicy naukowo-badawczy researchers	technicy i pracownicy równorzędni technicians and equivalent staff		pozostali personel other supporting staff
OGÓŁEM	4337	4491	5322	5127	3760	863	504	TOTAL
w tym:								of which:
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	1355	1017	1314	1391	795	456	139	Scientific and research-development units
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	181	200	206	219	204	#	#	scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
instytuty badawcze	1172	720	998	1025	482	440	102	research institutes
inne	2	97	111	146	109	#	#	others
Podmioty gospodarcze	415	533	870	1030	571	278	182	Economic entities
Szkoły wyższe	2520	2924	3117	2678	2369	#	#	Higher education institutions

^a W tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy.

^a In full-time equivalents.

TABL. 2 (195). **ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA**

Stan w dniu 31 XII

EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

BY EDUCATIONAL LEVEL

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Total</i>	Z wykształceniem <i>Education</i>				pozosta- łym <i>others</i>
			wyższym <i>higher</i>			z tytułem zawodo- wym magistra, inżyniera, lekarza, licencjata <i>with tertiary degrees below the PhD level (Master's degree, Bachelor's degree and equivalent)</i>	
			z tytułem naukowym profesora <i>with title of professor</i>	ze stopniem naukowym <i>with scientific degree of</i>			
				doktora habilito- wanego <i>habilitated doctor "a (HD)</i>	doktora <i>doctor (PhD)</i>		
OGÓŁEM	2005	7763	663	723	2573	2425	1379
TOTAL	2010	7597	689	880	3237	2222	569
	2012	8969	819	1058	3468	2657	967
	2013	8305	708	969	2956	2656	1016
w tym: <i>of which:</i>							
Jednostki naukowe i badaw- czo-rozwojowe	2005	1688	67	48	291	664	618
Scientific and research- development units	2010	1242	78	80	319	573	192
	2012	1564	75	85	324	694	386
	2013	1589	72	86	324	729	378
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk		206	#	26	71	82	#
<i>scientific institutes of the Polish Academy of Sciences</i>							
instytuty badawcze		1226	#	60	244	521	#
<i>research institutes</i>							
inne		157	-	-	9	126	22
<i>others</i>							
Podmioty gospodarcze	2005	685	#	-	#	373	305
Economic entities	2010	686	1	-	23	484	178
	2012	1086	#	-	#	706	341
	2013	1358	#	#	56	846	448
Szkoły wyższe	2005	5309	566	661	2253	1374	455
Higher education institutions	2010	5650	609	797	2884	1162	198
	2012	6261	739	970	3092	1242	218
	2013	5291	626	877	2556	1047	185

^a The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in a university.

TABL. 3 (196). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013				
	ogółem grand total				nakłady ^a expenditures ^a			
					bieżące current		inwestycyjne na środki trwałe capital	
					razem total	w tym osobowe of which labour costs	razem total	w tym maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu of which machinery, technical equipment as well as transport equipment
w mln zł in mln zł								
OGÓŁEM	320,5	553,2	762,8	677,0	512,4	304,3	164,5	93,3
TOTAL								
w tym: of which:								
Jednostki naukowe i badawczo- -rozwojowe	107,1	179,3	186,8	177,6	158,7	#	18,9	14,7
Scientific and research-development units								
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	14,4	42,4	36,5	36,4	#	18,3	#	#
<i>scientific institutes of the Polish Academy of Sciences</i>								
instytuty badawcze	90,5	121,3	125,2	117,3	105,1	65,4	12,2	#
<i>research institutes</i>								
inne	2,1	15,6	25,1	23,9	#	#	#	#
<i>others</i>								
Podmioty gospodarcze	44,4	76,9	162,4	144,3	#	61,6	#	#
Economic entities								
Szkoły wyższe	162,9	296,9	394,9	349,3	246,7	149,3	102,5	58,9
Higher education institutions								

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.
^a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 4 (197). **NAKLADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG DZIEDZIN NAUK (ceny bieżące)**
EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY FIELD OF SCIENCE (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	ogółem total			
	w mln zł	in mln zł		
OGÓŁEM	553,2	762,8	677,0	TOTAL
Przyrodniczych	144,2	190,9	108,8	Natural sciences
Inżynieryjnych i technicznych.....	175,6	234,5	224,3	Engineering and technology
Medycznych i nauk o zdrowiu	79,5	153,6	128,2	Medical and health sciences
Rolniczych	65,9	11,2	66,2	Agricultural sciences
Spółecznych.....	56,3	89,1	133,6	Social sciences
Humanistycznych	31,7	83,5	15,9	Humanities

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

^a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 5 (198). **NAKLADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	2010	2013	SPECIFICATION
	w mln zł	in mln zł		w odsetkach	in percent	
OGÓŁEM	553,2	762,8	677,0	100,0	100,0	TOTAL
sektor:						sector:
Rządowy	352,5	480,6	423,1	63,7	62,5	Government
Przedsiębiorstw	108,7	161,7	136,4	19,7	20,1	Business enterprise
Szkolnictwa wyższego ..	35,9	33,1	32,4	6,5	4,8	Higher education
Prywatnych instytucji niekomercyjnych.....	0,7	#	0,6	0,1	0,1	Private non-profit
Zagranica	55,2	#	84,5	10,0	12,5	Abroad

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

^a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 6 (199). **NAKLADY BIEŻĄCE^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW BADAŃ (ceny bieżące)**
CURRENT EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY TYPE OF ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Badania <i>Research</i>		Prace rozwojowe <i>Experimental development</i>	SPECIFICATION	
		podstawowe <i>basic</i>	stosowane ^b <i>applied^b</i>			
		w mln zł		<i>in mln zł</i>		
O G Ó Ł E M	2005	271,1	111,7	74,9	84,5	TOTAL
	2010	440,3	218,7	93,2	128,4	
	2012	558,9	282,1	81,3	195,4	
	2013	512,4	218,8	107,2	186,4	
w tym:						<i>of which:</i>
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe		158,7	42,3	33,5	82,9	Scientific and research-development units
w tym instytuty badawcze		105,1	13,4	27,8	63,9	<i>of which research institutes</i>
Szkoły wyższe		246,7	167,6	53,6	25,5	Higher education institutions

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych. ^b Łącznie z nakładami na włączone w 2011 r. badania przemysłowe.
^a Internal, excluding depreciation of fixed assets. ^b Including expenditures on industrial research included in 2011.

TABL. 7 (200). **STOPIEŃ ŻUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	stopień zużycia w % <i>degree of consumption in %</i>				
O G Ó Ł E M	78,1	81,7	78,0	60,4	TOTAL
w tym:					<i>of which:</i>
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	80,5	80,6	81,4	89,0	Scientific and research-development units
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	91,5	83,8	#	#	<i>scientific institutes of the Polish Academy of Sciences</i>
instytuty badawcze	77,5	84,3	91,8	90,9	<i>research institutes</i>
inne	-	11,4	49,3	55,3	<i>others</i>
Podmioty gospodarcze	56,3	44,7	61,6	21,3	Economic entities
Szkoły wyższe	81,9	86,0	78,1	61,8	Higher education institutions

TABL. 8 (201). **UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYŚLE ^a W 2013 R.**
SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY ^a IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2011-2013 <i>Products – in % – introduced into the market during 2011-2013</i>			
	ogółem <i>total</i>	z tego produkty nowe lub istotnie ulepszone <i>of which new or significantly improved product</i>		w tym eksport ogółem <i>of which export total</i>
		dla rynku <i>to the market</i>	tylko dla przedsię- biorstwa <i>only to the enterprise</i>	
OGÓŁEM TOTAL	6,0	1,4	4,6	3,7
sektor publiczny <i>public sector</i>	12,5	0,0	12,4	-
sektor prywatny <i>private sector</i>	5,8	1,4	4,4	3,8
W tym przetwórstwo przemysłowe Of which manufacturing	7,9	1,9	6,0	4,9
w tym: <i>of which:</i>				
Produkcja artykułów spożywczych <i>Manufacture of food products</i>	0,4	0,1	0,2	0,1
Produkcja wyrobów tekstylnych <i>Manufacture of textiles</i>	3,4	2,2	1,2	1,7
Produkcja odzieży <i>Manufacture of wearing apparel</i>	4,2	3,4	0,8	1,7
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych <i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	5,8	2,3	3,6	1,8
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ <i>Manufacture of pharmaceutical products ^Δ</i>	8,1	1,7	6,4	0,6
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych <i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	7,1	1,1	6,0	1,7
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych <i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>	5,4	0,5	4,9	0,6
Produkcja metali <i>Manufacture of basic metals</i>	7,8	3,3	4,5	3,9
Produkcja wyrobów z metali ^Δ <i>Manufacture of metal products ^Δ</i>	2,6	1,6	0,9	1,7
Produkcja urządzeń elektrycznych <i>Manufacture of electrical equipment</i>	39,0	0,7	38,3	31,9
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	11,7	6,2	5,5	5,9
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	9,7	5,1	4,7	5,4

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2011-2013.

^a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices; apply to products introduced into the market during 2011-2013.

TABL. 9 (202). **PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYSŁE^a WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2011–2013**
INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY^a BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2011–2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w latach 2011–2013 w % ogółu przedsiębiorstw <i>Industrial enterprises, which introduced product or process innovation during 2011–2013 in % of total enterprises</i>			
	ogółem <i>grand total</i>	nowe lub istotnie ulepszone produkty <i>new or significantly improved product</i>		nowe lub istotnie ulepszone procesy <i>new or significantly improved processes</i>
		razem <i>total</i>	w tym nowe dla rynku <i>of which new to the market</i>	
OGÓŁEM TOTAL	37,4	23,6	12,6	27,1
sektor publiczny <i>public sector</i>	28,9	6,7	2,2	26,7
sektor prywatny <i>private sector</i>	38,1	25,0	13,5	27,3
W tym przetwórstwo przemysłowe Of which manufacturing	38,0	25,9	13,9	26,8
w tym: <i>of which:</i>				
Produkcja artykułów spożywczych <i>Manufacture of food products</i>	25,3	13,1	3,0	20,2
Produkcja wyrobów tekstylnych <i>Manufacture of textiles</i>	40,4	28,1	17,5	22,8
Produkcja odzieży <i>Manufacture of wearing apparel</i>	22,9	17,1	11,4	10,0
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych <i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	60,0	46,7	20,0	33,3
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ <i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>	63,6	63,6	18,2	45,5
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych <i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	43,4	34,0	15,1	26,4
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych <i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>	47,1	29,4	11,8	38,2
Produkcja wyrobów z metali ^Δ <i>Manufacture of metal products^Δ</i>	51,1	20,0	11,1	44,4
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych.. <i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>	16,7	16,7	16,7	8,3
Produkcja urządzeń elektrycznych <i>Manufacture of electrical equipment</i>	58,8	52,9	41,2	58,8
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	64,3	46,4	28,6	42,9
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	57,1	42,9	28,6	42,9

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a For product and process innovations; data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 10 (203). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a (ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady <i>Of which expenditures</i>						
		na działalność badawczą i rozwojową ^b <i>on research and development activity^b</i>	na zakup <i>on the acquisition</i>		oprogramowania <i>of the software</i>	inwestycyjne na maszyny i urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu ^c <i>capital on the acquisition of machinery and technical equipment, tools and transport equipment^c</i>	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną <i>on staff training connected with innovation activity</i>	na marketing dotyczący nowych bądź istotnie ulepszonych produktów <i>on the marketing for new or significantly improved products</i>
			wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw) <i>of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights)</i>					
w tys. zł <i>in thous. zł</i>								
O G Ó Ł E M 2005	350873	54614	3798	9895	261766	2089	14142	
T O T A L 2010	2799172	177887	21388	12394	2443205	2267	61448	
2012	2206291	126272	17224	14193	1716770	2475	121220	
2013	1557522	117729	8391	11694	1185771	1655	10840	
w tym <i>of which</i>								
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	583813	#	8211	9595	350623	#	10840	
w tym: <i>of which:</i>								
Produkcja artykułów spożywczych <i>Manufacture of food products</i>	24482	#	#	42	18620	#	#	
Produkcja wyrobów tekstylnych <i>Manufacture of textiles</i>	38556	535	80	279	#	112	129	
Produkcja odzieży <i>Manufacture of wearing apparel</i>	4335	#	-	205	#	24	#	
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych <i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	13990	5168	-	#	502	61	#	
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ <i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>	43549	26416	#	#	#	127	6725	
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych <i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	41353	#	#	251	37378	#	#	

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. ^b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. ^c Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

^a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. ^b Internal and external expenditures. ^c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 10 (203). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a (dok.)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady <i>Of which expenditures</i>					
		na działalność badawczą i rozwojową ^b <i>on research and development activity^b</i>	na zakup <i>on the acquisition</i>		inwestycyjne na maszyny i urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu ^c <i>capital on the acquisition of machinery and technical equipment, tools and transport equipment^c</i>	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną <i>on staff training connected with innovation activity</i>	na marketing dotyczący nowych bądź istotnie ulepszonych produktów <i>on the marketing for new or significantly improved products</i>
			wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw) <i>of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights)</i>	oprogramowania <i>of the software</i>			
w tys. zł <i>in thous. zł</i>							
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)							
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	37634	6485	#	#	#	#	1027
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>							
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	110570	2308	#	1272	#	#	#
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>							
Produkcja urządzeń elektrycznych	38683	19277	#	2843	#	356	579
<i>Manufacture of electrical equipment</i>							
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	23088	#	-	226	#	#	#
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>							
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	62424	11846	-	#	#	#	#
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>							
Produkcja mebli	847	-	-	#	#	-	#
<i>Manufacture of furniture</i>							
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	11182	#	-	#	#	-	-
<i>Repair and installation of machinery and equipment</i>							

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. ^b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. ^c Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

^a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. ^b Internal and external expenditures. ^c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 11 (204). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ^a W PRZEMYSŁE WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Źródła finansowania Source of funds				
		Ogółem Total	własne own	pozyskane z zagranicy (bezzwrotne) received from abroad (not re- payable)	kredyty bankowe bank credits	pozo- stałe ^b others ^b
OGÓŁEM	2005	350873	271182	1335	44536	33820
TOTAL	2010	2799173	1998351	44968	54730	701124
	2012	2206291	916973	97126	84988	1107205
	2013	1557522	784366	89964	#	#
w tym of which						
Przetwórstwo przemysłowe		583813	459667	54942	#	#
Manufacturing						
w tym: of which:						
Produkcja artykułów spożywczych		24482	16372	#	#	3075
Manufacture of food products						
Produkcja wyrobów tekstylnych		38556	18415	12200	6040	1901
Manufacture of textiles						
Produkcja odzieży		4335	3049	#	#	#
Manufacture of wearing apparel						
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych.....		13990	9532	#	#	-
Manufacture of chemicals and chemical products						
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ		43549	#	#	-	-
Manufacture of pharmaceutical products ^Δ						
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych		41353	34161	#	#	#
Manufacture of rubber and plastic products						
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych		37634	33699	#	#	#
Manufacture of other non-metallic mineral products						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ		110570	#	10203	7936	#
Manufacture of basic metals						
Produkcja urządzeń elektrycznych		38683	25853	#	-	#
Manufacture of electrical equipment						
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ		23088	17951	4314	-	823
Manufacture of machinery and equipment n.e.c.						
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ		62424	49264	#	#	10571
Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers						
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń .		11182	8740	#	#	-
Repair and installation of machinery and equipment						

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. ^b Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe i pozostałe środki.

^a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. ^b The others consist of budget funds and other resources.

TABL. 12 (205). **WYNAŁAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE**^a
RESIDENT INVENTIONS AND UTILITY MODELS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Wynałazki:					<i>Inventions:</i>
zgłoszone	123	212	330	311	<i>patent applications</i>
udzielone patenty.....	87	94	118	174	<i>patents granted</i>
Wzory użytkowe:					<i>Utility models:</i>
zgłoszone	33	56	43	53	<i>utility model applications</i>
udzielone prawa ochronne.....	48	23	27	28	<i>rights of protection granted</i>

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.
 Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.
^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.
 Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Spółeczeństwo informacyjne

Information society

TABL. 13 (206). **PRZEDSIĘBIORSTWA**^a **WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE**
INFORMACYJNO-TELEKOMUNIKACYJNE
 Stan w styczniu
ENTERPRISES^a **USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION**
TECHNOLOGIES
 As of January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Komputery ^b	88,5	97,8	93,2	94,0	<i>Computers^b</i>
Dostęp do Internetu	81,3	96,6	91,6	93,3	<i>Internet access</i>
Dostęp do Internetu przez łącze szerokopasmowe ^c	40,1	66,1	79,0	81,4	<i>Internet access via broadband connection^c</i>
w tym mobilne łącze szerokopasmowe	.	16,2	32,5	40,7	<i>of which mobile broadband</i>
Własna strona internetowa	47,8	62,9	63,7	64,6	<i>Own Website</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Stacjonarne i przenośne, np. laptopy (notebooki); od 2011 r. również smartfony i nettopy; dane nie obejmują komputerów zintegrowanych na jednej płycie montażowej, komputerów służących do sterowania i regulacji procesów technologicznych oraz w 2005 r. – urządzeń podręcznych (np. palmtopów, PDA). ^c Od 2010 r. obejmuje także mobilne łącze w technologii 3G.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Desktop and portable computers e.g. laptops (notebooks); since 2011 including smartphones and nettops; data do not include computers integrated to other machines or devices on the same assembly board, computers used for the control and regulation of technological processes as well as in 2005 – handheld computers (palmtops, PDAs). ^c Since year 2010 includes mobile connection via 3G technology.

TABL. 14 (207). **CELE WYKORZYSTANIA INTERNETU W PRZEDSIĘBIORSTWACH**^a
PURPOSE OF USING THE INTERNET BY ENTERPRISES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną	56,7	91,5	92,8	87,0	<i>Enterprises using the Internet in their contacts with public administration</i>
Przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż przez sieci komputerowe	10,0	8,7	12,1	11,0	<i>Enterprises which received orders via computer networks</i>
Przedsiębiorstwa dokonujące zakupów przez sieci komputerowe	20,4	12,0	18,6	22,5	<i>Enterprises which sent orders via computer networks</i>

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern enterprises with more than 9 persons employed.

DZIAŁ XIV

CENY

Uwagi ogólne

1. Informacje o **cenach detalicznych** są wynikiem badania cen prowadzonego w zakresie:

- towarów i usług konsumpcyjnych,
- towarów i usług niekonsumpcyjnych nabywanych przez ludność na cele produkcyjno-inwestycyjne związane głównie z rolnictwem.

Źródłem informacji o cenach detalicznych towarów i usług są notowania cen dokonywane przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania. Ceny towarów i usług notowane były w 2013 r. raz w miesiącu, z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu.

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem cen niektórych artykułów, które obliczono jako średnie ważone współczynnikami wyrażającymi udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach.

2. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług (ok. 1400 w 2013 r.).

Wskaźniki cen towarów i usług **konsumpcyjnych** obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

Systemy wag w skali kraju opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby Zharmonizowanych Wskaźników Cen Konsumpcyjnych (COICOP/HICP).

3. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny roczne obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

4. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są notowania cen dokonane przez stałych ankierów na celowo wytypowanych targowiskach. Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

CHAPTER XIV

PRICES

General notes

1. Information about **retail prices** comes from the following price surveys:

- consumer goods and services,
- non-consumer goods and services purchased for production and investment purposes, mainly with agriculture.

The sources of information on retail prices of goods and services are the following quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions. Prices of goods and services were collected in 2013 once a month, with the exception of fruit and vegetables, for which the quotations were conducted two times a month.

Annual prices have been calculated as the arithmetic means of the average monthly prices apart from annual prices of selected goods which have been compiled as the means weighted by shares of purchases made by population in particular months.

2. The basis for compiling the **price indices of consumer goods and services** is price observation of representatives of goods and services (about 1400 in 2013).

Price indices of **consumer** goods and services have been calculated applying the system of weights from the year preceding the one under the survey.

Weight systems at the country-wide level were based on the structure of household expenditure (excluding own consumption) on purchasing consumer goods and services, derived from the household budget survey. The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose adapted to the needs of the Harmonized Indices of Consumer Prices (COICOP/HICP).

3. Data on **procurement prices** concern prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers. Average annual prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product.

4. The information on **prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces** comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected marketplaces. Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average monthly prices.

TABL. 1 (208). **WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH**
PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	rok poprzedni = 100		previous year = 100		
O G Ó Ł E M	102,0	102,8	103,8	100,8	T O T A L
w tym:					of which:
Żywność i napoje bezalkoholowe ...	102,4	103,1	104,4	102,3	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	103,0	105,8	103,7	103,6	Alcoholic beverages, tobacco
Odzież i obuwie	93,7	97,4	95,7	93,3	Clothing and footwear
Mieszkanie	103,2	103,8	105,7	102,0	Dwelling
Zdrowie	102,3	102,6	102,8	101,8	Health
Transport	103,1	107,5	107,3	97,8	Transport
Rekreacja i kultura	100,6	97,8	101,5	102,9	Recreation and culture
Edukacja	102,4	103,7	103,5	99,9	Education

TABL. 2 (209). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Ryż — za 1 kg	2,61	3,77	4,07	3,85	Rice — per kg
Chleb pszenno-żytni — za 0,5 kg	1,25	1,99	2,26	2,32	Wheat-rye bread — per 0,5 kg
Makaron jajeczny — za 400 g	4,04	3,62	3,82	3,83	Egg pasta — per 400 g
Mąka pszenna — za 1 kg	1,50	1,92	2,63	2,61	Wheat flour — per kg
Mięso wołowe z kością (rostbef) — za 1 kg	15,40	18,95	24,11	24,09	Beef meat, bone-in (roast beef) — per kg
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) — za 1 kg	13,15	14,32	15,84	15,78	Pork meat, bone-in (centre loin) — per kg
Kurczęta patroszone — za 1 kg	5,61	6,27	7,49	7,52	Disembowelled chicken — per kg
Szynka wieprzowa gotowana — za 1 kg	19,78	20,58	23,34	23,85	Pork ham, boiled — per kg
Kiełbasa wędzona — za 1 kg	11,77	14,53	16,12	16,51	Smoked sausage — per kg
Filety z morskiczka mrożone — za 1 kg	12,80	17,71	22,40	22,45	Fillets of hake, frozen — per kg
Karp świeży — za 1 kg	11,79	13,70	15,58	14,97	Fresh carp — per kg
Śledź solony odgłowiony — za 1 kg	8,13	8,69	11,93	12,48	Salted herring, headless — per kg
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3—3,5%, sterylizowane — za 1 l	2,45	2,63	2,73	2,80	Cows' milk, fat content 3—3,5%, sterilized — per l
Śmietana o zawartości tłuszczu 18% — za 200 ml	1,23	1,30	1,36	1,38	Sour cream, fat content 18% — per 200 ml
Ser twarogowy półtłusty — za 1 kg ..	9,48	12,06	12,52	13,03	Semi-fat cottage cheese — per kg
Ser dojrzewający — za 1 kg	16,67	16,64	18,67	20,50	Ripening cheese — per kg
Jaja kurze świeże — za 1 szt.	0,34	0,46	0,60	0,55	Hen eggs, fresh — per piece

TABL. 2 (209). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (cd.)**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% — za 200 g	3,26	4,15	4,32	4,47	Fresh butter, fat content 82,5% — per 200 g
Olej rzepakowy produkcji krajowej — za 1 l	4,88	6,08	7,27	7,05	Rape-oil, domestic production — per l
Pomarańcze — za 1 kg	4,98	5,91	5,82	5,92	Oranges — per kg
Jabłka ^a — za 1 kg	1,77	2,39	2,50	2,45	Apples ^a — per kg
Buraki ^a — za 1 kg	1,13	1,50	1,31	1,63	Beetroots ^a — per kg
Marchew ^a — za 1 kg	1,46	1,90	1,98	1,95	Carrots ^a — per kg
Ziemniaki ^a — za 1 kg	0,72	1,24	0,71	1,34	Potatoes ^a — per kg
Cukier biały kryształ — za 1 kg	3,19	2,80	4,09	3,63	White sugar, crystallized — per kg
Kawa naturalna mielona — za 250 g	4,38	5,89	7,60	6,67	Natural coffee, ground — per 250 g
Herbata czarna liściasta — za 100 g	2,25	3,08	3,73	4,03	Black tea, leaf — per 100 g
Wódka czysta 40% — za 0,5 l	18,70	19,53	20,13	20,04	Pure vodka 40% — per 0,5 l
Papierosy — za 20 szt.	5,25	9,23	11,38	11,93	Cigarettes — per 20 pcs
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowej — za 1 kpl.	455,34	435,24	493,83	429,30	Men's suit, polyester staple fibres and wool — per set
Półbuty męskie skórzane, na podszewie nieskórzanej — za 1 parę	146,20	185,94	194,68	209,38	Men's low leather shoes with non-leather sole — per pair
Półbuty damskie skórzane, na podszewie nieskórzanej — za 1 parę	131,70	166,54	179,13	183,72	Women's low leather shoes with non-leather sole — per pair
Podzelowanie obuwia męskiego — za 1 parę	26,72	38,17	42,84	43,34	Resoling men's shoes — per pair
Zimna woda z miejskiej sieci wodociągowej — za 1 m ³	2,06	2,72	3,13	3,27	Cold water by municipal water-system — per 1 m ³
Energia elektryczna dla gospodarstw domowych (taryfa całodobowa) ^b — za 1 kWh	0,42	0,60	0,68	0,69	Electricity for households (all-day tariff) ^a — per kWh
Gaz ziemny wysokometanowy z sieci dla gospodarstw domowych ^c — za 1 m ³	1,47	2,38	2,84	2,63	Natural net-gas, high-methanated for households ^c — per m ³
Węgiel kamienny — za 1 t	458,69	729,90	843,21	839,52	Hard coal — per t
Ciepła woda — za 1 m ³	12,99	16,81	19,39	19,93	Hot water — per 1 m ³
Centralne ogrzewanie lokali mieszkalnych — za 1 m ² p u	3,20	4,48	4,78	4,71	Heating of dwellings — per m ² of useful floor area
Chłodziarko-zamrażarka typu domowego, poj. ok. 300 l	1393,33 ^d	1225,79	1043,57	1025,45	Fridge-freezer, capacity about 300 l
Pralka automatyczna typu domowego, na 5 kg suchej bielizny	1269,40	1176,25	1119,52	1107,94	Automatic washing machine, dry-linen capacity not exceeding 5 kg

^a Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku. ^b, ^c Łącznie z opłatami stałymi i zmiennymi przy zużyciu miesięcznym: ^b - 100 kWh energii elektrycznej, ^c - 18,25 m³ gazu. ^d Pojemność ok. 320 l.

^a Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year. ^b, ^c Including standing and variable charges with the monthly use: ^b - of 100 kWh of electricity, ^c - of 18,25 m³ of gas. ^d Capacity about 320 l.

TABL. 2 (209). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Odkurzacz typu domowego	330,62	395,22	409,73	402,47	Vacuum cleaner
Żelazko z nawilżaczem	152,48	206,13	205,22	194,89	Iron with duschsystem
Proszek do prania — za 400 g	4,30	4,38	4,36	Washing powder — per 400 g
Benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-oktanowa — za 1 l	4,00	4,61	5,73	5,52	Unleaded 95 octane motor petrol — per l
Bilet normalny na przejazd autobu- sem miejskim, jednorazowy	1,86	2,13	2,44	2,53	Regular ticket for travelling by intra- -urban bus
Przejazd taksówką osobową, taryfa dzienna — za 5 km	12,75	14,80	15,25	15,47	Taxi daily fare — for 5 km distance
Bilet normalny do kina	12,53	15,81	18,34	19,07	Regular cinema ticket
Ondulacja na zimno włosów damskich	45,12	59,33	63,51	66,02	Women's cold wave
Ciągnik rolniczy	63074,00	77375,00	148520,22	151466,81	Farm tractor
Kopaczka do ziemniaków ciągniko- wa, zawieszana	10012,23	11728,27	14838,50	15178,46	Mounted tractor potato digger
Mocznik nawozowy 46% N — za 25 kg	24,24	32,32	44,38	44,92	Urea, nutritive content 46% N — per 25 kg
Przemiał pszenicy — za 1 dt	12,26	15,33	15,33	15,33	Grinding of wheat — per dt
Badanie kliniczne krowy	26,41	33,76	40,81	43,51	Cow's clinical examination

TABL. 3 (210). **PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż konsumpcyjnych i paszowych — za 1 dt:					Cereal grain consumer and for feeds — per dt:
pszenicy	38,01	60,45	89,27	83,20	wheat
żyta	26,63	38,66	75,19	60,25	rye
jęczmienia	36,69	41,31	80,10	77,64	barley
owsa i mieszanek zbożowych	31,77	45,58	62,08	57,04	oats and cereal mixed
pszenżyta	30,50	47,26	78,68	69,25	triticale
Ziemniaki — za 1 dt	34,68	55,68	39,61	54,94	Potatoes — per dt
w tym jadalne (bez wczesnych)	36,25	57,81	42,88	55,72	of which edible (excluding early kinds)
Buraki cukrowe — za 1 dt	18,69	11,20	14,55	16,19	Sugar beets — per dt
Rzepak i rzepik przemysłowy — za 1 dt	74,47	129,34	196,09	143,68	Industrial rape and turnip rape — per dt
Liście tytoniu — za 1 dt	158,75	681,17	739,94	512,37	Raw tobacco — per dt

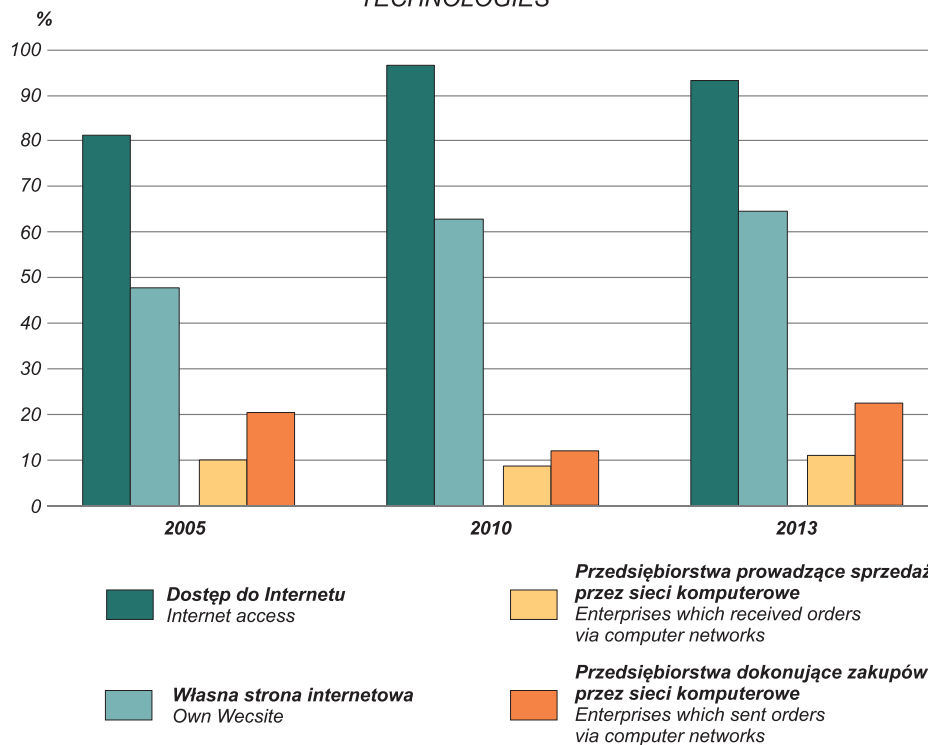
TABL. 3 (210). **PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH (dok.)**
AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS
(cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Żywiec rzeźny — za 1 kg:					<i>Animals for slaughter — per kg:</i>
bydło (bez cieląt).....	4,02	4,47	6,45	6,19	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	9,20	7,45	10,14	9,93	<i>calves</i>
trzoda chlewna	3,78	3,81	5,29	5,28	<i>pigs</i>
Mleko krowie — za 1 l.....	0,89	0,98	1,11	1,25	<i>Cows' milk — per l</i>
Jaja kurze konsumpcyjne — za 1 szt.....	0,20	0,21	0,30	0,20	<i>Consumer hen eggs — per piece</i>

TABL. 4 (211). **PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH**
AVERAGE MARKET-PLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

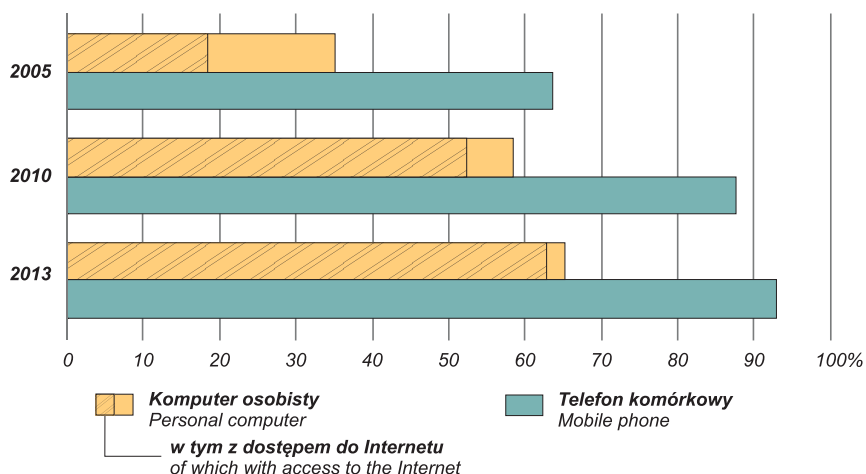
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż — za 1 dt:					<i>Cereal grain — per dt:</i>
pszenicy.....	46,17	65,42	98,15	97,85	<i>wheat</i>
żyta	33,70	45,36	84,77	70,76	<i>rye</i>
jęczmienia.....	43,37	58,32	89,24	86,77	<i>barley</i>
owsa	36,73	49,37	72,58	66,45	<i>oats</i>
pszenżyta	39,76	52,40	86,75	85,34	<i>triticale</i>
Ziemniaki (bez jadalnych wcze- snych) — za 1 dt.....	52,33	91,28	50,31	93,87	<i>Potatoes (excluding edible early kinds) — per dt</i>
Zwierzęta gospodarskie — za 1 szt.:					<i>Livestock — per head:</i>
krowa dojna	2101,03	2937,72	3846,83	3959,24	<i>dairy cow</i>
jałówka 1-rocza.....	1229,63	1775,35	2113,13	2099,75	<i>one-year heifer</i>
prosię na chów	136,77	125,30	166,46	167,87	<i>piglet</i>
koń roboczy	3579,16	-	3416,67	-	<i>farm horse</i>
Żywiec rzeźny — za 1 kg:					<i>Animals for slaughter — per kg:</i>
cielęta	7,03	8,52	9,08	8,63	<i>calves</i>
trzoda chlewna	3,77	3,62	5,08	5,13	<i>pigs</i>
Jaja kurze — za 1 szt.	0,38	0,57	0,69	0,68	<i>Hen eggs — per piece</i>

**PRZEDSIĘBIORSTWA^a WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE
INFORMACYJNO-TELEKOMUNIKACYJNE**
**ENTERPRISES^a USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION
TECHNOLOGIES**



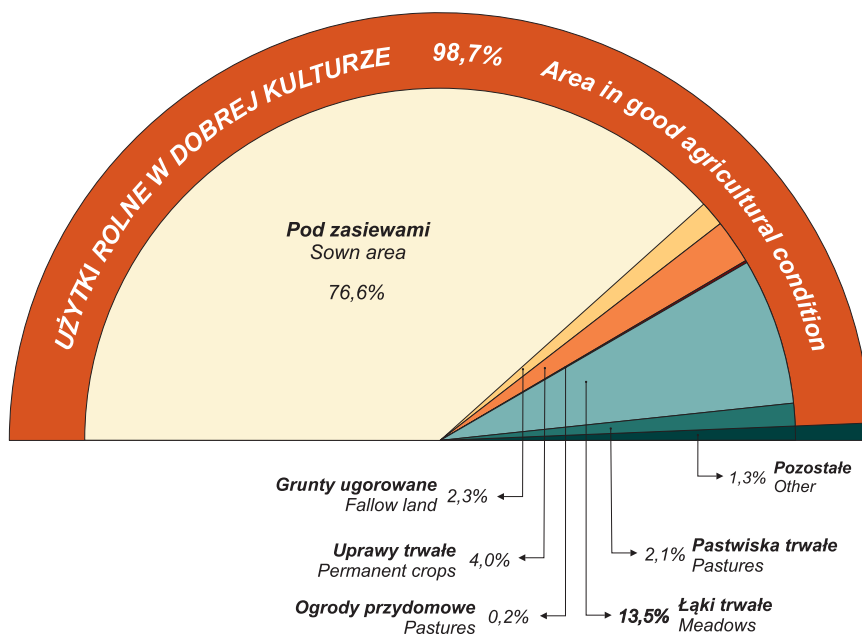
^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

**GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W WYBRANE TECHNOLOGIE
INFORMACYJNO-TELEKOMUNIKACYJNE^a**
**HOUSEHOLDS FURNISHED WITH SELECTED
INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES^a**



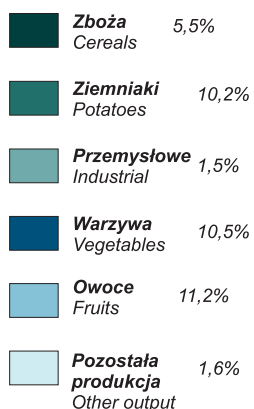
^a Na podstawie badania Budżetów Gospodarstw domowych według stanu w końcu poszczególnych kwartałów.
^a On the basis about household budgets of data at the end of individual quarters.

UŻYTKI ROLNE W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W 2013 R.
Stan w dniu 30 VI
AGRICULTURAL LAND USED IN AGRICULTURAL HOLDINGS IN 2013
As of 30 VI

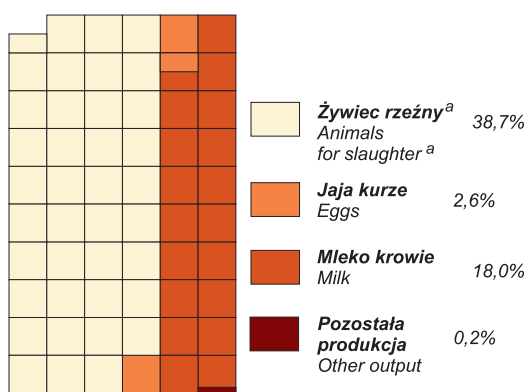


STRUKTURA TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ W 2012 R.
STRUCTURE OF MARKET AGRICULTURAL OUTPUT IN 2012

PRODUKCJA ROŚLINNA
CROP OUTPUT



PRODUKCJA ZWIERZĘCA
ANIMAL OUTPUT



^a Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.
^a Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

DZIAŁ XV

ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO

Uwagi ogólne

Rolnictwo

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji PKD 2007, do której są zaliczane.

2. **Gospodarstwo rolne** to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną.

Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- 1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
- 2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące działy specjalne produkcji rolnej lub produkcję o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali: drzew owocowych, krzewów owocowych, szkółek sadowniczych i ozdobnych, warzyw i truskawek gruntowych, chmielu, tytoniu, kóz oraz dzikich zwierząt (np. dziki, samy, danielę) utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, świń, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, samy, danielę) i pszczoł, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

3. Zgodnie z definicjami w ust. 2, od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów); w związku z tym dane z zakresu: użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, plonów ziemiopłodów (bez warzyw gruntowych), pogłowia zwierząt gospodarskich, ciągników rolniczych oraz zużycia nawozów za 2010 r. zostały skorygowane w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

4. **Powierzchnia użytków rolnych** obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze i użytków rolnych pozostałych.

CHAPTER XV

AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY

General notes

Agriculture

1. The presented information was compiled using the **kind-of-activity method** and concerns agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the branch of the NACE Rev. 2 in which they are included.

2. **An agricultural holding** is understood as a single unit, both technically which has a single management (holder or manager) and which **conducts agricultural activity**.

A natural person's agricultural holding is understood as an agricultural holding used by a natural person.

Natural person's agricultural holdings include:

- 1) holdings with an area of 1 ha or more of agricultural land;
- 2) holdings with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting special branches of agricultural activities or the significant (determined by the appropriate thresholds) scale: fruit trees plantations, fruit shrubs plantations, ornamental plants and orchard nurseries, field) vegetable and strawberry, hops, tobacco, goats and wild animals (such as wild boar, roe deer, fallow deer) kept for slaughter.

An agricultural activity includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops as well as activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals wild animals kept for slaughter (such as wild boar, roe deer, fallow deer) and bees, as well as activity of maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respects for environment protection requirements (according to the norms).

3. According to the definitions in item 2, since 2010 agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds); therefore the data on land use, sown area, yields (excluding ground vegetables), livestock, agricultural tractors and consumption of fertilizers for 2010 have been revised in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.

4. **The agricultural land area** including area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.

Użytki rolne w dobrej kulturze to utrzymywane zgodnie z normami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 III 2010 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. U. Nr 39, poz. 211), z późniejszymi zmianami – prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkółek (sady), szkółek drzew i krzewów ozdobnych, szkółek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Do **sadów** zaliczono grunty zasadzone drzewami i krzewami owocowymi oraz szkółki drzew i krzewów owocowych o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.

5. Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- 1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- 2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

6. Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie

Agricultural land a good agricultural condition – maintained in accordance with norms defined in the decree of the Minister of Agriculture and Rural Development, dated 11 III 2010 regarding minimal norms (Journal of Laws No. 39, item 211) with later amendments – is presented on the basis or a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.

Other agricultural land is agricultural land which is not used and maintained in a good condition.

Sown area is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding.

Fallow land is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural condition, in compliance with the environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).

Permanent crops stand for the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs, and their nurseries, nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under covers.

Orchards are understood as land planted with fruit-bearing trees, bushes and tree nurseries not smaller than 0,1 ha.

Kitchen gardens stand for the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as part of kitchen gardens.

Meadows and pastures are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.

5. Gross agricultural output includes:

- 1) **crop output**, i.e., raw (not processed) products of plant origin (harvests for a given year);
- 2) **animal output**, i.e., production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.

Agricultural market output is the sum of agricultural product sales at procurement centres and on market-places.

6. The average national current prices for the year preceding surveyed year were assumed in calculating agricultural output in constant prices (for market sales – prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production – average procurement prices),

ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

7. Dane o **produkcji, plonach i skupie**: zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna, tytoniu – liści tytoniu, chmielu – chmielu surowego. Dane dotyczące zbóż obejmują: zboża podstawowe, mieszanki zbożowe, kukurydzę na ziarno, grykę, proso i inne zbożowe. Dane dotyczące zbóż podstawowych, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują mieszanek zbożowych.

Strączkowe na ziarno obejmują: konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. peluszką, mieszanki strączkowe).

Do upraw **przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i od 2003 r. len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tytoń, chmiel, cykorja). Uprawy **pastewne** obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na paszę.

8. Dane o produkcji **żywca rzeźnego** obejmują: skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

9. Dane o **ciągnikach rolniczych** dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

10. **Skup produktów rolnych** dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów. Skup produktów zwierzęcych do 1993 r. ujmowany był łącznie ze skupem ryb słodkowodnych z gospodarstw indywidualnych o powierzchni powyżej 1 ha użytków rolnych.

11. Dane o **atestowanych gospodarstwach ekologicznych** zostały opracowane na podstawie wykazów producentów przekazanych przez upoważnione jednostki certyfikujące Głównemu Inspektorowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, zgodnie z art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 116, poz. 975).

12. **Lata gospodarcze** obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2012/13 oznacza okres od 1 VII 2012 r. do 30 VI 2013 r.).

13. Do wyliczeń wskaźników natężenia przyjęto – jeśli nie zaznaczono inaczej – użytki rolne, powierzchnię zasiewów i zwierzęta gospodarskie według stanu w czerwcu.

14. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiopłodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej oraz o ciągnikach opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolniczych i szacunków.

excluding potatoes, vegetables and fruits, for which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

7. Data regarding the **production, yields and procurement** of: cereals, pulses and oilseeds plants concern grain, tobacco – leaves, hop – raw hop. Data concerning cereals include: basic cereals, cereal mixed, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. Data regarding basic cereals, i.e. wheat, rye, barley, oats and triticale, unless otherwise stated, do not include cereal mixed.

Pulses for grain include: edible pulses (peas, beans, broad beans and other) and feed pulses (vetch, lupine, field beans and others, e.g. field peas, pulses mixed).

Industrial crops include: sugar beets, oil-bearing crops (rape, agrimony, poppy, sunflower, soya, mustard and since 2003 oil-flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (tobacco, hop, chicory). **Feed plants** include: pulses, legumes (of which perennial legumes: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses, as well as root plants (fodder beet, ratubaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip) and maize for feeds.

8. Data regarding the production of **animals for slaughter** concern the purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

9. Data regarding **agricultural tractors** concern 4-wheeled and tracked tractors.

10. **Procurement of agricultural products** includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal origin) purchased by economic entities directly from producers. Until 1993, the procurement of products of animal origin was given together with the procurement of freshwater fish from private farms exceeding 1 ha of agricultural land.

11. Data on **certified organic farms** have been elaborated on the basis of producers registers delivered by authorized certifying bodies to the Main Inspector of Agricultural and Food Quality according to Article 9 point 2 of Legal Act of 25 June 2009 on organic farming (Journal of Laws No. 116, item 975).

12. **Farming years** cover the period from 1 VII to 30 VI (e.g. the 2012/13 farming year covers the period from 1 VII 2012 to 30 VI 2013).

13. Intensity ratios were calculated on the basis of agricultural land, sown area, and livestock as of June, unless otherwise indicated.

14. Data regarding land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production, as well as tractors were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census results and estimates.

Leśnictwo

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

1) **lasów publicznych** stanowiących własność:

- a) Skarbu Państwa — zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub w całości przez:
 - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”), nadzorowane przez Ministra Środowiska,
 - jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
 - jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nieruchomości Rolnych,
- b) gmin (w tym gmin mających również status miasta na prawach powiatu);

2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:

- a) osób fizycznych,
- b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,
- c) spółdzielni produkcji rolniczej,
- d) innych osób prawnych.

2. **Powierzchnia gruntów leśnych** obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

- pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
- przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestrów zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przeszlorębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu (pod osłoną), w których co najmniej 50% powierzchni (w drzewostanach użytkowanych rębiami gniazdowymi co najmniej 30% powierzchni) zostało odnowione sztucznie lub naturalnie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych, z uwagi na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszlorębne użytkowane rębiami złożonymi, które wymagają uprzedniego odnowienia jako bezwzględnego warunku kontynuacji cięć tymi rębiami.

Drzewostany o budowie przerębowej są to drzewostany składające się z grup i kęp drzew o różnym wieku i wysokości, przenikające się nawzajem na całej powierzchni, w których prowadzone są jednocześnie zabiegi związane z użytkowaniem, odnowieniem i pielęgnowaniem lasu.

Forestry

1. Information within the scope of forestry concerns:

1) **public forests** owned by:

- a) the State Treasury — managed and utilized temporarily or perpetually by:
 - State Forests National Forest Holding (abbreviated as “State Forests”) supervised by the Minister of Environment,
 - nature protection units (national parks),
 - organizational units supervised by different ministers, voivods, gminas or municipal associations and the Agricultural Property Agency,
- b) gminas (of which gminas which are also cities with powiat status);

2) **private forests** owned by:

- a) natural persons,
- b) land held in common by all or part of the residents of a village,
- c) agricultural production cooperatives,
- d) other legal persons.

2. **Forest land** includes areas of forest as well as land connected with silviculture.

Forest areas include land with a homogeneous area of at least 0,1 ha:

- covered by forest vegetation (wooded area),
- temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

Land connected with silviculture includes land used for purposes of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas, etc.

Tree stands in class area tree stands which have reached or passed felling maturity being simultaneously utilized and renewed (under cover), in which at least 50% of the area (in tree stands utilized through nested fellings of at least 30% of the area) was renewed artificially or naturally as well as tree stands in the lower age categories requiring reconstruction through complex fellings in view of poor production results.

Tree stands to be renewed include tree stands that have reached or passed felling maturity, that are utilized through complex fellings and that require prior renewal as the necessary condition for continuation of these fellings.

Tree stands with through fell construction are tree stands consisting of groups and clumps of trees of various ages and heights, intermingled throughout the entire stand, in which activity connected with the utilization, renewal and tending of the forest is conducted simultaneously.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

- 1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;
- 2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na powierzchni lasów z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną (niezaliczonych do powierzchni lasów).

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach poza lasami. Występują wzdłuż tras komunikacyjnych i cieków wodnych, wśród upraw rolnych, przy domach i budynkach gospodarczych oraz w obrębie i przy zakładach przemysłowych. Do zadrzewień nie zalicza się: sadów, plantacji, szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonej zieleni komunalnej w miastach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

3. Wskaźnik **lesistości** (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni województwa.

Udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni łądowej województwa obliczono jako stosunek powierzchni lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną do powierzchni ogólnej województwa pomniejszonej o grunty pod wodami (obejmujące powierzchniowe wody płynące oraz stojące); od 2002 r. – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454) – do powierzchni łądowej województwa zalicza się grunty pod stawami oraz rowy użytkowane rolniczo.

4. Dane w podziale według sortymentów drzewnych (tabl. 28 i 29) opracowano na podstawie klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami.

Renewals are understood as new tree stands formed in place of removed stands:

- 1) artificial renewals are tree crops established through planting or sowing;
- 2) natural renewals are tree crops formed in woodland areas through self-seeding and offshoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.

Afforestation consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture (not included in forest area).

Plantings are productive and protective clusters of trees and shrubs outside the forests. The term includes trees along roads, rivers, canals and among agricultural crops, on farmlands and within plants area. The term excludes orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities, home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.

3. The **forest cover** indicator (forest cover) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the voivodship.

Share of forest land area of the voivodship is calculated as the percentage ratio of forest area (including land connected with silviculture) to the total area of the country without lands under waters (including surface flowing waters and surface standing waters). According to the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws No. 38, item 454) – since 2002 land under ponds as well as ditches used for agricultural purposes been calculated to land area.

4. Data in the rows according to wood assortments (tables 28 and 29) were compiled on the basis of the quality-size classification defined by Polish Norms.

Rolnictwo

Agriculture

TABL. 1 (212). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE**
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS
IN AGRICULTURE
A. OGÓŁEM
TOTAL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006- -2010 ^a	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów (stan w czerwcu) ^b w %:					Share in total sown area (as of June) ^b in %:
zbóż podstawowych	58,9	62,0	56,0	60,7	basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	59,0	62,2	56,1	60,8	of which private farms
ziemniaków ^c	6,8	5,8	5,6	5,1	potatoes ^c
w tym gospodarstwa indywidualne	6,9	5,9	5,6	5,1	of which private farms
roślin przemysłowych	3,2	4,2	2,8	3,7	industrial plants
w tym gospodarstwa indywidualne	2,9	3,8	2,6	3,5	of which private farms
Plony z 1 ha w dt:					Yields per 1 ha in dt:
zbóż podstawowych	28,8	31,1	29,3	30,1	of basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	28,6	30,9	29,2	30,0	of which private farms
ziemniaków ^c	194	213	266	192	potatoes ^c
w tym gospodarstwa indywidualne	194	212	265	190	of which private farms
rzepaku i rzepiku	24,2	23,7	18,1	27,0	of rape and turnip rape
w tym gospodarstwa indywidualne	23,5	23,1	17,4	26,5	of which private farms
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^{bd}	579767,8	575072,0	523889,3	515841,9	Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large Hades (as of June) ^{bd}
w tym gospodarstwa indywidualne	570937,2	564174,5	516419,9	507102,3	of which private farms
Udział krów w pogłowie bydła (stan w czerwcu) ^b w %	50,3	47,5	44,5	43,3	Share of cows in cattle stocks (as of June) ^b in %
w tym gospodarstwa indywidualne	50,4	47,6	44,5	43,4	of which private farms
Udział loch w pogłowie trzody chlewnej (stan w końcu lipca) ^b w %	9,4	8,3	8,5	7,3	Share of sows in pig stocks (as of the end of July) ^b in %
w tym gospodarstwa indywidualne	9,4	8,2	8,5	7,3	of which private farms
Produkcja mleka krowiego na 1 krowę w l	4335	4215	4555	4879	Production of cows' milk per cow in l
w tym gospodarstwa indywidualne	4315	4191	4536	4859	of which private farms

^a Przeciętne roczne. ^b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^c Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. ^d Patrz uwaga do tablicy 11 na str. 295; trzoda chlewna — stan w końcu lipca.

^a Annual averages. ^b In 2010 data of the Agricultural Census. ^c Since 2010 excluding kitchen gardens. ^d See note to table 11 on page 295; pigs — as of the end of July.

TABL. 1 (212). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE
 W ROLNICTWIE (dok.)**
*TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS
 IN AGRICULTURE (cont.)*
 B. W PRZELICZENIU NA UŻYTKI ROLNE ^a
IN TERMS OF AGRICULTURAL LAND ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010		2012	2013	SPECIFICATION
		A	B			
Gospodarstwa rolne (stan w czerwcu) ^b w tys.	197,7	168,1	130,6	130,2	128,3	<i>Agricultural holdings (as of June) ^b in thous.</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	197,5	167,9	130,4	130,1	128,2	<i>of which private farms</i>
Powierzchnia użytków rolnych (stan w czerwcu) ^b w tys. ha.....	1086,1	1004,4	979,7	986,3	982,5	<i>Agricultural land area (as of June) ^b in thous. ha</i>
w tym gospodarstwa indywidualne.....	1065,6	983,2	958,8	971,0	967,0	<i>of which private farms</i>
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^{bc} na 100 ha użytków rolnych	52,8	57,4	58,7	53,1	52,5	<i>Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June) ^{bc} per 100 ha of agricultural land</i>
w tym gospodarstwa indywidualne.....	53,1	57,5	58,8	53,2	52,4	<i>of which private farms</i>
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^d na 1 ha użytków rolnych w kg.....	329,3	317,3	325,3	350,4	329,8	<i>Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^d per 1 ha of agricultural land in kg</i>
Produkcja mleka krowiego na 1 ha użytków rolnych w l	967	959	984	956	965	<i>Production of cows' milk per 1 ha of agricultural land in l</i>
w tym gospodarstwa indywidualne.....	978	967,6	992	960	970	<i>of which private farms</i>
Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu) ^b na 100 ha użytków rolnych w szt.	11,6	12,6	12,8	.	13,2	<i>Agricultural tractors (as of June) ^b per 100 ha of agricultural land in units</i>
w tym gospodarstwa indywidualne.....	11,8	12,8	13,0	.	13,3	<i>of which private farms</i>
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych (łącznie z wielokładnikowymi) w przeliczeniu na czysty składnik ^{bc} na 1 ha użytków rolnych w kg	117,9	120,2	122,9	125,1	166,7	<i>Consumption of mineral or chemical fertilizers (including mixed) in terms of pure ingredient ^{bc} per 1 ha of agricultural land in kg</i>
w tym gospodarstwa indywidualne.....	116,7	119,8	122,4	124,5	166,9	<i>of which private farms</i>

^a Dane dla 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. porównywalnie z 2005 r. (wariant A) i porównywalnie z latami 2012 i 2013 (wariant B); patrz uwagi ogólne działu, ust. 3. ^b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^c Patrz uwaga do tabl.11 na str. 295; trzoda chlewna — stan w końcu lipca. ^d Dotyczy mięsa (łącznie z tłuszczami i podrobami): wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej. ^e Dotyczy odpowiednio lat gospodarczych: 2004/05, 2009/10, 2011/12, 2012/13.

^a Data in 2010 given in two approaches, i.e. according to 2005 (variant A) and according to 2012 and 2013 (variant B); see general notes to the chapter, item 3. ^b In 2010 data of the Agricultural Census. ^c See note to the table 11 on page 295; pigs — as of the end of July. ^d Concerns meat (including fats and pluck): beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. ^e Concerns respectively the: 2004/05, 2009/10, 2011/12, 2012/13 farming years.

TABL. 2 (213). **POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG RODZAJÓW UŻYTKÓW^a**
 Stan w czerwcu
AGRICULTURAL LAND AREA BY LAND TYPE^a
 As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W tym gospodarstwa indywidualne	SPECIFICATION
		<i>Of which private farms</i>	
	w ha	<i>in ha</i>	
O G Ó Ł E M 2010 ^b	979660	958810	T O T A L
2012	986321	971014	
2013	982454	966961	
W dobrej kulturze rolnej	969413	954294	In good agricultural condition
Pod zasiewami.....	752406	739981	Sown area
Grunty ugorowane.....	22633	22239	Fallow land
Uprawy trwałe.....	39772	39319	Permanent crops
w tym sady.....	37919	37574	of which orchards
Ogrody przydomowe.....	2034	2029	Kitchen gardens
Łąki trwałe.....	132287	130851	Permanent meadows
Pastwiska trwałe.....	20280	19875	Permanent pastures
Pozostałe	13041	12667	Others

^a Patrz uwagi ogólne działu, ust. 4. ^b Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

^a See general notes to the chapter, item 4. ^b Data of the Agricultural Census.

TABL. 3 (214). **GOSPODARSTWA ROLNE WEDŁUG GRUP OBSZAROWYCH^a**
 Stan w czerwcu
FARMS BY AREA GROUPS^a
 As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010 ^b	2012	2013	SPECIFICATION
Gospodarstwa w tys.	130,6	130,2	128,3	Farms in thous.
O powierzchni użytków rolnych – w odsetkach:				With agricultural land area of – in percent
do 1,00 ha.....	1,1	1,2	1,9	up to 1,00 ha
1,01-1,99.....	14,6	16,4	16,6	1,01-1,99
2,00-4,99.....	32,3	31,5	31,7	2,00-4,99
5,00-9,99.....	31,1	29,7	27,8	5,00-9,99
10,00-14,99.....	11,7	11,6	11,9	10,00-14,99
15,00-19,99.....	4,5	4,4	4,3	15,00-19,99
20,00-49,99.....	4,2	4,5	5,0	20,00-49,99
50 ha i więcej.....	0,5	0,7	0,8	50 ha and more
Przeciętna powierzchnia ogólna gospo- darstwa w ha.....	8,6	8,6	8,7	Average total farm area in ha
w tym użytki rolne.....	7,5	7,6	7,7	of which agricultural land

^a Patrz uwagi ogólne działu, ust. 2. ^b Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

^a See general notes to the chapter, item 2. ^b Data of the Agricultural Census.

TABL. 4 (215). **DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>				w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>				
	rok poprzedni = 100				<i>previous year = 100</i>				
Produkcja globalna	94,1	92,8	103,9	99,0	94,4	92,6	104,1	99,2	Gross output
roślinna	79,8	88,4	104,2	101,6	79,9	87,9	104,6	101,8	crop
zwierzęca	108,1	97,6	103,6	96,3	108,5	97,5	103,7	96,3	animal
Produkcja końcowa	95,4	91,2	105,3	97,9	95,8	90,9	105,6	98,0	Final output
roślinna	74,0	82,5	107,5	100,1	74,1	81,9	108,0	100,4	crop
zwierzęca	108,5	97,7	103,6	96,4	108,9	97,6	103,7	96,5	animal
Produkcja towarowa	96,4	93,3	106,8	101,7	96,8	92,9	107,1	102,0	Market output
roślinna	82,0	88,1	101,3	106,2	82,1	87,5	101,7	106,5	crop
zwierzęca	105,1	97,6	111,8	98,9	105,5	97,3	112,0	99,1	animal

^a Patrz uwagi ogólne działu, ust. 6.

^a See general notes to the chapter, item 6.

 TABL. 5 (216). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w odsetkach <i>in percent</i>				
PRODUKCJA GLOBALNA GROSS OUTPUT					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Produkcja roślinna	42,0	49,4	54,4	53,3	Crop output
Zboża	13,1	11,1	12,3	17,3	Cereals
w tym zboża podstawowe	9,8	8,8	10,0	11,9	<i>of which basic cereals</i>
w tym: pszenica	2,6	2,7	3,5	3,2	<i>of which: wheat</i>
żyto	2,8	1,6	1,7	3,0	<i>rye</i>
jęczmień	1,3	1,1	1,1	2,4	<i>barley</i>
Ziemniaki	6,9	10,6	12,6	9,7	Potatoes
Przemysłowe	1,9	1,5	1,3	1,4	Industrial
w tym buraki cukrowe	1,4	0,5	0,6	0,8	<i>of which sugar beets</i>
Warzywa	6,8	10,2	10,4	8,7	Vegetables
Owoce	8,3	8,6	10,1	9,3	Fruit
Siano łąkowe	1,9	2,2	2,2	1,8	Meadow hay
Pozostałe	3,1	5,2	5,5	5,1	Other

^a Patrz uwagi ogólne działu, ust. 6.

^a See general notes to the chapter, item 6.

TABL. 5 (216). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (dok.)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w odsetkach <i>in percent</i>				
PRODUKCJA GLOBALNA (dok.) GROSS OUTPUT (cont.)					
Produkcja zwierzęca	58,0	50,6	45,6	46,7	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	35,0	30,1	26,4	29,4	<i>Animals for slaughter^b</i>
w tym:					<i>of which:</i>
bydło (bez cieląt)	4,1	4,6	6,4	6,7	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	0,7	0,5	0,1	0,3	<i>calves</i>
trzoda chlewna	21,0	17,1	12,1	13,5	<i>pigs</i>
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	<i>sheep</i>
drób	9,0	7,8	7,7	8,9	<i>poultry</i>
Przyrost stada (podstawowego i obrotowego)	-0,3	1,1	-1,1	-2,2	<i>Increase in herd (basic and working)</i>
Mleko krowie	17,7	14,1	15,4	15,6	<i>Cows' milk</i>
Jaja kurze	3,6	3,8	3,2	2,4	<i>Hen eggs</i>
Obornik	1,5	1,4	1,5	1,3	<i>Manure</i>
Pozostałe	0,5	0,1	0,2	0,2	<i>Other</i>
PRODUKCJA TOWAROWA MARKET OUTPUT					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	31,8	42,6	45,1	40,5	Crop output
Zboża	3,4	4,0	4,0	5,5	<i>Cereals</i>
w tym zboża podstawowe	3,1	3,6	3,4	4,4	<i>of which basic cereals</i>
w tym: pszenica	1,7	1,8	2,1	2,5	<i>of which: wheat</i>
żyto	1,1	0,7	0,7	1,1	<i>rye</i>
jęczmień	0,1	0,7	0,2	0,5	<i>barley</i>
Ziemniaki	5,6	11,9	13,3	10,2	<i>Potatoes</i>
Przemysłowe	2,7	1,9	1,5	1,5	<i>Industrial</i>
w tym buraki cukrowe	2,0	0,8	0,8	1,0	<i>of which sugar beets</i>
Warzywa	8,0	12,6	12,4	10,5	<i>Vegetables</i>
Owoce	10,7	10,9	12,5	11,2	<i>Fruit</i>
Pozostałe	1,4	1,3	1,4	1,6	<i>Other</i>
Produkcja zwierzęca	68,2	57,4	54,9	59,5	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	44,8	38,2	34,1	38,7	<i>Animals for slaughter^b</i>
w tym:					<i>of which:</i>
bydło (bez cieląt)	5,4	6,1	8,2	8,8	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	0,8	0,5	0,1	0,3	<i>calves</i>
trzoda chlewna	26,0	20,9	15,7	17,7	<i>pigs</i>
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	<i>sheep</i>
drób	12,3	10,5	9,9	11,8	<i>poultry</i>
Mleko krowie	18,1	15,1	17,2	18,0	<i>Cows' milk</i>
Jaja kurze	4,9	3,9	3,5	2,6	<i>Hen eggs</i>
Pozostałe	0,4	0,2	0,2	0,2	<i>Other</i>

^b Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

^b Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 6 (217). **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW**^a
 Stan w czerwcu
SOWN AREA^a
 As of June

ZIEMIOPŁODY	2005	2010	2012	2013		CROPS
				ogółem total	w tym gospo- darstwa indywi- dualne of which private farms	
w ha in ha						
O G Ó Ł E M	812071	735739	742130	752406	739981	T O T A L
Zboża.....	628120	581040	589846	594049	586151	Cereals
zboża podstawowe.....	467800	456275	415776	456688	450256	basic cereals
pszenica.....	87777	90222	85459	103875	101434	wheat
żyto.....	186567	133400	129191	155489	154302	rye
jęczmień.....	51106	54287	79545	52693	51744	barley
owies.....	39901	46647	46935	34590	34061	oats
pszenżyto.....	102449	131718	74646	110041	108715	triticale
mieszanki zbożowe.....	147767	109363	151551	106952	106707	cereal mixed
gryka, proso i pozosta- le zbożowe.....	1936	3608	2801	2358	2334	buckwheat, millet and other cereals
kukurydza na ziarno....	10615	11795	19719	28051	26854	maize for grain
Strączkowe.....	5652	10379	13438	12112	11865	Pulses
konsumpcyjne.....	580	1814	1556	1421	1367	edible
pastewne ^b	5072	8565	11882	10691	10498	feed ^b
Ziemniaki ^c	60842	42481	41286	38235	37715	Potatoes ^c
Przemysłowe.....	21289	30571	20761	27811	25731	Industrial
w tym:						of which:
buraki cukrowe.....	10946	6661	7695	5830	5455	sugar beets
oleiste.....	10220	23877	13034	21961	20256	oil-bearing
w tym rzepak i rzepik	8627	21124	10400	20753	19103	of which rape and agrimony
Pastewne.....	59468	46990	51592	54840	53540	Feed
w tym:						of which:
okopowe.....	2478	1308	707	1018	998	root plants
kukurydza na paszę....	25929	27737	35444	36632	35929	maize for feeds
Pozostałe uprawy ^d	36700	24278	25207	25359	24979	Other crops ^d

^a W 2005 r. łącznie z powierzchnią upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone); w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno. ^c Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. ^d Warzywa, truskawki, wysadki okopowych itp.

^a In 2005 including permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers); in 2010 data of the Agricultural Census. ^b Including cereal and pulse mixed for grain. ^c Since 2010 excluding kitchen gardens. ^d Vegetables, strawberries, root plant planting etc.

TABL. 7 (218). ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOPŁODÓW
SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS

ZIEMIOPŁODY	2006- -2010 ^a	2010	2012	2013		CROPS
				ogółem <i>total</i>	w tym gospo- darstwa indywi- dualne <i>of which private farms</i>	
ZBIORY w t <i>PRODUCTION in t</i>						
Zboża.....	1833906	1827479	1831149	1839947	1804006	<i>Cereals</i>
w tym:						<i>of which:</i>
zboża podstawowe..	1396014	1421054	1217580	1376780	1348813	<i>basic cereals</i>
pszenica.....	322940	349139	287208	379974	366152	<i>wheat</i>
żyto	383183	308151	321996	374735	371868	<i>rye</i>
jęczmień.....	170246	173638	253082	159396	155720	<i>barley</i>
owies.....	92963	133321	130079	89238	87537	<i>oats</i>
pszenżyto.....	426683	456805	225216	373437	367537	<i>triticale</i>
mieszanki zbożowe	383400	329583	463106	300316	299787	<i>cereal mixed</i>
Ziemniaki ^b	1091628	903270	1099821	733449	717717	<i>Potatoes^b</i>
Buraki cukrowe	357046	280610	389269	300977	278751	<i>Sugar beets</i>
Rzepak i rzepik	39610	50086	18817	55968	50687	<i>Rape and agrimony</i>
Siano łąkowe	801391	821035	803634	757463	749920	<i>Meadow hay</i>
PLONY z 1 ha w dt <i>YIELDS per 1 ha in dt</i>						
Zboża.....	28,7	31,5	31,0	31,0	30,8	<i>Cereals</i>
w tym:						<i>of which:</i>
zboża podstawowe..	28,8	31,1	29,3	30,1	30,0	<i>basic cereals</i>
pszenica.....	35,0	38,7	33,6	36,6	36,1	<i>wheat</i>
żyto	23,0	23,1	24,9	24,1	24,1	<i>rye</i>
jęczmień.....	29,1	32,0	31,8	30,2	30,1	<i>barley</i>
owies.....	24,6	28,6	27,7	25,8	25,7	<i>oats</i>
pszenżyto.....	32,9	34,7	30,2	33,9	33,8	<i>triticale</i>
mieszanki zbożowe	26,8	30,1	30,6	28,1	28,1	<i>cereal mixed</i>
Ziemniaki ^b	194	213	266	192	190	<i>Potatoes^b</i>
Buraki cukrowe	470	421	506	516	511	<i>Sugar beets</i>
Rzepak i rzepik	24,2	23,7	18,1	27,0	26,5	<i>Rape and agrimony</i>
Siano łąkowe	56,1	58,6	59,3	57,3	57,3	<i>Meadow hay</i>

^a Przeciętne roczne. ^b Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych.

a Annual averages. b Since 2010 excluding kitchen gardens.

TABL. 8 (219). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES^a

WARZYWA	2006- -2010 ^b	2010	2012	2013		VEGETABLES
				ogółem <i>total</i>	w tym gospo- darstwa indywi- dualne <i>of which private farms</i>	

POWIERZCHNIA^c w ha — stan w czerwcu
 AREA^c in ha — as of June

OGÓŁEM.....	21476	16562	19163	18558	18399	TOTAL
Kapusta.....	3202	2365	3073	3038	3009	Cabbages
Kalafiory.....	939	884	965	948	943	Cauliflowers
Cebula.....	3765	1808	2300	2259	2245	Onions
Marchew jadalna.....	3227	1888	2441	2374	2348	Carrots
Buraki ćwikłowe.....	1321	1050	1355	1362	1358	Beetroots
Ogórki.....	2858	2148	2679	2787	2786	Cucumbers
Pomidory.....	1143	618	950	942	942	Tomatoes
Pozostałe ^d	5020	5801	5400	4848	4766	Others ^d

ZBIORY w t
 PRODUCTION in t

OGÓŁEM.....	542899	494578	575862	533274	530190	TOTAL
Kapusta.....	133659	117115	149818	141882	141079	Cabbages
Kalafiory.....	23561	26917	29170	27092	27001	Cauliflowers
Cebula.....	83952	46958	59687	59124	58642	Onions
Marchew jadalna.....	113483	90734	113226	93029	91977	Carrots
Buraki ćwikłowe.....	42961	46594	57768	51931	51818	Beetroots
Ogórki.....	42159	40768	47225	50335	50335	Cucumbers
Pomidory.....	23006	15726	22146	21829	21829	Tomatoes
Pozostałe ^d	80118	109766	96822	88052	87509	Others ^d

PLONY z 1 ha w dt
 YIELDS per 1 ha in dt

Kapusta.....	417	495	488	467	469	Cabbages
Kalafiory.....	251	305	302	286	286	Cauliflowers
Cebula.....	223	260	260	262	261	Onions
Marchew jadalna.....	352	481	464	392	392	Carrots
Buraki ćwikłowe.....	325	444	426	381	381	Beetroots
Ogórki.....	148	190	176	181	181	Cucumbers
Pomidory.....	201	254	233	232	232	Tomatoes
Pozostałe ^d	160	189	179	182	184	Others ^d

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Pietruszka, pory, sely, rzodkiewka, sałata, rabarbar itp.

^a Including kitchen gardens. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census. ^d Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb etc.

TABL. 9 (220). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY OWOCÓW Z DRZEW^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF TREE FRUIT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006- -2010 ^b	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

POWIERZCHNIA^c w ha — stan w czerwcu
 AREA^c in ha — as of June

O G Ó Ł E M	29671	27811	28291	29295	29050	TOTAL
Jabłonie	19653	18620	18826	19368	19184	Apples
Grusze	1460	972	1219	1395	1376	Pears
Śliwy	2608	2157	2468	2641	2626	Plums
Wiśnie	4727	4799	4562	4708	4700	Cherries
Czereśnie	684	759	717	770	758	Sweet cherries
Pozostałe ^d	539	504	499	413	406	Others ^d

ZBIORY w t
 PRODUCTION in t

O G Ó Ł E M	333472	346513	467646	412286	411011	TOTAL
Jabłka	283119	295234	402408	354023	352912	Apples
Gruszki	8300	8557	11139	11415	11346	Pears
Śliwki	13499	15049	17601	15179	15135	Plums
Wiśnie	24416	22300	32003	26850	26834	Cherries
Czereśnie	3186	4111	3411	3828	3800	Sweet cherries
Pozostałe ^d	952	1262	1084	991	984	Others ^d

PLONY z 1 ha w dt
 YIELD per 1 ha in dt

Jabłka	144	159	214	183	184	Apples
Gruszki	57	88	91	82	83	Pears
Śliwki	52	70	71	58	58	Plums
Wiśnie	52	46	70	57	57	Cherries
Czereśnie	47	54	48	50	50	Sweet cherries
Pozostałe ^d	18	25	22	24	24	Others ^d

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie itp.

^a Including kitchen gardens. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census. ^d Peaches, apricots, walnuts etc.

TABL. 10 (221). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF BERRY FRUIT^a

OWOCE	2006- -2010 ^b	2010	2012	2013		FRUIT
				ogółem <i>total</i>	w tym gospo- darstwa indywi- dualne <i>of which private farms</i>	

POWIERZCHNIA^c w ha — stan w czerwcu
 AREA^c in ha — as of June

OGÓŁEM.....	10552	10383	11205	12065	12023	TOTAL
Truskawki ^d	3042	2472	2477	3146	3139	Strawberries ^d
Maliny ^e	290	518	481	493	492	Raspberries ^e
Porzeczki.....	5191	5052	5284	5445	5416	Currants
Agrest.....	151	266	342	392	392	Gooseberries
Pozostałe ^f	1878	2075	2621	2589	2584	Others ^f

ZBIORY w t
 PRODUCTION in t

OGÓŁEM.....	53348	53575	42485	45854	45729	TOTAL
Truskawki ^d	14483	14204	7396	13500	13499	Strawberries ^d
Maliny ^e	500	880	1095	1061	1061	Raspberries ^e
Porzeczki.....	26831	27399	24287	22257	22142	Currants
Agrest.....	725	789	1213	1435	1435	Gooseberries
Pozostałe ^f	10809	10303	8494	7601	7592	Others ^f

PLONY z 1 ha w dt
 YIELDS per 1 ha in dt

Truskawki ^d	48	58	30	43	43	Strawberries ^d
Maliny ^e	17	17	23	22	22	Raspberries ^e
Porzeczki.....	52	54	46	41	41	Currants
Agrest.....	48	30	36	37	37	Gooseberries
Pozostałe ^f	58	50	32	29	29	Others ^f

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Od 2010 r. łącznie z poziomkami; do 2009 r. poziomki uwzględniano w pozycji „pozostałe”. ^e Łącznie z jeżyną bezkolcową. ^f Aronia, borówka wysoka, winorośl, leszczyna i inne.

^a Including kitchen gardens. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census. ^d Since 2010 including wild strawberries; until 2009 wild strawberries was included in item „others”. ^e Including thornless blackberry. ^f Chokeberry, northern highbush blueberry, vine, filbert and others.

TABL. 11 (222). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE**

Stan w czerwcu
CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES
 As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	W tym gospodarstwa indywidualne <i>Of which private farms</i>	SPECIFICATION
W SZTUKACH IN HEADS				
Bydło.....	2005	435455	431029	Cattle
	2010 ^a	453674	448577	
	2012	456314	452829	
	2013	450435	446690	
w tym krowy	2005	233926	232031	of which cows
	2010 ^a	215659	213705	
	2012	203107	201630	
	2013	195143	193679	
Trzoda chlewna ^b	2005	1363478	1337173	Pigs ^b
	2010 ^a	1308216	1266244	
	2012	968571	939953	
	2013	970544	934551	
w tym lochy	2005	123743	120878	of which sows
	2010 ^a	107939	104216	
	2012	82680	80105	
	2013	71196	68249	
Owce	2005	25140	24423	Sheep
	2010 ^a	15042	14116	
	2012	16269	15197	
	2013	10454	9220	
w tym maciorki	2005	17901	17515	of which ewes
	2010 ^a	9413	8965	
	2012	9070	8590	
	2013	5379	4833	
Konie ^c	2005	18988	18500	Horses ^c
	2010 ^a	14697	14252	
	2012	12251	11948	
	2013	9076	8830	
W przeliczeniowych sztu- kach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	2005	573884,9	565853,0	In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)
	2010 ^a	575072,0	564179,5	
	2012	523889,3	516419,9	
	2013	515841,9	507102,3	

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b, ^c W latach 2005, 2012 i 2013: ^b — stan w końcu lipca, ^c — dane szacunkowe.
^a Data of the Agricultural Census. ^b, ^c In years 2005, 2012 and 2013: ^b — as of the end of July, ^c — estimated data.

TABL. 11 (222). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE (dok.)**
 Stan w czerwcu
CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES (cont.)
 As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	W tym gospodarstwa indywidualne <i>Of which private farms</i>	SPECIFICATION
NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^d w szt. PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND ^d in heads				
Bydło.....	2005	40,1	40,5	Cattle
	2010 ^a	46,3	46,8	
	2012	46,3	46,6	
	2013	45,8	46,2	
w tym krowy	2005	21,5	21,8	of which cows
	2010 ^a	22,0	22,3	
	2012	20,6	20,8	
	2013	19,9	20,0	
Trzoda chlewna ^b	2005	125,5	125,5	Pigs ^b
	2010 ^a	133,5	132,1	
	2012	98,2	96,8	
	2013	98,8	96,6	
w tym lochy	2005	11,4	11,3	of which sows
	2010 ^a	11,0	10,9	
	2012	8,4	8,2	
	2013	7,2	7,1	
Owce	2005	2,3	2,3	Sheep
	2010 ^a	1,5	1,5	
	2012	1,6	1,6	
	2013	1,1	1,0	
w tym maciorki	2005	1,6	1,6	of which ewes
	2010 ^a	1,0	0,9	
	2012	0,9	0,9	
	2013	0,5	0,5	
Konie ^c	2005	1,7	1,7	Horses ^c
	2010 ^a	1,5	1,5	
	2012	1,2	1,2	
	2013	0,9	0,9	
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	2005	52,8	53,1	In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)
	2010 ^a	58,7	58,8	
	2012	53,1	53,2	
	2013	52,5	52,4	

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b, ^c W latach 2005, 2012 i 2013: ^b — stan w końcu lipca, ^c — dane szacunkowe. ^d Patrz uwagi ogólne działu, ust. 3 i 4.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy przyjęciu współczynników (mnożników): dla bydła — 0,8, dla trzody chlewnej — 0,15, dla owiec — 0,08, dla koni — 1,0.

^a Data of the Agricultural Census. ^b, ^c In years 2005, 2012 and 2013: ^b — as of the end of July, ^c — estimated data. ^d See general notes to the chapter, item 3 and 4.

N o t e. The following ratios (multipliers) are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads: for cattle — 0,8, for pigs — 0,15, for sheep — 0,08, for horses — 1,0.

TABL. 12 (223). **DRÓB**^a
 Stan w końcu roku
POULTRY^a
 End of year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
Kury w tys. szt.	9783,5	14285,6	10300,0	9312,9	9117,9	<i>Hens in thous. heads</i>
w tym nioski.....	2624,4	2984,7	2284,1	2366,6	2322,3	<i>of which laying hens</i>
Gęsi w tys. szt.	151,6	539,3	88,0	115,2	115,2	<i>Geese in thous. heads</i>
Indyki w tys. szt.	47,9	105,4	83,0	77,8	77,8	<i>Turkeys in thous. heads</i>
Kaczki ^b w tys. szt.	329,6	444,3	213,0	434,0	434,0	<i>Ducks^b in thous. heads</i>
Kury na 100 ha użytków rolnych ^c w szt.....	900,8	1458,2	1044,3	947,9	942,9	<i>Hens per 100 ha of agricultural land^c in heads</i>
w tym nioski.....	241,6	304,7	231,6	240,9	240,2	<i>of which laying hens</i>

^a W wieku powyżej 2 tygodni. ^b Łącznie z drobiem pozostałym. ^c Patrz uwagi ogólne działu, ust.3.

^a More than 2 weeks old. ^b Including other poultry. ^c See general notes to the chapter, item 3.

TABL. 13 (224). **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŻNEGO**^a
PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

W TYSIĄCACH SZTUK
 IN THOUSAND HEADS

Bydło (bez cieląt)	119,9	108,9	159,3	144,4	143,7	<i>Cattle (excluding calves)</i>
Cielęta	70,3	41,4	23,7	36,7	36,5	<i>Calves</i>
Trzoda chlewna	2296,4	1807,6	1670,8	1490,9	1459,4	<i>Pigs</i>
Owce	8,8	5,5	4,0	4,0	3,7	<i>Sheep</i>
Konie	2,4	1,1	0,7	0,3	0,3	<i>Horses</i>

W TYSIĄCACH TON WAGI ŻYWEJ
 IN THOUSAND TONNES OF LIVE WEIGHT

Bydło (bez cieląt)	62,1	61,5	88,1	81,1	80,7	<i>Cattle (excluding calves)</i>
Cielęta	5,6	3,2	2,1	3,2	3,2	<i>Calves</i>
Trzoda chlewna	262,2	226,4	216,1	201,0	197,4	<i>Pigs</i>
Owce	0,4	0,2	0,1	0,1	0,1	<i>Sheep</i>
Konie	1,3	0,6	0,3	0,2	0,2	<i>Horses</i>
Drób.....	139,6	129,6	157,6	149,0	146,5	<i>Poultry</i>
Kozy i króliki.....	0,4	0,4	0,4	0,2	0,2	<i>Goats and rabbits</i>

^a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

^a Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

TABL. 14 (225). **PRODUKCJA MIĘSA^a, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW**
PRODUCTION OF MEAT^a, FATS AND PLUCK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
W TYSIĄCACH TON IN THOUSAND TONNES					
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)					Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)
mięso i tłuszcze.....	339,6	302,3	326,6	306,1	meat and fats
wołowe.....	32,5	32,2	45,5	42,2	beef
cielęce.....	3,4	1,9	1,2	1,9	veal
wieprzowe.....	204,5	176,6	168,6	156,8	pork
baranie.....	0,2	0,1	0,1	0,1	mutton
końskie.....	0,7	0,3	0,2	0,1	horseflesh
drobiowe.....	97,8	90,7	110,3	104,3	poultry
kozy i królicze ^b	0,5	0,5	0,6	0,7	goat and rabbit ^b
podroby.....	18,0	16,4	19,0	17,9	pluck
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^c w kg PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND ^c in kg					
O G Ó Ł E M.....	329,3	325,3	350,4	329,8	TOTAL

^a W wadze poubojowej ciepłej. Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. ^b Łącznie z dziczyzną. ^c Patrz uwagi ogólne działu, ust. 3.

^a In post-slaughter warm weight. Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption. ^b Including game. ^c See general notes to the chapter, item 3.

 TABL. 15 (226). **PRODUKCJA MLEKA KROWIEGO I JAJ KURZYCH**
PRODUCTION OF COWS' MILK AND HEN EGGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Produkcja mleka:						Milk production:
w mln litrów.....	1054,5	963,5	942,8	948,5	937,5	in mln litres
na 100 ha użytków rolnych ^a w tys. l.....	96,7	98,4	95,6	96,5	97,0	per 100 ha agricultural land ^a in thous. l
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l.....	4513	4215	4555	4879	4859	Average annual quantity of milk per cow in l
Produkcja jaj w mln szt.	566,9	596,1	475,9	372,4	364,6	Egg production in mln units
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury nioski w szt.	208	215	198	163	162	Average annual number of eggs per laying-hen in units

^a Patrz uwagi ogólne działu, ust. 3.

^a See general notes to the chapter, item 3.

TABL. 16 (227). **CIĄGNIKI ROLNICZE**
 Stan w czerwcu
AGRICULTURAL TRACTORS
 As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	W tym gospodarstwa indywidualne <i>Of which private farms</i>	SPECIFICATION
W sztukach	2005	126071	125415	<i>In units</i>
	2010 ^a	125368	124683	
	2013	129513	129027	
Powierzchnia użytków rol- nych ^b na 1 ciągnik w ha	2005	8,6	8,5	<i>Agricultural land area^b per tractor in ha</i>
	2010 ^a	7,8	7,7	
	2013	7,6	7,5	

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b Patrz uwagi ogólne działu, ust. 3.

U w a g a. Od 2010 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

^a *Data of the Agricultural Census.* ^b *See general notes to the chapter, item 3.*

N o t e. Since 2010 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 17 (228). **ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ
 WAPNIOWYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK**
CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AND LIME FERTILIZERS
IN TERMS OF PURE INGREDIENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/05	2009/10 ^a	2011/12	2012/13		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodar- stwa indy- widualne <i>of which private farms</i>	

W TONACH
 IN TONNES

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	128070	120364	123352	163752	161342	<i>Mineral or chemical fertilizers^b</i>
azotowe	87199	70616	73538	85895	84494	<i>nitrogenous</i>
fosforowe	19805	23593	24250	37608	37117	<i>phosphatic</i>
potasowe	21066	26156	25565	40249	39732	<i>potassic</i>
Nawozy wapniowe ^c	144801	29440	19890	40629	39434	<i>Lime fertilizers^c</i>

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH^d w kg
 PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND^d in kg

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	117,9	122,9	125,1	166,7	166,9	<i>Mineral or chemical fertilizers^b</i>
azotowe	80,3	72,1	74,6	87,4	87,4	<i>nitrogenous</i>
fosforowe	18,2	24,1	24,6	38,3	38,4	<i>phosphatic</i>
potasowe	19,4	26,7	25,9	41,0	41,1	<i>potassic</i>
Nawozy wapniowe ^c	133,3	30,1	20,2	41,4	40,8	<i>Lime fertilizers^c</i>

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^b Łącznie z wieloskładnikowymi. ^c Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym. ^d Patrz uwagi ogólne działu, ust. 3.

^a *Data of the Agricultural Census 2010.* ^b *Including mixed fertilizers.* ^c *Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime.* ^d *See general notes to the chapter, item 3.*

TABL. 18 (229). **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące^a)**
VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices^a)

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2012	2013		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH IN THOUSAND ZLOTYS						
O G Ó Ł E M.....	2556166	2734219	3818863	4242095	4163339	T O T A L
Produkty roślinne	398831	619743	861031	1099340	1055577	Crop products
w tym:						<i>of which:</i>
Zboża.....	81777	182004	256228	211090	191771	<i>Cereals</i>
w tym zboża podstawowe.....	73418	164638	204016	159411	146093	<i>of which basic cereals</i>
pszenica.....	46037	93731	127023	98813	91479	<i>wheat</i>
żyto	22329	26616	46641	39415	38414	<i>rye</i>
jęczmień.....	2407	29341	18070	11648	9071	<i>barley</i>
owies i mieszanki zbożowe.....	424	788	3143	1942	1846	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyto.....	2221	14161	9139	7594	5284	<i>triticale</i>
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	79258	178409	250955	207029	189591	<i>of which consumer and for feeds cereals</i>
w tym zboża podstawowe	70900	161043	198742	155350	143914	<i>of which basic cereals</i>
pszenica.....	45238	92057	125028	97041	90659	<i>wheat</i>
żyto	21490	26270	46048	39307	38371	<i>rye</i>
jęczmień.....	2154	29055	17173	11162	8718	<i>barley</i>
owies i mieszanki zbożowe.....	186	569	2687	1677	1665	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyto.....	1832	13091	7808	6163	4501	<i>triticale</i>
Strączkowe konsumpcyjne ^b	448	374	1083	224	148	<i>Edible pulses^b</i>

^a Płacone dostawcom; bez podatku VAT. ^b Bez materiału siewnego.

^a Paid to suppliers; excluding VAT. ^b Excluding sowing.

TABL. 18 (229). **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (dok.)**
VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (cont.)

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2012	2013		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH (dok.) IN THOUSAND ZLOTYS (cont.)						
Ziemniaki	16078	26630	28480	49928	40541	Potatoes
Buraki cukrowe	73787	31238	52455	52958	49529	Sugar beets
Rzepak i rzepik	13975	54459	23015	56210	48680	Rape and turnip rape
Warzywa	122210	94408	170081	176075	173483	Vegetables
Owoce	55959	203605	297787	504566	504026	Fruit
Produkty zwierzęce	2157335	2114476	2957832	3142755	3107762	Animal products
w tym:						of which:
Żywiec rzeźny ^c	1373925	1380125	2076353	2171366	2149327	Animals for slaughter ^c
bydło (bez cieląt).....	210307	230560	386809	463640	461963	cattle (excluding calves)
cielęta	15714	5847	6989	10731	10692	calves
trzoda chlewna.....	767728	740332	1009093	1116389	1104413	pigs
owce	937	452	438	401	389	sheep
konie	4688	1955	1767	894	826	horses
drób	374552	400979	592896	579311	571043	poultry
Mleko krowie	669850	701969	851207	945030	932721	Cows' milk
Jaja kurze konsumpcyjne	91576	11898	8398	2686	2406	Consumer hen's eggs
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^d w zł PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND ^d in zł						
O G Ó Ł E M	2353	2791	3872	4318	4306	T O T A L
Produkty: roślinne	367	633	873	1119	1092	Products: crop
zwierzęce	1986	2158	2999	3199	3214	animal

^c W wadze żywej. ^d Patrz uwagi ogólne działu, ust. 3 i 4.

^c In live weight. ^d See general notes to the chapter, item 3 and 4.

TABL. 19 (230). **SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2012	2013		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
Zboża w t.....	242587	354078	310391	288715	262693	<i>Cereals in t</i>
w tym zboża podstawowe.....	218455	324048	241702	212688	195063	<i>of which basic cereals</i>
pszenica.....	120702	154211	141653	118616	109034	<i>wheat</i>
żyto.....	83348	68431	61784	65435	63575	<i>rye</i>
jęczmień.....	6371	70704	22308	14805	11641	<i>barley</i>
owies i mieszanki zbożowe.....	1133	1705	4853	3203	3129	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyto.....	6901	28997	11104	10629	7684	<i>triticale</i>
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	236336	349558	305683	284121	260056	<i>of which consumer and for feeds cereals</i>
w tym zboża podstawowe.....	212204	319529	236994	208095	192427	<i>of which basic cereals</i>
pszenica.....	119032	152296	140062	116642	108121	<i>wheat</i>
żyto.....	80708	67950	61242	65236	63493	<i>rye</i>
jęczmień.....	5871	70335	21439	14337	11316	<i>barley</i>
owies i mieszanki zbożowe.....	585	1249	4328	2941	2919	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyto.....	6008	27699	9923	8899	6578	<i>triticale</i>
Strączkowe konsumpcyjne ^a w t.....	364	217	477	65	42	<i>Edible pulses^a in t</i>
Ziemniaki w t.....	46366	47831	71903	90880	74828	<i>Potatoes in t</i>
Buraki cukrowe w t.....	394849	278964	360508	327136	305055	<i>Sugar beets in t</i>
Rzepak i rzepik w t.....	18844	42198	11658	39094	34416	<i>Rape and agrimony in t</i>
Warzywa w t.....	242564	117126	182355	176421	173915	<i>Vegetables in t</i>
Owoce w t.....	81484	199159	265066	431622	431216	<i>Fruit in t</i>
Żywiec rzeźny ^b w t.....	385190	370010	409866	430604	425889	<i>Animals for slaughter^b in t</i>
bydło (bez cieląt).....	52370	51549	72099	74871	74597	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta.....	1709	785	689	1078	1069	<i>calves</i>
trzoda chlewna.....	202920	194210	190724	211499	209084	<i>pigs</i>
owce.....	132	66	56	58	57	<i>sheep</i>
konie.....	808	282	3	172	160	<i>horses</i>
drób.....	127251	123118	146121	142926	140922	<i>poultry</i>
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w t..	276371	265395	288815	304747	301308	<i>Animals for slaughter in terms of meat (including fats)^c in t</i>
Mleko krowie w tys. l.....	752596	719846	769975	754256	745904	<i>Cow milk in thous. l</i>
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt.....	458403	56134	28290	13411	12115	<i>Consumer hen's eggs in thous. units</i>

^a Bez materiału siewnego. ^b W wadze żywej. ^c Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poobojowej cieplej.

^a Excluding sowing. ^b In live weight. ^c Beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight.

TABL. 20 (231). **EKOLOGICZNE GOSPODARSTWA ROLNE**
ORGANIC FARMS

L A T A Y E A R S	Z certyfikatem <i>Certified</i>		W okresie przestawiania <i>Under conversion</i>	
	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha <i>organic agricultural land in ha</i>	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha <i>organic agricultural land in ha</i>
2005	31	405	143	2061
2010	234	3681	186	3991
2012	340	5598	178	4310
2013	396	7238	132	3104

Ź r ó d ł o: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.
S o u r c e: data of the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality.

Łowiectwo *Hunting*

TABL. 21 (232). **WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE^a W ŁOWIECKIM ROKU GOSPODARCZYM^b**
Stan w dniu 10 III
MAJOR GAME SPECIES^a IN HUNTING ECONOMIC YEAR^b
As of 10 III

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	GAME SPECIES
W SZTUKACH <i>IN HEADS</i>					
Łosie	72	141	193	187	<i>Moose</i>
Daniele	410	700	1067	1182	<i>Fallow deer</i>
Muflony	-	1	-	-	<i>Mufflons</i>
W TYSIĄCACH SZTUK <i>IN THOUSAND HEADS</i>					
Jelenie	2,6	3,9	5,4	5,1	<i>Deer</i>
Sarny	33,1	42,6	49,7	49,6	<i>Roe deer</i>
Dziki	4,3	7,7	8,2	8,7	<i>Wild boars</i>
Lisy	9,0	9,6	10,3	10,0	<i>Foxes</i>
Zająca	57,9	83,6	89,6	91,4	<i>Hares</i>
Bażanty	38,1	57,3	63,9	64,0	<i>Pheasants</i>
Kuropatwy	44,7	53,4	51,9	50,3	<i>Partridges</i>

^a Dane szacunkowe; do 2011 r. nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.
^b Liczonym od 1 IV do 31 III następnego roku.

Ź r ó d ł o: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Estimated data; until 2011 excluding centres of game breeding managed by the State Forests. ^b Defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year.

S o u r c e: data of the Agricultural Property Agency, the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 22 (233). **ODSTRZAŁ^a WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH**
SHOOT^a OF MAIN GAME SPECIES

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005/06 ^b	2010/11 ^b	2012/13	2013/14	GAME SPECIES
	w sztukach <i>in heads</i>				
Łosie	-	-	-	-	Moose
Jelenie	438	719	1182	1403	Deer
Daniele	73	144	187	272	Fallow deer
Sarny	4489	5501	7923	8936	Roe deer
Dziki	2654	5446	5422	7265	Wild boars
Lisy	9934	8503	9291	8727	Foxes
Zająca	3680	2834	2920	1919	Hares
Bażanty	6868	7597	10294	8906	Pheasants
Kuropatwy	929	304	103	20	Partridges

^a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. ^b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. ^b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

Source: data of the Agricultural Property Agency, the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

 TABL. 23 (234). **KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO ORAZ OBWODY**
ŁOWIECKIE^a
 Stan w dniu 10 III
CLUBS AND MEMBERS OF THE POLISH HUNTING ASSOCIATION AND HUNTING
DISTRICTS^a
 As of 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Koła łowieckie:					Hunting clubs:
liczba ^b	169	174 ^c	174	173	number ^b
członkowie ^d	5195	5520	5892	5752	members ^d
Obwody łowieckie:					Hunting districts:
liczba	312	306	308	305	number
powierzchnia w tys. ha	1493,9	1559,6	1568,9	1560,0	area in thous. ha
w tym na gruntach leśnych	321,5	349,2	346,7	355,7	of which on forest land

^a W łowieckim roku gospodarczym liczone od 1 IV do 31 III następnego roku. ^b Dane grupowane według siedziby koła łowieckiego. ^c Dane dotyczą 2010 r. ^d Dane grupowane według siedziby zamieszkania członka koła.

Źródło: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

^a In hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. ^b Data grouped according to the seat of hunting club. ^c Data concerning 2010. ^d Data grouped according to the seat of member of hunting club.

Source: data of the Polish Hunting Association.

Leśnictwo Forestry

TABL. 24 (235). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**

Stan w dniu 31 XII

FOREST LAND

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM w ha	384798	391473	393461	394816	TOTAL in ha
Lasy.....	377642	384140	386126	387502	Forests
Publiczne	254617	254690	254706	254725	Public
zalesione	251591	251550	251795	251780	wooded
niezalesione	3026	3140	2911	2945	non-wooded
własność Skarbu Państwa ...	251533	251491	251422	251430	owned by the State Treasury
zalesione	248545	248421	248609	248555	wooded
niezalesione	2988	3070	2833	2874	non-wooded
w tym:					of which:
w zarządzie Lasów Państwowych	245653	246220	246327	246420	managed by the State Forests
zalesione	243283	243234	243590	243631	wooded
niezalesione	2370	2986	2737	2789	non-wooded
parki narodowe.....	56	52	52	52	national parks
zalesione	53	49	49	49	wooded
niezalesione	3	3	3	3	non-wooded
własność gmin ^a	3084	3199	3264	3295	gmina ^a owned
zalesione	3046	3128	3186	3224	wooded
niezalesione	38	71	78	71	non-wooded
Prywatne.....	123025	129450	131420	132777	Private
zalesione.....	121568	127931	129914	131277	wooded
niezalesione	1457	1519	1506	1500	non-wooded
Grunty związane z gospo- darką leśną	7156	7333	7335	7314	Land connected with silviculture
LESISTOŚĆ w %.....	20,7	21,1	21,2	21,3	FOREST COVER in %
UDZIAŁ POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W POWIERZCHNI LĄDO- WEJ WOJEWÓDZTWA w %.....	21,3	21,6	21,7	21,8	SHARE OF FOREST LAND IN LAND AREA OF THE VOIVODSHIP in %

^a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a It is also concerning gminas which are also cities with powiat status.

U w a g a do tablic 25, 26

Dane opracowano na podstawie wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów kraju przeprowadzonej w latach 2009–2013 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej.

Note to tables 25, 26

Data prepared on the large-scale forest inventory in the country conducted in 2009–2013 by the Bureau for Forest Management and Geodesy.

TABL. 25 (236). POWIERZCHNIA LASÓW
FOREST AREAS
A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANU
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem w ha Grand total in ha	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona Of which wooded area in % of grand total area								
		razem total	drzewostany tree stands							w kla- sie od- nowienia ^a i o bu- dowie przerębo- wej in rene- wal class ^a with a troug- fell con- struction
			w klasie wieku in age group							
			I (1-20 lat years)	II (21-40)	III (41-60)	IV (61-80)	V (81- 100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej years and older)		
OGÓŁEM TOTAL	386126	96,8	12,0	16,9	23,4	21,3	13,3	6,5	3,4	
w tym: of which: w zarządzie Lasów Pań- stwowych	246327	97,7	12,8	14,0	19,0	22,1	15,8	9,1	4,9	
managed by the State Forests lasy prywatne..... private forests	131420	95,1	11,1	22,7	32,2	19,7	8,6	0,8	-	

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem Total		W tym Of which		SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Państwowych managed by the State Forests	lasy prywatne private forests	
	w ha in ha	w odsetkach in percent			
OGÓŁEM	386126	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste	298961	77,3	77,9	77,8	Coniferous trees
w tym:					of which:
sosna	294542	76,1	76,4	77,7	pine
świerk	1784	0,5	0,5	0,1	spruce
jodła	820	0,2	0,3	-	fir
Drzewa liściaste ..	87165	22,7	22,1	22,2	Broadleaved trees
w tym:					of which:
buk	5011	1,3	2,0	-	beech
dąb	25800	6,7	8,2	2,8	oak
grab	3428	0,9	1,2	-	hombeam
brzoza	26910	7,0	4,5	11,7	birch
olsza	19530	5,1	5,0	5,5	alder
osika	2718	0,7	0,6	1,0	aspen

^a Łącznie z klasą do odnowienia.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

^a Including regeneration class.

S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 26 (237). **ZASOBY DRZEWNE NA PNIU**
GROWING STOCK OF STANDING WOOD
A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem grubizna brutto ^a w tys. m ³ Gross ^a grand total timber in thous. m ³	W tym – w % ogółem – na powierzchni zalesionej Of which wooded area in % of grand total area									
		razem total	drzewostany tree stands							w klasie odnowienia ^c i o budowie przerębowej in renewal class ^c with a throughfell construction	prze- stoje ^b hold- -over trees ^b
			w klasie wieku in age group						VI i wyższe and higher (101 lat i więcej years and older)		
			I (1-20 lat years)	II (21- 40)	III (41- 60)	IV (61- 80)	V (81- 100)				
OGÓŁEM .. TOTAL	95873,3	99,6	1,2	11,3	25,4	26,5	18,9	10,5	5,0	0,8	
w tym: of which: w zarządzie Lasów Państwowych	65990,7	99,7	0,9	9,3	19,6	27,0	22,3	13,4	6,4	0,8	
managed by the State Forests las prywatne	26653,0	99,5	1,9	17,4	42,0	24,6	11,9	1,1	-	0,6	
private forests											

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
 BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem grubizna brutto ^a Gross ^a total timber	W tym Of which			SPECIES OF TREES
		w zarządzie Lasów Państwowych managed by the State Forests	las prywatne private forests	w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	95873,3	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste	76388,2	79,7	81,2	80,1	Coniferous trees
w tym:					of which:
sosna	75785,9	79,0	80,4	80,0	pine
świerk	170,8	0,2	0,2	0,1	spruce
jodła	86,7	0,1	0,1	-	fir
Drzewa liściaste	19485,1	20,3	18,8	19,9	Broadleaved trees
w tym:					of which:
buk	1067,2	1,1	1,6	-	beech
dąb	5963,3	6,2	6,4	2,4	oak
grab	713,9	0,7	0,9	-	hombeam
brzoza	4271,6	4,5	3,0	7,9	birch
olsza	6106,3	6,4	5,9	8,2	alder
osika	570,0	0,6	0,5	0,8	aspen

a W korze. b Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym kolejną rębności. c Łącznie z klasą do odnowienia.
 Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

a Overbark. b Trees not felled in the assumed throughfell order. c Including regeneration class.
 S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 27 (238). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE**
RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013				SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	lasy publiczne <i>public forests</i>		lasy prywatne ^a <i>private forests^a</i>	
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		
Powierzchnia produkcyjna szkótek leśnych (stan w dniu 31 XII).....	122,1	116,0	90,1	87,3	87,3	87,3	-	<i>Production area of forest nurseries (as of 31 XII)</i>
Odnowienia i zalesienia.....	2302	2447	2600	2254	1902	1899	352	<i>Renewals and afforestations</i>
odnowienia.....	1838	2077	2244	1938	1870	1869	68	<i>renewals</i>
sztuczne.....	1715	1823	2014	1775	1726	1725	49	<i>artificial</i>
zrębów ^b	1678	1776	1975	1757	1715	1715	41	<i>felling sites^b</i>
halizn i płazowin	37	47	39	18	10	10	8	<i>blanks and irregularly stocked open stands</i>
naturalne.....	123	254	231	163	144	144	19	<i>natural</i>
zalesienia ^c	464	370	356	316	33	30	283	<i>afforestations^c</i>
Poprawki i uzupełnienia ^d	261	200	244	201	189	189	12	<i>Corrections and supplements^d</i>
Pielęgnowanie ^e	11391	11138	11769	12243	11706	11645	537	<i>Tending^e</i>
w tym:								<i>of which:</i>
upraw.....	8990	8747	9381	10044	9508	9494	536	<i>crops</i>
młodników.....	2025	2269	2331	2131	2131	2131	-	<i>greenwoods</i>
wprowadzanie podszytów ^f	376	74	12	20	20	20	-	<i>introduction of undergrowth^f</i>
Melioracje.....	1467	2018	2037	2008	2008	2008	-	<i>Drainage</i>

^a Dane szacunkowe. ^b Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. ^c Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. ^d Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. ^e Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. ^f Sadzenie krzewów lub drzew stale znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

^a Estimated data. ^b Including renewals protected by tree stands. ^c Agricultural land and wasteland designated for afforestation in land development plan. ^d Additional introduction of seedlings into crops and greenwoods as well as into gaps and thinnings. ^e Forest breeding work connected with tending soils and tree stands aged up to 20 years. ^f Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.

TABL. 28 (239). **POZYSKANIE DREWNA^a**
REMOVALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013				SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	lasy publiczne <i>public forests</i>		lasy prywatne <i>private forests</i>	
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		
O G Ó Ł E M w dam³	1016,5	1175,0	1157,3	1185,1	1106,3	1104,3	78,7	TOTAL in dam³
Grubizna	951,0	1111,0	1093,6	1118,3	1039,5	1037,5	78,7	Timber
Grubizna iglasta.....	751,4	895,4	858,2	861,7	798,6	797,9	63,1	<i>Coniferous</i>
w tym drewno:								<i>of which:</i>
wielkowymiarowe	346,9	446,5	416,5	408,9	374,7	374,3	34,1	<i>large-size wood</i>
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	327,7	375,9	359,3	368,8	351,7	351,5	17,2	<i>medium-size wood for industrial uses</i>
Grubizna liściasta	199,6	215,6	235,4	256,6	241,0	239,6	15,6	<i>Non-coniferous</i>
w tym drewno:								<i>of which:</i>
wielkowymiarowe	70,6	65,5	67,2	73,1	66,9	66,2	6,2	<i>large-size wood</i>
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	93,4	108,9	111,6	120,0	115,9	115,6	4,1	<i>medium-size wood for industrial uses</i>
Drewno małowymiarowe^b	65,5	63,9	63,7	66,3	66,3	66,3	-	Slash^b
Do przerobu przemysłowego.....	14,7	6,6	3,0	3,1	3,1	3,1	-	<i>Slash for industrial uses</i>
Opałowe	50,8	57,3	60,7	63,2	63,2	63,2	-	<i>Slash for fuel</i>
Karpina^b	0,0	0,0	0,0	0,5	0,5	0,5	-	Stump wood^b
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m³	251,8	289,2	283,2	288,6	408,1	412,6	59,3	TIMBER PER 100 ha OF FOREST AREAS in m³

^a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. ^b Wyłącznie w lasach publicznych.
^a Excluding logging (large timber) from plantings. ^b Exclusively in public forests.

TABL. 29 (240). **ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIŃ**
TREES AND SHRUBS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym na gruntach prywat- nych of which on private land	
Powierzchnia produkcyjna szkótek zadrzewieniowych ^a w ha	65	104	89	89	-	Production area of nurseries ^a in ha
Sadzenie w szt.:						Plantings in units of:
drzew	105869	1076218	700034	549552	4840	trees
krzewów	24878	101562	301784	307181	2946	bushes
Pozyskanie drewna (grubizny) ^b w m ³	28396	57188	71850	80233	58322	Removals (timber) ^b in m ³
grubizna iglasta	3738	13539	19761	16980	15552	coniferous
w tym drewno wielkomiarowe ogólnego przeznaczenia	2017	7549	9554	9280	8553	of which large-size general purpose wood
grubizna liściasta	24658	43649	52089	63253	42770	non-coniferous
w tym drewno wielkomiarowe ogólnego przeznaczenia	8515	14082	17545	31303	14970	of which large-size general purpose wood

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Dane szacunkowe; nie uwzględniono w danych o ogólnym pozyskaniu drewna (grubizny).

^a As of 31 XII. ^b Estimated data; excluded from data on total removals (timber).

 TABL. 30 (241). **POŻARY W LASACH^a**
FOREST FIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Pożary	1162	238	945	196	Number of fires
w tym: podpalenia	424	73	256	52	of which: arsons
nieostrożność dorosłych ...	697	137	583	117	negligence of adults
Powierzchnia lasów dotkniętych pożarami w ha	507,25	86,77	608,56	40,77	Area of forest burned in ha
w tym: podpalenia	239,33	32,58	186,96	11,59	of which: arsons
nieostrożność dorosłych ...	248,36	48,78	344,03	24,29	negligence of adults
Przeciętna powierzchnia lasu objęta jednym pożarem w ha	0,44	0,36	0,64	0,21	Average forest areas burned by fire in ha

^a Od 2010 r. łącznie z pożarami ugaszonymi bez udziału jednostek straży pożarnej.

Źródło: dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej i Instytutu Badawczego Leśnictwa.

^a Since 2010 including fires extinguished without the participation of fire service units.

Source: data of the Main Office of the State Fire Service and the Forest Research Institute.

DZIAŁ XVI

PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007) do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

W tabl. 1 i 3 uwzględniono jednostki i zakłady budżetowe oraz gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych (zaliczonych do wyżej wymienionych sekcji), a ponadto w tabl. 3 dane o produkcji wyrobów obejmują również działalność podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, a zaliczanych do innych sekcji niż: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

2. Dane opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o ilości produkcji wyrobów, które opracowano metodą zakładową, tj. według rzeczywistej lokalizacji produkcji, a nie według miejsca siedziby przedsiębiorstwa. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 5.

3. Przedstawione w tabl. 3 wyroby prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Wyrobów i Usług (PKWiU 2008) i Listą PRODCOM, rekomendowaną przez EUROSTAT do badań produktowych w krajach członkowskich UE.

W niektórych przypadkach wyroby prezentuje się według dodatkowych grupowań, stanowiących:

- sumę niektórych pozycji PKWiU, PRODCOM-u lub ich części,
- pozycję zbiorczą utworzoną w oparciu o kryteria inne niż występujące w PKWiU i PRODCOM-ie.

Ponadto w niektórych wyrobach zastosowano skrócone nazwy.

Prezetowane dane obejmują całkowitą produkcję wyrobów przemysłowych wytworzonych w roku sprawozdawczym, przeznaczonych do sprzedaży na zewnątrz przedsiębiorstwa, przekazanych do innych zakładów tego samego przedsiębiorstwa oraz zużytych wewnątrz zakładu na cele produkcyjne (tj. na potrzeby własne).

4. **Produkcja sprzedana** dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

CHAPTER XVI

INDUSTRY AND CONSTRUCTION

General notes

Industry

1. Information within the scope of **industry** concerns economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the sections: *Mining and quarrying*, *Manufacturing*, *Electricity, gas, steam and air conditioning supply*, *Water supply; sewerage, waste management and remediation activities*.

In tables 1 and 3 were included budgetary entities and establishments and auxiliary units of budgetary entities (included in the above mentioned sections), and moreover, in table 3 data regarding the production of products also include the activity of entities producing industrial products and included in sections other than: *Mining and quarrying*, *Manufacturing*, *Electricity, gas, steam and air conditioning supply* and *Water supply; sewerage, waste management and remediation activities*.

2. Data were compiled using **the enterprise method**, excluding information concerning the quantity of production of goods, which were compiled using the company method, i.e. by real location of production, not by the seat of enterprise. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5.

3. Products in table 3 are presented according to the Polish Classification of Products and Services (PKWiU 2008) and PRODCOM List, recommended by the EUROSTAT for product surveys in EU member states.

In some cases products are presented according to additional groupings, comprising:

- the sum of some PKWiU, PRODCOM positions or the sum of their parts,
- collective item based on other criteria than the ones which are in PKWiU and PRODCOM.

Moreover, abbreviated names were used for some products.

Presented data include total production of goods which are manufactured during the reference year, irrespective of whether production is intended for sale outside the reporting unit or to other plants of the some undertaking, or used for further processing.

4. **Sold production** concerns the total activity of an economic entity, i.e., both industrial and non-industrial production.

Sold production of industry includes:

- 1) the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;
- 2) the value of paid work and services rendered, i.e., both industrial and non-industrial;
- 3) lump sum agent fees in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent fees

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 9.

Jako **cenę stałą** od 2012 r. przyjęto ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

5. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne — na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) — czynności polegających na wytwarzaniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np.: słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończeniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

6. Dane o produkcji sprzedanej przemysłu opracowano na podstawie sprawozdawczości, przy czym dane o produkcji podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób ustalono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych podmiotów.

7. Dane dotyczące **zatrudnienia w przemyśle** obejmują zatrudnionych na podstawie stosunku pracy.

Do zatrudnionych w przemyśle nie zaliczono:

- 1) uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego;
- 2) agentów;
- 3) osób wykonujących pracę nakładczą.

Dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych wynagrodzeń wykazano w przeliczeniu niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych.

Budownictwo

1. Informacje w dziale dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007) do sekcji „Budownictwo”.

2. Dane według grup PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 5.

3. **Produkcja budowlano-montażowa** dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na

- in the case of concluding an agency agreement;*
- 4) *the value of products in the form of settlements in kind;*
 - 5) *products designated for increasing the value of own fixed assets.*

*Sold production of industry is presented in basic prices. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 9.*

*As **constant prices** since 2012 were adopted 2010 constant prices (2010 average current prices).*

5. *In data concerning production, the value of outwork is included.*

***Outwork** in industry is the paid execution, by natural persons, on the order of and for the benefit of economic entities (outworkers), of activities consisting in the manufacturing of products or their parts from materials supplied by the work provider as well as from raw materials of local origin, e.g.: straw, wicker, reed, clay, and in finishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the work provider.*

6. *Data regarding sold production of industry were compiled on the basis of statistical reports, while data regarding the production of economic entities, employing up to 9 persons, were established on the basis of results of a survey conducted on a 5% sample of these entities.*

7. *Data concerning **employment in industry** include employees hired on the basis of employment contracts.*

Employed in industry do not include:

- 1) *apprentices, who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training;*
- 2) *agents;*
- 3) *persons engaged in outwork.*

Data concerning average paid employment and average wages and salaries are given after converting of part-time paid employees on full-time paid employees.

Construction

1. *Information in the chapter concerns activities of economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2., in the section: Construction”.*

2. *Data according to NACE Rev. 2 groups were compiled using **the enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5.*

3. ***Construction and assembly production** concerns activity realized domestically and includes construction works with an investment and a restoration — conservation character as well as temporary construction on construction sites realized by construction entities*

placach budów — wykonane siłami własnymi systemem zleceńowym (tj. na rzecz obcych zleceńodawców) przez podmioty budowlane.

4. Dane o produkcji budowlano-montażowej prezentuje się w **cenach producenta**, ze względu na niewystępowanie dotacji do produktów oraz podatku akcyzowego.

5. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytkowania według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

6. Dane o **budynkach oddanych do użytkowania** (przez wszystkich inwestorów) dotyczą:

- w zakresie liczby budynków — budynków nowo wybudowanych,
- w zakresie kubatury budynków — budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

7. Dane o produkcji sprzedanej budownictwa oraz o produkcji budowlano-montażowej realizowanej systemem zleceńowym opracowano na podstawie sprawozdawczości, przy czym dane o produkcji podmiotów budowlanych o liczbie pracujących do 9 osób ustalono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych podmiotów. Dane o produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej systemem gospodarczym - częściowo szacunkowe.

8. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnym wynagrodzeniu miesięcznym** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych — na terenie kraju — w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

on the basis of the contracts system (i.e. for outside clients).

4. Data concerning construction and assembly production are presented in **producer's prices** due to the lack subsidies for products as well as the excise tax.

5. The division of construction and assembly production by type of construction as well as the division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification of Construction Objects (PKOB).

6. Data on **buildings completed** (by all investors) concerns:

- within the scope of the number of buildings — newly built buildings,
- within the scope of the cubic volume of buildings — newly built and expanded buildings (the expanded part only).

7. Data regarding sold production of construction as well as construction and assembly production realized on the basis of the contract system were compiled on the basis of statistical reports, while data regarding the construction entities employing up to 9 persons were established on the basis of results of a sample survey conducted on a 5% sample of these entities. Data regarding construction and assembly production realized on basis of the own-account construction are partially estimated.

8. Data regarding **average employment and average monthly wages and salaries** concerns hired employees, i.e., persons employed on the basis of a work agreement (labour contract, appointment, promotion or selection) and includes full-time and part-time paid employees, within the country, calculated as full-time employment.

Przemysł Industry

TABL. 1 (242). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent	2012 = 100 (ceny stałe) (constant prices)
	ceny bieżące current prices					
OGÓŁEM..... TOTAL	32611,0	50656,9	63924,0	63884,5	100,0	102,9
w tym: of which:						
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	25819,9	38077,8	47441,0	49336,9	77,2	105,0
w tym: of which:						
Produkcja artykułów spożywczych	6188,7	8819,4	13698,6	14359,0	22,5	103,1
<i>Manufacture of food products</i>						
Produkcja napojów.....	404,8	535,6	1028,5	1089,1	1,7	114,4
<i>Manufacture of beverages</i>						
Produkcja wyrobów tekstylnych	2121,5	1807,6	2091,1	2142,7	3,4	104,8
<i>Manufacture of textiles</i>						
Produkcja odzieży	1908,4	1898,2	1887,0	1833,8	2,9	109,6
<i>Manufacture of wearing apparel</i>						
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	153,6	118,3	94,5	93,9	0,1	106,0
<i>Manufacture of leather and related products</i>						
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	856,2	763,2	808,0	846,4	1,3	111,3
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>						
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	782,9	773,3	1184,0	1311,7	2,1	111,6
<i>Manufacture of paper and paper products</i>						
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji.....	408,5	537,8	697,6	676,2	1,1	89,1
<i>Printing and reproduction of recorded media</i>						
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	503,7	858,0	1123,3	1095,6	1,7	115,4
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>						
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	888,7	1439,0	1097,2	1414,7	2,2	123,1
<i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>						
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	2088,4	3991,7	4447,7	4759,2	7,4	108,2
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>						
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2471,9	3842,4	4101,2	3955,7	6,2	99,0
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>						

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 1 (242). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (dok.)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent	2012 = 100 (ceny stałe)	
	ceny bieżące current prices				(constant prices)	
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)						
Produkcja metali	255,3	266,3	416,3	437,7	0,7	114,1
<i>Manufacture of basic metals</i>						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	1241,5	2502,6	3243,8	3594,6	5,6	109,7
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>						
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	431,5	1826,9	2036,4	1862,3	2,9	91,4
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>						
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	1116,4	1302,9	1307,0	1352,6	2,1	104,1
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>						
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	969,4	1158,7	1557,7	1503,3	2,4	100,3
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>						
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	#	#	117,3	110,0	0,2	93,8
<i>Manufacture of other transport equipment</i>						
Produkcja mebli	625,0	835,8	831,1	877,1	1,4	103,0
<i>Manufacture of furniture</i>						
Pozostała produkcja wyrobów	200,2	366,7	434,8	520,4	0,8	127,6
<i>Other manufacturing</i>						
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	197,0	350,1	517,6	623,2	1,0	120,7
<i>Repair and installation of machinery and equipment</i>						
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	628,0	1059,0	1186,1	1529,4	2,4	131,7
<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>						
w tym: of which:						
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody <i>Water collection treatment and supply</i>	#	#	436,8	459,6	0,7	99,6
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	#	298,4	355,8	377,0	0,6	108,2
<i>Sewerage</i>						
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	183,7	376,1	393,5	692,8	1,1	180,4
<i>Waste collection, treatment and dis- posal activities; materials recovery</i>						

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2 (243). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYSŁE^a (ceny bieżące)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES
IN ECONOMIC ENTITIES IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł		
O G Ó Ł E M	32611,0	50656,9	63924,0	63884,5	T O T A L
Podmioty o liczbie zatrudnionych:					Entities with following number of paid employees:
49 osób i mniej	5337,2	7179,9	8635,2	9210,8	49 persons and less
50-249	11028,4	13419,4	15135,2	15336,6	50-249
250-499	5192,8	8221,2	11253,6	11409,4	250-499
500-999	2790,8	4745,8	6861,5	7644,6	500-999
1000 osób i więcej	8261,8	17090,6	22038,5	20283,1	1000 persons and more

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 3 (244). **PRODUKCJA WYBRANYCH WYROBÓW^a**
PRODUCTION OF SELECTED PRODUCTS^a

WYROBY	2005	2010	2012	2013		PRODUCTS
				ogółem total	udział w kraju w % share in country in %	
Produkty uboju ^b wliczane do wydajności poubojowej w tys. t:						Slaughter products ^b included in slaughter capacity in thous. t:
bydła i cieląt	6,6	11,8	9,5	9,7	4,5	cattle and calves
trzody chlewnej	69,8	73,3	#	#	x	pigs
Mięso drobiowe w tys. t.....	118,9	161,7	226,7	239,8	11,7	Poultry meat in thous. t
Wędliny ^c w tys. t.....	50,2	31,5	28,8	25,7	3,4	Cured meat products ^c in thous. t
Soki z owoców i warzyw w tys. hl.....	183,1	156,0	231,2	196,5	2,4	Fruit and vegetable juice in thous. hl
Mleko płynne przetworzone ^d w mln l	301,3	433,4	484,9	552,4	18,3	Processed liquid milk ^d in mln l
Masło i pozostałe tłuszcze do smarowania ^e w tys. t.....	13,7	10,1	11,5	11,6	6,7	Butter and dairy spreads ^e in thous. t
Sery i twarogi w tys. t.....	31,4	35,2	33,4	32,5	3,9	Cheese and curd in thous. t
Mąka pszenna w tys. t.....	147,0	202,0	237,5	234,3	10,5	Wheat flour in thous. t
Mąka żytnia w tys. t.....	22,1	12,2	25,9	20,9	9,5	Rye flour in thous. t
Makaron w tys. t.....	0,9	#	#	0,8	0,5	Pasta in thous. t
Piwo otrzymywane ze siodu ^f w tys. hl.....	266,1	635,7	820,3	916,0	2,3	Beer from malt ^f in thous. hl

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Obejmują mięso, tłuszcze, podroby oraz części niejadalne (odpadki); ubój przemysłowy; w wadze poubojowej ciepłej. ^c Bez drobiowych; w 2005 r. bez końskich, dzicyzny i królików. ^d Łącznie z mlekiem przerzutowym do dalszej produkcji. ^e Otrzymywane z mleka. ^f O objętościowej mocy alkoholu powyżej 0,5%.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Including meat, fats, offal and animal parts unfit for human consumption; industrial slaughter; in post-slaughter warm weight. ^c Excluding cured poultry meat; in 2005 excluding horseflesh, game and rabbit. ^d Including milk for further processing. ^e Butter made from milk. ^f Of an alcoholic strength of more than 0,5%.

TABL. 3 (244). **PRODUKCJA WYBRANYCH WYROBÓW^a (cd.)**
PRODUCTION OF SELECTED PRODUCTS^a (cont.)

WYROBY	2005	2010	2012	2013		PRODUCTS
				ogółem total	udział w kraju w % share in country in %	
Tkaniny bawełniane o masie powierzchniowej nieprzekraczającej 200g/m ² z wyjątkiem gazy i drelichów bez kolorowo tkanych w km ²	46,3	25,5	11,8	10,2	65,2	Woven fabrics of cotton weighting not more than 200g/m ² except for gauze, drill and ticking, excluding colour woven fabrics in km ²
Tkaniny bawełniane o masie powierzchniowej powyżej 200g/m ² bez kolorowo tkanych w km ²	19,4	10,1	#	1,3	15,6	Woven fabrics of cotton weighting more than 200g/m ² ; excluding colour woven fabrics in km ²
Tkaniny z przędzy z syntetycznych włókien ciągłych i przędzy ze sztucznych włókien ciągłych w km ²	32,6	23,6	24,4	26,4	21,1	Woven fabrics of synthetic filament yarns and yarn of processed continuous fibres in km ²
Bielizna pościelowa w tys. szt.	2356	1246	1489	758	3,5	Bed linen in thous. units
Bielizna stołowa w tys. szt.	935	588	180	134	3,3	Table linen in thous. units
Okrycia i ubiory z tkanin w tys. szt.:						Clothes and garments in thous. units:
płaszczki męskie lub chłopięce, wiatrówki i podobne artykuły ..	309	130	67	64	11,1	men's or boys' overcoats various types of windcheaters and other similar articles
garnitury męskie lub chłopięce i zestawy odzieżowe	182	244	298	416	27,3	men's or boys' suits and ensembles
spodnie i szorty męskie lub chłopięce	4562	2887	691	604	9,8	men's or boys' trousers and shorts
płaszczki damskie lub dziewczęce, wiatrówki i podobne artykuły	305	113	60	90	14,0	women's and girls' overcoats various types of windcheaters and other similar articles
garsonki i zestawy odzieżowe damskie lub dziewczęce	2605	126	90	57	8,0	women's and girls' suits and ensembles
żakiety damskie lub dziewczęce sukienki, spódnice i spódnico-spodnie damskie lub dziewczęce	984	516	391	303	19,6	women's and girls' jackets
spodnie, spódnice typu „ogrodniczki” i szorty damskie lub dziewczęce	1395	1312	1049	860	19,8	women's and girls' dresses, skirts and divided skirts
spodnie, spódnice typu „ogrodniczki” i szorty damskie lub dziewczęce	5079	1080	296	226	6,7	women's and girls' trousers, bib and brace overalls, shorts
Bielizna osobista, w tym:						Textile clothing, of which:
koszule męskie lub chłopięce w tys. szt.	2209	1786	1345	1342	23,4	men's or boys' textile shirts in thous. units
bluzki i bluzki koszulowe damskie lub dziewczęce w tys. szt.	5869	3801	3298	2628	18,3	women's or girls' textile blouses and shirt-blouses in thous. units
Rajstopy i rajtuzy w tys. szt.	80314	138444	119209	119204	88,6	Panty hose and tights in thous. units
Blezery, pulowery, swetry, kamizelki i podobne wyroby dziane w tys. szt.	4244	1903	1919	1897	39,0	Jerseys, pullovers, cardigans, waistcoats and similar articles, knitted or crocheted in thous. units
Obuwie z wierzchami wykonanymi ze skóry ^b w tys. par.	535	652	573	603	3,7	Footwear with leather uppers ^b in thous. pairs

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Bez obuwia sportowego, obuwia z metalowym noskiem ochronnym oraz obuwia specjalnego różnego typu; łącznie z obuwieniem ze spodem z drewna.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Excluding footwear with uppers of leather, other than sports footwear incorporating a protective metal toe-cap and miscellaneous special footwear; including footwear with a wooden outer soles.

TABL. 3 (244). **PRODUKCJA WYBRANYCH WYROBÓW^a (dok.)**
PRODUCTION OF SELECTED PRODUCTS^a (cont.)

WYROBY	2005	2010	2012	2013		PRODUCTS
				ogółem total	udział w kraju w % share in country in %	
Tarcica w dam ³	122,0	150,1	129,0	126,1	2,9	Sawnwood in dam ³
w tym iglasta	116,0	140,3	117,0	116,4	3,0	of which coniferous sawnwood
Płytki ceramiczne (ścienne, podłogowe, kafle itp.), płyty chodnikowe w tys. m ²	48763	53994	52632	56401	51,1	Ceramic flags and paving, hearts of wall tiles in thous. m ²
Maszyny dla rolnictwa i leśnictwa w szt.	6222	8189	11904	11756	14,9	Agricultural and forestry ma- chinery in units

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 4 (245). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	167799	177183	170588	165797	TOTAL
sektor publiczny	33472	32937	10485	9982	public sector
sektor prywatny	134327	144246	160103	155815	private sector
w tym:					of which:
Przetwórstwo przemysłowe	138351	143585	137540	134875	Manufacturing
w tym:					of which:
Produkcja artykułów spożywczych ..	.	25323	25427	24962	Manufacture of food products
Produkcja napojów	1268	1840	1685	Manufacture of beverages
Produkcja wyrobów tekstylnych	10510	9497	9389	Manufacture of textiles
Produkcja odzieży	22757	19093	17769	Manufacture of wearing apparel
Produkcja skór i wyrobów skórza- nych ^Δ	1349	734	736	Manufacture of leather and related products
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	3384	2856	2804	Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	2407	2511	2544	Manufacture of paper and paper products
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	1884	1968	1895	Printing and reproduction of recorded media
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	2362	2727	2641	Manufacture of chemicals and chemical products
Produkcja wyrobów farmaceutycz- nych ^Δ	3272	2463	2641	Manufacture of pharmaceutical products ^Δ
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	11251	10793	10274	Manufacture of rubber and plastic products

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 4 (245). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE^a (dok.)**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Przetwórstwo przemysłowe (dok.)					Manufacturing (cont.)
w tym:					of which:
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	10321	10396	10183	Manufacture of other non-metallic mineral products
Produkcja metali	1169	1505	1432	Manufacture of basic metals
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	13340	13943	13493	Manufacture of metal products ^Δ
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	5111	4893	4316	Manufacture of computer, electronic and optical products
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	6035	4749	4799	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	4551	5094	5190	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	357	359	348	Manufacture of other transport equipment
Produkcja mebli	5704	4952	4857	Manufacture of furniture
Pozostała produkcja wyrobów	2384	2151	2949	Other manufacturing
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	1730	2670	2978	Repair and installation of machinery and equipment
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	6387	7849	8033	8173	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
w tym:					of which:
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	3171	3090	3103	Water collection, treatment and supply
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	1973	2174	2343	Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (246). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE^a**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
O G Ó Ł E M	2112,71	3074,54	3453,01	3604,05	T O T A L
sektor publiczny	3462,15	5179,94	3569,77	3771,50	public sector
sektor prywatny	1776,45	2593,80	3445,36	3593,32	private sector
w tym:					of which:
Przetwórstwo przemysłowe	1787,15	2556,55	2822,31	2964,42	Manufacturing

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez wynagrodzeń zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding wages and salaries of persons employed abroad.

TABL. 5 (246). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE^a (cd.)**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Przetwórstwo przemysłowe (cd.)					Manufacturing (cont.)
w tym:					of which:
Produkcja artykułów spożywczych	.	2090,47	2323,33	2452,10	Manufacture of food products
Produkcja napojów	2722,98	3308,96	3657,83	Manufacture of beverages
Produkcja wyrobów tekstylnych.....	.	2245,56	2432,50	2507,39	Manufacture of textiles
Produkcja odzieży	1679,32	1817,15	1946,71	Manufacture of wearing apparel
Produkcja skór i wyrobów skórzan- nych ^Δ	2199,16	1937,93	2001,90	Manufacture of leather and related products
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	2175,61	2379,39	2489,59	Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	2852,32	3179,24	3307,97	Manufacture of paper and paper products
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	3310,39	3376,03	3497,24	Printing and reproduction of recorded media
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	2743,12	2900,23	3029,09	Manufacture of chemicals and chemical products
Produkcja wyrobów farmaceutycz- nych ^Δ	4494,82	4622,63	4705,95	Manufacture of pharmaceutical products ^Δ
Produkcja wyrobów z gumy i two- rzyw sztucznych	2870,87	3211,04	3411,92	Manufacture of rubber and plastic products
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemeta- licznych	3516,24	3838,88	3922,58	Manufacture of other non-metallic mineral products
Produkcja metali	2804,43	2870,65	3107,98	Manufacture of basic metals
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	2774,52	3034,20	3285,08	Manufacture of metal products ^Δ
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	2844,52	3476,08	3499,26	Manufacture of computer, electronic and optical products
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	2993,89	3209,51	3248,43	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
Produkcja pojazdów samochod- owych, przyczep i naczep ^Δ	2809,27	3070,91	3238,48	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	2232,49	2763,65	3015,73	Manufacture of other transport equipment
Produkcja mebli	2105,76	2209,82	2283,62	Manufacture of furniture

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez wynagrodzeń zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding wages and salaries of persons employed abroad.

TABL. 5 (246). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE^a (dok.)**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Przetwórstwo przemysłowe (dok.)					Manufacturing (cont.)
Pozostała produkcja wyrobów	2586,30	2831,28	2927,60	Other manufacturing
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	3667,27	3635,48	3679,71	Repair and installation of machinery and equipment
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	2353,48	3189,64	3419,06	3536,92	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
w tym:					of which:
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	3575,09	4036,64	4152,18	Water collection, treatment and supply
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	2730,00	2737,53	2928,57	Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez wynagrodzeń zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding wages and salaries of persons employed abroad.

Budownictwo

Construction

TABL. 6 (247). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION	
	w mln zł		in mln zł			w odsetkach in per cent
O G Ó Ł E M	4156,8	8046,9	7261,3	7014,3	x TOTAL	
w tym:					of which:	
Podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób	2146,6	4280,5	4825,0	4009,4	100,0	Entities employing more than 9 persons
Budowa budynków ^Δ	886,6	1605,5	1695,6	1446,7	36,1	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	775,9	1628,1	1922,0	1470,3	36,7	Civil engineering works
Roboty budowlane specjalistyczne	484,1	1047,0	1207,4	1092,5	27,2	Specialised construction activities

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa łódzkiego, siłami własnymi (bez podwykonawców).

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Lodzkie voivodship without subcontractors participation.

TABL. 7 (248). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE
OF CONSTRUCTIONS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Roboty o charakterze inwestycyjnym	Roboty o charakterze remontowym	SPECIFICATION
	<i>Total</i>	<i>Works with an investment character</i>	<i>Works with a renovation (restoration) character</i>	
	w mln zł		in mln zł	
OGÓŁEM2005	2146,6	1700,4	446,2	TOTAL
2010	4280,5	2911,7	1368,8	
2012	4825,0	3919,5	905,5	
2013	4009,4	3132,6	876,8	
Budynki	2071,0	1582,3	488,7	Buildings
Budynki mieszkalne	396,4	203,3	193,2	<i>Residential buildings</i>
budynki mieszkalne jednorodzinne...	82,2	53,8	28,4	<i>one-dwelling buildings</i>
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkańc... ..	234,4	116,7	117,8	<i>two- and more dwelling buildings</i>
budynki zbiorowego zamieszkania...	79,8	32,8	47,0	<i>residences for communities</i>
Budynki niemieszkalne	1674,6	1379,0	295,6	<i>Non-residential buildings</i>
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego.....	18,8	14,4	4,5	<i>hotels and similar buildings</i>
budynki biurowe	107,9	83,2	24,6	<i>office buildings</i>
budynki handlowo-usługowe	323,6	268,0	55,5	<i>wholesale and retail trade buildings</i>
budynki transportu i łączności	22,9	21,1	1,8	<i>traffic and communication buildings</i>
budynki przemysłowe i magazynowe	836,0	724,3	111,7	<i>industrial buildings and warehouses</i>
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej.....	319,4	247,8	71,6	<i>public entertainment, education, hospital or institutional care buildings</i>
pozostałe budynki niemieszkalne	46,0	20,1	25,9	<i>other non-residential buildings</i>
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	1938,4	1550,3	388,1	Civil engineering works
Infrastruktura transportu.....	1170,3	976,0	194,2	<i>Transport infrastructures</i>
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	829,1	661,7	167,4	<i>highways, streets and roads</i>
drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych	99,6	82,8	16,7	<i>railways, suspension and elevated railways</i>
drogi lotniskowe	2,3	1,3	1,0	<i>airfield runways</i>
mosty, wiadukty, estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	220,2	213,6	6,7	<i>bridges, elevated highways, tunnels and subways</i>
budowle wodne	19,1	16,7	2,4	<i>harbours, waterways, dams and other waterworks</i>

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa łódzkiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Lodzkie voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 7 (248). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (dok.)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE
OF CONSTRUCTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Roboty o charakterze inwestycyjnym	Roboty o charakterze remontowym	SPECIFICATION
	<i>Total</i>	<i>Works with an investment character</i>	<i>Works with a renovation (restoration) character</i>	
	w mln zł		in mln zł	
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej (dok.)				Civil engineering works (cont.)
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne	595,5	447,6	147,8	<i>Pipelines, communication and electricity lines</i>
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	225,7	187,4	38,3	<i>long-distance pipelines, communication and electricity power lines</i>
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	369,8	260,2	109,6	<i>local pipelines and cables</i>
Kompleksowe budowle na terenach przemysłowych	147,4	106,4	41,0	<i>Complex constructions on industrial sites</i>
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe	25,2	20,2	5,1	<i>Other civil engineering works</i>

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa łódzkiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Lodzkie voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 8 (249). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a**
BUILDINGS COMPLETED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Budynki^b	5083	5696	6285	6334	Buildings^b
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	3493	3938	4466	4573	<i>of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
miasta	2338	2303	2163	2210	<i>urban areas</i>
wieś	2745	3393	4122	4124	<i>rural areas</i>

^a Patrz uwagi ogólne do działu, ust. 6. ^b Nowo wybudowane. ^c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych).

^a See general notes to chapter, item 6. ^b Newly built. ^c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings).

TABL. 8 (249). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a (dok.)**
BUILDINGS COMPLETED^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Budynki^b (dok.)					Buildings^b (cont.)
W tym budynki indywidualne ^d	4766	5131	5781	5883	<i>Of which private buildings^d</i>
miasta	2091	1819	1793	1863	<i>urban areas</i>
wieś	2675	3312	3988	4020	<i>rural areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	3444	3686	4269	4417	<i>one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
niemieszkalne	1201	1342	1409	1466	<i>non-residential</i>
w tym gospodarstw rolnych	461	440	731	687	<i>of which farm buildings</i>
Kubatura^c w dam³	6770,8	9948,9	11925,6	8931,7	Cubic volume^c in dam³
w tym budynki mieszkalne jed- norodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomiesz- kaniowe ^c	2778,9	3725,4	4260,7	3463,9	<i>of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
miasta	4093,8	5383,8	6693,0	4798,1	<i>urban areas</i>
wieś	2677,0	4565,0	5232,7	4133,6	<i>rural areas</i>
W tym budynki indywidualne ^d	3719,7	5001,0	5770,8	4830,9	<i>Of which private buildings^d</i>
miasta	1653,5	1858,0	1713,6	1561,1	<i>urban areas</i>
wieś	2066,2	3143,1	4057,2	3269,8	<i>rural areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	2555,9	2651,0	3183,6	3049,9	<i>one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
niemieszkalne	1133,2	2313,7	2544,0	1781,0	<i>non-residential</i>
w tym gospodarstw rolnych	439,8	518,6	836,3	856,4	<i>of which farm buildings</i>

a Patrz uwagi ogólne do działu, ust. 6. *b* Nowo wybudowane. *c* Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). *d* Realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem. *e* Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a See general notes to chapter, item 6. *b* Newly built. *c* Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). *d* Realized by natural persons, foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent. *e* Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (250). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW**
BUILDINGS COMPLETED^a BY TYPE OF BUILDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
BUDYNKI^b BUILDINGS^b					
Budynki mieszkalne.....	3615	4043	4570	4574	Residential buildings
w tym:					of which:
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	3493	3938	4466	4573	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings ^c
w tym jednorodzinne	3443	3844	4321	4447	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	1	2	1	1	Residences for communities
Budynki niemieszkalne.....	1468	1653	1715	1760	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego.....	29	14	15	19	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	31	39	25	35	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe.....	262	229	227	218	Wholesale and retail trade buildings
Budynki łączności, dworców i terminali	1	2	3	3	Communication buildings, sta- tions, terminals and associated buildings
Budynki garaży	276	575	346	483	Garage buildings
Budynki przemysłowe	93	80	68	55	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe.....	238	180	206	182	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek.....	5	18	17	17	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	4	13	13	12	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej.....	16	14	17	6	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	14	29	18	13	Sport halls
Budynki gospodarstw rolnych	461	440	741	697	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych.....	3	2	4	8	Buildings used as places of worship and for religious activities

^a Patrz uwagi ogólne do działu, ust. 6. ^b Nowo wybudowane. ^c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych).

^a See general notes to chapter, item 6. ^b Newly built. ^c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings).

TABL. 9 (250). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA ^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW (dok.)**

<i>BUILDINGS COMPLETED ^a BY TYPE OF BUILDINGS (cont.)</i>					
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
KUBATURA ^d w dam ³ CUBIC VOLUME ^d in dam ³					
Budynki mieszkalne.....	2815,0	3786,1	4317,8	3465,1	Residential buildings
w tym:					<i>of which:</i>
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	2778,9	3725,4	4260,7	3463,9	<i>One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings ^c</i>
w tym jednorodzinne	2522,9	2734,5	3138,8	2968,2	<i>of which one-dwelling buildings</i>
Budynki zbiorowego zamieszkania	5,5	29,4	25,4	1,3	<i>Residences for communities</i>
Budynki niemieszkalne.....	3955,8	6162,7	7607,8	5466,5	Non-residential buildings
w tym:					<i>of which:</i>
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego.....	56,9	166,6	133,3	230,1	<i>Hotels and similar buildings</i>
Budynki biurowe	116,3	249,9	186,7	171,2	<i>Office buildings</i>
Budynki handlowo-usługowe.....	350,7	804,6	1037,5	741,0	<i>Wholesale and retail trade buildings</i>
Budynki łączności, dworców i terminali	5,4	10,8	136,7	32,9	<i>Communication buildings, stations, terminals and associated buildings</i>
Budynki garaży	58,4	117,6	67,1	96,1	<i>Garage buildings</i>
Budynki przemysłowe	1586,6	1990,4	1594,0	1241,6	<i>Industrial buildings</i>
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe.....	1086,6	1820,4	3165,1	1134,1	<i>Reservoirs, silos and warehouses</i>
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek.....	32,1	42,3	48,1	73,3	<i>Public entertainment buildings, museums and libraries</i>
Budynki szkół i instytucji badawczych	28,3	86,3	145,6	135,3	<i>School, university and research buildings</i>
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej.....	41,9	137,5	65,1	536,9	<i>Hospital or institutional care buildings</i>
Budynki kultury fizycznej.....	118,6	145,7	155,0	71,9	<i>Sport halls</i>
Budynki gospodarstw rolnych	439,8	518,6	847,7	961,4	<i>Non-residential farm buildings</i>
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych.....	16,1	60,5	17,3	28,5	<i>Buildings used as places of worship and for religious activities</i>

^a Patrz uwagi ogólne działu, ust. 6. ^c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). ^d Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

^a See general notes to chapter, item 6. ^c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). ^d Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 10 (251). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W BUDOWNICTWIE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN CONSTRUCTION^a

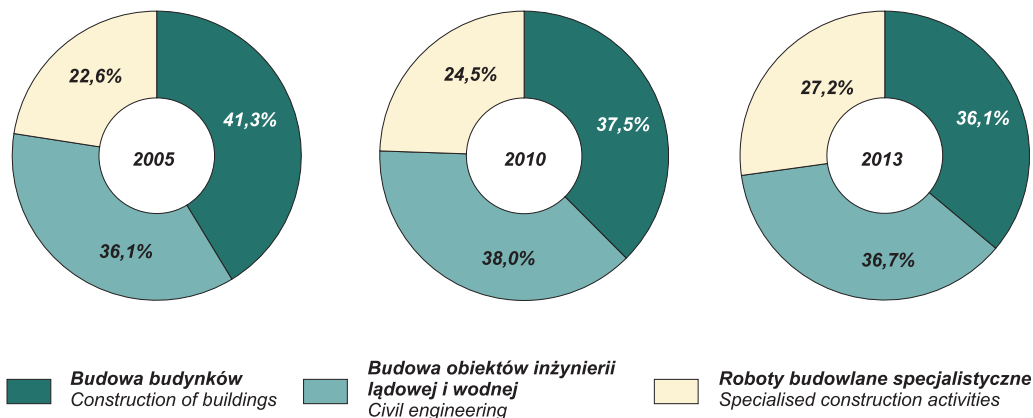
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Przeciętne zatrudnienie	17184	23333	22879	19520	Average paid employment
sektor publiczny	1407	381	363	188	public sector
sektor prywatny	15777	22952	22516	19332	private sector
Budowa budynków ^Δ	9093	7719	6422	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	6932	8223	6815	Civil engineering works
Roboty budowlane specjalistyczne	7308	6936	6284	Specialised construction activities
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	1829,20	2653,95	2823,06	2825,24	Average monthly gross wages and salaries in zł
sektor publiczny	1976,14	3119,23	3461,80	3432,23	public sector
sektor prywatny	1816,10	2646,22	2812,76	2819,33	private sector
Budowa budynków ^Δ	2425,42	2553,54	2721,04	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	3249,54	3323,95	3176,95	Civil engineering works
Roboty budowlane specjalistyczne	2373,34	2529,59	2549,84	Specialised construction activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

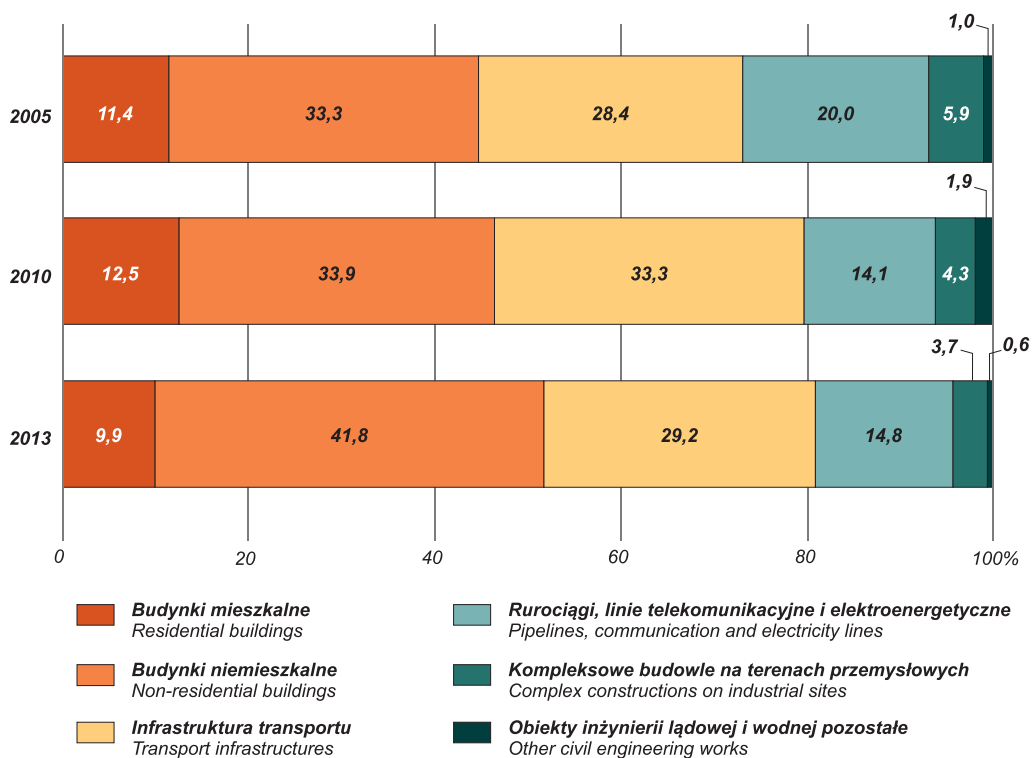
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

STRUKTURA PRODUKCJI BUDOWLANO MONTAŻOWEJ^a
STRUCTURE OF CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a

WEDŁUG DZIAŁÓW
BY DIVISIONS



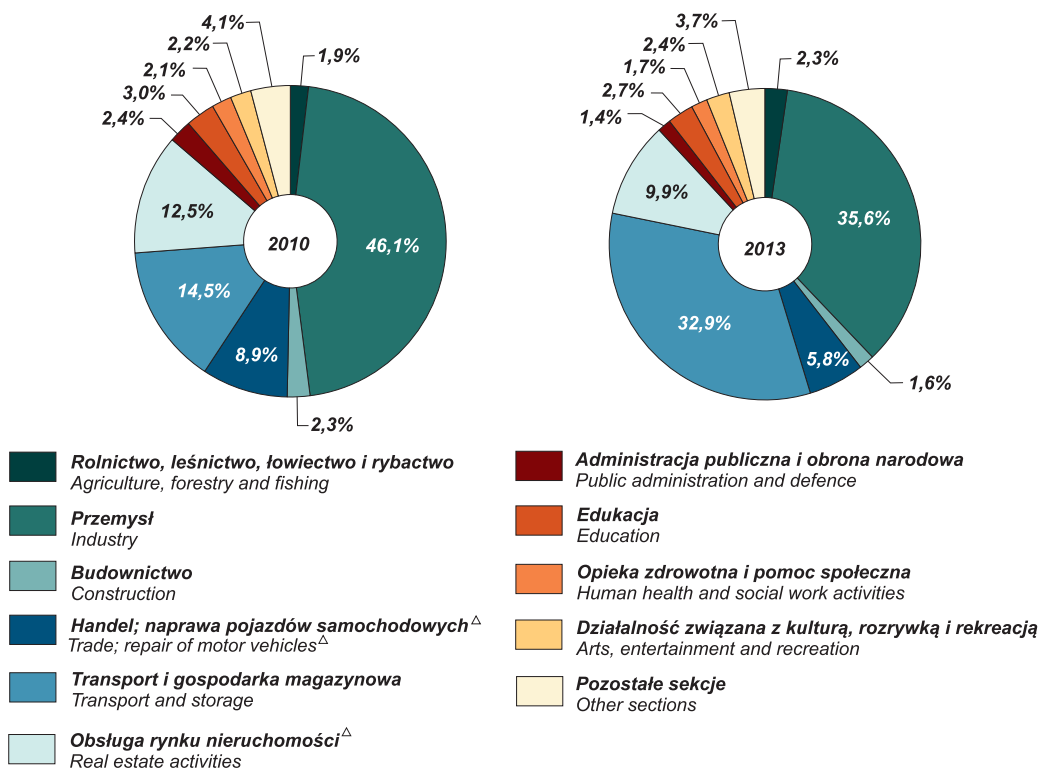
WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH
BY TYPE OF CONSTRUCTIONS



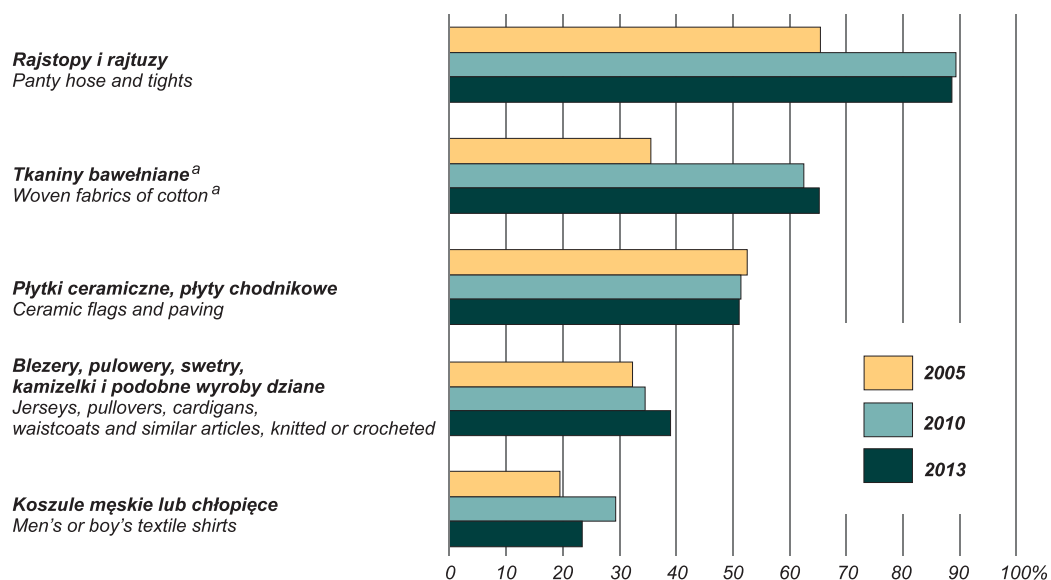
^a Wykonanej przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa łódzkiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Ceny bieżące.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Łódzkie voivodship, without subcontractors participation. Current prices.

STRUKTURA NAKŁADÓW INWESTYCYJNYCH W GOSPODARCE NARODOWEJ
STRUCTURE OF INVESTMENT OUTLAYS IN NATIONAL ECONOMY



PRODUKCJA WYBRANYCH WYROBÓW (POLSKA=100)
PRODUCTION OF SELECTED PRODUCTS (POLSKA=100)



^a Tkaniny bawełniane o masie powierzchniowej nieprzekraczającej 200 g/m² z wyjątkiem gazy i drelichów, bez kolorowo tkanych w km².
^a Woven fabrics of cotton weighting not more than 200g/m² except for gauze, drill and ticking excluding color woven fabrics in km².

DZIAŁ XVII

TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ

Uwagi ogólne

Transport

1. Dane dotyczące ogólnej długości **linii kolejowych eksploatowanych** w dniu 31 XII ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. **Linia kolejowa** jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

2. Do **dróg krajowych** zalicza się:

- autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
- drogi międzynarodowe,
- drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
- drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i towarowy,
- drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
- drogi stanowiące ciągi obwodnicowe dużych aglomeracji miejskich,
- drogi o znaczeniu obronnym.

Do **dróg wojewódzkich** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych.

Do **dróg powiatowych** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do **dróg gminnych** zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Do **dróg miejskich** zaliczono drogi (ulice) leżące w granicach administracyjnych miast.

Do **dróg zamiejskich** zaliczono drogi leżące poza granicami administracyjnymi miast.

Do **dróg o nawierzchni twardej** zalicza się drogi o nawierzchni twardej ulepszonej (z kostki kamiennej, klinieru, betonu, z płyt kamienno-betonowych, bitumu) oraz drogi o nawierzchni nieulepszonej (o nawierzchni tłuczniowej i brukowej).

Do **dróg o nawierzchni gruntowej** zalicza się drogi o nawierzchni z gruntu rodzimego oraz utrwalone w wyniku specjalnych zabiegów i preparacji gruntu rodzimego przy pomocy mieszanin wykonanych z gliny, żwiru, żużla, itp.

3. Dane o **pojazdach samochodowych i ciągnikach** zarejestrowanych według stanu w dniu 31 XII od 2009 r. pochodzą z centralnej ewidencji pojazdów

CHAPTER XVII

TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

General notes

Transport

1. Data concerning the total length of **railway lines operated** on 31 XII was established as the sum of the length of standard gauge, narrow gauge and wide gauge railway lines (data concerning the length of these lines is given in terms of standard gauge lines) operating on that day. **The railway line** is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).

2. **National roads** include:

- motorways and expressways as well as roads which are designated to become motorways and expressways,
- international roads,
- roads which are other links ensuring the efficiency of the national road network,
- access roads leading to generally accessible border crossings servicing international passenger and freight traffic,
- roads which are an alternative to toll motorways,
- roads which are bypasses around large urban agglomerations,
- roads with a military significance.

Voivodship roads include roads other than those presented above, which are links between cities, have a large significance for the voivodship and roads with a military significance not included among national roads.

Powiat roads include roads other than those mentioned above, which link powiat capital cities with gmina capital cities and gmina capital cities with other such cities.

Gmina roads include roads with a local significance not included in the other categories, which supplement the network of roads servicing local needs, excluding internal roads.

Municipal roads include roads (streets) located within the administrative boundaries of cities.

Non-municipal roads include roads located outside the administrative boundaries of cities.

Hard surface roads are roads with improved hard surface (cobble stone, clinker, concrete, stone and concrete slabs, bitumen) and roads with unimproved surface (with macadam or cobbled surface).

Unsurfaced roads include roads on virgin soil surface and roads fixed by means of special procedures and preparation of virgin soil using mixtures made of clay, gravel, cinder, etc.

3. Data on **road motor vehicles and tractors** registered as of 31 December, since 2009 has come from central vehicle register maintained by Ministry of Interior. Data do not include vehicles being devoid of car registration.

(CEPIK) prowadzonej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. Dane nie obejmują pojazdów wyrejestrowanych.

W latach 2002-2008 dane dotyczące pojazdów samochodowych i ciągników pozyskiwane były z ewidencji prowadzonych przez starostów, prezydentów miast i burmistrzów. Do 2001 r. dane o pojazdach samochodowych i ciągnikach pochodziły z ewidencji prowadzonych przez wojewodów.

Do roku 2010 dane nie obejmują również pojazdów posiadających pozwolenia czasowe wydawanych w końcu danego roku. Pozwolenie czasowe wydawane jest na okres do około 30 dni w celu załatwienia wszystkich formalności związanych z rejestracją pojazdu i niezbędnych do otrzymania docelowego dowodu rejestracyjnego.

4. Linia autobusowa jest stałym połączeniem drogowym dwóch krańcowych miejscowości oraz wybranych miejscowości pośrednich przy użyciu jednego lub kilku autobusów regularnie kursujących między tymi miejscowościami według ogłoszonego rozkładu.

Długość linii autobusowej jest to długość trasy w km pomiędzy dwiema krańcowymi miejscowościami niezależnie od ilości kursów autobusów odbywających się na tej linii.

5. Transport samochodowy zarobkowy obejmuje usługi świadczone odpłatnie przez podmioty, w których transport samochodowy stanowi podstawową działalność gospodarczą (**przedsiębiorstwa transportu samochodowego**) oraz od 2004 r. w zakresie przewozów ładunków również usługi wykonywane odpłatnie przez podmioty prowadzące podstawową działalność gospodarczą inną niż transport samochodowy (np. działalność przemysłową, budowlaną, handlową); dane o przewozach pasażerów nie obejmują przewozów taborami komunikacji miejskiej oraz dokonywanych przez podmioty o liczbie pracujących do 9 osób.

6. Dane dotyczące transportu lotniczego obejmują przewoźników transportu lotniczego rozkładowego (transport pasażerów lub ładunków na stałych trasach i według stałych rozkładów lotów). Informacje o przewozach ładunków transportem lotniczym obejmują przewozy przesyłek towarowych, pocztowych oraz bagażu płatnego.

7. Dane o wypadkach drogowych obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Between 2002 and 2008 data on road motor vehicles and tractors were obtained from databases maintained. Until 2001 data on road motor vehicles and tractors came from registers maintained by voivodes.

Up to 2010 data does not include also vehicles having temporary permission given by the ending of reference year. Temporary permission is passed by about 30 daily period with the aim of take care of formality be connected with vehicle registration and received ordinary registration book.

4. A bus line is a permanent road link between two terminal locations as well as between selected intermediate locations which involves using one or several buses travelling between these locations on a regular basis according to a defined schedule.

The length of a bus line is the length of the route in km between the two terminal locations regardless of the number of trips made by buses on that line.

5. Road transport for hire or reward includes services for remuneration carried out by entities, for which road transport services are the basic economic activity (**road transport entities**) and since 2004 also services for remuneration carried out by entities with basic economic activity other than road transport (e.g. industrial, building, trade activity); data regarding transport of passengers do not include carriage by urban road transport fleet and entities employing up to 9 persons.

6. Data concerning air transport include carriers of scheduled air transport (the transport of passengers or freight on permanent routes and according to established flight schedules). Information regarding transports of freight by air transport includes transports of cargo, mail and paid baggage.

7. Data regarding road traffic accidents cover events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred.

A road traffic accident fatality is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.

A road traffic accident injury is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.

Łączność

1. Informacje o łączności w ujęciu rzeczowym dotyczą poczty publicznej (operatora wyznaczonego; w latach 2005-2012 określanej jako operator publiczny)

Communications

1. Information regarding communications, in tangible terms, concerns the public post office (appointed operator; in 2005-2012 defined as the public operator) as well

oraz operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej, tj. sieci służącej do świadczenia usług telekomunikacyjnych (z wyłączeniem sieci wewnętrznej — sieci eksploatowanej przez podmioty wyłącznie na własne potrzeby lub założonej w budynkach niemieszkalnych usytuowanych na terenie jednej nieruchomości gruntowej).

2. Placówki pocztowe obejmują placówki pocztowe, agencje, pośrednictwa, oddziały i kioski, a do 2001 r. — uwzględniane były również placówki usług telekomunikacyjnych.

3. Usługi łączności obejmują usługi opłacone, wolne od opłat i służbowe.

Dane dotyczące przesyłek listowych obejmują: listy, kartki pocztowe, druki, druki bezadresowe, ankiety i pakietki nadawane jako przesyłki listowe w rozumieniu cenników za usługi pocztowe (w ruchu krajowym i zagranicznym).

4. Telefoniczne łącza główne obejmują standardowe łącza główne oraz łącza w dostęпах ISDN, tj. telefoniczną sieć cyfrową z integracją usług umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci dla transmisji głosu, obrazu, faksów, danych.

as operators of the public telecommunication network, i.e., the network used for rendering telecommunication services (excluding internal networks — networks used by entities exclusively for their own needs or installed in non-residential buildings located on a single piece of real estate).

2. Post offices include post offices, agencies, intermediaries, branches and kiosks as well as until 2001 — telecommunication service offices.

3. Communication services include services paid for, free of charge and official.

Data concerning letters include: letters, post cards, forms, bulk mailings, questionnaires and small packets sent as letters in terms of the price rate for postal services (domestic and foreign mail).

4. Telephone main line includes standard main line and accessible ISDN (Integrated Services Digital Network), i.e., a digital phone network with integrated services making it possible to use the same network to transfer voice, image, fax and data.

Transport

Transport

TABL. 1 (252). **LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE^a**
 Stan w dniu 31 XII
RAILWAY LINES OPERATED^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w km in km				
OGÓŁEM	1116	1063	1055	1058	TOTAL
Normalnotorowe	1059	1063	1055	1058	Standard gauge
w tym zelektryfikowane	981	970	981	983	of which electrified
jednotorowe	408	392	383	383	single track
dwu- i więcej torowe	651	671	672	675	double and more tracks
Wąskotorowe	57	-	-	-	Narrow gauge
Na 100 km² powierzchni ogólnej	6,1	5,8	5,8	5,8	Per 100 km² of total area

^a Dane dotyczą sieci PKP oraz innych podmiotów, będących zarządcami sieci kolejowej.
^a Data concern PKP network and other entities managing railway network.

TABL. 2 (253). **DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI**
 Stan w dniu 31 XII
HARD SURFACE PUBLIC ROADS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem	w tym o nawierzchni ulepszonej	
				total	of which improved	
w km in km						
OGÓŁEM	16490	18648	19182	19373	17744	TOTAL
miejskie	2962	3319	3307	3350	3168	urban
zamiejskie	13528	15328	15874	16024	14576	non-urban
Krajowe	1283	1349	1456	1468	1468	National
miejskie	320	321	324	324	324	urban
zamiejskie	963	1028	1131	1143	1143	non-urban
Wojewódzkie	1178	1179	1179	1179	1179	Voivodship
miejskie	148	149	149	149	149	urban
zamiejskie	1030	1029	1029	1029	1029	non-urban
Powiatowe	7549	7448	7434	7394	7207	District
miejskie	1001	956	934	934	920	urban
zamiejskie	6547	6492	6500	6460	6287	non-urban
Gminne	6480	8672	9114	9333	7891	Communal
miejskie	1493	1893	1900	1942	1774	urban
zamiejskie	4987	6779	7214	7391	6117	non-urban

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.
 Source: data of the General Directorate of Domestic Roads and Motorways.

TABL. 3 (254). **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE^a**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	1150180	1568366	1686814	1738141	T O T A L
w tym:					<i>of which:</i>
Samochody osobowe.....	811149	1139985	1236202	1275881	<i>Passenger cars</i>
Autobusy.....	4724	5733	5828	6043	<i>Buses</i>
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe ^b	161427	209761	222748	227772	<i>Lorries and road tractors^b</i>
Ciągniki balastowe i rolnicze.....	111649	133643	136479	139436	<i>Balast and agricultural tractors</i>
Motocykle.....	55357	70630	76251	78880	<i>Motorcycles</i>

^a Patrz uwagi ogólne działu "Transport i łączność - Transport", ust. 3. Od 2011 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. ^b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.

^a See general notes to the chapter "Transport and communications - Transport", item. 3. Since 2011 including road vehicles having temporary permission given by the ending of reference year. ^b Including vans.

TABL. 4 (255). **LINIE KRAJOWE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ^a**
Stan w dniu 31 XII
NATIONAL REGULAR BUS COMMUNICATION LINES^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	1241	957	918	912	T O T A L
długość w km.....	66450	53871	49499	48087	<i>length in km</i>
dalekobieżne: liczba.....	42	44	40	40	<i>long distance: number</i>
długość w km.....	14147	14508	13824	14149	<i>length in km</i>
regionalne: liczba.....	246	225	175	163	<i>regional: number</i>
długość w km.....	20372	18097	15298	14347	<i>length in km</i>
podmiejskie: liczba.....	951	688	696	686	<i>suburban: number</i>
długość w km.....	31915	21266	20320	19375	<i>length in km</i>
miejskie: liczba.....	2	-	7	23	<i>urban: number</i>
długość w km.....	16	-	51	216	<i>length in km</i>

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzących regularną komunikację w ruchu krajowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.

^a Data concerns entities employing more than 9 persons providing regular national traffic; excluding urban transport services.

TABL. 5 (256). **TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY^a**
HIRE OR REWARD ROAD TRANSPORT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Komunikacja krajowa					National communication
Przewozy ładunków w tys. t	1650,3	3146,5	6221,3	9177,7	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km.....	177,2	167,1	159,9	139,7	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób	43238,3	31940,0	30094,1	27087,0	Transport of passengers ^b in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	32,5	35,3	32,6	34,7	Average transport distance per passenger in km
Komunikacja międzynarodowa					International communication
Przewozy ładunków w tys. t	1474,2	3787,9	8109,8	7182,3	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km.....	1184,2	1212,9	1069,7	821,1	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób	10,1	10,4	13,8	8,3	Transport of passengers ^b in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	798,2	2609,5	2436,8	1601,9	Average transport distance per passenger in km

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób. ^b Bez przewozów taborom komunikacji miejskiej (w tym taksówkami).

^a Data concerns enterprises employing more than 9 persons. ^b Excluding transports by urban road transport fleet (of which by taxis).

TABL. 6 (257). **RUCH PASAŻERÓW^a W PORTACH LOTNICZYCH**
PASSENGER TRAFFIC^a AT AIRPORTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Pasażerowie przybyli^b z portów:					Passenger arrivals^b from airports:
krajowych	337	343	6011	27	domestic
zagranicznych	8553	203477	222647	173238	foreign
Pasażerowie odprawieni^c do portów:					Passenger departures^c to airports:
krajowych	329	676	6308	32	domestic
zagranicznych	8844	209020	229689	180336	foreign

^a Dane nie obejmują dzieci w wieku do 2 lat. ^{b,c} Pasażerowie, dla których port Łódź jest: ^b – portem zakończenia podróży rozpoczętej w porcie krajowym lub zagranicznym, ^c – portem rozpoczęcia podróży kończącej się w porcie krajowym lub zagranicznym.

^a Data not include children below the age of 2. ^{b,c} Passengers for whom the indicated domestic airport Lodz is: ^b – the final destination of a journey begun at a domestic or foreign airport, ^c – the point of departure for a journey terminating at a domestic or foreign airport.

TABL. 7 (258). **PRZEŁADUNEK^a ŁADUNKÓW W PORTACH LOTNICZYCH**
FREIGHT LOADED AND UNLOADED^a AT AIRPORTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tonach in tonnes				
Ładunki przybyłe z portów					Freight arrivals from airports
krajowych	-	-	-	-	domestic
zagranicznych	-	0,20	0,58	-	foreign
Ładunki odprawione do portów					Freight departures to airports
krajowych	-	-	-	-	domestic
zagranicznych	-	0,20	1046,82	3182,82	foreign

^a W lotach komunikacyjnych.

^a In transport flights.

TABL. 8 (259). **WYPADKI DROGOWE^a I ICH OFIARY**
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS^a AND THEIR CASUALTIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Wypadki	4752	4156	3905	3830	Accidents
Na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych ^b	41,3	26,5	23,2	22,0	Per 10 thous. registered motor vehicles and tractors ^b
Ofiary wypadków	6197	5548	5141	4996	Road traffic casualties
Śmiertelne	446	319	296	263	Fatalities
na 100 tys. ludności	17,3	12,4	11,5	10,4	per 100 thous. population
Ranni	5751	5229	4845	4733	Injured
na 100 tys. ludności	222,7	202,5	187,6	188,0	per 100 thous. population

^a Zarejestrowane przez Policję. ^b Pojazdy według stanu w dniu 31 XII; od 2011 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police. ^b Vehicles as of 31 XII; since 2011 including road vehicles having temporary permission given at the end of the year.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 9 (260). **WYPADKI DROGOWE^a WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYN I RODZAJÓW POJAZDÓW**
ROAD ACCIDENTS^a BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	4270	3905	3830	T O T A L
Z winy kierujących pojazdami	3541	3261	3257	<i>Guilt of drivers</i>
w tym:				<i>of which:</i>
niedostosowanie prędkości do warunków ruchu.....	868	795	762	<i>inappropriate speed for road conditions</i>
nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu	1134	1004	1086	<i>non-compliance with vehicle right of way</i>
nieprawidłowe wyprzedzanie	184	181	139	<i>incorrectly overtaking</i>
nieprawidłowe zachowanie wobec pieszego	505	486	438	<i>incorrectly behaviour towards the pedestrian</i>
niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami	206	191	172	<i>not keeping a safe distance between vehicles</i>
Z winy pieszych	446	364	319	<i>Guilt of pedestrians</i>
w tym nieostrożne wejście na jezdnię ..	241	188	200	<i>of which carelessly entering to the roadway</i>
Pozostałe ^b	283	280	254	<i>Others ^b</i>
Pojazdy kierujących będących sprawcami wypadków:				<i>Vehicles of drivers being accident culprits:</i>
Samochody osobowe.....	2709	2538	2590	<i>Passenger cars</i>
Motocykle	100	74	62	<i>Motorcycles</i>
Rowery	223	179	186	<i>Bicycles</i>
Motorowery	85	77	80	<i>Motor-bicycles</i>
Samochody ciężarowe	257	236	183	<i>Lorries</i>
Inne pojazdy ^c	167	157	156	<i>Other vehicles ^c</i>
Wypadki z udziałem nietrzeźwych użytkowników dróg	520	456	448	<i>Accidents involving intoxicated road users</i>
w tym spowodowane przez nietrzeźwych:				<i>of which caused by intoxicated:</i>
Kierujących	289	240	242	<i>Drivers</i>
samochodami osobowymi	227	188	183	<i>of passenger cars</i>
motocyklami	8	8	9	<i>of motorcycles</i>
rowerami	26	20	32	<i>of bicycles</i>
motorowerami	19	10	14	<i>of motor-bicycles</i>
samochodami ciężarowymi	6	7	2	<i>of lorries</i>
innymi pojazdami	3	7	2	<i>of other vehicles</i>
Pieszych	150	124	99	<i>Pedestrians</i>

^a Zarejestrowane przez Policję. ^b Dane obejmują winę pasażerów, współwinę uczestników ruchu oraz inne przyczyny. ^c Łącznie z pojazdami nieustalonymi.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police. ^b Data include guilt of passengers, complicity of traffic participants and other reasons. ^c Including unidentified vehicles.

Source: data of the National Police Headquarters.

Łączność Communications

TABL. 10 (261). **PODSTAWOWE USŁUGI POCZTOWE**^a
BASIC POSTAL SERVICES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Placówki dla usług pocztowych (stan w dniu 31 XII)	476	464	507	489	Postal service offices (as of 31 XII)
miasta.....	223	226	264	262	urban areas
wieś.....	253	238	243	227	rural areas
Nadane (w ciągu roku):					Mailed (during the year):
przesyłki listowe polecane ^{bc} w tys.	18251,0	26475,3	31064,2	28630,3	registered letters ^{bc} in thous.
paczki ^b w tys.....	2558,5	1312,6	1324,4	1279,1	packages ^b in thous.
Przekazy pocztowe zrealizowane ^b w tys.	6168,1	4019,6	4088,3	807,1	Postal transfers paid ^b in thous.
Wpłaty na rachunki bankowe w tys.	15843,9	11799,9	10995,6	10332,7	Payments to bank accounts in thous.

^a Dane dotyczą poczty publicznej (operator wyznaczony); patrz uwagi do działu „Transport i łączność - Łączność” ust.1.
^b W obrocie krajowym oraz z Polski za granicę; przesyłki listowe i paczki nie obejmują przesyłek zrealizowanych w systemie EMS-POCZTEX. ^c Od 2006 r. łącznie z przesyłkami z zadeklarowaną wartością.

^a Data concern the public post office (appointed operator); see general notes to the chapter “Transport and communications – Communications, item. 1. ^b In overturn within Poland and from Poland abroad; registered letters and packages do not include mailing through EMS-POCZTEX system. ^c Since 2006 including insured letters.

TABL. 11 (271). **ABONENCI TELEFONICZNI I APARATY TELEFONICZNE**^a
Stan w dniu 31 XII
TELEPHONE SUBSCRIBERS AND TELEPHONE SETS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Telefoniczne łącza główne w tys. ...	806,8	526,8	383,0	355,0	Telephone main line in thous.
w tym abonenci prywatni ^b	640,2	369,8	253,7	230,9	of which private subscribers ^b
miasta.....	660,4	410,8	316,1	289,2	urban areas
w tym abonenci prywatni ^b	514,7	277,1	201,9	182,5	of which private subscribers ^b
wieś.....	146,4	116,0	66,9	65,7	rural areas
w tym abonenci prywatni ^b	125,5	92,7	51,8	48,4	of which private subscribers ^b
w tym standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej)	707,1	451,3	322,8	300,6	of which standard main line (fixed line telephone subscribers)
miasta.....	571,8	341,5	260,4	239,2	urban areas
wieś.....	135,3	109,8	62,4	61,4	rural areas
Aparaty telefoniczne publiczne samoinkasujące.....	5643	2845	1129	807	Public pay telephones
miasta.....	4364	1863	923	618	urban areas
wieś.....	1279	982	206	189	rural areas

^a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^b Posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych.

^a Data concern operators of public telecommunication network. ^b Possessing telephones installed in private dwellings.

DZIAŁ XVIII

HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową lub gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których przeważającym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

- 1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:
 - punktach sprzedaży detalicznej,
 - hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;
- 2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj.: urzędów, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów-rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP).

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy mineralne lub chemiczne), materiały budowlane itp.

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność, napoje alkoholowe i towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

4. Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonerzy), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

CHAPTER XVIII

TRADE AND CATERING

General notes

1. Information in this chapter, unless otherwise noted, concerns all entities of the national economy conducting trade or catering activity.

Trade enterprises are understood as economic entities, the principal activity of which is the sale of commodities, classified in accordance with NACE rev. 2 in the section “Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”.

2. Data regarding the **retail sale** include:

- 1) the sale of consumer and non-consumer goods at:
 - retail sales outlets,
 - wholesale stores as well as at producers in quantities indicating purchases for the individual needs of the purchaser;
- 2) the sale of commercial consumer goods as well as catering products in catering establishments.

The sale of goods both for the general public as well as for collective consumers, i.e., government offices, institutions, nurseries, nurseries schools etc. are included in the value of retail sales. Not included, however, is marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g., sales of agricultural products conducted by farmer-producers, sales at automobile markets).

Data concerning retail sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP).

3. The division of commodities into **consumer and non-consumer** goods has been done on the following basis: non-consumer goods include those goods, the consumption of which occurs primarily in the sphere of production. In particular, goods designated for agricultural production (e.g., agricultural machinery, tools and equipment, seeds, animal feeding-stuffs, plant protection chemicals, mineral or chemical fertilizers), building materials, etc., were included in non-consumer goods.

The division of consumer goods into food, alcoholic beverages and non-foodstuff goods was made by estimation.

4. Data regarding the **wholesale of commodities** include sales from warehouses, in which the commodities stored account for the property of a trade enterprise. The value of wholesale also includes the value of sale realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sale realized by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, bypassing the warehouses which realize the delivery.

5. Shops include public pharmacies.

5. Sklepy podaje się łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

6. Podziału **sklepów według form organizacyjnych** dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechnie są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do pozostałych sklepów zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

7. Do **placówek gastronomicznych** zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowywanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż sześć miesięcy w roku kalendarzowym.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

8. **Magazyny handlowe** (hurtu i detalu) są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów. Począwszy od roku 2006 badanie magazynów handlowych odbywa się w cyklu 3-letnim.

9. Dane o działalności handlowej i gastronomicznej opracowano na podstawie danych ze sprawozdawczości. Dane dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek.

Informacje o sklepach i stacjach paliw opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób od 2004 r. dane uogólnione są

6. The division of **stores by organizational form** was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.

Department stores and trade stores are stores with multiple departments, selling a broad and universal assortment, primarily non-foodstuff goods, with a sales floor area of 2000 m² and more for department stores and from 600 to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are stores with a sales floor from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.

Hipermarkets are stores with a sales area above 2500 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.

Grocery stores are stores primarily selling foodstuff goods for daily consumption, with a sales floor from 120 to 399 m².

Specialized stores are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods, etc.).

Other stores include stores with a sales floor up to 119 m².

7. **Catering establishments** include permanent and seasonal catering establishments and outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and take-out consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than six months in a calendar year.

Mobile retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

8. **Trade warehouses** (wholesale and retail) are the organizational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing up commodities, occupying separate storage space, equipped with the technical and organizational means as well as with the personnel to service these means and, in addition, registering the amount and the changes in stocks. Since 2006 the survey of trade warehouses takes place once in a 3-year period.

9. Data regarding trade and catering activity are compiled on the basis of reporting. For entities employing up to 9 persons, data have been generalized on the basis of the results of sample survey conducted on a 5% sample of these entities.

Information regarding shops and petrol stations are compiled on the basis of reporting. For entities employing up to 9 persons since 2004 the data have been generalized on the basis of the results of sample survey conducted on a 5% sample of these entities; until 2003 the data were compiled on the basis of the register.

10. **Marketplaces** are specific areas or structures (squares, streets, market halls) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or weekly (bazaars).

Seasonal marketplaces are those squares and streets where trade outlets conduct activity for a period

w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek; do 2003 r. dane opracowywano na podstawie rejestru.

10. Targowiska są to wyodrębnione tereny lub budowle (place, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazary).

Targowiska sezonowe są to place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest powtarzana w kolejnych sezonach.

of 6 months, in connection with increased demand from buyers (e.g., holiday seaside demand) and this activity is repeated in successive seasons.

TABL. 1 (263). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)**
RETAIL SALES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w mln zł	24356,2	27854,9	31538,5	31613,4	T O T A L in mln zł
w tym w przedsiębiorstwach handlowych ^a :					of which in trade enterprises ^a :
w milionach złotych	3301,3	8568,8	9972,2	10799,7	in million zlotys
w %	13,6	30,8	31,6	34,2	in %
NA 1 MIESZKAŃCA w zł.....	9433	10938	12473	12556	PER CAPITA in zł

^a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a Trade enterprises with number of employees exceeds 49 persons.

TABL. 2 (264). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG GRUP^a (ceny bieżące)**
RETAIL SALES BY GROUPS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

W MILIONACH ZŁOTYCH
 IN MILLION ZLOTYS

O G Ó Ł E M..... | **8925,1** | **15325,0** | **18544,4** | **19278,3** | **T O T A L**

W ODSETKACH
 IN PERCENT

O G Ó Ł E M.....	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Towary konsumpcyjne	75,5	79,5	85,7	86,6	Consumer goods
żywność i napoje bezalkoholowe	19,6	17,0	14,0	15,5	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe	3,7	3,0	1,8	2,4	alcoholic beverages
towary nieżywnościowe	52,2	59,5	69,9	68,7	non-foodstuffs
Towary niekonsumpcyjne	24,5	20,5	14,3	13,4	Non-consumer goods

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern trade enterprises (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.

TABL. 3 (265). **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH^a**
(ceny bieżące)
WHOLESALE IN TRADE ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

W MILIONACH ZŁOTYCH
 IN MILLION ZLOTYS

O G Ó Ł E M..... | **17668,8** | **24636,5** | **27658,2** | **28781,6** | **T O T A L**

W ODSETKACH
 IN PERCENT

O G Ó Ł E M.....	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Żywność i napoje bezalkoholowe....	9,7	10,1	9,7	10,7	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe.....	4,8	3,4	4,5	2,5	Alcoholic beverages
Towary nieżywnościowe ^b	85,5	86,5	85,8	86,8	Non-foodstuffs goods ^b

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.

^a Data concern enterprises employing more than 9 persons. ^b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4 (266). **SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW** ^{ab}
Stan w dniu 31 XII
SHOPS BY ORGANIZATIONAL FORM AND PETROL STATIONS ^{ab}
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sklepy	28038	23828	27211	25234	Shops
Domy towarowe	7	6	6	4	Department stores
Domy handlowe	28	18	18	14	Trade stores
Supermarkety	174	258	331	374	Supermarkets
Hipermarkety	29	40	43	46	Hypermarkets
Sklepy powszechne	422	380	343	326	Grocery stores
Sklepy wyspecjalizowane	1009	1627	1854	2242	Specialized shops
Pozostałe sklepy ^c	26369	21499	24616	22228	Other shops ^c
Stacje paliw	819	735	727	734	Petrol stations

a Patrz uwagi ogólne działu, ust. 9. b Według lokalizacji sklepu/stacji paliw. c Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

a See general notes to the chapter, item 9. b According to location of shop/petrol station. c Data concern shops of economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies.

TABL. 5 (267). **GASTRONOMIA** ^a
CATERING ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII)	432	664	549	625	Number of catering establishments (as of 31 XII)
w tym restauracje	140	287	185	214	of which restaurants
Sprzedaż z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w tys. zł	243143	536729	565624	612809	Sales from catering activity (current prices) in thous. zł
w tym:					of which from:
z produkcji gastronomicznej	173025	430937	447363	512847	catering production
ze sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych	29042	50699	59909	50896	the sale of alcoholic beverages and tobacco

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6 (268). MAGAZYNY HANDLOWE^a
 Stan w dniu 31 XII
TRADE WAREHOUSES^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	SPECIFICATION
Magazyny zamknięte:				<i>Secured warehouses:</i>
liczba	1645	1760	1948	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ² ...	920,3	1434,6	1544,8	<i>storage area in thous. m²</i>
Magazyny zadaszone:				<i>Roofed warehouses:</i>
liczba	184	260	272	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ² ...	55,4	126,8	185,3	<i>storage area in thous. m²</i>
Place składowe:				<i>Storage sites:</i>
liczba	249	270	353	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ² ...	598,7	824,5	873,9	<i>storage area in thous. m²</i>
Silosy i zbiorniki:				<i>Siloes and reservoirs:</i>
liczba	389	427	278	<i>number</i>
pojemność w dam ³	12,7	101,7	50,4	<i>capacity in dam³</i>

^a Hurtu i rozdzielcze detalu; dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

U w a g a. Od 2006 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.

^a Wholesale and retail distribution; data concern enterprises employing more than 9 persons.

N o t e. Since 2006 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 7 (269). TARGOWISKA
 Stan w dniu 31 XII
MARKETPLACES
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					<i>Permanent marketplaces:</i>
liczba	169	186	183	177	<i>number</i>
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej.....	146	167	171	165	<i>of which with predominance of small-retail sales</i>
powierzchnia w tys. m ²	1728,5	1643,7	1457,6	1441,3	<i>area in thous. m²</i>
w tym sprzedażowa	1045,5	941,0	856,1	834,5	<i>of which sales area</i>
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej.....	19192	9763	7580	6888	<i>permanent small-retail sales outlets</i>
w tym na targowiskach czynnych codziennie...	15782	5604	3404	2998	<i>of which at marketplaces opened daily</i>
Targowiska sezonowe ^a (w ciągu roku).....	44	90	103	160	<i>Seasonal marketplaces^a (during the year)</i>
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	32057,9	23264,1	24778,6	19796,7	<i>Annual receipts from marketplace fees in thous. zł</i>

^a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.

^a Number of marketplaces or places located on streets and squares opened periodically.

DZIAŁ XIX

FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

Uwagi ogólne

1. **Wyniki finansowe przedsiębiorstw** prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2013, poz. 330 z późniejszymi zmianami).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują podmiotów prowadzących działalność bankową, maklerską, ubezpieczeniową oraz towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, a także samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. **Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne)** obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
- 2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku;
- 3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odškodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności społecznej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;
- 4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

3. **Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności** obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczą na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- 2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- 3) pozostałe koszty operacyjne obejmują: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układy

CHAPTER XIX

FINANCES OF ENTERPRISES

General notes

1. **The financial results of enterprises** are presented are adjusted to the Accounting Act dated 29 XI 1994 (uniform text Journal of Laws 2013, item 330 with later amendments).

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, brokerage houses, insurance companies, investment and pension societies, National Investment Funds, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in agriculture.

2. **Revenues from total activity (sums received and due)** include:

- 1) net sales revenues of products (goods and services), including products' donations;
- 2) net sales revenues of goods and materials, including sums due from the sale of re-use packages;
- 3) other operating revenues, i.e., revenues not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights), assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, reversed from social activities, reversed from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;
- 4) financial revenues, i.e., revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on time deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses.

3. **Costs of obtaining revenues from total activity** include:

- 1) the cost of products sold (goods and services), i.e., the total cost decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;
- 2) the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;
- 3) other operating costs comprise: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e., surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition, restructuring proceedings, reserves made for future legal liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge;

wym i naprawczym, utworzone rezerwy na prawne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązanie (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;

- 4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży: produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem opustów w postaci rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Zyski i straty nadzwyczajne to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, a w szczególności spowodowanych zdarzeniami losowymi, zaniechaniem lub zawieszeniem pewnego rodzaju działalności (w tym również istotną zmianą metod produkcji lub sprzedażą zorganizowanej części jednostki) oraz postępowaniem układowym lub naprawczym.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik finansowy na działalności gospodarczej, powiększony o zyski nadzwyczajne i pomniejszony o straty nadzwyczajne.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

9. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanych ulg.

Obejmuje on:

- część bieżącą, tj. podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,
- część odroczoną, tj. różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego, przy czym rezerwę tworzy się niezależnie od tego czy jednostka osiągnie zysk, czy poniesie stratę bilansową. Konsekwencją przyjętego rozwiązania jest to, że w rachunku wyników strata brutto może być wyższa niż strata netto.

10. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymujemy po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

11. Relacje ekonomiczne obliczono następująco:

- 1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 2) **wskaźnik rentowności obrotu:**
 - **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
 - **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- 3) **wskaźnik płynności finansowej:**
 - I stopnia jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,

- 4) *financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment the surplus of foreign exchange losses over gains.*

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of: products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices taking into account discounts in the form of rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

5. The financial result on economic activity is the sum of the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.

6. Extraordinary profits and losses are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity, and not connected with general risk of activity, and in particular, the result of coincidental events, certain types of ceased or suspended activity (also including a significant change in the methods of production or the sale of an organised part of an entity) as well as negotiations or improvement.

7. The gross financial result (profit or loss) is the financial result on economic activity, increased by extraordinary profits and decreased by extraordinary losses.

8. Obligatory encumbrances of gross financial result include income tax on legal and natural persons and other payments resulting from separate regulations.

9. Income tax is the tax on earned profit which an economic entity is obligated to pay after considering abatements granted.

It includes:

- the current part — the tax presented in the tax declarations for a given reporting period,
- the deferred part — a difference between the state of reserves and assets, by virtue of deferred tax in the end and in the beginning of the reporting period, while the reserve is created, irrespectively of the balance profit or loss of a given entity. Consequence of the accepted solution is that gross loss can be higher than net loss in the income statement.

10. The net financial result (profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.

11. The economic relations presented were calculated as follows:

- 1) **cost level indicator** as the relation of costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;
- 2) **turnover profitability rate:**
 - **gross** as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,
 - **net** as the relation of the net financial result to revenues from total activity;
- 3) **financial liquidity ratio of:**
 - **first degree** as the relation of short-term investments to short-term liabilities excluding special funds,
 - **second degree** as the relation of short-term investments and short-term dues and claims to short-term liabilities excluding special funds,
 - **third degree** as the relation of current assets (inventories, short-term dues and claims, short-term investments and since 2002 short-term deferred expenditures) to short-term liabilities excluding special funds.

12. Current assets include: inventories, short-term dues, short-term investments (cash equivalents, short-term securities) and short-term deferred expenditures.

- **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i krótkoterminowych należności i roszczeń do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
- **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, krótkoterminowych należności roszczeń, inwestycji krótkoterminowych oraz od 2002 r. krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych czynnych) do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych.

12. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy, należności krótkoterminowe, inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe czynne.

Należności z tytułu dostaw i usług są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

13. Kapitały (fundusze) własne ujmują się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał (fundusz) rezerwowy z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych oraz wynik finansowy netto roku obrotowego. Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

- w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.), akcyjnych, komandytowo-akcyjnych — kapitał zakładowy,
- w przedsiębiorstwach państwowych — fundusz założycielski,
- w spółdzielniach — fundusz udziałowy,
- w spółkach komandytowych, jawnych, partnerskich, cywilnych — kapitał właścicieli.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i w spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszany o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

Kapitał zagraniczny to kapitał wniesiony do przedsiębiorstwa w postaci środków finansowych (gotówka, akcje obligacje), rzeczowych aktywów trwałych (maszyny, urządzenia, środki transportu, nieruchomości) oraz wartości niematerialnych i prawnych (patenty, licencje) przez podmiot zagraniczny. Do podmiotów zagranicznych zalicza się:

- osoba prawna z siedzibą za granicą,
- osoba fizyczna nieposiadająca obywatelstwa polskiego,
- jednostki organizacyjne niebędące osobą prawną z siedzibą za granicą.

14. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów bankowych i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe — gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe — gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

15. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

Dues from deliveries and services are included in short-term dues (irrespective of its due date).

13. Share equity (funds) is recorded in ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: core capital (fund), supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years as well as net financial result of the turnover year. Core capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

- initial capital — in limited liability, joint stock, joint stock-limited companies,
- founders' capital — in state owned enterprises,
- participation fund — in co-operatives,
- owners' capital — in limited partnership, unlimited partnership, professional partnership and civil law partnership companies.

Core capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in co-operatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

Foreign capital is capital transferred to an enterprise by a foreign entity as financial means (cash, shares, bonds), tangible fixed assets (machinery, technical equipment, transport equipment, real estate) and intangible fixed assets (patents, licences). A foreign entity includes:

- legal person with the head office located abroad,
- natural person that do not have Polish citizenship,
- organizational entities without legal personality with the head office located abroad.

14. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, including liabilities from bank credits and loans and are divided into: long-term liabilities — when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities — when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespective of its due date).

15. Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.

TABL. 1 (270). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY OWNER-SHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013
	w mln zł		in mln zł	
Przychody z całokształtu działalności.....	69394,6	109544,2	130320,4	134413,5
Revenues from total activity				
sektor publiczny	11016,4	#	4445,5	4567,7
<i>public sector</i>				
sektor prywatny.....	58378,2	#	125874,9	129845,9
<i>private sector</i>				
w tym:				
of which:				
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług).....	39729,3	64766,3	80607,0	78226,4
<i>Net revenues from sale of products (goods and services)</i>				
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	27958,5	41245,8	45658,7	52179,4
<i>Net revenues from sale of goods and materials</i>				
Przychody finansowe.....	540,1	1162,4	1446,8	949,7
<i>Financial revenues</i>				
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności.....	66493,2	102339,7	123526,6	126874,8
Costs of obtaining revenues from total activity				
sektor publiczny	10669,0	#	4406,6	4469,8
<i>public sector</i>				
sektor prywatny.....	55824,2	#	119120,0	122405,0
<i>private sector</i>				
w tym:				
of which:				
Koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług).....	40225,1	65008,0	79976,1	82578,7
<i>Cost of products sold (goods and services)</i>				
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	24192,2	34249,0	37535,9	40551,5
<i>Value of goods and materials sold</i>				
Koszty finansowe.....	804,6	1597,3	1928,2	1703,3
<i>Financial costs</i>				
Wynik finansowy na działalności gospodarczej.....	2901,4	7204,5	6793,8	7538,7
Financial result on economic activity				
sektor publiczny	347,3	#	38,9	97,9
<i>public sector</i>				
sektor prywatny.....	2554,1	#	6754,9	7440,8
<i>private sector</i>				
Zyski nadzwyczajne.....	12,7	121,3	9,0	10,3
Extraordinary profits				
sektor publiczny	2,9	#	0,4	0,4
<i>public sector</i>				
sektor prywatny.....	9,8	#	8,6	9,9
<i>private sector</i>				

TABL. 1 (270). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI (dok.)**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY OWNER-SHIP SECTORS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013
	w mln zł		in mln zł	
Straty nadzwyczajne	18,4	58,4	7,3	6,8
Extraordinary losses				
sektor publiczny.....	0,3	#	0,2	0,4
<i>public sector</i>				
sektor prywatny.....	18,1	#	7,1	6,3
<i>private sector</i>				
Wynik finansowy brutto	2895,8	7267,4	6795,5	7542,3
Gross financial result				
sektor publiczny.....	350,0	#	39,2	97,9
<i>public sector</i>				
sektor prywatny.....	2545,8	#	6756,3	7444,4
<i>private sector</i>				
Zysk brutto.....	3539,2	8294,5	7651,4	8461,6
<i>Gross profit</i>				
Strata brutto.....	643,4	1027,1	855,8	919,4
<i>Gross loss</i>				
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	571,4	1079,1^a	1123,6^a	1188,7
Obligatory encumbrances on gross financial result				
sektor publiczny.....	118,1	#	26,1	36,7
<i>public sector</i>				
sektor prywatny.....	453,3	#	1097,5	1151,9
<i>private sector</i>				
Wynik finansowy netto	2324,3	6188,3	5672,0	6353,6
Net financial result				
sektor publiczny.....	231,9	#	13,1	61,2
<i>public sector</i>				
sektor prywatny.....	2092,4	#	5658,9	6292,4
<i>private sector</i>				
Zysk netto.....	2976,4	7216,2	6542,3	7270,0
<i>Net profit</i>				
Strata netto.....	652,1	1027,9	870,3	916,4
<i>Net loss</i>				

^a Obejmują tylko podatek dochodowy.
^a Include only income tax.

TABL. 2 (271). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Przychody z całokształtu działalności <i>Revenues from total activity</i>	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności <i>Costs of obtaining revenues from total activity</i>	Wynik finansowy brutto <i>Gross financial result</i>	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto <i>Obligatory encum- brances on gross finan- cial result</i>	Wynik finansowy netto <i>Net financial result</i>
		w mln zł		in mln zł		
OGÓŁEM	2005	69394,6	66493,2	2895,8	571,4	2324,3
TOTAL	2010	109544,2	102339,7	7267,4	1079,1 ^a	6188,3
	2012	130320,4	123526,6	6795,5	1123,6 ^a	5672,0
	2013	134413,5	126874,8	7542,3	1188,7	6353,6
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....		550,9	517,3	33,6	4,3	29,3
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>						
Przemysł.....		70550,4	65779,4	4770,0	769,3	4000,8
<i>Industry</i>						
w tym przetwórstwo przemysłowe.....		54214,8	51530,5	2683,7	382,2	2301,4
<i>of which manufacturing</i>						
Budownictwo.....		5491,1	5215,9	275,0	37,0	238,1
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^a		42270,6	40411,1	1864,7	259,1	1605,6
<i>Trade; repair of motor vehicles^a</i>						
Transport i gospodarka magazynowa		4446,8	4389,3	57,4	16,7	40,7
<i>Transport and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia ^a		468,5	497,2	-28,9	-3,2	-25,7
<i>Accommodation and catering^a</i>						
Informacja i komunikacja.....		1400,8	1266,7	134,1	21,0	113,1
<i>Information and communication</i>						
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa		1534,9	1457,7	77,3	12,9	64,4
<i>Financial and insurance activities</i>						
Obsługa rynku nieruchomości ^a		2278,8	2165,7	113,1	21,3	91,7
<i>Real estate activities</i>						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.....		970,2	898,1	72,1	16,7	55,4
<i>Professional, scientific and technical activities</i>						
Administrowanie i działalność wspierająca ^a		3216,4	3073,4	142,9	29,8	113,2
<i>Administrative and support service activities</i>						
Edukacja.....		228,3	239,1	-11,1	-0,2	-10,9
<i>Education</i>						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....		727,9	666,1	61,8	3,1	58,7
<i>Human health and social work activities</i>						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		211,1	226,2	-15,1	0,7	-15,8
<i>Arts, entertainment and recreation</i>						
Pozostała działalność usługowa		66,6	71,5	-4,8	0,0	-4,8
<i>Other service activities</i>						

^a Obejmują tylko podatek dochodowy.
^a Include only income tax.

TABL. 3 (272). PRZEDSIĘBIORSTWA WEDŁUG UZYSKANYCH WYNIKÓW FINANSOWYCH
 ENTERPRISES BY OBTAINED FINANCIAL RESULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba przed- się- biorstw Number of en- terprises	Z wynikiem finansowym brutto <i>With gross financial result</i>			Z wynikiem finansowym netto <i>With net financial result</i>		
		dodatnim (zysk) <i>positive (profit)</i>	ujemnym (strata) <i>negative (loss)</i>	zerowym (0) <i>zero (0)</i>	dodatnim (zysk) <i>positive (profit)</i>	ujemnym (strata) <i>negative (loss)</i>	zerowym (0) <i>zero (0)</i>
		w % ogółu przedsiębiorstw			in % of total enterprises		
OGÓŁEM 2005	3023	78,9	20,0	1,1	76,9	20,8	2,3
TOTAL 2010	3226	78,3	21,7	0,1	78,0	21,9	0,2
..... 2012	3274	78,5	21,3	0,2	77,8	21,9	0,3
2013	3404	80,5	19,3	0,2	79,6	20,0	0,4
sektor publiczny <i>public sector</i>	154	69,5	29,9	0,6	68,8	30,5	0,6
sektor prywatny <i>private sector</i>	3250	81,0	18,8	0,2	80,1	19,5	0,4
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	40	80,0	20,0	-	80,0	20,0	-
Przemysł..... <i>Industry</i>	1212	82,0	17,9	0,1	81,3	18,6	0,2
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	1098	81,7	18,2	0,1	81,1	18,8	0,2
Budownictwo..... <i>Construction</i>	301	81,4	18,3	0,3	80,1	19,3	0,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^A <i>Trade; repair of motor vehicles^A</i>	1079	81,4	18,5	0,1	80,6	19,1	0,3
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transport and storage</i>	164	78,7	20,7	0,6	77,4	22,0	0,6
Zakwaterowanie i gastronomia ^A <i>Accommodation and catering^A</i>	45	60,0	40,0	-	60,0	40,0	-
Informacja i komunikacja..... <i>Information and communication</i>	68	79,4	19,1	1,5	76,5	22,1	1,5
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa <i>Financial and insurance activities</i>	26	80,8	19,2	-	80,8	19,2	-
Obsługa rynku nieruchomości ^A <i>Real estate activities</i>	163	82,8	16,6	0,6	80,4	17,2	2,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... <i>Professional, scientific and technical activities</i>	94	77,7	20,2	2,1	77,7	21,3	1,1
Administrowanie i działalność wspierająca ^A <i>Administrative and support service activities</i>	100	75,0	25,0	-	73,0	27,0	-
Edukacja..... <i>Education</i>	17	58,8	41,2	-	58,8	41,2	-
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... <i>Human health and social work activities</i>	74	79,7	20,3	-	79,7	20,3	-
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	14	35,7	64,3	-	35,7	64,3	-
Pozostała działalność usługowa..... <i>Other service activities</i>	7	42,9	57,1	-	42,9	57,1	-

TABL. 4 (273). **RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH**
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wskaźnik poziomu kosztów <i>Cost level indicator</i>	Wskaźnik rentowności obrotu <i>Turnover profitability rate</i>		Wskaźnik płynności finansowej <i>Financial liquidity ratio of the</i>		
		brutto <i>gross</i>	netto <i>net</i>	I stopnia <i>first degree</i>	II stopnia <i>second degree</i>	III stopnia <i>third degree</i>
				w % <i>in %</i>		
OGÓŁEM 2005	95,8	4,2	3,3	30,5	97,4	143,2
TOTAL 2010	93,4	6,6	5,6	34,4	93,4	138,5
2012	94,0	5,2	4,4	32,6	94,2	153,5
2013	94,4	5,6	4,7	34,9	96,6	150,6
sektor publiczny <i>public sector</i>	97,9	2,1	1,3	104,2	161,2	194,5
sektor prywatny <i>private sector</i>	94,3	5,7	4,8	32,7	94,5	149,2
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	93,9	6,1	5,3	30,4	103,0	196,4
Przemysł <i>Industry</i>	93,2	6,8	5,7	28,6	94,2	150,9
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	95,0	5,0	4,2	32,5	109,3	160,7
Budownictwo <i>Construction</i>	95,0	5,0	4,3	41,3	116,1	176,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	95,6	4,4	3,8	21,6	77,6	143,3
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transport and storage</i>	98,7	1,3	0,9	29,2	107,8	119,0
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	106,1	-6,2	-5,5	59,6	95,9	104,9
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	90,4	9,6	8,1	73,3	191,8	221,6
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa <i>Financial and insurance activities</i>	95,0	5,0	4,2	144,1	155,1	158,0
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	95,0	5,0	4,0	120,6	168,2	196,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	92,6	7,4	5,7	209,4	332,8	387,3
Administrowanie i działalność wspierająca <i>Administrative and support service activities</i>	95,6	4,4	3,5	76,5	112,2	128,4
Edukacja <i>Education</i>	104,7	-4,8	-4,8	27,3	46,5	57,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	91,5	8,5	8,1	41,4	107,1	120,3
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	107,1	-7,1	-7,5	48,6	91,5	106,9
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	107,2	-7,2	-7,3	9,1	37,5	63,5

TABL. 5 (274). **AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW**

Stan w dniu 31 XII

CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES

As of 31 XII

Lp. No.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Zapasy w tym			
			razem total	materiały materials	półprodukty i produkty w toku semi-finished products and work in pro- gress	
w mln zł						
1	OGÓŁEM	2005	21960,5	6610,4	1825,4	735,3
2	TOTAL	2010	37889,0	11423,8	3294,5	956,9
3		2012	44412,4	13353,1	4024,7	1049,0
4		2013	44885,4	13754,3	3972,7	1176,3
5	sektor publiczny		1784,5	244,8	107,7	75,0
	<i>public sector</i>					
6	sektor prywatny		43101,0	13509,5	3864,9	1101,3
	<i>private sector</i>					
7	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		258,0	120,0	43,3	28,8
	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
8	Przemysł		23689,3	7219,8	3533,0	739,1
	<i>Industry</i>					
9	w tym przetwórstwo przemysłowe		18457,7	5669,7	2484,0	679,8
	<i>of which manufacturing</i>					
10	Budownictwo		3198,6	802,5	92,5	294,4
	<i>Construction</i>					
11	Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^A		11508,2	5186,8	131,5	49,4
	<i>Trade; repair of motor vehicles^A</i>					
12	Transport i gospodarka magazynowa		1043,1	64,9	29,9	1,1
	<i>Transport and storage</i>					
13	Zakwaterowanie i gastronomia ^A		129,8	6,3	3,2	0,0
	<i>Accommodation and catering^A</i>					
14	Informacja i komunikacja		503,4	45,7	9,0	7,9
	<i>Information and communication</i>					
15	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		773,9	7,7	0,0	1,8
	<i>Financial and insurance activities</i>					
16	Obsługa rynku nieruchomości ^A		1029,0	45,8	7,3	9,2
	<i>Real estate activities</i>					
17	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		589,3	61,2	6,6	42,1
	<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
18	Administrowanie i działalność wspierająca ^A		1943,5	173,9	106,7	2,4
	<i>Administrative and support service activities</i>					
19	Edukacja		31,9	2,7	0,0	0,0
	<i>Education</i>					
20	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		128,2	9,2	4,3	0,0
	<i>Human health and social work activities</i>					
21	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		40,1	0,4	0,2	0,0
	<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
22	Pozostała działalność usługowa		19,1	7,6	5,2	0,1
	<i>Other service activities</i>					

Stocks		Należności krótkoterminowe		Inwestycje krótkoterminowe	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	Lp. No.
of which		Short-term dues				
produkty gotowe finished products	towary goods	razem total	w tym z tytułu dostaw i usług of which from deliveries and services	Short-term investments	Short-term inter-period settlements	
<i>in mln zł</i>						
1192,1	2807,0	10265,4	9010,2	4677,3	407,5	1
2006,5	4985,0	16154,5	13691,5	9395,4	915,3	2
2641,4	5455,4	17824,7	14771,3	9436,8	3797,8	3
2693,5	5715,5	18375,2	15363,1	10400,1	2355,9	4
29,6	31,2	523,7	422,2	955,5	60,5	5
2663,9	5684,3	17851,5	14940,9	9444,6	2295,4	6
35,6	11,6	95,3	49,6	39,9	2,8	7
2362,9	495,0	10293,9	8418,6	4488,8	1686,8	8
2023,3	399,5	8830,8	7774,8	3731,1	226,1	9
205,0	198,8	1353,8	1167,6	747,0	295,3	10
72,4	4847,2	4493,5	4012,6	1735,3	92,6	11
0,1	33,6	688,2	552,3	256,1	33,9	12
0,0	2,9	44,9	28,7	73,7	4,9	13
9,7	17,4	269,2	237,1	166,4	22,1	14
0,0	5,8	54,2	40,4	705,6	6,4	15
1,8	24,0	248,9	178,8	629,9	104,4	16
1,1	9,8	187,8	162,8	318,6	21,7	17
4,8	59,5	540,1	433,9	1158,4	71,2	18
0,0	2,7	10,7	7,6	15,2	3,3	19
0,0	4,8	70,0	61,3	44,1	4,9	20
0,0	0,2	16,1	5,6	18,2	5,3	21
0,0	2,3	8,5	6,2	2,7	0,2	22

TABL. 6 (275). **KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW**

Stan w dniu 31 XII

SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		kapitał (fundusz) podstawowy share capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supplemen- tary capital (fund)	niepodzie- lony (nierozli- czony) wynik finansowy z lat ubie- głych undistributed (unsettled) financial result from previous years	wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year
		w mln zł	in mln zł		
OGÓŁEM 2005	28966,6	17974,2	7375,9	-1509,7	2323,6
TOTAL 2010	51800,1	23981,7	14377,0	-899,8	6159,2
..... 2012	62506,9	27969,8	20866,8	-100,0	5609,5
..... 2013	66144,8	28769,8	22837,3	90,3	6272,9
sektor publiczny public sector	3839,9	3355,7	499,5	-258,5	33,8
sektor prywatny..... private sector	62304,9	25414,1	22337,8	348,9	6239,1
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... Agriculture, forestry and fishing	466,0	120,8	274,3	-5,8	29,3
Przemysł..... Industry	44168,7	18001,6	16230,4	333,9	3940,2
w tym przetwórstwo przemysłowe..... of which manufacturing	22275,5	9620,0	8558,9	-1325,1	2240,9
Budownictwo..... Construction	1967,9	563,7	936,0	45,1	237,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ¹ Trade; repair of motor vehicles ¹	8110,0	2662,2	2362,9	-82,3	1610,2
Transport i gospodarka magazynowa Transport and storage	973,3	695,7	149,6	1,2	41,3
Zakwaterowanie i gastronomia ¹ Accommodation and catering ¹	220,5	211,7	91,9	-97,9	-23,6
Informacja i komunikacja..... Information and communication	731,8	72,7	353,6	-14,7	113,1
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa Financial and insurance activities	546,8	196,4	270,7	11,5	64,4
Obsługa rynku nieruchomości ¹ Real estate activities	7423,3	5471,4	1668,1	-26,8	91,7
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... Professional, scientific and technical activities	630,8	250,7	158,1	37,8	52,2
Administrowanie i działalność wspierająca ¹ Administrative and support service activities	642,5	236,9	207,6	67,9	113,2
Edukacja..... Education	72,2	43,1	43,5	-25,7	-10,9
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... Human health and social work activities	174,8	97,1	77,5	-22,0	31,3
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	25,0	130,1	12,8	-112,2	-12,5
Pozostała działalność usługowa Other service activities	-8,7	15,8	0,3	-19,6	-4,8

TABL. 7 (276). **KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁEK WEDŁUG FORM WŁASNOŚCI**
Stan w dniu 31 XII
SHARE CAPITAL OF COMPANIES BY OWNERSHIP FORMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym mienie		Of which estate	
		Skarbu Państwa of the State Treasury	państwowych osób prawnych of state legal persons	krajowych osób fizycznych of domestic natural persons	osób zagranicznych of foreign persons
		w mln zł		in mln zł	
OGÓŁEM 2005	11986,3	1947,1	3322,7	2192,0	2519,7
TOTAL 2010	18673,5	272,0	593,5	2170,5	4014,3
2012	22653,9	215,0	498,6	4217,8	4330,9
2013	23346,0	210,5	480,5	4377,1	4483,9
sektor publiczny <i>public sector</i>	3232,2	204,5	463,0	4,6	0,0
sektor prywatny..... <i>private sector</i>	20113,8	6,0	17,5	4372,4	4483,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	119,7	14,1	48,7	20,9	16,8
Przemysł..... <i>Industry</i>	16818,3	148,4	7,0	2085,1	3845,7
w tym przetwórstwo przemysłowe..... <i>of which manufacturing</i>	8463,1	136,0	6,4	2034,7	3691,7
Budownictwo..... <i>Construction</i>	367,1	1,3	6,8	127,3	10,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ³ <i>Trade; repair of motor vehicles⁴</i>	1958,4	20,4	52,8	652,2	459,6
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transport and storage</i>	594,1	0,5	238,3	43,3	57,4
Zakwaterowanie i gastronomia ⁴ <i>Accommodation and catering⁴</i>	189,2	0,0	121,9	51,2	5,4
Informacja i komunikacja..... <i>Information and communication</i>	66,9	0,9	0,0	39,4	9,8
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa <i>Financial and insurance activities</i>	193,2	0,0	1,2	2,2	11,9
Obsługa rynku nieruchomości ⁴ <i>Real estate activities</i>	2429,5	2,1	1,3	1228,6	1,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... <i>Professional, scientific and technical activities</i>	124,3	17,8	0,9	36,8	39,3
Administrowanie i działalność wspierająca ⁴ <i>Administrative and support service activities</i>	206,8	4,9	1,7	26,0	18,6
Edukacja..... <i>Education</i>	43,1	0,0	0,0	29,1	0,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... <i>Human health and social work activities</i>	91,3	0,0	0,0	10,4	0,2
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	129,1	0,0	0,0	16,5	0,0
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	14,9	0,0	0,0	8,1	6,8

TABL. 8 (277). ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

LIABILITIES OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Długoterminowe Long-term		Krótkoterminowe Short-term		
		razem total	w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	razem total	w tym of which	
					kredyty i pożyczki credits and loans	z tytułu dostaw i usług ^a from deli- veries and services ^a
		w mln zł		in mln zł		
OGÓŁEM 2005	20155,7	4338,3	2690,4	15817,4	2775,9	8652,1
TOTAL 2010	40560,3	12646,4	6611,8	27913,9	4898,7	1327,4
..... 2012	43138,3	13862,9	8709,5	29275,4	6310,5	14720,2
..... 2013	43782,5	13622,0	9670,4	30160,5	6439,7	14958,7
sektor publiczny public sector	2137,2	1169,6	695,7	967,6	133,9	300,2
sektor prywatny private sector	41645,3	12452,4	8974,6	29192,9	6305,7	14658,6
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... Agriculture, forestry and fishing	278,8	146,0	123,8	132,8	25,0	74,0
Przemysł..... Industry	23082,2	7282,3	4680,6	15799,9	3577,0	7339,6
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	15434,8	3858,1	3342,2	11576,7	2955,4	6483,5
Budownictwo..... Construction	2226,8	404,9	327,9	1822,0	342,3	1029,2
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^a Trade; repair of motor vehicles ^a	9462,3	1387,0	1188,7	8075,3	1445,2	5172,4
Transport i gospodarka magazynowa Transport and storage	1478,1	588,1	100,3	890,0	79,1	441,6
Zakwaterowanie i gastronomia ^a Accommodation and catering ^a	745,1	620,1	580,1	125,0	42,4	39,6
Informacja i komunikacja..... Information and communication	356,0	125,6	83,3	230,3	36,4	104,2
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa Financial and insurance activities	904,0	414,0	175,9	489,9	146,0	44,5
Obsługa rynku nieruchomości ^a Real estate activities	1749,3	1087,5	945,0	661,8	134,1	251,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... Professional, scientific and technical activities	296,8	120,1	92,8	176,7	41,3	61,4
Administrowanie i działalność wspierająca ^a Administrative and support service activities	2769,1	1247,3	1184,0	1521,9	496,6	331,7
Edukacja..... Education	81,7	25,7	24,8	56,1	27,2	7,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... Human health and social work activities	168,8	57,9	55,1	111,0	25,2	44,2
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	126,4	88,7	81,1	37,7	10,3	5,5
Pozostała działalność usługowa Other service activities	57,1	27,0	27,0	30,1	11,7	12,2

^a Patrz uwagi ogólne do działu, ust. 14.^a See general notes to chapter, item 14.

DZIAŁ XX

FINANSE PUBLICZNE

Uwagi ogólne

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem.

Podstawę prawną określającą te procesy od 1 I 2010 r. stanowi ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 885, z późniejszymi zmianami) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1241, z późniejszymi zmianami).

W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego podstawę prawną stanowią również:

- ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 594, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 595, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 596, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. 2010 Nr 80, poz. 526, z późniejszymi zmianami),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 20, poz. 103),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 38, poz. 207, z późniejszymi zmianami).

2. Dochody i wydatki budżetów gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województwa uchwalane są przez właściwe rady na okres roku kalendarzowego, w terminach i na zasadach określonych w ustawach o samorządzie terytorialnym.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej.

3. Na **dochody jednostek samorządu terytorialnego** składają się:

1) dochody własne, tj.:

- a) dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,

CHAPTER XX

PUBLIC FINANCE

General notes

1. Public finances cover the processes connected with accumulation and allocation of public funds.

The legal basis defining these processes since 1 I 2010 is provided by the Law of 27 VIII 2009 on Public Finances (uniform text Journal of Laws 2013 item 885, with later amendments) and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1241, with later amendments).

In the case of the financial management of local government units, the legal basis is provided also by the following:

- the Law of 8 March 1990 on Gmina Local Government (uniform text Journal of Laws 2013 item 594, with later amendments),
- the Law of 5 June 1998 on Powiat Local Government (uniform text Journal of Laws 2013 item 595, with later amendments),
- the Law of 5 June 1998 on Voivodship Local Government (uniform text Journal of Laws 2013 item 596, with later amendments),
- the Law of 13 November 2003 on Incomes of Local Government Units (uniform text Journal of Laws 2010 No. 80, item 526, with later amendments),
- the Minister of Finances Regulation of 3 February 2010 on Budgetary Reporting (Journal of Laws No. 20, item 103),
- the Minister of Finances Regulation of 2 March 2010 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenues and Expenditures, and Funds from Foreign Resources (Journal of Laws No. 38, item 207, with later amendments).

2. Revenue and expenditure of budgets of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship are passed by the appropriate councils for a period of one calendar year, within periods and on the basis of principles defined in the Law on Local Government.

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat. Therefore in tables concerning revenue and expenditure of gminas, data for cities with powiat status include revenue of gminas as well as powiats and expenditure of both gmina and powiat are given jointly.

3. Revenues of local government units comprise:

1) own revenue, i.e.:

- a) revenue from the share in receipts from personal and corporate income taxes,
- b) receipts from charges and taxes established and collected on the basis of separate acts, including the tax on real estate, the agricultural tax, forest tax, the tax on means of transport, the tax on civil

- b) wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, leśny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową, opłata eksploatacyjna, opłata targowa,
- c) dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy,
- d) środki na dofinansowanie własnych zadań, z innych źródeł;
- 2) dotacje:
- a) celowe z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
- b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,
- c) otrzymane z funduszy celowych (od 2011 r. są tylko państwowe fundusze celowe),
- d) pozostałe dotacje, w tym realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego;
- 3) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej rekompensującej, równoważącej i regionalnej.
- 4. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego** dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:
- wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),
 - wydatki na zakup materiałów i usług,
 - dotacje dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
 - wydatki na obsługę długu,
 - wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.
- law transactions, stamp duty, royalties for mineral exploration and marketplace stall trading fee,*
- c) *revenue from property, e.g. revenue from renting and leasing,*
- d) *funds for the additional financing of own tasks from other sources;*
- 2) *grants:*
- a) *targeted grants from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, task fulfilled on the basis of agreements with bodies of the government administration,*
- b) *provided under programmes financed from European funds and other not reimbursable foreign funds and payments from the budget of European funds,*
- c) *received from the appropriated funds (from 2011 state appropriated funds),*
- d) *other grants, including grants based on agreements with bodies of the government administration;*
- 3) *general subvention from the state budget, consisting of the following parts: equalization, educational, compensatory, balancing and regional.*
- 4. Expenditures of local government units are divided into: property-related (including investment-related) and current expenditures, such as:**
- *expenditures on wages and salaries (including derivatives),*
 - *expenditures on the purchase of materials and services,*
 - *grants for organisational and legal units operating within local government units budgets,*
 - *expenditures on debt servicing,*
 - *expenditures related to granting endorsements and guarantees.*

TABL. 1 (278). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW**
BUDGET REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Wojewódz- two
		Total	Gminas ^a	Cities with powiat status	Powiaty	Voivodship
		w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM	2005	6249974,5	2903673,8	2145724,5	888894,8	311681,4
TOTAL	2010	10010353,8	4709961,8	3019472,8	1496442,7	784476,5
	2012	10791003,6	5033303,4	3539374,5	1396440,6	821885,2
	2013	11507786,3	5158176,6	4167927,5	1430271,6	751410,6
Dochody własne		6157194,0	2622798,5	2697282,5	466289,3	370823,7
Own revenue						
w tym:						
of which:						
Udziały w podatku dochodowym		2371657,3	881228,9	944051,7	238555,6	307821,1
<i>Share in income tax</i>						
od osób prawnych		374416,9	49929,0	70677,5	10847,9	242962,5
<i>corporate</i>						
od osób fizycznych		1997240,4	831299,9	873374,2	227707,7	64858,6
<i>personal</i>						
Podatek od nieruchomości.....		1282983,4	832651,4	450332,0	x	x
<i>Tax on real estate</i>						
Podatek rolny.....		85634,7	83811,8	1822,9	x	x
<i>Agricultural tax</i>						
Podatek od środków transportowych		65274,3	47235,5	18038,8	x	x
<i>Tax on means of transport</i>						
Podatek od czynności cywilnoprawnych		81428,6	38915,7	42512,9	x	x
<i>Tax on civil law transactions</i>						
Oplata skarbowa		24023,9	12761,7	11262,2	x	x
<i>Stamp duty</i>						
Dochody z majątku		623783,5	156194,2	429291,1	28930,9	9367,3
<i>Revenue from property</i>						
w tym dochody z najmu i dzierżawy oraz innych						
umów o podobnym charakterze		138106,2	66027,9	54589,2	13140,9	4348,2
of which income from renting and leasing as						
well as agreements with a similar character						
Środki na dofinansowanie własnych zadań						
pozyskane z innych źródeł		82573,6	74450,9	4463,1	3397,6	262,0
<i>Funds for additional financing of own tasks from</i>						
<i>other sources</i>						

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 1 (278). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)**
BUDGET REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
Dotacje ogółem	2367457,8	1040447,3	740962,7	326042,5	260005,3
Total grants					
Dotacje celowe	1553427,5	782859,4	408316,9	285721,2	76530,0
Targeted grants					
z budżetu państwa	1423799,5	721836,9	392205,4	240388,3	69368,9
from the state budget					
na zadania: for tasks:					
z zakresu administracji rządowej	1018430,6	528885,1	253760,6	182774,8	53010,1
for government administration tasks					
własne	403372,8	192036,2	137979,3	57064,3	16293,0
for own tasks					
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	1996,1	915,6	465,5	549,2	65,8
realized on the basis of agreements with government administration bodies					
na zadania realizowane na podstawie porozu- mień między jednostkami samorządu teryto- rialnego	61515,3	27465,9	13110,0	20819,4	120,0
for tasks realized on the basis of agreements between local government units					
otrzymane z państwowych funduszy celowych ..	42990,2	26480,2	1972,5	7703,6	6833,9
received from state appropriated funds					
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań	25122,5	7076,4	1028,9	16810,0	207,2
for financial assistance between local government units for additional financing of own tasks					
Dotacje z paragrafów 200 i 620 ^b	814030,3	257587,8	332645,8	40321,4	183475,3
Grants from paragraphs 200 and 620 ^b					
Subwencja ogólna z budżetu państwa	2983134,3	1494930,8	729682,2	637939,7	120581,6
General subvention from the state budget					
W tym część oświatowa	2343274,4	1079728,9	698418,4	518119,1	47008,0
Of which educational part					

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych. Są to dotacje przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich.

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. ^b Of the classification of budget revenue and expenditure. Allocations provided under programmes financed with European funds and other foreign funds that are not reimbursable and payments from the European funds budget.

TABL. 2 (279). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG DZIAŁÓW W 2013 R.
BUDGET REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BY DIVISION IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
OGÓŁEM..... TOTAL	11507786,3	5158176,6	4167927,5	1430271,6	751410,6
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo..... <i>Agriculture and hunting</i>	154998,4	106939,3	124,6	2889,0	45045,5
Przetwórstwo przemysłowe..... <i>Manufacturing</i>	464,7	204,7	-	-	260,0
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz i wodę..... <i>Electricity, gas and water supply</i>	59146,3	47861,6	11284,7	-	-
Transport i łączność..... <i>Transport and communication</i>	590803,0	128627,6	370735,8	39971,6	51468,0
Gospodarka mieszkaniowa..... <i>Dwelling economy</i>	741439,6	179749,9	516662,0	31053,6	13974,1
Działalność usługowa..... <i>Service activity</i>	38853,8	8223,5	6265,0	23442,8	922,5
Administracja publiczna..... <i>Public administration</i>	132154,1	39383,8	25424,9	48058,8	19286,6
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciw- pożarowa..... <i>Public safety and fire care</i>	165497,1	10280,8	63028,2	92187,6	0,5
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobo- wości prawnej oraz wydatki związane z ich po- borem..... <i>Income taxes from legal persons, natural persons and other organizational units without legal per- sonality and expenses associated with their intake</i>	4129584,1	2057837,1	1510040,7	253885,2	307821,1
Różne rozliczenia..... <i>Miscellaneous settlements</i>	3232625,6	1545252,2	748012,8	649493,0	289867,6
Oświata i wychowanie..... <i>Education</i>	219713,4	109863,7	75795,1	30260,2	3794,4
Ochrona zdrowia..... <i>Health care</i>	146967,0	26024,4	44492,0	74161,7	2288,9
Pomoc społeczna..... <i>Social assistance</i>	1071519,5	619454,5	310188,3	138959,5	2917,2
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej <i>Other tasks in sphere of social policy</i>	55285,3	9124,0	16620,0	23203,4	6337,9
Edukacyjna opieka wychowawcza..... <i>Educational care</i>	41318,8	23145,2	10119,1	6682,6	1371,9
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska..... <i>Municipal economy and environmental protection</i>	564094,8	164581,9	386433,7	11097,1	1982,1
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego..... <i>Culture and national heritage</i>	79527,6	34616,0	43931,1	752,8	227,7
Kultura fizyczna..... <i>Physical education</i>	61839,1	36332,3	24367,2	1116,5	23,1

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3 (280). **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW**
BUDGET EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
OGÓŁEM 2005	6358049,8	2923979,0	2216359,0	896173,4	321538,4
TOTAL 2010	10728016,8	5059555,8	3240762,5	1564532,3	863166,2
..... 2012	11076444,2	4957773,2	3822493,3	1393320,3	902857,4
2013	11650086,2	5088775,0	4392492,8	1415472,6	753345,8
Wydatki bieżące	9250540,0	4198484,7	3262956,8	1284310,3	504788,2
Current expenditure					
w tym: of which:					
Dotacje	770756,4	239756,6	254983,4	66154,0	209862,4
Grants					
w tym dla samorządowych zakładów budżetowych.....	29043,6	29043,6	-	-	-
of which for local government budgetary establishments					
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	1069692,9	684833,0	321628,4	57651,2	5580,3
Benefits for natural persons					
Wydatki bieżące jednostek budżetowych.....	7138046,7	3156728,9	2578153,7	1134226,4	268937,7
Current expenditure of budgetary units					
w tym: of which:					
wynagrodzenia.....	3618885,5	1682653,3	1122867,0	679704,8	133660,4
wages and salaries					
w tym osobowe	3282030,2	1523759,6	1027228,3	610062,1	120980,2
of which personal					
pochodne od wynagrodzeń ^b	658001,6	323627,0	197998,6	112409,7	23966,3
derivatives from wages and salaries ^b					
zakup materiałów i usług.....	2273147,6	888875,6	1077932,2	211938,0	94401,8
purchase of materials and services					
wydatki na obsługę długu.....	169421,3	58923,2	77607,3	13602,9	19287,9
expenditures on debt servicing					
wypłaty z tytułu gwarancji i poręczeń	3913,3	771,0	-	642,3	2500,0
payments related to guarantees and endorsements					
Wydatki majątkowe	2399546,2	890290,3	1129536,0	131162,2	248557,7
Property expenditure					
W tym inwestycyjne ^c	2110232,3	878937,0	865009,8	130356,9	235928,6
Of which investment expenditure ^c					

^a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. ^c Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

^a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. ^b Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund as well as contribution to the Bridging Pension Fund. ^c Including grants for financing investment tasks of local government budgetary establishments.

TABL. 4 (281). **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG DZIAŁÓW W 2013 R.**
BUDGET EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS
BY DIVISION IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
OGÓŁEM..... TOTAL	11650086,2	5088775,0	4392492,8	1415472,6	753345,8
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo..... Agriculture and hunting	190119,8	128608,3	250,0	1615,1	59646,4
Przetwórstwo przemysłowe..... Manufacturing	45143,3	113,3	-	-	45030,0
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz i wodę..... Electricity, gas and water supply	67987,0	45722,3	22264,7	-	-
Transport i łączność..... Transport and communication	1799519,4	461376,0	954723,2	136614,7	246805,5
Gospodarka mieszkaniowa..... Dwelling economy	489995,8	129040,1	338813,3	7925,4	14217,0
Działalność usługowa..... Service activity	89234,0	21300,2	33059,5	19080,4	15793,9
Administracja publiczna..... Public administration	1285412,4	536096,5	483536,0	155134,8	110645,1
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciw- pożarowa..... Public safety and fire care	260312,8	68417,5	97772,0	92694,9	1428,4
Obsługa długu publicznego ^b Public debt servicing ^b	169577,6	59070,1	77616,5	13603,1	19287,9
Różne rozliczenia..... Miscellaneous settlements	99009,1	63429,2	27970,8	4811,8	2797,3
Oświata i wychowanie..... Education	3440769,8	1836191,4	1065250,4	487159,9	52168,1
Ochrona zdrowia..... Health care	230866,8	43343,5	53744,5	97988,7	35790,1
Pomoc społeczna..... Social assistance	1567161,8	805507,8	523352,2	224921,9	13379,9
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej Other tasks in sphere of social policy	149369,6	17754,6	51624,0	57736,2	22254,8
Edukacyjna opieka wychowawcza..... Educational care	246349,9	62523,1	92591,0	84132,0	7103,8
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska..... Municipal economy and environmental protection	817097,8	466346,2	338043,1	12059,9	648,6
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego..... Culture and national heritage	480681,3	214973,6	166418,3	11036,2	88253,2
Kultura fizyczna..... Physical education	184969,3	111983,7	60350,6	4241,0	8394,0

^a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Obejmuje wydatki na obsługę długu publicznego oraz wydatki bieżące jednostek budżetowych związane z tą obsługą.

^a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. ^b Includes public debt servicing and associated current expenditure of budgetary units.

TABL. 5 (282). **PRZYCHODY I KOSZTY SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH**
REVENUE AND COSTS OF SELF-GOVERNMENT BUDGETARY ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>
		w tys. zł <i>in thous. zł</i>		
Przychody	2012	234593,1	202646,2	31946,9
Revenue	2013	222834,4	198550,5	24283,9
w tym: <i>of which:</i>				
Przychody ze sprzedaży wyrobów, składników majątkowych i usług		155804,6	133274,9	22529,6
<i>Revenue from sale of products, asset components and services</i>				
Dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego ^b		28617,1	28617,1	-
<i>Grants from local government units' budgets^b</i>				
Koszty	2012	238763,8	206318,3	32445,5
Costs	2013	231079,1	204008,7	27070,4
w tym: <i>of which:</i>				
Materiały i usługi		88862,9	79097,1	9765,9
<i>Materials and services</i>				
Podatek dochodowy od osób prawnych		940,5	940,5	-
<i>Corporate income tax</i>				
Wpłata nadwyżek do budżetów jednostek samorządu terytorialnego^c	2012	279,2	279,2	-
	2013	973,2	973,2	-
Surplus payments to local government units' budgets^c				

^a Bez przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Łącznie z dotacjami z budżetu państwa oraz płatnościami w ramach budżetu środków europejskich. ^c Nadwyżka środków obrotowych samorządowych zakładów budżetowych.

^a Excluding revenue and costs of local government budgetary establishments of gminas which are also cities with powiat status. ^b Including grants from the state budget as well as payments within the European funds budget. ^c Surplus of inventories of local governmental budgetary establishments.

DZIAŁ XXI

INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE

Uwagi ogólne

Inwestycje

1. Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości – MSR, wprowadzone od 1 I 2005 r.).

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne zaliczono do odpowiednich sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

Nakłady inwestycyjne na drogi publiczne, ulice i place zalicza się do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

3. Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółki cywilne z liczbą pracujących powyżej 9 osób — opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób,

CHAPTER XXI

INVESTMENTS. FIXED ASSETS

General notes

Investments

1. Investment outlays are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include outlays on:

- buildings and structures (include buildings and places as well as land and civil engineering works), of which, i.e., construction and assembly works, design and cost estimate documentations,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, movables and endowments),
- transport equipment,
- others, i.e., detailed meliorations, costs incurred for purchasing land and second-hand fixed assets as well as livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization (except for interests not included in outlays on fixed assets by units that used International Accounting Standards – IAS implemented since 1 I 2005).

Other outlays are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

2. Investment outlays are included into the appropriate sections of the NACE rev. 2 in accordance with the classification of the investor's activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections according to the criteria of structure destination (concerning, e.g.: residential buildings and places, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

Investment outlays on public roads, streets and squares are included in the section "Transportation and storage".

3. The value of investment outlays incurred by:

- legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,
- legal persons and organizational entities without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of outlays on private

osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i spółki cywilne z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo: mieszkaniowe, rekreacyjne (nieprzystosowane do stałego zamieszkania) oraz budownictwo sakralne — ustalono szacunkowo.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytkowania. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytkowania w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończonych w końcu i na początku danego roku.

4. Podziału nakładów inwestycyjnych według województw dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji inwestycji.

Środki trwałe

1. Do **środków trwałych** zalicza się kompletne i nadające się do użytku, składniki majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z pobocznymi i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty i inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkowania wieczystego gruntu uznanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (jednolity tekst, Dz. U. 2013, poz. 330, z późniejszymi zmianami).

2. **Wartość brutto środków trwałych** jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia). Przez wartość brutto środków trwałych według stanu w dniu 31 XII 2013 w bieżących cenach ewidencyjnych należy rozumieć:

- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:
 - przed 1 I 1995 r. — wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
 - po 1 I 1995 r. — wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia,
- w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r. — również wycenę według wartości godziwej.

3. Dane według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) opracowano **metodą przedsiębiorstw**, co oznacza, że wszystkie środki trwałe danego podmiotu gospodarki narodowej zalicza się do tego poziomu klasyfikacyjnego, do którego zaliczono podmiot na podstawie przeważającego rodzaju działalności, np. w przedsiębiorstwie zaliczonym do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” wszystkie środki trwałe użytkowane

residential construction and private recreational construction (not adapted for permanent residence) and on sacral construction, was estimated.

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimate regarding the value of investment outlays in private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e., not including the difference between non-finished construction at the end and at the beginning of a given year.

4. The division of investment outlays by voivodships was made on the basis of the actual location of the investment.

Fixed assets

1. **Fixed assets** include asset components and other objects completed and ready, for usage, with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land and livestock (basic herd) as well as since 1 I 2002 cooperative ownership right to residential-premise and cooperative right to non-residential (utilitarian) premise.

Data regarding fixed assets do not include the value of land recognised, since 1 I 1991, as a fixed asset, in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 12 XII 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as right of perpetual use of land, regarded as fixed assets since 1 I 2002, in accordance Act of Accounting dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2013, item 330, with later amendments).

2. The **gross value of fixed assets** is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation). The gross value of fixed assets as of 31 XII 2013 at current book-keeping prices is understood:

- within the scope of fixed assets designated for exploitation:
 - before 1 I 1995 — the value at replacement prices of September 1994,
 - after 1 I 1995 — the purchase or manufacturing value at current prices,
- in units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005 - also revaluation according to fair value.

3. Data by sections of the NACE rev. 2, were compiled using the **enterprise method**, i.e., all fixed assets of a given entity of the national economy are included in that classification level to which the entity was included on the basis of the superior kind of activity, e.g., in an enterprise classified in the section “Manufacturing” all fixed assets used in manufacturing and outside this activity (residential buildings and places, buildings for education, health care, etc.) are included in the section “Manufacturing”. An exception are residential buildings

zarówno w tym rodzaju działalności, jak i poza tą działalnością (budynki i lokale mieszkalne, obiekty służące edukacji, ochronie zdrowia itp.) zalicza się do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe”. Wyjątek stanowią budynki mieszkalne w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, które ujęto w sekcji „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”.

Wartość dróg publicznych, ulic i placów zaliczono do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

4. Wartość brutto środków trwałych:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółek cywilnych z liczbą pracujących powyżej 9 osób — opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych — ustalono szacunkowo.

5. Podziału środków trwałych według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) w układzie województw dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

on private farms in agriculture, which were classified in the section “Real estate activities”.

The value of public roads, streets and squares was included in the section “Transportation and storage”.

4. The gross value of fixed assets:

- *of legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons was compiled on the basis of statistical reports,*
- *of legal persons and organizational entities without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (natural persons) and recreational not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations, was estimated.*

5. The division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections by voivodships was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

Inwestycje

Investments

TABL. 1 (283). **NAKLĄDY INWESTYCYJNE^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM	13704,4	18118,9	16819,1
TOTAL			
sektor publiczny..... <i>public sector</i>	6922,5	8287,6	7278,7
sektor prywatny	6781,9	9831,3	9540,4
<i>private sector</i>			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	257,0	316,8	388,8
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>			
Przemysł	6317,5	5929,9	5982,6
<i>Industry</i>			
w tym przetwórstwo przemysłowe.....	2359,8	3023,0	2989,5
<i>of which manufacturing</i>			
Budownictwo	322,1	311,1	261,4
<i>Construction</i>			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1225,0	1054,8	972,3
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>			
Transport i gospodarka magazynowa ^b	1992,5	6661,9	5531,0
<i>Transport and storage^b</i>			
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	102,8	78,2	86,0
<i>Accommodation and catering^Δ</i>			
Informacja i komunikacja	71,9	264,4	172,4
<i>Information and communication</i>			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	170,0	98,4	105,7
<i>Financial and insurance activities</i>			
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	1713,0	1852,2	1667,3
<i>Real estate activities</i>			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.....	116,0	123,2	135,8
<i>Professional, scientific and technical activities</i>			
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	76,8	80,7	109,4
<i>Administrative and support service activities</i>			
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	322,6	322,5	228,6
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>			
Edukacja	415,6	365,1	459,2
<i>Education</i>			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	282,1	309,8	288,4
<i>Human health and social work activities</i>			
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	296,2	329,2	411,5
<i>Arts, entertainment and recreation</i>			
Pozostała działalność usługowa	23,3	20,7	18,7
<i>Other service activities</i>			

^a Według lokalizacji inwestycji. ^b Łącznie z nakładami inwestycyjnymi na drogi publiczne, ulice i place.

^a According to investment location. ^b Including investment outlays on public roads, streets and squares.

TABL. 2 (284). **NAKLADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM	8071,6	7924,6	8351,2
TOTAL			
sektor publiczny..... <i>public sector</i>	3774,7	1038,8	1332,2
sektor prywatny..... <i>private sector</i>	4296,9	6885,8	7019,2
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	32,3	54,1	131,0
Przemysł..... <i>Industry</i>	5628,2	5234,7	5542,4
w tym przetwórstwo przemysłowe..... <i>of which manufacturing</i>	2243,0	2703,0	2874,1
Budownictwo..... <i>Construction</i>	225,5	258,2	160,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	969,5	683,1	796,8
Transport i gospodarka magazynowa..... <i>Transport and storage</i>	265,5	622,2	751,5
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	76,4	50,3	60,8
Informacja i komunikacja..... <i>Information and communication</i>	48,7	241,0	158,4
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... <i>Financial and insurance activities</i>	91,2	80,4	102,1
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	379,9	260,3	174,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... <i>Professional, scientific and technical activities</i>	42,1	72,1	72,1
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	59,0	55,5	49,5
Edukacja..... <i>Education</i>	21,5	11,5	17,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... <i>Human health and social work activities</i>	168,2	187,3	193,1
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... <i>Arts, entertainment and recreation</i>	62,4	110,5	138,9
Pozostała działalność usługowa..... <i>Other service activities</i>	1,2	3,4	2,3

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

TABL. 3 (285). **NAKLADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which		
		budynki i budowle buildings and structures	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia machinery, technical equipment and tools	środki transportu transport equipment
OGÓŁEM 2010	7588,9	2968,5	4045,6	463,7
TOTAL 2012	7176,2	2221,2	4450,4	383,7
	2013	2374,2	3967,7	482,0
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	137,5	75,8	51,5	8,2
Przemysł..... <i>Industry</i>	5564,6	1454,9	3279,0	141,1
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	2410,7	832,5	1471,4	101,7
Budownictwo..... <i>Construction</i>	140,9	75,2	50,5	14,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	638,5	265,5	274,4	98,0
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transport and storage</i>	210,6	24,7	14,7	171,1
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	26,1	10,9	13,1	1,6
Informacja i komunikacja..... <i>Information and communication</i>	125,0	71,8	49,2	3,8
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... <i>Financial and insurance activities</i>	39,6	20,4	17,3	1,9
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	158,4	119,7	35,5	3,1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna . <i>Professional, scientific and technical activities</i>	62,2	36,9	22,2	3,1
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	65,3	7,2	25,8	32,1
Edukacja..... <i>Education</i>	27,4	23,0	3,2	1,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... <i>Human health and social work activities</i>	184,6	82,4	100,2	1,9
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	135,4	104,5	30,6	0,3
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	1,9	1,5	0,4	0,0

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

Środki trwałe

Fixed assets

TABL. 4 (286). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^a (bieżące ceny ewidencyjne)**
 Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^a (current book-keeping prices)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM	143972,5	172611,6	184188,6
TOTAL			
sektor publiczny	52715,9	50182,1	53182,5
<i>public sector</i>			
sektor prywatny	91256,6	122429,5	131006,1
<i>private sector</i>			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	9729,6	10119,5	10535,0
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>			
Przemysł	52117,2	65774,6	70109,7
<i>Industry</i>			
w tym przetwórstwo przemysłowe	29739,0	33194,7	34711,5
<i>of which manufacturing</i>			
Budownictwo	2200,1	2548,0	2664,1
<i>Construction</i>			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^A	8150,2	9717,1	10920,4
<i>Trade; repair of motor vehicles^A</i>			
Transport i gospodarka magazynowa ^b	19716,1	22820,5	25363,1
<i>Transport and storage^b</i>			
Zakwaterowanie i gastronomia ^A	975,1	1563,9	1660,1
<i>Accommodation and catering^A</i>			
Informacja i komunikacja	2565,7	3372,2	3374,1
<i>Information and communication</i>			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1010,0	1044,8	1095,0
<i>Financial and insurance activities</i>			
Obsługa rynku nieruchomości ^A	31389,9	35144,7	36543,0
<i>Real estate activities</i>			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1071,2	1274,9	1405,9
<i>Professional, scientific and technical activities</i>			
Administrowanie i działalność wspierająca ^A	887,7	1279,7	1316,7
<i>Administrative and support service activities</i>			
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	4002,1	5599,2	5932,0
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>			
Edukacja	4809,4	5903,2	6402,2
<i>Education</i>			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2781,4	3360,5	3463,3
<i>Human health and social work activities</i>			
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2263,8	2716,4	3007,7
<i>Arts, entertainment and recreation</i>			
Pozostała działalność usługowa	303,0	372,4	396,2
<i>Other service activities</i>			

^a Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności. ^b Łącznie z wartością dróg publicznych, ulic i placów.

^a The division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

^b Including value of public roads, streets and squares.

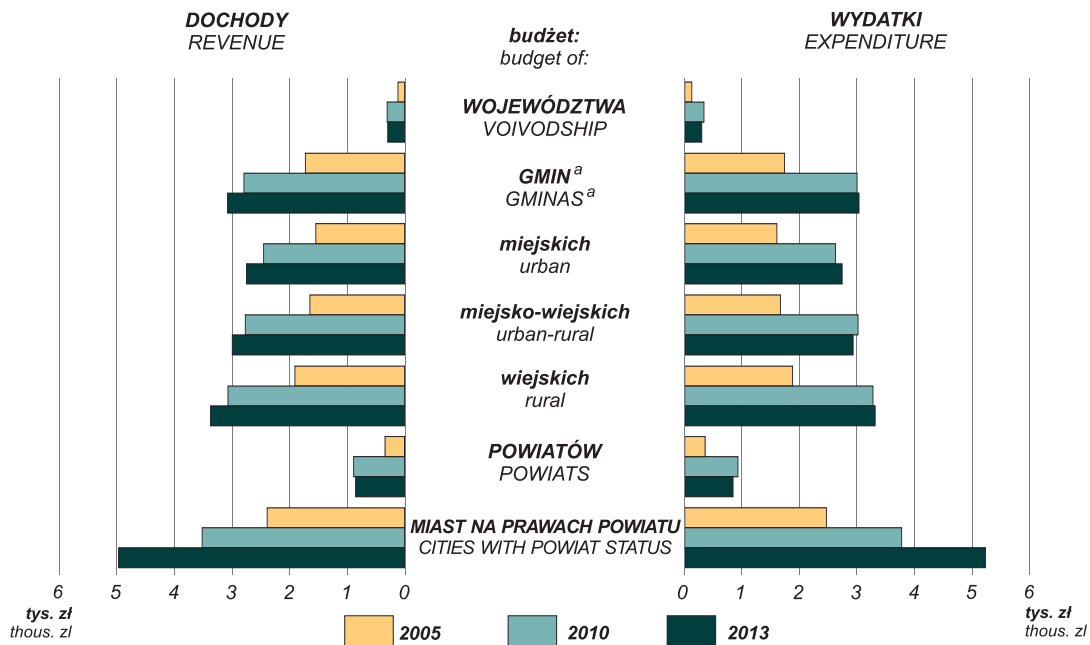
TABL. 5 (287). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a**
(bieżące ceny ewidencyjne)
Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a (current book-keeping prices)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM	74005,2	91857,8	97878,0
TOTAL			
sektor publiczny	19905,6	11249,8	10868,3
public sector			
sektor prywatny	54099,6	80608,0	87009,7
private sector			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	499,8	580,3	859,8
Agriculture, forestry and fishing			
Przemysł	47158,9	59838,5	63907,8
Industry			
w tym przetwórstwo przemysłowe	28258,9	31393,9	32891,2
of which manufacturing			
Budownictwo	1699,2	1888,4	1875,6
Construction			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	5913,0	7108,1	8157,1
Trade; repair of motor vehicles ^Δ			
Transport i gospodarka magazynowa	2692,0	3385,7	3531,5
Transport and storage			
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	802,7	1345,1	1391,4
Accommodation and catering ^Δ			
Informacja i komunikacja	2324,5	3071,6	3053,9
Information and communication			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	903,7	920,0	960,0
Financial and insurance activities			
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	8188,4	9049,0	9103,6
Real estate activities			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	464,4	574,8	627,1
Professional, scientific and technical activities			
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	312,8	497,4	498,0
Administrative and support service activities			
Edukacja	393,4	371,4	427,6
Education			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1879,4	2345,4	2497,5
Human health and social work activities			
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	737,7	840,1	941,8
Arts, entertainment and recreation			
Pozostała działalność usługowa	35,3	42,0	45,2
Other service activities			

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

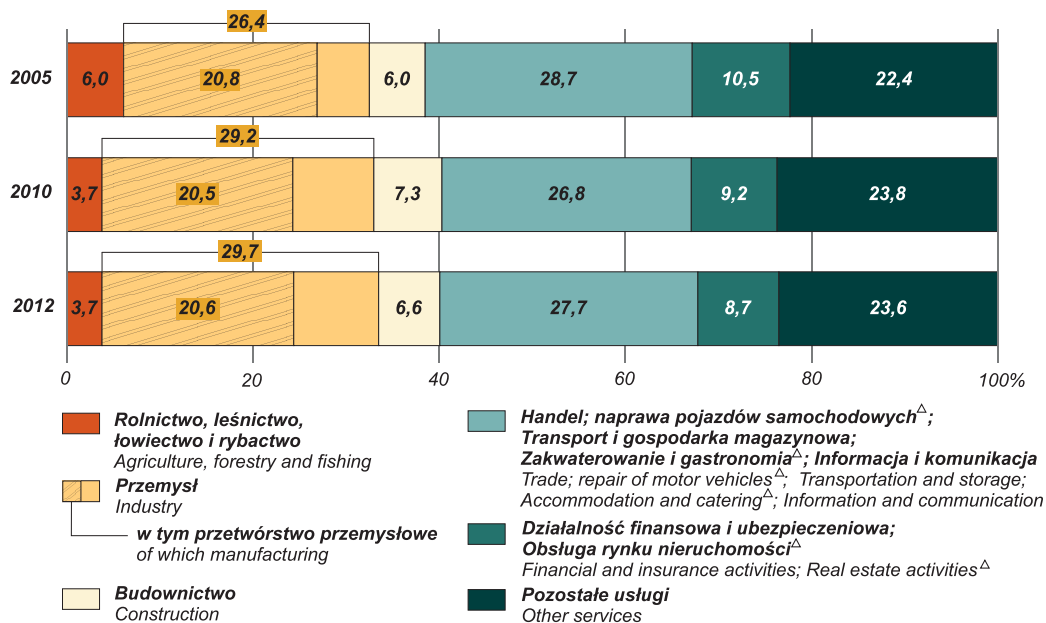
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

**DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW
JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA 1 MIESZKAŃCA**
REVENUE AND EXPENDITURE OF LOCAL
GOVERNMENT UNITS BUDGETS PER CAPITA



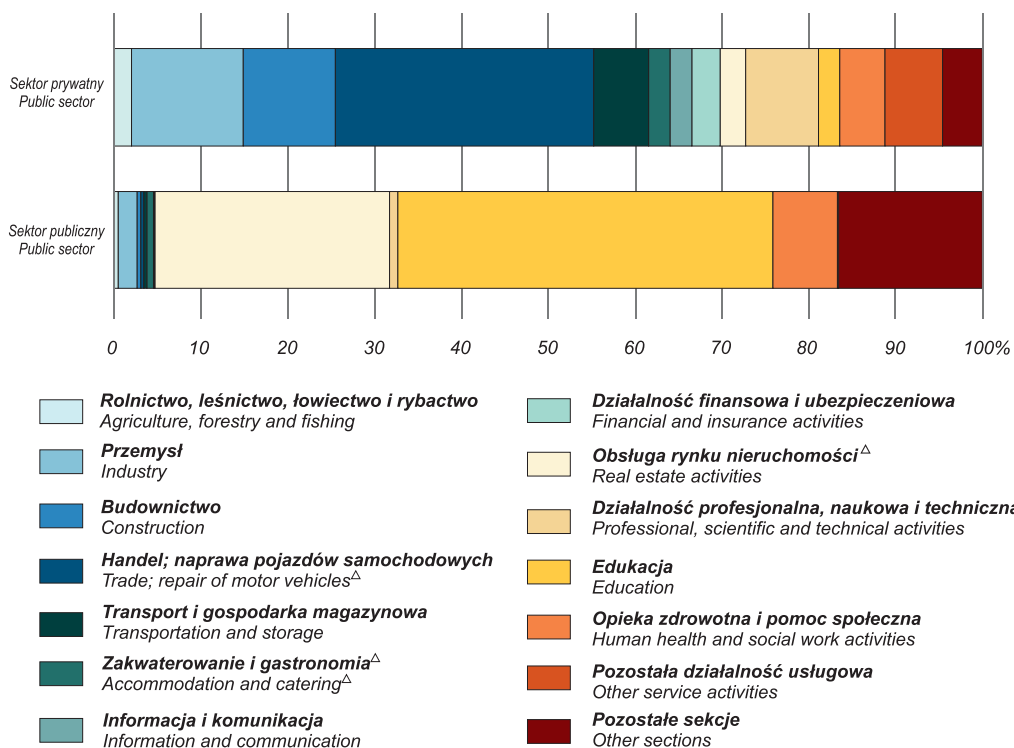
^a Bez miast na prawach powiatu.
^a Without cities with powiat status.

**STRUKTURA WARTOŚCI DODANEJ BRUTTO
WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI (ceny bieżące)**
STRUCTURE OF GROSS VALUE ADDED
BY KINDS OF ACTIVITIES (current prices)

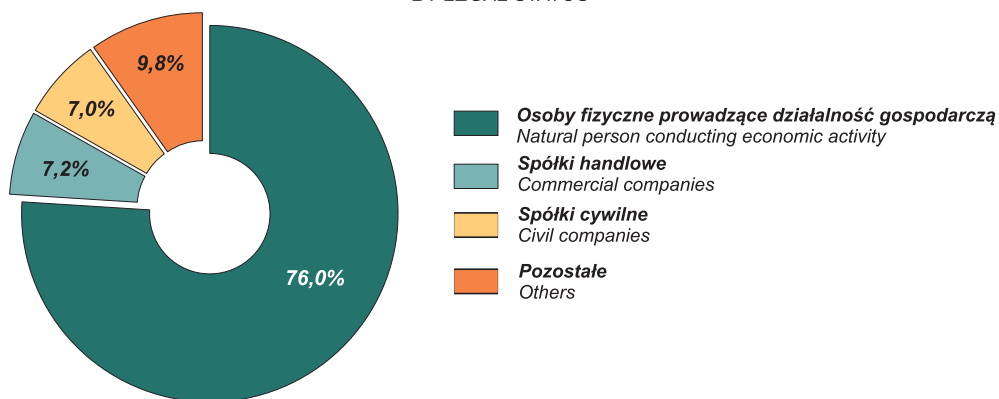


STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ^a W 2013 R.
Stan w dniu 31 XII
STRUCTURE OF ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN 2013
As of 31 XII

WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI I SEKCJI
BY OWNERSHIP SECTORS AND SECTIONS



WEDŁUG FORM PRAWNYCH
BY LEGAL STATUS



^a W rejestrze REGON. Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a In the REGON register. Excluding persons tending private farms in agriculture.

DZIAŁ XXII

RACHUNKI REGIONALNE

Uwagi ogólne

1. **Rachunki regionalne** opracowano zgodnie z zasadami „Europejskiego Systemu Rachunków (ESA 2010)”, wprowadzonego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 174 z 26.06.2013 r.), który zastąpił obowiązujący do 31 VIII 2014 r. „Europejski System Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995)”. W systemie rachunków regionalnych dla każdego województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych. Dla podregionów obliczane są: produkt krajowy brutto (PKB) i wartość dodana brutto (WDB) według grup rodzajów działalności.

2. **Produkt krajowy brutto (PKB)** przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

3. **Wartość dodana brutto** mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

4. **Produkcja globalna** obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

5. **Zużycie pośrednie** obejmuje wartość zużytych materiałów (łącznie z paliwami) netto (po odjęciu wartości odpadków użytkowych), surowców (łącznie z opakowaniami), energii, gazów technicznych i usług obcych (obróbka obca, usługi transportowe, najem sprzętu, usługi telekomunikacyjne i obliczeniowe, prowizje płacone za usługi bankowe), usługi pośrednictwa finansowego mierzone pośrednio (FISIM) oraz koszty podróży służbowych (bez diet) i inne koszty (np. koszty reklamy, reprezentacji, dzierżawy i najmu, koszty biletów służbowych, koszty ryczałtów za używanie własnych pojazdów do celów służbowych, opłaty giełdowe i opłaty z tytułu uczestnictwa w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych). Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

6. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**.

CHAPTER XXII

REGIONAL ACCOUNTS

General notes

1. **Regional accounts** were compiled according to the principles of the European System of Accounts (ESA 2010), introduced by Regulation No 549/2013 of the European Parliament and of the Council (EU) of 21 May 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union (Official Journal of the EU L 174, 26.06.2013), which replaced the European System of National and Regional Accounts (ESA 1995) applied up to 31 August 2014. The following accounts are compiled in the regional accounts system for each voivodship: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kind of activity as well as the allocation of primary income account and the secondary distribution of income account in the households sector. The following categories are calculated for subregions: gross domestic product (GDP) and gross value added (GVA) by kind-of-activity groups.

2. **Gross domestic product (GDP)** presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all national institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

Current prices from the year preceding the reference year were adopted as constant prices in the calculations of gross domestic product volume indices.

3. **Gross value added** measures the newly generated value as a result of the production activity of national institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented at basic prices.

4. **Gross output** includes the value of goods and services produced by all national institutional units. Gross output is valued at basic prices or according to the production costs.

5. **Intermediate consumption** includes the value of consumed materials (including fuels) in net terms (after subtracting the value of recyclable wastes), raw materials (including packaging), energy, technological gases, outside services (outside processing, transport services, equipment rental, telecommunication and accounting services, commissions paid for banking services), financial intermediation services indirectly measured (FISIM), costs of business trips (excluding travelling allowances) as well as other costs (e.g., advertising, representation, rental and leasing costs, ticket costs for official business, costs of lump-sum payments for using personal vehicles for official business, stock exchange payments as well as payments from participating in the National Depository for Securities). Intermediate consumption is valued at purchaser's prices.

7. Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych składają się z nadwyżki operacyjnej brutto łącznie z dochodem mieszanym brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców powiększone o składki na Fundusz Pracy i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreującą dochody do dyspozycji brutto.

8. Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki od dochodów i majątku, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniężne, świadczenia z pomocy społecznej pieniężne) oraz inne transfery bieżące.

Dynamikę realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w przekroju województw obliczono metodą uproszczoną przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw.

9. Grupowanie danych według województw i podregionów w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

10. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego **sektora instytucjonalnego** są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

- 1) sektor przedsiębiorstw niefinansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe);
- 2) sektor instytucji finansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz działalnością ubezpieczeniową;
- 3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono podmioty gospodarki narodowej działające na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych oraz podmioty, których system finansowy został określony odrębnymi ustawami, a których podstawowym źródłem finansowania są dotacje z budżetu państwa, a także przedsiębiorstwa publiczne i instytucje niekomercyjne spełniające kryteria ESA 2010 w zakresie klasyfikacji do tego sektora;
- 4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł;

6. In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including **internal turnover** is accepted.

7. Gross primary income in the households sector is comprised of the gross operating surplus jointly with the gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees, i.e. wages and salaries jointly with contributions to social security and health security paid by employees, contributions to social security paid by employers increased by the Labour Fund and other costs connected with employment) as well as property income. Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.

8. Gross disposable income in the households sector is obtained as a result of correcting gross primary income by: current taxes on income, wealth, etc., social contributions, social benefits other than social transfers in kind (social security benefits in cash, social assistance benefits in cash) as well as other current transfers.

Indices of gross real disposable income in the households sector by voivodships are calculated applying simplified method using price indices of consumer goods and services by voivodships.

9. The grouping of data by voivodships and subregions according to kind of activity of the Polish Classification of Activities was conducted applying the **local kind-of-activity unit method**, i.e., by the place of residence and main kind of the activity of the local unit of the enterprise.

10. Criteria of rating a given unit of the national economy among **institutional sectors** are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:

- 1) non-financial corporations sector which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services);
- 2) financial corporations sector which includes economic entities engaged in financial intermediation, auxiliary financial activity as well as in insurance activity;
- 3) general government sector which includes entities of the national economy operating according to the principles described in the Act on Public Finances as well as entities for which the financial system was defined in special regulations, and the main source of financing of which are subsidies from the state budget as well as public corporations and non-profit institutions which meet the ESA 2010 criteria of classification to this sector;
- 4) households sector which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources;
- 5) non-profit institutions serving households sector which includes: social organizations, political parties,

5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, organizacje związków zawodowych, stowarzyszenia, fundacje oraz jednostki organizacji wyznaniowych.

11. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek „szarej gospodarki” oraz działalności nielegalnej. Szara gospodarka obejmuje legalną produkcję ukrytą szacowaną dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od szczególnej formy prawnej), z liczbą pracujących od 10 do 49 osób w sektorze prywatnym (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej, głównie w działalności usługowej (w tym osób świadczących usługi seksualne).

W ramach działalności nielegalnej ujęto szacunki dotyczące działalności osób czerpiących korzyści majątkowe z tytułu świadczenia usług prostytucji przez inne osoby, produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów.

12. Dane z rachunków regionalnych za lata 2010-2011 zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych z tytułu wdrożenia Metodologii ESA 2010, przyjęcia zaleceń Komisji Europejskiej oraz aktualizacji danych źródłowych i poszerzenia zakresu danych administracyjnych zastosowanych w obliczeniach.

Kluczowe zmiany wprowadzone przez ESA 2010 mające wpływ na kategorie obliczane w rachunkach regionalnych dotyczą:

- 1) rejestrowania w nakładach brutto na środki trwałe, a nie w zużyciu pośrednim, wydatków na prace badawczo-rozwojowe i wydatków na małe narzędzia we wszystkich sektorach instytucjonalnych oraz wydatków na systemy uzbrojenia w sektorze instytucji rządowych i samorządowych;
- 2) uwzględnienia w nadwyżce operacyjnej brutto wyceny produkcji na własne cele finalne dla producentów rynkowych;
- 3) alokacji części produkcji globalnej banku centralnego – Narodowego Banku Polskiego, tj. prowizji i opłat, z sektora instytucji finansowych do zużycia pośredniego pozostałych sektorów instytucjonalnych;
- 4) uszczegółowienia kryteriów klasyfikacji jednostek publicznych do sektora instytucji rządowych i samorządowych;
- 5) uwzględnienia szacunku produkcji globalnej jednostek pomocniczych.

Kluczowe zmiany wynikające z zaleceń Komisji Europejskiej dotyczą:

- 1) doprecyzowania metody obliczania produkcji globalnej sektora instytucji rządowych i samorządowych, sektora instytucji finansowych (zakłady ubezpieczeń i otwarte fundusze emerytalne – OFE) oraz sektora instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych;
- 2) uwzględnienia działalności nielegalnej w zakresie prostytucji (działalność sutnerska), produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów.

Szczegółowy opis zmian wprowadzonych do rachunków narodowych znajduje się w notatce informacyjnej GUS: „Wdrożenie Europejskiego Systemu Rachunków

trade unions, associations, foundations and units of religious organizations.

11. The estimation of the “hidden economy” and illegal activity is included in the regional accounts. Hidden economy covers the legal concealed production for registered economic entities employing up to 9 persons (irrespective of the specific legal form), employing from 10 to 49 persons in private sector (excluding cooperatives) as well as natural persons engaged in non-registered work primarily within the service activity (including people providing sexual services).

Within illegal activities there were included estimations concerning activity of people deriving profits from exploiting prostitution, production and trade of drugs as well as smuggling of cigarettes.

12. Data from the regional accounts for the years 2010-2011 were changed in relation to previously published data on account of implementing the ESA 2010 methodology, applying the European Commission's recommendations as well as updating source data and extending the range of administrative data applied in the calculations.

Key changes introduced by the ESA 2010, influencing categories compiled in the regional accounts concern:

- 1) registration in the gross fixed capital formation, not in the intermediate consumption, of research and development expenditure and small tools expenditure in all institutional sectors and weapon systems expenditure in the general government sector;
- 2) inclusion of the valuation of the output for own final use for market producers in the gross operating surplus;
- 3) allocation of part of the output of the central bank – the National Bank of Poland, i.e., commission and fee, from the financial corporations sector to the intermediate consumption of other institutional sectors;
- 4) clarification of classification criteria of public units to the general government sector;
- 5) inclusion of estimate of the ancillary units' output.

Key changes resulting from the European Commission's recommendations concern:

- 1) clarification of methods of calculating output of the general government sector, the financial corporations sector (insurance companies, open pension funds) and the non-profit institutions serving households sector;
- 2) including illegal activity in the scope of prostitution (pimp's activity), production and trade of drugs and smuggling of cigarettes.

Detailed description of the changes, implemented in the national accounts, can be found in the CSO news release „Wdrożenie Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych w Unii Europejskiej – ESA 2010 do polskich rachunków narodowych. Zmiany metodologiczne oraz ich wpływ na główne agregaty makroekonomiczne” of 29 IX 2014, available at <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/>.

13. Data per capita for the years 2009-2012 were calculated on the basis of the number of population

Narodowych i Regionalnych w Unii Europejskiej – ESA 2010 do polskich rachunków narodowych. Zmiany metodologiczne oraz ich wpływ na główne agregaty makroekonomiczne” z dnia 29 IX 2014 r., dostępnej na stronie <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/>.

13. Dane na 1 mieszkańca za lata 2009-2012 obliczono na podstawie liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

14. Wyjaśnienia dotyczące rachunków regionalnych (zasady metodologiczne oraz podstawowe pojęcia) zamieszczono w publikacji „Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2012 r.”.

which included the results of the Population and Housing Census 2011.

14. Explanations concerning regional accounts (methodological principles, basic concepts) were placed in the publication “Gross Domestic Product – Regional Accounts in 2012”.

U w a g a

Dane za lata 2010-2011 zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji rocznika; patrz uwagi ogólne działu, ust. 12.

N o t e

Data for the years 2010-2011 were changed in relation to published in previous edition of the yearbook; see general notes to the chapter, item 12.

TABL. 1 (288). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2010	2011	2012
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M..... TOTAL	88202	94866	98819	x	x	x
W tym wartość dodana brutto..... Of which gross value added	77681	83389	87565	100,0	100,0	100,0
w tym sektor: of which sector:						
przedsiębiorstw..... non-financial corporations	35745	39259	41579	46,0	47,1	47,5
instytucji rządowych i samorządowych general government	12154	12552	12904	15,6	15,1	14,7
gospodarstw domowych..... households	26700	27970	29562	34,4	33,5	33,8
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... Agriculture, forestry and fishing	2858	3381	3208	3,7	4,1	3,7
Przemysł..... Industry	22645	24986	26079	29,2	30,0	29,8
w tym przetwórstwo przemysłowe..... of which manufacturing	15930	17379	18070	20,5	20,8	20,6
Budownictwo..... Construction	5687	5914	5816	7,3	7,1	6,6
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ ; transport i gospodarka ma- gazynowa; zakwaterowanie i gastro- nomia ^Δ ; informacja i komunikacja..... Trade; repair of motor vehicles ^Δ ; trans- portation and storage; accommodation and catering ^Δ ; information and com- munication	20839	21795	24228	26,8	26,1	27,7
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ .. Financial and insurance activities; real estate activities	7184	7868	7583	9,2	9,4	8,7
Pozostałe usługi ^a Other services ^a	18468	19444	20651	23,8	23,3	23,6
NA 1 MIESZKAŃCA^b..... PER CAPITA^b	34636	37385	39080	x	x	x

^a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 2, pkt 1). ^b W złotych.
^a See general notes to Yearbook, item 2, point 1). ^b In zlotys.

TABL. 2 (289). **PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU TWORZENIA DOCHODÓW (ceny bieżące)**
BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION OF INCOME ACCOUNT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł	
Produkcja globalna	168690	187306	193059	Gross output
Zużycie pośrednie.....	91009	103918	105494	Intermediate consumption
Wartość dodana brutto.....	77681	83389	87565	Gross value added
w tym koszty związane z zatrudnieniem.....	32213	33881	35185	of which compensation of employees
Nadwyżka operacyjna brutto.....	45306	49293	52075	Gross operating surplus

TABL. 3 (290). **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH**
NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Dochody pierwotne brutto:				Gross primary income:
w milionach złotych	60169	63234	66735	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.....	23628	24919	26392	per capita in zł
Dochody do dyspozycji brutto:				Gross disposable income:
w milionach złotych	60970	62708	65596	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.....	23943	24712	25941	per capita in zł

DZIAŁ XXIII

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Uwagi ogólne

Prezentowane dane dotyczą podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON i obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (jednolity tekst Dz. U. 2012 poz. 591, z późniejszymi zmianami) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 VII 1999 r. (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późniejszymi zmianami) w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi rejestry i systemy informatyczne administracji publicznej.

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

Rejestr REGON jest aktualizowany na podstawie wniosków zgłaszanych przez podmioty, na których ciąży prawny obowiązek dokonywania zgłoszeń do rejestru, dotyczących wpisu, skreślenia oraz zmian cech objętych wpisem. Kompletność i aktualność rejestru uzależniona jest od terminowej realizacji ww. obowiązku. Ponadto w 2011 r. zaktualizowano rejestr REGON wykorzystując informacje dotyczące zgonów osób fizycznych pochodzące z Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL).

CHAPTER XXIII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

General notes

Presented data concern entities of the national economy entered in the REGON register and include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.

The National Official Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the Law on Official Statistics dated 29 VII 1995 (uniform text Journal of Laws 2012 item 591, with later amendments) and the provisions of the decree of the Council of Ministers of 27 on July 1999 (Journal of Laws No. 69, item 763, with later amendments) on the mode and methodology of running and updating the business register, including application, questionnaire and certificate specimens and detailed conditions and mode of co-operation of official statistics services with other bodies running official registers and information systems in public administration.

The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers.

The REGON register is updated on the basis of applications submitted by entities legally obliged to apply for entries in and deletions from the register, and also for updating their entries in terms of their description. The completeness and correctness of the register is contingent on the timely compliance with the above-mentioned obligation. In addition, in 2011 REGON register was updated with information on the deaths of natural persons, as registered in the Common Electronic System of Population Register (PESEL).

TABL. 1 (291). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	249459	230908	234079	237915	T O T A L
sektor publiczny.....	7445	6611	6701	6629	public sector
sektor prywatny	242014	224297	227378	231286	private sector
z liczby ogółem:					of total number:
Przedsiębiorstwa państwowe	91	9	4	3	State owned enterprises
Spółki	30252	30113	32564	34016	Companies
w tym:					of which:
handlowe.....	11331	14198	15946	17214	commercial
cywilne	18775	15751	16436	16615	civil
Spółdzielnie.....	1033	954	958	995	Co-operatives
Fundacje	448	681	845	946	Foundations
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	4584	5967	6422	6620	Associations and social organizations
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.....	201254	180144	178979	180855	Natural persons conducting economic activity

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 (292). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	w tym of which						spółdzielnie co-operatives
				razem total	spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil law partnerships			
					w tym of which	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation				
			jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury							
OGÓŁEM.....	2005	249459	48205	91	11331	35	2277	18775	1033	201254
TOTAL	2010	230908	50764	9	14198	28	2722	15751	954	180144
	2012	234079	55100	4	15946	24	2953	16436	958	178979
	2013	237915	57060	3	17214	19	3076	16615	995	180855
w tym: of which:										
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		4676	633	-	142	2	26	70	158	4043
Przemysł Industry		29926	6974	3	3783	8	797	2946	139	22952
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		28396	6281	3	3277	8	712	2818	135	22115
Budownictwo Construction		24489	2986	-	1556	2	192	1235	115	21503
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ¹ Trade; repair of motor vehicles ¹		68918	12723	-	5954	2	1315	6505	197	56195
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		14607	1288	-	626	1	95	641	11	13319
Zakwaterowanie i gastronomia ¹ Accommodation and catering ¹		5836	1447	-	387	1	98	993	13	4389
Informacja i komunikacja Information and communication		5736	1352	-	893	1	81	439	5	4384
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		7556	840	-	388	-	34	255	49	6716

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 (292). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER

BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	w tym of which						spółdzielnie co-operatives
				razem total	spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie co-operatives		
					razem total	w tym of which				
				jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury						
Obsługa rynku nieruchomości ^a Real estate activities	8548	6763	-	794	1	146	311	234	1785	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... Professional, scientific and technical activities	19468	2877	-	1397	1	141	1353	22	16591	
Administrowanie i działalność wspierająca ^a Administrative and support service activities	5526	997	-	525	-	91	419	28	4529	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne..... Public administration and defence; compulsory social security	2156	2153	-	-	-	-	-	-	3	
Edukacja..... Education	8518	4589	-	150	-	11	258	6	3929	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... Human health and social work activities	12526	1422	-	397	-	20	517	9	11104	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	4096	2360	-	131	-	15	277	5	1736	
Pozostała działalność usługowa..... Other service activities	15332	7655	-	91	-	14	396	4	7677	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 3 (293). **SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe ^a Partnerships ^a		
		razem total	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability	razem total	w tym of which	
						jawne unlimited partnerships	komandytowe limited partnerships
O G Ó Ł E M 2005	11331	9491	435	9056	1840	1767	47
TOTAL 2010	14198	11702	434	11268	2496	2155	260
..... 2012	15946	13137	440	12697	2809	2234	399
..... 2013	17214	14259	445	13814	2955	2261	497
w tym: of which:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	142	137	1	136	5	2	3
Przemysł..... <i>Industry</i>	3783	3194	157	3037	589	492	75
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	3277	2734	143	2591	543	464	65
Budownictwo..... <i>Construction</i>	1556	1318	42	1276	238	153	58
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	5954	4736	88	4648	1218	1060	139
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	626	508	8	500	118	108	10
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	387	340	7	333	47	43	3
Informacja i komunikacja..... <i>Information and communication</i>	893	824	24	800	69	44	20
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... <i>Financial and insurance activities</i>	388	326	38	288	62	43	11
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	794	609	18	591	185	78	81
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... <i>Professional, scientific and technical activities</i>	1397	1209	33	1176	188	84	45
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	525	453	7	446	72	48	19
Edukacja..... <i>Education</i>	150	129	1	128	21	17	3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... <i>Human health and social work activities</i>	397	280	1	279	117	73	20
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	131	123	19	104	8	4	4
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	91	73	1	72	18	12	6

^a W województwie łódzkim wśród spółek osobowych zarejestrowanych było: w 2012 r. — 65 spółek partnerskich i 111 komandytowo-akcyjnych, w 2013 r. — 72 spółki partnerskie i 125 komandytowo-akcyjnych.

^a There were 65 professional partnerships as well as 111 joint-stock limited partnerships in 2012 and 72 professional partnerships as well as 125 joint-stock limited partnerships in 2013 registered in Łódzkie voivodship.

TABL. 4 (294). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							spółdzielnie co- operatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		spółki companies					cywilne civil law partnerships			
		w tym of which			razem total					
		handlowe companies								
		razem total	w tym of which							
		akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability							
OGÓŁEM 2005	16509	1396	524	2	430	870	5	14377		
TOTAL 2010	25165	1585	897	13	748	683	6	22604		
..... 2012	21755	1707	1146	11	930	555	11	18261		
..... 2013	21643	1988	1487	7	1264	495	51	18824		
w tym: of which:										
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ... Agriculture, forestry and fishing	279	22	20	-	17	2	3	254		
Przemysł..... Industry	2055	300	240	-	201	60	5	1746		
w tym przetwórstwo przemysłowe..... of which manufacturing	1878	207	153	-	123	54	4	1665		
Budownictwo Construction	2424	163	126	-	101	35	3	2258		
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	7136	568	409	-	366	158	8	6559		
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	1075	70	56	2	53	14	-	1005		
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	616	78	43	-	37	35	5	531		
Informacja i komunikacja Information and communication	742	164	150	2	143	14	2	576		
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	767	65	47	2	33	18	1	700		
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	348	87	71	-	48	13	7	152		
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... Professional, scientific and technical activities	1986	219	176	1	140	43	3	1756		
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ .. Administrative and support service activities	830	108	64	-	55	44	4	718		
Edukacja..... Education	759	32	14	-	14	18	5	464		
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	1003	61	46	-	36	15	4	925		
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... Arts, entertainment and recreation	329	23	10	-	9	13	1	233		
Pozostała działalność usługowa Other service activities	1284	28	15	-	11	13	-	947		

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 5 (295). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		spółki companies						spółdzielnie co-operatives	
		w tym of which					cywilne civil law partnerships		
		handlowe companies				z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability			
		razem total	akcyjne joint stock						
OGÓŁEM.....	2005	11498	752	105	11	74	647	8	10520
TOTAL	2010	15229	741	165	9	104	575	15	14283
	2012	15896	380	171	9	99	208	13	15351
	2013	17429	477	195	5	121	282	14	16638
w tym: of which:									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo .. Agriculture, forestry and fishing		149	3	1	-	1	2	2	144
Przemysł..... Industry		1982	84	46	4	31	38	1	1895
w tym przetwórstwo przemysłowe		1919	78	42	4	30	36	1	1839
of which manufacturing									
Budownictwo..... Construction		2252	37	17	-	13	20	-	2214
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		6595	171	72	-	37	99	9	6415
Transport i gospodarka magazynowa		1065	17	9	-	7	8	1	1047
Transportation and storage									
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		602	22	4	-	1	18	-	580
Informacja i komunikacja		365	18	8	-	6	10	-	345
Information and communication									
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.... Financial and insurance activities		654	11	4	-	2	7	1	640
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		169	10	4	-	2	6	-	128
Real estate activities									
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		992	48	17	1	12	31	-	944
Professional, scientific and technical activities									
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ . Administrative and support service activities		536	15	8	-	5	7	-	521
Edukacja		570	16	-	-	-	16	-	377
Education									
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... Human health and social work activities		385	10	2	-	2	8	-	366
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		214	3	1	-	1	2	-	196
Arts, entertainment and recreation									
Pozostała działalność usługowa		895	11	1	-	1	10	-	826
Other service activities									

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

Najnowsze publikacje Urzędu:

- RAPORT O SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO W 2013, ŁÓDŹ 2014
- SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA ŁODZI (kwartalnik)
- BIULETYN STATYSTYCZNY WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO (kwartalnik)
- STATYSTYKA ŁODZI 2014

- OŚWIATA I WYCHOWANIE W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH SZKOLNYCH 2009/10 - 2011/12, ŁÓDŹ 2013
- WARUNKI ŻYCIA LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2012 R., ŁÓDŹ 2014
- NIEPEŁNOSPRAWNI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM, ŁÓDŹ 2014
- LUDNOŚĆ, RUCH NATURALNY I MIGRACJE W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2013 R., ŁÓDŹ 2014

- ROLNICTWO W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2013 R., ŁÓDŹ 2014
- OCHRONA ŚRODOWISKA I LEŚNICTWO W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2011-2013, ŁÓDŹ 2014

- GOSPODARKA MIESZKANIOWA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2010-2012, ŁÓDŹ 2013
- DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2011-2012, ŁÓDŹ 2014
- BUDŻETY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2013 R., ŁÓDŹ 2014

WYNIKI SPISÓW Powszechnych

- PSR 2010. RAPORT Z WYNIKÓW WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO
- PSR 2010. CHARAKTERYSTYKA GOSPODARSTW ROLNYCH W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

- NSP 2011. LUDNOŚĆ W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM. STAN I STRUKTURA DEMOGRAFICZNO-SPOŁECZNA
- NSP 2011. ZAMIESZKANE BUDYNKI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM
- NSP 2011. MIESZKANIA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM
- NSP 2011. AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM
- NSP 2011. GOSPODARSTWA DOMOWE I RODZINY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM. CHARAKTERYSTYKA DEMOGRAFICZNA
- NSP 2011. LUDNOŚĆ I GOSPODARSTWA DOMOWE W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM. STAN I STRUKTURA SPOŁECZNO-EKONOMICZNA
- NSP 2011. MIGRACJE ZAGRANICZNE I WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

Zapraszamy do zapoznania się z szeroką ofertą wydawniczą znajdującą się na stronie internetowej Urzędu <http://lodz.stat.gov.pl>, gdzie prezentowane są w formie elektronicznej publikacje, komunikaty oraz tematyczne informacje sygnałowe.

**Zamówienia realizuje Urząd Statystyczny w Łodzi
ul. Suwalska 29, 93-176 Łódź tel. (42) 683-92-96, FAX (42) 684-48-46**